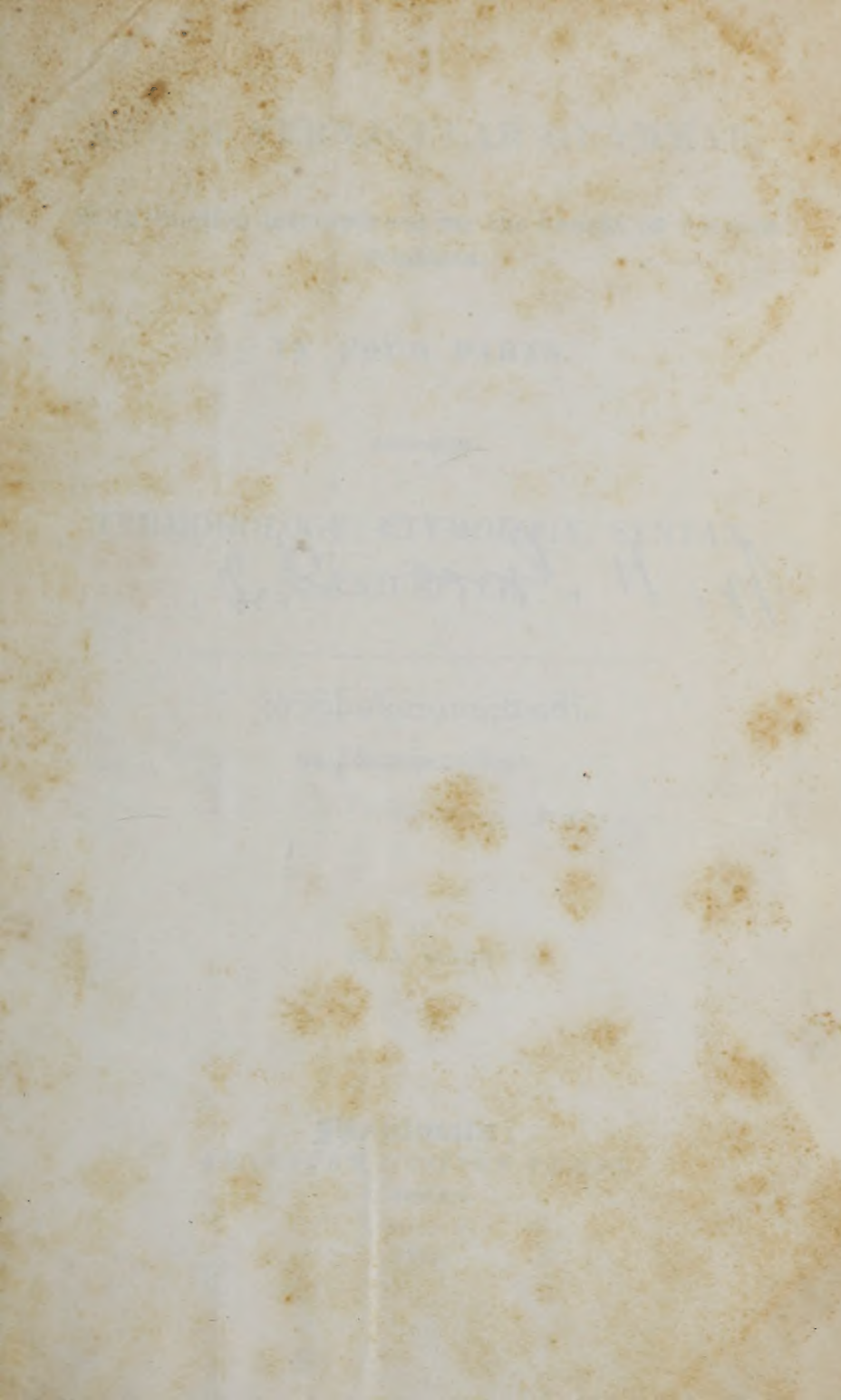

6.6. '83.

From the Library of
Professor William Henry Green
Bequeathed by him to
the Library of
Princeton Theological Seminary

PL4052

.W11

Mr. N. Lyca G.D.

KAREN VERNACULAR GRAMMAR,

With English interspersed for the benefit of Foreign Students.

IN FOUR PARTS.

EMBRACING

TERMONOLOGY, ETYMOLOGY, SYNTAX,
AND STYLE.

လံာ်တြိာ်မာ်လာ်ပာ်ကညိအဂိာ်.
သရ်ဝံးလာ်အသးပာ်တွဲ.

✓
BY J. WADE.

Haulmain ;
AMERICAN MISSION PRESS.

C. BENNETT.

.....

1861.

THE HISTORY OF THE

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

PREFACE.

If it be remembered that this is the first Vernacular Grammar of the Karen Language ever attempted, and that up to this day, our English Grammar is undergoing sundry alterations and improvements, much allowance will doubtless be made for any defects which may be found in it.

In calling this work a "first attempt," I, by no means intend to ignore Dr. Mason's Anglo-Karen Grammar. That is a work of great labor and merit. The foreign student of the Karen Language will find it very useful in enabling him to put Karen *sentences into good English*. The object of the present work is to show the Grammatical relations of words and sentences to each other, *according to Karen idiom*. The Karen language being strictly Monosyllabic, its idiom and Grammatical relations must of course differ, in many respects, from those of our English Tongue.

The two grand principles to which I have adhered in this work, are, 1st. That any root or combination of roots, becomes a noun, pronoun, adjective, verb, adverb, preposition, or conjunction, according to the office it performs in a sentence; 2d. that each syllable, or root, has a signification of its own, and a Grammatical relation to one or more of the other syllables, in every compound part of speech. I regard a knowledge of the meaning of the individual roots, (in the various compounds) and their grammatical relations to each other, as indispensably necessary to enable any one to write or speak the language with all the perspicuity, and force, of which the language itself is remarkably capable. Without this knowledge no one can determine, with confidence, what is good Grammatical Karen, and what is mere colloquial jargon. For we cannot reasonably suppose that every thing written, or uttered by a Karen is grammatically correct. Even educated Karens, have as yet, only a very superficial acquaintance with those Grammatical principles which are inherent in their own, as in every other language. It is these inherent principles which constitute the Grammar of the Language; to de-

velope these, has been the aim of the Author in the following work, the successful completion of which he devoutly ascribes to divine aid. J. WADE.

CONTENTS.

လိပ်ပြန် မာအဂ္ဂါတမံ ဘဉ်တမံ.

အဘိုးကလေး.

PART I. အဂ္ဂါမိဂ္ဂါ,၁. ၉

Parts of Speech, ...	တၢ်ကတိၤအမံၤအသၢ်, ...	၉
Nouns, ...	နိဉ်အဂ္ဂါ, ...	၉
Pronouns, ...	ပြိးနိဉ်အဂ္ဂါ, ...	၁၀
Adjectives, ...	အးအတံၢ်အဂ္ဂါ, ...	၁၁
Vrbes, ...	ဝါၢ်အဂ္ဂါ, ...	၁၁
Adverbs, ...	အးဝါၢ်အဂ္ဂါ, ...	၁၂
Prepositives, ...	ပြိးဝီၤစတံၢ်အဂ္ဂါ, ...	၁၂
Conjunctives, ...	ကယၢ်တံၢ်အဂ္ဂါ, ...	၁၃
Interjectives, ...	အိဉ်တယးတံၢ်အဂ္ဂါ, ...	၁၄
Particles, ...	ဝါၢ်တကၢၤအဂ္ဂါ, ...	၁၄
Expletives, ...	တၢ်ကတိၤလီၤဘျဲၣ်, ...	၁၉
Ellipses, ...	တၢ်ကတိၤလီၤစွၤ, ...	၁၉
Words, Sentences, &c.	တၢ်ကတိၤအဆၢ, ...	၁၉
A Word, ...	" တတိ, ...	၁၉
" Clause, ...	" အဒ္ဒ, ...	၁၉
" Sentence, Simple, ...	" တထံၣ်, ...	၂၀
" " Compound, ...	" တတိၤ, ...	၂၀
" Paragraph, ...	" တယျၢ်, ...	၂၀
" Chapter, ...	လိပ် အခိဉ်, ...	၂၁
" Book, ...	" တဘျဉ်, ...	၂၁
" Volume, ...	" တကကြၢ်, ...	၂၁
Divisions, General, ...	" အဆၢ, ...	၂၁
Punctuation, marks of, ...	ကိဉ်မ့ၤအဂ္ဂါ, ...	၂၁
Relative Sentence, ...	တၢ်ကတိၤန့ၣ်စၢၤ, ...	၂၂
Parenthesis, ...	ပရၢၣ်သစံၣ်, ...	၂၂
Quotation, ...	ကွိၤတ့ၢ်ၣ်, ...	၂၃

PART II.—Etymology, အဝေါ်မိဂ်၅၁, ၂. . . . . ၂၃

Nouns, kinds of, ... နိုင်တဖ်အဝေါ်, ... ၂၃

“ Simple, ... နိုင်စီ, ... ၂၃

“ Combined, ... နိုင်ကဆဲင်, ... ၂၄

“ Complex, ... နိုင်စါဗုင်, ... ၂၄

“ in juxta position, ... နိုင်ဒိဘူးလိင်အသး, ... ၂၅

“ Sentences used as, ... နိုင်ဒိထံင်, ... ၂၅

What belongs to Nouns, ... တၢ်ဆင်စးဒီးနိုင်, ... ၂၆

Person, ... ဝါစါနိ, ... ၂၆

Number, ... နၢ်တၢ်, ... ၂၆

Case, ... ကွဲအဝေါ်, ... ၂၈

Nouns and Pronouns in Apposition, ... ၃၀

Gender, ... ဇာ်ဒါအဝေါ်, ... ၃၀

Pronouns, ... ပြုနိုင်အဝေါ်, ... ၃၃

“ Personal, ... ပြုနိုင်အခါခါ, ... ၃၃

“ “ Declension of, ... ပကူၤကူၤပြုနိုင်အဒိ, ... ၃၄

“ “ “ Emphatic, ... ပြုနိုင်တၢ်သးအဒိ, ... ၃၅

“ “ 2nd Form, ... ။ အိန်ဒီးဒုင်—အဒိ, ၂ . . . . . ၃၆

3rd “ . . . . . ။ အိန်ဒီးဒုင်—အဒိ, ၃ . . . . . ၃၆

4th “ . . . . . ။ အိန်ဒီးဒုင်—အဒိ, ၄ . . . . . ၃၇

5th “ . . . . . ။ ကစါ—အဒိ, ၅ . . . . . ၃၇

6th “ . . . . . ။ ကစါဒီးဒုင်—အဒိ, ၆ . . . . . ၃၈

7th “ . . . . . ။ သး—အဒိ, ၇ . . . . . ၃၈

8th “ . . . . . ။ သးဒီးဒုင်—အဒိ, ၈ . . . . . ၃၉

9th “ . . . . . ။ အိန်ဒီးဒုင်, ဒီးဝဲ—အဒိ, ၉ . . . . . ၃၉

Pronouns, Remarks on the, ... တၢ်သိင်တၢ်စးဒီးပြုနိုင် ၄၀

“ Definitive, ... ဒမံနတံင်ပြုနိုင်အဝေါ်, ... ၄၃

“ . . . . . အံၤ, ... ၄၃

“ . . . . . န့ၣ်, ... ၄၃

“ . . . . . နူၤ and နၢၤ, ... ၄၅

“ Emphatic, ... ဝဲ, ... ၄၆

Pronouns, Adjective, ... အးဇတံင်ပြုနိုင်အဝေါ်, ... ၄၇

“ Numeral Adjective, ... နူမဂၤအးဇတံင်ပြုနိုင်အဒိ, ... ၄၈

“ Adjectives, used as Nouns, ... ။ ။ ကကွဲနိုင်, ... ၅၀

“ “ doubled, ... ၅၁

Adjectives, ...	အဖတ်အတို, ...	၅၃
“ used interrogatively, ...		၅၆
“ of comparison, ...		၅၈
“ Degrees of Comparison, ...	အဖတ်အတို, ...	၆၀
“ Numeral, ...	နမရ၂၂အဖတ်, ...	၆၀
Verbs, ...	ဝါအတို, ...	၆၀
“ Transitive, ...	ဝါပါနိုင်, ...	၆၂
“ Intransitive, ...	ဝါတိုင်နိုင်, ...	၆၃
“ Simple, ...	ဝါခံပါ, ...	၆၄
“ Combined, ...	ဝါကတိုင်, ...	၆၄
“ Functional Relations of, ...	ဝါအကျိပ်, ...	၆၅
“ “ Causative, ...	ကိစတိုင်အကျိပ်, ...	၆၆
“ “ Potential, ...	ပတိုင်ရှုအကျိပ်, ...	၆၈
“ “ Adverbial, ...	အခွာဘ၂အကျိပ်, ...	၆၉
“ “ Comparison, ...	ကပါရတိုင်အကျိပ်, ...	၇၂
“ Paired, ...	ဝါဒိမိဂါ, ...	၇၃
“ Duplicated, ...	ဝါလီကထာ, ...	၇၄
Modes, ...	ဝါအကျိပ်, ...	၇၅
“ Positive, ...	ဝိစတိုင်အကျိပ်, ...	၇၆
“ Precative or Imperative, ...	ပြီကတိုင်အကျိပ်, ...	၇၆
“ Suppositive, ...	စဝိစတိုင်အကျိပ်, ...	၇၆
“ Interrogative, ...	အိုင်တရိုင်တိုင်အကျိပ်, ...	၇၆
Tenses, ...	ဝါအခွအခါ, ...	၇၇
Conjugation of Verbs, ...	အတိကျ၂၃ဝါအတို, ...	၇၉
“ First, Simple verb Trans.	မ၁—အဒိ,၁	၈၀
“ Second, “ “ Intrans.	မံ.— “ ၂	၈၀
“ Third, “ “ Emphatic, ...	လဲ၁.— “ ၃	၉၂
“ Fourth, “ “ with ဒ်, ...	လဲ၁ဒ်.— “ ၄	၉၆
“ Fifth, “ “ တိုင်—သး, ...	“ ၅	၁၀၀
“ Sixth, “ Verb, with same case after as before it, ...	မံ— “ ၆	၁၀၄
“ Seventh, Combined, Causative, ...	ဒူးလဲ၁— “ ၇	၁၀၈
“ Eighth, do. Emphatic, ...	“ “ ၈	၁၁၂
“ Ninth, do. do. with ဒ်	“ “ ၉	၁၁၅
“ Tenth, do. တိုင်မိုင်လဲ၁—သး, ...	“ ၁၀	၁၂၀
“ Eleventh, do. Potential, ...	လဲ၁သ့, “ ၁၁	၁၂၄

- “ Twelfth, do. do. Nom. after verb.ဝုလဲယာ, ၁၂...၁၂၀
- “ Thirteenth, do. do. . . . . ထပ်လဲ, ၁၃...၁၃၂
- “ Fourteenth, do. do. Transitive.....စိန့်, ၁၄...၁၄၆
- “ Fifteenth, do. Adverbial, Trans, ... မာဝု, ၁၅...၁၄၀
- “ Sixteenth, do. do. Intrans.....မိန့် ၁၆...၁၄၄
- “ Seventeenth, do. Comparative. . . . . ဝုန့် ၁၇...၁၄၀

- Remarks on the Combined Verbs. ၁၅၂
- “ on the First Conjugation. . . . . ၀၂—၀၆
- “ on the other Conjugations, ... ၁၅၃-၆
- “ on the Modes, Tenses, &c. in General, ... ၁၅၃

- Adverbs, ... အဒဝါအဝှ် ၁၅၉
- “ of Manner, ... —ထပ်စားမတော်စိအံင်နွဲ, ၁၅၉
- “ of Time, ... —သပ်စားဝါအခွအခါ, . . . ၁၆၂
- “ “ Combined with other parts of Speech, ... ၁၆၄
- “ of Place, ... အဒဝါလါအတပ်စားစိလိာ, ... ၁၆၅
- “ of Degree, ... ။ လါအတပ်စားစိအါစွာ, ... ၁၆၆
- “ of Quality, ... ။ လါအတပ်စားစိတံအဝုတဝု, . ၁၆၈
- “ of Mutuality, ... ။ လါအတပ်စားစိတံမလိာအသး, ၁၆၉
- “ of Contingence, ... ။ လါအတပ်စားစိမာတမာ, ... ၁၇၀
- “ of Sound, ... ။ လါအတပ်စားစိတံသိပ်, ... ၁၇၁

Adverbial Particles, ... အခွါထုပ်ပံတကာ, ... ၁၇၃

- Prepositives, ... ဗြါဝိစတံ, ... ၁၇၅
- “ . . . . . လါ, ... ၁၇၅
- “ . . . . . ဆူ,—ဖဲ,—စိး,—စိ, ... ၁၇၇
- “ . . . . . တု, —ပာ်,—လိာ,—တပ်, ... ၁၇၈
- “ . . . . . န့်, ... ၁၇၉

Conjunctives, ... တယာ်တံ, —လါ,—စိး,—စိာ်,—စွာ်စိး,—တး... ၁၇၉
 အခိပ်တယိာ်,—စွဲ,—စွာ်,—ဝုဝု, —စွာ်ဝု,—သါခိပ်,—လါနါ,—တပ်ဆပ်, ၁၈၀-၁
 နှ်သကွ, &c. &c. မှ်စိန့်စိး, &c. &c. ၁၈၂-၃

Interjectives, ... အိပ်တယးတံ, ... ၁၈၃

Particles, ... ပံတကာ, ... ၁၈၃

PART III.—Syntax.—အဝှ်ဝိပျာ်, ၃, ... ၁၈၄

- Rule 1. Persons of Nouns, ... အထိပ်ဝ, ပာ်စာ်, ... ၁၈၄
- “ 2. Number, ... ။ ၂, နာ်တံ, ... ၁၈၅
- “ 3. Gender, ... ။ ၃, ဇာ်ဒါ, ... ၁၈၇
- “ 4. Nominative, ... ။ ၄, ကွာ်ပာ်, ... ၁၈၇

Rule 5. Possessive, ... အထံ၌,ကွပ်ပာနီ၌, ... ၁၀၉

“ 6. Objective, ... ။ ၆,ကွပ်ဘ၌ပာ, ... ၁၉၁

“ 7. Case Absolute, ... ။ ၇,ကွပ်သဘူ, ... ၁၉၄

“ 8. Nouns in apposition, ... ။ ၈,နီ၌အိ၌တံၢ်လိာ်အသး, ... ၁၉၅

“ 9. Adjective Nouns, ... ။ ၉,နီ၌လဲအးအတံၢ်, ... ၁၉၆

“ 10. Pronouns, ... ။ ၁၀,ပြီၤနီ၌, ... ၁၉၆

“ 12. Definitive Pronouns, . . ။ ၁၁,ဒုဖဲနတံၢ်ပြီၤနီ၌, ... ၁၉၈

“ 11. Adjective Pronouns, . . ။ ၁၂,အးအတံၢ်ပြီၤနီ၌, ... ၂၀၀

“ 13. Num. Adj. Pronouns, . ။ ၁၃,နူမရၤပာအးအတံၢ်ပြီၤနီ၌, . . . ၂၀၁

“ 14. Adjectives, ... ။ ၁၄,အးအတံၢ်, ... ၂၀၄

“ 15. Verbs, ... ။ ၁၅,ဝါၢ်, ... ၂၀၅

“ 16. Transitive Verbs, ... ။ ၁၆,ဝါၢ်ပာနီ၌, ... ၂၀၅

“ 17. Combined Verbs, . . . ။ ၁၇,ဝါၢ်ကဘဲ၌, ... ၂၀၇

“ 18. Combined Verbs, . . . ။ ၁၈,ဝါၢ်ကဘဲ၌, ... ၂၀၉

“ 19. Adverb, ... ။ ၁၉,အးဒဝါၢ်, ... ၂၁၀

“ 20. Prepositives, ... ။ ၂၀,ပြီၤပိစတံၢ်, ... ၂၁၀

“ 21. Prepositives, ... ။ ၂၁,ပြီၤပိစတံၢ်, ... ၂၁၁

“ 22. Conjunctives, ... ။ ၂၂,ကယာ်တံၢ်, ... ၂၁၂

“ 23. Interjectives, ... ။ ၂၃,အိ၌တလးတံၢ်, ... ၂၁၃

“ 24. Termin. of Sentence, . . ။ ၂၄,ကျိာ်လိာ်တံၢ်အမိးနါ, ... ၂၁၃

Mode of Analyzing Sentences, အနုပလစံၢ်အဒိ, ... ၂၁၄

Mode of Parsing, ... ကျဲၤကွဲၤတံၢ်အဒိ, ... ၂၁၇

PART VI.—အဝ်းမိာ်ပွၢ်,၄. . . . . ၂၂၂

Style, ... ၂၂၂

“ Figurative, ... ကဟိၤဒိတံၢ်အဝ်း, ... ၂၃၆

Metaphor, ... မွဲးတဖါၢ်, ... ၂၃၇

Smile, ... စံၢ်မလံၤ, ... ၂၃၈

Allegory, ... အပလဂီၤရံၤ, ... ၂၃၉

Symbol, ... စံၢ်တိၤ, ... ၂၄၃

Vision, ... ဝိၣ်ရှါၣ်, ... ၂၄၆

Metonymy, ... မတီၣ်နမံၤ, ... ၂၅၃

Personification, ... ပစီၣ်နဖကွဲၤရှါၣ်, ... ၂၅၃

Apostrophe. . . . . အစိစတြိၤဖံၤ, ... ၂၅၄

Antithesis, ... အၣ်တံၢ်သစံၢ်, ... ၂၅၄

Hyperbole, ... ဟပါၢ်ဘလံၤ ၂၅၅

Irony, ... အဲရနံၤ, ... ၂၅၅

General Remark, ... ၂၅၆

GRAMMAR. — လိပ်ပြန်မာ။

။ပကတိ၊ တော်၊ မှော်၊ ဝှော်၊ ကွေးတော်၊ မှော်၊ လောဝန်၊ ဝါန်၊ လိပ်ပသး
 ကသ့အဂီၢ်လိပ်။ ကျ၊ ပကတိ၊ တော်၊ ကွေးတော်၊ မှော်၊ ဝှော်၊ ဝှော်၊ မှော်၊ သ
 ဝံ၊ တုန်၊ မှော်၊ တတန်၊ လိပ်တန်၊ တတိ၊ နး၊ တတိ၊ တထိန်၊ နး၊ တထိန်
 ဝှော်၊ နး၊ ပန်၊ ဝါန်၊ လိပ်၊ လိပ်၊ လိပ်၊ ဆဲး၊ အသ့တန်။

လိပ်၊ လော၊ အထိန်၊ လိပ်၊ လိပ်၊ ပု၊ လော၊ တော်၊ ကတိ၊ အမံ၊ အသန်၊ နး၊ လော
 အတန်၊ နး၊ လိပ်၊ အသး၊ နး၊ အံ၊ နး၊ န့၊ ဝှော်၊ ဝှော်၊ ဝှော်၊ အံ၊ နး၊ န့၊ ပ၊ လိပ်၊ အ
 သး၊ ဝှော်၊ ကွေး၊ လိပ်၊ အသး၊ နး၊ အံ၊ နး၊ န့၊ တတန်၊ န့၊ ပ၊ လှော်၊ အမံ၊ လော၊ လိပ်၊ ဝှော်
 မာ်လိပ်။

PART I. — အဂ္ဂိမိဂ္ဂိ၊ ၁.

Parts of Speech. — တော်၊ ကတိ၊ အမံ၊ အသန်။

Noun, နိန် ;	Pronoun, ပြု၊ နိန် ;
Adjective, အး၊ ဇတိန် ;	Verb, ဝါန် ;
Adverb, အး၊ ဝှော် ;	Prepositive, ပြု၊ ဝိစတိန် ;
Conjunctive, ကယျာန်တိန် ;	Interjective, အိန်၊ တယျး၊ တိန် ;
Particle. ဝါန်၊ တကျ ; ဝဲ၊ လော၊ မှော်၊ န့၊ မာ်လိပ်။	

Nouns. — နိန်၊ အဂ္ဂိ။

ကယျာန်တိန်၊ ကတိ၊ အတိ၊ လိပ်၊ လိပ်၊ တထိန်၊ လိပ်၊ လိပ်၊ လော၊ အမံ၊ မှော်၊ တော်
 တမံ၊ မံ၊ န့၊ ပ၊ လှော်၊ အမံ၊ လော၊ နိန်၊ လိပ်။ နိန်၊ န့၊ မှော်၊ တော်၊ အမံ၊ လိပ်။
 နိန်၊ — တိန်၊ ထွန်၊ မှော်၊ လိပ်၊ မိ၊ ဝဲ၊ လိပ်၊ တ၊ နိန်၊ ကဆိ၊ သ့၊ လှော်
 ကျ၊ လိပ်၊ သ့၊ နိန်၊ နိန်၊ လိပ်၊ နိန်၊ ပု၊ လိပ်၊ နိန်၊ မိ၊ ဆိန်၊ မိန်၊ တိန်၊ မိ၊ တိန်၊ လိပ်၊
 လိပ်၊ လိပ်၊ တိန်၊ မိ၊ တိန်၊ တိန်၊ တိန်၊ တိန်၊ တိန်၊ တိန်၊ တိန်၊ တိန်၊ တိန်၊ တိန် ; တိန်၊ ကျော်၊ တိန်၊ ဆး ;
 မိ၊ တိန်၊ နိန်၊ အကလုန်၊ ကလုန်၊ မှော်၊ နိန်၊ ဝဲ၊ လော၊ လိပ်။

Pronouns.-- ပြုနိဉ်အာ်.

ပြုနိဉ်အဒိပညိဉ် မ့ၢ်နိဉ်အခါၣ်စးသီၤ. မၤအသးနိဉ်အထိး, အိဉ်ဝဲလၢနိဉ်အသိၣ်ဒီးမ့ၢ်နိဉ်တကလုာ်သီၤ.

ပြုနိဉ်အနီၣ်ဒီၣ်တဖၣ်မ့ၢ်အစံၤ,

ယ,	ယၢ,	ယဲ	—	ယ,	မ့ၢ်ယၢ	အိဉ်လီၤဝဲဒီး	ကဲလၢယ.
န,	နၢ,	နဲ	—	န,	မ့ၢ်နၢ	“ “	ကဲလၢန.
ပ,	ပၢ	ပဲ	—	ပ,	မ့ၢ်ပၢ	“ “	ကဲလၢပ.
အ,	အိၢ,	အဲ	—	အ,	မ့ၢ်အိၢ	“ “	ကဲလၢအ.
သု,		သုဲ	—	သု,		အိဉ်လီၤတသ့တဉ်.	
သ,	သၢ,	သဲ	—	သ,	မ့ၢ်သၢ	“ “	ကဲလၢသ.

ယဲ, နဲ, ပဲ, သုဲ, သဲ ဝဲတဖၣ်တဉ်ပးဒီးကတိၤတၢ်တၢ်တံၤသတး ဒီးပကိး မိၤလၢပြုနိဉ်တၢ်သး.

ဝဲန့ၢ်တဉ်ပးဒီးပုၤကညိၤတၢ်တၢ်တံၤ, တဉ်ပးဒီး တၢ် တၢ်တၢ်တံၤမၤကိးလီၤ. နိအံၤ.

ယဲ,	ခဲတၢ်န့ၢ်,	ပနၢ်ပၢ်လၢယကစၢ်;	ယဲ,	ခဲတၢ်န့ၢ်,	ပနၢ်ပၢ်လၢယ	တၢ်.
နဲ,	“	“ နကစၢ်,	နဲ	“	“	နတၢ်.
ပဲ,	“	“ ပကစၢ်,	} မ့ၢ်တဉ်ပးဒီးတၢ်န့ၢ်တဉ်ခဲ	}		ပတၢ်.
အဲ,	“	“ တကစၢ်,				အတၢ်.
သုဲ,	“	“ သုကစၢ်.				သုတၢ်.
သဲ,	“	“ သိကစၢ်,				သိတၢ်.

အဲ န့ၢ်, ပုၤကညိၤခဲလၢ အတၢ် ဒီးအလီၢ်အိဉ်ယၢ် : နိအံၤ. လိပ်တဘျီ အံၤမ့ၢ်မတၢ် အဲ လဲၣ် ; မ့ၢ်သရၣ် အဲ ; ခဲန့ၢ်တဉ်ဆဉ်, မ့ၢ်ခဲ, လိပ်အံၤမ့ၢ် မတၢ်အတၢ် လဲၣ် ; မ့ၢ်သရၣ် အတၢ်, ဒီးလီၤတက့ၢ်.

သဲ, နိန့ၢ်ခိၣ်ကိး.

ယဲ, နဲ, ခဲ, လီၤတၢ် ; အဒိပညိၤအသးဒီး. ယတၢ်ဒဉ်ယဲ, နတၢ်ဒဉ်နဲ အထိးလီၤ.

သုဲ, -ယွၤအတိအမုၢ်န့ၢ်မ့ၢ်သုဲလီၤ, ခဲတၢ်တလီၤတဉ် : မ့ၢ်ခဲ သုတၢ်သုဲ, လီၤလီၤ.

«ပြုနိဉ်အဘျးအိဉ်ဝဲဒီးအံၤ. မ့ၢ်ပြုနိဉ်အခါၣ်စးပကတိၤတၢ်အိဉ်လီၤဝဲ, ပနၢ်ပၢ်တၢ်ညိၤပကန့ၢ်တၢ်မုၢ်တက့ၢ်လီၤ. : ကျိမၤ.၁၆၁၁. ပြုနိဉ်မ့ၢ်တဖၣ်တဉ်

မီးကထဲဝဲဒ်အံၤ. လာ်ကတၢ်န့ၣ်ပှၤကညိတဆဲး. ဆၣ်ဒါးအန့ၤမၤမုၢ်မီးစရံးလိာ်
ဣာ်စိာ်စရံးလၢပှၤကညိတဆဲး. မီးမုၢ်ပှၤကညိ တဆဲးစးစးတၢ်ပှၤကညိလၢပှၤ
ကညိထံာ်တၢ်စရံးလၢ စရံးဝဲၤထၢထၢ. ဣာ်စိာ်စရံးမီးပှၤကညိ တဆဲးလိာ်လၢ
သးတၢ်တၢ်တၢ်အစိာ်လိာ်.

Adjectives.—အးတၢ်တၢ်အဂ့ၢ်.

ကယဲာ်တၢ်ကတိၤလၢအဆၢအဂ့ၢ်န့ၣ်ဒီးဒြဲဒါန့ၣ် ဒ်အံၤဒ်န့ၣ်န့ၣ် ပ
ယုာ်အံၤလၢအးတၢ်တၢ်လိာ်. အးတၢ်တၢ်တၢ်တၢ်န့ၣ်န့ၣ်န့ၣ်န့ၣ်န့ၣ်
ကလုာ်လိာ်. ဒ်အံၤ,—

ဟံာ်မးဒိာ်, ဟံာ်မိ. ဟံာ်မးဆိ, ဟံာ်ပုၣ်လိာ်, ဟံာ်ထီ, ဟံာ်လိာ်လံာ်.—စံး
တၢ်န့ၣ်, မးဒိာ်, မိ, မးဆိ, ပုၣ်လိာ်. ထီ, လိာ်လံာ်တၢ်တၢ်န့ၣ်န့ၣ်
တးမီးပကးဒိာ်လၢအးတၢ်တၢ်ဒ်မီးပစံးလၢအဆၢအဂ့ၢ်လိာ်.

ပှၤအာ, ပှၤဂ့ၤ, ပှၤတိ, ပှၤဖိဆ့, ပှၤဒဲးတးမိ, ပှၤသံ, ပှၤမူ.—စံးတၢ်န့ၣ်, အာ,
ဂ့ၤ, တိ, မိဆ့, ဒဲးတးမိ, သံ, မူ, တၢ်တၢ်မုၢ်အးတၢ်တၢ်လၢအဆၢအဂ့ၢ်ပှၤလိာ်.

သရၣ်ပံၤလိာ်, သရၣ်ကညိ, သရၣ်ပိာ်, သရၣ်ပိာ်, သရၣ်ကိၤလၢသ့, သရၣ်
ကိၤလၢဝါ.—စံးတၢ်န့ၣ်, ပံၤလိာ်, ကညိ, ပိာ်, ပိာ်, ကိၤလၢသ့, ကိၤလၢဝါ, တ
ဇာ်, မုၢ်အးတၢ်တၢ်လၢအဆၢအဂ့ၢ်လိာ်.

ပှၤကညိလၢအဆၢအဂ့ၢ်အလၢမဝါတၢ်န့ၣ်.—စံးတၢ်န့ၣ်, အဆၢအဂ့ၢ်အလၢ
မဝါန့ၣ်, မုၢ်အးတၢ်တၢ်ဒ်ထံာ် လၢအဆၢအဂ့ၢ် ပှၤကညိ.

တၢ်ကတိၤလၢတၢ်တၢ်စးမီးန့ၣ်တၢ်တၢ်န့ၣ်, မုၢ်န့ၣ် မၤတၢ်တၢ်န့ၣ်, မုၢ် ဝါာ်;
မုၢ်ဒုးန့ၣ်န့ၣ် အကလုာ် န့ၣ်, မုၢ်အးတၢ်တၢ်; မုၢ်န့ၣ်အတၢ်တၢ်န့ၣ်, မုၢ် န့ၣ် ခံ
ဘိသၢာ်လိာ်; ဒ်အံၤ,—

- ထံာ်သ့တၢ်စးမီး, စံးတၢ်, သ့ မုၢ်အးတၢ်တၢ်.
- ထံာ်စးမီးမုၢ်အသ့တၢ်စးမီး, စံးတၢ်, သ့ မုၢ် ဝါာ်.
- ထံာ်ကတိၤစးမီး, စံးတၢ်, ထံာ်မီးကတိၤမုၢ်န့ၣ်ခံဘိသၢာ်.

Verbs.—ဝါာ်အဂ့ၢ်.

ကယဲာ်တၢ်ကတိၤလၢအဆၢအဂ့ၢ်န့ၣ်ဒီးဒြဲဒါန့ၣ် မၤဝဲ, အိာ်ဝဲ, မီးဝဲဒ်
အံၤဒ်န့ၣ်တၢ်တၢ်န့ၣ်, မုၢ် ဝါာ် လိာ်; ဒ်အံၤ,

- သရၣ်ကွဲးလိာ်, စံးတၢ်, ကွဲး, မုၢ်ဝါာ်.
- ထံာ်အိာ်... အိာ်, မုၢ်ဝါာ်.

လိပ်ပြန်မင်္ဂ.

ပှလဲ၊	စံးတံ၊	လဲ၊မ့ဝါ.
။ ဒိဉ်ဆါ၊	...	ဆါ၊မ့ဝါ.
။ သးခု၊	...	ခု၊မ့ဝါ.
။ ကျဲယံ၊	...	ယံ၊မ့ဝါ.
။ ယူဝု၊	...	ဝု၊မ့ဝါ.
။ နုသးအ၊	...	အ၊မ့ဝါ.

Adverbs. — အးဒဝါအဝါ.

။အးဒဝါန့ဉ်မ့တံကတိ၊ တကလုာ်လၢအဘျီကွ၊ ဝါဒီးအုး
 ဇတံဒီးအးဒဝါသကိးအးဒဝါတဖၣ်လီ၊ဒ်အံ၊ —

။တုပစံးလၢပှလဲတံန့ဉ်၊ ဖျါထဲလၢအဲဝဲန့ဉ်ဒီးလီ၊ မ့အဲလဲ၊ ခဲ၊
 စဲ၊ လဲ၊စၢ်ဆါ၊ လဲ၊စု၊ဖါ၊ လဲ၊ဒ်လဲဉ်ဒ်လဲဉ်န့ဉ်တဖျါတုာ်၊ ဒ်အိးကဖျါထီဉ်ပဘျီကွ၊
 လဲ၊လၢတံကတိ၊ အၢလၢအုးန့ဉ်အုာ်ဒ်အကြးအဘဉ်အသိးတဘျီဒ်လီ၊
 ဒီးတံကတိ၊ လၢအဘျီကွ၊ ဝါဒ်န့ဉ်၊ ဝယုာ်အမံလၢအးဒဝါလီ၊ မ့အသးဒ်အံ၊

- ။လဲ၊ခဲ၊ စံးတံ၊ လဲ၊မ့ဝါ၊ ချဲမ့အးဒဝါ.
- ။မၤကယိကယိ၊ . . . မ့မ့ဝါ၊ ကယိကယိမ့အးဒဝါ.
- ။အိဉ်ကြိကြိ၊ . . . အိဉ်မ့ဝါ၊ ကြိကြိမ့အးဒဝါ.
- ။ဟံဉ်ဒိဉ်တံသးတဖျါ၊ . . . ဒိဉ်မ့အးဒဝါ၊ တံသးမ့အးဒဝါ.
- ။လဲ၊ခဲ၊သမိး၊ . . . ချဲမ့အးဒဝါ၊ သမိးမ့စ့ဂံးအးဒဝါ.

Prepositives. — ပြဲဝဲတံအဝါ.

။ပြဲဝဲတံန့ဉ်မ့တံကတိ၊ တကလုာ်လၢအကျိးန့ဉ် (= ပြဲ၊
 န့ဉ်)ဒီးဝါအဆါလီ၊ န့ဉ်အိဉ်လၢအသိးခဲ၊ ဒီးဝါအိဉ်လၢအဝါ
 ဝိဉ်န့ဉ်ဘဉ်ဗးသိာ် အသးဒ်အံ၊ ဒ်န့ဉ်အဝါ၊ ပြဲဝဲတံဒုးန့ဉ်ဝဲလီ၊
 ဒ်အံ၊ —

- ၁။ သရုဉ်အိဉ်လၢဟံဉ်၊ စံးတံအပူ၊ လၢ၊ န့ဉ်ဖျါအလီ၊ လၢသရုဉ်အိဉ်ဝဲသု
 တးဒီးပကိးလၢ၊ လၢပြဲဝဲတံဒီးပစံးလၢအကျိးဟံဉ်ဒီးအိဉ်အဆါ : ပစံးစ့ဂံး
 လၢအဟံဉ်လီ၊
- ၂။ ပှဆါထီဉ်လၢကျဲ၊ စံးတံအပူ၊ လၢ၊ ကျိးကျဲဒီးဆါထီဉ်အဆါသတးဒီး
 မ့ပြဲဝဲတံလီ၊
- ၃။ ပှဟးထီဉ်လၢဝု၊ . . . . . လၢ၊ ကျိးဝုဒီးဟးထီဉ်အဆါသတး
 ဒီးမ့ပြဲဝဲတံလီ၊

၄။ ပှာလဲၤဆူဝ်ပှာ, ခံးတၢ်အပှာ ဆူ, ကျိးဝ်ပှာမိးလဲၤအဆာသတးမိးမ့ၢ် ပြၤပိစတံာ်လီၤ.

၅။ ပဒိာ်အိာ်ဖဲဝ်ပှာ. . . . . ဖဲ, ကျိးဝ်ပှာမိးအိာ်အဆာသတးမိးမ့ၢ် ပြၤပိစတံာ်လီၤ.

၆။ ပှာလဲၤဒိကိာ်ညါ, ... ဒိ, ကျိးကိာ်ညါမိးလဲၤအဆာသတးမိးမ့ၢ် ပြၤပိစတံာ်လီၤ.

၇။ မိာ်မုာ်ဖဲမိးအဝါ. . . . . မိး, ကျိးဖဲမိးဝါအဆာသတးမိးမ့ၢ် ပြၤ ပိစတံာ်လီၤ.

Conjunctives. — ကယာ်တံာ်အဝါ.

ကယာ်တံာ်န့ၣ်, မ့ၢ်တၢ်ကတိၤတကလုာ်လၢအကျိးန့ၣ်ၤကိး န့ၣ်, ဝါၣ်ၤကိးဝါၣ်, မိးခံးတၢ်အထံာ်သကိးထံာ်, အတံာ်သကိး တိၤတဖၣ်အဆာလီၤ. ဒ်အံၤ,—

၁။ သရၣ်လဲၤဒီးတုၤဝဲလီၤ,ခံးတၢ်အပှာ,မိး, ကျိးလဲၤဒီးတုၤအဆာ,ဒ်ပခံးတၢ် အသိးဝါၣ်သကိးဝါၣ်အဆာသတးမိးမ့ၢ်ကယာ်တံာ်လီၤ.

၂။ သရၣ်ဒီးမးမးဖဲသံ, ... မိး,ကျိးသရၣ်ဒီးမးမးအဆာ, ဒ်ပခံး တၢ်အသိးန့ၣ်သကိးန့ၣ်အဆာသတးမိးမ့ၢ်ကယာ်တံာ်လီၤ.

၃။ သရၣ်လဲၤဆူပှာ်လၢကျါ ဒီးထံာ်အပျဲၤအတိာ်တကရၢ ဒီးခံးတၢ်ဖဲတၢ် အိၤလၢပွၤအကလုာ်ဝဲ ဒီးဖးကမိးဝဲလီၤ. . . . . မိး, သၢဘိအံၤမ့ၢ်ကယာ် တံာ်စုာ်စုာ်လီၤ; မ့ၢ်အဝါဒ်လဲၣ်,ခံးဘၢသၢထံာ်လွံာ်ထံာ်န့ၣ်, ဒီး, ကျိးတထံာ်မိးတ ထံာ်,ဘထံာ်မိးတထံာ်အဆာလီၤ.

၄။ ပဒိာ်ဖဲ ဘၣ်ဆၣ် ယတထံာ်တၢ်ဖဲ, ... ဘၣ်ဆၣ် ကျိးပ ဒိာ်ဖဲတထံာ်,မိးယတထံာ်တၢ်.ကထံာ်,ခံထံာ်အဆာသတးမိးမ့ၢ်ကယာ်တံာ်လီၤ.

၅။ ပသူဒိာ်ဖိတဖၣ်တနၢ်တၢ်ပကလုာ်အခိာ်တလီၢ်ဒုးဒွၢ်ဒီးပှာစ့ၣ်မးလီၤ, ... အခိာ်တလီၢ်, ကျိးခံးတၢ်လၢအဂံၢ်ခိာ်တထံာ်, မိးအလီၢ်ခံ တထံာ်သတးမိးမ့ၢ်ကယာ်တံာ်လီၤ.

။ထီၢ်န့ၢ်တက့ၢ်.— ပြၤပိစတံာ် မိးကယာ်တံာ်တဖၣ်လီၤ ဆီလိာ် အသးဒ်အံၤ, ပြၤပိစတံာ်ကျိးန့ၣ်ဒီးဝါၣ်အဆာမိးပၤန့ၣ်,ဖ့မ့ၢ်ကယာ်တံာ်ကျိးန့ၣ်သကိးန့ၣ်, ဝါၣ် သကိးတၢ်(ဒ်ခံးလၢအဖိခိာ်အသိး)အဆာ. လၢန့ၣ်အမဲးညါကယာ်တံာ်ပၤန့ၣ်ဒ် ပြၤပိစတံာ်သိးတသ့တၢ်.လီၤဆီဒ်န့ၣ်, ကျိးက့ၢ်,

။သရၣ်လဲၤ ဒီး အပျဲၤ, ခံးတၢ်အပှာ, မိး မ့ၢ်ပြၤပိစတံာ် ;

။သရၣ်ဒီးအပျဲၤလဲၤ, ... ဒီးမ့ၢ်ကယာ်တံာ်.

Interjectives. — အံာ်တယျးတံာ်အဂ့ၢ်.

«အံာ်တယျးတံာ်, မ့ၢ်တၢ်ကတိၤတကၤလုာ်လၢအတၢ်ဃးဒီးကိးထီၣ်တၢ်လဲၤ. အံာ်ပညိတအိၣ်တၢ်တၢ်တၢ်, မ့ၢ်ပသးဂဲၤထီၣ်တၢ်ဒိအံၤဒိန့ၤဒီးပကလုာ်ဝဲဒိၣ်ထီၣ်ဝဲဒိအံၤဒိန့ၤဝ့ၢ်ကိးလီၤ. ဒိအံၤ, —

တုၤပတီးအိၣ်တၢ်အံၤပမးဒီး ဇၤ, — ပွၤ ဇၤ, သရၣ် ဇၤ, ဝဲးဝဲဒၣ်.

«မ့ၢ်တၢ်ဗုးလၢတၢ်တမံၤမံၤဒီး, ပမံး ဇၤဂ့ၢ်.

«ပသးမ့ၢ်ဒိၣ်ထီၣ်လၢပုၤကမၤတၢ်တၢ်ပုၤအစိ, ပမံး အံာ်ဟါ.

«ပမ့ၢ်သ့ၣ်ဒိၣ်ထီၣ်ပသးလၢတၢ်တမံၤမံၤ, ပမံး အိၣ်ဒိၣ်.

«မ့ၢ်တၢ်တၢ်တၢ်တံးလၢတၢ်တမံၤမံၤ, ပမံး ဝဲး.

«ပမ့ၢ်အံၤဒိၣ်ဒီးလၢပုၤကမၤကွၢ်တၢ်ဆိကမိၣ်တၢ်ဒီး, ပမံး ကွၢ်.

ဇၤ, ဇၤဂ့ၢ်, အံာ်တၢ်, အိၣ်အိၣ်, အိ, ကွၢ်, တၢ်အံၤ, မ့ၢ်အံာ်တယျးတံာ်လီၤ.

Particles. — ပာ်တကာ်အဂ့ၢ်.

«ပာ်တကာ်န့ၣ်, မ့ၢ်တၢ်ကတိၤအဂၤတၢ်အဂ့ၢ်အကူၢ်လၢတၢ်န့ၣ်, အပိးအထီတနီၤလီၤ.

«တနီၤန့ၣ်အံၤပညိဒၣ်ဝဲတအိၣ်တၢ်တၢ်တၢ်န့ၣ်သကုပဒၢန့ၣ်လၢပကတိၤတၢ်အကျိၤဒိထိးပုၤကန့ၣ်တၢ်ကမုာ်န့ၣ်အဂီၢ်လီၤ.

တနီၤန့ၣ်ကျိၢ်လီၤတၢ်ကတိၤအမိးန့ၣ်အဂီၢ်, ဒိအံၤ. —

«တုၤပကတိၤတၢ်အံၤအမိးပကျိၢ်လီၤအမိးန့ၣ်လီၤ, လံာ်, တၢ်, တဂ့ၢ်, တကွၢ်, ပဟါ, န့ၣ်, သၢၣ်, တဘိဘိန့ၣ်လီၤ.

«တုၤပသံကွၢ်တၢ်တမံၤမံၤဒီးပကျိၢ်လီၤအမိးန့ၣ်လီၤ, လဲၣ်, လဲၣ်, ဇၤ, ဇၤ, တဘိဘိန့ၣ်လီၤ.

«ပာ်တကာ်တနီၤမၤစၢၤတၢ်လၢအကျိၤအဂီၢ်, အဂ့ၢ်အခါအဂီၢ်လီၤ.

«တနီၤမၤစၢၤန့ၣ်လၢတၢ်အဂီၢ်န့ၣ်တၢ်အဂီၢ်လီၤ.

«ဒီးတနီၤမ့ၢ်တၢ်ကတိၤအကူၢ်လၢပပာ်ပာ်ပာ်ဒီးတၢ်ကတိၤအဂၤဒီးလဲၣ်ထီၣ်တၢ်ကတိၤအထီလၢအဒိန့ၣ်လီၤ. ပာ်တကာ်လၢအမ့ၢ်တၢ်အကူၢ်လၢဒိန့ၣ်, မ့ၢ်က, စ, တ, ပ, မ, လ, သ, အ, စဗၣ်လီၤ.

FORMATIVE PARTICLES.

«က. — ပုၤကလဲၤ. ဝဲးဘိအပူၤ. က. မ့ၢ်ကူၢ်အကူၢ်လၢ; — ပုၤကူၢ်လဲၤ. ဝဲးဝဲအ

တ,—မ္ဗိန္ဒဝတံဝ် ပ်တကကျ မ်းလီၤဂၢ်လၢအမ္ဗိ တၢ်ဝ်အကူၢ်လၢ်လီၤ;—တံ
လီၤတၢ်, တံဝ်တၢ်, တမုၢ်တၢ်, စံးတၢ်န့ၢ်, မၤသးဒ်ပစံးကၢ်လဲၤ,တၢ်,—တၢ်မံ,
တၢ်;—တၢ်မုၢ်,တၢ်အသိးလီၤ. တၢ်အစိပညိန့ၢ်ကွၢ်လၢလံာ်သိးစိမ္ဗုးအပူၤ
တက့ၢ်. By putting a comma between the principal verb and
တၢ်, the true construction will be manifest.

တ,—လၢအတၢ်ပးမိးဂံၢ်ဘၢန့ၢ်ပကိးအိၤလၢန့ၢ်မရၤအးဇတံာ်လီၤ; မ့ၢ်မန့ၤ
အကူၢ်လၢ်လဲၣ်န့ၢ်ယဆိကမိၣ်တတၢ်ခိးတၢ်။

ပ,—တဖျၢၣ်န့ၢ်,တၢ်တကျိဘကျိလီၤဂၢ်လၢအမ္ဗိပၢ်အကူၢ်လၢ်လီၤ; ခ်အံၤ,
ပံလၢ်, ကွၢ်သကြီၤ ပၢ်မိးလၢ်. ပလံာ်, ကွၢ်သကြီၤ ပၢ်မိးလံာ်.
ပလံး, ...ပၢ်မိးလံး ပလၢ် . . . . .ပၢ်မိးလၢ်.
ပပိာ်, ...ပၢ်မိးပိာ် ပလီၤ . . . . .ပၢ်မိးပိာ်.
ပအုး . . . . .ပၢ်မိးအုး ပညိၣ် . . . . .ပၢ်မိးညိၣ်.

မိးတဘျီတဘျီ, ပ န့ၢ်,မ့ၢ်ပှၢ်အကူၢ်လၢ်လီၤ, ခ်အံၤ, ပဒိၣ်, ပပိာ်မုၢ်, ပပိာ်ခွါ,
ပသ့မိၣ်မိ, စံးတၢ်တဖၣ်မ့ၢ်ဒ်ပစံးပှၢ်ဒိၣ်,ပှၢ်ပိာ်မုၢ်, ပှၢ်ပိာ်ခွါ,ပှၢ်သ့မိၣ်မိအသိးလီၤ.
မ့ၢ်အတၢ်ပးမိးပှၢ်ဒိၣ်ပစံးမိး ပ လီၤ.

မ,—လၢမန့ၤ, မတၢ်, အပူၤကမ့ၢ်မုၢ်အကူၢ်လၢ်,—မ့ၢ်မန့ၤလဲၣ်ဒ်ပစံးတၢ်အ
သိးမ့ၢ်မုၢ်လဲၣ်, or မ့ၢ်မုၢ်လဲၣ်, or မ့ၢ်မုၢ်န့ၢ်လဲၣ်. န့ၢ်မိးန့ၢ်အံၤမ့ၢ်ဒ်ပစံးတံာ်ပြီ
န့ၢ်.

မ,—လၢမဂ့ၢ်မိးမတၢ်,မန့ၤ,မပိာ်,မဆါ,သ့ၣ်တဖၣ်အပူၤ,ကမ့ၢ်မုၢ်အကူၢ်လၢ်
လီၤ; အနီၢ်နီၢ်မ့ၢ်မုၢ်ဂၢ်,မုၢ်တၢ်,မုၢ်န့ၤ,မုၢ်ပိာ်,မုၢ်ဆါလီၤ.

န,—လၢန့ၢ်ရံၣ်အပူၤမ့ၢ်တလၢနီၢ်အကလုာ်လီၤ.

လ,—လၢလရံၣ်အပူၤမ့ၢ် လၢ အကူၢ်လၢ်လီၤ; အနီၢ်နီၢ်မ့ၢ်လၢရံၣ်. လၢ
အံၤမ့ၢ်ပြီၤပိစတံာ်,ရံၣ်,မ့ၢ်နီၣ်လီၤ.

လ,—လၢလပိ, လမံာ်,လမ့ၢ်,လယၢ်,သ့ၣ်တဖၣ်အပူၤ,မ့ၢ်မန့ၤအကူၢ်လၢ်န့ၢ်
ပတသ့ၣ်ညါတၢ်,မ့ၢ်အဂ့ၢ်ဒ်လဲၣ်;မ့ၢ်တလၢနီၢ်အကလုာ်.

N. B. No doubt the same formative is an abbreviation of
different roots in different combinations. The above remarks
concerning them are submitted to show that they are doubtless
abbreviations, and that the words in which they occur do not
prove an exception to the statement that the language is strictly
monosyllabic.

ပ်တကကျ အိၣ်ခိးအကလုာ်ကလုာ်, တၢ်ဆၣ်န့ၢ်ဝဲလၢတၢ်ကတိၤပံဟ့ၣ်လံအ
မံၤအသံာ်လၢ အဖိခိၣ်အကျါလံ, ဒ်ပစံးတၢ်အသိးမ့ၢ်အိၣ်တယုးတံာ်တနီၤ, မ့ၢ်က

ထာ၎်တံၣ်တနီၤ၊ မ့ၣ်ပွါၤဒိစတံၣ်တနီၤ၊ မ့ၣ်အးဒဝါၣ်တနီၤ၊ စိတံၣ်မာလီၤထာ၎်အိၤမာ
သးစ့ၣ်ဂုၣ်သိၤ။

ပာ်တကာၣ်မ့ၣ်ဘၣ်စးမိးနီၣ် န့ၣ်ပယုာ်အမံၤလၢပာ်တကာၣ်ဘၣ်စးနီၣ်; ထီၣ်ဒိၤ
လံၣ်ဒိၤ၊ ဒ့ၣ်ဒိၤ၊ ည့ၣ်ပိၤ။ စံးဘၣ်အပူၤ၊ ဝဲ၊ မ့ၣ်ပာ်တကာၣ်ဘၣ်စးမိးနီၣ်။

Particles of Gender.

ပာ်တကာၣ် မ့ၣ်ဘၣ်စးမိးစ့ၣ်ဒါၣ်န့ၣ်, ပယုာ်အမံၤလၢ ပာ်တကာၣ် ဘၣ်စးစ့ၣ်
ဒါၣ်;—စိၤမ့ၣ်စ့ၣ်နီၣ်မုၣ်လီၤ.စံးဘၣ်အပူၤ ပါၤ မိး နီၣ် မ့ၣ်ပာ်တကာၣ်ဘၣ်စးစ့ၣ်ဒါၣ်။

Particles of Number.

ပာ်တကာၣ် မ့ၣ်ဘၣ်စးမိးန့ၣ်ဘၣ်န့ၣ်, ပယုာ်လီၤ အမံၤလၢ ပာ်တကာၣ်ဘၣ်စး
န့ၣ်ဘၣ်, ပှၤသ့ၣ်စံးတၢ်အပူၤ, သ့ၣ် မ့ၣ်ပာ်တကာၣ်ဘၣ်စးန့ၣ်ဘၣ်။

Particles of Mode.

ပာ်တကာၣ်မ့ၣ်ဘၣ်စးမိးဝါၣ်အကျိၤန့ၣ်, ပစံးလၢပာ်တကာၣ်ဘၣ်စးမိးကျိၤ. ကွါ
လၢဝါၣ်အကျိၤအပူၤတက့ၢ်။

Particles of Tense.

ပာ်တကာၣ်မ့ၣ်ဘၣ်စးမိးဝါၣ်အခါန့ၣ်, ပယုာ်အမံၤလၢပာ်တကာၣ်ဘၣ်စးမိးဝါၣ်
ခါ. ကွါလၢဝါၣ်အကျိၤအပူၤတက့ၢ်:—လဲၤလံၣ်, လဲၤခိး, လဲၤစံး, စံးတၢ်, လံၣ်, ခိး,
ဝံၤ, မ့ၣ်ပာ်တကာၣ်ဘၣ်စးမိးဝါၣ်ခါ။

Interrogative Particles.

ပာ်တကာၣ်မ့ၣ်ဘၣ်စးမိးသံကွါဘၣ်န့ၣ်, ပယုာ်အမံၤလၢပာ်တကာၣ်ဘၣ်စးမိးသံ
ကွါတၢ်. အိၣ်ဒိၤ; အိၣ်မဲလဲၣ်.စံးတၢ်အပူၤ, ဝဲ, မိး လဲၣ်, မ့ၣ်ပာ်တကာၣ်ဘၣ်
စးမိးသံကွါတၢ်။

Euphonic Particles.

ပာ်တကာၣ် မ့ၣ်ဘၣ်စးမိးမုၣ်န့ၣ်, စိပစံးတၢ်အသိး, မ့ၣ်တုၤန့ၣ်လၢပကတိၤတၢ်အ
ကျိၤသဲလၢပကတိၤတၢ်ကတၢ်ပှၤဂၤအသးကမုၣ်အန့ၣ်အစိၣ်န့ၣ်. ပကိးအမံၤလၢပာ်
တကာၣ် မုၣ်န့ၣ်လီၤ;—ဟ့ၣ်လီၤ ယၤတက့ၢ်, —ဟ့ၣ်စၢ် ယၤတက့ၢ်, စံးတၢ် အပူၤ,
လၢဒိးဝါ, မ့ၣ်ပာ်တကာၣ်မုၣ်န့ၣ်။

Terminative Particles.

ပာ်တကာၣ် မ့ၣ်ဘၣ်စးမိး ကျိၣ်လီၤတၢ်ကတိၤအမိးနီၣ်န့ၣ် ပယုာ်အမံၤလၢပာ်တ
ကာၣ်ကျိၣ်တၢ်အမိးနီၣ်လီၤ။

အ. As a Formative Particle is often used with တၢ် to make

he, she, or it, and with အံ၊ နှို၊ &c. to form the Subject or Object of a Predicate.

«လာ, as a Participle, performs the double office of a *Definitive* and *Connective*. It may be called a *Definitive Participle*. It defines some person or thing, expressed or understood, and points out a relation between it and another word or sentence. On this account, it sometimes *seems* to perform the office of a *Relative Pronoun*. It differs from a *Relative*, however, in that it cannot be made the Subject, or Object of a verb, as can the *Relative Pronouns*, as will appear by the following examples. တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်,လာ,မ့ၢ်ဒံးန့ၢ်တံၢ်ပၢ်တကၢၤလီၤ.

Example ; ၁။ ကသံၣ်လာၤသရၣ်တၢ်ယၢ်တကၢၤလၢၣ်လၢၣ်လံၢ်. လာ here, cannot be the object of တၢ်. The sentence may be paraphrased thus, «အဒိ—ကသံၣ်လာၤအမ့ၢ်ကသံၣ်လာၤသရၣ်တၢ်ယၢ်တကၢၤလၢၣ်လၢၣ်လံၢ်. အ, is the true *Relative*, (if there be a relative) as in the paraphrase ; but *as* the original sentence stands, there is no *Relative* ; သရၣ်တၢ်ယၢ်တကၢၤလၢၣ်လၢၣ်လံၢ် is an adjective phrase qualifying ကသံၣ် ; လာ points out the object qualified. Example, ၂။ ပှၤလာၤအသးဒှိၣ်အံၤ, တၢ်ဆိၣ်ဂ့ၤလီၤ ; here the *Relative* is အ ;—အသးဒှိၣ်, a *Relative Phrase* qualifying ပှၤ. «လာ points to ပှၤ as being the object qualified. The persons ပှၤ လာ, whose အ, minds သး, are poor ဒှိၣ်, are blessed, တၢ်ဆိၣ်ဂ့ၤ. Example, ၃။ ပှၤလာၤအမၤမၤဖိးတၢ်တဖၣ်,တၢ်ဆိၣ်ဂ့ၤလီၤ. Ex. ၄။ ပှၤ လာတၢ်သၣ်ဝံၤအသးလာတၢ်တိတၢ်လီၤတဖၣ်, တၢ်ဆိၣ်ဂ့ၤလီၤ. In these examples, အ is plainly the *Relative Pronoun* ; လာ serves to connect the *Relative Sentence*, with the *Antecedent*.

«လာ, is often used as a *Prepositive* ; လာ,မ့ၢ်ပြုၤပိစတံၢ်တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်စ့ၢ်ဂီၤ ; ကွၢ်လာၤပြုၤပိစတံၢ်အကျိတက့ၢ်. «မ့ၢ်စ့ၢ်ဂီၤကယၢ်တံၢ်တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်လီၤ ; ကွၢ်လာၤကယၢ်တံၢ်အကျိတက့ၢ်.

«လာ, as a *Definitive and Connective Participle*, is sometimes a *Conjunctive*, sometimes a *Prepositive*.

«ဖဲ, is often a *Definitive Participle*, performing the same office, or offices, as လာ. «ဖဲ,မ့ၢ်စ့ၢ်ဂီၤဒံးန့ၢ်တံၢ်ပၢ်တကၢၤ တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်လီၤ လာ အသိးလီၤ, Ex. အဒိ, — ယကတၢ်န့ၢ်လိာ်ဖဲအတၢ်န့ၢ်သးတဘျီလီၤ.

«ဝဲ, is sometimes used as a *Definitive or Connective Participle*, but as it may be omitted without affecting the sense, it may be treated as an *Expletive*.

Expletives. — တၢ်ကတိၤလၢၤကျဲၣ်.

ၤလၢပကတိၤတၢ်အကျါ. ပမ့ၢ်ဒါ န့ၣ်တဘိၣ်ဘိၣ်လၢအအါန့ၢ် အ
ခါးဒီးအတကျိၣ်ဘၣ်တၢ်အခိၣ်အခိၣ်, ပကတိၤတၢ်အခိၣ်ပညိၣ်လီၤ
ဘိးလိၤဘၢလၢ အခိၣ်အခိၣ်န့ၣ် ပယုၢ်အမံၤလၢတၢ်ကတိၤလၢၤကျဲၣ်
န့ၣ်လီၤ; ဒီးကြားလၢပကတိၣ်တွံၣ်တွံၣ်ဒါ. ဒ်အံၤ, —

န့ၣ်တလဲၤတဂ့ၤ; ဝံးတၢ်အပူၤ, တၢ်ကတိၤအါန့ၢ်အခါး : ဝံးလၢန့ၣ်တဂ့ၤဒီး
လၢၢ်အခါးလီၤ.

Ellipses. — တၢ်ကတိၤလၢၤဈ့ၤ.

ၤတုၤပကတိၤတၢ်တလၢတပွဲၤဖဲ အကြားအဘၣ်ဒီး ဂြၢ်မာ်အ
ဂ့ၢ်အကျါအလျှ် အလၢ်ဘၣ်န့ၣ်, တၢ်ကတိၤ အထံၣ်န့ၣ်တဖၣ်ပ
ယုၢ်အမံၤလၢတၢ်ကတိၤလၢၤဈ့ၤန့ၣ်လီၤ.

ၤတုၤပကတိၤတၢ်ကတိၤလၢၤဈ့ၤဒီး, ပဘၣ်ဆိကမိၣ်ကွၢ်လၢ အခိၣ်လီၤတဲာ်,
တခိၣ်ကွဲးဖဲခဲၣ်ဘိၣ်ဘိၣ်န့ၣ်ဒီးဒါန့ၣ် အတၢ်အိၣ်လီၤတဲာ်ဖဲအကြားအတၢ်အလီၢ်
န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကတိၤလၢၤဈ့ၤအဒိမၤသးဒ်အံၤ; —

- ၤယၢးကတၢ်လံၤ, ဝံးတၢ်အပူၤ, လိာ်, အိၣ်လီၤတဲာ်; ယၢးလိာ်ကတၢ်လံၤ.
- ၤယလဲၤကတၢ်လံၤ, ... ကျဲၣ်, အိၣ်လီၤတဲာ်; ယလဲၤလံၤကတၢ်ကျဲၣ်လံၤ.
- ၤဖျါယွၤဒီးပၢ်လၢ သုခဲၣ်ညါထီၣ်တက့ၢ်, ... ဒါ, အိၣ်လီၤတဲာ်; ဖျါ
ယွၤဒီးပၢ်ဒါလၢ သုခဲၣ်ညါထီၣ်တက့ၢ်, ဝံးဝဲအသိးလီၤ.

ၤသုခုၤလိာ်ခိၣ်ခိၣ်န့ၣ်, လၢအခိၣ်ထံးပၢ်ဖျါခိၣ်, ဒီးစ့အခိၣ်န့ၣ်တၢ်ဖျါ, ဒီးတၢ်ဖျါ
အခိၣ်ခိၣ်ခိၣ်ဒါပွဲၤဒီး, တမံၤဘၣ်တမံၤဒ်န့ၣ်တက့ၢ်, — ဝံးတၢ်အပူၤ, အိၣ်လီၤတဲာ်တ
ကျးဘိၣ်လီၤ. ပမ့ၢ်လၢထီၣ်ပွဲၤထီၣ်ဒါဒ်အံၤ. — ဒ်သိးသုခုၤလိာ်ခိၣ်ခိၣ်ကအိၣ်ထီၣ်ဝဲ
န့ၣ်, လၢအခိၣ်ထံးပၢ်ဖျါခိၣ်, ဒီးလၢစ့အခိၣ်ပၢ်ဖျါတၢ်ဖျါ, ဒီးလၢတၢ်ဖျါအခိၣ်
ပၢ်ဖျါခိၣ်ခိၣ်ဒါပွဲၤဒီး, ပၢ်ဖျါတၢ်တမံၤဘၣ်တမံၤဒ်န့ၣ်တက့ၢ်.

Words, Sentences, &c. — တၢ်ကတိၤအဆၢ.

ၤဘိ, A Word, တၢ်ကတိၤလၢၤအထံၣ် ဖျးတဘိၣ်ဒီးန့ၣ်ပယုၢ်
အမံၤလၢတၢ်ကတိၤတဘိၣ်လီၤ, —

ၤဟံၣ်, အံၤ, မ့ၢ်, ယ, ဟံၣ်, ယဲ, လီၤ. ဝံးတၢ်န့ၣ်, မ့ၢ်တဘိၣ်ဘိၣ်ပွဲၤန့ၣ်လီၤ,

ၤအဒ့, A Clause, တၢ်ကတိၤအဒ့န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကတိၤ တထံၣ်
အကူၣ်လီၤ. ဒ်အံၤ, —

•ဖဲအကတိၢ်န့ၣ်. ယုၣ်ရှုးလဲၤခိၣ်ခိၣ်ပွဲၤဖဲၤလၢအိၣ်ဘျးအနံၤ : ခံးတၢ်အပူၤ, အိၣ်ဒီးအဒ္ဒ, ဖဲအကတိၢ်, တဒ္ဒ.— လၢအိၣ်ဘျးအနံၤ, တဒ္ဒလီၤ. ယုၣ်ရှုးလဲၤခိၣ်ခိၣ်ပွဲၤဖဲ, ခံးတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်အထံၣ်မိၢ်ပွၢ်လီၤ ; မ့ၢ်အတၢ်ခိၣ်လဲၣ်,အိၣ်ဒီးအထံး, အိၣ်ဒီးအပြုးဒက့ၣ်.အိၣ်ဒီးအစိးလီၤ.

•ထံၣ်, Simple Sentence, ပပံၤပံၤပုၤ တဘၣ်ဒီးဘဘိ တူၤအလၢၣ်ဒၣ်အခါး တမံၤန့ၣ် ပကိးအိၤလၢတၢ်ကတိၤတထံၣ်လီၤ.

•ဟံၣ်တဖျၢၣ်အံၤမ့ၢ်ယဟံၣ်ဒၣ်ယဲလီၤ,ခံးတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကတိၤတထံၣ်.

•တၢ်ကတိၤလၢအထံၣ်ဖျၢၣ်ကတၢ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ကတိၤခံၣ်, နပံးတၢ်အထံးနီၣ်တဘိ,ဒီးတၢ်တုၣ်နီၣ်တဘိ,—နအံၤ, ဟံၣ်အိၣ်,—ပၤဟဲ,—ထံထံၣ်, နန့ၣ်လီၤ.

•မ့ၢ်အထံၣ်လၢ အိၣ်ဒီးတၢ်ပာနီၣ်တဖၣ်န့ၣ်, အဖျၢၣ်ကတၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ကတိၤလၢဘိ,—နအံၤ, ယွၤတုၣ်ဘၢ,—ပၤကွဲးလံာ်,—ပၤတိၢ်ယၤ, နန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်အတၢ်ခိၣ်လဲၣ်တၢ်တဘိလၢလၢအိၣ်ဒီး အထံး, ဒီးတၢ်ပာနီၣ်အိၣ်ဒီး အပံး, မ့တမ့ၢ်တၢ်ဒီးအထံၣ်တလၢတပွဲၤတၢ်,လီၤစ့ၤဝဲလီၤ.

•တူၤတၢ်ကတိၤအထံးန့ၣ်အန့ၣ်တက့ၢ်ဒီးထီၣ်ဝဲလၢအးဇတံၣ်. လၢအးဒတၢ်, လၢဖြၤဝဲဇတံၣ်,ဒီးပာ်တကၤပသ့ၣ်တဖၣ်အခါလီၤ.

•တိၤ, Compound Sentence, တူၤပကတိၤတၢ်တလၢၣ်ဘၣ် အခါးဘျိၣ်ဘျိၣ်ဘျးဘျးလၢတၢ်တထံၣ်ဒီးပပံၤပုၤတထံၣ်ဒီးတထံၣ်ဆဲးထီၣ် အသး သတးဒီး ပကိးက့ၤအိၤလၢတၢ်ကတိၤတထံၣ်လီၤ. နအံၤ.—

•မ့ၢ်ခဲကန့ၣ်အံၤသုထူၣ်ဖျးဒီးတၢ်ဒဲးတးဒီး, သုထဲထီၣ်ယွၤအကုၢ်အပုၤဒီး. သုအိၣ်ဒီးသုတၢ်သၣ်တၢ်ပးဒီးတၢ်စီဆှံ.ဒီးအကတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မူအထူအထီၣ်လီၤ;— ခံးတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကတိၤတထံၣ်လီၤ.

•ယုၢ်, Paragraph, ပပံၤပုၤကဒီးဘဘိဒီးတထံၣ်လၢတးဒီးကဲက့ၤဝဲလၢတၢ်ကတိၤတယုၢ်လီၤ.

•တယုၢ်တယုၢ်န့ၣ်ကွၢ်အဒိလၢလံာ်စီဆှံအပူၤ, မး. ၁ : ၂-၆ : ၇-၁၁, ၁၂-၁၆ ; ဒီးမၤသးန့ၣ်သက့ၤလံာ်စီဆှံဒိကဏ္ဍၢ်ညါလီၤ.

•ခိၣ်, Chapter, ပပံၤပုၤကဒီးတယုၢ်ဒီးတယုၢ်လၢအသ့ၣ်ပးထီၣ်အသးတူၤအလၢၣ်ဒၣ်အခါးသတးဒီးကဲက့ၤဝဲဘိၣ်လီၤ.

ကျွန်ုပ်တို့အဖို့အိမ်ထောင်စီရင်စာအုပ် : စိစစ်တော် အသိလိပ်မေးသဲ အိမ်စီအစီ ၂၀ : လိပ်မာကူးအိမ်စီအစီ ၁၆, စီနှစ်လီ။

။ဘွဲ့, Book, ပယ်ပျက်ကဒီးဘိဉ်ဒီးတမိဉ်ဂွါဂွါ, တယျှိုဒီးတယျှိုဂွါဂွါ, သူအလျာဒိဉ်အခါးလတးဒီးကဲကွဲလဲသိဉ်ဘထွဉ်လီ။

စိစစ်တော်အသိလိပ်မေးသဲဘထွဉ် : လိပ်ကရိဉ်သူခဲဘွဉ်နှစ်လီ။

။ကထွဉ်, Volume, ပယ်ပျက်သိဉ်ဘထွဉ် ဒီးဘထွဉ်သတးဒီးကဲကွဲလဲသိဉ်ဘထွဉ်လီ။

စိစစ်တော်အသိ, လိပ်စီဆုံအိဉ်ခဲကထွဉ်, အဖိလိပ်ဘထွဉ်ဒီးအသိဘထွဉ်လီ။

။အဆာ, Divisions and Subdivisions, တါလါဘါကတိလေဘါဒီးဘါ, တထံဉ် ဒီးတထံဉ်, တတိဒီးတတိ, တယျှိုဒီးတယျှို, တမိဉ်ဒီးတမိဉ်, အဘဉ်စါဒီးပကီးအိလါတါကတိအဆာ, သိဉ်အဆာလီ။ စီအံ, —

။ဘါမာအသးလါအလဲကျဲဒီးပတဂါစံးဘဉ်ဒီးကစါဒါ, ဖဲဒုလဲတါတပူပူနှဉ်ယကပိဉ်နခဲလီ။ ဒီးဘါအပူ, အဆာအိဉ်လွှါဆာ : ဖဲဒီး တဗျာဉ်ဒီးကိဉ်မ့ သါဗျာဉ်အိဉ်အသိဉ်နှဉ်ဘဉ် အဆာရဉ်ရဉ်လီ။ တါတတိဒီးဘတိအဆာဉ်စါပကီးလါအဆာဒီး ဒီးတယျှိုဒီးတယျှိုအဘဉ် စါနှဉ်ပကီးလါအဆာဒီးဒိဉ်လီ။

Punctuation. — ကိဉ်မ့အဂ္ဂါ။

။ကိဉ်မ့အိဉ်သါကလုဉ်, — စီအံ , ; .

၁, တကလုဉ်ပယျှိုအမဲလါကိဉ်မ့ဂံဉ် ၁.

၂, တကလုဉ်ပယျှိုအမဲလါကိဉ်မ့ဂံဉ် ၃.

၃, တကလုဉ်ပယျှိုအမဲလါကိဉ်မ့ဂံဉ် ၆.

။ပုလါအဖးသိဉ်သွကစီဒီးကတိဉ်နှဉ်ကိဉ်မ့တဖဉ်လီ ; မ့ဉ်ဘုအဆာလါအကြားဒီးကိဉ်မ့ဂံဉ် ၁ ဒီးကအိဉ်ကတိဉ်ဘဲတုအဗျးဂံဉ် ၁ ; တုအဆာလါအကြားဒီးကိဉ်မ့ဂံဉ် ၃ ဒီးကအိဉ်ကတိဉ်ဘဲတုအဗျးဂံဉ် ၃ ; တုအဆာလါအကြားဒီးကိဉ်မ့ဂံဉ် ၆ ဒီးကအိဉ်ကတိဉ်ဘဲတုအဗျးဂံဉ် ၆ လီ။ «စိလိပုဖးလိပ်တဖဉ် ဖးလိတံဉ်လါဆဲးဒီးနှဉ်ကသွဒီး, ပုလါအကွဲးတါတမိ, ဘဉ်ဒါနှဉ်ကိဉ်

မ့ၤဂံၢ် ၁, ဂံၢ် ၃, ဂံၢ် ၆, ဝဲအကြားဒီးအလီၢ်စ့ၣ်စ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. «လၢတၢ်ကတိၤ တၢ်ဒိအပူၤမ့ၢ်ဒိၣ်ဒီးအဆၢဒီးအဆၢအဝဲန့ၣ်, မ့ၢ်ကိၣ်မ့ၢ်ဂံၢ် ၁ အလီၢ်လီၤ; ဒ်အံၤ,—သမၠာ်ဝဲသၢပုၤဝဲလၢာ်အဝဲညါ, ဒီးခဲးဝဲ, ဒ်ကတိၤတၢ်ဒိလဲၣ်န့ၣ်, ယဘသ့ၣ်ညါဘၣ်.

«လၢတၢ်ကတိၤခဲၣ်ဝဲၣ်သၢအကၢၣ် ဃးသိၣ်အသးတၢ်တံၤအဘၢၣ်စၢၤ, မ့ၢ်ကိၣ်မ့ၢ်ဂံၢ် ၃ အလီၢ်လီၤ; ဒ်အံၤ,—ယဲက့ၤဝဲဒီးထံၣ်န့ၢ်လၢအမံၤပုၤကဒီးဝဲလီၤ; အဂ့ၢ်ဒ်အံၤ,အဝဲဒ်ခဲးပာ်ဝဲလီၤ.

«တုၤတၢ်ကတိၤလၢာ်အခါဒီးဒိၣ်ဒိၣ်ဒီးဘၣ်ကိၣ်မ့ၢ်ဂံၢ် ၆ အလီၢ်လီၤ.

Until we get Karen Capitals, I propose that every new Sentence should begin with the mark called by Burmans a ဝိတ် thus (") «တၢ်ကွဲးန့ၣ်,လၢတတိၤတတိၤအဒိၣ်ထံးဒ်ပခံတၢ်အသိးအဆၢအိၣ်ဒီးကိၣ်မ့ၢ်ဂံၢ် ၆ အဒိၣ်ထံးမၤဒီးပံး,ဒ်သိး အဒိၣ်ထံး ကဏ္ဍါထီၣ်ကစီဒိတက့ၢ်, ဒ်အံၤ,—

«စီၤအခံၣ်ဘၢ်ဃုး,စီၤဒုမၤ,စီၤဂူၤကၢၣ်သ့ၣ်တၢ်ဒုၣ်န့ၣ်ကတိၤဒိၣ်န့ၣ်လီၤ. «မံၤကစၢ်သ့ၣ်ဂူးဃုးအဘျးအဒိၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်ဒီးသုသးတက့ၢ်. «အမ့ၢ်.

Relative Sentence.—တၢ်ကတိၤလၢန့ၣ်စၢၤ.

«တၢ်ကတိၤလၢန့ၣ်စၢၤန့ၣ်မၤအသးဒ်အးအတၢ်ဒိထံၣ်အသိး; မ့ၢ်အဂ့ၢ်ဒ်လဲၣ်, ဘျီက့ၤဒိၣ်လီၤ; ဒ်အံၤ,—

ကယဲၢ်ပုၤလၢအမၤတၢ်အာတၢ်လၢာ်လၢာ်န့ၣ်, သးဟ့တၢ်ကဒိၤလီၤ; ခဲးတၢ်အပူၤ,အမၤတၢ်အာတၢ်လၢာ်လၢာ်မ့ၢ်တၢ်ကတိၤလၢန့ၣ်စၢၤ,ဒီးဘျီက့ၤပုၤ; မ့ၢ်တဘျီက့ၤပုၤဒ်န့ၣ်တၢ်ဒိဒီးခဲးလၢကယဲၢ်ပုၤသးဟ့တၢ်ကဒိၤလၢတးဒီးကတၢ်ပုၤဝဲလၢာ်, ပတပူၤဖျးတၢ်ဒိဒိတၢ်အဘၣ်. «တၢ်တဒိၣ်ခဲးဘၣ်အသးဒ်န့ၣ်တၢ်ဒိဒီးဘျီက့ၤပုၤလၢဘၢ်ကတိၤလၢန့ၣ်စၢၤလီၤ.

Parenthesis.—ပရၢၣ်သဝံၣ်.

ပရၢၣ်သဝံၣ်,ဝံးဘၢ်န့ၣ်, မ့ၢ်တၢ်ကတိၤလၢပဒၢၤန့ၣ်လၢပကတိၤတၢ်အကျါဒ်သိးကလိၣ်ပျါထီၣ်အဒိပညိမ့ၢ်ဂ့ၤ, အဂ့ၢ်အကျါမ့ၢ်ဂ့ၤ,တဘျီဘိအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်တၢ်ကတိၤလၢပဒၢၤတဝဲးဝဲးသတးဒီးပပာ်ကရၢၤဃၢ်ဒီးအပျါလၢအဖိလၢာ်တတိၤအပူၤအသိးလီၤ.

«ပုၤလၢအသံလၢတၢ်ကမၣ်အပူၤ, ပဝဲဒ်အံၤ, မၤမူထီၣ်က့ၤဃုာ်ဝဲဒီးဃုာ်.(သုတုၤလၢတၢ်အုၣ်က့ၤဒိၣ်က့ၤသုလၢတၢ်ဘျးတၢ်ဒိၣ်.) ဒီးမၤဝဲၤဆၢထၢၣ်ဃုာ်ဝဲ, ဒီးဂုးဆုၣ်ခိၤဃုာ်ဝဲလၢမူခိၣ်အလီၢ်လၢဃုာ်အပူၤ.

Quotation.—ကျိတုဂျာန်.

ကျိတုဂျာန်န့ၣ်, မ့ၣ်ယံၣ်န့ၣ်ပှၤလၢကတိၤတၢ်ဒီးဝံၣ်ခိၣ် ဝံၣ်ခဲၤ က့ၤဒီးတၢ်သီၤ. ဒ်အံၤ,—

စီၤညူၣ်ဝဲ. “သီလဲၤစ့ၣ်တၢ်လၢသီၤတၢ်ဆၢ. သီၤကန့ၣ်တၢ်တၢ်ဆၢ.” ကျိတုဂျာန်န့ၣ်ပဲၣ်ဖျါအိၤဒီးကိၣ်မ့ၣ်ယံၣ်ခိၣ်လၢအဖိၣ်အံၤအသိးလီၤ.

PART II.--ETYMOLOGY.

အဂ့ၢ်မိၢ်ပှၤ, ၂.

တၢ်ကတိၤအကလုာ် ကလုာ်အမံၤအသ့ၣ်, ဒီးတကလုာ် ဒီးတကလုာ်လီၤသီၤသိၣ်အသး ဒ်အံၤဒ်န့ၣ်အဂ့ၢ်အကျိၤတဖၣ်ယုၤဒုးန့ၣ်လံာ်, တၢ်ဆၢအဂ့ၢ်အကျိၤလၢအတၢ်စးဒီးအိၤတမံၤတၢ်ကမံၤအိၣ်ခိးအိၣ်ခိးလီၤ. တၢ်န့ၣ်တဖၣ်ယုၤကဒုးန့ၣ်လၢညါအံၤလီၤ.

Nouns.—နိၣ်တဖၣ်အဂ့ၢ်.

နိၣ်န့ၣ်, ဒ်သိးပှၤအနၢ်ပၢၢ်အဂ့ၢ်ကညိဒီးသနီၤဖးအကၢလံာ်မံၤ, ဒ်ပဝံးတၢ်အသိးနိၣ်စီတမံၤ, နိၣ်ကတၢ်တမံၤ, နိၣ်ခါပုၤတမံၤ, နိၣ်ဒီထံၣ်တမံၤလီၤ.

Simple Nouns.—နိၣ်စီအဂ့ၢ်.

နိၣ်စီန့ၣ်မ့ၣ်တၢ်အမံၤအိၣ်ဒီးတၢ်ကတိၤတဘီၣ်ဒီၤလီၤ. ဒ်အံၤ,—ဟံၣ်,—သ့ၣ်,—ထံ,—ခ့ၣ်,—ခိ,—ကျဲ,—စိ,—စဲၣ်,—သိ,—ခိၣ်,—ဖိ,—လံာ်,—မိၢ်,—ပၢၢ်,—ကဆိ,—သရၣ်,—ကစၢ်,—ဖိၣ်လၢခဲၣ်,—ဘဝံၣ်,—ပံၤယီၤ,—ပှၤကညိ; ဒီးဒ်န့ၣ်တဖၣ်ယုၤအမံၤလၢနိၣ်စီလီၤ.

ကတိၤတၢ်ကတိၤတဘီၣ်လၢလၢ, ဝါမ့ၢ်ဂ့ၤ, အးဇတံၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, အးဝါမ့ၢ်ဂ့ၤ, ကယၢ်တံၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပြီၤဖိစတံၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, အိၣ်တသးတံၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပါတကၢၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဒုးကဲက့ၤအိၤလၢနိၣ်စီသ့ၣ်လီၤ. တူၤပဒုးကဲအိၤလၢဝါအထံးန့ၣ်, မ့ၣ်လံာ်နိၣ်စီလံာ်; ဒ်အံၤ,—လဲၤ မ့ၢ်ဝါ, စံးတၢ်အပူၤ, လဲၤ, မ့ၢ်နိၣ်ဒီးပၢမ့ၢ်. ဧၤ မ့ၢ် အိၣ်တယုးတံၣ်; စံးတၢ်အပူၤ, ဧၤ, ကဲက့ၤလံာ်နိၣ်လံာ်ဒီးပၢမ့ၢ်. တၢ်ကတိၤအကလုာ်ကလုာ်, တဘီၣ်လၢလၢပဒုးကဲက့ၤအိၤလၢနိၣ်သ့ၣ်ခါဒီးလီၤ.

Combined Nouns. — နိုင်ကတဲဝ်

နိုင်ကတဲဝ်နှင့်မှိုင်နိုင်ခံခံဝေ၊ သာမံဝေ၊ အိပ်ဖြိပ်ဝဲဒီးကဲကွဲ
တက်တမံဝေလီ၊ န်အံ၊ —

၊ဟိပ်ခိပ်၊ခူခိပ်၊တိသန့၊ထံနံ၊ထံကျိ၊ ထံထပ်၊ ခိပ်သပ်ခံ၊ ထံခံ၊ မီးခိန်တဖင်
လီ၊

Complex Nouns. — နိုင်ဗါဗျင်အဝ်

နိုင်ဗါဗျင်နှင့်မှိုင်ပပ်ဗျင် ဘက်ကတဲဝ်ဒ်အံဒ်န့ဒ်ဒီးဒူးကဲကွဲအိ
လာတက်အမံလှိုင်လီ၊ န်အံ၊ —

၁. ။ပခံလော တက် ဝေ၊—ဘ် အာ၊—ဘ်တိ၊—တက်ကဖပ်၊—တက်ကိပ်၊—တက်
ဖြိပ်၊—တက်မုင်၊—တက်ကူင်၊—တက်ကျွဲ၊—တက်ကိ၊—တက်တပ်၊—မီး၊ မှိုင်နိုင်ဗါဗျင်
တကလှိုင်လီ၊

၂. ။ကွိုင်ကမီးဘဝံ၊ပခံလောတက်န့မူ၊—ဘ်သးခွဲ၊—တက်သးပိပ်၊—တက်သး
တပ်အာ၊—တက်သးခူ တလွိုင်၊—ဘ်တဖပ်၊—တက်တိ ကိပ်၊—တက်ဘိန့၊—တက်
ညှပ်ကိ၊— တက်ခိပ်ဆါ —တက်ဖြိုပူ၊မီးမှိုင်ခွိုင်နိုင်ဗါဗျင်လီ၊

၃. ။ကွိုင်ကမီးတဝံ၊ ပခံလောလဲဘ်၊—ဟိပ်တက်၊—မိတ်၊ ကွိုင်ဘ်၊ မီးမှိုင်
ခွိုင်နိုင်ဗါဗျင်တကျိတကျိလီ၊

၄. ။ကွိုင်ကမီးတဝံ၊ ပခံလောတက်မိတ်လဲ၊—တက်ကိတ်တက်ဂိ၊—တက်ကိတ်
ခဲ၊—ဘ်နးတက်ဖြိပ်၊— တက်ခိတ်တက်န့၊—တက်မုင်တက်ပာ၊—တက်လောတက်ကဝိ၊—
တက်မံသျှင်ခံသး၊—တက်ကလှိုင်ကလိ၊မီးမှိုင်နိုင်ဗါဗျင်တကလှိုင်ခွိုင်ကိလီ၊

၅. ။ကွိုင်ကမီးတဝံ၊ ပခံလောတလူ၊—တမိပ်ခိပ်၊—တမုး၊—တမု ညှပ်
—တမုင်၊—တမု၊မီးမှိုင်နိုင်ဗါဗျင်တကလှိုင်ခွိုင်ကိလီ၊

၆. ။ကွိုင်ကမီးတဝံ၊ပခံလောဆပ်မိတ်မိ၊—ထိပ်မိတ်မိ၊—ထံမိတ်မိ၊—ဘိ၊
မိတ်မိ၊—မီးမှိုင်ခွိုင်နိုင်ဗါဗျင်၊

၇. ။ကွိုင်ကမီးဘဝံ၊ ပခံလောလိင်ဒီလဲဒီ၊—ဆပ်ဒီမိဒီ၊—မုဒီလောဒီ၊
—မုဒီဘူးဒီ၊—ထိဒီဆိဒီ၊—စံဒီပွဲဒီ၊—ခွင်ဒီညှပ်ဒီ၊—သွင်ဒီဝင်ဒီ၊
—နိပ်ဒီခံဒီ၊မီးမှိုင်ခွိုင်နိုင်ဗါဗျင်၊

၈. ။ကွိုင်ကမီးတဝံ၊ ပခံလောပု ဟိပ်မိ၊— ပုစွမ်မိ၊— ပုကတ်မိ၊—ပုကိပ်
မိ၊—ပုပုလင်ကျိမိ၊—ပုဖြိပ်မိ၊—ပုကုင်မိ၊—ပုပံလိမိ၊—ပုဟိပ်ခိပ်မိ၊ ပု
ဒီးတမိ၊မီးမှိုင်ခွိုင်နိုင်ဗါဗျင်၊

၉. ။ကွိုင်ကမီးဘဝံ၊ပခံလောပုကွဲလိပ်၊—ပုဂု သူ၊—ပုစံညှိပ်ကျိ၊—ပု
စုင်တက်သ့၊—ပုပိပ် တုးသ့၊—ပုစွဲ၊—ပုသးခိပ်ခိး၊—ပုတမု၊—ပု ခွခိပ်၊
မီးမှိုင်ခွိုင်နိုင်ဗါဗျင်၊

၁၀. ကွါကမီးဘဝံ၊ ပစံးလာပုလုာ်တံ၊—ပုးဘးတံ၊—ပုးဟုင်တံ၊
—ပုးတံ၊မာမိ၊—ပုးဘာ်အိင်ဖိုင်မိ၊—ပုးမာကမာ်တံ၊မိးမ့ၢ်ခွါနိင််းစါပုင််.

၁၁. ကွါကမီးတဝံ၊ ပစံးလာပဒိင််ပပုာ်၊—ပယုင််ကူ သးပုာ်၊—ပပိင််မုင််ပိင််
မာ၊—ပမုင််ကနီုမိင််သုင််၊—ပမိပိင််စါလံ၊—ပမိပမါ၊—ပဘူးပတံ၊—ပတံ၊
ပသကိး၊—ပပုင််ပဒါ၊မိးမ့ၢ်ခွါနိင််းစါပုင််.

၁၂. ကွါကမီးတဝံ၊ ပစံးတမိခိ် မိသုင််၊—ပိင််မုင််မိသုင််၊—မိသုင််ပိင််ခွါ၊
—ပုာ်မုင််ဝဲခွါ၊—မိးမ့ၢ်ခွါနိင််းစါပုင််.

လောနုင််အခဲင််ညါနိင််းစါပုင််က အိင််ခိးအါမံးလီုး ; ပဒုးခဲင််အမိတုးအလောင််တ
ခူးဘင််.

နိင််းစါပုင််နုင််ပကွါကွါအိင််အမုာ်တံကတိးတဘိမိးအသိးသ့လီုး ; ဘင််
ဆင််အပါပုင််တံကတိးမိးဘဘိအိင်် မိးအခိပညိခုင််ဝဲစုင််စုင််ခွါကိးလီုး ; ဝဲအံ၊ ပုး
ဘးတံ၊မိးစံးတံ၊အပူ၊ပုး၊ မ့ၢ်ပြါနိင််း :—ခး၊မ့ၢ်ဝါး ; တံ၊ မ့ၢ်နိင််း ; မိ၊မ့ၢ်နိင််း ; မိး
အတံ၊ပင််ဖိုင်နုင််ကဲကွါနိင််းစါပုင််လီုး.

Nouns in juxta position.—နိင််ဒိဘူးလိင််အသး.

၁. နိင််ကဘဲင််ပိထံကွါ၊—ထံနံ၊—ဟံင််ပူသ့ဂ်အသိးနုင််၊ တု၊ပဒါနုင်် အ၊
လာအဘာ်စာ၊တမ့ၢ်သု၊ဘင််နိင််းစါပုင််ဘင််၊မ့ၢ်နိင််းစါပုင််လီုး.အခိင််ထံးတဝံ၊
မ့ၢ်နိင််းလောအပာဘင််အလိင််ခိတဝံ၊ပိပစံးတံ၊အသိး၊အလိင််ခိတဝံ၊မ့ၢ်အခိင််ထံးတ
ဝံ၊အတံ၊လီုး.

၂. နိင််ခဲမံးလာအမိဘူးလိင််အသးနုင််၊ တဝံ၊မ့ၢ်ဒုးခဲင််အဝဲတဝံ၊အကလုင််မိး
တမ့ၢ်ဘင််နိင််းစါပုင််ဘင််၊ကဲကွါလောနိင််းစါပုင််၊အးဇတံင််တဝံ၊လီုး. ဝဲအံ၊သရုင််
ကညိ၊စံးတံ၊အပူ၊ကညိမ့ၢ်အးဇတံင််လာအဒုးခဲင််သရုင််အကလုင််. လိင််တလာ၊
—စံးတံ၊အပူ၊တလာ၊ မ့ၢ်အးဇတံင််လာအဒုးခဲင်် လိင််အကလုင််. ထွင််ကဘိ၊
စံးတံ၊အပူ၊ကဘိမ့ၢ်အးဇတံင််လာအဒုးခဲင််ထွင််အကလုင််လီုး.

၃. နိင််လာအဘင််ဘူးလိင််အသးခဲဘိ၊သဘိနုင််တုးအမုာ်တံတဝံ၊စါအမံးခဲ
မိ သု၊ဆိနုင််ပတကိးခွါကိးတုင််အါသု၊နိင််းစါပုင််ဘင််၊ မ့ၢ်နိင််းစါပုင််လီုး ; မ့ၢ်အ
ကုင််တလီုးဆိဘင််၊ အိင််မိးအကုင််တဝံ၊စါလီုး : ဝဲအံ၊စကိးစါသဲင််မိ၊—တဝဲင််မိ
စါသု၊—ပုးဖိုင်မိစါခဲင််ဂု.

Substantive Sentences.—နိင််ဒိထံင််အဂုာ်.

နိင််ဒိထံင််နုင််၊အမိအတံင််မာအသးဝဲအံ၊—

“စါဖဲလံးပုး၊စံးဝဲ၊ “နမ့ၢ်စုာ်ကွါနုင််ကွါလောနုးဒုးဖိဗျာ်ညါမိးဂုးမိးနုးလီုး.”
စံးတံ၊အပူ၊ နမ့ၢ်စုာ်ကွါနုင််ကွါ—ပာ်လောလီုးနုင််၊ မ့ၢ်နိင််ဒိထံင်် ; မ့ၢ်အဂုာ်ခိလဲင််၊
မ့ၢ်တံ၊တဝံ၊လီုး : မ့ၢ်မနုးတဝံ၊လဲင််၊မ့ၢ်စါဖဲလံးပုးစံးတံ၊လီုး ; စံးပာ်ဒိထံင််.

*မိဒါ, လာနမူမိးနုဒါးနုတၢ်ဂ့ၤတဖၣ်, မိးမိၤလၢစၢးတၢ်ခဲလၢတၢ်အာတဖၣ်န့ၣ်, သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤတက့ၢ် ; ခံးတၢ်အပူၤ, လာနမူမိး,ခံးတၢ်—ပၢၢ်လၢဘဖၣ်န့ၣ်, မ့ၢ်နီၣ်ဒိထံၣ်လီၤ ; သ့ၣ်နီၣ်,ပၢၢ်ဒါ.

To Nouns and Pronouns belong *Person, Number, Case and Gender.*

တၢ်ဘၣ်ဘးမိးနီၣ်, မိးပြးနီၣ်ဒိၣ်လွံၢ်မံၤ, ဒ်ပခံးတၢ်အသိး, ပၢၢ်စၢၣ်, -- န့ၣ်ဘၢၢ်, --ဘ့ၣ်, --ဇုၣ်ဒါၢ် န့ၣ်လီၤ.

Person. — ပၢၢ်စၢၣ်.

ပၢၢ်စၢၣ် ခံးတၢ်န့ၣ်ဘၣ်ဘးမိးပှၤအံၤ ပှၤန့ၣ်, ဒ်ပခံးတၢ်အသိး, ယၤ, န့ၣ်, ပှၤ, လီၤ.—ဒ်အံၤ, ယ ခံး န့ၣ်, တီၢ် ဒါၤ တဂ့ၤ ; ခံးတၢ်န့ၣ်အပူၤ, ပှၤလၢအလီၤဆီလိာ်အသးအိၣ်သာၤလီၤ.ပှၤလၢအခံးတၢ်တဂ့ၤ,မ့ၢ် ယၤ, ပှၤလၢ အဘၣ်တၢ်ခံးဒါတဂ့ၤ,မ့ၢ် န့ၣ်, ပှၤလၢ ယ ခံးတီၢ်အိၣ်တဂ့ၤတဂ့ၤန့ၣ်,မ့ၢ်တဂ့ၤဒ်လီၤ.

မးသးဒ်န့ၣ်မိး ပၢၢ်စၢၣ် ဒိၣ်သာမံၤလီၤ ; သၢမံၤန့ၣ်,မ့ၢ်ယၤ, — န့ၣ်, — ဂၤ.

နီၣ်တဖၣ်ဘၣ် ဂၤပၢၢ်စၢၣ် အါတက့ၢ် ; တုၤအဘၣ် ယၤပၢၢ်စၢၣ် မ့ၢ်ဂ့ၤ, န့ၣ်ပၢၢ်စၢၣ် မ့ၢ်ဂ့ၤ, ကဏါထီၣ်လၢပြးနီၣ် သၢအဘၣ်ဘးမိးဒါတတိၤနီၣ်လီၤ ; —သရၣ်,ယၤ, —သရၣ်,န့ၣ်, —ပှၤဒိၣ်မိ,ယၤ, —ပှၤဒိၣ်မိ, န့ၣ်, ကခံးတၢ်ဒ်န့ၣ်လီၤ.

Number. — န့ၣ်ဘၢၢ်.

န့ၣ်ဘၢၢ် ခံးတၢ်န့ၣ်ဘၣ်ဘးမိးအါဂ့ၤလီၤ. မိးပမိၤမးအကလုာ်ခံးလီၤ. ခံးန့ၣ်,မ့ၢ် ဗီန့ၣ်ဘၢၢ် မိး ဗုၣ်န့ၣ်ဘၢၢ်လီၤ.

Singular Number. — ဗီန့ၣ်ဘၢၢ်.

နီၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်တမံၤဖိၤ, ဒ်ပခံးတၢ်အသိး,တံၣ်တဖျၢၣ်, —ပှၤတဂၤ, —ပှၤဂီၢ်မ့ၢ်တဖု,မ့ၢ် ဗီန့ၣ်ဘၢၢ် လီၤ.

ဗီန့ၣ်ဘၢၢ် ဖျၢၣ်ထီၣ်ဝဲလၢ န့ၣ်မရၤအအေၣ်အထီၣ် အစိလီၤ ; ဒ်အံၤ, ပှၤတဂၤ, —ဆီတ ဘ့ၣ်, —တၢ်တမံၤ, —တံၣ်တဖျၢၣ်, —သရၣ်ဖဲ တဂၤ, —ထွံၣ်သံတဂ့ၤ, —ကွဲးလံာ်တဘျီ ; ခံးတၢ်အပူၤ, သရၣ်, ထွံၣ်, လံာ်, မ့ၢ် ဗီန့ၣ်ဘၢၢ် ခုၣ်စုၣ်လီၤ.

Plural Number.—ဗျာဓိဘာဏ်.

ဒိုဏ်းအစွဲတော်ခံမံသောမံ၊ မှော်ဂု၊ အါမံ၊ မှော်ဂု၊ လာပစံ၊ ဝှိုဏ်အီးန့ဏ်၊ ပယုာ်အ နာဏ်အစံ၊ လာ ဗျာဓိဘာဏ် လီ၊

၁။ «ဗျာဓိဘာဏ် န့ဏ်ဤထီဏ်ဝဲလၢပာ်တကၢပတနီ၊ မီးလၢန့ဏ်မရၢအးအ ထံဏ်ပြီဒိုဏ်တနီလီ၊ ။ အဖိအထံဏ်မၤအသးဝ်အံ၊ ထွံဏ်သ့ဏ်—မိာ်သ့ဏ်၊ ပာ်သ့ဏ်၊ -ထွံဏ်တဖဏ်—ပှၤတဘျးဂၤ—ပနာ်သၢဗု—ထံဏ်ခံဗျးဏ်—ဃီသၢ ဘျးဏ်—ပှၤ ကိာ်မုာ် : ဝဲတံအပူ၊ ပှၤ၊ ထွံဏ်၊ မိာ်၊ ပာ်၊ ပနာ်၊ တံဏ်၊ ဃီ၊ မှော်န့ဏ်တဏ် ဗျာဓိဘာဏ် ဝှ်စုဏ်လီ၊

၂။ ။ ကွာ်ကွာ်၊ လၢအဖိခိဏ်ဝဲပှၤကိာ်မုာ်တဖု၊ မှော်ခိဓာဏ်ဘာဏ် : ဝဲဏ်န့ဏ်အဂုဏ်ဝ် ထဲဏ်၊ မှော်ကိာ်မုာ်န့ဏ်မုာ် တဖုဗျး၊ မှော်ပှၤအိဏ်လၢကိာ်မုာ်အကျါန့ဏ်မုာ် အါဂၤ လီ၊ မၤသးဝ်န့ဏ် : ပှၤ န့ဏ်ပှၤဗျာဓိဘာဏ်၊ ကိာ်မုာ်န့ဏ်မုာ်ခိဓာဏ်ဘာဏ်လီ၊

၃။ ။ လၢန့ဏ်အမဲဏ်ညါ၊ မီး၊ မှော်ဂု၊ ကိဏ်မုာ်၊ မှော်ဂု၊ တုၤအအိဏ်လၢဒိုဏ်ခံမံသောမံ၊ အထာဏ်စၢ၊ မီးခံမံသောမံ၊ မှော်ကဲဗျာဓိဘာဏ်အထံးန့ဏ်တမံ၊ တမံမုာ် ဗျာဓိဘာဏ် နာဏ်သက့၊ ပစံး ဝါ န့ဏ် အထံး မှော် ဗျာဓိဘာဏ် လီ ;—ဝ်အံ၊ လၢမီးနၢ၊ မီးသရဏ်၊ လၢဂၤ၊ တဏ်ထဲတံဏ်လီ : ဝဲတံအပူ၊ တဏ်လဲ၊ အထံး၊ ဝ်ပစံးတံအ ထံး၊ ဒိုဏ်လၢအပၤတဏ် လဲ၊ န့ဏ်၊ မှော်သၢမံညါသတးမီးမှော် ဗျာဓိဘာဏ် လီ၊ ။ ဝဲဏ်၊ မိ၊ ချံဏ်၊ ဘီ၊ န့ဏ်၊ မှော်ပှၤကညီအစုကဝဲလီ : ဝဲတံအပူ၊ မှော် အထံးတဏ် ဗျာ ဓိဘာဏ် လီ၊

၄။ ။ လၢန့ဏ်အမဲဏ်ညါ၊ ဒိုဏ်ခါဗျာဓိဘာဏ်အစွဲ ဒီဝါပါ တကလုာ်န့ဏ်မှော်ဒုဏ်တဏ် ဗျာဓိဘာဏ် လီ ;—ဝ်အံ၊ ပစံးလၢထီဏ်ဖိလံဏ်ဖိ—ဒုဏ်ဒီညဏ်ဖိ၊—တံဏ်ဖိတဏ် ဗျာဓိ၊ မီးပနာ်ပာ်ထဲတံဏ်တမံဗျးတသ့တဏ် ; ပနာ်ပာ်တံဏ်ဘဏ်ဗျးမီးအကလုာ်တက့ဏ် သ့ဏ်လီ၊ ။ ထီဏ်ဖိလံဏ်ဖိတဘျးဏ်—ဗျာဓိလၢဗျးတဏ်ညဏ်၊ ဒုဏ်ဒီညဏ်ဖိတဘျးဏ်န့ဏ် ပတစံးတဏ်၊ ။ ဒုဏ်ဒီညဏ်ဖိတဘျးဏ်န့ဏ်ပစံးသ့ဏ်၊ တဏ်ဆဏ်ပနာ်ပာ်ဝ်အံ၊ လၢဒုဏ်တကလုာ်အကျါမှော်ဂု၊ လၢညဏ်တကလုာ် အကျါမှော်ဂု၊ တဘျးဏ်န့ဏ်လီ၊ ။ မှော်ဝဲတံဏ်ဖိဗျာ န့ဏ်ပနာ်ပာ်တံဏ် တဏ်ညဏ်ဖိသ့ ; မှော်တုၤ အစံး တံဏ်ဖိတံဏ်ဗျာ န့ဏ်ပနာ်ပာ်တံဏ်န့ဏ်အကလုာ်လီ၊

၅။ ။ လၢန့ဏ်အမဲဏ်ညါ၊ ပစံးသၢယမိာ် သ့ဏ်၊ ယပာ် သ့ဏ်၊ မီးမှော် ဗျာ ဓိဘာဏ်၊ တဏ်ဆဏ်ပှၤအနာ်ကပာ်လၢယမိာ်ခံဂၤသၢဂၤ၊ ယပာ်ခံဂၤသၢဂၤန့ဏ်ဗျး ; တ မှော်တဏ်၊ အနာ်ကပာ်လၢယမိာ်ဗျာဓိဘာဏ်ဖိလံဏ်ဖိမီးယပာ်န့ဏ်လီ၊ ။ ဝဲန့ဏ်အ ထံးပှၤတဂၤခံး လၢသါတါကိတမး သ့ဏ် လီ ; မီးပနာ်ပာ်သၢအစံး ကိတမးခံ

ဂၢၤသၢၤဂၢၤန့ၣ်ဖါ ; တမ့ၢ်တၣ်ပုၣ်န့ၢ်ပာ်သၢၤအတၢ်ကိတဖးဖိးပှၢၤဂၢၤလၢၤအမၤအသး
ဒ်ကိတဖးအသးတဖၣ်လီၤ.

Common number.—န့ၢ်ဘၢၢ်တဖျါဘၣ်အဂ့ၢ်.

«သရၣ်လဲၤစံၣ်ထဲၤတဲၤလီၤတၢ်သးခုအကစီၣ်, စံးတၢ်အပူၤ, သရၣ်လဲၤဝဲန့ၣ်မ့ၢ်
တဂၢၤဖါ, မ့ၢ်ခံၣ်ဂၢၤသၢၤဂၢၤညါန့ၣ်တဖျါဘၣ် ; မ့ၢ်ထဲတဂၢၤဖါဘၣ်, မ့ၢ်တဘျးဂၢၤဖါ
ဘၣ်စ့ၢ် ; မၤသးဒ်န့ၣ်ဖါးသရၣ်အံၤ အန့ၢ်ဘၢၢ် တဖျါဘၣ်. ဒ်န့ၣ်အသး, ပစံး
ဟံၣ်အိၣ်, ဖါးဟံၣ် အန့ၢ်ဘၢၢ် တဖျါဘၣ်. «လံာ်တးဂါ, —စံးတၢ်, မ့ၢ်အ
တးဂါတဘျးဖါ, မ့ၢ်တဘျးဘျးထဲၣ်, တဖျါဘၣ်. «န့ၣ်ဒ်န့ၣ်တဖၣ်ပစံးအန့ၢ်
အာ်လၢ န့ၢ်ဘၢၢ်တဖျါ.

Case.—က့ၣ်အဂ့ၢ်.

«န့ၣ်န့ၣ်ဘၣ်စးဖါးတၢ်ကတိၤအဂၢၤဒ်အံၤဒ်န့ၣ်ဖါးပတၢ်တနီၤ, ဘၣ်တၢ်ပၤအိၣ်တ
နီၤ, အိၣ်သဘျးဘၣ်နီၤလီၤ. «န့ၣ်အသးလီၤသီလိၣ်အသးဒ်န့ၣ်တဖၣ်ပနီၤဖးအသး
ဖါးယုၢ်အမံၤလၢ က့ၣ် လီၤ. «န့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပြးန့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, အ က့ၣ် အိၣ်လီၤသီ
လိၣ်အသး လှံၣ်မံၤ လီၤ. «လှံၣ်မံၤန့ၣ်မ့ၢ် က့ၣ်ပၤဂၢၢ်, —က့ၣ်ပၤန့ၣ်, —
က့ၣ်ဘၣ်ပၤ, —က့ၣ်သဘျး.

၁. Nominative Case.—က့ၣ်ပၤဂၢၢ်.

«က့ၣ်ပၤဂၢၢ် စံးတၢ်န့ၣ်မၤအသးဒ်အံၤ, န့ၣ်လၢအအိၣ်ဖါးက့ၣ်ပၤဂၢၢ်န့ၣ်မ့ၢ်
ဂၢၢ် အဝဲန့ၣ် အကတၢ်, ဒ်ပစံးတၢ်အသး, ဝါအဝဲန့ၣ်အိၣ်လိၣ်လၢန့ၣ်န့ၣ်အစု
ပူၤလီၤ;—ဒ်အံၤ, သရၣ်ကွဲးလံာ်, စံးဝဲဖါးပုၣ်န့ၢ်ပာ်လၢလံာ်န့ၣ်ကဲၤအိၣ်ဝဲသၢၤသရၣ်အ
စုပူၤလီၤ. «မၤသးဒ်န့ၣ်ဖါးပစံးလၢ သရၣ် အံၤမ့ၢ်န့ၣ်, အိၣ်ဖါး က့ၣ်ပၤဂၢၢ်,
ပၤကွဲး.

«န့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပြးန့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တုၤအပၤဂၢၢ်ဖါးပကိးအီၤလၢ ဝါ အဝဲန့ၣ် အထံး.

၂. Objective Case.—က့ၣ်ဘၣ်ပၤ.

၁. «က့ၣ်ဘၣ်ပၤစံးတၢ်န့ၣ်မၤအသးဒ်အံၤ, ကျဲန့ၣ်အိၣ်အလိၣ်
လၢဂၢၢ်မၤအိၣ်ဒ်အံၤဒ်န့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, လၢအဘၣ်စးဖါးဝါမၤဒ်အံၤဒ်န့ၣ်
အလိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးန့ၣ်အဝဲန့ၣ်အိၣ်ဖါးက့ၣ်ဘၣ်ပၤလီၤ. «ဒ်အံၤ, —
သရၣ်ကွဲးလံာ်, စံးတၢ်အပူၤ, လိၣ်အိၣ်အလိၣ်လၢ အဘၣ်တၢ်ကွဲးဖါ, မ့ၢ်တၢ်

ထာသရန်ကွဲ၊ သတးဖီးပမ်းလိပ်အံ၊ အိန်ဖီး ကွပ်ဘဉ်ပါ လီ၊ ပဝကီးစွာဂ်း
ဖါလောဝါ အဝါး။

၂. «နိန်အိန်အလိ် တဉ်ပးဖီးဝါ်မ၊ တါ်ခိအံ၊ နိန္နု၊ နှဉ် အဖိမ၊ အသးခိအံ၊
သရန်အိန် လဝါ် ဟံဉ်,—စံးတါ်အပူ၊ ဟံဉ် အိန်ဖီး ကွပ်ဘဉ်ပါ လီ၊ မှါ
အဝါ်ခိလဲဉ် ; ဟံဉ်တဉ်ပးဖီးသရန်အိန်ဝဲအလိ်။ «သရန်လဲ၊ ဆူ ဝှါ့စံး
တါ်အပူ၊ ဝှါ့ အိန်ဖီး ကွပ်ဘဉ်ပါ လီ၊ မှါအဝါ်ခိလဲဉ် ; တဉ်ပးဖီးသ
ရန်လဲ၊ ဝဲအလိ်။

«လၢန့ဉ်အဖဲဉ်ညါတု၊ နိန်ဖှါ တါ်လၢဝါ်မ၊ တါ်လၢအိ၊ မှါဝှါ၊ မ၊
တါ်ဖီးအိ၊ မှါဝှါ၊ နိန်လၢအဖှါ တါ် နိန္နုအိန်ဖီး ကွပ်ဘဉ်ပါ လီ၊
«သရန်ကွဲလိပ်လၢစါ်ဘိ,—စံးတါ်အပူ၊ ဝါ်ဘိ အိန်ဖီး ကွပ်ဘဉ်ပါ လီ ;
မှါအဝါ်ခိလဲဉ် ; မှါ တါ် လၢသရန်ကွဲလိပ်လၢအိ၊ «သရန်လဲ၊ ဖီးအမ၊—
စံးတါ်အပူ၊ မ၊ အိန်ဖီး ကွပ်ဘဉ်ပါ လီ၊ မှါအဝါ်ခိလဲဉ် : မှါပုလၢသရန်
လဲ၊ ချဉ်ဖီးအိ၊ «သရန်အိန်ဖီးလိပ်,—စံးတါ်အပူ၊ လိပ် အိန်ဖီး ကွပ်ဘဉ်
ပါ လီ ; မှါအဝါ်ခိလဲဉ် ; မှါဘိလၢအအိန်လၢသရန်အသးလီ၊

၃. «လၢန့ဉ်အဖဲဉ်ညါတု၊ နိန်မှါနိန်တမံ၊ ခဉ် အတါ် ဖီးပမ်းလၢအအိန်ဖီး
ကွပ်ဘဉ်ပါ စွာဂ်းလီ၊ အဖိမ၊ အသးခိအံ၊ ; သရန်အလိပ်,—သရန်အ
ဟံဉ်,—စံးတါ်အပူ၊ လိပ်, ဖီး ဟံဉ် အံ၊ မှါသရန်အတါ်သတးဖီးပမ်းလၢ
သရန် ပါ အိ၊ လီ၊ «မ၊ သးနိန္နုအိန်ဖီး, လိပ် ဖီး ဟံဉ် အံ၊ အိန်ဖီး ကွပ်
ဘဉ်ပါ လီ၊

«မ၊ သးနိန္နုအိန်ဖီးကွပ်ဘဉ်ပါန့ဉ်, တါ် ပါ အိ၊ သ့, အိန်သၢကလုဉ်, နိပမ်းတါ်အ
သး, ဝါ် တကလုဉ်— ပြုလိဝတံဉ် တကလုဉ်,— နိန် တကလုဉ်လီ၊

N. B. A Possessive Noun or Pronoun has the nature of an
Adjective and modifies the noun with which it is connected.

၂. Possessive Case.—ကွပ်ပါနိဉ်.

«ကွပ်ပါနိဉ် စံးတါ်န့ဉ်မ၊ အသးခိအံ ; လု၊ နိဉ်ခံမံ၊ အိဉ်ဗျဉ်ဝဲ
ဖီးဘမံ၊ မှါအဝဲတမံ၊ အတါ်န့ဉ်, အအိဉ်ထံးဘမံ၊ အိဉ်ဖီးကွပ်ပါနိဉ်
လီ ;—

မှါအဝါ်ခိလဲဉ် ; အဝဲတမံ၊ မှါ အတါ် သတးဖီးပမ်းလၢ အပါ အိ၊ လီ၊

အစဉ်ထံးတဘိ ပၤ အလိာ်ခဲတဘိ ; သရၣ်အဟံင်,—စံးတၢ်အပူၤ, သရၣ်
အိၣ်ဒီးကွၢ်ပၤနီၣ်,— ပၤ ဟံင်.

REMARK ; အ, အိၣ်လၢနီၣ်ပၤနီၣ်,ဒီးအပၤတၢ်အဘၢၣ်စၢၤန့ၣ်မ့ၢ်ပြုၤနီၣ်တၣ်
ဆၣ်ကျိးထဲတၢ်လၢအနီၣ်ဂျါကွၢ်ပၤနီၣ်အဂီၢ်လီၤ. ဒီးပၤကိးအိၣ်လၢ ကွၢ်ပၤ
နီၣ်အတၢ်ပၤနီၣ် လီၤ.

«တူၤနီၣ်လၢအပၤတၢ်ဒီးနီၣ်လၢအတၢ်ပၤအိၣ်ဗျၢ်လိာ်အသးဒီး, အ အံၤလီၤ
တျၢ်ဝဲလီၤ. (is redundant) မ့ၢ်အဝံၣ်ဒဲးလဲၣ် ; နီၣ်အကစၢ်ဂၢၢ်ဝဲအိၣ်ထဲတးဒီး
အဘၢၣ်စၢၤန့ၣ်အတွဲးတအိၣ်တၣ် ; စံးသၢသရၣ်လိာ်,—သရၣ်ဟံင်,သ့လီၤ. မ့
မ့ၢ်တူၤနီၣ်ကစၢ်အိၣ်ယံၤဒီးတၢ်လၢအပၤဝဲန့ၣ်ပတၣ်မၤဒီး အ လီၤ,—ဒ်အံၤသ
ရၣ်လဲၤဆူပျၢ်လၢကျါဒီး အဖိအမါ အိၣ်လီၤတဲာ်ဝဲ လၢဝံၣ် ပူၤလီၤ,—စံးတၢ်အပူၤ,
အ မ့ၢ်တအိၣ်တၣ် ဒီးစံးမတၤအဖိအမါအိၣ်လီၤ တဲာ်ဝဲန့ၣ်တဖျါတၣ်ကစိဖိတၣ်,
ဖျါဝဲလၢ အ အစိလီၤ.

«အ, တၣ်ပၤဒီးဂၤပၤဂၢၢ်စၢၤလီၤ ; တူၤကွၢ်ပၤနီၣ်တၣ်ပၤဒီးသၢပၤဂၢၢ်စၢၤမ့ၢ်ဝံၣ်,
နၤပၤဂၢၢ်စၢၤမ့ၢ်ဝံၣ်,ပမၤဒီး အ, တသ့လၢတၣ်,တၣ်မၤဒီး ယ, ဒီး ခု, ဝဲအကြား
ဒီးပၤဂၢၢ်စၢၤအသိးန့ၣ်လီၤ ; —ယဟံင်, —နဟံင်,—ယမၤတၢ်, —နဆိကမိၣ်တၢ်,
—စံးတၢ်အပူၤ, ယ, ဒီး ခု, အိၣ်ဒီး ကွၢ်ပၤနီၣ် ; ပၤ ဟံင်, ပၤ မၤ
တၢ်, ပၤ ဆိကမိၣ်တၢ်.

၂၄. Case Absolute. — ကွၢ်သဘျူ.

«ကွၢ်သဘျူစံးတၢ်န့ၣ်မၤအသးဒ်အံၤ, တူၤနီၣ် အိၣ်အလိာ်လၢအ
တပၤဘၣ်တၢ်ကတိၤအဂၤ, ဒီးတၢ်ကတိၤအဂၤတပၤဘၣ် ဒီးန့ၣ်,
ပစံးလၢအအိၣ်ဒီးကွၢ်သဘျူလီၤ.

«ကွၢ်သဘျူအိၣ်ခဲပံး ; ၁. တံၤအိၣ်ဒီးအံၤတယးတံာ်တၣ်ပၤဒီးကိးလိာ်
တၢ်အံၤ,—ဒ်အံၤ,သရၣ်ဝေ, ယမၤတၢ်တကဲတၣ်,တၢ်ဘျးယသးန့ၣ်ကၤ,—စံးတၢ်
အပူၤ, သရၣ် တပၤဘၣ်တၢ်တၣ်,တၢ်ပၤဒီးတအိၣ်ခွၢ်ကိးတၣ်,ဒီးပစံးလၢ သ
ရၣ် အံၤအိၣ်ဒီး ကွၢ်သဘျူ လီၤ. «ကွၢ်သဘျူကံၤအံၤမ့ၢ်ကွၢ်သဘျူနီၣ်နီၣ်
လီၤ.

၂. «ကွၢ်သဘျူ ဝံၣ်တံၤန့ၣ်တၣ်ပၤဒီး ပၤဖျါလိာ်နီၣ်လၢ အကစံးတၣ်
ဝဲတၣ် အဝံၣ် အကျိးလီၤ. «ညိၣ်နီၣ်အိၣ်ဒီးဒ်န့ၣ်တံာ် ပြုၤနီၣ် လၢအလိာ်ခဲတဘိ
ဘိန့ၣ်လီၤ ;—ဒ်အံၤ, မိၣ်မုၢ်န့ၣ်, အဘၢၣ်ပုၤက့ၤအဖိတန့ၣ်တၣ်,—စံးတၢ်အပူၤ, မိၣ်

ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတို့၏အဖွဲ့အစည်းကို ဝင်ရောက် အိတ်ဖိး ကွပ်သတ္တု ဇီဝါ. သူ့ဖဲတံအံၤ. သူ့ဖဲဖိင်ညှိတုဂ်ကစဲးဝဲၤ. — ဝဲးတံအပူၤ, သုပဲတံ, မ့ၢ်နိင်ဖိထံၣ်. အိတ်ဖိး ကွပ်သတ္တု ဇီဝါ. ဝဲၤဂိၤ နှိင်ယက လဲၤတံၢ်သီၤ. — ဝဲးတံအပူၤ. ခဲၤဂီၤ, မ့ၢ်နိင်အိတ်ဖိး ကွပ်သတ္တု.

• ပြုနိင် တဖၣ်အိတ်ဖိးကွပ်သတ္တုနိင်အသိးသ့ၤလီၤ.

Example of all the Cases combined.

• တံၢ်နိင်, သရၣ်ဒၢ, ပဒိၣ်အပူၤတီၢ်ယၤလၢ ဝှံၣ်တဘိယကသံတုၢ်သီၤ, — ဝဲးတံအပူၤ, ကွပ်လွံၢ်မံၤလၢၣ်ဤဝဲလီၤ ; — ဝဲးအံၤ, —
• တံၢ်နိင်, — တံၢ်, မ့ၢ်နိင်, အိတ်ဖိး ကွပ်သတ္တု.
သရၣ်ဒၢ, — သရၣ်, မ့ၢ်နိင်, အိတ်ဖိး ကွပ်သတ္တု.
ပဒိၣ်, — ပဒိၣ်, မ့ၢ်နိင်, အိတ်ဖိး ကွပ်သတ္တု, ပပူၤ.
အ, — အ, မ့ၢ်ကွပ်သတ္တုအတံၢ်ပဒိၣ်
ပူၤ, — ပူၤ, မ့ၢ်ပြုနိင်, အိတ်ဖိး ကွပ်သတ္တု, ပပူၤ. (တုၣ်ပပူၤဝှံၣ်ကိးထံၣ်ပဒိၣ်.)
တီၢ်, — တီၢ်, မ့ၢ်ဝါ, အထံး, မ့ၢ်ပူၤ.
ယၤ, — ယၤ, မ့ၢ်ပြုနိင်, အိတ်ဖိး ကွပ်သတ္တု, တီၢ်ပပူၤ.
လၢ, — လၢ, မ့ၢ်ပြုနိင်.
ဝှံၣ်တဘိ, — ဝှံၣ်, မ့ၢ်နိင်, အိတ်ဖိး ကွပ်သတ္တု, လၢ, ပပူၤ.
ယကသံတုၢ်, — ယ, မ့ၢ်ပြုနိင်, အိတ်ဖိး ကွပ်သတ္တု, ပပူၤ.

Nouns and Pronouns in Apposition.

• နိင်မ့ၢ် တုၣ်ပပူၤ ဝဲးလိာ်အသးခဲ ဘိ သၢဘိတုၤ အမ့ၢ်တံၢ်တမံၤစီ နှိင်, အကွပ်တလီၤထီၣ်ဝှံၣ်ကိးဘၣ်, — ဝဲးအံၤ. —

• ပူၤတဝဲၣ်ဖိ, စီၤသူတဂၤထဲတုၤယံ, — ဝဲးတံအပူၤ, စီၤသူ, ဖိး ပူၤတဝဲၣ်ဖိ နှိင်, မ့ၢ် တံၢ်တမံၤစီ သတးဖိးအိတ်ဖိး ကွပ်တမံၤစီ လီၤ. အိတ်ဖိးကွပ်ပပူၤ, ပပူၤ. • မ့ၢ်အဝှံၣ်လဲၣ်; တဝဲၣ်ဖိအံၤ, မ့ၢ်စီၤသူ, စီၤသူအံၤ, မ့ၢ်တဝဲၣ်ဖိ, ပူၤထဲ တံၢ်, မ့ၢ်တဂၤဒီၤလီၤ.

Gender. — ဇုၣ်ဒၢၢ်အဝှံၣ်.

• ဇုၣ်ဒၢၢ်ဝဲးတံၢ်နှိင်တုၣ်ပပူၤဖိးမိၢ်ဖိးဖါလီၤ. • ဇုၣ်ဒၢၢ်အိတ်ခဲ မံၤ, မိၢ်ဇုၣ်ဒၢၢ်, ဖါဇုၣ်ဒၢၢ်.

နိဉ်တနီၤအဇၞာ်ဒၢ်တအိဉ်တၢ် ; ကယဲၢ်ကၢ်လၢအသးသမူတအိဉ်တၢ်တဖၣ်
န့ၣ်, အဇၞာ်ဒၢ်တအိဉ်ခွၢ်ကိးတၢ် ; နအံၤ, ဟံဉ်, လံာ်, ထံ, လၢၢ်, မ့ၣ်ဒူ, ဗီ,
ဗဲာ်, ကတီၢ်, ဟီဉ်ခိဉ်, -ဒီးန့ၣ်တဖၣ် ဇၞာ်ဒၢ်အိဉ်တသ့တၢ်, မ့ၢ်အ
ဂ့ၢ်ခိဉ်အမိၢ်အဖါကအိဉ်တၢ်.

။မ့ၢ်ကယဲၢ်တၢ် အမိၢ်ပှၢ်လၢအအိဉ်ဒီး အသးသမူတဖၣ်, အိဉ်ဒီးဇၞာ်ဒၢ်လီၤ.
။တၢ်ဆဉ်ဒီးကတီၢ်တၢ်အပူၤန့ၣ် အဇၞာ်ဒၢ်တဖျါတၢ်ကိး အဘျီဒီးတၢ်, -ဒ်အံၤ,
ထွံဉ်ဖဲ, ကဆိဖဲ, ထီၣ်ခိဉ်ဖဲ, ထိးဖဲ, နံးတၢ်အပူၤ, ထွံဉ်, ကဆိ, ထီၣ်ခိဉ်, ထိး,
မ့ၢ်မိၢ်မ့ၢ်ဖါလဲဉ်တဖျါတၢ် ; ။ဘၢ်န့ၣ်တဖၣ်ပစံးဒ်အံၤ, ဇၞာ်ဒၢ်တဖျါ.

။နိဉ်လၢအဇၞာ်ဒၢ်ဖျါတဖၣ်န့ၣ်, ဖျါဝဲလၢအမံၤဒေဝဲဘနီၤ, ဒီးဖျါဝဲလၢပၢ်တ
ကၢၤတနီၤ.

ပျါဒဉ်တၢ်လၢအမံၤဒေဝဲဘနီၤ, မ့ၢ်ဒ်အံၤ. —

မိၢ်ဇၞာ်ဒၢ်,	ဖါဇၞာ်ဒၢ်,	မိၢ်ဇၞာ်ဒၢ်,	ဖါဇၞာ်ဒၢ်,
ဒိၢ်,	ပၢ်,	မ့ၢ်ဂၢ်,	ဖါတံၢ်,
ဒိၣ်မုၢ်,	ဒိၣ်ခွါ.	ဖံ,	ဗု.
မါ,	ဝါ.	ဗဲာ်,	မၤ.
စိၤပၤ,	နီၢ်ပၤမုၢ်.	ခဲး,	လိးဖး.
မုၢ်ကနီၤ,	ဒိၣ်ဆဉ်ခွါ.	ဆဉ်ဖါ	ဆဉ်ဝါ.

။ပၢ်ဘကၢၤ, လၢအတၢ်ဒီးဒီးဇၞာ်ဒၢ်န့ၣ်. မ့ၢ် မုၢ်, — ခွါ, — နီၢ်, — စိၤ, —
စိၤ, — မိၢ်, — ဖါ, — ထီၣ်, — တဖၣ်လီၤ ; — ဒ်အံၤ. —

ဇၞာ်ဒၢ်တဖျါ.	မိၢ်ဇၞာ်ဒၢ်.	ဖါဇၞာ်ဒၢ်.
ထွံဉ်,	ထွံဉ်မိၢ်,	ထွံဉ်ဖါ.
သရဉ်,	သရဉ်မုၢ်,	သရဉ်ခွါ.
ဒိ,	ဒိမုၢ်	ဒိခွါ.
ဗီ,	ဒိနီၢ်,	ဒိစိ.
လံၤ,	လံၤမုၢ်	လံၤခွါ.
ဒိဆဉ်,	ဒိဆဉ်ဒိမုၢ်,	ဒိဆဉ်ဒိခွါ.
ပှၢ်,	ပှၢ်မုၢ်,	ပှၢ်ခွါ.
ဝဲာ်,	ဝဲာ်မုၢ်,	ဝဲာ်ခွါ.
တခွါ,	တခွါမုၢ်,	တခွါစိ.
ဒိဒိဉ်,	ဒိဒိဉ်မုၢ်,	ဒိဒိဉ်ခွါ.
အပျဲာ်,	အပျဲာ်ဒိမုၢ်,	အပျဲာ်ဒိခွါ.

ဇုင်ဒါင်တပျါ.	မိင်ဇုင်ဒါင်.	မါဇုင်ဒါင်.
ပံးယီ၊	ပံးယီမုင်,	ပံးယီခွါ.
ထိပ်,	ထိပ်မိင်,	ထိပ်မါ.
ဆိ၊	ဆိမိင်,	ဆိမါ.
• ဆိမိင်ကနိ, <i>Pullet.</i>	ဆိမါပျိ, or ဆိမါပျာ or ဆိမါကနိ <i>Cockerel.</i>	
ကျိင်,	ကျိင်မိင်	ကျိင်မါ.
•	ကျိင်မိင်ကနိ, <i>Heifer.</i>	ကျိင်မါကနိ. <i>Steer.</i>
ကဆိ,	ကဆိမိင်,	ကဆိဟံင် or မါ.
•	ကဆိမိင်ကနိ,	• ဆိမါဂါ.

Pronouns. — ပြုဒိုင်အဝှ်.

။ပြုဒိုင် ပံးတင်နုင်မုင် နိုင်အခါင်စးသဘးဒီး အိပ်ဒီးပာင်စါင်, စီးနာင်ဘာင်, ဒီးကွင်ဒိုင်အသိးလီၤ. ။အိပ်ဝှ်ကိးဒီးဇုင်ဒါင်. ဘင်ဆင်အဇုင်ဒါင်ပျါထဲလါနိုင်လါအဘင်စးဒီးအါအစိနုင်လီၤ.

•ပြုဒိုင်နုင်အိပ်သာကလုင်, စ်ပံးတင်အသိးပြုဒိုင်အနိင်နိင်တကလုင်, —ဒံဒံတင်ပြုဒိုင်ဘကလုင်, —အးဇတင်ပြုဒိုင်တကလုင်လီၤ.

Personal Pronouns. — ပြုဒိုင်အနိင်နိင်.

။ပြုဒိုင် အနိင်နိင် နုင်မုင်ပြုဒိုင်အိပ်စီး ပာင်စါင်, စီး နာင်ဘာင်, စီး ကွင် စီးကဲလါနိုင်အခါင်စးသပှ်တင်ကလုင်လီၤ. ။မၤအသးဒ်နုင်မုင် စ, --ယ, --ယါ, --ယဲ ; --န, --နါ, --နဲ ; --ပ, --ပု, --ပဝဲ ; --အ, --အါ, --အဝဲ ; --သု, --သုဝဲ ; --သါ, --သါဝဲ ; --တၤ ; မု ; တင်.

- ဝဲ, ကွင်ပြုဒိုင်တင်သး.
- ဂၤ, ကွင်အးဇတင်ပြုဒိုင်အကျါ.
- တၤ, မၤအသးဒ်တင်အသိးတဲးစဲးလီၤ.
- မု, ကွင်လါတင်အိပ်ဘင်စးဒီးပြုဒိုင်, ဝၢအပူ.

DECLENSION OF THE PERSONAL PRONOUNS.

မကျွဲပြုနိုင်အိအထည်.

နာမ်အိ,	ကွပ်ပာဝါ,	ကွပ်ဘန်ပာ,	ကွပ်ပာနိန်,	ကွပ်သဘျူ.
ဝါမ်စာန်	ယမ်း	မ်းယာ	ယထာ	ယာဇာ,ယာနိန်,မ်း,နွဲ.
ယာ--	ပမ်း	မ်းပာ	ပထာ	ပာဇာ, ပာနိန်, ,
နာ--	နမ်း	မ်းနာ	နထာ	နာဇာ, နာနိန်, ,
ပာ--	သမ်း	မ်းသု	သထာ	သုဇာ, သုနိန်, ,
ဝါ--	ပာမ်း,အမ်း	မ်းထီ,မ်းပာ	အထာ,ပာအထာ	ပာနိန်, ,
ပာ--	ပာသွန်မ်း	မ်းပာသွန်	ပာသွန်အထာ	ပာသွန်နိန်, ,
ဝါ--	သိမ်း	မ်းသါ	သါထာ	
မာမ်စာန်	မထာမ်း	မ်းမထာ	မထာအထာ	
နာမ်အိ	မနွဲမ်း	မ်းမနွဲ	မနွဲအထာ	

ကွပ်ကွပ်,--ပာထနီမ်းနီမ်း လာနွဲအထာ.

Emphatic forms of Pronouns, *self*, *ownself*.

အဒိ, ၁. 1st Form. ပြုနိုင်ထိန်းသီးအဒိအထိတ်.

ယံဟင်္ဂါစာန်	နုန်အာန်	ကွပ်ဟင်္ဂါ	ကွပ်တပ်ဟ	ကွပ်ဟင်္ဂါ	ကွပ်သင်္ချ
{ စိ—	{ စိ—	ယံစီးယိ	စီးယတန်	ယတန်ယိ	ယံနုန်, အံ၊ နှီ၊
{ ခုန်—	{ ခုန်—	ပံစီးပဲ	စီးပတန်	ပတန်ပဲ	ပဲနုန်, အံ၊ နှီ၊
{ စိ—	{ စိ—	နုစီးနု	စီးနတန်	နတန်နု	နုနုန်, အံ၊ နှီ၊
{ ခုန်—	{ ခုန်—	သူစီးသူ	စီးသူတန်	သူတန်သူ	သူရဲနုန်, အံ၊ နှီ၊
{ စိ—	{ စိ—	ပု၊ စီးပဲ, or ပု၊ ရဲနုန်စီး	စီးပု၊ နုန်အတန်	ပု၊ အထဲ, or ပု၊ ရဲအတန်	ပု၊ ရဲနုန်, အံ၊ နှီ၊
{ ခုန်—	{ ခုန်—	ပု၊ သွန်စီးပဲ	စီးပု၊ သွန်အတန်	{ ပု၊ သွန်အထဲ, or ပု၊ ရဲသွန်အတန်	ပု၊ ရဲသွန်နုန်, အံ၊ နှီ၊
{ စိ—	{ စိ—	အထဲစီး	စီးအထဲ	အထဲနုန်အတန်	အထဲနုန်, အံ၊ နှီ၊
{ ခုန်—	{ ခုန်—	အထဲသွန်စီး	စီးအထဲသွန်	အထဲသွန်အတန်	အထဲသွန်နုန်, အံ၊ နှီ၊

*အတန် is sometimes used personally, like အထဲ ; အတန် စီးပဲ.

အဒိ, ၂. 2d Form. မကဒိးတံ၊ အိၣ်ဒိးဒ်.

Emphatic with ၣ် own, even, as ယဲးဒ်ယဲ I, my ownself, say. i. e. spontaneously, irrespective of others.

ဟ်စာၣ်	နာၣ်ထာ်,	ကွာ်ဟ်	ကွာ်ဘာၣ်နိၣ်	ကွာ်သၤသ့
{ စိ—	ယဲးဒ်ယဲ	ယဲးဒ်ယဲ	ယဲးဒ်ယဲ	ယဲးဒ်နိၣ်-အံၤ-န့ၤ
{ ဗုၣ်—	ပစဲးဒ်ပဝဲ	ပစဲးဒ်ပဝဲ	ပတံၤဒ်ပဝဲ	ပဝဲဒ်နိၣ်-အံၤ-န့ၤ
{ စိ—	နဲးဒ်နဲး	နဲးဒ်နဲး	နဲးဒ်နဲး	နဲးဒ်နိၣ်-အံၤ-န့ၤ
{ ဗုၣ်—	သ့းဒ်သ့	သ့းဒ်သ့	သ့းဒ်သ့	သ့းဒ်နိၣ်-အံၤ-န့ၤ
{ စိ—	ပှၤးဒ်ပှၤ	ပှၤးဒ်ပှၤ	ပှၤးဒ်ပှၤ	ပှၤးဒ်နိၣ်-အံၤ-န့ၤ
{ ဗုၣ်—	ပှၤးဒ်ပှၤ	ပှၤးဒ်ပှၤ	ပှၤးဒ်ပှၤ	ပှၤးဒ်နိၣ်-အံၤ-န့ၤ

အဒိ, ၃. 3rd Form. မကဒိးတံ၊ အိၣ်ဒိးဒ်.

ဟ်စာၣ်	ယဲးဒ်ယဲ	ယဲးဒ်ယဲ	ယဲးဒ်ယဲ	ယဲးဒ်နိၣ်-အံၤ-န့ၤ
{ စိ—	ပဝဲဒ်ပဝဲ	ပဝဲဒ်ပဝဲ	ပဝဲဒ်ပဝဲ	ပဝဲဒ်နိၣ်-အံၤ-န့ၤ
{ ဗုၣ်—	နဲးဒ်နဲး	နဲးဒ်နဲး	နဲးဒ်နဲး	နဲးဒ်နိၣ်-အံၤ-န့ၤ
{ စိ—	သ့းဒ်သ့	သ့းဒ်သ့	သ့းဒ်သ့	သ့းဒ်နိၣ်-အံၤ-န့ၤ
{ ဗုၣ်—	ပှၤးဒ်ပှၤ	ပှၤးဒ်ပှၤ	ပှၤးဒ်ပှၤ	ပှၤးဒ်နိၣ်-အံၤ-န့ၤ
{ စိ—	ပှၤးဒ်ပှၤ	ပှၤးဒ်ပှၤ	ပှၤးဒ်ပှၤ	ပှၤးဒ်နိၣ်-အံၤ-န့ၤ
{ ဗုၣ်—	ပှၤးဒ်ပှၤ	ပှၤးဒ်ပှၤ	ပှၤးဒ်ပှၤ	ပှၤးဒ်နိၣ်-အံၤ-န့ၤ

အဒိ, ၄. 4th Form with ဒ် ; မကဒီးတမဲၤအိၣ်ဒီးဒ်.

ဟံၣ်ခါၣ် နှိၣ်တၢ်	ကွၢ်ပၢၤတၢ်	ကွၢ်ပၢၤဒ်	ကွၢ်သၢၣ်
{ စိ—	ယံးယဲၣ်	ယဲၣ်	ယဲၣ်န့ၣ်, —အံၤ—န့ၣ်.
{ ဗျံ—	ပံးပဲၣ်	ပဲၣ်	ပဲၣ်န့ၣ်, —အံၤ—န့ၣ်.
{ စိ—	နဲၣ်န့ၣ်	နဲၣ်န့ၣ်	နဲၣ်န့ၣ်, —အံၤ—န့ၣ်.
{ ဗျံ—	သုၣ်သုၣ်	သုၣ်	သုၣ်န့ၣ်, —အံၤ—န့ၣ်.
{ စိ—	ပၤပဲၣ်	ပၤပဲၣ်	ပၤပဲၣ်န့ၣ်, —အံၤ—န့ၣ်.
{ ဗျံ—	ပၤတၢ်	ပၤတၢ်	ပၤတၢ်န့ၣ်, —အံၤ—န့ၣ်.

အဒိ, ၅. 5th Form. ကၢၣ်အ့ၣ် as ယကၢၣ်, myself or I myself.

ဟံၣ်ခါၣ်	ယကၢၣ်	ယကၢၣ်	ယကၢၣ်
{ စိ—	ယကၢၣ်	ယကၢၣ်	ယကၢၣ်န့ၣ်, —အံၤ—န့ၣ်.
{ ဗျံ—	ပကၢၣ်	ပကၢၣ်	ပကၢၣ်န့ၣ်, —အံၤ—န့ၣ်.
{ စိ—	နကၢၣ်	နကၢၣ်	နကၢၣ်န့ၣ်, —အံၤ—န့ၣ်.
{ ဗျံ—	သုကၢၣ်	သုကၢၣ်	သုကၢၣ်န့ၣ်, —အံၤ—န့ၣ်.
{ စိ—	အကၢၣ်	အကၢၣ်	အကၢၣ်န့ၣ်, —အံၤ—န့ၣ်.
{ ဗျံ—	အကၢၣ်	အကၢၣ်	အကၢၣ်သ့ၣ်န့ၣ်, —အံၤ—န့ၣ်.

အဒိ, ၆. 6th Form, ကစါ with ဒ်. မၤကစါးတမံကစါ, အိပ်ဒါဒ်.

ပၤစါဒ်	နၤအိ	ကွၢ်ပၤတၢ်	ကွၢ်ပၤဒ်	ကွၢ်ပၤသ့
ယၤ.....	{ စါ— ပုၤ—	ယၤကစါဒ်ယဲး ပကစါဒ်ပဲး	ယၤကစါဒ်ယတၢ် ပကစါဒ်ပတၢ်	ယၤကစါဒ်န့ၢ်-အံၤ-န့ၤ. ပကစါဒ်န့ၢ်-အံၤ-န့ၤ. န့ၤကစါဒ်န့ၢ်-အံၤ-န့ၤ. သ့ကစါဒ်န့ၢ်-အံၤ-န့ၤ. အကစါဒ်န့ၢ်-အံၤ-န့ၤ.
နၤ.....	{ စါ— ပုၤ—	န့ၤကစါဒ်န့ၢ် သ့ကစါဒ်သ့ပဲး	န့ၤကစါဒ်န့ၢ် သ့ကစါဒ်သ့ပတၢ်	
ဂၤ.....	{ စါ— ပုၤ—	အကစါဒ်ပဲး အပဲသ့အကစါဒ်	အကစါဒ်အတၢ် အပဲသ့အကစါဒ်အတၢ်	

အဒိ, ၇. 7th Form. ဘၢ်တၢ်တၢ်တၢ်သး, ကဲက့ၤဒိၣ်တၢ်သးဒ်ကစါအထိးသီ. ပကျဲၤက့ၤဒိၣ်အံၤ, ---

သး Life, mind, will, is used for self, particularly in the Objective.

ယၤ.....	{ စါ— ပုၤ—	ယၤသး— ပသး—	(a) ယၤသးအတၢ် ပသးအတၢ်	ယၤသးန့ၢ်-အံၤ-န့ၤ. ပသးန့ၢ်-အံၤ-န့ၤ.
နၤ.....	{ စါ— ပုၤ—	န့ၤသး— သ့သး—	န့ၤသးအတၢ် သ့သးအတၢ်	န့ၤသးန့ၢ်-အံၤ-န့ၤ. သ့သးန့ၢ်-အံၤ-န့ၤ.
ဂၤ.....	{ စါ— ပုၤ—	အသး— အသးတၢ်—	အသးအတၢ် အသးတၢ်အတၢ်	အသးန့ၢ်-အံၤ-န့ၤ. အသးတၢ်န့ၢ်-အံၤ-န့ၤ.

(a) The blanks stand for any verb concerned. သဲၣ်တၢ်အံၤ, မ့ၢ်တၢ်လၢအတၢ်ပၤဒ်အထိး.

အိ, ဝ. 8th Form.	သး with ခပ်.	မကေးတံ၊ သးခိန်ဒိဒ်.
ပာ်စာ် နာ်တၢ် ကွၢ်ပၢဝၢ်	ကွၢ်ဘၣ်ပၢ	ကွၢ်ပၢနီၣ်
ယၤ	ယမၤ ခၢ်ယသး	ယသး ခၢ်ယတၢ်
	ပမၤ ခၢ်ပသး	ပသး ခၢ်ပတၢ်
နၢ်	နမၤ ခၢ်နသး	နသး ခၢ်နတၢ်
	သုမၤ ခၢ်သုသး	သုသး ခၢ်သုတၢ်
ဝၢ်	ဝၢ်မၤ ခၢ်ဝသး	ဝသး ခၢ်ဝတၢ်
	ပုၤ သွၣ်မၤ ခၢ်ပသး	ပုၤ သွၣ်မၤ ခၢ်ပတၢ်

အိ, ဝ. 9th Form, with ခပ် and ဝဲ. မကေးဒိး ဒိးဒ်, ဒိးဝဲ,

ပာ်စာ် နာ်တၢ် ကွၢ်ပၢဝၢ်	ကွၢ်တၢ်ပၢ	ကွၢ်ပၢနီၣ်
ယၤ	ယသး ခၢ်ယဲ—(a)—	ယသး ခၢ်ယဲန့ၣ်.
	ပသး ခၢ်ပဝဲ—	ပသး ခၢ်ပဝဲန့ၣ်.
နၢ်	နသး ခၢ်နဲ—	နသး ခၢ်နဲန့ၣ်.
	သုသး ခၢ်သုဝဲ—	သုသး ခၢ်သုဝဲန့ၣ်.
ဝၢ်	ဝၢ်မၤ သး ခၢ်ဝဲ—	ဝၢ်မၤ သး ခၢ်ဝဲန့ၣ်.
	ပုၤ သွၣ်မၤ သး ခၢ်ဝဲ—	ပုၤ သွၣ်မၤ သး ခၢ်ဝဲန့ၣ်.

(a) The blanks stand for any appropriate verb. လဲၣ်အံၤ ပုၤဝၢ်လၢအတၢ်စးဝဲအလီၢ်.

*အံၤ—န့ၣ်, ထံၣ်ဂီၢ်လၢအဒိလၢအဖိခိန်အထိးန့ၣ်လီၤ.

Remark, ခပ်, in the Paradigms, when connected with the Pronoun may be considered as an Adjective qualifying that Pronoun, in the signification of *own, even*. ။ဒ် အိပ်လာပြီနိင်တဖ်အံအကျါန့ၣ်မ့ၢ်အးဇတိာ်လာအဘိက့ၤပြီနိင်လါအဘဉ်းမီးဒါတဘိလါ. When connected with the verb, it may be considered an Adverb qualifying that Verb, in the signification of *voluntarily, personally*. မ့ၢ်တမ့ၢ်ဘဉ်မီး,မ့ၢ်အးဒဝါ်လာအဘိက့ၤဝါ်လာအဘဉ်းမီးဒါတဘိလါ.

Remarks on the Pronouns.—တံၤသိင်တဉ်းမီးပြီနိင်.

၁၀. ပှါ, — ပှါမ့ၢ်ပြီနိင်လါ အဘဉ်းမီးပှါကညိ, မီးပှါလာအဂ္ဂါန့ၣ်ပှါကညိတဖ်န့ၣ်လါ. ။ပှါ စံးတံၤအံၤကဲၣ်ဝဲလါ ပ, မီး ဝါ, အိပ်ပံၤပှါအသး,ဝဲပံၤအံၤအသး ပဝါ လါ. အမိၢ်ပှါ,မ့ၢ် ဝါ လါ ; ပ, န့ၣ်ဘဉ်းမီး ဝါ အကလုာ် ; ဝါ အိပ်အါကလုာ်,မီး ပှါ မ့ၢ် ဝါ တကလုာ်လါ ဝါ အါကလုာ်အကျါလါ. ။ဘဉ်တဘဉ်လါပှါန့ၣ်တံၤလါပှါမီးပှါကညိအဆါလါယါ, နါ.ပှါ.အဝါ,န့ၣ်ကဲၣ်ဝဲလါ ယဝါ, နါ, ပဝါ, အဝါ, သ့ၣ်သ့ၣ်လါ ; ဘဉ်ဆဉ်ပှါကညိအလိာ်လါပှါန့ၣ်တတုၤလါလါပစုပှါဘဉ်မီးပံၤလါတံၤလါဆဲးတသ့ဘဉ်.*

၂. ။ပ, — ပြီနိင် တဘိအံၤလါဝဲလါအမ့ၢ် ပါ အဘဉ်အံၤလါဝဲန့ၣ်, ပါ အခိပညိန့ၣ်မ့ၢ် ပှါ, မီး, မုာ်, န့ၣ်လါ. ။ပှါကညိလါအဘဉ်းမီးလိာ်အသး,ရှုလိာ်အသးတဖ်န့ၣ်,စံးလါအသးလါ ပ.

၃. ။စ, — ပြီနိင်တဘိအံၤအိးအိးမီး ယ. အခိၢ်ခိၢ်မ့ၢ် ယ.

၄. ။အ, — ပြီနိင်တဘိအံၤ ပါဝါ တဘိဘိ, — ကျိးနိင်လါအမာလိာ်အသးအဆါတဘိဘိ ; နိအံၤ, သရဉ်အလိာ် ; — လါန့ၣ်အမဲာ်ညါ, ကျိးနိင်မီးအးဇတိာ်အဆါတဘိဘိ ; နိအံၤ, လိာ်အခိၢ် တဘဉ်.

၅. ။ယ, — ယယါပှါပှါ, — စံးတံၤန့ၣ်မ့ၢ်တံၤကတိလါရှုတကလုာ်, — အခိပညိ နိအိးမီးယါမ့ၢ်ပှါပှါမ့ၢ်ပှါ, ဘဉ်ဆဉ်ပကျါက့ၤအိၢ်နိင်ကဘဉ် အသးသ့လါ. မ့ၢ်ပြီနိင်ကဘဉ်အိၢ်မီးကွဲာ်သဘျ.

* ။မ့ၢ်ကဲၣ်လါ ယဝါ, နါ, အိၢ်ဝါ ပစုပှါညါလါတံၤဘဉ်.

၁၆. သါ,—ပြုနိုင်တတ်အံ၊ ကျုပ်တံးနွှ်သိပုဂံကတိတံးနွှ်ပဝံးမီး သါလာပုအဝဲနွှ်အလီလီၤ:—ဒ်အံ၊စီၤသူခံးဝဲ, “သါဘိတံးစီၤဗဲးဗဲးတံးဆံး, သါတနွှ်တံးသါဘိနီတံးတံး.”

၁၇. ဝဲ,—ပြုနိုင်တံးသးတတ်အံးအိပ်လၢဝါဂံးအလီၤခံသကးမီး, တဘျီဘျီ မၤသးဒ်ဝါဂံးပၤအိၤအသးတံးဆံး, တမ့ၢ်တံးဝါဂံးပၤအိၤတံး, ဝါဂံးနွှ်အမိး.(နီၣ် ဝါဂံးပြု:နီၣ်ဝါဂံး.) အိပ်လၢအခံၢ်ခိၣ်တတ်နွှ်လီၤ. ဒ်အံ,လိပ်လၢသ့ၣ်ကွဲးဝဲ နွှ်န့ထံၣ်ဒါ,—ခံးတံးအပူၤ, ဝဲ, တံးဗးမီးသရၣ်,—ကွဲး ပၤ တံးနွှ်,မ့ၢ် အိၤ; —န့ထံၣ်လိပ်လၢသ့ၣ်ကွဲး အိၤ နွှ်ဒါ; ခံးဝဲအသးလီၤ. Dr. Mason says of ဝဲ, It cannot be made to refer to an objective or predicate in a preceeding part of the same sentence, as တံးဘျီသရၣ်အသးမီးမံဝဲ လီၤ. We must say, တံးဘျီသရၣ်အသးမီးသ့ၣ်မံဝဲ. Or. if the noun is left out in one part of the sentence, it must be also in the other, as တံးဘျီသးမီးမံဝဲ; but to preserve the noun and prevent its repetition it may be put in the case absolute, thus, သရၣ်နွှ်တံးဘျီ အသးမီးမံဝဲ. Thus far Dr. Mason. The reason why we cannot say တံးဘျီသရၣ်အသးမီးမံဝဲ is, this construction would affirm that သး slept, instead of သရၣ်.

The true objective is sometimes used after, and with, ဝဲ as ခံး ကမီးဝဲတံး; ခံးတံးအပူၤ, ဝဲ တံးဗးမီးပုၤခံးတံး: တံးမံ, မ့ၢ်ခံး အဝဲး.

၁၈. အဝဲ,—ခံးတံးနွှ်မၤအသးဒ် တံး အသးတဘျီဘျီ.မီးအိၣ်မီးကွဲး တံးပၤသ့ၣ်လီၤ,—ဟ့ၣ်သရၣ် အဝဲ, မီးဟ့ၣ်သရၣ် အဝဲ, တံးကတိၤခံထံၣ်အ မိပညိၣ်အိၣ်သးစးစးလီၤ. «ကစၢ်ခံဂၢအဘိမၤနွှ် ပုၤမၤတသ့တံးနီတဂၤ တံး; အဝဲဒ်အံ,ကဆံၣ် အဝဲ တဂၤ,မီးကသးဟ့ အဝဲ တဂၤလီၤ; မ့ၢ်တ မ့ၢ်တံးမီးကကျးအသးလၢ အဝဲတဂၤ, မီးကမၤတရီတပါ အဝဲ တဂၤလီၤ;— ခံးတံးအပူၤ, အဝဲ အိၣ်မီးကွဲးတံးပၤ.

၁၉. တံး,—တံးကတိၤတဘျီအံ မၤအသးဒ်ပြုနီၣ် အသးတံးဗဲးဗဲးလီၤ; မ့ၢ်အဝဲဒ်လိပ်အိၣ်လၢနီၣ်အလီၤဒါ.ကဲနီၣ်အခါစးလီၤ. «ညိၣ်နီၣ်ကဲတံးဖိတံးလံး အခါစး, တံးဆံးပထံၣ်လၢအကဲပုၤကညိအခါစးတဘျီဘျီစ့ၢ်မီးလီၤ;—ဒ် အံ, စ့ကစၢ်တဂၤအစ့အိၣ်လၢပုၤခံဂၢအလီၤ,အဝဲတဂၤဒုန့ၤရံၤယဲၢ်ကယၤ, အဝဲ တဂၤယဲၢ်ဆံလီၤ. «ပုၤတဖၣ်နွှ်စ့လၢအကလိးကွဲးဝဲတံးအိၣ်တံးမီး အဝဲ ပုၤ ကွဲးအိၣ်ခံဂၢလိပ်လီၤ,—ခံးတံးနွှ်အပူၤ, အဝဲ, မ့ၢ်စ့ကစၢ်အခါစးလီၤ: မၤ

အသးဒ်န့ၣ်ဒီးမ့ၢ်ပြုဒ်န့ၣ်တၢ်ဒီးပုၤကညိလီၤ. Luke 7: 41, 42. ကွၢ်က
ဒီးတထံၣ်,ခံးဝဲ, “အတၢ် ခံးတၢ်ဒီး,န့ၣ်ညိၣ်တၢ်ကစီဒီးလီၤ,— အတၢ် အံၤ,
ဒိၣ်လၢယုၣ်ရှုးအလီၢ်သတးဒီးမ့ၢ်ပြုဒ်န့ၣ်တၢ်ဒီးပုၤကညိလီၤ. Luke 7: 43.
ဒ်န့ၣ်တၢ်လၢ်လၢ်, တုၤပမ့ၢ်တကိးတၢ်ဒီးလၢအမံၤဒ်န့ၣ်ပကိးဒီးလၢ တၢ်
သ့လီၤ.

၁၀၀. တၢ်,—တၢ်အံၤတလီၤဆီတၢ်ဒီးတၢ်ဒီးအါအါန့ၣ်တၢ်. လီၤဆီတ
ခံးဒ်အံၤ, တၢ်, တၢ်ဒီးဒီးတၢ်ဒိၣ်ဒီးအသးသမူအါတက့ၢ် ; မ့ၢ် တၢ်, တၢ်
ဒီးတၢ်အသးသမူတဒိၣ်တၢ်ဒီးအါတက့ၢ်လီၤ. ပကိးတၢ်ဒိၣ်လံၤအမံၤတနီၤဒီး
တၢ်, ဒ်ပခံးတၢ်အသး,တၢ်ဒီး,တၢ်ခဲးဒိၣ်,တၢ်ဒိၣ်ဒိၣ်,တၢ်ပြိၣ်.တၢ်တၢ်နၢၤ.တၢ်
သ့. လၢန့ၣ်အမံၤညါတၢ်လၢအတၢ်ဒီးဒီးတၢ်ထူၣ်,တၢ်မုၢ်တနီၤ,ပကိးအမံၤဒီး
တၢ် ခွၢ်ကိး,—ဒ်အံၤ,တၢ်သ့,တၢ်ဆူၣ်,တၢ်ခဲ,တၢ်ဒုၣ်,တၢ်ဆံၣ်,ဒ်န့ၣ်လီၤ. လၢ
န့ၣ်အမံၤညါ,တုၤပခံးပုၤကညိလၢပတသ့ၣ်ညါတၢ်ဒီးအတၢ်အကျိၤပခံးဒီး တၢ်
ခွၢ်ကိး ; ကွၢ်လၢ မတၢ် တၢ်.

၁၀၁. မုၢ်,—မ့ၢ်ပြုဒ်န့ၣ် တၢ်လၢအတၢ်ဒီးတၢ်လၢပတသ့ၣ်ညါတၢ်အ
တၢ်အကျိၤ,ဒီးပသံကွၢ်တၢ်လီၤ ;—မ့ၢ် မုၢ် လဲၣ်, ခံးဝဲဒ် ; ဒီးပပံၣ်ဒိၣ်ခွၢ်ကိးဒီး
ဒီးဒ်န့ၣ်တၢ်ပြုဒ်န့ၣ်, န့ၣ်, န့ၣ်,—ဒ်အံၤ,မုၢ်န့ၣ်လဲၣ် ; မန့ၣ်လဲၣ် ; လၢ မန့ၣ် အ
ပူၤ, မ, မ့ၢ်မုၢ်အတၢ်အံၣ်လီၤလီၤ. မန့ၣ်, ခံးတၢ်,ဒ်သိးသိးဒီးမုၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်,မုၢ်န့ၣ်
မ့ၢ်ဂ့ၢ်လီၤ.

မုၢ် န့ၣ်ပတသံကွၢ်တၢ်န့ၣ်သက့, ပခံးလၢမန့ၣ်တစုတစု,—ဒ်အံၤ. မန့ၣ်
တမံၤ,—မန့ၣ် တဒုန့ၣ်,ယတသ့ၣ်ညါတၢ်ယဲ.

၁၀၂. မန့ၣ်,—ကွၢ်လၢ မုၢ်.

၁၀၃. မတၢ်,—ခံးတၢ်အပူၤ, မ, မ့ၢ် မုၢ် အတၢ်အံၣ်လီၤလီၤ. မတၢ်
န့ၣ်ဒ်သိးဒီး မုၢ်တၢ် လီၤ. Interrogative ; *who?* မတၢ်,မ့ၢ်ပြုဒ်န့ၣ်တၢ်ဒီး
သံကွၢ်တၢ်လၢပုၤကညိလၢပတသ့ၣ်ညါတၢ်ဒီးအတၢ်အကျိၤ. လၢန့ၣ်အမံၤ
ညါ,ပတသံကွၢ်တၢ်န့ၣ်သက့, တုၤပခံးတၢ်တဲတၢ်လၢ အတၢ်ဒီးပုၤက
ညိလၢပတသ့ၣ်ညါတၢ်အမံၤတကၢၤအတၢ်အကျိၤန့ၣ်.ပခံးခွၢ်ကိးဒီး မတၢ်,—
ဒ်အံၤ,မတၢ်တကၢၤ ; A certain person (or somebody.) came.

မတၢ် or မုၢ်တၢ်, in its etymological construction in asking
questions about persons, is analagous to ဆံး ဒိၣ်, ဆံး အါ &c. in
asking questions about size, and quantity.

DEFINITIVE PRONOUNS.—ဝဗ်နတံာ်ပြုနိာ်အဂ့ၢ်.

«ပြုနိာ်တကလုာ်အံၤ, နံာ်ဗျါထီာ်နိာ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်, ပြုနိာ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်, လၢပစံးအဂ့ၢ်အကျါတဘီတိန့ၢ်လီၤ.—

«ဝဗ်နတံာ်ပြုနိာ်န့ၢ်မ့ၢ်—အံၤ, န့ၢ် န့ၢ်, (OR န့ၢ်,) ဝဲ; လွံာ်ဘီလီၤ. «န့ၢ်တဘီ, နိသိးသိးမီးန့ၢ်လီၤ.

Examples and Remarks.—အံၤ, အဂ့ၢ်.

«အံၤ, the, this.—အံၤ, ခုးန့ၢ်တံာ်အိာ်သၢပအိာ်, အိာ်ဘူးမီးပှၤတမံၤမံၤလီၤ.

၁. ပမ့ၢ်ခဲး, လံာ်အံၤဒိကန့ၢ်တက့ၢ်န့ၢ်, ပှၤအန့ၢ်ကပာ် လၢလံာ်အိာ်လၢပစံးညါလၢပန့ၢ်ဗျါအိၤဂ့ၢ်ဂ့ၢ်, လၢပစံးဗျါအိၤဂ့ၢ်ဂ့ၢ်တကလုာ်လီၤ.

၂. «သရၢ်ကညါစီၤကွၢ်လၢ်, ခဲးဝဲဒၣ်, «ပမ့ၢ်ခဲးလံာ် အံၤ, ဒိကန့ၢ်တက့ၢ်. ပမ့ၢ်ခဲးဒ်န့ၢ်မီးပမ့ၢ်တံးလံာ်တဘျီမီးပှၤအန့ၢ်ကပာ်လံာ်လၢပတံးန့ၢ်လီၤ; ပမ့ၢ်တတံးဘၣ်လံာ်မီးပှၤအန့ၢ်ကပာ်လၢပစံး, ကန့ၢ်လံာ်ဖိၤလဲာ်ဖိၤအကလုာ်ကလုာ်တက့ၢ်, နိန့ၢ်လီၤ. «လံာ် အံၤ မ့ၢ်လံာ်တလၢၤလီၤ,—ပမ့ၢ်ခဲးဒ်န့ၢ်မီးပမ့ၢ်တထိးဒုးန့ၢ်, ယှၢ်ဒုးန့ၢ်ဘၣ်န့ၢ်, ပှၤအန့ၢ်ပာ်တသ့ဘၣ်. «မၤသးဒ်န့ၢ်မီးပှၤခဲးဝဲ, လံာ်လၢသရၢ်တဲးအံၤ မ့ၢ်လံာ်တလၢၤလဲလၢာ်အသိးန့ၢ်လီၤ. «ပှၤသ့မိာ်ဖိခဲးဝဲဒၣ်, သရၢ်သ့ၣ်မၤလံာ်အံၤ, တမ့ၢ်လံာ်အဂ့ၢ်ဘၣ်,—အဝဲန့ၢ်မ့ၢ်အခဲးလံာ်လၢသရၢ်မၤန့ၢ်ခဲးလၢာ်လီၤ.»

၃. «ဘါထုကဗၣ်တံာ်ခဲး အံၤ တက့ၢ်,—ခဲးဝဲဒ်ဒုးဒုးန့ၢ်တံာ်ထုကဗၣ်အဒိအလဲာ်လီၤ.

၄. «ဒိလၢယအိာ်တဘျီ အံၤ မ့ၢ်မဘၤအမိလဲာ်; သံကွၢ်ဝဲဒ်ဒုးဒုးန့ၢ်မီးန့ၢ်လီၤ.

Examples of န့ၢ်; «န့ၢ်, အဂ့ၢ်.

«န့ၢ် that, or, a, န့ၢ်တဘီ, ညါန့ၢ်ဒုးန့ၢ်တံာ်အိာ်စီၤဂ့ၢ်တဝဲးဝဲးမီးပှၤလၢအတဲတံာ်လီၤ; နိပဝံးတံာ်အသိး, န့ၢ်, ဘၣ်ပးမီးတံာ်ပာ်ဃၢၤန့ၢ်လီၤ.—

၁. «လဲၤဆူတံာ် န့ၢ်,— ပမ့ၢ်ခဲးဒ်န့ၢ်မီးတံာ်လၢအခဲးတံာ်ကအိာ်စီၤစ့ၤမီးပှၤတဝဲးဝဲးလီၤ. «မီးတံာ်ဖဲလဲာ်တဖျါန့ၢ်န့ၢ်တဖျါဘၣ်လီၤတံာ်လီၤဆဲးဘၣ်.

၂. «တံာ် အန့ၢ် တဖျါ,—ပမ့ၢ်ခဲးဒ်န့ၢ်မီး တံာ်အိာ်စီၤစ့ၤပှၤဘၣ်ဆၣ်ပဘၣ်ဒုးန့ၢ်တံာ်တဖျါန့ၢ်လီၤတံာ်လီၤဆဲးလီၤ.

၃. «ပမ့ၢ်တဲးဘၣ်တံာ်ခဲးမံၤအဂ့ၢ်အကျါန့ၢ်, အခိာ်ထံးတမံၤ, ပကျိာ်လီၤအမီးနီၤမီး န့ၢ်, မ့ၢ်အလီၢ်ခဲးတမံၤ. ပကျိာ်လီၤအမီးနီၤမီး အံၤ လီၤ.

Ex. “ပသးပှ်ခံးဝဲဒှ်, ပယဲက့ၤလီၤလၢထးန့ၣ်မိးပှ်ယဲက့ၤလီၤတၢ်န့ၣ်, တနီၤနီၤမ့ၢ်အတးဆုၣ်ဘးဘၢလီၤ. တနီၤနီၤ, မ့ၢ်အနီၤဟူထံမုၢ်ကိၢ်ပၤမိးယဲက့ၤဝဲလီၤ. ။ပှ်အတးဆုၣ်ဟးဘၢဖိတဖၣ် န့ၣ်, မ့ၢ်အလိၣ်တၢ်လိၣ်ကျိၢ်, မၤသံပှ်ကညိအသးမိးဟးဝဲလီၤ; အဝဲသ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ် တန့ၢ်ဘၣ်လိၣ်ဆွဲခိၣ်ဘၣ်; မ့ၢ်ပှ်လၢအနီၤဟူထံမုၢ်ကိၢ်ပၤမိးဟးဝဲတဖၣ် အံၤ, န့ၢ်ဘၣ်မိးလိၣ်ဆွဲခိၣ်လီၤ; ပှ်ခံးဝဲဒှ်.” This example shows that when two subjects are contrasted, န့ၣ် belongs to the former; အံၤ to the latter.

၄. ။ပခံးတၢ်န့ၣ်, တုၤအမ့ၢ်တၢ်စိၤစ့ၤမိးပှ်ဘၣ်ဆၣ်, လီၤတၢ်ဝဲန့ၣ်, ပခံးမိး န့ၣ်, တၢ်, ဝဲမိး အံၤ, တၢ်ခွၢ်; တၢ်ခိၣ်လၢၤလီၤ. When we speak of different objects, if we wish to *define* them, we may use either န့ၣ် or အံၤ.

Ex. “ဗဲၣ်တမံၤ, ဂိၤဖဲးတမံၤ, တၢ်ဖိဗၢ်တမံၤ, တၢ်သၢမံၤန့ၣ်,” (or, =တၢ်သၢမ့ၢ်အံၤ,) “တလၢၤကိးတတၢ်;”—ခံးတၢ်အပူၤ, န့ၣ် တၢ်; အံၤ တၢ်ခွၢ်;

၅. ။“တုၤအန့ၣ်တစ့ၣ်န့ၣ်,”—ခံးတၢ်, တတၢ်တဝၢ်တၢ်; ခံးလၢ ဝုၤအန့ၣ်တဝုၤအံၤ, တၢ်တက့ၢ်လီၤ. မ့ၢ်အဂ့ၢ်ခိၣ်လဲၣ်, ခံးတၢ်န့ၣ်တၢ်စးမိးအခါ, ဖဲအခံးတၢ်အကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. ။အန့ၣ် refers to the circumstance, and န့ၣ် to the *time* of its occurrence, and should be အံၤ.

၆. ။ “အန့ၣ်တဟ့ၢ်လဲၤကွၢ်ဝဲလၢဆိတအိၣ်အိၣ်ဒိးတၢ်,” ။ “အန့ၣ်တဂီၤတီၢ်ခိၣ်ဖိအမိၢ်ပှ်လဲၤအိၣ်အဆၣ်မိးခွဲဖိအမိၢ်ပှ်အုၣ်သံကွၢ်အိၣ်.” ။လၢတၢ်ကတိၤခံထံၣ်အံၤအပူၤ, အန့ၣ် တတၢ်စးဘၣ်မိးတဟ့ၢ် တဂီၤ, န့ၣ်တၢ်; တၢ်စးမိးတၢ်မၤအသးတမံၤလီၤ; ခိၣ်အခံးဝဲအဝိး, အန့ၣ်ဒိး တဟ့ၢ်လဲၤကွၢ်ဝဲ,— အန့ၣ်ဒိး တဂီၤ—လဲၤအိၣ်အဆၣ်မိး,— In the three cases above, အန့ၣ် refers to some circumstance just mentioned in the narrative; In other words, န့ၣ် belongs to အံၤ which is a pronoun belonging to some thing afore-mentioned.

၇. ။ ပှ်ကညိတကလုၣ်န့ၣ်, လုၣ်သ့ၣ်ခါပတၢ်လွၢအကလုၣ်လၢပှ်လံလံလီၤ; အန့ၣ်မိးတၢ်သံတၢ်ပှ်, တၢ်သူတၢ်ဆါ. တၢ်နးတၢ်ပှ်ဒိၣ်ခိၣ်မိးအိၤတီၢ်လီၤ, —ခံးတၢ်အပူၤ, န့ၣ်, တၢ်စးမိး ပှ်ကညိတကလုၣ်အိၣ်လၢ ပှ်ကလုၣ်ကလုၣ်အကျါ; မ့ၢ်အဂ့ၢ်ခိၣ်လဲၣ်, မ့ၢ်လၢ အံၤ, အိၣ်လၢခံးတၢ်အစးခါအစိလီၤ. ။ပှ်ကညိတကလုၣ်န့ၣ်,—လီၤ; အန့ၣ်မိးတၢ်သံတၢ်ပှ်,—အိၣ်မိးပှ်တီၢ်လီၤ;

--စံးတၢ်အပူၤ၊ န့ၣ်၊ တၣ်ဃးဖိးပှၤကညိကိးအကလုာ်ဗဲး ; မ့ၢ်အဝုၣ်ဒ်လဲၣ် ; မ့ၢ်လၢ ပှၤ၊ အိၣ်လၢစံးတၢ်အဖိးနါအစိးဃီၤ.

၈. တၣ်တၢ်တၢ်တၢ်.ပဒၢန့ၣ်၊ လၢပကတိၤတၢ်အထံၣ်အဖိးနါဒ်ထိးကလိၤထါဒိၣ်,မုၢ်န့ၢ်အဂီၢ်ဃီၤ. «န့ၣ် is much used for the sake of Euphony.

Examples of န့ၣ် and န့ၢ်. yon,

«န့ၣ်၊ ဒီးန့ၢ်ခံၣ်တိၤ.မ့ၢ်ဒုတံၣ်န့ၣ်ဝဲၣ်ပြါန့ၣ်ဒ်အံၤ,ဒီး,ဒ်န့ၣ်အထိး,တၣ်ဆၣ်, အဒူးန့ၣ်တၢ်တၢ်တၢ်ထံၣ်ထံၣ်ထံၣ်ဒီးအံၤဒီးန့ၣ်ဒူးန့ၣ်တၢ်တၢ်. ပှၤတနီၤပံးလၢန့ၣ်,တနီၤပံးလၢန့ၢ်; အနီၣ်နီၣ်,မ့ၢ်န့ၣ်လီၤ; မ့ၢ်အဝုၣ်ဒ်လဲၣ် ; ဖျါလၢမန့ၣ်လီၤ. «ပံးလၢမန့ၣ်ကိးဂၢၤဗဲး ; ပတံးတၣ်လၢမန့ၢ်နီၣ်တဂၤတၣ်.

«၉. တၣ်တၢ်တၢ်တၢ်, န့ၣ် ဒီး န့ၣ်, အဖိပညိတလီၤဆီတဝ်လၢ ; ဒ်အံၤ, တၢ်လၢကစၢ်လွၢန့ၣ်, တုၤပတၢ်အိၤန့ၣ်, ပတၣ်တၢ်လၢပသ့ၣ်လၢပသးလဲၣ်လီၤ,—စံးတၢ်အပူၤ,လၢ န့ၣ် အဂီၢ်.ပစံး န့ၣ်, သ့ၣ်လီၤ : သ့တၣ်ဆၣ်, န့ၣ်, အိၣ်လံတတိၤလၢအဂီၢ်ဒိၣ်လံသဘးဖိး,န့ၣ်မုၢ်တက့ၣ်လၢပန့ၢ်ဃီၤ. «န့ၣ် sometimes used for န့ၣ် for the sake of Euphony.

«၁၀. “တၢ်လၢလွၢကတၢ်ပှၤဗဲးဘးဖိလၢအတၢ်ဗဲးဘးတၢ်န့ၣ်, ကကိဒိၣ်ဒိၣ်ကလဲၣ်လၢအဂီၢ်လီၤ,”—စံးတၢ်အပူၤ, မ့ၢ်အတသ့ၣ်သါတၣ် အဆၢအကတိၢ်တၣ်ဖိးစံးတၢ်န့ၣ် လီၤ. «ဖိးမ့ၢ် န့ၣ် အထီၢ်တၣ်ဂ့ၤမးလီၤ. Yon time.

«၁၁. န့ၣ်တၢ်တံၢ်, ဖဲအံၤတအိၣ်တၣ်, ဖဲန့ၣ်တအိၣ်တၣ် : အိၣ်လၢန့ၣ်လီၤ,—စံးတၢ်အပူၤ, အံၤ,န့ၣ်,န့ၣ်, သၢဘိ,အလီၢ်တၣ်,ဖျါဝဲဃီၤ. What you seek is not here, is not there : it is yonder.

«၁၂. ဖဲအံၤဖဲန့ၣ် In this place and the other ; here and yon «အိၣ်ဖဲအံၤဖဲန့ၣ်, စံးတၢ်တထံၣ်,ပန့ၢ်ပၢ်လၢတၢ်အိၣ်ဖဲအံၤလီၤအပှၤဒီးပှၤ, ဒီးအလီၢ်အဂၢၤတကျးအပူၤလီၤ ; ဒ်ပစံးတၢ်အသိး, အိၣ်အိၣ်အပူၤ.

«၁၃. ဒ်အံၤဒ်န့ၣ်.—စံးတၢ်,ပန့ၢ်ပၢ်လၢတၢ်, လၢအစံးအဝုၣ်န့ၣ်, လီၤဂၢ်တၢ်လၢအဒူးန့ၣ်ဝဲတမံၤ,ဖိးတၢ်အဂၢၤအါမံၤလီၤ ; Thus and so ; In this and the other manner. ဒ်ပစံးတၢ်အသိး,အဖိအိၣ်အိၣ်အံၤ.

«၁၄. တၢ်အံၤတၢ်န့ၣ်.—စံးတၢ်,ပန့ၢ်ပၢ်လၢတၢ်, လၢအဒူးန့ၣ်ဝဲတကလုာ်ဒီးတၢ်အဂၢၤအါကလုာ်လီၤ ; This thing and the other. ဒ်ပစံးတၢ်အသိး,တၢ်အါမံၤ,

Examples of *ဝဲ*. *Definitive, Emphatic.*

«ဝဲ, မ့ၢ်အိၣ်ဃုာ်ဒီးပြုၤနီၣ်, ဒ်ဝဲဝဲးတၢ်အသိး, အိၣ်ဃုာ်ဒီးအ, အိၣ်ဃုာ်ဒီးသု, ဒီးမ့ၢ်ဝဲၤကိးဒေံန့တံၢ်ပြုၤနီၣ်တံၢ်သးသီၤ. «အဝဲ, သုဝဲ, အအံၤ, အန့ၣ်, သုအံၤ, သုန့ၣ်,—စံးတၢ်အပူၤ, ဝဲ, မ့ၢ်ဒေံန့တံၢ်ပြုၤနီၣ်, ဒ်အံၤ, ဒီးဒ်န့ၣ်အသိး. «မ့ၢ်အ, ဒီး သု, မ့ၢ်ပြုၤနီၣ်နီၣ်နီၣ်အိၣ်ဃုာ်.

«၁. အဝဲ, ဝဲးတၢ်န့ၣ်, ဘၣ်တဘျီတဘျီ, ဒုးန့ၣ်တၢ်လၢအဝဲးတၢ်ဝံၤမ့ၢ်တၢ်လၢအဝဲးတၢ်လၢအဖိၣ်တံၢ်ဝံၤလီၤ. ဒ်အံၤ, “တုၤပူၤကညီသးဟ့ၣ်သုန့ၣ်, သုအိၣ်ဆိၣ်ဝဲၤသုဝဲလီၤ; အဝဲဒ်ဒ်အံၤ, အဝဲသ့ၣ်အဝဲတဖၣ်န့ၣ်, မၤဝဲတဖၣ်ဒ်န့ၣ်အသိးလီၤ,”—စံးတၢ်အပူၤ, အဝဲ မ့ၢ်ပူၤကညီ အသးဟ့ၣ်, လၢအဝဲဝဲလၢအဖိၣ်တဖၣ်လီၤ. «အဝဲ sometimes points out a person or thing before mentioned, as being *the same* with the one now spoken of.

«၂. အဝဲ,—ဝဲးတၢ်န့ၣ်, ဘၣ်တဘျီတဘျီ, ဒုးန့ၣ်တၢ်လၢအဝဲၤလီၤဒီးတၢ်လၢအဝဲးတၢ်ဝံၤလီၤန့ၣ်လီၤ. ဒ်အံၤ, သရၣ်တဂၢ်အံၤအိၣ်လၢဂၢ်ကညီအကိၢ်ဃးဃးတၢ်လံ; အဝဲတဂၢ်ဖဲဒိကိၢ်ဒီးဒီးလီၤ.—စံးတၢ်အပူၤ, အဝဲ, ဒုးန့ၣ်သရၣ်လၢ အလီၢ်ခဲတဂၢ် လီၤဆီလိၣ်အသးဒီး သရၣ်လၢ အဝဲဒ်တဂၢ်အဝဲလီၤ. «အဝဲ sometimes signifies *the, or that other*; as in the Example above.

These definitives, in connection with *အ*, or otherwise, are frequently used as nominatives or objectives in place of the nouns to which they refer. ဒေံန့တံၢ်ပြုၤနီၣ်တဖၣ်အံၤ, အိၣ်တဘျီတဘျီလၢနီၣ်အလီၢ်သတးဒီးအိၣ်ဒီးကွၢ်ဒ်ပြုၤနီၣ်နီၣ်နီၣ်အသိးလီၤ; ဒ်အံၤ,—

Example, ၁။ အအံၤတမံၤဂ့ၢ်ယၢၢ်; အန့ၣ်တမံၤဂ့ၢ်တက့ၢ်; မ့ၢ်အဝဲဘမံၤဂ့ၢ်တတၢ်လီၤ,—စံးတၢ်အပူၤ,—အအံၤ, အန့ၣ်, အဝဲ, အိၣ်ဒီးကွၢ်ပၤတၢ်; ပၤဂ့ၢ်.

Example, ၂။ ယကဟံးန့ၢ်အအံၤတဗျၢၣ်; နတၢ်ဟံးန့ၢ်အန့ၣ်တဗျၢၣ်; ဒီးဖိသၣ်တၢ်ဟံးန့ၢ်အဝဲတဗျၢၣ်လီၤ,—စံးတၢ်အပူၤ, အအံၤ, အန့ၣ်, အဝဲ, အိၣ်ဒီးကွၢ်တၢ်တၢ်; ဟံးန့ၢ်, ပၤဒီး.

Example, ၃။ ဟဲလၢအံၤ, လဲၤဆူန့ၣ်, အိၣ်လၢန့ၣ်,—စံးတၢ်အပူၤ, အံၤ, န့ၣ်, န့ၣ်, အိၣ်ဒီးကွၢ်တၢ်တၢ်; လၢ, ပၤအံၤ; ဆူ, ပၤန့ၣ်; လၢ, ပၤန့ၣ်.

Example, ၄။ လိာ်တဘျီအံၤမ့ၢ် မတၢ်အဝဲလဲၣ်; သရၣ်အဝဲ,—စံးတၢ်အပူၤ, အဝဲ, အိၣ်ဒီးကွၢ်တၢ်တၢ်; မတၢ်, ပၤ အဝဲ လၢအိၣ်ထံးတဘျီ, သရၣ်, ပၤ အဝဲ လၢအလီၢ်ခဲတဘျီ.

ADJECTIVE PRONOUNS.—အစတံင်ပြုဒိုင်အဂ်.

။ဘ်ကတိ၊တကလုင်န့ပ်,၊အသးဒ်အးအတံင်အသးတဝဲးဝဲး,ဒ်ပြုဒိုင် အသးတဝဲးဝဲး သတးဒီးပယုင်အမံလော အစတံင်ပြုဒိုင်လီ.

။ပြုဒိုင်အဂ်ဒိုင်ဒီးအစတံင်ပြုဒိုင် လီဆီလိင်အသးဒ်အံ, ပြုဒိုင်တပ်စဒီးန့ပ်တပ်ဆပ်,တဘိကု၊တပ်ဒိုင်န့ပ်တပ်,ပုမ့အစတံင်ပြုဒိုင်, တပ်စဒီးဒိုင်အခိပ်တလိင်,ဘိကု၊ဒိုင်စ့ဂ်းလီ.

။အစတံင်ပြုဒိုင်အိပ်အါဘိ ; ယကဒူးန့ပ်တနီဒ်သးပုလောအမေလိင်ကသ့ညါအဒ်အတံင်န့ပ်လီ.

။ဝါ, The original import of this root is, *separate, distinct, individuality*. ဝါ,အခိပ်ညါန့ပ်,မ့တံင်တမံဒေပ် ; ထီရီတံင်လောအမ့တံင်တမံဒေပ်န့ပ်ပစံးလောလီ ; ဒ်အံ.—ထံဝါ,ကံင်ဝါ,ကလုင်အဝါ,ဟံင်အဝါ,လိင်အဝါ,ထိုင်အဝါ, ထိပ်အဝါ, ပုအဝါ, ဒ်န့ပ်လီ. ဝါ,လီသစဲလိင်အသးဒီးဂု,ဒ်ပစံးတံင်အသး ပုဂုဝါ,ဟံင်ဂုဝါ,ပုအဂုအဝါ,ဟံင်အဂုအဝါ ; ဒ်န့ပ်လီ. စံးပုကညိလောပုအဝါ. ပုဝါ,—စီပပစ့သ့လောပုဝါ ; စံးတံင်န့ပ်, ငနံပာ်လောစီပပတစ့တပ်သ့လော အဖိအလံဒေပ်ဝဲတပ်, စ့သပုဂုဝါတဖေပ်န့ပ်လီ. ဝါအံ,မ့အစတံင်ပြုဒိုင်,—ဘိကုပု.

။ဒု,—ဒုတဘိန့ပ်တပ်စဒီးတံင်လောအကွါအအဂါတထံတဆးတပ်. တံင်ဖိတံင်လံဒေပ်ဒီး အခိပ်လွိုင်မိတဖေပ်အကွါ အဂါတလီတံင်တလီဆဲးနီတပူတပ်ဒီးပစံးဒီးလောဒု ;—ထိုင်တဒုစံးဝဲ.

။ဘျှပ်,—ဘျှပ်တဘိန့ပ်တပ်စဒီးတံင်လောအကူသလိဝဲ,ဖးလဲဝဲတဖေပ်လီ. မသးဒ်န့ပ်ဒီး တံင်ဖိတံင်လံလောအခိပ်ဒီးအဒ်ခဲမိတဖေပ်, အဒ်ဘျှပ်ဝဲအခိပ်အစိ, စံးဒီးလောဘျှပ်လီ ;—ထိုင်တဘျှပ်စံးဝဲ.

။ဗျှပ်,— တံင်ဖိတံင်ပာ်တဖေပ် အကွါအဂါမ့စုဒ်ဒီး ဗျှပ်သလျှပ်ဝဲသတးဒီးပစံးဒီးလောဗျှပ်,—တံင်တဗျှပ်စံးဝဲ.

။ဘိ,— တံင်လောအကွါ အဂါထီဒီး ဖြဲကဒ်တဖေပ်န့ပ်ပစံးဒီးလောဘိ,—ဂုတဘိစံးဝဲ.

။လောန့ပ်အမဲင်ညါ, ကကြူ, ကထာ, ကဒိပ်,ကစီ, ကဘျှဲ, ကရ၊ ကုင်, ကျီ, ကျိ, ကွဲ, ကျပ်, ခါ, ခိပ်, မိ, ဝါ, ခိပ်, မြ၊ မြီ, ဆိ, တွဲ, ထိပ်, တာ၊ဒုပ်, တီ, တီ၊ ထံ, ထူပ်, ထိပ်, ထူ, ဒါ, ခူ, ဒိ, ပူ, ဝဲ, ဖပ်, ဖု, ဖူ, ဖီး, ဖျှပ်, ဖျှပ်, ဖျိ, ဘျှပ်, ဘိ, ဘိပ်, ဘိ, ဘျှပ်, မံ, လါ, ယံ, ယူ, ယီး, လှပ်, လိင်, လီ, ဝံ, မိ, သီ, သ့ပ်တဖေပ်မ့အစတံင်ပြုဒိုင်စုင်စုင်လီ.

Adjective Pronouns in their use, are frequently connected with a Numeral adjective, or with the Pronoun အ. When connected with a Numeral, the compound is denominated a Numeral adjective pronoun.

The Adjective pronouns, as used above, and as used in both the above mentioned connections, are exhibited in examples below.

အေးဇတံင်ပြါဒိုင်တဖန်န့ပ်ပကတိ၊ ချင်ဒါးဒီး အ၊ တဘျီတဘျီဒီး နူမရၤ၊ အေးဇတံင်၊ တဘျီတဘျီလီၤ.

။တူပကတိ၊ ချင်ဒါးဒီးနူမရၤ၊ အေးဇတံင်န့ပ်ပကိ၊ အတံင်ခံဘိလာ နူမရၤ၊ အေးဇတံင်ပြါဒိုင် လီၤ ; ဒ်အံၤ၊ ထိုင်ထဒု၊ စံးတံၤအပူၤ၊ တဒုမ့ၢ်နူမရၤ၊ အေးဇတံင်ပြါဒိုင်၊ ဒီးဘျီက့ၤထိုင်.

။ပကတိ၊ ချင်ဒါးဒီး အ၊ ဂုၤဂုၤ၊ ဒီး နူမရၤ၊ အေးဇတံင် ဂုၤဂုၤ၊ တကတိ၊ ချင်ဘဉ်ဒါးဒီးတံၤဂုၤဂုၤ၊ အဒိအလဲၣ်ဃျါလာအဒိသံၣ်အံၤလီၤ.

။အေးဇတံင်ပြါဒိုင် ဒီး နူမရၤ၊ အေးဇတံင်ပြါဒိုင်အဒိ။

။ပှါ,—မုၤဖဲမၤလိလံၣ်ပွဲၤဂၤလဲၣ် ;—ဖဲဒီးဂၤ ; ကဖဲဒီးဆံဆဲၣ်ဂၤ၊ တူပပပ်ဒိုင်ဒီးကဒိၣ်တဆံဒီးဂၤလီၤ.

။ဒု,—နုပနုၢ်ဒိၣ်ပွဲၤဒုလဲၣ် ; အဒုခံဆံသၤဒုလီၤ.

။ဘုၣ်,—နုဖဲမိၣ်ထီအံၤအဘုၣ်ဆံးအါလဲၣ် ; ထဆံးဘုဘုၣ်လီၤ.

။ဗျါၣ်,—နုထံၣ်တံၤမိဖၢ်ပွဲၤဗျါၣ်လဲၣ် ; ယထံၣ်အါဗျါၣ်လီၤ.

။ဘိ,—နုထံၣ်ဒီးဘိတဘိဒါ ; စထံၣ်တံၤတက်န့ပ်, မ့ၢ်ဒီးဘိ, မ့ၢ်ဂုၢ်မိတဘိဒုၣ်, မဘသ့ၣ်ညါလီၤတံၤလီၤဆဲးဘဉ်.

။ကဏ္ဍါၣ်,—နုမၤန့ၢ်တံၤဒီးပွဲၤကဏ္ဍါၣ်လဲၣ် ; စမၤန့ၢ်ထဲတဏ္ဍါၣ်ဒီးလီၤ.

။ကထၤ,—နုဒါလီၤချီၣ်အံၤပွဲၤကထၤလဲၣ် ; ယဒါလီၤသၤကထၤလီၤ.

။ကဒိၣ်,—နုကူၤဘုမဆါအံၤ, နုန့ၢ်အကဒိၣ်ဆံးအါလဲၣ် ; ယန့ၢ်အကဒိၣ်ဖဲၣ်ဆံ.

။ကဝီၤ,—ဂုၤဝဲဒုၣ်, သုထူၣ်မံၣ်ဒီးန့ၢ်ပွဲၤကဝီၤလဲၣ် ; ပန့ၢ်တဂၤတကဝီၤတဂၤတကဝီၤ, စုၣ်စုၣ်လီၤ.

။ကဘျံး,—သ့ၣ်လၣ်အူအဒိၣ်ကထၤအသးပွဲၤကဘျံးလဲၣ် ; အကဘျံးအါတၤ.

။ကရၢ၊—နစံးလၢပနၢ်တကရၢန့ၣ်,မ့ၢ်ဖဲလဲၣ်တကရၢလဲၣ်.

။ကူၣ်,—နဖိၣ်တဲၣ်သ့ၣ်ပွဲၣ်ကူၣ်လဲၣ်; ယတဖိၣ်တဲၣ်တၣ်နီၣ်တကူၣ်ဘၣ်.

။ကျိၢ၊—ပလဲၣ်တၢ်အံၤပထံၣ်ဆၣ်ဖိၣ်ကိၢ်ဖိအကျိၢ,တကျိၢတကျိၢသဲၣ်ကၢ.

။ကျိၢ—လံၤကျိၢအိၣ်သဲတကျိၢဒါၤဒါ: တမ့ၢ်ဘၣ်,အိၣ်ဖဲအံၤတကျိၢ,ဖဲန့ၣ်တကျိၢ ပဂံၢ်တသ့တၣ်,သဲၣ်ကၢ.

။ကျိၢ,—နမၤသ့ၣ်န့ၣ်န့ၣ်ပွဲၣ်ကျိၢလဲၣ်; န့ၢ်အကျိၢဘကယၢၤခံဆံၤသကျိၢ.

။ကွဲး,—ဒုးဒိၤယၢလၢထံတကွဲးတကွဲး.

။ကွဲး,—ပုၤလွၢ်ဘဲတနံၤန့ၢ်လုၣ်တကွဲး,စံးဝဲ.

။ခါ,—ဝၣ်မိၣ်တခါဘၣ်ထီၣ်မိၣ်ဒီးသံဝဲတဒု။ ထုတခါဘၣ်ယုၢ်တဒုဒီးယုၢ်သံ.

။ခိၣ်,—ကဆိမဲတမိၣ်အံၤ, ဂ့ၢ်ကၢ်ခံဘိလၢၣ်, ပဆါကန့ၢ်စ့ၣ်စ့ၣ် ဂ့ၢ်သ့ၣ်သ့ၣ်။ ဝၣ်တမိၣ်အံၤဒိၣ်သမိး,ပန့ၢ်အဘိၣ်သၢဆံလွံၢ်ဆံညါဘၣ်ခါး.

။ဂ့ၢ်,— ပုၤတဂၤလၢၣ်ထီၣ်မးဟံၣ်ထူၣ်တဂ့ၢ်တဂ့ၢ်ခါၣ်ဆၢဂ့ၢ်ကၢ.

။စိၣ်,— သ့ၣ်တထံးအံၤအလုၢ်အိၣ်တစိၣ်တစိၣ်, မ့ၢ်သ့ၣ်မန့ၢ်တကလုၣ်လဲၣ်.

။ဗြဲၢ,—ပုၤတဂၤဗြဲၢထီၣ်ဘုတဗြဲၢခံဗြဲၢဒီးလဲၣ်ဘျဲၣ်လီၤဆီအဆၣ်လီၤ.

။ဗြဲၢ,—ပဟံးထီၣ်တၢ်ပုၤပုၤညါသးဒီးပစံးလၢပဟံးတၢ်ဘဗြဲၢလီၤ.

။ဆိ,—အဝဲန့ၣ်လဲၣ်ပုၤအခိၣ်ဖဲးသၢဆိလွံၢ်ဆံညါ,မ့ၢ်သါကမၤမန့ၢ်လဲၣ်.

။တွဲး,—မၤန့ၢ်ယၢလၢသဘျုၣ်တတွဲးခံတွဲးတကွဲး.

။တိၣ်,—ပုၤတဂၤအမဲၣ်ဘျိၣ်ကွံၣ်တတိၣ်. ။မၤန့ၢ်ယၢလၢပန့ၢ်ခံတိၣ်တကွဲး.

။တၢၤဒုၣ်,—ပုၤတဂၤတၢၤဒုၣ်န့ၢ်အဖိလၢမ့ၢ်တတၢၤဒုၣ်ဒီးဒုးဒိၣ်ဝဲလီၤ.

။တိၢၤ,—ပလဲၣ်တၢ်တတိၢ်တတိၢ်အတၢၢ်ခါၣ်ယံၤကဲၣ်ဆိးဒီးတၢ်ဘျိးပသးဒိၣ် ဒိၣ်ကလဲၣ်.

။ထံး,—သ့ၣ်တထံးထီၣ်ကၢ; ထီၣ်န့ၢ်အဂီၢ်မိၣ်တထံးလၢလၢတကွဲးလီၤ.

။ထံၣ်,—တၢ်ကတိၤတတံၣ်န့ၣ်စံးဝဲၣ်လဲၣ်,ယနၢ်တပၢ်ဘၣ်.

။ထူ,—ချိၣ်တထူအံၤဒိၣ်မး,မ့ၢ်ကအိၣ်ပွဲၣ်ဘျဲၣ်လဲၣ်.

။ဒါ,—လၢသ့ၣ်တထူၣ်ကနဲအိၣ်သဲၣ်သမိး, အိၣ်တဒၢတဒၢကွၢ်ကွၢ်ဗုဒၢန့ၢ်ဒၢ ညါလဲၣ်.

။ဒု,—ပုၤတဂၤမၤအသးတဒုစကွၢ်တလီၤဘၣ်စမဲၣ်ဘၣ်. ။ထီၣ်တၢ်လၢပ တသ့ၣ်ညါအမံၤန့ၢ်ပစံးလၢတၢ်တဒုလီၤ.

။သူ,—ဝင်တခုအကမိင်ထီသမိး; ဝင်တခိင်အံၤ,တခုတခုဒိင်ထာ.

။ပူၤ,—အလိာ်တပူၤအံၤပအိင်မုၢ်. နထံပံထီဒိင်ဖဲလဲၣ်တပူၤလဲၣ်.

။ဒုၣ်,—ပှၤကညီတဖၣ်အံၤဘါကစၢ်ပွၤတကူၢ်သ့ၣ်သီၤ.

။ဗု,—ပနာ်တဖုအံၤမ့ၢ်တလၢၤအပနာ်သီၤ.

။ဗူ,—သ့ၣ်တဖူနိးကွဲပလဲၤကသ့ၣ်လဲၣ်.

။မိး,—လဲၤဒဲးန့ၢ်ယၤလၢဖိတုမိးခံမိးတက့ၢ်,ဖိဒၢ.

။ဘိၣ်,—သရၣ်ဖျၢၣ်တသံၣ်အကမူၣ်ပံၤဘိၣ်လဲၣ်; အဘိၣ်တဆံ.

။ဗျိ,—ပဒိၣ်အတံၣ်န့ၢ်အိၣ်ဒိးပဲတရီပံၤဖျိလဲၣ်; ယကွၢ်အိၣ်ခံဆံလွံၢ်ဖျိသ့ၣ်
ည့ၣ်,အဖျိသဲၣ်သမိး.

။ဘ့ၣ်,—သ့ၣ်ဘ့ၣ်တၣ်အိၣ်ဆံးအါလဲၣ်; ဖိၣ်လွံၢ်ဆံးဘ့ၣ်.

။မံၤ,—တၢ်တဖၣ်အံၤအိၣ်တမံၤတမံၤ,လီၤဆီလိာ်အသးဖဲမံၤ.

။ယါ,—ဒူးအိၣ်ယၤလၢတၢ်ကမၢၤအိၣ်တထါတက့ၢ်.

။ယူၢ်,—ပှၤတဂၤမၤထါတယူၢ်ခံယူၢ်.

။ယိး,—လဲၤမၤန့ၢ်သ့ၣ်မုၢ်ဒုတယိး.

။လ့ၣ်,—ဖျၢၣ်ယၤလၢဝင်လ့ၣ်တလ့ၣ်.

။ထိၣ်,—ထံတလိာ်အံၤမုၢ်မး.

။လိာ်,—နမၤဒူးတလိာ်လဲၣ်သမိး.

။ဝိ,—စၢၤစၢၤတၢ်တုၤအဝးတဖိခံဝိဒီၤ.

။ထီ,—နမၤတၢ်တထီ,ဒီးဆိလဲၣ်.

Adjective Pronouns, in cases where the nouns to which they belong have been previously expressed, or by the connection are clearly implied, frequently perform the office of a Pronoun or noun ; အးဇတံၣ်ပြုၤနိၣ်န့ၣ်, တုၤနိၣ် လၢအဘၣ် ဃးဒီးဒီၤပျါ ထီၣ်လံၣ်န့ၣ် ကဲက့ၤဝဲလၢ နိၣ်အဝဲန့ၣ်အခါၣ်စးဒီးပၢတၢ်, မိးဘၣ်တၢ်ပၢဒီၤဒဲး နိၣ်ဒီးပြုၤနိၣ်အသိးသီၤ. ခ်အံၤ. —

။ပှၤလၢအစူၢ်က့ၤန့ၢ်က့ၤပွၤအကလုာ်တဖၣ်ဒီးဘျၢအသးလၢသရၣ်အစူပူၤ, မ့
မ့ၢ် အဂၤ တဖၣ်ဒုၣ်ခွဲၣ်တၢ်ခွဲၣ်မးသီၤ,—စံးတၢ်အပူၤ, အဂၤ, အိၣ်ဒီးကွဲၣ်ပျ
ပျၢၢ်; ပၢဒုၣ်ခွဲၣ်.

။သွပ်လည်အူအဖိပ်ကဆာအသးန့ၣ် အကဘျိုး အါကါ—စံးတၢ်အပူ၊ ကံ
ဘျိုး၊ အိၣ်ဒီးကွၢ်ပၤဝါ၊ပၤအါ။

။ယလဲၤမၤသွပ်တဘျီန့ၣ်ယန့ၣ် အကဘျီ တကယၤ,—စံးတၢ်အပူ၊ ကျီ၊
အိၣ်ဒီးကွၢ်တၢ်ပၤန့ၣ်ပၤအါ။

။နဆိသံတဘၤအံၤန့ၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဝဲၣ်စံးပွဲၤ ဘၣ် လဲၣ်,—စံးတၢ်အပူ၊ ဘၣ်
အိၣ်ဒီးကွၢ်ပၤဝါ၊ပၤအိၣ်ဒီးတၢ်ဝဲၣ်စံးပွဲၤ မ့ၢ်အးဇတံၢ်၊ဘျီက့ၤဘျီ။

Numeral Adjective Pronouns often so used.

။နူမရၤပၤ အးဇတံၢ် ပြုၤန့ၣ် အိၣ် ပုၤလိးတဘျီတဘျီလၢန့ၣ်အ
လိၢ်ဒီးပၤတၢ်ဒီးဘၣ်တၢ်ပၤအါဒီးန့ၣ်ဒီးပြုၤန့ၣ်အသးလီၤ။

။ယကသ့ၣ်ခံၣ်အံၤ၊ တၢ်ပွဲၤလၢစံးခံၣ် တဒု၊ တဖိၢ်ယဲၢ်ဂွၢ် တဒု လီၤ၊စံး
တၢ်အပူ၊ တဒု၊ အိၣ်ဒီးကွၢ်ပၤဝါ၊ပၤတၢ်; တဒုတၢ်အပူ၊စံးဝဲ။

။ဆိခံၣ်ဘၣ်အံၤမ့ၢ်အဖိၢ် တဘျီ၊ မ့ၢ်အဖိၢ် တဘျီ,—စံးတၢ်အပူ၊ တ
ဘျီ၊ အိၣ်ဒီးကွၢ်ပၤဝါ၊ပၤမ့ၢ်။

။ယတံၢ်အိၣ်ခံၣ်ဖျၢၣ်ဒီးယကဆါကွၢ် တပျၢၣ်,—စံးတၢ်အပူ၊ တပျၢၣ်;
အိၣ်ဒီးကွၢ်တၢ်ပၤ၊ဆါကွၢ်ပၤအါ။

Adjective Pronouns doubled. with a Numeral.

။ဘုၤအးဇတံၢ်ပြုၤန့ၣ်ခံၣ်ဘီ အိၣ် ဗျၢၣ်ဒီးနူမရၤပၤန့ၣ်; ပနၢ်ပၤဂါလၢ
အံၤစံးတၢ်တလီၤတၢ်တလီၤဆဲးဘၣ်,—ဒ်အံၤ။

။သရၣ်န့ၣ်ကလဲၤတၢ်ဂၤ,—စံးတၢ်အပူ၊လိၢ်ဂၤလၢသရၣ်အိၣ်ခံၣ်ဂၤ၊သၢဂၤ ဒီး
လဲၤအကျါန့ၣ်ကလဲၤတၢ်ဂၤ; တၢ်ဆၣ်ကရၣ်ဖဲလဲၣ်တၢ်ဂၤလဲၣ်န့ၣ်တလီၤတၢ်တၢ်။

။တၢ်ဂၤလဲၤစံးတၢ်န့ၣ်ပနၢ်ပၤဂါတၢ်ဂၤလီၤ။ ။ဘၣ်ဂၤ အံၤမ့ၢ်နူမရၤပၤအးဇတံၢ်ပြုၤ
န့ၣ်၊ဘျီက့ၤ ဂၤ၊ဂၤမ့ၢ်အးဇတံၢ်ပြုၤန့ၣ်;အိၣ်လၢသရၣ်အံၤ၊အိၣ်ဒီးကွၢ်ပၤဝါ၊
ပၤလဲၤ; သရၣ်အိၣ်ဒီးကွၢ်သဘျီ။ ။ပမ့ၢ်ကျဲၤကျဲၤအီၤတမံၤဒၣ်ဒီးသ့ၣ်စ့ၢ်ကိး၊ ဒ်
အံၤ,—တ မ့ၢ်နူမရၤပၤအးဇတံၢ်ဘျီက့ၤဂၤ၊ တဂၤဂၤ၊ မ့ၢ်နူမရၤပၤအးဇတံၢ်ပြုၤ
န့ၣ်အိၣ်ခံၣ်ဆိ၊ဘျီက့ၤသရၣ်; သရၣ်၊မ့ၢ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးကွၢ်ပၤဝါ၊ပၤလဲၤ။

။ကွၢ်ကဒီးတမံၤ၊ တုၤနူမရၤပၤအးဇတံၢ် ခံၣ်ဘီ အိၣ် ဗျၢၣ်ဒီးအံၤဖဲ
တံၢ်ပြုၤန့ၣ်ခံၣ်ဘီန့ၣ်,ပနၢ်ပၤဂါလၢအံၤစံးတၢ်ဘၣ်ဘၣ်ဘၣ်ဘၣ်ဘၣ်;
စံးတၢ်အသးဘၣ်ဘၣ်ဘၣ်ဘၣ်ဘၣ်ဘၣ်ဘၣ်, တဘျီဘၣ် တဘျီန့ၣ်
လီၤ။ ဒ်အံၤ။

«သရၢ်ယဲတဂၢ်တဂၢ်,—စံးတၢ်, ပနၢ်ပၢ်လၢသရၢ်ယဲတဂၢ်ဝံၤ, ယဲကမိးတဂၢ်,ယဲတဂၢ်ဝံၤယဲကမိးတဂၢ်,ယဲတဂၢ်တၢ်တဂၢ်န့ၢ်လီၤ. တယဲတၢ်ခံၤပၢ်ဆၢဂၢ်တၢ်တၢ်နီၤတၢ်. *Teacher after Teacher came.*

The Karens often use တၢ်တၢ်တၢ် to signify *sometimes, now and then*, but it is contrary to the analogy of the language. Sau Qualah says. “သုထံၣ်တၢ်တၢ်တၢ်ဒါ ;—စံးတၢ်အံၤ,မ့ၢ်သုထံၣ် တၢ်တၢ်တၢ် လံၤဒါအသိးလီၤ. သုထံၣ်တၢ်တၢ်တၢ်ဒါ ;—စံးတၢ်,မ့ၢ်သုထံၣ်တၢ်တၢ်တၢ် တၢ်တၢ်တၢ် ဒါ, အသိးန့ၢ်လီၤ. «စံးတၢ်လၢ တၢ်တၢ်တၢ် န့ၢ်ဒါန့ၢ်မၤသးၣ် တၢ်တၢ်တၢ် ဒါ,အသိးလီၤ. «ပစံးတၢ်လၢတၢ်တၢ်တၢ်န့ၢ်, မၤသးၣ်တၢ်တၢ်တၢ်ဝံၤတၢ်, တၢ်တၢ်တၢ်ဝံၤတၢ်, အသိးလီၤ.”

«သရၢ်ယဲတဂၢ်တဂၢ်,စံးတၢ်အပူၤ,ပဒၢ်န့ၢ် ဝံၤ, လၢတဂၢ်,မိးတဂၢ်အတၢ်တၢ်စၢၤသ့ ;—ၣ်အံၤ,သရၢ်ယဲတဂၢ်ဝံၤ,ယဲကမိးတဂၢ် ;—စံးတၢ်အပူၤ,တဂၢ်, မ့ၢ်န့ၣ်မရၢ်ပအးအတံၢ်ပြုဒါန့ၢ်,တၢ်က့ၤသရၢ် ; ဝံၤ,မ့ၢ်ဝံၤ,သရၢ်ယဲတဂၢ်,ပၢ်အိၤ ; တဂၢ်, အိၣ်လၢအမိးနီၤတၢ်, မ့ၢ်န့ၣ်မရၢ်ပအးအတံၢ်ပြုဒါန့ၢ်, အိၣ်မိးက့ၢ်ပၢ်ဝံၤ, ပၢ်ယဲ. This mode of filling out the sentence indicates the order of the Teacher's coming in regard to *time*.

«သရၢ်ယဲတဂၢ်တဂၢ်,စံးတၢ်အပူၤ,ပဒၢ်န့ၢ် ဘၣ် တၢ်တၢ်လၢတဂၢ်မိးတဂၢ်အတၢ်တၢ်စၢၤသ့စ့ၢ်ကိး ;—ၣ်အံၤ,သရၢ်ယဲတဂၢ်တၢ်တဂၢ် ;—စံးၣ်န့ၢ်အပူၤ, တဂၢ်, မ့ၢ်န့ၣ်မရၢ်ပအးအတံၢ်, တၢ်က့ၤသရၢ် ; ဘၣ်, မ့ၢ်ပြုၤဒါစတံၢ်,ကျိးယဲမိးတဂၢ်အဆၢ ; တဂၢ်, အိၣ်လၢအမိးနီၤတၢ်,မ့ၢ်န့ၣ်မရၢ်ပအးအတံၢ်ပြုဒါန့ၢ်,အိၣ်မိးက့ၢ်တၢ်ပၢ် ; ဘၣ်, ပၢ်အိၤ. This mode of filling out the sentence indicates the order of their coming in regard to *manner*.

«မိး, As a Prepositive, frequently occurs between two Numeral Adjective Pronouns and governs the latter of the two. «တုၤန့ၣ်မရၢ်ပအးအတံၢ်ပြုဒါန့ၢ်ခံၤတၢ်အတၢ်တၢ်စၢၤအိၣ်မိး ဒီး,—ၣ်အံၤ,သရၢ်ခံၤလၢလၢန့ၢ်ကတိၤလိာ်အသးတဂၢ်မိးတဂၢ်,—စံးတၢ်အပူၤ, တဂၢ်, မ့ၢ်န့ၣ်မရၢ်ပအးအတံၢ်ပြုဒါန့ၢ်,တၢ်က့ၤသရၢ်, (သရၢ်တဂၢ်,စံးဝဲ,) ဒီး, မ့ၢ်ပြုၤဒါစတံၢ်,ကျိးကတိၤမိးတဂၢ်အဆၢ ; တဂၢ်, အိၣ်လၢအလိာ်ခံၤတၢ်,မ့ၢ်န့ၣ်မရၢ်ပအးအတံၢ်ပြုဒါန့ၢ်,အိၣ်မိးက့ၢ်တၢ်ပၢ် ; ဒီး, ပၢ်အိၤ, The three teachers talked among themselves, one [teacher] with another [teacher.]

«ပှၢ်ယဲတဂၢ်တၢ်တဂၢ်,တဂၢ်တၢ်တဂၢ် ; One person came after another, one, after another. န်ပစံးတၢ်အသိး,ပှၢ်ယဲတဂၢ်တၢ်တဂၢ်,ယဲတ

၈၁၂၅၀၀၀. *Simply*, they came one after another, as we should say in English.

Adjectives.—အးဇတံာ်အဂ့ၢ်.

၈ကယဲာ်ဘာ်ကတိၤလၢအတ္တိၤက့ၤနီၣ်ဂ့ၢ်ဂ့ၢ်, ပြိၤနီၣ်ဂ့ၢ်ဂ့ၢ် မ့ၢ်အးဇတံာ်လီၤ. Any word, which qualifies a noun or pronoun, is an Adjective. Most Adjectives are descriptive.

၈မၤသးခိၣ်န့ၣ်ဒီး, တုၤဝါာ်အိၣ်အသံာ်လၢအတ္တိၤက့ၤနီၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်, တြိက့ၤပြိၤနီၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်, ပကိးက့ၤအိၣ်လၢအးဇတံာ်လီၤ ;—ဒ်အံၤ.

ယထံာ်ထွံာ်ဝါတရ, ထွံာ်သ့တရ, ထွံာ်ဂီၤ, ထွံာ်ကံာ်ဗ့တရ,—ခံးတံာ်အပူၤဝါ, သ့, ဂီၤ, ကံာ်ဗ့, မ့ၢ်အးဇတံာ်, တြိက့ၤထွံာ်. ၈ဘၣ်ဆၣ်, ပမ့ၢ်ခံး, ယထံာ်ထွံာ်လၢအသ့တရ, အဝါတရ, အဂီၤတရ. အကံာ်ဗ့တရ, ပမ့ၢ်ခံးခိၣ်န့ၣ်ဒီး, သ့, ဝါ, ဂီၤ, ကံာ်ဗ့, န့ၣ်ဘမ့ၢ်လၢအဘၣ်အးဇတံာ်ဘၣ်, ပါဝါာ်လီၤ. မ့ၢ်အဂ့ၢ်ခိၣ်လဲာ်; တရးနီၣ်ထွံာ်အကလုာ်ဘၣ်, ခံးထွံာ်မၤအသးခိၣ်န့ၣ်ဒီးတဖီလီၤ. ဘိာ်ဒီးအဝါ, ဒ်ပခံးတံာ်အသးခိၣ်ဒီးအထံး, လၢအပၤအိၣ်ဝါာ်အလုာ်အလၢအသးလီၤ; မ့ၢ်အးဇတံာ်တဖၣ်န့ၣ်အထံးလၢအပၤအိၣ်ခိၣ်န့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်. မ့ၢ်န့ၣ်သက့ၤခိၣ်န့ၣ်ဒီး, အသ့တရ, အဝါတရ, အဂီၤတရ, အကံာ်ဗ့တရ, ခံးတံာ်တဖၣ်, မ့ၢ်ဘာ်ကတိၤ န့ၣ်စၢၤ သးဒီး အထံာ်တထံာ်ညါ န့ၣ်တြိက့ၤယာ်ထွံာ်ယာ်. ဒီးအခိၣ်ညါန့ၣ်ပကိးလၢ အးဇတံာ်ဒီထံာ်.

Nouns are sometimes used as Adjectives; ၈တုၤနီၣ်အိၣ်အလီၤဖဲအတ္တိၤက့ၤနီၣ်အဂၤတဘိၣ်န့ၣ်, ကဲက့ၤဝဲလၢအးဇတံာ် ;— ဒ်အံၤ, သရၣ်ကညိ, သရၣ်တလၢ, သရၣ်ပံၤလီၤ,—ခံးတံာ်အပူၤ, ကညိ, တလၢ, ပံၤလီၤ, မ့ၢ်အးဇတံာ်စ့ၣ်စ့ၣ်, တြိက့ၤ သရၣ်. ၈ခိၣ်န့ၣ်အသး, ထံာ်န့ၣ်, ထံာ်ကျိၤ, ဝါာ်ပူၤ, --ခံးတံာ်အပူၤ, ပကိးထံာ်ဒီးဝါာ်လၢအးဇတံာ်လၢအတ္တိၤက့ၤန့ၣ်, ကျိၤ, ပူၤ, သ့လီၤ; ဘၣ်ဆၣ်ပကိးထံာ်န့ၣ်, ထံာ်ကျိၤ, ဝါာ်ပူၤ, ဒီးတံာ်ကတိၤခိၣ်န့ၣ်တဖၣ်, လၢနီၣ်ကဘၣ်သ့စ့ၣ်ကိးလီၤ. ၈မ့ၢ်, အဝါ, မ့ၢ်အိၣ်လၢနီၣ်ခံးတံာ်တဖၣ်ဒီး, ခံးတံာ်လၢ မ့ၢ်နီၣ်စ့ၣ်စ့ၣ်လီၤ; ဒီးအခိၣ်ထံးတဘိၣ်ပၤအလီၤခံးတံာ်လီၤ ;—ဒ်အံၤ, ထံာ်ကျိၤ, ဝါာ်ပူၤ, ဟံာ်အခိၣ်.

၈အးဇတံာ် တနီၤတြိက့ၤနီၣ်လၢ အနီၤဖးအသၢ ဒ်အဘၣ်ဗးဒီးအါ, ဝါ, —ဒိာ်, ဆံး,—ယၤ, ပုၤ,—အသိာ်,—အကတိာ်, အသးလီၤ.

၈အန့ၣ်တဖၣ်, ကွၢ်လၢအဖီလၢအံၤဘၣ်က့ၢ်။

။ ကိး; — *Every, all, without exception*; ။ ကိးဂါ,—စံးတင်အိ
 ပူ၊ ကိး, မှ်အးဇတံင်, ဘိက္ခူဂါ; ဂါ, မှ်ပြါးနိင်. ပပှ်စံးတင်အိး ကိး, ပ
 နှ်ပဂါလာတင်လာတင်ပှ်းနိင်လီ. ကိးဂါယဲတုလံ,—စံးတင်အပူ, ပနှ်ပဂါ
 လာအိတအိင်သီထဲင်တင်နိဘဂါတင်; ကိးလံ, လာင်လံ, ပှ်းလံလီ.

။ ကိးဂါဒဲး; ကိးမံးဒဲး; ကိးပူဒဲး,—စံးတင်အပူ, ဒဲး, မှ်အး
 ဝဂါလာအဘိက္ခူအးဇတံင်, စံးတင်အပူ, ဘိက္ခူကိး. The Particle, ဒဲး,
 as a verb, signifies *to nip off*, as fruits, flowers, &c. As an Adjective,
 it signifies *last or least*, as မှ်ဒဲး, the least finger. In its
 connection with ကိး it is an *intensive*. I therefore call it an
 adverb qualifying ကိး, as ကိးဂါဒဲး every person to the last or least,
 or most inconsiderable.

ကယဲင်,—All, every, each, ။ ကယဲင်ပှ်ကညိ; ကယဲင်ကိး; က
 ယဲင်တင်,—စံးတင်အပူ, ကယဲင်, မှ်အးဇတံင်, ဘိက္ခူပှ်ကညိ, ဘိက္ခူကိး,
 ဘိက္ခူတင်.

။ ကယဲင်ပှ်ကညိကဂါလင်လင်, Every single man individually, စံးတင်
 အပူ. လင်လင်, မှ်အးဝဂါ, ဘိက္ခူ တဂါ; ပစံးလာပှ်ကညိလင်လင်တ
 သ့တင်တးမိးဖျါလာအဘိက္ခူတင်ပှ်ကညိတင်; ဘိက္ခူတဂါ. မှ်အဘိ
 ကူမူခရုအးဇတံင်သဘးမိးပကိးဒါလာအးဝဂါလီ. It is evident
 that လင်လင်, in the above, does not qualify the noun, but the
 numeral adjective pronoun, because we cannot say ပှ်ကညိလင်လင်.
 I therefore call လင်လင် an adverb.

။ ကယဲင်ပလဲတင်, Our every going; ကယဲင်ပမတင်, Our every
 act, စံးတင်အပူ, ပလဲတင်, ပမတင်, မှ်နိင်ဒိထံင်စုင်စုင်; ကယဲင်,
 မှ်အးဇတံင်လာအဘိက္ခူပမတင်, ဘိက္ခူပလဲတင်နိင်လီ.

။ ထီရိ, Whoever, or whatever, (according to the noun or
 pronoun to which it belongs.) ထီရိပှ်, ထီရိသ့, —စံးတင်အပူ,
 ထီရိ, မှ်အးဇတံင်, ဘိက္ခူပှ်, ဘိက္ခူသ့.

။ ထီရိတဂါ, Whatever person, any individual, စံးတင်တသိး
 ထီရိပှ်တဂါ:—စံးတင်အပူ, ထီရိ, မှ်အးဇတံင်, ဘိက္ခူ ပှ်.

။ ထီရိပှ်ကညိဘဂါလင်လင်,—စံးတင်အိ, စံးတင်အိ, စံးတင်အိ, စံးတင်အိ, စံးတင်အိ,
 ထီရိနိင်လီ.

။ ဝဲလာင်, All. ပှ်ကညိဝဲလာင်နိင်တင်, —စံးတင်အပူ. ဝဲလာင်,

မ့ၢ်အးတံၣ်, ဘျီက့ၤပှၤကညိ. «ဝဲလၢၣ် appears to be made from ဝဲ used as a noun, and လၢၣ်, a verb. «ဝဲလၢၣ်, ဝဲတၢ်န့ၣ်, ဝဲ, မ့ၢ်ဒိုၣ် : လၢၣ် မ့ၢ်ဝါ; တၢ်ဆၣ်. တုၤပပၣ်ဒိုၣ်အိၣ်ခဲၣ်န့ၣ်ကဲက့ၤအးတံၣ်ဒီး ဘျီက့ၤဒိုၣ်လၢအအိၣ်လၢအဂံၢ်ခိၣ်ထံၣ်န့ၣ်ဃီ. «မၤအသးဝဲန့ၣ်သတးဖိး, ပမဲးတၢ်လၢကယဲၣ်ပှၤကညိဝဲလၢၣ်အပူၤ, ပှၤကညိအိၣ်ဒီးအးတံၣ်လၢအဘျီက့ၤအိၣ်ခဲၣ် : အိၣ်လၢအဂံၢ်ခိၣ်တမံၤ, အိၣ်သၢအဃီခဲၣ်တမံၤဃီ. In the last noticed example, the noun is qualified by two adjectives, the one before, and the other after it; which is often the case in Karen.

«ဃါဃၢၤ, *Neighboring, contiguous*, (implying however, another person, thing, or party, from that previously spoken of, or alluded to.) other, another. ပှၤဃါဃၢၤတဖၣ် other persons. ဝဲတၢ်အပူၤ, ဃါဃၢၤ, မ့ၢ်အးတံၣ်, ဘျီက့ၤပှၤ. ဃါဃၢၤ is compounded of ဃါ a verb, and ဃၢၤ a noun. Hence ဃါ sometimes, taken separately, as an adjective, qualifies ဃၢၤ as a noun. «လဲၤဆူဃါဃၢၤ, go to the other side, ဝဲတၢ်အပူၤ, ဃါ, မ့ၢ်အးတံၣ်, ဘျီက့ၤဃၢၤ.

«ယၢ် both, as ယၢ်ဒိ both sides. Applied also to pairs, as ခိခဲယၢ်ဒိ both tusks. Applied also to opposites, as both parties, both sides of a subject of discussion. ယၢ်ဒိ taken together, (and especially when repeated,) is sometimes used adverbially. ထံယၢ်ဒိ (ဝဲဝဲတၢ်အသးတံၣ်ခိ) ဝဲတၢ်အပူၤ, ယၢ် မ့ၢ်အးတံၣ်, ဘျီက့ၤဒိ. «လဲၤယၢ်ဒိယၢ်ဒိ, ဝဲတၢ်အပူၤ, ယၢ်ဒိယၢ်ဒိဘျီက့ၤ လဲၤ သတးဖိးမ့ၢ်အးဒဂါလီၤ.

«ဒၣ်, *Own*, as ယသးဒၣ်ယဲ, my own mind, my own self. «သရၣ်အဖိဒၣ်ဝဲ,—ဝဲတၢ်အပူၤ, ဒၣ်, မ့ၢ်အးတံၣ်, ဘျီက့ၤဖိ. «သရၣ်ဒၣ်ဝဲ, the teacher's own self; ဝဲတၢ်အပူၤ, ဒၣ်, မ့ၢ်အးတံၣ်ဘျီက့ၤဝဲ.

«ဒၣ်, often denotes contrariety, or that belonging to the other party, as အပျဲၤအဘိၣ်တဖၣ်န့ၣ် ကူၣ်လိၣ်ဖးလီၤ ဝဲလၢအတးကဲက့ၤဖိမံၤယဲလၢအတၢ်အိၣ်ဒိုၣ်အခိၣ်; မ့ၢ်အရၣ်ဝဲဒၣ်တဘၣ်တဘၣ်အသးလၢဖိမံၤယဲန့ၣ်တဘၣ်, တဘၣ်အသးလၢဖိကျိၣ်ဖိတဂါလီၤ, but the teacher him (or his own,) self, &c. ဝဲတၢ်အပူၤ, ဒၣ်, ဘျီက့ၤဝဲ.

«ပှၤတဂၤဒၣ်; တၢ်တမံၤဒၣ်; ပှၤကညိတတလၣ်ဒၣ်, a different person; a different thing; a different race; i. e. a person *belonging* to a different party, or of another description; a thing of another kind; a man or men of another race. «ဝဲတၢ်အပူၤ, ဒၣ်, ဘျီက့ၤပှၤ, ဘျီက့ၤဖိ, ဘျီက့ၤကလၣ်.

၁၅၉, with လဲၣ်, is used to qualify nouns in the signification of *even*, as သရၣ်၅၉်လဲၣ်ကူၣ်တဆၣ်မၤဘၣ်တၢ်. Even the teacher could not conceive, or accomplish any thing [in the dilemma.] ဧံတၢ်အပူၤ. ဒၣ်, ဘျီကူၤသရၣ်; လဲၣ်, မ့ၢ်အးဒဝါ်ဘျီကူၤ၅၉်.

Remark; When ဒၣ် connects a verb with a noun or pronoun, it must be treated as a Prepositive, as သရၣ်မၤ၅၉်အသး The teacher acts according to his will, or of himself,—ဧံတၢ်အပူၤ, ဒၣ် မ့ၢ်ပြုၤပိၣ်တံၣ်, ကျိးမၤဒီးသးအဆၢ, ဒီးပၤသး. «ယွၤအိၣ်ဒၣ်အတၢ်, God exists of himself, ဧံတၢ်အပူၤ, ဒၣ်, ကျိးအိၣ်ဒီး,တၢ်အဆၢ; ဒီးပၤတၢ်.

Where ဒၣ် is used merely to *qualify the verb* with which it is connected, it must be treated, as an *adverb*; thus ယကလဲၤဒၣ်ကယၢ်ဆူၣ်ပူၤတဘျီ,ဧံတၢ်အပူၤ, ဒၣ်, မ့ၢ်အးဒဝါ်,ဘျီကူၤ လဲၤ. As an adverb, it still has the signification as before, of one's self, of one's own accord, in distiction from extraneous influencee, for, or against.

«ခဲ, *Next, approximate*, in regard to time; «ခဲ,—မ့ၢ်အးလဲၣ်လၢအဘျီကူၤတၢ်တၣ်စးဒီးအခူအခါ,အဆၢအကတီၢ်န့ၣ်လီၤ; ဒ်အံၤ,ခဲဂီၤ, ခဲတဂီၤ,ခဲမုၢ်တါ,ခဲကိၣ်,ခဲကိၣ်တစၣ်. Next morning, morning after next, the coming evening, coming period, the future change, i. e. future state,—ဧံတၢ်အပူၤ,ခဲ, မ့ၢ်အးလဲၣ်တံၣ်,ဘျီကူၤဂီၤ, ဘျီကူၤမုၢ်တါ, ဘျီကူၤကိၣ်.

«ခဲအံၤ, and ခဲကန့ၣ်အံၤ. *immediately, now*, may seem an exception to the use of ခဲ as noted above; but the present is next in relation to the preceding period. In ခဲအံၤ, ကန့ၣ် is understood between ခဲ and အံၤ. «ကန့ၣ် *n.* a fold, involution, involvement in regard to time, an evolution. «ခဲအံၤ,—ဧံတၢ်.မ့ၢ်ခဲကန့ၣ်အံၤအတၢ်အိၣ်လီၤ. «ခဲကန့ၣ်အံၤ,—ဧံတၢ်အပူၤ,ခဲ,မ့ၢ်အးလဲၣ်တံၣ်,ဘျီကူၤကန့ၣ်; ကန့ၣ်, မ့ၢ်န့ၣ်; အံၤ,မ့ၢ်ဒဝါ်ဒဝါ်ပြုၤန့ၣ်,န့ၣ်ဖျါကန့ၣ်.

«ခဲ is often used as an Interrogative adjective; *see below*.

«ခဲလဲၤခဲလဲၤ *adv.* repeatedly, time and again. *see adverbs of time.*

«ခဲ,—မ့ၢ်အဟဲခဲလဲၣ်. What time [*when*] did he come? the word for *time*, or *period* is understood. ဒ်ပဵုဧံတၢ်အသိး, မ့ၢ်အဟဲခဲလဲၣ်အက

တိတ်လဲၣ်,—စံးတၢ်အပူၤ, ဝဲ, မ့ၢ်အိၣ်တဖၣ်တၢ်အဖၣ်တၢ်အဖၣ်, ဟိုၣ်ကတိတ် ; ကတိတ် မ့ၢ်နီၣ် ; လဲၣ်, မ့ၢ်တၢ်တကတၢ် တၣ်စးစးသံကွၢ်တၢ်. The interrogative particle is repeated, when the noun is inserted, for the sake of euphony.

«လာ, မိး ဝဲ,—ဟံၣ်အိၣ်ဖဲလဲၣ်, in what place [where] is the house ; the word for place is understood. စံးတၢ်အပူၤ, တံၣ်အိၣ်ဖဲလဲၣ်ပူၤလဲၣ်.—စံးတၢ်အပူၤ, ဝဲ, မ့ၢ်ပြုၤစတၢ်, ဝါပူၤ : ပူၤ, မ့ၢ်နီၣ် : လဲၣ်, မ့ၢ်တၢ်တကတၢ် တၣ်စးစးသံကွၢ်တၢ်. or. (more grammatically) ဟံၣ်အိၣ်လၢအလိၣ်ဖဲလဲၣ်, or ဖဲလဲၣ်ပူၤလဲၣ်. in which; ဝဲ points out လိၣ်, and လာ governs it.

«လိၣ်အိၣ်ဖဲလဲၣ်တပူၤပူၤလဲၣ်, န့ၣ်ဝဲစံးစ့ၢ်ကိး in what one place, or in what particular place, is the book? စံးတၢ်န့ၣ်အပူၤ, ဝဲ, ဝါပူၤ : တပူၤ, မ့ၢ်န့ၣ်မရၤအဖၣ်တၢ်ပြုၤနီၣ်, ဟိုၣ်ကပူၤစ့ၢ်ကိး.

«န့ၣ်ထံၣ်သရၣ်ဖဲလဲၣ်တဂၢၤဂၢၤလဲၣ်, which one teacher did you see? စံးတၢ်အပူၤ, ဝဲ, ဟိုၣ်ကဂၢၤ : တဂၢၤ, ဟိုၣ်ကသရၣ် : ဂၢၤ, မိးသရၣ်, မ့ၢ်တၢ်တဖၣ်စီ. •သရၣ် and ဂၢၤ are in apposition.

«လာ is used in Interrogative sentences just as ဝဲ is in the above examples. Ex. အဒိ,—ဟံၣ်အိၣ်လၢလဲၣ်. န့ၣ်ထံၣ်သရၣ်လၢလဲၣ်တဂၢၤဂၢၤလဲၣ်. «လိၣ်အိၣ်လၢလဲၣ်တပူၤပူၤလဲၣ်.

«ပွဲၤ or ပွဲၤ, complete, full, in regard to number. ကဆိပွဲၤဒုလဲၣ်, what full (number) of elephants are there? စံးတၢ်အပူၤ, ပွဲၤ, မ့ၢ်အဖၣ်တၢ်အဖၣ်တၢ်အဖၣ်, ဟိုၣ်ကဒု : ဒု, မ့ၢ်အဖၣ်တၢ်ပြုၤနီၣ်, တၣ်စးစးကဆိ.

«ဆံး combined with other verbal roots, as ဆံးဒိၣ်လဲၣ်, how large? ဆံးအါလဲၣ်, how many? ဆံးလီၣ်လဲၣ်, how high, or long? ဆံးလဲၣ်လဲၣ်, how broad? ဆံးယံၣ်လဲၣ်, how long (time?) ဆံးယံၣ်လဲၣ် how far? &c. «ဘုအိၣ်ဆံးအါလဲၣ်,—စံးတၢ်အပူၤ, ဆံးအါ, မ့ၢ်အိၣ်တဖၣ်တၢ်အဖၣ်တၢ်အဖၣ်, ဟိုၣ်ကဘု. «ဟံၣ်ဆံးဒိၣ်လဲၣ်,—စံးတၢ်အပူၤ, ဆံးဒိၣ်, ဟိုၣ်ကဟံၣ်. «ကစၢ်အံၤဆံးဆီလဲၣ်, how high mountain this? thus စံးတၢ်အပူၤ, ကစၢ်အံၤအိၣ်ဆံးဆီလဲၣ် : (အိၣ် being understood) စံးတၢ်အပူၤ, ဆံးလီၣ်, ဟိုၣ်ကကစၢ်, ««န့ၣ်န့ၣ်အိၣ်တုၣ်အိၣ်ဆံးလီၣ်လဲၣ် : အိၣ်တုၣ်အိၣ်ဆံးလီၣ်လဲၣ်, «—စံးတၢ်အပူၤ, ဆံးလီၣ်, ဟိုၣ်ကအိၣ်တုၣ်.

REMARK, ဆံး, in this construction, if taken separately, may be called an abverb qualifying the verbal root with which it is connected. «ကတိတ်တၢ်ကလၢၣ်အံၤ, တုၤပက့ၤက့ၤအိၤတဖၣ်တၢ်အဖၣ်တၢ်အဖၣ်, န့ၣ်န့ၣ်န့ၣ်.

ကြားကိးသံးလာအားဝါလာအဘိက္ခုအါ,ထီ, လဲာ်,ယံင်,ယံါ, မိးဒ်န့ၣ်တစၣ်လီါ.
See adverbs of Quantity.

«နီ, v. to equal, chiefly applied to superficies; sometimes to numbers; thus, “နုးနီလဲၣ်,” your field equals what? or, in *Eng. Id.* How extensive is your field? “ယုးနီအံါ,” my field equals this. ခံးတံါအပူါ,နီ, မ့ၣ်ဝါ; နီအထံး,မ့ၣ်အုး. «လာအသံကွါတံါတထံၣ်အပူါအံါ, နီအမိး,တဖျါတၣ်, တအိၣ်ကွဲးတၣ်; မ့ၣ်လာအခံးဆါတံါအပူါ, အမိး.မ့ၣ်အံါ. «“ယုးနီစၣ်စၣ်အံါခံလီါလီါ.” My field equals about double this field,—ခံးတံါအပူါ, နီ,မ့ၣ်ဝါ, ပါးအုး; စၣ်စၣ်.မ့ၣ်အားဝါ, ဘိက္ခုါနီ; ခံလီါ, မ့ၣ်နူမရၢအားအတံင်ပြါနီၣ်,ဘိက္ခုါအုး.

«ထိး n. is used with နီ, as “နုးအားပူါနီထိးမိးယးပူါအံါဖါ,” does your room compare, or is your room equal, (in size) with this my room? ခံးတံါအပူါ; နီထိး,မ့ၣ်ဝါကတဲၣ်; အထံး,မ့ၣ်အားပူါ; မိး,မ့ၣ်ပြါပီစတံင်,ကျိးနီထိး,မိးအားပူါအဆါ.

«နီ is sometimes a noun, as “ယတထံၣ်တၣ်မိးနီအံါ, နီနူါ, ယတသ့ၣ်ညါတၣ်.” I have not compared (it) with this နီ or, that နီ; I do not know (the extent.) ခံးတံါအပူါ,နီ,မ့ၣ်နီၣ်,ကွၣ်တၣ်ပါးမိး,မာအါ.

«နီ, comp. adj. as much as, or as many as, thus, “ပှါလဲါတုၣ်မးနီလံၣ်ဂါထဲါဂါညါနဲၣ်, နုးသါကလဲါလါမာမနူါလဲၣ်, ယဲကွါ.” as many as four or five persons have already gone, why do you contemplate going? come back. ခံးတံါအပူါ,နီ,မ့ၣ်အားအတံင်,ဘိက္ခုါပှါ. «ပှါတလဲါတၣ်နီတဂါတၣ်, not so much as one person went, ခံးတံါအပူါ,နီ,မ့ၣ်အားအတံင်,ဘိက္ခုါပှါ.

«ဒ် v. to resemble, နုးသံင်တဘ့ၣ်,ဒ်အံါဖါ, does your book resemble this; တဒ်န့ၣ်တၣ်. it does not resemble it. ခံးတံါအပူါ,ဒ်,မ့ၣ်ဝါ, အထံး,မ့ၣ်လံင်. The noun ထိး dress. likeness, is used with ဒ် in the signification of a resemblance, an appearance, forming, together, a compound verb, as ပှါတဂါန့ၣ်ဒ်ထိးမိးနုး, that person has a resemblance to you, ခံးတံါအပူါ,ဒ်ထိး, မ့ၣ်ဝါ; အထံး,မ့ၣ်ပှါ; မိး,မ့ၣ်ပြါပီစတံင်,ကျိးပှါ,မိးဒ်ထိး,အဆါ.

«မာတံါလာအဒ်ပသိးတကွါ,—ခံးတံါအပူါ,ဒ်မ့ၣ်ဝါ; အထံး,မ့ၣ်အ; ဒ်, ပါပသိး. do things which resemble our manner.

«ဒ်, like, as a Comparative adjective is generally followed by a Prepositive, မိး or လါ thus, သုတမာဒ်ပါမာအသိးန့ၣ်တဂူါ.

၎င်းတို့အသီးသို့တမတော်၎င်းတို့အသီးတို့ do not things like unto the manner your father did things. ပှအညီသွန်ညါတၢ် နိယှၤသွန်ညါတၢ်အသီးသွံဒါ;—၎င်းတို့အသီးပှကညီသွန်ညါနိယှၤသွန်ညါတၢ်အသီးသွံဒါ;—၎င်းတၢ်အပူၤ, နိ, ဘျီက့ၤတၢ်, ဒီးထီၣ်သကြီပှကညီသွန်ညါတၢ်ဒီးယှၤသွန်ညါတၢ်. See Wells' Eng. Gram. page 174.

The သီး, which is a common appendage to နိ, is sometimes joined to it; and, taken together, may be called a comparative adjective; thus. သုတမတၢ်ဒ်သီးဒီးပၢ်မတၢ်တဂ့ၤ,—၎င်းတၢ်အပူၤ, နိသီး, ဘျီက့ၤတၢ်, ဒီးထီၣ်သကြီသုတမတၢ်ဒီးပၢ်မတၢ်.

၎်; or နိသီး is often conjunctive; thus နိသီးပကတၢ်အိဆူဘျီတၢ် ဒီးဒီးပဒိၣ်မလိၣ်ဝဲ;—၎င်းတၢ်အပူၤ, နိသီး, မှၢ်ကယၢ်တံၣ်, ကျိပဒိၣ်မလိၣ်တထံၣ်, ဒီးပကတၢ်အိဆူဘျီတထံၣ်အဆၢ. The Magistrate ordered that we should pay our taxes at Mergui. See Conjunctions.

ထဲ, is used to denote the degree, quantity, size, ability, number, or quality of things compared with others. Like နိ, and နိ, its part of speech must be designated by the office it performs in differently constructed sentences. Sometimes it is a noun; thus ကီၤလၢသုကူထဲ, meaning a mere shred of cloth. Sometimes a verb; thus, “ပှတဂၢၤထဲတၢ်အံၤဒီးတသွန်ညါအံၤတၢ်နီၣ်တမံၤလဲၣ်,” He has become thus large, and yet does not know so much as one thing? Often an adverb, thus, “တမ့ၢ်ထဲယၢ်တဂၢၤဖီၤဘၣ်, ပှမၤခၣ်တၢ်ကိးဂၢၤဒီးလီၤ,” It is not I, only, but every one does so.

Perhaps, however the most general use of ထဲ is that of an Adjective of comparison; thus, ထဲအံၤ, ထဲန့ၣ်, ထဲန့ၤ,—၎င်းတၢ်အပူၤ, ထဲ, မှၢ်အစတံၣ်, ဘျီက့ၤအံၤ. န့ၣ်, န့ၤ. «ပဟုအိၣ်ထဲတနၢ်ဖီၤလီၤ; နိပၢ်တၢ်အသီး, ပဟုထဲတနၢ်,—၎င်းတၢ်အပူၤ, ထဲ, ဘျီက့ၤနၢ် or ဟုတနၢ်, we have but one basket, (or only one) of rice. «မၤတၢ်သ့ထဲသရၣ်; နိပၢ်တၢ်အသီး, ထဲသရၣ်မၤတၢ်သ့,—၎င်းတၢ်အပူၤ, ထဲ, ဘျီက့ၤသရၣ်.

The above adjectives of comparison are used also as Interrogative adjectives, (i. e. without a verb expressed;) but a verb is generally understood; as သကံၢ်အသၢ်ထဲသဲၣ်; နိပၢ်တၢ်အသီးသကံၢ်အသၢ်ဒိၣ်ထဲမန့ၤလဲၣ်. «ဟံၣ်ဒ်လဲၣ်; နိပၢ်တၢ်အသီး, ဟံၣ်န့ၣ်မှၢ်ဒ်မန့ၤလဲၣ်.

Degrees of Comparision.—အးဇတံင်အဒဂြိ။

။အးဇတံင်သွပ်တဖပ်ဒိပ်ဒီးအဒဂြိ၊ ဒိပဝံးတၢ်အသိး၊ တုၤအတိကူဒိန်ဒိန်န့ၣ်ဒိပ်ဆံး၊ အါဗျၤ၊ ဖျၢၣ်ထီၣ်ဒါနိၣ်အဂၤအသိးန့ၣ်၊ ပကိးအဘျီကူၤတၢ်ဒိန့ၣ်တကလုာ်လၢအးဇတံင်အဒဂြိလီၤ။

အးဇတံင် အဒဂြိဒိပ်သၢကလုာ်ဒီးပကိးအဖံး ဒိအံၤဒဂြိ တပျါ၊ ဒဂြိထီၣ်၊ ဒဂြိဝံၣ် န့ၣ်လီၤ။

။အးဇတံင်အဒဂြိ တဖပ်အဒိ။

ဒဂြိတပျါ.	ဒဂြိထီၣ်.	ဒဂြိတုာ်.
ဟံၣ်ဒိပ်.	{ ဟံၣ်ဒိပ်တက့ၢ် or ဟံၣ်ဒိပ်န့ၢ်အန့ၣ်တက့ၢ်.	ဟံၣ်ဒိပ်တုာ်. ဟံၣ်ဒိပ်ကတၢၢ်.
ကစၢၢ်ထီ.	{ ကစၢၢ်ထီတက့ၢ်, or ကစၢၢ်ထီန့ၢ်အန့ၣ်တက့ၢ်,	ကစၢၢ်ထီတုာ်, or ကစၢၢ်ထီကတၢၢ်.
ဒိဆံး.	{ ဒိဆံးတက့ၢ်, or ဒိဆံးန့ၢ်အန့ၣ်တက့ၢ်.	ဒိဆံးတုာ်, or ဒိဆံးကတၢၢ်.
ပျံၤဖျၢၣ်.	{ ပျံၤဖျၢၣ်တက့ၢ်, or ပျံၤဖျၢၣ်န့ၢ်အန့ၣ်တက့ၢ်.	ပျံၤဖျၢၣ်တုာ်, or ပျံၤဖျၢၣ်ကတၢၢ်.
ပှၤဂ့ၤ.	{ ပှၤဂ့ၤတက့ၢ်, or ပှၤဂ့ၤန့ၢ်အန့ၣ်တက့ၢ်.	ပှၤဂ့ၤတုာ်, or ပှၤဂ့ၤကတၢၢ်.

N. B. These Adjectives are converted into verbs by prefixing the Pronoun အ; and, more clearly still, by inserting လၢအ; as ဟံၣ်အဒိပ် or ဟံၣ်သၢအဒိပ်, &c. ဓံးတၢ်အပူၤ, မ့ၢ်အ, ဂ့ၢ်အ, လၢအ, ဂ့ၢ်အ, အစိးဒိပ်, တမ့ၢ်လၢအးဇတံင်တၢ်, မ့ၢ်ဝၢ်လီၤ။ လၢအဒိပ်, ကတၢၢ်ကတိၤ န့ၣ်စၢၤသတးဒီးအဒိထံၣ်န့ၣ်ဘျီကူၤဟံၣ်ဒိအမ့ၢ်အးဇတံင်အသိးလီၤ; အဂ့ၢ်ဒိလဲၣ်; မ့ၢ်အးဇတံင်ဒိထံၣ်လီၤ။ In this case, အဒိပ် becomes a relative sentence, and as such, qualifies the preceding noun.

Numeral Adjectives.—န့မရၢအးဇတံင်.

။န့မရၢအးဇတံင်ဝံးတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်နိၣ်ဂံၢ်တဖပ်လီၤ; ဒိပဝံးတၢ်အသိး, တ, ခံ, သၢ, လွံၢ်, ယဲၢ်, ဗျ, နွံ, စိး, ခွံ, ဆံ, ဆံဆဲၣ်, ခံဆံ, သၢဆံ, လွံၢ်ဆံ, ယဲၢ်ဆံ, ဗျဆံ, နွံဆံ, စိးဆံ, ခွံဆံ, တကယၤ, တကထီ, တကလး, တကလီၤ, တကကွဲၢ်, တကဘီ, တကဝဲၣ်, တဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်န့မရၢအးဇတံင်ဂုၢ်ဂုၢ်လီၤ။

နွေမရပ အဖေတော် နှစ်ပတ်အိမ်လော နိုင်အင်္ဂါမိတ်ထမ်းမီးဘိုကုန်နိုက်တဘျီတ
 ဘျီလီ၊—၎်အံ၊ တဝှ်၊ တကဘိ၊ တဘိမု၊ မှ်တမုာ်ဘၣ်နိုက်မီး၊ ပကွေးနိုက်
 ဝံ၊ ကွေးနွေမရပ၊ ဝံ၊ ပကွေးကမီးနိုက်၊—၎်အံ၊ ဝှ်တဝှ်၊ ကဘိတကဘိ၊ ဘိမုာ်တ
 မုာ်ကွာ်ကွာ်တိ၊ တတိ၊ ဝှ်နိုက်လီ၊ «ဆၣ်ဆၣ်၊ ပပၣ်ဒြ်နွေမရပမီးအဖေတော်ပြု
 နိုက်၊ လာနိုက်အဖေခံနိုက်အိတကွာ် ; မီးအကော်ပၣ်ဒြ်နိုက်ဘိုကုန်နိုက်အဘၣ်ပးမီး
 အိတကွာ်အသိးလီ၊ «အဘၣ်ပၣ်ဒြ်နိုက်ပကီးလောနွေမရပအဖေတော်ပြုနိုက်လီ၊ «နွေ
 မရပအဖေတော်ပြုနိုက်အဝှ်ဒူးနိုက်လံလောအဖေခိတ်တဘျီလံ၊ ကွာ်ကုလောအဝဲနိုက်တ
 ကွာ်.

• တု၊ နွေမရပအတၢ်ဂံၢ်ပွဲၤဝဲလော တဆံ၊ ခံဆံ၊ သာဆံ၊ လွံၢ်ဆံ၊ ယဲၢ်ဆံ၊ ဗုဆံ၊ နွဲ
 ဆံ၊ ဗါးဆံ၊ ခွဲဆံ၊ တကယၤ၊ တကထိ၊ တကလး၊ တကလီ၊ တကကွဲၢ်၊ တက
 ဘိနိုက်တဖၣ်၊ ညီနိုက်ပၣ်နွေမရပလောအဖေတော်ပြုနိုက်အလီၢ်ခံတခီ ; ဝှ်အံ၊ ဟံၣ်အ
 ဟျၢ်ခံဆံ၊ လိာ်အကဘျံးသာဆံ၊ ခုအဘးတဆံ၊ မှ်တဂွဲၤ ; အဂွဲတဆံ၊ မှ်တပီၣ် ;
 အပီၣ်တဆံ၊ မှ်တမၤ ; အဂွဲတကယၤ၊ မှ်တမၤ ; အပီၣ်တကယၤ၊ မှ်ဆံဆၣ်မၤ .
 ပုတဂၤန့ၣ်၊ အစုအိၣ်ဆံဆၣ်မၤ၊ ခွဲပီၣ်၊ ခွဲဂွဲၤ၊ ခွဲဘး၊ တဆံယဲၢ်ဘျဲ၊ တဆံတကး
 လီ၊ မီး ဝှ်အံးအကပွဲၤထီၣ်တဆံတမၤမီးဘၣ်ပၣ်ဒြ်ခိးပွဲၤပီၣ်၊ ပွဲၤဂွဲၤ၊ ပွဲၤဘး၊ ပွဲၤ
 ဘျဲ၊ ပွဲၤကးခိးလဲၣ်.

• ပုတဂၤန့ၣ်ပွဲၤသမိၣ်အုၣ်တပီၣ်၊ ခွဲဆံခွဲဘး၊ သာသံး၊ တဆိ၊ တဘျဲလီ ; မီး၊
 ဝှ်အံးကပွဲၤထီၣ်ခံပီၣ်မီးဘၣ်ပွဲၤခိးဆံးအါလဲၣ်.

• ပုတဂၤန့ၣ်မၤဘုမီးန့ၣ်အနၣ်တကယၤခွဲဆံခွဲနၣ်၊ သာခံး၊ သာမြုၣ်၊ တခွဲး၊ တစ
 လဲၣ်လီ ; ဝှ်အံးကပွဲၤထီၣ်အနၣ်ခံကယၤမီး၊ ဘၣ်မၤခိးဆံးအါလဲၣ်.

• ကျဲတဘိန့ၣ်ထီၣ်တယုၣ်စနး၊ သာကါဝှ်း၊ သာကီၢ်သး၊ တဆံခွဲအူးသဘး၊ တဆံ
 ခွဲၣ်၊ ဗုဟျံ၊ ခဲမဲး၊ နွဲစုမုာ်လဲၢ်၊ သာမူယီၢ်၊ ယဲၢ်န့ၣ်၊ လီ၊ တပွဲၤထီၣ်ဘၣ်ခံယုၣ်စနးဘၣ်
 န့ၣ်အိၣ်ခိးပွဲၤကါဝှ်း၊ ပွဲၤကီၢ်သး၊ ပွဲၤအူးသဘး၊ ပွဲၤဒါ၊ ပွဲၤဟျံ၊ ပွဲၤမဲး၊ ပွဲၤစုမုာ်လဲၢ်၊
 ပွဲၤမူယီၢ်၊ ပွဲၤန့ၣ်လဲၣ်.

• ပုတဂၤန့ၣ်အသးပွဲၤထီၣ်လံ၊ ဗုဆံခွဲန့ၣ်၊ တဆံတလီ၊ ခံဆံခွဲသီ၊ ခံဆံသာန့ၣ်
 ရံၣ်လံလီ ; တပွဲၤခိးဘၣ်အန့ၣ်နွဲဆံန့ၣ်အိၣ်ခိးပွဲၤလါ၊ ပွဲၤထီ၊ ပွဲၤန့ၣ်ရံၣ်ခိးလဲၣ်.

Verbs.—ဝါအဝှ်၊

Verbs, in Karen, undergo no change of Form on account of Number or Person, and all particles connected with number and person belong to the noun, or pronoun, not to the verb. Neither is there any regular form of a Passive or Middle Voice.

The Form in Dr. M's. Anglo-Karen Grammar, viz. ယဆဲၣ်လဲ
 သး, နဆဲၣ်နဲသး, &c. involves no change in the form of the Verb ; the only change from his Active Voice is in the *object* of the

Verb. အဲာ် is just as active in ယအဲာ်ယသး, as it is in ယအဲာ်န့ၤ, or နအဲာ်ယၤ.

ကယဲာ်တၢ်ကတိၤလၢအစံးနီၣ်ဒီးတြးနီၣ်မၤဒ်အံၤဒ်န့ၤ, အိၣ်ဒ်အံၤဒ်န့ၤ,ဒီးဒ်အံၤဒ်န့ၤတဖၣ်,မ့ၢ်ဝၢ်လီၤ.

A certain class of Verbs, in Karen, performs, to some extent, two offices, that of a Verb, and that of an Adjective. That is, one word expresses what, in English, two words are required to express ; such are ဝုၤ, အာၤ, သ့ၤ, ဝါ, ဆါ ; &c. as ဘူအံၤဝုၤဝဲ, this rice is good. ပုၤအဝဲန့ၣ်ဆါ, That person is ill, &c.

These may be termed Adjective Verbs, ဝၢ်အးဝဲတံာ်. But I do not think it well to multiply subdivisions of classes while the Karens are so little acquainted with grammatical principles as they are at present.

Verbs are Transitive or Intransitive.

ဝၢ်တနီၤန့ၣ်မ့ၢ်ဝၢ်ပၢနီၣ်,ဒီးတနီၤမ့ၢ်ဝၢ်တုၣ်နီၣ်.

Transitive,—ဝၢ်ပၢနီၣ်အဝုၢ်.

ဝၢ်ပၢနီၣ်တဖၣ်န့ၣ်,မ့ၢ်ဝၢ်လၢအအိၣ်ဒီးအစိး,ဂိဝဲစံးတၢ်အသိး,အိၣ်ဒီးနီၣ်မ့ၢ်ဝုၤ, ပြးနီၣ်မ့ၢ်ဝုၤ,လၢအမၤဒ်ဒ်အံၤဒ်န့ၣ်လီၤ. နီၣ်ဒီးတြးနီၣ်အဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဝၢ်ပၢအိၣ် ; ဒီးဝၢ်အဝဲန့ၣ်မကိးလၢဝၢ်ပၢနီၣ်လီၤ. တၢ်လၢဝၢ်ပၢအိၣ်န့ၣ်ပကိးလၢဝၢ်အစိးလီၤ.

ဝၢ်ပၢနီၣ်န့ၣ်ပာဝဲအဒိအဝဲာ်မၤအသးဒ်အံၤ,

သရၣ်ကွဲးလံာ်,—	စံးတၢ်အပူၤ,	ကွဲးမ့ၢ်ဝၢ်ပၢနီၣ် ;—	ပာလံာ်.
ပူၤတူၤပူၤ,	..... ,	တူၤ..... ;—	ပာပူၤ.
စိၣ်ဒ်ဒီးလဲၤယၤ,	..... ,	ဒီးလဲၤ..... ;—	ပာယၤ.
မံၤယီၤမၤအာၤပူၤကညီ,	..... ,	မၤအာၤ..... ;—	ပာပူၤကညီ.
တၢ်မိၣ်လဲၤယသး,	..... ,	မိၣ်လဲၤ..... ;—	ပာသး.
စ့ၢ်ဒီးသံအသး,	..... ,	ဒီးသံ..... ;—	ပာသး.
ပူၤဒီးအိၣ်ပူၤ,	..... ,	ဒီးအိၣ်..... ;—	ပာပူၤ.
သရၣ်ပျဲလဲၤယၤ,	..... ,	ပျဲလဲၤ..... ;—	ပာယၤ.
တၢ်ဆါအံၤကသံန့ၢ်ယၤ,	..... ,	သံန့ၢ်..... ;—	ပာယၤ.
လံာ်အံၤဝုၤန့ၢ်န့ၢ်,	..... ,	ဝုၤန့ၢ်..... ;—	ပာန့ၢ်.

တံခွန်အိတ်နှင့်အဝတ်နှင့်,	ခံးတံခွန်အပူ,	ဒိတ်နှင့်မိုးဝါဂါပာဒိတ်;	—ပာအဝဲ.
ပွားနှင့်ပင်ဆါအသား,	.....	ပင်ဆါ.....	;—ပာအား.
ပွားနှင့်မာပွဲထိပ်အတံခွန်လားစွ,	.....	မာပွဲထိပ်.....	;—ပာတံခွန်.
ထရုတ်ထွန်လဲယာ,	.....	ထွန်လဲ.....	;—ပာယာ.
ထွားနိုးဖားပွားအဆာ,	.....	နိုးဖား.....	;—ပာဆာ.
ပွားနှင့်မာလိလိတ်,	.....	မာလိ.....	;—ပာလိတ်.
ပွားနှင့်လဲယာဖိသပ်,	.....	လဲယာ.....	;—ပာဖိသပ်.
ယဝံခံဆာထာဂ်အိတ်.	.....	ဝံခံဆာထာဂ်.....	;—ပာအိတ်.
ပွားနှင့်သွန်ညါဘိထွား,	.....	သွန်ညါ.....	;—ပာဘိထွား.
ပွားနှင့်လဲယာဒိတ်နှင့်အမာ,	.....	ဒိတ်နှင့်.....	;—ပာမာ.
ထရုတ်လဲတံခွန်လိ,	.....	လဲ.....	;—ပာတံခွန်.
တံခွန်ဆါယာ,	.....	ဆါ.....	;—ပာယာ.

N. B. The construction of Phrases like ငံခံအိတ်နှင့်အဝတ်နှင့်, may be changed, thus, ဝတ်လားနှင့်အိတ်နှင့်အိတ်; then နှင့် becomes *nom.* to နှင့်, and နှင့်အိတ်နှင့်အဝတ်နှင့် becomes a substantive phrase, *nom.* to ဝတ်.

ဝတ်ဆိကမိတ်ပွား can be changed to ပဆိကမိတ်,ဝတ်. ပွားလဲပွား can be changed to ပလဲပွား.

Remark, «နိတ်နှင့်ဝတ်, ပြုနိတ်နှင့်ဝတ်, တူဝါဂါပာအိတ်နှင့်, ပကိးအိတ်လားဝါဂါအမီးလိ. «ဒီးတဒိ, တူအပာဝါဂါနှင့်, ပကိးအိတ်လားဝါဂါအထံးလိ; ဒ်အံ, ပွားတံခွန်ယာ, —ခံးတံခွန်အပူ, ပွား, မိုးတံခွန်အထံး; ယာ, မိုးတံခွန်အမီးလိ.

«ဝါဂါအထံးမာဝတ်, အမီးမ္မာဝတ်, ဘဉ်တဘျီတဘျီနှင့်မိုးတံခွန်ကတိခံဘိသားဘိ, ဒီးအဉ်တဘျီတဘျီနှင့်မိုးတံခွန်ကတိခံထံလိ, ဒ်အံ, ပွားလားအလိကိတ်ထိတ်တကါခံးထရုတ်ဒေ, ယထိးတံခွန်လဲယာဘဉ်. ခံးတံခွန်အပူ, ခံးအထံးမိုးတံခွန်ကတိခံထံ; အမီးဖိ, မိုးတံခွန်ကတိခံထံ.

Intransitive. — ဝါဂါတုတ်နှင့်အဝတ်.

«တုတ်နှင့်မိုးဝတ်, ပြုနိတ်နှင့်မိုးဝတ်, လားဝါဂါမာအိတ်ပာအိတ်, မိုးတံခွန်ဘဉ်နိတ်တဘိဘဉ်ဒီး, ဝါဂါအဝတ်နှင့်ပကိးလားဝါဂါတုတ်နှင့်လိ; ဒ်အံ,

ထရုတ်အိတ်,—	ခံးတံခွန်အပူ,	အိတ်.	မိုးဝါဂါတုတ်နှင့်.
ထုလား,	.....	လား,	.....တုတ်နှင့်.
ထဲလဲ,	.....	လဲ,	.....တုတ်နှင့်.
ပွားတကါဆွန်နီဝဲ,	.....	ဆွန်နီ,	.....တုတ်နှင့်.
ပွားတကါအံဆါဝဲ,	.....	ဆါ,	.....တုတ်နှင့်.

သရန်အိပ်,—	စံးဟ်အပူ၊	အိပ်,	မ့ၢ်ဝါတုၣ်နိပ်.
ပဒိပ်မိ, ...	မိ, ...	မိ,	တုၣ်နိပ်.
ဟံၣ်ပွဲၤဒီးပွဲၤကညိ, ...	ပွဲၤ, ...	ပွဲၤ,	တုၣ်နိပ်.
ပလဲၤကဲ, ...	လဲၤကဲ, ...	လဲၤကဲ,	တုၣ်နိပ်.
ပွၤတဂၤန့ၣ်ဂ့ၤ, ...	ဂ့ၤ, ...	ဂ့ၤ,	တုၣ်နိပ်.
ပလဲၤဒီးဆူၣ်ပူၤ, ...	လဲၤဒီး, ...	လဲၤဒီး,	တုၣ်နိပ်.
ပွၤန့ၣ်ဟးထီၣ်သၢပအိပ်, ...	ဟးထီၣ်, ...	ဟးထီၣ်,	တုၣ်နိပ်.
ဟံၣ်တဗျာၣ်အံၤဒိပ်တက့ၢ်, ...	ဒိပ်တက့ၢ်, ...	ဒိပ်တက့ၢ်,	တုၣ်နိပ်.
ယွၤန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဒိပ်ကတၢ်, ...	ဒိပ်ကတၢ်, ...	ဒိပ်ကတၢ်,	တုၣ်နိပ်.
ယွၤန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဂ့ၤတုၣ်.	ဂ့ၤတုၣ်, ...	ဂ့ၤတုၣ်,	တုၣ်နိပ်.

VERBS ARE SIMPLE, OR COMBINED.

ဝါတုၣ်နိပ်ပနီၤဖးကဒီးအဆၢခံၣ်ဝါ, ဝါခံၣ်ဝါတမံၤ, ဒီး ဝါကဘဲၣ်ကမံၤလီၤ.

Simple verbs in Karen, consist generally of a single syllable ; always of a single word. «ဝါခံၣ်ဝါစံးတၢ်, မ့ၢ်ဝါမၤအသးလာတၢ်က ထီၤတဘီၣ်လီၤ ; တအိပ်ဗါဗျာၣ်ဒီးဝါအဂၤတၢ် ; ဝါအံၤ, အိပ်, လၢၣ်, လဲၤ, ဆါ, မိ, ပွဲၤ, ကဲ, ဂ့ၤ, ဟး, မုၣ်, တါ, ဒိပ်, ယံၣ်, ယံၤ ; ဒီးန့ၣ်တဖၣ်လီၤ.

«တၢ်ဆၢ, ဝါဒိကနိး, တနံး, ကတၢ်, ပဒါ, ကထီၤ, ကပီၤ, သမာ, သ့ၣ်တဖၣ်အသးန့ၣ်ဂ့ၤကိးစ့ၢ်ကိးအိၤလၢဝါခံၣ်ဝါလီၤ. မ့ၢ်အဂ့ၢ်ဒိလဲၣ်: တၢ်ကထီၤ ဝါန့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ထဲတဘီၣ်စုၣ်စုၣ်လီၤ.

«လၢန့ၣ်အမဲၣ်ညါ, ပါဘကၢၤလၢအဘၣ်ဗးဒီးဝါအကျိၤမၤဂ့ၤ, တၢ်ဗးဒီးဝါ အခူအခါမ့ၢ်ဂ့ၤ, အိပ်ဗျာၣ်ဒီးဝါခံၣ်ဝါသ့လီၤ, ဒီးဝါအမံၤတလဲလိၣ်တၢ်လၢအဝဲ န့ၣ်တဖၣ်အစိဘဲ ;—ဝါအံၤ, ယကလဲၤ, ယလဲၤငံ, ယလဲၤဒီး, လဲၤတက့ၢ်, မ့ၢ် လဲၤ,—စံးတၢ်အပူၤ, လဲၤ, မ့ၢ်ဝါခံၣ်ဝါဒိအလိၣ်လိၣ်န့ၣ်လီၤ ; တလဲလိၣ်တၢ်အမံၤ လၢက, လံ, ဒီး, တက့ၢ်, မ့ၢ်, တဖၣ်အိပ်ဗျာၣ်ဒီးအိၤအစိဘဲ.

«လၢန့ၣ်အမဲၣ်ညါ, တလဲလိၣ်စ့ၢ်ကိးဘၣ်အမံၤလၢအဒဝါအိပ်ဗျာၣ်ဒီးအိၤအစိ ဘၣ်. «ပုၤလဲၤချူချူ, စံးတၢ်အပူၤ, လဲၤမ့ၢ်ဝါခံၣ်ဝါ ; ချူချူ, မ့ၢ်အဒဝါ, ဘျီ က့ၤလဲၤ.

Combined Verbs.—ဝါကဘဲၣ်အဂ့ၢ်.

Combined Verbs are composed of two, or more perfect syllables. In Karen, every perfect syllable has a signification of its own ; therefore, two or more perfect syllables combined form a

complex idea ; as ဆၢ direct, ထာ် upright, or erect ; ဆၢထာ် rise to an erect posture.

«တူဝါဝါသကိးဝါခံဘိသာဘိအိပ်ဗုင်၊ဒီးတၢ်ပးသိင်အသး၊ မၤစၢၤထီၣ်အသးဒ်အံၤဒ်န့ၤ၊ ဒ်အမ့ၢ်ဝါတတိၤဒီးအသးတစးဝဲဒီးအတၢ်ပၢ်ဗြဲၣ်န့ၣ်ပကိးအမံၤလၢဝါကတဲၣ်လီၤ။ ဒ်အံၤ၊ ဒုးလဲၤ၊ ဘိးကၢ်၊ ထီၣ်ဝဲၤ၊ ဆၢန့ၤ၊ ဝဲထာ်၊ ဒီးသံ၊ မၤန့ၢ်၊ မၤစၢၤ၊ ဟါမၢ်၊ သ့ၣ်ညါ၊ အါထီၣ်၊ ဌၤလီၤ၊ နၢမုၢ်ဖးဘိ၊ ဖးဒိၣ်၊ ဗုသံနီၣ်၊ မံသပုၤသ့နီၣ်ထီၣ်၊ မၤကွၢ်၊ လုပစီ၊ ကွံၣ်တ့ၢ်၊ ညိကွံၣ်၊ မုၢ်လၢ်၊ ဆူလၢ်ဟူၤ၊ ဒီးအိပ်ခံးအါမးလၢ်တသ့တၢ်။

Remark ; Many, (even all.) of the Verbs, classed under the head of Combined Verbs, may be analyzed, and each part parsed separately, as several verbs having the same agent, or as one part being in the infinitive mode, governed by the following objective, (as ဒုးလဲၤဟ့ၤ.) or as one part being an adverb qualifying the other part, &c. &c. But to do so, would require many transpositions, many ellipses to be filled up, and other changes in the form of the pronouns, which, altogether, would perplex the pupil more than it would instruct him. It is left therefore for the "Living Teacher" to analyze them occasionally. A sufficient number of *examples* will be found in the work, here and there, to enable him to do so.

FUNCTIONAL RELATIONS OF COMBINED VERBS.

«ဝါကတဲၣ်အကျိၣ်၊ဒ်ပဝံးတၢ်အသး၊ပပၢ်ဗုင်ဝါခံဘိပၢ်ဒ်အံၤဒ်န့ၤခံဘိ၊သာဘိဒ်သိးကမၤစၢၤထီၣ်အသးဒ်အံၤဒ်န့ၤဒီးပဝံးလၢဝါကတဲၣ်အကျိၣ်လီၤ။

«ဝါကတဲၣ်အကျိၣ်အိၣ်လွံၢ်ကျိၣ်၊ဒ်ပဝံးတၢ်အသး၊ကိတိၣ်အကျိၣ် *Causative* ; ပတုၣ်ရှုအကျိၣ်၊ *Potential* ; အခွၢ်တုၣ်အကျိၣ်၊ *Adverbial* ; ဒီးကပၢ်ရတံၣ်အကျိၣ်၊ *Comparative*.

When two or more of these အကျိၣ် are united they are termed *Complex*. လၢန့ၣ်အမံၤညါ၊ထုၤအကျိၣ်အံၤကျိၣ်ကျဲၤထီၣ်အသးခမံၤသၢမံၤဒီးပကိးအကျိၣ်လၢကိၣ်အကျိၣ်လီၤ။

Causative Relation.— ကိစတံင်အကျိင်အဂု်.

Under this head are included all those Combined Verbs in whose combination one part is the act of the preceding nominative, and the other, the act of the following objective, as, သရၣ်ပျဲလဲါယါ, the teacher permits me to go. Why not then say the latter verb is in the "Infinitive mode" as in English? Because the verbs cannot be *conjugated separately*, and because *Causative* seems a *more appropriate* term than *Infinitive*.

Suppose, for instance, in conjugating လဲါ we make ပျဲလဲါ a form of the infinitive of လဲါ, we must also make ဒူးလဲါ, မိၣ်လဲါ, ဝှဲါလဲါ, ကြးလဲါ, ယှၣ်လဲါ, so many other forms of the infinitive of လဲါ. Such a multiplicity of forms would render Paradigms impracticable. On the other hand, if we say လဲါ, in this case, is infinitive, and ပျဲ, ဒူး ယှၣ်. မိၣ်, ဝှဲါ, ကြး, &c. are Indicative, what would be the Infinitive of these several Indicatives? In analyzing, the two verbs may be considered separately, as in the examples below; but in parsing, they must be treated as a Combined Verb.

«ကိစတံင်အကျိင်ခံးတၢ်န့ၣ်, မ့ၢ်ဝၢ်ကတဲၣ်တကလုာ်သၢဝၢ်ခံာ်တၢ်သၢတီၣ်အိၣ်ပုၣ်ဝဲဒီးအထံးပၢအတၢ်တတီ, မ့မ့ၢ်အပိးပၢကဒါကွၢ်အတၢ်တတီဝှၢ်ကိးလီၤ; မ့တမ့ၢ်ဘၣ်ဒီးအထံးခံာ်တၢ်ခံာ်သၢအပိးအပူၤဒီးဘၣ်ပၢဝဲဒီးပိးအထံး,—ကွၢ်လၢအဖိလၢာ်, သၢဖိ, ဝ.

•ဝၢ်ကတဲၣ်ကိစတံင်အကျိင်တဖၣ်မၤအခိၣ်ထံးလၢဒီးတနီၤ, လၢမိၣ်တနီၤ, လၢဒူးတနီၤ, လၢပျဲတနီၤ, လၢဝှဲါတနီၤ, လၢကြးတနီၤ, လၢပာ်တနီၤ, လၢယှၣ်တနီၤ, လၢထီၣ်တနီၤလီၤ. «မၤအခံတကူၣ်လၢန့ၣ်တနီၤ, လၢပျဲတနီၤ; ဒီးကတိၣ်ခံးတကျါ, ခံးတလၢာ်တၣ်.

၁. «ဒီး,—ဒီးအ့ၣ်, ပှၤတဂၤန့ၣ်ဒီးအ့ၣ်အသးလၢခ့, that person gave himself to be eaten by a tiger: ခံးတၢ်အပူၤ, ပှၤ, ပၢဒီး; ဒီး, ပၢအ့ၣ်အသး (ဒီးမနူၤလဲၣ်; ဒီးအ့ၣ်အသး.) ခ့, မ့ၢ်နီၣ်, ကွၢ်တၢ်ပၢ, လၢ, ပၢဒီး.

--ဒီးသံ;—ပှၤတဂၤန့ၣ်ဒီးသံအသးလၢထူၣ်စုညါအလီၤ, that person gave himself to die on a cross; ခံးတၢ်အပူၤ, ပှၤ, ပၢဒီး; ဒီး, ပသး; သး, ပၢကတိၣ်အသံ. မ့ၢ်မနူၤသံဝဲတမံလဲၣ်; အသးသံဝဲလီၤ.

၆၆. — မိၣ်လဲါ, တၢ်မိၣ်လဲါယသး,—ခံးတၢ်အပူၤ, မ့ၢ်မနူၤမိၣ်, ခံးဝဲလဲၣ်:

တံ၊မိဂ်။ မိဂ်မနှာလဲဂ်၊မိဂ်သး ; မှ်မတကလဲၤဝဲအဂ်ၢ်လဲဂ် ; သး၊ ကလဲၤအဂ်ၢ်လိၤ။

—မိဂ်အိ ; တံမိဂ်အိယသးလာထံ,—စံးတံအပူၤ၊ တံန့ၣ်မိဂ် ; မှ်မတမိဂ်မနှာလဲဂ် ; မိဂ်သး။ «မိဂ်သးဂ်သိးအကမၤမနှာလဲဂ် ; ဂ်သိးအကမိထံ။ «တံ' though generally used before မိဂ် as in this example, is not essential ; it often is, (and may be always,) omitted. Its omission is often preferable.

«ဒူး,—ဒူးလဲၤ၊ သရၣ်ဒူးလဲၤယၤဆူဝ်ပူၤ,—စံးတံအပူၤ၊ ပှၤဒူးန့ၣ်၊ မှ်သရၣ် ; ပှၤလဲၤန့ၣ်၊ မှ်ပှၤ။

—သရၣ်ဒူးအိၣ်ယၤလၢကိၣ်,—စံးတံအပူၤ၊ ပှၤဒူးန့ၣ်၊ မှ်သရၣ် ; ပှၤအိၣ်န့ၣ်၊ မှ်ပှၤ။ «အန့ၣ်ဒီး၊ သရၣ်၊ ပၤဒူး ; ဒူး၊ ပၤယၤ ; ယၤ၊ ပၤကမိကွၤအိၣ်။

—ဒူးအိၣ် ; ယှၤဒူးအိၣ်ပှၤ,—စံးတံအပူၤ၊ ဒူးပၤပှၤ ; ပှၤ၊ ပၤကမိကွၤအိၣ်။

The above examples are given to illustrate the idiom of the Class. In common parsing it will be sufficient to point out the *Nom.* and *Obj.* of the compound ; thus, သရၣ်ဒူးလဲၤယၤ။ In which, သရၣ် is *Nom.* to ဒူးလဲၤ။ ဒူးလဲၤ is *trans.* governs ယၤ။

၂။ «တူၤပဝံးဝါၣ်ကဘဲၣ် ကိၣ်စတံၣ် အကျိၣ်လၢ တဘိဒီးတဘိဘၣ် ဃးသိၣ်အသးအဂ္ဂၢ်လိၤ။ တံၣ်လိၤဆဲးန့ၣ် ပကစံးအတၢ်ဒ်လၢအဖိခိၣ်အံၤအသိးလိၤ။ «မ့တမ့ၢ်ဒ်န့ၣ်ဘၣ်ဒီးပကကျဲၤကွၤအတၢ်ဒ်အဖိအဝဲၣ်ဟဲလၢအဖိလၢအံၤအသိးတခိၣ်လိၤ။

- «ဒီး,—ဒီးသံအသးလၢထူၣ်စုညါအလိၤ၊ စံးတံအပူၤ၊ ဒီးသံ၊ ပၤသး။
- « — ဒီးအ့ၣ်အသးလၢခွဲ . . . . . ဒီးအ့ၣ်၊ ပၤသး။
- «မိဂ်,—တံမိဂ်အိယသးလာထံ . . . . . မိဂ်အိ၊ ပၤသး။
- «ဒူး,—သရၣ်ဒူးလဲၤယၤ . . . . . ဒူးလဲၤ၊ ပၤယၤ။
- « — ယှၤဒူးအိၣ်ပှၤ . . . . . ဒူးအိၣ်၊ ပၤပှၤ။
- «ပျဲ,—သရၣ်ပျဲလဲၤအိၣ် . . . . . ပျဲလဲၤ၊ ပၤအိၣ်။
- «ပၣ်,—ပှၤန့ၣ်ပၣ်ဆါအသး . . . . . ပၣ်ဆါ၊ ပၤသး။
- «မၤ,—မၤပွဲၤဟံၣ် . . . . . မၤပွဲၤ၊ ပၤဟံၣ်။
- «ဟ့ၣ်,—ယှၤဟ့ၣ်အိၣ်ပှၤ . . . . . ဟ့ၣ်အိၣ်၊ ပၤပှၤ။
- «ထိၣ်,—ပှၤန့ၣ်ထိၣ်ဂဲၤအမိ . . . . . ထိၣ်ဂဲၤ၊ ပၤမိ။
- «ဘိးအၣ်,—သရၣ်ဘိးအၣ်သ့ၣ်ညါပှၤ . . . . . ဘိးအၣ်သ့ၣ်ညါ၊ ပၤပှၤ။

၃။ «န့ၣ်,—In Combined verbs of the Causative class, of which forms a part. the agent causes the object to obtain something

or be otherwise affected by it, as specified in the following part of the sentence ; or as specified by the preceding part of the Compound itself ; thus,

- န့ၣ်,—မာ်န့ၣ်ယၢလၢလိပ်တဘျဉ်, Make me to obtain a book.
- ပွၢ်န့ၣ်ယၢလၢလိပ်တဘျဉ်, Buy me a book.
- ဆးန့ၣ်ယၢလၢလိပ်တဘျဉ်, Stich me a book.
- တၢ်ဆါအိၣ်ကသံန့ၣ်ယၢ, This illness will cause me to die,
- ဃုၤတ့ၣ်န့ၣ်ပုၤလၢတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်, God created eatables for us to obtain.

■—ပုၤတၢ်န့ၣ်ပုၤလၢပုၤလိပ်ကျါ, The sun set upon us (i. e. night overtook us,) in the jungle.

■န့ၣ် is sometimes a Prepositive ; See Prepositives.

၄. ။ဂ့ၤ,—ဂ့ၤလဲၤပုၤ, It behooves us to go, or, to go is proper for us ; ဝဲးတၢ်အပူၤဂ့ၤလဲၤအထံးန့ၣ်မ့ၢ်လဲၤ understood, as လဲၤန့ၣ် or လဲၤတၢ်န့ၣ်,ဂ့ၤလဲၤပုၤ. ဂ့ၤလဲၤ,ပုၤပုၤ.

■—ဂ့ၤဆိကမိၣ်ပုၤလၢတၢ်သိၣ်အိၣ်မ့ၢ်ဃုၤအတၢ်သိၣ်. It becomes us to consider that this doctrine is God's teaching ; or, to consider this teaching to be God's teaching, is good for us, N. B. There is another way of treating phrases like these two last, viz. that of treating ဂ့ၤ as *nominative Case after the Verb*, See Rule 4 ; Rem. 3rd of Syntax. In that case we remove the compound verb, from the *Causative*, to the *Potential Class*,

■ကြၢၤ,—ကြၢၤလဲၤပုၤ,—ကြၢၤဆိကမိၣ်ပုၤ, ဝဲးတၢ်န့ၣ်, ဝဲးသိးသိးဒီးဂ့ၤလဲၤပုၤ,—ဂ့ၤဆိကမိၣ်ပုၤလိၤ.

■ဝၢ်ကဘၣ်လၢအဘၣ်ဃးဒီး ကိၣ်တၢ်အကျိၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဝၢ် ပၢန့ၣ်ခဲလၢၣ်လိၤ. ပကျဲၤကျဲၤဒီးအဒိအဝဲးန့ၣ်ကွၢ်လၢအဖိမိၣ်လၢဆၢမိ ၂. In the above manner of disposing of ဂ့ၤ and ကြၢၤ the nominative will be found by a careful attention to the connection. Let the question be asked, what is good, &c? The answer will be the nominative,

Potential Relation.—တတ့ၣ်ၤဂ့ၤအကျိၣ်အဝ့ၢ်.

Under this Head are classed such Combined Verbs as affirm ability, opportunity, liberty, &c. to do, be, or suffer that which is predicated of, or by, the agent.

ပတုင်ဂှါအကျိင်န့င်, မ့ဝါဂါကဘဲင်လါအဘဲင်စးဒီးသ့တါ,
ကြါးတါ,ချါးတါတဖၣ်န့င်လီၤ;—နံအံၤ,

•န့ါ,—ယလဲၤန့ါ, *Affirms* ability in respect of obstacles.

•—ယလဲၤတန့ါဘဲင်, I cannot go.

•သ့,—ယလဲၤသ့, I am *intellectually* able to go.

•—ယလဲၤတသ့ဘဲင်, I am “ unable to go.

•ကဲ,—ယလဲၤကဲ, I am, *physically*, or *morally*, able to go.

•—ယလဲၤတကဲဘဲင်, I am “ “ unable to go,

•ချါး,—ယလဲၤချါး, *Affirms* ability in respect of leisure.

•—ယလဲၤတချါးဘဲင်, I am not at leisure to go.

•ဘဲင်,—ယလဲၤဘဲင်, *Affirms* ability in respect to liberty or permission.

•—ယဘဲၤလဲၤဘဲင်ဘဲင်, I am not allowed to go.

•ဂ့ၤ,—ယလဲၤဂ့ၤ or ဂ့ၤလါယလဲၤ, *Affirms* ability in regard to propriety. ယဂ့ၤလဲၤ, I ought to go; or, I am worthy to go. See Lu. 7; 4,

•—ယလဲၤတဂ့ၤဘဲင်, I am not fit to go, or that I go is not proper, See Acts 13: 25. အဒိင်ဖိးန့င်,ယဘဲကြါးစ့ၣ်ဖီၤဘဲင်, whose shoes I am not worthy to unloose. ဂ့ၤဒီးကြါးဖိးသီးသီးလီၤ.

•ဘဲင်,—ယဘဲင်လဲၤ, I *must* go; *ability amounting to necessity*.

•—ယတဘဲင်လဲၤဘဲင်, I am not obliged to go.

•ပာ်,—ယလဲၤပာ် I can go through; sometimes so used; *generally* ပာ် must be treated separately; as ယလဲၤဒီးပာ်လါဂ့ၤပူၤ.

Adverbial Relation.—အနွါဂါဘျာအကျိင်အဂ့ၤ.

Under this Head are classed those Combined Verbs in which one, or more of the parts qualifies another, without losing its verbal signification, and, on that account, they do not fairly come under the head of Adverbs. အနွါဂါဘျာအကျိင်န့င်,မ့ဝါဂါကဘဲင်လါတဘီဒီးတဘီတြိဂ့ၤလိာ်အသးဒိင်ဒိင်ဆံးဆံး,ဘဲင်ဘဲင်တဘီကွဲၤဘဲင်တုၤအကြါးကိးအီၤလါအးဒဂါဘဲင်. //မၤသးဒိန့င်ဒီး

ပတ်ပျင်အတတ်ခံဘိသဘာဝိဒိးကိးအိလောဝါဂ် ကတဲဉ် အရွာဂ်ဘျာအ
ကျိာ်လီၤ, — နိအံၤ.

ၵုၤ, — မၤဂုၤ; ပုၤတဂၤန့ၣ်မၤဂုၤယၤ, that person treated me well,
or, did me good. ၵုၤတဂၤန့ၣ်မၤဂုၤယၤတမံၤ; or မၤဂုၤယတတ်တမံၤ; or
မၤဂုၤတတ်လၢယၤတမံၤ; or မၤဂုၤတတ်လၢယဂ်တမံၤ, that person did me
one good turn; စံးတတ်တဖၣ်အပူၤ, မၤဂုၤ, မ့ၣ်ဝါဂ်ကတဲဉ်, အရွာဂ်ဘျာအကျိာ်.

ၵာ, — မၤအာ, — စံးတတ်န့ၣ်, ပကျဲၤကျဲၤအိၣ်ပကျဲၤကျဲၤမၤဂုၤအသိး.

ၵွၢ်, — မၤကျိာ်, ဖးကျိာ်, အိၣ်ကျိာ်, လဲၤကျိာ်, ကျိာ်ကျိာ်, စံးကျိာ်, သံဇီၣ်ကျိာ်, &c. do
by way of experiment; try to do.

လိ, — မၤလိ, ကျိာ်လိ, သိၣ်လိ, နဲၣ်လိ, &c. do by way of learning, or
teaching.

ယုၤ, — မၤယုၤ, လဲၤယုၤ, တါယုၤ, အိၣ်ယုၤ, &c. do by way of direc-
ting, or guiding others in the doing.

နိၣ် — ကျိာ်နိၣ်, တိာ်နိၣ်, သ့ၣ်နိၣ်, သ့ၣ်ညါနိၣ်, &c. notice, mark, observe
characteristics whereby a thing is known, or may be recognized.

နီၤ, — နီၤတ့ၣ်, နီၤဖး, &c. divide, apportion.

ၵ — ဆ့ၣ်နီၤ, — be partly erect, sit,

ၵ — မိနီၤ, — lie partly down, recline.

ထဲၣ်, — ထူးထဲၣ်, ဒိၣ်ထဲၣ်, ပဲၣ်ထဲၣ်, &c. sever by pulling, cutting,
&c. dissever.

ဒိး, — အဲၣ်ဒိး, လဲၤဒိး, မၤဒိး, do by way of satisfaction, amusement,
for pleasure, including sometimes the idea of imitation, and
mimickry.

ကိ, — ကျိာ်ကိ, — look at from curiosity, as at something of diffi-
cult performance, or something extraordinary.

စၢၤ, — မၤစၢၤ, ဒုးစၢၤ, &c. do by way of aiding, assisting; ဒုး
စၢၤ, help fight.

န့ၣ်, — ဗုၣ်န့ၣ်, ယဗုၣ်န့ၣ်လိာ်တဆ့ၣ်, by searching I found a book.

ၵ — ယဗုၣ်န့ၣ်လိာ်တဆ့ၣ်, I obtained a book by purchase.

ဗျာ, — လဲၤဗျာ, မိဗျာ, ပၣ်ဗျာ, &c. go together, sleep together, put
together.

ဝံၣ်, — ဝံၣ်ထီၣ်, ဝံၣ်လီၤ, ဝံၣ်လီၤ, ဝံၣ်သကူး, ဝံၣ်ယိ, &c. to raise, let
down, straighten, bend, open, by sustaining and guiding the ob-
ject in the direction specified; ၵာဝံၣ်ဆၢထာၣ်အိၣ်, I raised him

to an upright posture; *ထံင်ဆိုင်ဒိုအိ၊ I raised him to a sitting posture.

*ဆိုင်, —ကတိထိုင်, spoke up, i. e. commenced speaking,

*——အာဆိုင်, became bad or, increased in badness.

*——လဲထိုင်, went up, ascended.

*လီ, —ဆံးလီ, became less in size, diminished.

*——ထဲလီ, came down, descended.

*——စွာလီ, became less in quantity, decreased.

*ဆံး, —ဆံးဒိုင်, ဆံးအါ, ဆံးစွာ, ဆံးလဲ, ဆံးယံင်, ဆံးထံ, &c. how large? how many, ? how few? how wide? how long (time?) how far?

Used with ထိုင် in asking questions about size, quantity, distance, &c. ထိုင်, မှီအိုင်လါဝါကတိုင်တကလိုင်အံအစီးဒိုင်န့, တိုင်စီးဒိုင်သံကွိုင်တိုင်.

*——ဆံးဒိုင်ဆံးအါန့ယတသိုင်ညါတိုင်, how great or numerous I know not.

*က့, —ပှါဆါန့ညါက့လံ, the sick person has recovered.

*——လဲက့, —went again.

*——ထဲက့, —came again, returned.

*——က့က့, —returned, went back.

*လိုင်, —တူလိုင်, fraternize. receive with favor.

*——ခူလိုင်အသးဒီးသရိုင်, associate himself with the Teacher.

*လိုင် however must often be treated as a Prepositive, especially when followed by သး as သရိုင်သိုင်တဖိုင်ကတိလိုင်အသး The teachers conversed among themselves. စံတိုင်အပူ, လိုင်, မှီပြါစတိုင်; ကျိးသးဒီးကတိအဆါ; ပါသး.

——လဲလိုင်; လဲလိုင်န့စဲဒီးယစဲင် exchange your ax with mine.

*ဆါ, —မါဆါ, ကတိဆါ, ဒုးဆါ, &c. do in return, in a good or bad sense.

*ဖး, —သိုင်ဖး, ပိုင်ဖး, &c. sever by splitting, bursting, &c.

*——ဖးဒိုင်, ဖးဆီ, ဖးလဲ, &c. distinguished for size, height, width, &c.

*ဝါကတိုင်အစွါတူအကျိုင်အိုင်အါမး, ဒုးန့တိုင်လါအဖိဒိုင်အံမ့ထဲလါပှါမါလဲတဖိုင်ကထိုင်န့အဒိအတိုင်န့ဒိုင်လီ.

Remark, 1st. When verbs, occurring together, can be properly separated by a Conjunctive Particle, they may be treated as separate verbs having the same nominative.

«ဝါခံဘိသဘိဒိဂ် ဗျာဓိတံဆဂ်, ပဒေသနကသိဂ်တံပဂ်ကကၢၤ လၢအ
တၢ်ဂၢၤမ့ၢ်သ့,မ့ၢ်လိၤဒီး,ကြးကျဲၤက့ၤအိၤတဘိတဂ်တဘိဝါခံပၤအသိးန့ၢ်
လိၤ;—ဒ်အံၤ,ယလဲၤပၢၢ်လၢစ့ၢ်ပူၤ,ဒ်ပစံးတၢ်အသိးယလဲၤဒီးပၢၢ်လၢစ့ၢ်ပူၤ.

Remark, 2nd. When one, or more, of the verbs in juxta position merely qualifies the action, without being a part of the action itself, it must be treated as an Adverb.

«လၢဝါခံဘိသဘိဒိဂ်ဗျာဓိတံဆဂ်,တဘိတိမ့ၢ်ထဲတၢ်ဘိက့ၤအဂီၢ်ဒိဂ်ဒီး,
အဝဲန့ၢ်တဘိမ့ၢ်အးဒ်ဝါခံဒိဂ်ဒိဂ်လိၤ; ဒ်အံၤ,သရၢ်လဲၤရွဲ,ယပိၣ်အံၤတချးတၢ်;
—စံးတၢ်အပူၤ, ရွဲ, မ့ၢ်အးဒ်ဝါခံ, ဘိက့ၤလဲၤ.

Remark, 3rd. Sometimes, where verbs stand in juxta position, the latter verb forms, with the noun following, the objective of the verb preceding; thus ပုၤန့ၢ်ညိၣ်န့ၢ်ကွဲးလိာ် that person is accustomed to writing.

«တဂ်တဘိတဘိ,လၢဝါခံဘိဗျာဓိတံဆဂ်,အခိၣ်ထံးတဘိခံဘိ
မ့ၢ်ဝါခံပၤပုၤဂ့ၤ, မ့ၢ်ဝါခံကတဲပဲဂ့ၤ, မ့ၢ်ဝါခံပၤနီၣ်, မ့ၢ်အလိၢ်ခံတဘိန့ၢ်,
တဂ်ဗးဒီးနီၣ်တခိၣ်လိၤ; ဝါခံအဝဲန့ၢ်ဒီးနီၣ်န့ၢ်တဂ်ဗးလိာ်အသးတုၤအမ့ၢ်နီၣ်ဗါ
မ့ၢ်တဘိလိၤ; ဒ်အံၤ, ပုၤတဂၤန့ၢ်ကၢၢ်မၤတၢ်,—စံးတၢ်အပူၤ,ကၢၢ်.မ့ၢ်ဝါခံပၤ
နီၣ်; မၤတၢ်, မ့ၢ်နီၣ်ဗါဗျာဓိ; ကွဲးတဂ်ပၤ, ကၢၢ်ပၤအိၤ. «ပုၤန့ၢ်ကၢၢ်ညါ
ယွၤ,—စံးတၢ်အပူၤ, ဘါယွၤ, မ့ၢ်နီၣ်ဗါဗျာဓိ; ကၢၢ်ပၤအိၤ. «ပုၤန့ၢ်ညိၣ်န့ၢ်ကွဲး
လိာ်,—စံးတၢ်အပူၤ, ညိၣ်န့ၢ်, မ့ၢ်ဝါခံကတဲပဲ; ကွဲးလိာ်, မ့ၢ်နီၣ်ဗါဗျာဓိ. «ပုၤန့ၢ်
သ့ၣ်ညါဘါယွၤ,—စံးတၢ်အပူၤ,သ့ၣ်ညါ,မ့ၢ်ဝါခံကတဲပဲ; ဘါယွၤ,မ့ၢ်နီၣ်ဗါဗျာဓိ.

Relation of Comparison.—ကပၢ်ရတံၣ်အကျိာ်.

In Karen, certain verbs, as well as adjectives, have degrees of comparison. These degrees are indicated in the same manner as those of adjectives; which see.

«ဝါခံအကျိာ်တကလုာ်အံၤန့ၢ်,တဂ်ဗးဒီးကတိၤသတြိၤတၢ်တ
မံၤဒီးတမံၤလိၤ; ဒုးန့ၢ်တၢ်အဒြိၣ်န့ၢ်လိၤ; ဒ်အံၤ.

«န့ၢ်,—ဒိဂ်န့ၢ်, ဆံးန့ၢ်, အါန့ၢ်, ဓူၤန့ၢ်, ထီၣ်န့ၢ်, ပုၣ်န့ၢ်; ဒ်န့ၢ်လိၤ. «ဟံၣ်တ
ဗျာဓိအံၤဒိဂ်န့ၢ်အဝဲန့ၢ်. «ပုၤတဂၤန့ၢ်ဆံးန့ၢ်ယၤ.

«တက့ၢ်,—ဒိဂ်တက့ၢ်, ဆံးတက့ၢ်, အါတက့ၢ်; ဒ်န့ၢ်လိၤ. «ဟံၣ်အံၤဒိဂ်,
ဟံၣ်အဝဲန့ၢ်ဒိဂ်တက့ၢ်, this house is large, that is larger.

Very frequently, both န့ၢ် and တက့ၢ် are used to express the Comparative degree; thus,

နွှာ—တကွာ၊—ပှတဂအံသနွှာအဝဲနွှာတကွာ this person has more skill than the other. ပှနွှာဒိဒ်နွှာယာတကွာ။ He is larger than I. လာနွှာအံပတုအါနွှာမငါတနွှာတကွာ၊ this year we have more paddy than last year.

တုတ်,—အာတုတ်; “ပှတဂနွှာအာတုတ်.” that person is most wicked. —ယွတဂနွှာဒိဒ်တုတ်, God is the greatest of Beings.

ကတၢာ၊—ဟံဒ်တဖျာဒ်အံဒိဒ်ကတၢာဝဲလီ။ ဒိဒ်ခွူးအဟံဒ်ဒိဒ်,ပဒိဒ် မွဲပူဂ်အဟံဒ်ဒိဒ်နွှာ အနွှာတကွာ၊ မွဲမ့ပဒိဒ်ဒိဒ် အဟံဒ်နွှာဒိဒ် ကတၢာဝဲလီ။ The Head Goung’s house is large, the city Magistrate’s house is larger than it, but the Commissioner’s house is largest. ကွာကွာလၢ အးလတံာ်အဒိဒ်။

ဟံဒ်အံဒိဒ်နွှာအဝဲနွှာ,—ခံးတၢာ်အပူ၊ ဒိဒ်နွှာ၊ မ့ဝါဂကဘဲဒ်,ကပါရတံာ်အ ကျိာ်, ပါနီဒ်, ပါအဝဲ။ ဒိဒ်နွှာအနွှာတကွာ,— ခံးတၢာ်အပူ၊ တကွာ၊ မ့ဝါပာ်တ ကၢ။

ဟံဒ်အံဒိဒ်တကွာ,—ခံးတၢာ်အပူ၊ ဒိဒ်တကွာ၊မ့ဝါဂကဘဲဒ်,ကပါရတံာ်အ ကျိာ်, တုာ်နီဒ်။

ဟံဒ်ဒိဒ်တုတ်,—ခံးတၢာ်အပူ၊ ဒိဒ်တုတ်, မ့ဝါဂကဘဲဒ်ကပါရတံာ်အကျိာ်,တုာ် နီဒ်။

ဟံဒ်အံဒိဒ်ကတၢာ်ဝဲ, ခံးတၢာ်အပူ၊ ဒိဒ်ကတၢာ်, မ့ဝါဂကဘဲဒ်,ကပါရတံာ် အကျိာ်, တုာ်နီဒ်။

လီလီာ်,—(from လီ fall, and လီာ် mutually.) equal; “သရၢ်နွှာ, ဆူာ်,လီလီာ်ယာခံဂါ” the teacher is strong, equaling two of me, ခံး တၢာ်အပူ၊ လီလီာ်, မ့ဝါဂကဘဲဒ်,ကပါရတံာ်အကျိာ်. ပါနီဒ်,ပါယာ။

—“ပှနွှာယိးတၢာ်တဂါ, လီလီာ်ခယိးတၢာ်ခံဂါ”. That person carries a load equaling two that I carry, or what two persons like me could carry.

—“နတုသၢနာ်နွှာတလီလီာ်ခတုတနာ်ဘဲဒ်.” three baskets of your paddy do not equal one of mine.

• Paired Verbs.—ဝါဂကဘဲဒ်ဒိဒ်မိမါအဝဲဂါ.

ဝါဂဒိဒ်မိမါနွှာမ့ဝါဂလၢအသဝဲလီာ်အသးမၤစၢၤလီာ်အသး, နီလၢတၢာ်မိဒ် ဝံးဘဲဒ်ပသးလၢ တၢာ်အံးတၢာ်နွှာကလၢကပျဲဝဲအသိး နွှာလီ။

ဝါဂဒိဒ်မိမါ အမိအတံာ် မၤ အသးဒ်အံး,—လဲးလီာ်လဲးလီာ်,—လၢလီာ်ပွဲ

ထီၣ်,—ဒိၣ်ထီၣ်လဲၣ်ထီၣ်,—အါထီၣ်ဂိၣ်ထီၣ်,—ဆံးလီၤစွၤလီၤ,—ဟူထီၣ်သါလီၤ,
—စီဝဲဆံ့ဝဲ,—ထံၣ်တၢ်လၢၣ်ကွၢ်တၢ်ဖျါ,—မၤဘၢ်သ့န့ၣ်တၢ်ကိး,—သ့ၣ်ကညီၤတၢ်
တၢ်သးကညီၤတၢ်သ့ ; ဒီးဒ်န့ၣ်အဖၣ်လီၤ.

«ဝါၣ်ဒိမိၣ်ဖါန့ၣ်,တူၤအမ့ၢ်အိၣ်ခဲဘူးလိာ်အသးန့ၣ်,ပကျဲၤက့ၤအိၣ်ဝါၣ်ကတဲၣ်
အသးသ့လီၤ,—ဒ်အံၤ,ယွၤန့ၣ်စီဆံ့ဝဲ,—ခံးတၢ်အပူၤ, စီဆံ့, မ့ၢ်ဝါၣ်ကတဲၣ်ဒိမိၣ်ဖါ,
အခွၢ်တၢ်အကျိၣ်,တုၣ်န့ၣ်. «မ့ၢ်တူၤပဒၢ်န့ၣ်ကယၢ်တံၣ်ပၢ်တကၢၤလၢအဘၢ်
စၢၤမ့ၢ်သ့, မ့ၢ်လီၤဒီးကြးကျဲၤက့ၤအိၣ်ဝါၣ်လီၤဆီလိာ်အသးခံၣ်အသးလီၤ ; ဒ်
အံၤ,ယွၤန့ၣ်ထံၣ်တၢ်လၢၣ်ကွၢ်တၢ်ဖျါ,—ဒ်ပခံးတၢ်အသး,ယွၤန့ၣ်ထံၣ်တၢ်လၢၣ်ဒီး
ကွၢ်တၢ်ဖျါလီၤ. «ယွၤမ့ၢ်ပုၤဂ့ၤဝါ,စီဆံ့,လၢကစီၤဝဲတဂၤလီၤ,—ဒ်ပခံးတၢ်အ
သး,ယွၤမ့ၢ်ပုၤဂ့ၤဝါဒီးစီဆံ့ဒီးလၢကစီၤဝဲတဂၤလီၤ,—ခံးတၢ်အပူၤ, ဝုၤဝါ,စီဆံ့,
လၢကစီၤန့ၣ်,မ့ၢ်ဝါၣ်ကတဲၣ်စုၣ်စုၣ်လီၤ. «ထံၣ်တၢ်လၢၣ်ကွၢ်တၢ်ဖျါ,ဒ်ပခံးတၢ်အ
သး,ထံၣ်တၢ်လၢၣ်ဒီးကွၢ်တၢ်ဖျါ,—ခံးတၢ်အပူၤ,ထံၣ်ဒီးဖျါန့ၣ်မ့ၢ်ဝါၣ်ဒိမိၣ်ဖါ,တၢ်
ဆၣ်မ့ၢ်ဝါၣ်ခံၣ်ပၤစုၣ်စုၣ်န့ၣ်လီၤ.

«မၤသးဒ်န့ၣ်ဒီး တၢ်ကတိၤအဂၤ မ့ၢ်အိၣ်လၢ ဝါၣ်ဒိမိၣ်ဖါအဘၢ်စၢၤဒီးပတၢ်
ကျဲၤက့ၤအိၣ်ဝါၣ်ခံၣ်ဒ်အသးလီၤ. «ယွၤအဘျး ဒိၣ်အဖျိၣ်အါ,—ခံးတၢ်အ
ပူၤ,ဒိၣ်,မ့ၢ်ဝါၣ်တဘီ ; အါ,မ့ၢ်ဝါၣ်တဘီဒ်လီၤ. Verbs are *sometimes*
paired merely for the sake of euphony ; but *generally* both aid in
giving fullness and force to the idea intended. Paired words,
whether Nouns, Verbs, or other parts of speech, give the Karen
language a beauty, and force of expression unsurpassed perhaps
by any other language in the world. Paired Verbs may be
parsed separately, or as combined verbs according to their position
in the sentence. When combined, they belong to the class
denominated *Adverbial Relations*.

Duplicated Verbs.—ဝါၣ်လီၤကထၢအဂ့ၢ်.

These simply indicate a continuation of the act, or state, ex-
pressed by the first verb. They may be parsed as separate verbs
having the conjunctive ဒီး understood between them ; *thys*, လဲၤ
လဲၤ, went, went ; that is, လဲၤ,ဒီးလဲၤ, went, and went.

«ဝါၣ်လီၤကထၢန့ၣ်,ပကျဲၤက့ၤဒီးအိၣ်ဝဲလၢအဘၢ်စၢၤအသး
လီၤ. «မ့ၢ်အဂ့ၢ်ဒ်လဲၣ်, မ့ၢ်ဝါၣ်ခံၣ်ဘီ အိၣ်ဒီးအထံးတဘီဖီ,ဒ်ပခံး
တၢ်အသးန့ၣ်လၢအပၤအိၣ်န့ၣ်တလီၤဆီဘၣ်, မ့ၢ်တၢ်ကခံၣ်ဖီလီၤ ;
ဒ်အံၤ,

၁။ *စီၤသူတၢ်ဂၢၤန့ၣ်လဲၤ,လဲၤတူၤမ့ၢ်တၢ်လီၤမိးတူၤဝဲလၢပှၢၤကညီအသဖီတပူၤလီၤ.*
Sau Thoo went and went, until evening, and reached a Karen village; *ဒ်ပဲခဲးတၢ်အသိး, စီၤသူလဲၤ, မိးလဲၤ—စံးတၢ်အပူၤ, စီၤသူ,ပၤလဲၤခံၣ်တၢ်လၢၣ်လီၤ.*

၂။ *လဲၤလဲၤကွၢ်ကွၢ် ; ဒ်ပဲခဲးတၢ်အသိး,လဲၤမိးလဲၤ,ကွၢ်မိးကွၢ်.*

၃။ *ယဖီန့ၣ်ဒ်ဒ်ဒ်,ဒ်ပဲခဲးတၢ်အသိး,ဒ်ဒ်မိးဒ်ဒ် ; My son has become large ; implying that he is not yet full grown.*

Remark, 1st When the duplicated verbs are joined to another verb, they become adverbs qualifying that verb, and indicate *intensity*. ။ *တူၤဝၢ်လီၤကထာမ့ၢ်အိၣ်ဗျးမိးဝၢ်အဂၢၤမိးဘျိက့ၤအိၣ်တဘိဘိန့ၣ်တမ့ၢ်လၢၤတၢ်တၢ်တၢ်,ကဲက့ၤအးဝၢ်လီၤ ; ဒ်အံၤ,—ဟီၣ်န့ၣ်န့ၣ်,ဆါဒ်ဒ်ဒ်,လဲၤဆူၣ်ဆူၣ်,ယဲၤဆူၣ်ဆူၣ်,—စံးတၢ်အပူၤ,န့ၣ်န့ၣ်,ဒ်ဒ်ဒ်,ဆူၣ်ဆူၣ်,ဆူၣ်ဆူၣ်တဖၣ်မ့ၢ်အးဝၢ်,ဘျိက့ၤဟီၣ်,ဆါ,လဲၤ,ယဲၤ,ဒ်န့ၣ်လီၤ.*

Remark, 2nd When joined to a noun, they become adjectives, indicating a more than ordinary degree. ။ *တူၤဝၢ်လီၤကထာမ့ၢ်အိၣ်ဗျးမိးနီၣ်ဒ်ဒ်တမ့ၢ်လၢၤတၢ်တၢ်တၢ်, မ့ၢ်အးဇတံၣ်လီၤ, မိးဘျိက့ၤဒ်ဒ်အဝဲန့ၣ်လီၤ ; ဒ်အံၤ,ယထံၣ်ကတိဒ်ဒ်ဒ်တဘျီ I saw a largish ship, i. e. larger than the ordinary size, though not the largest ; စံးတၢ်အပူၤ,ဒ်ဒ်ဒ်,မ့ၢ်အးဇတံၣ်.ဘျိက့ၤကတိ. ။ ပှၢၤဂ့ၤဂ့ၤ, quite a good person, though, perhaps, not the best ; စံးတၢ်အပူၤ ဂ့ၤဂ့ၤ,မ့ၢ်အးဇတံၣ်,ဘျိက့ၤပှၢၤ. ။ န့ၣ်န့ၣ်န့ၣ်ဟံၣ်ဒ်ဒ်ဒ်ဒ်တဖၣ်မ့ၢ်လၢၤ,တၢ်ဆၣ်,တထဲၤဖိးမိးယထံၣ်န့ၣ်န့ၣ်, You have built you a large house, to be sure ; but it is not equal, in size, to mine.*

၄။ *န့ၣ်န့ၣ်, န့ၣ်ပှၢၤဒ်ဒ်ဒ်, ယမ့ၢ်မ့ၢ်ကိးပှၢၤဒ်ဒ်ဒ်, တၢ်ဆၣ်ပဒ်ဒ်ဒ်ဒ်ဒ်ဒ်တၢ်ဂၢၤန့ၣ်ကကွၢ်ပဲခဲၤ, You are a person of some importance, so am I ; but will the Governor favor us (on that account?)*

Modes. — ဝၢ်အကျိၤတဖၣ်အဝဲ.

၁။ *ဝၢ်ခဲးတၢ်တဖၣ်လိၤဆီလၢ အစံးဝၢ်ဆၢပံၤကလံာ်တၢ်တနီၤ, —ဒ်အံၤ,ယလဲၤ,ယတလဲၤတၢ် ; မိးမၢတၢ်,ကညးတၢ်တနီၤ,—ဒ်အံၤ,လဲၤတက့ၢ်,လဲၤတဂ့ၤ ; မိးတနီၤအိၣ်ဒ်ဒ်ဒ်,ယတးမိးအစံးတၢ်တခါမန့ၣ်တၢ်,မ့ၢ်လဲၤ,မ့ၢ်တလဲၤတၢ်,ဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ ; မိးတနီၤ*

န့ၣ်သံကွာ်တၢ်,လဲၤဒါ,တလဲၤဘၣ်ဒါ ; စံးဒ်န့ၣ်လိၤ. «ဝါဂ်ဝံး
တၢ်အဒိအတဲာ်တဖၣ်အံၤပယုာ်အမံၤလၢဝါဂ်အကျါလိၤ.

Positive Mode.—ပိဝတံာ်အကျါ.

«ဝါဂ်ဝံးတၢ်ခါဆၢပံာ်ကလၢန့ၣ်မ့ၢ်ပိစတံာ်အကျါလိၤ ; ဒ်အံၤ.ယအိၣ်မ့ၢ်, န
အိၣ်မ့ၢ်, ပှၤအိၣ်မ့ၢ် ; ယဘအိၣ်ဘၣ်မ့ၢ်, နတအိၣ်ဘၣ်မ့ၢ်, ပှၤတအိၣ်ဘၣ်မ့ၢ်,—စံး
တၢ်အပူၤ, အိၣ်, အကျါ, မ့ၢ်ပိစတံာ်အကျါလိၤ ; မ့ၢ်အစ့ၢ်ဒ်လဲၣ်, စံးလၢအအိၣ်
မ့ၢ်ဂ့ၤ, တအိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, စံးခါဆၢကျါမန့ၤလိၤ.

Precative, or Imperative Mode.—ပြဲကတံာ်အကျါ.

«ဝါဂ်လၢအဘၣ်စးဒီးမၤတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,ကညးတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, မ့ၢ်ပြဲကတံာ်အကျါလိၤ ;
ဒ်အံၤ,လဲၤ,လဲၤနဲ, လဲၤသ့ဝဲ,လဲၤတ့ၢ်, လဲၤကၣ်န့ၣ်, လဲၤဘက့ၢ်, လဲၤတဂ့ၤ, လဲၤမိၤ,
—စံးတၢ်အပူၤ,လဲၤအကျါ,မ့ၢ်ပြဲကတံာ်အကျါလိၤ ; အဂ့ၢ်ဒ်လဲၣ် ; ဒုးလဲၤပှၤဂၤ
အဂ့ၢ်လိၤ. «တုၤပှၤစ့တၢ်, ကညးတၢ်လၢအဂီၢ်ဒ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, လၢပှၤဂၤအဂီၢ်မ့ၢ်
ဂ့ၤ, စံးစ့ၢ်ကိးလၢမံ ; ဒ်အံၤ, မံယလဲၤတက့ၢ်, မံပှၤတဂၤန့ၣ်ကလဲၤဝဲတက့ၢ်.

Suppositive Mode.—ဝပိဝတံာ်အကျါ.

«တုၤဝါဂ်ဝံးတၢ်အိၣ်ဒီး မ့ၢ်သတးဒီးအစံးတၢ်တခါဆၢ, တကျါမန့ၤဘၣ်န့ၣ်ပ
ယုာ်အကျါလၢစိစတံာ်အကျါလိၤ ; ဒ်အံၤ, နမ့ၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဒီးနကတုၣ်တၢ်ဒီးဘး
လိၤ,—စံးတၢ်အပူၤ,ဟ့ၣ်ဝဲတစံးဘၣ်, တဟ့ၣ်ဘၣ်ဝဲဒါ, တစံးဘၣ် ; မ့ၢ်ဟ့ၣ်စံးဝဲ
လိၤ. မၤသးဒ်န့ၣ်ဒီးဟ့ၣ်အကျါအံၤမ့ၢ်စိစတံာ်အကျါလိၤ. «နမၤမ့ၢ်သ့ဒီး
မၤစၢၤယၤတက့ၢ် ; နမၤမ့ၢ်တသ့ဘၣ်ဒီးယကဘၣ်ဒိၣ်လိၤ, စံးတၢ်အပူၤ, မၤသ့
မ့ၢ်ဝါဂ်, စိစတံာ်အကျါ.

«ကွၢ်ကွၢ်, စိစတံာ်အကျါန့ၣ်ဘၣ်စးဒီးတၢ်ကထိၤခံထံၣ်လိၤ ; အခိၣ်ထံးဘ
ထံၣ်, မ့ၢ်စိစတံာ်. မ့ၢ်အံၤခံထံၣ်, မ့ၢ်ပိစတံာ်တဒိလိၤ ; ဒီးကယၢ်တံာ်တ
ဘိဘိအိၣ်လၢခံထံၣ်အဘၣ်ခါ,ဒီးကျိးခံထံၣ်အဘၢလိၤ.

Interrogative Mode.—အံၣ်တရိဂတံာ်အကျါ.

«အံၣ်တရိဂတံာ်အကျါန့ၣ်ဘၣ်စးဒီးသံကွာ်တၢ်လိၤ. «အဒိအလဲာ်မၤအသး
ဒ်အံၤ,—နလဲၤဒါ ; တလဲၤဘၣ်ဒါ : ဘၣ်မန့ၤလၢနလဲၤလဲၣ် ; ဘၣ်မန့ၤလၢန
တလဲၤဘၣ်လဲၣ် ;—စံးတၢ်အပူၤ,လဲၤဒါ, လဲၤလဲၣ်, မ့ၢ်အံၣ်တရိဂတံာ်အကျါလိၤ.

«ကွၢ်ကွၢ်, အံၣ်တရိဂတံာ်အကျါအတၢ်ပုၤနီၣ်, မ့ၢ်ဒါ,ဒေၣ်, လဲၣ်, လိၣ်တဖၣ်လိၤ.
the လိၣ် is colloquial.

Each Mode has two *Forms*, the *Affirmative* and *Negative*.

။အကျါတဖၣ်အိၣ်ဒီးအဒိခံမံၤချၢ်ချၢ်လီၤ ; အဖၢၢ်မတံၣ်အဒိတမံၤဒီးန့ၣ်ဂတံၣ်အဒိတမံၤလီၤ.

	အဖၢၢ်မတံၣ်ဒီး.	န့ၣ်ဂတံၣ်အဒိ.
ဒိစတံၣ်အကျါ.	ယလဲၤ,	ယတလဲၤတၢ်.
	သရၣ်ဒူးလဲၤယၤ,	တဒူးလဲၤယၤတၢ်.
	ယလဲၤသ့,	ယလဲၤတသ့တၢ်.
	ယလဲၤကျိၤ,	ယတလဲၤကျိၤတၢ်.
	ယဒိၣ်န့ၣ်န့ၣ်,	ယတဒိၣ်န့ၣ်န့ၣ်တၢ်.
ပရိၣ်ဒိၣ်တကျိၤ,	ပဒိၣ်တဒိၣ်တကျိၤတၢ်.	
	စီၤပၤဒိၣ်တၢ်,	စီၤပၤတဒိၣ်တၢ်တၢ်.
ပရိၣ်ဒိၣ်တကျိၤ.	လဲၤတကျိၤ,	လဲၤတဂ့ၤ.
	ဒူးလဲၤယၤတကျိၤ,	ဒူးလဲၤယၤတဂ့ၤ.
	မံၣ်လဲၤသ့တကျိၤ,	မံၣ်လဲၤသ့တဂ့ၤ.
	လဲၤကျိၤတဂ့ၤ.	
ဒိစတံၣ်အကျါ.	န့ၣ်မ့ၢ်လဲၤဒီး,	န့ၣ်မ့ၢ်တလဲၤတၢ်ဒီး.
	န့ၣ်မ့ၢ်ဒူးလဲၤယၤဒီး,	န့ၣ်မ့ၢ်တဒူးလဲၤတၢ်ယၤဒီး.
	န့ၣ်မ့ၢ်လဲၤသ့ဒီး,	န့ၣ်မ့ၢ်တလဲၤသ့တၢ်ဒီး.
	န့ၣ်မ့ၢ်လဲၤကျိၤဒီး,	န့ၣ်မ့ၢ်တလဲၤကျိၤတၢ်ဒီး.
အိၣ်တရီၣ်ဂတံၣ်အကျါ.	န့ၣ်လဲၤဒါ ; လဲၤလဲၣ်,	န့ၣ်တလဲၤတၢ်ဒါ ; တလဲၤတၢ်လဲၣ်.
	န့ၣ်ဒူးလဲၤယၤဒါ ; ဒူးလဲၤယၤလဲၣ်,	န့ၣ်တဒူးလဲၤယၤတၢ်ဒါ ; တဒူးလဲၤယၤလဲၣ်.
	န့ၣ်လဲၤသ့ဒါ ; လဲၤသ့လဲၣ်,	န့ၣ်တလဲၤသ့တၢ်ဒါ ; တလဲၤသ့လဲၣ်.
	န့ၣ်လဲၤကျိၤဒါ ; လဲၤကျိၤလဲၣ်,	န့ၣ်တလဲၤကျိၤတၢ်ဒါ ; တ—တၢ်လဲၣ်.

Tenses. — ဝါၣ်အခူအခါ.

။တၢ်တမံၤလၢ အဘၣ်ဃးဒီးဝါၣ်န့ၣ်မ့ၢ် အခူအခါအဆၢအကတီၢ်လီၤ. ။ကယဲၢ်ပမၤတၢ်, ပအိၣ်တၢ်, ပဒီးတၢ်, ပတူၢ်တၢ်, ပဒိၣ်တၢ်တဖၣ်အိၣ်ဒီးအခူအခါခဲလၢၢ်လီၤ. ။ဝါၣ်အခူအခါန့ၣ်ပဒီးအဆၢလွံၣ်မ့ၢ်ယဲၢ်မံၤ ; ဒိပဝံးတၢ်အထိး ခါတဖျါ, Aorist ; ခါအံၤ, Present ; ခါဝံၤ, Past ; ခဲညါခါ, Future ; ခါဝံၤခဲညါ, Second Future. The last involving, as it does, a compound sentence, is not introduced into the Paradigms.

Aorist.—ခါတဖျါအဝုာ်.

ပမ့ၢ်ခိးလာသရၣ် လဲၤဆူတကူၣ်န့ၣ်, ဖျါထဲလာအလဲၤဝဲ, မ့ၢ်အလဲၤဝဲအခါဝဲ
လဲၣ်န့ၣ်တဖျါတၣ်. «မၤသးဒ်န့ၣ်ဒီး, လဲၤအံၤအခါ, မ့ၢ်ခါတဖျါလီၤ. The
specific time may generally be ascertained with sufficient defini-
teness by the attending circumstances. The Aorist may be *past*,
present, or *future*; except in the Precative Mode, in which it
may be either present, or future.

Present.—ခါအံၤအဝုာ်.

ပမ့ၢ်ခိးလာအရၣ်လဲၤခဲအံၤ, သရၣ်လဲၤဒီး, ဒီးပန့ၢ်ပာ်လာအလဲၤတၢ်တဆိတုာ်
ဒီးတၣ်, တအိၣ်ကတီၢ်ဒီးတၣ်. «ပမ့ၢ်ခိးလာသရၣ်တလဲၤလာၤတၣ်န့ၣ်ပန့ၢ်ပာ်
လာအအိၣ်ကတီၢ်ဒီးခဲကန့ၣ်အံၤတလဲၤတၣ်. «လာန့ၣ်အခါညါ, ပခံး, သရၣ်လဲၤ
ခဲကန့ၣ်အံၤ, လဲၤဒီးအဖၤမ့ၢ်အံၤ,—ခိးတၢ်တဖၣ်အပူၤ, လဲၤအခါ, မ့ၢ်ခါအံၤလီၤ.

Past.—ခါဝံၤအဝုာ်.

ပမ့ၢ်ခိးလာအရၣ်လဲၤလံၤ, လဲၤဝံၤ, လဲၤဝံၤလံၤ. ဒီးပန့ၢ်ပာ်လာအလဲၤခါပူၤကွံာ်လံၤ
လီၤ. «မၤသးဒ်န့ၣ်ဒီးလဲၤအံၤအခါ, မ့ၢ်ခါဝံၤလီၤ. «တၣ်ဆၣ်, အလဲၤတၢ်အခါ
န့ၣ်, မ့ၢ်ပူၤကွံာ်မိကိာ်ဖါ, ဗဲးဗဲးလံၤဖါ, တဖျါဒီးတၣ်; ဒ်သိးအဝဲန့ၣ်ကဖျါက့ၤဒီးပ
ဘျီက့ၤအခါလာအဒီးဝဲဒ်အကြၢၤအတၣ်တဘီတီ, ဒ်အံၤ, လဲၤတ့ၢ်လံၤ, လဲၤတ့ၢ်
ဗဲးဗဲးလံၤ, လဲၤဗဲးဗဲးတ့ၢ်လံၤ, လဲၤပာ်လံၤ, လဲၤပာ်စၢၤလံၤ, လဲၤလာဖျါလံၤလံၤလံၤ,
လဲၤလံၤမိကိာ်ဖါ, လဲၤမကိာ်, လဲၤမကိာ်အုၤ,—ခိးတၢ်တဖၣ်အပူၤ, တ့ၢ်, ဗဲးဗဲး,
ပာ်, ပာ်စၢၤ, လံၤလံၤ, မ့ၢ်အဒီးဝဲဒ်ခုၣ်ခုၣ်လာအဘျီက့ၤလဲၤ.

Future.—ခဲညါခါအဝုာ်.

ပမ့ၢ်ခိးလာသရၣ်ကလဲၤန့ၣ်, ပန့ၢ်ပာ်လာအတလဲၤဒီးတၣ်, ကလဲၤဆူညါတ
ဘျီလီၤ. «မၤသးဒ်န့ၣ်ဒီးလဲၤအံၤအခါ, မ့ၢ်ခဲညါခါလီၤ; တၣ်ဆၣ်ကလဲၤအခါ
ဘူးလံၤဖါ, ကယံာ်ဒီးန့ၣ်, တဖျါဒီးတၣ်, ဒ်သိးကဖျါလီၤတၢ်တက့ၢ်ဒီးပ ဘျီက့ၤအက
လဲၤခါလာတၢ်ကတီၢ်အဝဲဒ်အကြၢၤအတၣ်တဘီတီန့ၣ်လီၤ,—ဒ်အံၤ, ကလဲၤခဲ
ကိာ်, ကလဲၤခဲအံၤ, ကလဲၤဆူညါ, ကလဲၤခဲကိာ်အုၤ, ကလဲၤခဲကိာ်တဖၣ်. ခဲအ
ဝုာ်န့ၣ်, ကွၢ်လာအဒီးတံာ်အကျါ. page ၅၆.

Second Future.—ခါဝံၤခဲညါအဝုာ်.

ခါဝံၤခဲညါခိးတၢ်န့ၣ်အိၣ်အိၣ်ဝဲလာပပာ်ဒိၣ်အခါခံမံၤ, ဒ်ပခံးတၢ်အသိးခါဝံၤ
တမံၤဒီးခဲညါခါတမံၤလီၤ; ဒ်အံၤ, ပတချုးတုၤလာအအိၣ်န့ၣ်ကတးလံၤသၣ်,—ခိး

တာ်အပူၤ, ကတး, မ့ၢ်ခဲညါခါ ; ဟးလံာ်, မ့ၢ်ခါဝံၤလီၤ. မးသးဒ်န့ၢ်ဒ်ဒ်ကတး
လံာ်, မ့ၢ်ခါဝံၤခဲညါလီၤ.

The same form is used to express what would have occurred had not something intervened to prevent it; thus ဟ့ၤအဖီစီတဂၤ
န့ၢ်မ့ၢ်တဖဲဒ်ဒ်သံအသးဒ်ဝဲလၢတၢ်ဒီးတးအခါတၢ်ဒီး, ဟ့ၤဒီးတးဖိဝဲဒ်အံၤက
လီၤတၢ်ဆူလၢရၢ်ပူၤခဲးခဲးတ့ၢ်လဲလီၤ. Had not God's own son (or,
true son) come and himself died for our sins, We sinners would
have fallen in to hell long since.

Conjugation of Verbs. — ဝဲကျဲၤစုၣ်ဝါၣ်အကျိၣ်အကျိၣ်
အဒိအထံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒီးအထံးဒီးအဖိဒ်အံၤဒ်န့ၤအဝ့ၢ်.

In the Paradigms which follow an Objective of Transitive verbs is inserted because, in some of the modes and tenses, the objective comes between the Particles which indicate those Modes and Tenses. Besides, by thus completing the sentence, the student will find the Paradigms useful as a kind of Phrase Book.

There are other ways of indicating the Numbers, Modes, and Tenses besides that exhibited in the Paradigm; to exhibit them all would either confuse the Paradigm, or require a separate Paradigm for each form, thereby increasing the number of Paradigms to an undesirable extent. That form is exhibited which is considered worthy to be distinguished as a standard form.

ဝဲကျဲၤစုၣ်ဝါၣ်စံၣ်ပၤ, ဝါၣ်ကတဲၣ်, ဝါၣ်ပၤနီၣ်, ဝါၣ်တုၣ်နီၣ်သ့ၣ်ဒီးတၢ်ကတိၤ
အဂၤတၢ်ဘဲဒီးအကျိၣ်, အကျိၣ်, အဒိ, အခါ, အပၤဂၤစၢၣ်, အနၢၣ်တၢ်ဒ်အံၤဒ်န့ၤ
န့ၢ်, မ့ၢ်ကျိၣ်ဆိကမိၣ်အဒိအထံၣ်အိၣ်လၢအဖိလံာ်အံၤဒ်ဒ်ပူၤကပၤဂၤနီၣ်ကတိၤညါတ
ကျိၣ်လီၤ.

အတၢ်ကျဲးစွဲၣ်ဝဲလိၤသိၣ်အိၣ်

FIRST CON

အတၢ်ကျဲးစွဲၣ်, ဝဲး

ၣ်စၢ်ခိၣ်ပၤ, —ပၤနီၣ်

စီနၢ်ဘၢ်

ယၤပၢ်စၢ်

န့ၣ်ပၢ်စၢ်

ဝၤပၢ်စၢ်

Postive Mode.—

Affirmative Form.—

ခါတဖျါ	ယမၤဟံၣ်	န့ၣ်မၤ—	ပှၤမၤ—
ခါအံၤ	ယမၤဟံၣ်ခဲအံၤ	န့ၣ်မၤ—	ပှၤမၤ—
ခါဝံၤ	ယမၤလံၣ်ဟံၣ်လံ	န့ၣ်မၤလံ—	ပှၤမၤလံ—
ခဲညါခါ	ယကမၤဟံၣ်	န့ၣ်ကမၤ—	ပှၤကမၤ—

Negative.—

ခါတဖျါ	ယတမၤဟံၣ်တၣ်	န့ၣ်တမၤ—	ပှၤတမၤ—
—အံၤ	ယတမၤဟံၣ်ခဲအံၤတၣ်	န့ၣ်တမၤ—	ပှၤတမၤ—
—ဝံၤ	ယတမၤခိးတၣ်ဟံၣ်တၣ်	န့ၣ်တမၤခိး—	ပှၤတမၤခိး—
ခဲညါ—	ယတမၤလၢၤတၣ်ဟံၣ်တၣ်	န့ၣ်တမၤလၢၤ—	ပှၤတမၤလၢၤ—

သးတမံၤတၢ်တမံၤအဒိအတၢ်.

JUGATION.

Simple Verb.—*Trans.*   မာ်.

ပုၤနၢၣ်တၢ်.

ယၢ်—

န့ၣ်—

ဂၢ်—

ပိၤတၢ်အကျိၤ.

အဖၢၢ်မတၢ်အဒိ.

ပမာ်—

သုမာ်—

ပှၢ်သ့ၣ်မာ်—

ပမာ်—

သုမာ်—

ပှၢ်သ့ၣ်မာ်—

ပမာ်လံာ်—

သုမာ်လံာ်—

ပှၢ်သ့ၣ်မာ်လံာ်—

ပကမာ်—

သုကမာ်—

ပှၢ်သ့ၣ်ကမာ်—

န့ၣ်တၢ်အဒိ.

ပတမာ်တၢ်—

သ့တမာ်တၢ်—

ပှၢ်သ့ၣ်တမာ်တၢ်—

ပတမာ်—

သ့တမာ်—

ပှၢ်သ့ၣ်တမာ်—

ပတမာ်ဒီး—

သ့တမာ်ဒီး—

ပှၢ်သ့ၣ်တမာ်ဒီး—

ပတမာ်လၢၤ—

သ့တမာ်လၢၤ—

ပှၢ်သ့ၣ်တမာ်လၢၤ—

ဗိနာဂ်ဘာ်.

ယာ်ပာ်ဂ်တၢ်

နုၤ—

ဂ့ၤ—

Precative Mode.—

Affirmative.—

ခါတၢ်ပျါ	ဝိယမၤဟံၣ်တက့ၢ်	မၤဟံၣ်န့—	ဝိဂ့ၤမၤဟံၣ်—
—အံၤ	ဝိယမၤဟံၣ်ခဲအံၤတက့ၢ်	မၤဟံၣ်န့ခဲအံၤ—	ဝိဂ့ၤမၤဟံၣ်ခဲအံၤ—
—ဝံၤ	The nature of the case does not		
ခဲညါ—	ဝိယမၤဟံၣ်ခဲညါတက့ၢ်	မၤဟံၣ်န့ခဲညါ—	ဝိဂ့ၤမၤဟံၣ်ခဲညါ—

Negative.—

ခါတၢ်ပျါ	ဝိယသုတမၤဟံၣ်တဂ့ၤ	မၤဟံၣ်န့—	ဝိဂ့ၤသုတမၤ—
—အံၤ	ဝိယသုတမၤဟံၣ်ခဲအံၤတဂ့ၤ	မၤဟံၣ်န့—	ဝိဂ့ၤသုတမၤ—
—ဝံၤ			
ခဲညါ—	ဝိယသုတမၤလၢဟံၣ်တဂ့ၤ	နုၤသုတမၤ—	ဝိဂ့ၤသုတမၤ—

Remarks ; တခၣ် may be used for the plural ;

အ, or အဝဲ, is often used for the 3rd pers.

There are various ways of indicating the Modes and Tenses, as ခါအံၤ may be indicated by ခဲကနံၣ်အံၤ, as ယမၤဟံၣ်ခဲကနံၣ်အံၤ, or မိး, as ယမၤမိးဟံၣ် I am building. ယမၤမိးဟံၣ်မိး do.

ခါဝံၤ may be indicated by ဝံၤ, or by ဝံၤလံ, as ယမၤဟံၣ်ဝံၤလံ i. e. I have finished building.

ခဲညါခါ We may say ယကမၤဟံၣ်ခဲညါ, or—ခဲကိၣ်, or—ဆူညါ; or ခဲညါယကမၤဟံၣ်,—ခဲကိၣ်ယကမၤဟံၣ်,—ဆူညါယကမၤဟံၣ်.

ခါအံၤ Negative ; We may say ခဲအံၤယတမၤဟံၣ်တဂ့ၢ်, or—တမၤတဂ့ၢ်ဟံၣ်တဂ့ၢ်.

ခါဝံၤ “ “ ယမၤဟံၣ်ကဝံၤတဂ့ၢ် or—ကဝံၤမိးတဂ့ၢ် i. e. I have not done building.

ခဲညါခါ “ “ ခဲညါယတမၤလၢဟံၣ်တဂ့ၢ်, or—လၢတဂ့ၢ်ဟံၣ်တဂ့ၢ်; or ယတမၤလၢဟံၣ်ခဲညါတဂ့ၢ်. ခဲကိၣ် or ဆူညါ may be used instead of ခဲညါ at the beginning or end of the phrase.

ဗျံင်နာ်ဝါင်.

ယါ—

နါ—

ပှါ—

တြိကထံင်အကျါ.

အဖာ်မထံင်အဒိ.

မိဝမာ်ဟံင်—

မာ်ဟံင်သုဝဲ—

မိပှါသ့ဝဲမာ်ဟံင်—

မိဝမာ်ဟံင်ခဲအံင်—

မာ်ဟံင်သုဝဲခဲအံင်—

မိပှါသ့ဝဲမာ်ဟံင်ခဲအံင်—

admit of a *past* Precative or Imperative.

မိဝမာ်ဟံင်ခဲညါ—

မာ်ဟံင်သုဝဲခဲညါ—

မိပှါသ့ဝဲမာ်ဟံင်ခဲညါ—

နူဂထံင်.

မိဝသုတမာ်—

မာ်ဟံင်သုဝဲ—

မိပှါသ့ဝဲသုတမာ်—

မိဝသုတမာ်—

မာ်ဟံင်သုဝဲ—

မိပှါသ့ဝဲသုတမာ်—

မိဝသုတမာ်—

သုသုတမာ်—

မိပှါသ့ဝဲသုတမာ်—

Remarks on Precative Mode :

ခါအံင် We may say ခဲအနီင်အံင် instead of ခဲအံင်, The နဲ and သုဝဲ may be omitted in the 2nd Pers.

ခဲညါခါ .. ခဲညါ or ဆူညါ or ခဲလိပ် with, or instead of လာ. ဒါ is sometimes at the end of the Precative Phrase instead of မိ at the beginning in familiar conversation. The simple verb is often used imperatively. တက့ၢ်, when used in commanding still implies persuasion. တဂ့ၢ်, in the negative form of the Precative or Imperative, still means, not good, not proper, &c. တ may be used before the verb in each of the *Pre. Affir.* tenses. These remarks on the variations, &c. must be considered applicable (more or less.) to the corresponding Modes and Tenses of all the Conjugations,

စီနာဂ်ဘာဂ်.

ယးဟာဂ်စာဂ်

နၢ—

ဂၢ—

Suppositive Mode.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ	ယမ့ၢ်မၤဟံၣ်	နမ့ၢ်မၤ—	ပှၤမ့ၢ်မၤ—
—အံၤ	ယမ့ၢ်မၤဟံၣ်ခဲအံၤ	နမ့ၢ်မၤ—	ပှၤမ့ၢ်မၤ—
—ဝံၤ	ယမ့ၢ်မၤလံာ်ဟံၣ်လံာ်	နမ့ၢ်မၤလံာ်—	ပှၤမ့ၢ်မၤလံာ်—
ခဲညါ—	ယမ့ၢ်မၤထံၣ်ခဲညါ	နမ့ၢ်မၤ—	ပှၤမ့ၢ်မၤ—

Negative.—

ခါတဖျါ	ယမ့ၢ်တမၤတၣ်ဟံၣ်	နမ့ၢ်တမၤ—	ပှၤမ့ၢ်တမၤ—
—အံၤ	ယမ့ၢ်တမၤတၣ်ဟံၣ်ခဲအံၤ	နမ့ၢ်တမၤ—	ပှၤမ့ၢ်တမၤ—
—ဝံၤ	ယမ့ၢ်တမၤဒီးတၣ်ဟံၣ်	နမ့ၢ်တမၤ—	ပှၤမ့ၢ်တမၤ—
ခဲညါ—	ယမ့ၢ်တမၤဟံၣ်ခဲညါတၣ်	နမ့ၢ်တမၤ—	ပှၤမ့ၢ်တမၤ—

Interrogative.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ	မ့ၢ်ယမၤဟံၣ်ဧါ	မ့ၢ်နမၤ—ဧါ	မ့ၢ်ပှၤမၤ—ဧါ
—အံၤ	မ့ၢ်ယမၤဟံၣ်ခဲအံၤဧါ	မ့ၢ်နမၤ—ဧါ	မ့ၢ်ပှၤမၤ—ဧါ
—ဝံၤ	မ့ၢ်ယမၤဟံၣ်လံာ်ဧါ	မ့ၢ်နမၤ—ဧါ	မ့ၢ်ပှၤမၤ—ဧါ
ခဲညါ—	မ့ၢ်ယကမၤဟံၣ်ဧါ	မ့ၢ်နကမၤ—ဧါ	မ့ၢ်ပှၤကမၤ—ဧါ

Negative,—

ခါတဖျါ	ယတမၤဟံၣ်တၣ်ဧါ	နတမၤ—တၣ်ဧါ	ပှၤတမၤ—တၣ်ဧါ
—အံၤ	ယတမၤဟံၣ်ခဲအံၤတၣ်ဧါ	နတမၤ—“	ပှၤတမၤ— “
—ဝံၤ	ယတမၤဒီးဟံၣ်တၣ်ဧါ	နတမၤဒီး—“	ပှၤတမၤဒီး—“
ခဲညါ—	ယတမၤဟံၣ်ခဲညါတၣ်ဧါ	နတမၤ— “	ပှၤတမၤ— “

ဗုဒ္ဓါနာ်တၢ်ဂၢ်

ယၤ —

နၤ —

ဂၤ —

စပိစတံာ်အကျါ.

အဖၢာ်မတံာ်အဒိ.

ပမ့ၢ်မၤ —

သုမ့ၢ်မၤ —

ပှၤသ့ၣ်မ့ၢ်မၤ —

ပမ့ၢ်မၤ —

သုမ့ၢ်မၤ —

ပှၤသ့ၣ်မ့ၢ်မၤ —

ပမ့ၢ်မၤလံာ် —

သုမ့ၢ်မၤလံာ် —

ပှၤသ့ၣ်မ့ၢ်မၤလံာ် —

ပမ့ၢ်မၤ —

သုမ့ၢ်မၤ —

ပှၤသ့ၣ်မ့ၢ်မၤ —

န့ၣ်ဂတံာ်.

ပမ့ၢ်တမၤ —

သုမ့ၢ်တမၤ —

ပှၤသ့ၣ်မ့ၢ်တမၤ —

ပမ့ၢ်တမၤ —

သုမ့ၢ်တမၤ —

ပှၤသ့ၣ်မ့ၢ်တမၤ —

ပမ့ၢ်တမၤ —

သုမ့ၢ်တမၤ —

ပှၤသ့ၣ်မ့ၢ်တမၤ —

ပမ့ၢ်တမၤ —

သုမ့ၢ်တမၤ —

ပှၤသ့ၣ်မ့ၢ်တမၤ —

အံာ်တရီၤဂတံာ်အကျါ.

အဖၢာ်မတံာ်အဒိ.

မ့ၢ်ပမၤ — ဧါ

မ့ၢ်သုမၤ — ဧါ

မ့ၢ်ပှၤသ့ၣ်မၤ — ဧါ

မ့ၢ်ပမၤ — ဧါ

မ့ၢ်သုမၤ — ဧါ

မ့ၢ်ပှၤသ့ၣ်မၤ — ဧါ

မ့ၢ်ပမၤ — ဧါ

မ့ၢ်သုမၤ — ဧါ

မ့ၢ်ပှၤသ့ၣ်မၤ — ဧါ

မ့ၢ်ပကမၤ — ဧါ

မ့ၢ်သုကမၤ — ဧါ

မ့ၢ်ပှၤသ့ၣ်ကမၤ — ဧါ

န့ၣ်ဂတံာ်.

ပတမၤ — တၣ်ဧါ

သုတမၤ — တၣ်ဧါ

ပှၤသ့ၣ်တမၤ — တၣ်ဧါ

ပတမၤ — “

သုတမၤ — “

ပှၤသ့ၣ်တမၤ — “

ပတမၤခိး —

သုတမၤခိး — “

ပှၤသ့ၣ်တမၤခိး — “

ပတမၤ — “

သုတမၤ — “

ပှၤသ့ၣ်တမၤ — “

2nd Form of the Interrogative.—

စီနာ်ဘာ်.

ယာ်ပာ်ခါ

နာ်—

Affirmative.—

ခါတဖျါ	တၢ်မနူယမဟံၣ်လဲၣ်	တၢ်နူနာ်—
—အံၤ	တၢ်မနူယမဟံၣ်ခဲအံၤလဲၣ်	—နာ်—
—ဝံၤ	တၢ်မနူယမဟံၣ်လံၣ်လဲၣ်	—နာ်—
ခဲညါ—	တၢ်မနူယကမဟံၣ်လဲၣ်	—နာ်—

Negative.—

ခါတဖျါ	တၢ်မနူယကမဟံၣ်လဲၣ်	—နာ်—
—အံၤ	တၢ်မနူယကမဟံၣ်ခဲအံၤလဲၣ်	—နာ်—
—ဝံၤ	တၢ်မနူယကမဟံၣ်လဲၣ်	—နာ်—
ခဲညါ—	တၢ်မနူယကမဟံၣ်ခဲညါတၢ်လဲၣ်	—နာ်—

Remarks, on the Suppos. and Interrog. Modes and Tenses.

- ခါတဖျါ *Suppos. Affir. & Neg.* If we put နာ် before the pronoun, the form becomes Positive.
- အံၤ We may say ခဲကနံၣ်အံၤ ; and in some connections ဝံး *yet, still*, will express present time.
- ဝံၤ ယမ့ၢ်မဟံၣ်ဝံၤ or ဝံၤလဲၣ်, or ယမဟံၣ်မ့ၢ်ဝံၤ If, or when, I have finished.
- ခဲညါ— For ခဲညါ we may say ဆူညါ or ခဲဟံၣ်. ခဲညါ and ဆူညါ may be put first, as ခဲညါယမ့ၢ်မဟံၣ်—
- ခါအံၤ *Neg.* We may say ခဲအံၤယမ့ၢ်ကမဟံၣ်, or ခဲကနံၣ်အံၤ—
- ခဲညါခါ We may use လာ် alone or with ခဲညါ, ဆူညါ, &c. as လာ်ယမ့ၢ်ကမဟံၣ်, or ဆူညါယမ့ၢ်ကမဟံၣ်လာ်.

အံၣ်တၢ်ဂီၤတံၣ်ခံၣ်မၤတမံၤ.

ဗိဒ္ဓါၣ်ဘၢၤ.

ဂၢၤ—   ဝၢၤ   န့ၤ   ဝါ

အၤတၢ်မတံၣ်အိၤ.

တၢ်မနူၤၤ—	တၢ်မနူၤဝ—	တၢ်မနူၤသု—	တၢ်မနူၤၤသ့ၣ်—
—ၤၤ—	—ဝ—	—သု—	—ၤသ့ၣ်—
—ၤၤ—	—ဝ—	—သု—	—ၤသ့ၣ်—
—ၤၤ—	—ဝ—	—သု—	—ၤသ့ၣ်—

န့ၣ်တံၣ်အိၤ.

—ၤၤ—	—ဝ—	—သု—	—ၤသ့ၣ်—
—ၤၤ—	—ဝ—	—သု—	—ၤသ့ၣ်—
—ၤၤ—	—ဝ—	—သု—	—ၤသ့ၣ်—
—ၤၤ—	—ဝ—	—သု—	—ၤသ့ၣ်—

Interrogatives may be used without မ့ၢ်. The *remarks* on the tenses of the other Modes may be applied to those of the *Interrogative*. ဝၢၤ may be inserted after တၢ်မနူၤ. မ့ၢ်အၣ်ဒိၣ် may be used for the 2nd *Interrogative* instead of တၢ်မနူၤ, thus, ယတမၤတၢ်တံၣ်မ့ၢ်အၣ်ဒိၣ်လဲၣ်.

There is another Form of the *Interrogative* implying *affirmation*, as ယမၤတံၣ်လဲၣ် Did I not build a house !

These *Remarks* must be considered as more or less applicable to the corresponding Modes and tenses of all the *Conjugations*.

SECOND CON

အတတ်ကျွမ်းစွာ, ၂. ဝါးဝံ့ပာ, — တွင်နိုင်.

စီနာဂ်ဘာဂ်.

Positive Mode.—

Affirmative.—

	ယဟောဂ်တန်	နၤ—	ဂၤ—
ခါတဖျါ	ယမံ	နမံ	ပှၤမံ
—-အံၤ	ယမံခံး	နမံ—	ပှၤမံ—
—-ဝံၤ	ယမံလံ	နမံ—	ပှၤမံ—
ခဲညါ--	ယကမံ	န—	ပှၤ—

Negative.—

ခါတဖျါ	ယကမံအန်	နကမံ—	ပှၤကမံ—
—အံၤ	ယကမံခဲအံၤတန်	နကမံ—	ပှၤကမံ—
—-ဝံၤ	ယကမံခံးအန်	နကမံ—	ပှၤကမံ—
ခဲညါ—	ခဲညါယကမံအန်	-နကမံ—	-ပှၤကမံ—

Precative Mode.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ	မိယမံတက့ၢ်	မံနဲ—	မိပှၤမံ—
—အံၤ	မိယမံခဲအံၤတက့ၢ်	မံနဲ—	မိပှၤမံ—
—-ဝံၤ			
ခဲညါ—	မိယကမံခဲညါတက့ၢ်	မံနဲ—	မိပှၤကမံ—

Negative.—

ခါတဖျါ	မိယသုတမံတဂ့ၤ	နသုတမံ—	မိပှၤသုတမံ—
—အံၤ	မိယသုတမံခဲအံၤတဂ့ၤ	နသုတမံ—	မိပှၤသုတမံ—
—-ဝံၤ			
ခဲညါခါ	မိယသုတမံခဲညါတဂ့ၤ	နသုတမံ—	မိပှၤသုတမံ—

JUGATION.

Simple Verb,—*Trans.* ခံ.

ဗျိုင်နာ်ဒါ်ဘာ်.

ဝိစတံင်အကျိၤ.

အဖာ်မတံင်အဒိ.

ယၤ—

နၤ—

ဂၤ—

ပခံ

သုခံ

ပှၤသ့ခံ

ပခံ—

သုခံ—

ပှၤသ့ခံ—

ပခံ—

သုခံ—

ပှၤသ့ခံ—

ပ—

သု—

ပှၤသ့ခံ—

န့ဂတံင်အဒိ.

ပတခံ—

သုတခံ—

ပှၤသ့ခံတခံ—

ပတခံ—

သုတခံ—

ပှၤသ့ခံတခံ—

ပတခံ—

သုတခံ—

ပှၤသ့ခံတခံ—

—ပတခံ—

—သုတခံ—

—ပှၤသ့ခံတခံ—

ပြိကတံင်အကျိၤ.

အဖာ်မတံင်အဒိ.

မိပခံ—

မိသုဝဲ—

မိပှၤသ့ခံ—

မိပခံ—

မိသုဝဲ—

မိပှၤသ့ခံ—

မိပကခံ—

မိသုဝဲ—

မိပှၤသ့ခံကခံ—

န့ဂတံင်အဒိ.

မိပသုတခံ—

သုသုတခံ—

မိပှၤသ့ခံသုတခံ—

မိပသုတခံ—

သုသုတခံ—

မိပှၤသ့ခံသုတခံ—

မိပသုတခံ—

သုသုတခံ—

မိပှၤသ့ခံသုတခံ—

ယၤပၤဂၢၢ်စၢၣ်

နၤ—

ပှၤ—

Suppositive Mode.—

Affirmative.—

ခါတပျါ	ယၤမ့ၢ်မိ	နမ့ၢ်—	ပှမ့ၢ်—
—အံၤ	ယၤမ့ၢ်မံၣ်ခိး	နမ့ၢ်—	ပှမ့ၢ်—
—ဝံၤ	ယၤမ့ၢ်မံၣ်လံ	နမ့ၢ်—	ပှမ့ၢ်—
ခဲညါခါ	ယၤမ့ၢ်မိခဲညါ	နမ့ၢ်—	ပှမ့ၢ်—

Negative.—

ခါတပျါ	ယၤမ့ၢ်ကမံၣ်တၣ်	နမ့ၢ်ကမံ—	ပှမ့ၢ်ကမံ—
—အံၤ	ယၤမ့ၢ်ကမံခဲအံၤတၣ်	နမ့ၢ်ကမံ—	ပှမ့ၢ်ကမံ—
—ဝံၤ	ယၤမ့ၢ်ကမံခိးတၣ်	နမ့ၢ်ကမံ—	ပှမ့ၢ်ကမံ—
ခဲညါခါ	ယၤမ့ၢ်ကမံခဲညါတၣ်	နမ့ၢ်ကမံ—	ပှမ့ၢ်ကမံ—

Interrogative Mode.—

Affirmative.—

ခါတပျါ	မ့ၢ်ယၤမံၣ်ဖါ	မ့ၢ်န—	မ့ၢ်ပှ—
—အံၤ	မ့ၢ်ယၤမံၣ်ခိးဖါ	မ့ၢ်နမံ—	မ့ၢ်ပှမံ—
—ဝံၤ	မ့ၢ်ယၤမံၣ်လံဖါ	မ့ၢ်နမံ—	မ့ၢ်ပှမံ—
ခဲညါခါ	မ့ၢ်ယၤကမံၣ်ဖါ	မ့ၢ်နကမံ—	မ့ၢ်ပှကမံ—

Negative.—

ခါတပျါ	ယၤကမံၣ်တၣ်ဖါ (a)	နကမံ—	ပှကမံ—
—အံၤ	ယၤကမံခဲအံၤတၣ်ဖါ	နကမံ—	ပှကမံ—
—ဝံၤ	ယၤကမံခိးတၣ်ဖါ	နကမံ—	ပှကမံ—
ခဲညါခါ	ယၤကမံခဲညါတၣ်ဖါ	နကမံ—	ပှကမံ—

(a) or ယၤမံတၣ်မ့ၢ်တၣ်ဖါ, &c. 2nd Interrogative တၣ်မ့ၢ်နမံ
ဆဲၣ်, &c. 3rd Interrogative နမံလဲၣ်, &c.

ပုဒ်နာဉ်ဘာ်.

ဝဟ—

နာ—

ပှ—

ဝပ်စတံာ်အကျါ.

အဖာ်မတံာ်အဒိ.

ပမ့ာ်—

သုမ့ာ်—

ပှသ့ဉ်မ့ာ်—

ပမ့ာ်—

သုမ့ာ်—

ပှသ့ဉ်မ့ာ်—

ပမ့ာ်—

သုမ့ာ်—

ပှသ့ဉ်မ့ာ်—

ပမ့ာ်—

သုမ့ာ်—

ပှသ့ဉ်မ့ာ်—

န့ဂတံာ်အဒိ.

ပမ့ာ်ကမံ—

သုမ့ာ်ကမံ—

ပှသ့ဉ်မ့ာ်ကမံ—

ပမ့ာ်တမံ—

သုမ့ာ်တမံ—

ပှသ့ဉ်မ့ာ်တမံ—

ပမ့ာ်တမံ—

သုမ့ာ်တမံ—

ပှသ့ဉ်မ့ာ်တမံ—

ပမ့ာ်တမံ—

သုမ့ာ်တမံ—

ပှသ့ဉ်မ့ာ်တမံ—

အံဉ်တဖါကတံာ်အကျါ.

အဖာ်မတံာ်အဒိ.

မ့ာ်ပ—

မ့ာ်သု—

မ့ာ်ပှသ့ဉ်—

မ့ာ်ပမံ—

မ့ာ်သုမံ—

မ့ာ်ပှသ့ဉ်မံ—

မ့ာ်ပမံ—

မ့ာ်သုမံ—

မ့ာ်ပှသ့ဉ်မံ—

မ့ာ်ပကမံ—

မ့ာ်သုကမံ—

မ့ာ်ပှသ့ဉ်ကမံ—

န့ဂတံာ်အဒိ.

ပကမံ—

သုကမံ—

ပှသ့ဉ်ကမံ—

ပကမံ—

သုကမံ—

ပှသ့ဉ်ကမံ—

ပကမံ—

သုကမံ—

ပှသ့ဉ်ကမံ—

ပကမံ—

သုကမံ—

ပှသ့ဉ်ကမံ—

THIRD CON

ကတၢ်ကွဲၤဖျါ ၃. စၢ်ခိၣ်ပၤ—တုၣ်နိၣ်, —ကထိၤတၢ်သး.
ဗီၣ်န့ၣ်ဘၢ်.

ယၤပၢ်စၢ် နၢ— ဝၢ—

Positive Mode.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ	ယလဲၤထဲ	န—နဲ	ပှၢ—ဝဲ
—အံၤ	ယလဲၤဖိးထဲ	န—နဲ	ပှၢ—ဝဲ
—ဝံၤ	ယလဲၤလံထဲ ဓာ ယဲလံ	န—နဲ or နဲလံ	ပှၢ—ဝဲ or ဝဲလံ
ခဲညါခါ	ယကလဲၤထဲ	န—နဲ	ပှၢ—ဝဲ

Negative.—

ခါတဖျါ	ယတလဲၤတၢ်ထဲ	န—နဲ	ပှၢ—ဝဲ
—အံၤ	ခဲအံၤယတလဲၤတၢ်ထဲ	—န—နဲ	—ပှၢ—ဝဲ
—ဝံၤ	ယတလဲၤဖိးတၢ်ထဲ	န—နဲ	ပှၢ—ဝဲ
ခဲညါခါ	ယတလဲၤယၤတၢ်ထဲ	န—နဲ	ပှၢ—ဝဲ

Precative Mode.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ	ဝိယလဲၤယဲတက့ၢ်	လဲၤနဲ—	ဝိပှၢ—ဝဲ—
—အံၤ	ဝိယလဲၤယဲခဲအံၤတက့ၢ်	လဲၤနဲ—	ဝိပှၢလဲၤဝဲ—
ခဲညါခါ	ဝိယလဲၤယဲခဲညါတက့ၢ်	လဲၤနဲ—	ဝိပှၢလဲၤဝဲ—

Negative.—

ခါအဖျါ	ဝိယသုတလဲၤယဲတဂ့ၢ်	လဲၤနဲ—	ဝိပှၢသုတလဲၤဝဲ—
—အံၤ	ဝိယသုတလဲၤယဲခဲအံၤတဂ့ၢ်	လဲၤနဲခဲအံၤ—	ဝိပှၢသုတလဲၤဝဲ—
ခဲညါခါ	ဝိယသုတလဲၤယဲခဲညါတဂ့ၢ်	လဲၤနဲခဲညါ—	ဝိပှၢသုတလဲၤဝဲ—

JUGATION.

Simple Verb, *Intrans.* *Emphatic.* လဲၤ.
ဗျီန့ၢ်ဘၢၢ်.

ယၢ—

နၢ—

ဂၢ—

ဝီၤတံာ်အကျိၤ.

အဖၢၢ်မတံာ်အဒိၤ.

ပ—ပဲ

သု—သုဲ

ပှၤသ့ၣ်—ဲ

ပ—ပဲ

သု—သုဲ

ပှၤသ့ၣ်—ဲ

ပ—ပဲ or ပဲလံ

သု—သုဲ or သုဲလံ

ပှၤသ့ၣ်—ဲ or ဝဲလံ

ပ—ပဲ

သု—သုဲ

ပှၤသ့ၣ်—ဲ

န့ၣ်ကတံာ်အဒိၤ.

ပ—ပဲ

သု—သုဲ

ပှၤသ့ၣ်—ဲ

—ပ—ပဲ

—သု—သုဲ

—ပှၤသ့ၣ်—ဲ

ပ—ပဲ

သု—သုဲ

ပှၤသ့ၣ်—ဲ

ပ—ပဲ

သု—သုဲ

ပှၤသ့ၣ်—ဲ

တြိကတံာ်အကျိၤ.

အဖၢၢ်မတံာ်အဒိၤ.

စိပ—ပဲ—

လဲၤသုဲ—

စိပှၤသ့ၣ်—ဲ—

စိပဲလဲၤပဲ—

လဲၤသုဲ—

စိပှၤသ့ၣ်လဲၤပဲ—

စိပဲလဲၤပဲ—

လဲၤသုဲ—

စိပှၤသ့ၣ်လဲၤပဲ—

န့ၣ်ကတံာ်အဒိၤ.

စိဝသုတလဲၤပဲ—

လဲၤသုဲ—

စိပှၤသ့ၣ်သုတလဲၤပဲ—

စိပသုတလဲၤပဲ—

လဲၤသုဲခဲအံၤ—

စိပှၤသ့ၣ်သုတလဲၤပဲ—

စိပသုတလဲၤပဲ—

လဲၤသုဲခဲညါ—

စိပှၤသ့ၣ်သုတလဲၤပဲ—

စီနာ်ဘာ်.

ယာ်ဝါတၢ်

နၢ—

ဝါ—

Suppositive Mode.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ	ယမ့ၢ်လဲၤယဲ	နမ့ၢ်—နဲ	ပှၤမ့ၢ်—ဝဲ
—အံၤ	ယမ့ၢ်လဲၤယဲခဲအံၤ	နမ့ၢ်—နဲ—	ပှၤမ့ၢ်—ဝဲ—
—ဝံၤ	ယမ့ၢ်လဲၤလံၤယဲ	နမ့ၢ်—နဲ	ပှၤမ့ၢ်—ဝဲ
ခဲညါခါ	ခဲညါယမ့ၢ်လဲၤယဲ	—နမ့ၢ်—နဲ	—ပှၤမ့ၢ်—ဝဲ

Negative.—

ခါတဖျါ	ယမ့ၢ်တလဲၤတၢ်ယဲ	နမ့ၢ်—နဲ	ပှၤမ့ၢ်—ဝဲ
—အံၤ	ခဲအံၤယမ့ၢ်တလဲၤတၢ်ယဲ	—နမ့ၢ်—နဲ	—ပှၤမ့ၢ်—ဝဲ
—ဝံၤ	ယမ့ၢ်တလဲၤခိးတၢ်ယဲ	နမ့ၢ်—နဲ	ပှၤမ့ၢ်—ဝဲ
ခဲညါခါ	ယမ့ၢ်တလဲၤလၢၤတၢ်ယဲ	နမ့ၢ်—နဲ	ပှၤမ့ၢ်—ဝဲ

Interrogative Mode.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ	မ့ၢ်ယလဲၤယဲဒါ	—န—နဲဒါ	—ပှၤ—ဝဲဒါ
—အံၤ	မ့ၢ်ယလဲၤခိးယဲဒါ	—န—နဲဒါ	—ပှၤ—ဝဲဒါ
—ဝံၤ	မ့ၢ်ယလဲၤလံၤဒါ	—န—နဲလံၤဒါ	—ပှၤ—ဝဲလံၤဒါ
ခဲညါခါ	မ့ၢ်ယတလဲၤယဲဒါ	—န—နဲဒါ	—ပှၤ—ဝဲဒါ

Negative.—

ခါတဖျါ	မ့ၢ်ယတလဲၤယဲတၢ်ဒါ	—န—နဲတၢ်ဒါ	—ပှၤ—ဝဲတၢ်ဒါ
—အံၤ	မ့ၢ်ယတလဲၤယဲခဲအံၤတၢ်ဒါ	—န—နဲ—	—ပှၤ—ဝဲ—
—ဝံၤ	မ့ၢ်ယတလဲၤခိးယဲတၢ်ဒါ	—န—နဲ—	—ပှၤ—ဝဲ—
ခဲညါခါ	မ့ၢ်ယတလဲၤလၢၤယဲတၢ်ဒါ	—န—နဲ—	—ပှၤ—ဝဲ—

ဗျာဓိနာဉ်ဘာဂ်.

ပဝါ—

နါ—

ဂါ—

ဝပိဝတံအကျါ.

အဖါဂ်မတံအဒိ.

ပမ္မာ—ပဝဲ

သုမ္မာ—သုဝဲ

ပုၤသ့ၣ်မ္မာ—ဝဲ

ပမ္မာ—ပဝဲ—

သုမ္မာ—သုဝဲ—

ပုၤသ့ၣ်မ္မာ—ဝဲ—

ပမ္မာ—ပဝဲ

သုမ္မာ—သုဝဲ

ပုၤသ့ၣ်မ္မာ—ဝဲ

—ပမ္မာ—ပဝဲ

—သုမ္မာ—သုဝဲ

—ပုၤသ့ၣ်မ္မာ—ဝဲ

န့ၣ်ဂတံအဒိ.

ပမ္မာ—ပဝဲ

သုမ္မာ—သုဝဲ

ပုၤသ့ၣ်မ္မာ—ဝဲ

—ပမ္မာ—ပဝဲ

—သုမ္မာ—သုဝဲ

—ပုၤသ့ၣ်မ္မာ—ဝဲ

ပမ္မာ—ပဝဲ

သုမ္မာ—သုဝဲ

ပုၤသ့ၣ်မ္မာ—ဝဲ

ပမ္မာ—ပဝဲ

သုမ္မာ—သုဝဲ

ပုၤသ့ၣ်မ္မာ—ဝဲ

အံၣ်တရိဂတံအကျါ.

အဖါဂ်မတံအဒိ.

—ပ—ပဝဲဒါ

—သု—သုဝဲဒါ

—ပုၤသ့ၣ်—ဝဲဒါ

—ပ—ပဝဲဒါ

—သု—သုဝဲဒါ

—ပုၤသ့ၣ်—ဝဲဒါ

—ပ—ပဝဲလံဒါ

—သု—သုဝဲလံဒါ

—ပုၤသ့ၣ်—ဝဲလံဒါ

—ပ—ပဝဲဒါ

—သု—သုဝဲဒါ

—ပုၤသ့ၣ်—ဝဲဒါ

န့ၣ်ဂတံအဒိ.

—ပ—ပဝဲတံဒါ

—သု—သုဝဲတံဒါ

—ပုၤသ့ၣ်—ဝဲတံဒါ

—ပ—ပဝဲ—

—သု—သုဝဲ—

—ပုၤသ့ၣ်—ဝဲ—

—ပ—ပဝဲ—

—သု—သုဝဲ—

—ပုၤသ့ၣ်—ဝဲ—

—ပ—ပဝဲ—

—သု—သုဝဲ—

—ပုၤသ့ၣ်—ဝဲ—

2nd Interrog. တၣ်မနုၤယလဲၤယဲလဲၣ်, &c. တၣ်မနုၤယတလဲၤယဲတၣ်
ဆဲၣ်, &c. ယလဲၤယဲအဝုၣ်ဒါလဲၣ်, &c. ဟတလဲၤတၣ်ယဲအဝုၣ်ဒါလဲၣ်.

FOURTH CON

အတၢ်ကျဲၤဗျုၣ် ၄. ဝၢ်တုၣ်နီၣ်—စံၣ်ပၤ—ကတိၤတၢ်သး.
ဗိန့ၣ်ဘၢ်.

ယၤပၢ်ဂၢ်တၢ်

န့ၤ—

Positive Mode.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ ယလဲၤဒၣ်ယဲ
—အံၤ ယလဲၤဒံးဒၣ်ယဲ
—ဝံၤ ယလဲၤဒၣ်ယဲလံ
ခဲညါခါ ယကလဲၤဒၣ်ယဲ

န့—ဒၣ်နဲ
န့—ဒၣ်နဲ
န့—ဒၣ်နဲ—
န့—ဒၣ်နဲ

Negative.—

ခါတဖျါ ယတလဲၤဒၣ်ယဲတၣ်
—အံၤ ယတလဲၤဒၣ်ယဲခဲအံၤတၣ်
—ဝံၤ ယတလဲၤဒံးဒၣ်ယဲတၣ်
ခဲညါခါ ယတလဲၤလၢဒၣ်ယဲတၣ်

န့—ဒၣ်နဲ—
န့—ဒၣ်နဲ—
န့—ဒၣ်နဲ—
န့—ဒၣ်နဲ—

Precative Mode.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ ဖိယလဲၤဒၣ်ယဲတက့ၢ်
—အံၤ ဖိယလဲၤဒၣ်ယဲခဲအံၤတက့ၢ်
ခဲညါခါ ဖိယကလဲၤဒၣ်ယဲတက့ၢ်

လဲၤဒၣ်နဲ—
လဲၤဒၣ်နဲ—
ခဲညါလဲၤဒၣ်နဲ—

Negative.—

ခါတဖျါ ဖိယသုတလဲၤဒၣ်ယဲတဂ့ၤ
—အံၤ ဖိယသုတလဲၤဒၣ်ယဲခဲအံၤတဂ့ၤ
ခဲညါခါ ဖိယသုတလဲၤလၢဒၣ်ယဲတဂ့ၤ

န့သုတလဲၤဒၣ်နဲ—
န့သုတလဲၤဒၣ်နဲ—
န့သုတလဲၤလၢဒၣ်နဲ—

JUGATION.

Simple. Intrans. emphatic, with ဒ် as လဲၤဒ်.

ဗျီဒ်ဒါဒ်ဘါဒ်.

ဂၢၤ—   ယၢၤ—   နၢၤ—   ဂၢၤ—

ဝိဝတံာ်အကျါ.

အဖၢၢ်မံတံာ်အဒိ.

ပှၤ—ဒ်ဝဲ	ပ—ဒ်ပဝဲ	သု—ဒ်သုဝဲ	ပှၤသ့ဒ်—ဒ်ဝဲ
ပှၤ—ဒ်ဝဲ	ပ—ဒ်ပဝဲ	သု—ဒ်သုဝဲ	ပှၤသ့ဒ်—ဒ်ဝဲ
ပှၤ—ဒ်ဝဲ—	ပ—ဒ်ပဝဲ—	သု—ဒ်သုဝဲ—	ပှၤသ့ဒ်—ဒ်ဝဲ—
ပှၤ—ဒ်ဝဲ	ပ—ဒ်ပဝဲ	သု—ဒ်သုဝဲ	ပှၤသ့ဒ်—ဒ်ဝဲ

န့ၣ်ဂတံာ်အဒိ.

ပှၤ—ဒ်ဝဲ—	ပ—ဒ်ပဝဲ—	သု—ဒ်သုဝဲ—	ပှၤသ့ဒ်—ဒ်ဝဲ—
ပှၤ—ဒ်ဝဲ—	ပ—ဒ်ပဝဲ—	သု—ဒ်သုဝဲ—	ပှၤသ့ဒ်—ဒ်ဝဲ—
ပှၤ—ဒ်ဝဲ—	ပ—ဒ်ပဝဲ—	သု—ဒ်သုဝဲ—	ပှၤသ့ဒ်—ဒ်ဝဲ—
ပှၤ—ဒ်ဝဲ—	ပ—ဒ်ပဝဲ—	သု—ဒ်သုဝဲ—	ပှၤသ့ဒ်—ဒ်ဝဲ—

ပြီကတံာ်အကျါ.

အဖၢၢ်မတံာ်အဒိ.

မိပှၤ—ဒ်ဝဲ—	မိပ—ဒ်ပဝဲ—	လဲၤဒ်သုဝဲ—	မိပှၤသ့ဒ်—ဒ်ဝဲ—
မိပှၤ—ဒ်ဝဲ—	မိပ—ဒ်ပဝဲ—	လဲၤဒ်သုဝဲ—	မိပှၤသ့ဒ်—ဒ်ဝဲ—
မိပှၤ—ဒ်ဝဲ—	မိပ—ဒ်ပဝဲ—	ခဲညါလဲၤဒ်သုဝဲ—	မိပှၤသ့ဒ်—ဒ်ဝဲ—

န့ၣ်ဂတံာ်အဒိ.

မိပှၤသု—ဒ်ဝဲ—	မိပသု—ဒ်ပဝဲ—	သု—ဒ်သုဝဲ—	မိပှၤသ့ဒ်သု—ဒ်ဝဲ—
မိပှၤသု—ဒ်ဝဲ—	မိပသု—ဒ်ပဝဲ—	သု—ဒ်သုဝဲ—	မိပှၤသ့ဒ်သု—ဒ်ဝဲ—
မိပှၤသု—ဒ်ဝဲ—	မိပသု—ဒ်ပဝဲ—	သု—ဒ်သုဝဲ—	မိပှၤသ့ဒ်သု—ဒ်ဝဲ—

စီနာဂ်ဘာဂ်.

ယယဟ်ဂ်စာဂ်

နုၤ—

Suppositive Mode.—

Affirmative.—

ခါတဗျါ ယမ့ၢ်လဲၤဒှ်ယဲ
 —အံၤ ယမ့ၢ်လဲၤဒှ်ယဲခဲအံၤ
 —ဝံၤ ယမ့ၢ်လဲၤဒှ်ယဲလံ
 ခဲညါခါ ယမ့ၢ်လဲၤဒှ်ယဲ

နုၢ်—ဒှ်နဲ
 နု—ဒှ်နဲ—
 နု—ဒှ်နဲ—
 နု—ဒှ်နဲ

Negative.—

ခါတဗျါ ယမ့ၢ်တလဲၤဒှ်ယဲတဂ်
 —အံၤ ယမ့ၢ်တလဲၤဒှ်ယဲခဲအံၤတဂ်
 —ဝံၤ ယမ့ၢ်တလဲၤဒှ်ယဲလံ
 ခဲညါခါ ယမ့ၢ်တလဲၤဒှ်ယဲတဂ်

နု—ဒှ်နဲ—
 နု—ဒှ်နဲ—
 နု—ဒှ်နဲ—
 နု—ဒှ်နဲ—

Interrogative Mode.—

Affirmative.—

ခါတဗျါ မ့ၢ်ယလဲၤဒှ်ယဲ
 —အံၤ မ့ၢ်ယလဲၤဒှ်ယဲခဲအံၤ
 —ဝံၤ မ့ၢ်ယလဲၤဒှ်ယဲလံ
 ခဲညါခါ မ့ၢ်ယကဲလဲၤဒှ်ယဲ

—နု—ဒှ်နဲ
 —နု—ဒှ်နဲ—
 —နု—ဒှ်နဲ—
 —နု—ဒှ်နဲ—

Negative.—

ခါတဗျါ မ့ၢ်ယတလဲၤဒှ်ယဲတဂ်
 —အံၤ မ့ၢ်ယတလဲၤဒှ်ယဲခဲအံၤတဂ်
 —ဝံၤ မ့ၢ်ယတလဲၤဒှ်ယဲလံ
 ခဲညါခါ မ့ၢ်ယတလဲၤဒှ်ယဲတဂ်

—နု—ဒှ်နဲ—
 —နု—ဒှ်နဲ—
 —နု—ဒှ်နဲ—
 —နု—ဒှ်နဲ—

ဗုင်နာင်ဘာ်.

ဂၢၤ—   ယၢၤ—   နၢၤ—   ဂၢၤ—

စပိစတံင်အကျါ.

အဖၢၢ်မတံင်အဒိ.

ပှၤမ့ၢ်—ဒှ်ဝဲ	ပမ့ၢ်—ဒှ်ပဝဲ	သုမ့ၢ်—ဒှ်သုဝဲ	ပှၤသ့ၣ်မ့ၢ်—ဒှ်ဝဲ
ပှၤ—ဒှ်ဝဲ—	ပ—ဒှ်ပဝဲ—	သု—ဒှ်သုဝဲ—	ပှၤသ့ၣ်—ဒှ်ဝဲ—
ပှၤ—ဒှ်ဝဲ—	ပ—ဒှ်ပဝဲ—	သု—ဒှ်သုဝဲ—	ပှၤသ့ၣ်—ဒှ်ဝဲ—
ပှၤ—ဒှ်ဝဲ	ပ—ဒှ်ပဝဲ	သု—ဒှ်သုဝဲ	ပှၤသ့ၣ်—ဒှ်ဝဲ

န့ၣ်ဂတံင်အဒိ.

ပှၤ—ဒှ်ဝဲ—	ပ—ဒှ်ပဝဲ—	သု—ဒှ်သုဝဲ—	ပှၤသ့ၣ်—ဒှ်ဝဲ—
ပှၤ—ဒှ်ဝဲ—	ပ—ဒှ်ပဝဲ—	သု—ဒှ်သုဝဲ—	ပှၤသ့ၣ်—ဒှ်ဝဲ—
ပှၤ—ဒှ်ဝဲ—	ပ—ဒှ်ပဝဲ—	သု—ဒှ်သုဝဲ—	ပှၤသ့ၣ်—ဒှ်ဝဲ—
ပှၤ—ဒှ်ဝဲ—	ပ—ဒှ်ပဝဲ—	သု—ဒှ်သုဝဲ—	ပှၤသ့ၣ်—ဒှ်ဝဲ—

အံင်တုရိဂတံင်အကျါ.

အဖၢၢ်မတံင်အဒိ.

—ပှၤ—ဒှ်ဝဲဒါ	—ပ—ဒှ်ပဝဲဒါ	—သု—ဒှ်သုဝဲဒါ	—ပှၤသ့ၣ်—ဒှ်ဝဲဒါ—
—ပှၤ—ဒှ်ဝဲ—	—ပ—ဒှ်ပဝဲ—	—သု—ဒှ်သုဝဲ—	—ပှၤသ့ၣ်—ဒှ်ဝဲ—
—ပှၤ—ဒှ်ဝဲ—	—ပ—ဒှ်ပဝဲ—	—သု—ဒှ်သုဝဲ—	—ပှၤသ့ၣ်—ဒှ်ဝဲ—
—ပှၤ—ဒှ်ဝဲ—	—ပ—ဒှ်ပဝဲ—	—သု—ဒှ်သုဝဲ—	—ပှၤသ့ၣ်—ဒှ်ဝဲ—

န့ၣ်ဂတံင်အဒိ.

—ပှၤ—ဒှ်ဝဲ—	—ပ—ဒှ်ပဝဲ—	—သု—ဒှ်သုဝဲ—	—ပှၤသ့ၣ်—ဒှ်ဝဲ—
—ပှၤ—ဒှ်ဝဲ—	—ပ—ဒှ်ပဝဲ—	—သု—ဒှ်သုဝဲ—	—ပှၤသ့ၣ်—ဒှ်ဝဲ—
—ပှၤ—ဒှ်ဝဲ—	—ပ—ဒှ်ပဝဲ—	—သု—ဒှ်သုဝဲ—	—ပှၤသ့ၣ်—ဒှ်ဝဲ—
—ပှၤ—ဒှ်ဝဲ—	—ပ—ဒှ်ပဝဲ—	—သု—ဒှ်သုဝဲ—	—ပှၤသ့ၣ်—ဒှ်ဝဲ—

The Interrogative with သဲၣ်, see previous Conjugations.

FIFTH CON

အတၢ်ကျဲၤစုၤ ၅. တၢ်စံၣ်ပၤၤ,—ၤဒိန့ၣ်,
ဗိန့ၣ်တၢ်ဂၢၢ်.

ယၤပၤဂၢၢ်တၢ်ဂၢၢ်

နၢ—

ဝၢ—

Positive Mode.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ	တၢ်န့ၣ်တၢ်ယသး	—နသး	—ပၤအသး
—အံၤ	တၢ်န့ၣ်တၢ်ခိးယသး	—နသး	—ပၤအသး
—ဝံၤ	တၢ်န့ၣ်တၢ်ယသးလံ	—နသး	—ပၤအသး
ခဲညါခါ	တၢ်န့ၣ်ကတၢ်ယသး	—နသး	—ပၤအသး

Negative.—

ခါတဖျါ	တၢ်န့ၣ်တတၢ်ယသးတၢ်	—နသး	—ပၤအသး
—အံၤ	တၢ်န့ၣ်တတၢ်ယသးခဲအံၤတၢ်	—နသး	—ပၤအသး
—ဝံၤ	တၢ်န့ၣ်တတၢ်ခိးယသးတၢ်	—နသး	—ပၤအသး
ခဲညါခါ	တၢ်န့ၣ်တတၢ်ယသးခဲညါတၢ်	—နသး	—ပၤအသး

Precative Mode.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ	—မိအတၢ်ယသးတက့ၢ်	—နသး	—ပၤအသး
—အံၤ	—မိအတၢ်ယသးခဲအံၤတက့ၢ်	—နသး	—ပၤအသး
ခဲညါခါ	—မိအကတၢ်ယသးတက့ၢ်	—နသး	—ပၤအသး

Negative.—

ခါတဖျါ	—မိအသုတတၢ်ယသးတဂ့ၢ်	—နသး	—ပၤအသး
—အံၤ	—မိအသုတတၢ်ယသးခဲအံၤတဂ့ၢ်	—နသး	—ပၤအသး
ခဲညါခါ	—မိသုတတၢ်ယသးခဲညါတဂ့ၢ်	—နသး	—ပၤအသး

JUGATION.

ဗာသး. Simple Verb, *Trans.* ဆဉ်.
ဗျ်နာဉ်သာဂ်

ယါ— နါ— ဝါ—

ဝိစတံအကျါ.

အဗာဂ်မတံအဒိ.

—ပသး	—သုသး	—ပှါသုဉ်အသး
—ပသး	—သုသး	—ပှါသုဉ်အသး
—ပသး	—သုသး	—ပှါသုဉ်အသး
—ပသး	—သုသး	—ပှါသုဉ်သသး

န့ဂတံအဒိ.

—ပသး—	—သုသး—	—ပှါသုဉ်အသး—
—ပသး—	—သုသး—	—ပှါသုဉ်အသး—
—ပသး—	—သုသး—	—ပှါသုဉ်အသး—
—ပသး—	—သုသး—	—ပှါသုဉ်အသး—

ပြိကတံအကျါ.

အဗာဂ်မတံအဒိ.

—ပသး—	—သုသး—	—ပှါသုဉ်အသး—
—ပသး—	—သုသး—	—ပှါသုဉ်အသး—
—ပသး—	—သုသး—	—ပှါသုဉ်အသး—

န့ဂတံအဒိ.

—ပသး—	—သုသး—	—ပှါသုဉ်အသး—
—ပသး—	—သုသး—	—ပှါသုဉ်အသး—
—ပသး—	—သုသး—	—ပှါသုဉ်အသး—

Suppositive Mode.—

Affirmative.—

ခါတမျှ	တင်နှင်မှီတပ်ယသး	— နသး
— အံၤ	— မှီတပ်ယသးခဲအံၤ	— နသး—
— ဝံၤ	— မှီတပ်လံယသး	— နသး
ခဲညါ—	— မှီတပ်ယသးခဲညါ	— နသး—

Negative.—

ခါတမျှ	— မှီတတပ်တပ်ယသး	— နသး
— အံၤ	— မှီတတပ်တပ်ယသးခဲအံၤ	— နသး—
— ဝံၤ	— မှီတတပ်ခိးတပ်ယသး	— နသး
ခဲညါခါ	— မှီတတပ်ယသးခဲညါတပ်	— နသး—

Interrogative Mode.—

Affirmative.—

ခါတမျှ	တင်နှင်မှီအတပ်ယသးဖါ	— နသး—
— အံၤ	— မှီအတပ်ယသးခဲအံၤဖါ	— နသး—
— ဝံၤ	— မှီအတပ်ယသးလံဖါ	— နသး—
ခဲညါခါ	— မှီအတပ်ယသးခဲညါဖါ	— နသး—

Negative.—

ခါတမျှ	— မှီအတတပ်ယသးတပ်ဖါ	— နသး—
— အံၤ	— မှီအတတပ်ယသးခဲအံၤတပ်ဖါ	— နသး—
— ဝံၤ	— မှီအတတပ်ခိးယသးတပ်ဖါ	— နသး—
ခဲညါခါ	— မှီအတတပ်ယသးခဲညါတပ်ဖါ	— နသး—

ဗုဒ္ဓါနာဂါရိယနိပါတေ

၈၁—   ၈၂—   ၈၃—   ၈၄—

စတိတတံအကျိ၊

အဖာဂါမတံအဒိ၊

—ပုၤအသး	—ပသး	—သုသး	—ပုၤသ့ၣ်အသး
—ပုၤအသး—	—ပသး—	—သုသး—	—ပုၤသ့ၣ်အသး—
—ပုၤအသး	—ပသး	—သုသး	—ပုၤသ့ၣ်အသး
—ပုၤအသး—	—ပသး—	—သုသး—	—ပုၤသ့ၣ်အသး—

န့ၣ်ဂတံအဒိ၊

—ပုၤအသး	—ပသး	—သုသး	—ပုၤသ့ၣ်အသး
—ပုၤအသး—	—ပသး—	—သုသး—	—ပုၤသ့ၣ်အသး—
—ပုၤအသး	—ပသး	—သုသး	—ပုၤသ့ၣ်အသး
—ပုၤအသး—	—ပသး—	—သုသး—	—ပုၤသ့ၣ်အသး—

အံၣ်တရိကတံအကျိ၊

အဖာဂါမတံအဒိ၊

—ပုၤအသး—	—ပသး—	—သုသး—	—ပုၤသ့ၣ်အသး—
—ပုၤအသး—	—ပသး—	—သုသး—	—ပုၤသ့ၣ်အသး—
—ပုၤအသး—	—ပသး—	—သုသး—	—ပုၤသ့ၣ်အသး—
—ပုၤအသး—	—ပသး—	—သုသး—	—ပုၤသ့ၣ်အသး—

န့ၣ်ကတံအဒိ၊

—ပုၤအသး—	—ပသး—	—သုသး—	—ပုၤသ့ၣ်အသး—
—ပုၤအသး—	—ပသး—	—သုသး—	—ပုၤသ့ၣ်အသး—
—ပုၤအသး—	—ပသး—	—သုသး—	—ပုၤသ့ၣ်အသး—
—ပုၤအသး—	—ပသး—	—သုသး—	—ပုၤသ့ၣ်အသး—

SIXTH CONJUGATION.

အတက်ကျားစွန်, ၆: ဓားစိပ်ဝါး, —ဝါး, အထိ
စီနာဉ်ဘား.

ယားဝါးဝါး

နား—

Positive Mode.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ	ပှးန့ဉ်မ့ၢ်ယား	—နား
—အံၤ	—မ့ၢ်ဒီးယားဒီး	—နား—
—ဝံၤ	—မ့ၢ်လံယားလံ	—နား—
ခဲညါခါ	—ကမ့ၢ်ယား	—နား

Negative.—

ခါတဖျါ	ပှးန့ဉ်တမ့ၢ်ယားတဉ်	—နား—
—အံၤ	—တမ့ၢ်ယားခဲအံၤတဉ်	—နား—
—ဝံၤ	—တမ့ၢ်ဒီးယားတဉ်	—နား—
ခဲညါခါ	—ခဲညါတမ့ၢ်ယားယားတဉ်	—နား—

Precative Mode.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ	ပှးန့ဉ်မိအမ့ၢ်ယားတက့ၢ်	—နား—
—အံၤ	—မိအမ့ၢ်ယားခဲအံၤတက့ၢ်	—နား—
ခဲညါခါ	—မိအကမ့ၢ်ယားတက့ၢ်	—နား—

Negative.—

ခါတဖျါ	ပှးန့ဉ်မိအသုတမ့ၢ်ယားတဂ့ၢ်	—နား—
—အံၤ	—မိအသုတမ့ၢ်ယားခဲအံၤတဂ့ၢ်	—နား—
ခဲညါခါ	—မိအသုတမ့ၢ်ယားယားတဂ့ၢ်	—နား—

Rem. Pos. Neg. တဉ် may be repeated before the pron. as တမ့ၢ်တဉ်ယားတဉ်, &c. အံၤ may be inserted after the pronouns of the

Verb having the same case after as before it. မ့ၢ်.

အိၣ်ဃာ်အလိာ်ခဲ, အိၣ်စ့ၢ်ကိးလၢအတၢ်ခိၣ်.

ဗုၣ်န့ၢ်ဘၢၢ်.

၀၁—   ၀၀၁—   န့ၢ်—   ၀၁—

ပိၣ်တၢ်အကျိၤ.

အဖၢၢ်မတၢ်အဒိ.

—အဝဲ	—ပဝဲ	—သ့	—အဝဲသ့ၣ်
—အဝဲ—	—ပဝဲ—	—သ့—	—အဝဲသ့ၣ်—
—အဝဲ—	—ပဝဲ—	—သ့—	—အဝဲသ့ၣ်—
—အဝဲ	—ပဝဲ	—သ့	—အဝဲသ့ၣ်

န့ၣ်တၢ်အဒိ.

—အဝဲ—	—ပဝဲ—	—သ့—	—အဝဲသ့ၣ်—
—အဝဲ—	—ပဝဲ—	—သ့—	—အဝဲသ့ၣ်—
—အဝဲ—	—ပဝဲ—	—သ့—	—အဝဲသ့ၣ်—
—အဝဲ—	—ပဝဲ—	—သ့—	—အဝဲသ့ၣ်—

တြိကတၢ်အကျိၤ.

အဖၢၢ်မတၢ်အဒိ.

—အဝဲ—	—ပဝဲ—	—သ့—	—အဝဲသ့ၣ်—
—အဝဲ—	—ပဝဲ—	—သ့—	—အဝဲသ့ၣ်—
—အဝဲ—	—ပဝဲ—	—သ့—	—အဝဲသ့ၣ်—

န့ၣ်တၢ်အဒိ.

—အဝဲ—	—ပဝဲ—	—သ့—	—အဝဲသ့ၣ်—
—အဝဲ—	—ပဝဲ—	—သ့—	—အဝဲသ့ၣ်—
—အဝဲ—	—ပဝဲ—	—သ့—	—အဝဲသ့ၣ်—

1st Pers., အံၤ or န့ၣ် after those of 2nd, and န့ၣ် after those of the 3rd.

စီနာ်တၢ်ဂၢ်.

ယၢ်တၢ်တၢ်ဂၢ်

နၢ်—

Suppositive Mode.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ	ပှၤန့ၣ်မ့ၢ်အမ့ၢ်ယၢ်	—နၢ်—
—အံၤ	—မ့ၢ်အမ့ၢ်ဒီးယၢ်	—နၢ်—
—ဝံၤ	—မ့ၢ်အမ့ၢ်ယၢ်လံၤ	—နၢ်—
ခဲညါခါ	—မ့ၢ်အကမ့ၢ်ယၢ်	—နၢ်—

Negative.—

ခါတဖျါ	ပှၤန့ၣ်မ့ၢ်တမ့ၢ်တၢ်ယၢ်	—နၢ်
—အံၤ	—မ့ၢ်တမ့ၢ်တၢ်ယၢ်ခဲအံၤတၢ်	—နၢ်—
—ဝံၤ	—မ့ၢ်တမ့ၢ်ဒီးတၢ်ယၢ်	—နၢ်—
ခဲညါခါ	—မ့ၢ်တမ့ၢ်လၢတၢ်ယၢ်	—နၢ်

Interrogative Mode.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ	ပှၤန့ၣ်မ့ၢ်ယၢ်န့ၣ်ဖါ	—နၢ်—
—အံၤ	—မ့ၢ်ဒီးယၢ်န့ၣ်ဖါ	—နၢ်—
—ဝံၤ	—မ့ၢ်လံၤယၢ်န့ၣ်ဖါ	—နၢ်—
ခဲညါခါ	—ကမ့ၢ်ယၢ်န့ၣ်ဖါ	—နၢ်—

Negative.—

ခါတဖျါ	ပှၤန့ၣ်တမ့ၢ်တၢ်ယၢ်တၢ်ဖါ	—နၢ်—
—အံၤ	—တမ့ၢ်တၢ်ယၢ်ခဲအံၤတၢ်ဖါ	—နၢ်—
—ဝံၤ	—တမ့ၢ်ဒီးယၢ်တၢ်ဖါ	—နၢ်—
ခဲညါခါ	—တမ့ၢ်လၢတၢ်ယၢ်ခဲညါတၢ်ဖါ	—နၢ်—

ဗုဒ္ဓနာဂ်ဘာဂ်.

၀၁—

၀၀၁—

၃၁—

၀၁—

စပီစတံာ်အကျါ.

အဖာ်မတံာ်အဒိ.

—အဝဲ—	—ပဝဲ—	—သု—	—အဝဲသ့ဂ်—
—အဝဲ—	—ပဝဲ—	—သု—	—အဝဲသ့ဂ်—
—အဝဲ—	—ပဝဲ—	—သု—	—အဝဲသ့ဂ်—
—အဝဲ—	—ပဝဲ—	—သု—	—အဝဲသ့ဂ်—

န့ဂတံာ်အဒိ.

—အဝဲ	—ပဝဲ	—သု	—အဝဲသ့ဂ်
—အဝဲ—	—ပဝဲ—	—သု—	—အဝဲသ့ဂ်—
—အဝဲ—	—ပဝဲ—	—သု—	—အဝဲသ့ဂ်—
—အဝဲ	—ပဝဲ	—သု	—အဝဲသ့ဂ်

ဇံာ်တရီဂတံာ်အကျါ.

အဖာ်မတံာ်အဒိ.

—အဝဲ—	—ပဝဲ—	—သု—	—အဝဲသ့ဂ်—
—အဝဲ—	—ပဝဲ—	—သု—	—အဝဲသ့ဂ်—
—အဝဲ—	—ပဝဲ—	—သု—	—အဝဲသ့ဂ်—
—အဝဲ—	—ပဝဲ—	—သု—	—အဝဲသ့ဂ်—

န့ဂတံာ်အဒိ.

—အဝဲ—	—ပဝဲ—	—သု—	—အဝဲသ့ဂ်—
—အဝဲ—	—ပဝဲ—	—သု—	—အဝဲသ့ဂ်—
—အဝဲ—	—ပဝဲ—	—သု—	—အဝဲသ့ဂ်—
—အဝဲ—	—ပဝဲ—	—သု—	—အဝဲသ့ဂ်—

SEVEN CONJUGATION,

အတၢ်.ကျဲးဗျၢ်, ၇. ဝါၣ်ကတဲၣ်,—
ဗီၣ်န့ၣ်ဘၢၣ်.

ယုၤဟံၣ်တၢ်

န့ၣ်—

Positive Mode.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ	ယဒုးလဲၤအိၤ	န့—
—အံၤ	ယဒုးလဲၤခိးအိၤခိး	န့—
—ဝံၤ	ယဒုးလဲၤလံၤအိၤလံၤ	န့—
ခဲညါခါ	ယကဒုးလဲၤအိၤ	န့—

Negative.—

ခါတဖျါ	ယတဒုးလဲၤတၢ်အိၤတၢ်	န့—
—အံၤ	ယတဒုးလဲၤအိၤခဲအံၤတၢ်	န့—
—ဝံၤ	ယတဒုးလဲၤခိးအိၤတၢ်	န့—
ခဲညါခါ	ယတဒုးလဲၤအိၤခဲညါတၢ်	န့—

Precautive Mode.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ	မိယဒုးလဲၤအိၤတက့ၢ်	ဒုးလဲၤအိၤနဲ—
—အံၤ	မိယဒုးလဲၤအိၤခဲအံၤတက့ၢ်	ဒုး—နဲ—
ခဲညါခါ	မိယဒုးလဲၤအိၤခဲညါတက့ၢ်	ဒုး—နဲ—

Negative.—

ခါတဖျါ	မိယသုတဒုးလဲၤအိၤတဂ့ၢ်	န့သု—
—အံၤ	မိယသုတဒုးလဲၤအိၤခဲအံၤတဂ့ၢ်	န့သု—
ခဲညါခါ	မိယသုတဒုးလဲၤအိၤခဲညါတဂ့ၢ်	န့သု—

Causative. ဒူးလဲါ.

ကိစတံင်အကျိ်. ပါဒိန်.

ပုင်နာင်တာ်.

ဂါ —   ယုါ —   နါ —   ဂါ —

ဝိစတံင်အကျိ်.

အဟါ်မတံင်အဒိ.

ဟါ —	မ —	သု —	ဟါသ့င် —
ဟါ —	မ —	သု —	ဟါသ့င် —
ဟါ —	မ —	သု —	ဟါသ့င် —
ဟါ —	မ —	သု —	ဟါသ့င် —

န့ဂတံင်အဒိ.

ဟါ —	မ —	သု —	ဟါသ့င် —
ဟါ —	မ —	သု —	ဟါသ့င် —
ဟါ —	မ —	သု —	ဟါသ့င် —
ဟါ —	မ —	သု —	ဟါသ့င် —

ပြိကတံင်အကျိ်.

အဟါ်မတံင်အဒိ.

မ်ဟါဒူး —	မ်မဒူး —	ဒူးလဲါဒီးါသ့င် —	မ်ဟါသ့င်ဒူး —
မ်ဟါဒူး —	မ်မဒူး —	ဒူး — သ့င် —	မ်ဟါသ့င်ဒူး —
မ်ဟါဒူး —	မ်မဒူး —	ဒူး — သ့င် —	မ်ဟါသ့င်ဒူး —

န့ဂတံင်အဒိ.

မ်ဟါသု —	မ်မသု —	သုသု —	မ်ဟါသ့င်သု —
မ်ဟါသု —	မ်မသု —	သုသု —	မ်ဟါသ့င်သု —
မ်ဟါသု —	မ်မသု —	သုသု —	မ်ဟါသ့င်သု —

Rem. သု as a part of the Prec. Neg. is sometimes omitted in the 2nd persons.

စီနာဉ်ဘာ်.

ယဟါဂ်စာဉ်

နုၤ—

Suppositive Mode.—

Affirmative.—

ခါတပျါ	ယမ့ၢ်ဒူးလဲၤဒီး	နမ့ၢ်—
—အံၤ	ယမ့ၢ်ဒူးလဲၤဒီးခဲအံၤ	နမ့ၢ်—
—ဝံၤ	ယမ့ၢ်ဒူးလဲၤလံၤဒီးလံၤ	နမ့ၢ်—
ခဲညါခါ	ယမ့ၢ်ဒူးလဲၤဒီးခဲညါ	နမ့ၢ်—

Negative.—

ခါတပျါ	ယမ့ၢ်တဒူးလဲၤဒီးတဉ်	နမ့ၢ်—
—အံၤ	ယမ့ၢ်တဒူးလဲၤဒီးခဲအံၤတဉ်	နမ့ၢ်—
—ဝံၤ	ယမ့ၢ်တဒူးလဲၤဝံၤဒီးတဉ်	နမ့ၢ်—
ခဲညါခါ	ယမ့ၢ်တဒူးလဲၤဒီးခဲညါတဉ်	နမ့ၢ်—

Interrogative Mode.—

Affirmative.—

ခါတပျါ	မ့ၢ်ယဒူးလဲၤဒီးဧါ	ပ့ၢ်န—
—အံၤ	မ့ၢ်ယဒူးလဲၤဒီးခဲအံၤဧါ	ပ့ၢ်န—
—ဝံၤ	မ့ၢ်ယဒူးလဲၤဒီးလံၤဧါ	ပ့ၢ်န—
ခဲညါခါ	မ့ၢ်ယတဒူးလဲၤဒီးဧါ	ပ့ၢ်န—

Negative.—

ခါတပျါ	မ့ၢ်ယတဒူးလဲၤဒီးတဉ်ဧါ	ပ့ၢ်န—
—အံၤ	မ့ၢ်ယတဒူးလဲၤဒီးခဲအံၤတဉ်ဧါ	ပ့ၢ်န—
—ဝံၤ	မ့ၢ်ယတဒူးလဲၤဝံၤဒီးတဉ်ဧါ	ပ့ၢ်န—
ခဲညါခါ	မ့ၢ်ယတဒူးလဲၤဒီးခဲညါတဉ်ဧါ	ပ့ၢ်န—

ပုဒ်နာမ်တား.

ဝါ—	ယါ—	နါ—	ဝါ—
ပဲစတံင်အကျါ.			

အဖျားမတံင်အဒိ.

ပှမ့ါ—	ပမ့ါ—	သုမ့ါ—	ပှသ့ါ—
ပှမ့ါ—	ပမ့ါ—	သုမ့ါ—	ပှသ့ါ—
ပှမ့ါ—	ပမ့ါ—	သုမ့ါ—	ပှသ့ါ—
ပှမ့ါ—	ပမ့ါ—	သုမ့ါ—	ပှသ့ါ—

န့ဂတံင်အဒိ.

ပှမ့ါ—	ပမ့ါ—	သုမ့ါ—	ပှသ့ါ—
ပှမ့ါ—	ပမ့ါ—	သုမ့ါ—	ပှသ့ါ—
ပှမ့ါ—	ပမ့ါ—	သုမ့ါ—	ပှသ့ါ—
ပှမ့ါ—	ပမ့ါ—	သုမ့ါ—	ပှသ့ါ—

အံင်တဖိုဂတံင်အကျါ.

အဖျားမတံင်အဒိ.

မ့ါပှ—	မ့ါပ—	မ့ါသု—	မ့ါပှသ့ါ—
မ့ါပှ—	မ့ါပ—	မ့ါသု—	မ့ါပှသ့ါ—
မ့ါပှ—	မ့ါပ—	မ့ါသု—	မ့ါပှသ့ါ—
မ့ါပှ—	မ့ါပ—	မ့ါသု—	မ့ါပှသ့ါ—

န့ဂတံင်အဒိ.

မ့ါပှ—	မ့ါပ—	မ့ါသု—	မ့ါပှသ့ါ—
မ့ါပှ—	မ့ါပ—	မ့ါသု—	မ့ါပှသ့ါ—
မ့ါပှ—	မ့ါပ—	မ့ါသု—	မ့ါပှသ့ါ—
မ့ါပှ—	မ့ါပ—	မ့ါသု—	မ့ါပှသ့ါ—

N. B. Interrogative forms, with ထဲဒ်, see 1st. Conjugation.

EIGHTH CONJUGATION.

အတၢ်ကျဲၤဗျုၣ် ဝ: ဝၢ်ကဆဲၣ်, ကိစတၢ်
စီနၢ်ဘၢ်.

ယၤပၢ်စၢ်

နၤ—

Positive Mode.—

Affirmative.—

ခါတပျါ	ယဒူးလဲၤယဲ	န—နဲ
—အံၤ	ခဲအံၤယဒူးလဲၤယဲ	ခဲအံၤန—နဲ
—ဝံၤ	ယဒူးလဲၤယဲလံ	နံ—နဲ—
ခဲညါခါ	ယဒူးလဲၤယဲ	န—နဲ

Negative.—

ခါတပျါ	ယဒူးလဲၤယဲတၢ်	န—နဲ—
—အံၤ	ယဒူးလဲၤယဲခဲအံၤတၢ်	န—နဲ—
—ဝံၤ	ယဒူးလဲၤယဲခဲဝံၤတၢ်	န—နဲ—
ခဲညါခါ	ယဒူးလဲၤယဲခဲညါတၢ်	န—နဲ—

Precative Mode.—

Affirmative.—

ခါတပျါ	မိယဒူးလဲၤယဲတၢ်	ဒူးလဲၤနဲ—
—အံၤ	မိယဒူးလဲၤယဲခဲအံၤတၢ်	ဒူးလဲၤနဲ—
ခဲညါခါ	မိယဒူးလဲၤယဲတၢ်	ဒူးလဲၤနဲခဲညါ—

Negative.—

ခဲညါခါ	မိယဒူးလဲၤယဲတၢ်	နသု—နဲ—
—အံၤ	မိယဒူးလဲၤယဲခဲအံၤတၢ်	နသု—နဲ—
ခဲညါခါ	မိယဒူးလဲၤယဲခဲညါတၢ်	နသု—နဲ—

Causative— Emphatic. ဒုးလဲၤ.

အကျိပ် ; ပာ်နိပ်—ကတိၤတံၢ်သး.

ပုၣ်နၢၣ်ဝၢၣ်.

ဂၢၤ—   ယၢၤ—   နၢၤ—   ဂၢၤ—

ပိဝတံၢ်အကျိပ်.

အဖၢၢ်မတံၢ်အဒိ.

ပှၢၤ—ဝဲ	ပ—ပဝဲ	သု—သုဝဲ	ပှၢၤသ့ၣ်—ဝဲ
—ပှၢၤ—ဝဲ	—ပ—ပဝဲ	—သု—သုဝဲ	—ပှၢၤသ့ၣ်—ဝဲ
ပှၢၤ—ဝဲ—	ပ—ပဝဲ—	သု—သုဝဲ—	ပှၢၤသ့ၣ်—ဝဲ—
ပှၢၤ—ဝဲ	ပ—ပဝဲ	သု—သုဝဲ	ပှၢၤသ့ၣ်—ဝဲ

န့ၣ်ဂတံၢ်အဒိ.

ပှၢၤ—ဝဲ—	ပ—ပဝဲ—	သု—သုဝဲ—	ပှၢၤသ့ၣ်—ဝဲ—
ပှၢၤ—ဝဲ—	ပ—ပဝဲ—	သု—သုဝဲ—	ပှၢၤသ့ၣ်—ဝဲ—
ပှၢၤ—ဝဲ—	ပ—ပဝဲ—	သု—သုဝဲ—	ပှၢၤသ့ၣ်—ဝဲ—
ပှၢၤ—ဝဲ—	ပ—ပဝဲ—	သု—သုဝဲ—	ပှၢၤသ့ၣ်—ဝဲ—

တြိကတံၢ်အဒိ.

အဖၢၢ်မတံၢ်အဒိ.

မိပှၢၤ—ဝဲ—	မိပ—ပဝဲ—	ဒုးလဲၤသုဝဲ—	မိပှၢၤသ့ၣ်—ဝဲ—
မိပှၢၤ—ဝဲ—	မိပ—ပဝဲ—	ဒုးလဲၤသုဝဲ—	မိပှၢၤသ့ၣ်—ဝဲ—
မိပှၢၤ—ဝဲ—	မိပ—ပဝဲ—	ဒုးလဲၤသုဝဲခဲညါ—	မိပှၢၤသ့ၣ်—ဝဲ—

န့ၣ်ဂတံၢ်အဒိ.

မိပှၢၤ—ဝဲ—	မိပသု—ပဝဲ—	သု—သုဝဲ—	မိပှၢၤသ့ၣ်သု—ဝဲ—
မိပှၢၤ—ဝဲ—	မိပသု—ပဝဲ—	သု—သုဝဲ—	မိပှၢၤသ့ၣ်သု—ဝဲ—
မိပှၢၤ—ဝဲ—	မိပသု—ပဝဲ—	သု—သုဝဲ—	မိပှၢၤသ့ၣ်သု—ဝဲ—

စီနာ်တဂါ်.

ယာပဂါ်တဂါ်

နုး—

Suppositive Mode.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ	ယမ့ၢ်ဒူးလဲၤယဲ	နုး—နဲ
—အံၤ	ယမ့ၢ်ဒူးလဲၤယဲခဲအံၤ	နုး—နဲ—
—ဝံၤ	ယမ့ၢ်ဒူးလဲၤယဲလံ	နုး—နဲ—
ခဲညါခါ	ယမ့ၢ်ဒူးလဲၤယဲခဲညါ	နုး—နဲ—

Negative.—

ခါတဖျါ	ယမ့ၢ်တဒူးလဲၤယဲတဂါ်	နုး—နဲ -
—အံၤ	ယမ့ၢ်တဒူးလဲၤယဲခဲအံၤတဂါ်	နုး—နဲ—
—ဝံၤ	ယမ့ၢ်တဒူးလဲၤယဲခဲဝံၤတဂါ်	နုး—နဲ—
ခဲညါခါ	ယမ့ၢ်တဒူးလဲၤယဲခဲညါတဂါ်	နုး—နဲ—

Interrogative Mode.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ	မ့ၢ်ယဒူးလဲၤယဲဧါ	—နုး—နဲ—
—အံၤ	မ့ၢ်ယဒူးလဲၤယဲခဲအံၤဧါ	—နုး—နဲ—
—ဝံၤ	မ့ၢ်ယဒူးလဲၤယဲလံဧါ	—နုး—နဲ—
ခဲညါခါ	မ့ၢ်ယကဒူးလဲၤယဲဧါ	—နုး—နဲ—

Negative.—

ခါတဖျါ	မ့ၢ်ယတဒူးလဲၤယဲတဂါ်ဧါ	—နုး—နဲ—
—အံၤ	မ့ၢ်ယတဒူးလဲၤယဲခဲအံၤတဂါ်ဧါ	—နုး—နဲ—
—ဝံၤ	မ့ၢ်ယတဒူးလဲၤယဲခဲဝံၤတဂါ်ဧါ	—နုး—နဲ—
ခဲညါခါ	မ့ၢ်ယတဒူးလဲၤယဲခဲညါတဂါ်ဧါ	—နုး—နဲ—

ဗုၣ်နၢၣ်တၢၢ်.

ဂၢ—	ယၢ—	နၢ—	ဂၢ—
စဝိတတံၣ်အကျိၤ.			
အဖၢၢ်မတံၣ်အဒိ.			
ပှၢ—ဝဲ	ပ—ပဝဲ	သု—သုဝဲ	ပှၢသ့ၣ်—ဝဲ
ပှၢ—ဝဲ—	ပ—ပဝဲ—	သု—သုဝဲ—	ပှၢသ့ၣ်—ဝဲ—
ပှၢ—ဝဲ—	ပ—ပဝဲ—	သု—သုဝဲ—	ပှၢသ့ၣ်—ဝဲ—
ပှၢ—ဝဲ—	ပ—ပဝဲ—	သု—သုဝဲ—	ပှၢသ့ၣ်—ဝဲ—

န့ၣ်ဂတံၣ်အဒိ.

ပှၢ—ဝဲ—	ပ—ပဝဲ—	သု—သုဝဲ—	ပှၢသ့ၣ်—ဝဲ—
ပှၢ—ဝဲ—	ပ—ပဝဲ—	သု—သုဝဲ—	ပှၢသ့ၣ်—ဝဲ—
ပှၢ—ဝဲ—	ပ—ပဝဲ—	သု—သုဝဲ—	ပှၢသ့ၣ်—ဝဲ—
ပှၢ—ဝဲ—	ပ—ပဝဲ—	သု—သုဝဲ—	ပှၢသ့ၣ်—ဝဲ—

အံၣ်ဖၢၢ်ကတံၣ်အကျိၤ.
အဖၢၢ်မတံၣ်အဒိ.

—ပှၢ—ဝဲ—	—ပ—ပဝဲ—	—သု—သုဝဲ—	—ပှၢသ့ၣ်—ဝဲ—
—ပှၢ—ဝဲ—	—ပ—ပဝဲ—	—သု—သုဝဲ—	—ပှၢသ့ၣ်—ဝဲ—
—ပှၢ—ဝဲ—	—ပ—ပဝဲ—	—သု—သုဝဲ—	—ပှၢသ့ၣ်—ဝဲ—
—ပှၢ—ဝဲ—	—ပ—ပဝဲ—	—သု—သုဝဲ—	—ပှၢသ့ၣ်—ဝဲ—

န့ၣ်ဂတံၣ်အဒိ.

—ပှၢ—ဝဲ—	—ပ—ပဝဲ—	—သု—သုဝဲ—	—ပှၢသ့ၣ်—ဝဲ—
—ပှၢ—ဝဲ—	—ပ—ပဝဲ—	—သု—သုဝဲ—	—ပှၢသ့ၣ်—ဝဲ—
—ပှၢ—ဝဲ—	—ပ—ပဝဲ—	—သု—သုဝဲ—	—ပှၢသ့ၣ်—ဝဲ—
—ပှၢ—ဝဲ—	—ပ—ပဝဲ—	—သု—သုဝဲ—	—ပှၢသ့ၣ်—ဝဲ—

Rem. This 8th Conjugation is analogous to the 3rd of Simple Verbs.

NINTH CONJUGATION

အတၢ်ကျဲၤစ့ၣ် ဉ. ဝါၣ်ကတၢၢ်,
ပီၣ်န့ၣ်ဘၢၣ်

ယၤဝါၣ်စ့ၣ်

န့ၣ်— ဝါ—

Positive Mode.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ	ယဒုးလဲၤဒှ်ဒိး	န့—	ဝါ—
—အံၤ	ယဒုးလဲၤဒှ်ဒိးခဲအံၤ	န့—	ဝါ—
—ဝံၤ	ယဒုးလဲၤဒှ်ဒိးလံ, ဝါ ဝံၤလံ	န့—	ဝါ—
ခဲညါခါ	ယကဒုးလဲၤဒှ်ဒိး	န့—	ဝါ—

Negative.—

ခါတဖျါ	ယတဒုးလဲၤဒှ်ဒိးတၢ်	န့—	ဝါ—
—အံၤ	ယတဒုးလဲၤဒှ်ဒိးခဲအံၤတၢ်	န့—	ဝါ—
—ဝံၤ	ယတဒုးလဲၤဒှ်ဒိးဒိးတၢ်	န့—	ဝါ—
ခဲညါခါ	ယတဒုးလဲၤဒှ်ဒိးခဲညါတၢ်	န့—	ဝါ—

Precative Mode.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ	မိယဒုးလဲၤဒှ်ဒိးတက့ၢ်	န့—	မိဝါ—
—အံၤ	မိယဒုးလဲၤဒှ်ဒိးခဲအံၤတက့ၢ်	န့—	မိဝါ—
ခဲညါ—	မိယကဒုးလဲၤဒှ်ဒိးတက့ၢ်	န့—	မိဝါ—

Negative.—

ခါတဖျါ	မိယသုတဒုးလဲၤဒှ်ဒိးတဂ့ၢ်	န့သု—	မိဝါသု—
—အံၤ	မိယသုတဒုးလဲၤဒှ်ဒိးခဲအံၤတဂ့ၢ်	န့သု—	မိဝါသု—
ခဲညါ—	မိယသုတဒုးလဲၤဒှ်ဒိးခဲညါတဂ့ၢ်	န့သု—	မိဝါသု—

Causative, with သ် before the objective. ဒုးလဲၤၤၤဒိၤ.

ကိၤတံၢ်အကျိၣ်; ပၤနိၣ်;—
ဗျံၣ်န့ၣ်တၢ်.

ယၤ— န့ၣ်— ဝၤ—

ဝိၤတံၢ်အကျိၣ်.

အဖၢၢ်မတံၢ်အဒိ.

ပ—	သု—	ပှၤသ့ၣ်—
ပ—	သု—	ပှၤသ့ၣ်—
ပ—	သု—	ပှၤသ့ၣ်—
ပ—	သု—	ပှၤသ့ၣ်—

န့ၣ်တံၢ်အဒိ.

ပ—	သု—	ပှၤသ့ၣ်—
ပ—	သု—	ပှၤသ့ၣ်—
ပ—	သု—	ပှၤသ့ၣ်—
ပ—	သု—	ပှၤသ့ၣ်—

တြိကတံၢ်အကျိၣ်.

အဖၢၢ်မတံၢ်အဒိ.

မိၤပ—	သု—	မိၤပှၤသ့ၣ်—
မိၤပ—	သု—	မိၤပှၤသ့ၣ်—
မိၤပ—	သု—	မိၤပှၤသ့ၣ်—

န့ၣ်တံၢ်အဒိ.

မိၤပသု—	သုဒုး—	မိၤပှၤသ့ၣ်သု—
မိၤပသု—	သုဒုး—	မိၤပှၤသ့ၣ်သု—
မိၤပသု—	သုဒုး—	မိၤပှၤသ့ၣ်သု—

စီနုနိတဂါ၊

သဟဂါတဂါ

နု—

Suppositive Mode.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ	ယမ္မာဒုးလဲၤဒှ်ဒိး	နုမ္မာ—
—အံၤ	ယမ္မာဒုးလဲၤဒှ်ဒိးခဲအံၤ	နုမ္မာ—
—ဝံၤ	ယမ္မာဒုးလဲၤဒှ်ဒိးလံ	နုမ္မာ—
ခဲညါ—	ယမ္မာဒုးလဲၤဒှ်ဒိးခဲညါ	နုမ္မာ—

Negative.—

ခါတဖျါ	ယမ္မာဒုးလဲၤဒှ်ဒိးတဂါ	နုမ္မာ—
—အံၤ	ယမ္မာဒုးလဲၤဒှ်ဒိးခဲအံၤတဂါ	နုမ္မာ—
—ဝံၤ	ယမ္မာဒုးလဲၤဒှ်ဒိးဒိးတဂါ	နုမ္မာ—
ခဲညါ—	ယမ္မာဒုးလဲၤဒှ်ဒိးခဲညါတဂါ	နုမ္မာ—

Interrogative Mode.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ	မ္မာယဒုးလဲၤဒှ်ဒိးဒါ	မ္မာနု—
—အံၤ	မ္မာယဒုးလဲၤဒှ်ဒိးခဲအံၤဒါ	မ္မာနု—
—ဝံၤ	မ္မာယဒုးလဲၤဒှ်ဒိးလံဒါ	မ္မာနု—
ခဲညါ—	မ္မာယဒုးလဲၤဒှ်ဒိးခဲညါဒါ	မ္မာနု—

Negative.—

ခါတဖျါ	မ္မာယဒုးလဲၤဒှ်ဒိးတဂါ	မ္မာနု—
—အံၤ	မ္မာယဒုးလဲၤဒှ်ဒိးခဲအံၤတဂါ	မ္မာနု—
—ဝံၤ	မ္မာယဒုးလဲၤဒှ်ဒိးဒိးတဂါ	မ္မာနု—
ခဲညါ—	မ္မာယဒုးလဲၤဒှ်ဒိးခဲညါတဂါ	မ္မာနု—

ပုဂံနန်းတော်

၀၁— ၀၀၁—

၃၁—

၀၁—

ဝပိစတံအကျါ

အဖာဂမတံအဒိ

ပှမ္မာ— ပမ္မာ—

သုမ္မာ—

ပှသုမ္မာ—

ပှမ္မာ— ပမ္မာ—

သုမ္မာ—

ပှသုမ္မာ—

ပှမ္မာ— ပမ္မာ—

သုမ္မာ—

ပှသုမ္မာ—

ပှမ္မာ— ပမ္မာ—

သုမ္မာ—

ပှသုမ္မာ—

န့ကတံအဒိ

ပှမ္မာ— ပမ္မာ—

သုမ္မာ—

ပှသုမ္မာ—

ပှမ္မာ— ပမ္မာ—

သုမ္မာ—

ပှသုမ္မာ—

ပှမ္မာ— ပမ္မာ—

သုမ္မာ—

ပှသုမ္မာ—

ပှမ္မာ— ပမ္မာ—

သုမ္မာ—

ပှသုမ္မာ—

အံဉ်တရိဂတံအကျါ

အဖာဂမတံအဒိ

မ္မာပှ— မ္မာပ—

မ္မာသု—

မ္မာပှသုဉ်—

မ္မာပှ— မ္မာပ—

မ္မာသု—

မ္မာပှသုဉ်—

မ္မာပှ— မ္မာပ—

မ္မာသု—

မ္မာပှသုဉ်—

မ္မာပှ— မ္မာပ—

မ္မာသု—

မ္မာပှသုဉ်—

န့ကတံအဒိ

မ္မာပှ— မ္မာပ—

မ္မာသု—

မ္မာပှသုဉ်—

မ္မာပှ— မ္မာပ—

မ္မာသု—

မ္မာပှသုဉ်—

မ္မာပှ— မ္မာပ—

မ္မာသု—

မ္မာပှသုဉ်—

မ္မာပှ— မ္မာပ—

မ္မာသု—

မ္မာပှသုဉ်—

TENTH CONJUGATION.

အတံင်ကျဲးမုင်, ၁၀. တံင်ကတဲင်,
စီနာ်ဒ်ဘာ်.

ယာယာ်စာ်ဒ်

နာ်—

Positive Mode.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ	တံင်မိင်လဲယသး	—နသး
—အံၤ	တံင်မိင်လဲယသးခဲအံၤ	—နသး—
—ဝံၤ	တံင်မိင်လဲယသးလံ	—နသး—
ခဲညါ—	တံင်ကမိင်လဲယသး	—နသး

Negative.—

ခါတဖျါ	တံင်တမိင်လဲယသးတင်	—နသး—
—အံၤ	တံင်တမိင်လဲယသးခဲအံၤတင်	—နသး—
—ဝံၤ	တံင်တမိင်လဲယသးခိးတင်	—နသး—
ခဲညါ—	တံင်တမိင်လဲယသးခဲညါတင်	—နသး—

Precautive Mode.—

Affirmative.—

ခဲညါခါ	မိတံင်ကမိင်လဲယသး	—နသး

Negative.—

ခဲညါခါ	မိတံင်တမိင်လဲယသးခဲညါတဂ့ၤ	—နသး—

Causative. Object of the 1st part of the predicate made by သး

ကိစ္စထိုင်အကျိပ် ; ပါသး

ဗုဒ္ဓါနာဂါ

ဝါ—   ယါ—   နါ—   ဝါ—

ပိပထိုင်အကျိပ်

အဖျားမထိုင်အမိ

—အသး	—ပသး	—သုသး	—အဝဲသ့ဉ်အသး
—အသး—	—ပသး—	—သုသး—	—အဝဲသ့ဉ်အသး—
—အသး—	—ပသး—	—သုသး—	—အဝဲသ့ဉ်အသး—
—အသး	—ပသး	—သုသး	—အဝဲသ့ဉ်အသး

န့ဂထိုင်အမိ

—အသး—	—ပသး—	—သုသး—	—အဝဲသ့ဉ်အသး—
—အသး—	—ပသး—	—သုသး—	—အဝဲသ့ဉ်အသး—
—အသး—	—ပသး—	—သုသး—	—အဝဲသ့ဉ်အသး—
—အသး—	—ပသး—	—သုသး—	—အဝဲသ့ဉ်အသး—

ဖြူကထိုင်အကျိပ်

အဖျားမထိုင်အမိ

—အသး	—ပသး	—သုသး	—အဝဲသ့ဉ်အသး

န့ဂထိုင်အမိ

—အသး—	—ပသး—	—သုသး—	—အဝဲသ့ဉ်အသး—

Rem. Strictly all Precatives have regard to the future, because we do not ask for that which we have already, yet in most of the Conjugations the Pres. and Aorist forms may be used. The Imperative admits all the forms of tense except the Past ; The proper imperative is not admissible in this 10th Conjugation. This conjugation is analogous to the 5th.

စီဒုနာဂါ

ယာယာဂါဂါ

နု—

Suppositive Mode.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ	တၢ်မ့ၢ်မိၣ်လဲၤယသး	—နုသး
—အံၤ	တၢ်မ့ၢ်မိၣ်လဲၤယသးခဲအံၤ	—နုသး—
—ဝံၤ	တၢ်မ့ၢ်မိၣ်လဲၤယသးလံ	—နုသး—
ခဲညါ—	တၢ်မ့ၢ်မိၣ်လဲၤယသးခဲညါ	—နုသး—

Negative.—

ခါတဖျါ	တၢ်မ့ၢ်တမိၣ်လဲၤယသးတၣ်	—နုသး—
—အံၤ	တၢ်မ့ၢ်တမိၣ်လဲၤယသးခဲအံၤတၣ်	—နုသး—
—ဝံၤ	တၢ်မ့ၢ်တမိၣ်လဲၤယသးဖိးတၣ်	—နုသး—
ခဲညါ—	တၢ်မ့ၢ်တမိၣ်လဲၤယသးခဲညါတၣ်	—နုသး—

Interrogative Mode.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ	မ့ၢ်တၢ်မိၣ်လဲၤယသးဖါ	—နုသး—
—အံၤ	မ့ၢ်တၢ်မိၣ်လဲၤယသးခဲအံၤဖါ	—နုသး—
—ဝံၤ	မ့ၢ်တၢ်မိၣ်လဲၤယသးလံဖါ	—နုသး—
ခဲညါ—	မ့ၢ်တၢ်မိၣ်လဲၤယသးဖါ	—နုသး—

Negative.—

ခါတဖျါ	မ့ၢ်တၢ်တမိၣ်လဲၤယသးတၣ်ဖါ	—နုသး—
—အံၤ	မ့ၢ်တၢ်တမိၣ်လဲၤယသးခဲအံၤတၣ်ဖါ	—နုသး—
—ဝံၤ	မ့ၢ်တၢ်တမိၣ်လဲၤယသးဖိးတၣ်ဖါ	—နုသး—
ခဲညါ—	မ့ၢ်တၢ်တမိၣ်လဲၤယသးခဲညါတၣ်ဖါ	—နုသး—

ဗျာဒိတ်တော်

၈၁—   ၈၂—   ၈၃—   ၈၄—

ဝိပဿနာအကျိၤ.

အဖျာဒိတ်တော်အဒိ.

—အသး—	—ပသး—	—သုသး—	—အဝဲသ့ဉ်အသး—
—အသး—	—ပသး—	—သုသး—	—အဝဲသ့ဉ်အသး—
—အသး—	—ပသး—	—သုသး—	—အဝဲသ့ဉ်အသး—
—အသး—	—ပသး—	—သုသး—	—အဝဲသ့ဉ်အသး—

န့ဂတိတ်အဒိ.

—အသး—	—ပသး—	—သုသး—	—အဝဲသ့ဉ်အသး—
—အသး—	—ပသး—	—သုသး—	—အဝဲသ့ဉ်အသး—
—အသး—	—ပသး—	—သုသး—	—အဝဲသ့ဉ်အသး—
—အသး—	—ပသး—	—သုသး—	—အဝဲသ့ဉ်အသး—

အံဉ်တရိဂတိတ်အကျိၤ.

အဖျာဒိတ်တော်အဒိ.

—အသး—	—ပသး—	—သုသး—	—အဝဲသ့ဉ်အသး—
—အသး—	—ပသး—	—သုသး—	—အဝဲသ့ဉ်အသး—
—အသး—	—ပသး—	—သုသး—	—အဝဲသ့ဉ်အသး—
—အသး—	—ပသး—	—သုသး—	—အဝဲသ့ဉ်အသး—

န့ဂတိတ်အဒိ.

—အသး—	—ပသး—	—သုသး—	—အဝဲသ့ဉ်အသး—
—အသး—	—ပသး—	—သုသး—	—အဝဲသ့ဉ်အသး—
—အသး—	—ပသး—	—သုသး—	—အဝဲသ့ဉ်အသး—
—အသး—	—ပသး—	—သုသး—	—အဝဲသ့ဉ်အသး—

ELEVENTH CONJUGATION.

အတၢ်ကျဲးဖျၢန်, ၁၁. ဝါာ်ကတဲာ်.—
စီနာ်ဒ်ဘာ်.

ယၤပၢာ်ဝါာ်

နၤ—

Positive Mode.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ	ယလဲၤသ့	န—
—အံၤ	ခဲအံၤယလဲၤသ့	—န—
—ဝံၤ	ယလဲၤသ့လံ	န—
ခဲညါ—	ယလဲၤကသ့	န—

Negative.—

ခါတဖျါ	ယလဲၤတသ့တၢ်	န—
—အံၤ	ခဲအံၤယလဲၤတသ့တၢ်	—န—
—ဝံၤ	ယလဲၤတသ့ဒီးတၢ်	န—
ခဲညါ—	ခဲညါယလဲၤတသ့တၢ်	—န—

Precative Mode.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ	မိယလဲၤသ့တက့ၢ်	—န—
—အံၤ	မိယလဲၤသ့ခဲအံၤတက့ၢ်	—န—
ခဲညါ—	မိယလဲၤသ့ခဲညါတက့ၢ်	—န—

Negative.—

ခါတဖျါ	မိယလဲၤသ့တသ့တၢ်	—န—
အံၤ—	မိယလဲၤသ့တသ့ခဲအံၤတၢ်	—န—
ခဲညါ—	မိယလဲၤသ့တသ့ခဲညါတၢ်	—န—

Potential Relation. လဲၤသ့.

ပတုဒ်ရှုအကျိၣ်,—တုဒ်နိဒ်.

ဗုဒ်နုၣ်တၢ်ဂ်.

ဂၢ—	ယၢ—	နၢ—	ဂၢ—
ဝိစတံာ်အကျိၣ်.			

အဖၢၢ်မတံာ်အဒိ.

ပှၢ—	ပ—	သု—	ပှၢသ့ဒ်—
—ပှၢ—	—ပ—	—သု—	—ပှၢသ့ဒ်—
ပှၢ—	ပ—	သု—	ပှၢသ့ဒ်—
—ပှၢ—	—ပ—	—သု—	—ပှၢသ့ဒ်—

န့ၣ်ဂတံာ်အဒိ.

ပှၢ—	ပ—	သု—	ပှၢသ့ဒ်—
—ပှၢ—	—ပ—	—သု—	—ပှၢသ့ဒ်—
ပှၢ—	ပ—	သု—	ပှၢသ့ဒ်—
—ပှၢ—	—ပ—	—သု—	—ပှၢသ့ဒ်—

တြိကတံာ်အကျိၣ်.

အဖၢၢ်မတံာ်အဒိ.

—ပှၢ—	—ပ—	—သု—	—ပှၢသ့ဒ်—
—ပှၢ—	—ပ—	—သု—	—ပှၢသ့ဒ်—
—ပှၢ—	—ပ—	—သု—	—ပှၢသ့ဒ်—

န့ၣ်ဂတံာ်အဒိ.

—ပှၢ—	—ပ—	—သု—	—ပှၢသ့ဒ်—
—ပှၢ—	—ပ—	—သု—	—ပှၢသ့ဒ်—
—ပှၢ—	—ပ—	—သု—	—ပှၢသ့ဒ်—

စီနာဉ်ဘာ်.

ယာယာ်စာဉ်

န့ၤ—

Suppositive Mode.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ ယလဲၤမ့ၢ်သ့
 —အံၤ ခဲအံၤယလဲၤမ့ၢ်သ့
 —ဝံၤ ယလဲၤမ့ၢ်သ့လံ
 ခဲညါ— ခဲညါယလဲၤမ့ၢ်သ့

န့—
 —န့—
 န့—
 —န့—

Negative.—

ခါတဖျါ ယလဲၤမ့ၢ်တသ့တဉ်
 —အံၤ ယလဲၤခဲအံၤမ့ၢ်တသ့တဉ်
 —ဝံၤ ယလဲၤမ့ၢ်တသ့ဒီးတဉ်
 ခဲညါ— ယလဲၤခဲညါမ့ၢ်တသ့တဉ်

န့—
 န့—
 န့—
 န့—

Interrogative Mode.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ မ့ၢ်ယလဲၤသ့ဒါ
 —အံၤ မ့ၢ်ယလဲၤသ့ခဲအံၤဒါ
 —ဝံၤ မ့ၢ်ယလဲၤသ့လံဒါ
 ခဲညါ— မ့ၢ်ယလဲၤကသ့ဒါ

—န့—
 —န့—
 —န့—
 —န့—

Negative.—

ခါတဖျါ မ့ၢ်ယလဲၤတသ့တဉ်ဒါ
 —အံၤ ခဲအံၤမ့ၢ်ယလဲၤတသ့တဉ်ဒါ
 —ဝံၤ မ့ၢ်ယလဲၤတသ့ဒီးတဉ်ဒါ
 ခဲညါ— ခဲညါမ့ၢ်ယလဲၤတသ့တဉ်ဒါ

—န့—
 —န့—
 —န့—
 —န့—

ဗုဒ္ဓနာဂ်ဘာ်.

ဂၢၤ—	ယး—	နၢၤ—	ဂၢၤ—
စဒိစတံာ်အကျါ.			
အဖာ်မတံာ်အဒိ.			
ပှၢၤ—	ဝ—	သု—	ပှၢၤသ့ဉ်—
—ပှၢၤ—	—ဝ—	—သု—	—ပှၢၤသ့ဉ်—
ပှၢၤ—	ဝ—	သု—	ပှၢၤသ့ဉ်—
—ပှၢၤ—	—ဝ—	—သု—	—ပှၢၤသ့ဉ်—

န့ဂတံာ်အဒိ.

ပှၢၤ—	ဝ—	သု—	ပှၢၤသ့ဉ်—
ပှၢၤ—	ဝ—	သု—	ပှၢၤသ့ဉ်—
ပှၢၤ—	ဝ—	သု—	ပှၢၤသ့ဉ်—
ပှၢၤ—	ဝ—	သု—	ပှၢၤသ့ဉ်—

အံာ်တရိဂတံာ်အကျါ.

အဖာ်မတံာ်အဒိ.

—ပှၢၤ—	—ဝ—	—သု—	—ပှၢၤသ့ဉ်—
—ပှၢၤ—	—ဝ—	—သု—	—ပှၢၤသ့ဉ်—
—ပှၢၤ—	—ဝ—	—သု—	—ပှၢၤသ့ဉ်—
—ပှၢၤ—	—ဝ—	—သု—	—ပှၢၤသ့ဉ်—

န့ဂတံာ်အဒိ.

—ပှၢၤ—	—ဝ—	—သု—	—ပှၢၤသ့ဉ်—
—ပှၢၤ—	—ဝ—	—သု—	—ပှၢၤသ့ဉ်—
—ပှၢၤ—	—ဝ—	—သု—	—ပှၢၤသ့ဉ်—
—ပှၢၤ—	—ဝ—	—သု—	—ပှၢၤသ့ဉ်—

TWELVTH CONJUGATION.

အတိတ်ကျေအုန် ၁၂. ဝါ်ကထဲန်;—ပထုန်၅၅
စီနာ်တဘါ်.

ယာ်ပာ်စာ်

နဲး—

Positive Mode.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ	ဂုးလဲးယး	—နဲး
—အံး	ဂုးလဲးယးခဲအံး	—နဲး—
—ဝံး	ဂုးလဲးလံးယး	—နဲး—
ခဲညါ—	ကဂုးလဲးယး	—နဲး

Negative.—

ခါတဖျါ	တဂုးလဲးယးဘန်	—နဲး—
—အံး	တဂုးလဲးယးခဲအံးဘန်	—နဲး—
—ဝံး	တဂုးလဲးဖဲးဘန်ယးဘန်	—နဲး—
ခဲညါ—	တဂုးလဲးယးဘန်ယးဘန်	—နဲး—

Precative Mode.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ	မိအဂုးလဲးယးတက့ၢ်	—နဲး—
—အံး	မိအဂုးလဲးယးခဲအံးတက့ၢ်	—နဲး—
ခဲညါ—	မိအကဂုးလဲးယးတက့ၢ်	—နဲး—

Negative.—

ခါတဖျါ	မိအသုတဂုးလဲးယးတဂုး	—နဲး—
—အံး	မိအသုတဂုးလဲးယးခဲအံးတဂုး	—နဲး—
ခဲညါ—	မိအသုတဂုးလဲးယးတဂုး	—နဲး—

Potential ; Nom. after the Verb. ဝါလဲၤ.

အကျိပ် :—ဝါ်အထံးအိပ်လၢဝါ်အဖိ်ခံ.

ဗျိန်နာ်တၢ်ဂၢ်.

ဝါ—   ယါ—   နါ—   ဝါ—

ဝိစတံင်အကျိပ်.

အဖၢ်မတံင်အဒိ.

—ဒါ	—ဟါ	—သု	—ဟါကွပ်
—ဒါ—	—ဟါ—	—သု—	—ဟါသ့ဉ်—
—ဒါ—	—ဟါ—	—သု—	—ဟါသ့ဉ်—
—ဒါ	—ဟါ	—သု	—ဟါသ့ဉ်

န့ဂတံင်အဒိ.

—ဒါ—	—ဟါ—	—သု—	—ဟါသ့ဉ်—
—ဒါ—	—ဟါ—	—သု—	—ဟါသ့ဉ်—
—ဒါ—	—ဟါ—	—သု—	—ဟါသ့ဉ်—
—ဒါ—	—ဟါ—	—သု—	—ဟါသ့ဉ်—

တြိကတံင်အကျိပ်.

အဖၢ်မတံင်အဒိ.

—ဒါ—	—ဟါ—	—သု—	—ဟါသ့ဉ်—
—ဒါ—	—ဟါ—	—သု—	—ဟါသ့ဉ်—
—ဒါ—	—ဟါ—	—သု—	—ဟါသ့ဉ်—

န့ဂတံင်အဒိ.

—ဒါ—	—ဟါ—	—သု—	—ဟါသ့ဉ်—
—ဒါ—	—ဟါ—	—သု—	—ဟါသ့ဉ်—
—ဒါ—	—ဟါ—	—သု—	—ဟါသ့ဉ်—

စီနာဂ်ဘာဂ်.

ယာဟာဂ်တၢ်ဂ်

နၢ—

Suppositive Mode.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ	မ့ၢ်ဂ့ၤလဲၤယၤ	—နၢ
—အံၤ	မ့ၢ်ဂ့ၤလဲၤယၤခဲအံၤ	—နၢ—
—ဝံၤ	မ့ၢ်ဂ့ၤလဲၤလံၤယၤ	—နၢ
ခဲညါ—	မ့ၢ်ဂ့ၤလဲၤယၤခဲညါ	—နၢ—

Negative.—

ခါတဖျါ	မ့ၢ်တဂ့ၤလဲၤဘဂ်ယၤ	—နၢ
—အံၤ	မ့ၢ်တဂ့ၤလဲၤယၤခဲအံၤဘဂ်	—နၢ—
—ဝံၤ	မ့ၢ်တဂ့ၤလဲၤဖိးဘဂ်ယၤ	—နၢ
ခဲညါ—	မ့ၢ်တဂ့ၤလဲၤယၤခဲညါဘဂ်	—နၢ—

Interrogative Mode.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ	မ့ၢ်အဂ့ၤလဲၤယၤန့ၢ်ဒါ	—နၢ—
—အံၤ	မ့ၢ်အဂ့ၤလဲၤယၤခဲအံၤဒါ	—နၢ—
—ဝံၤ	မ့ၢ်အဂ့ၤလဲၤလံၤယၤလံၤဒါ	—နၢ—
ခဲညါ—	မ့ၢ်အဂ့ၤလဲၤယၤန့ၢ်ဒါ	—နၢ—

Negative.—

ခါတဖျါ	မ့ၢ်အတဂ့ၤလဲၤယၤဘဂ်ဒါ	—နၢ—
—အံၤ	မ့ၢ်အတဂ့ၤလဲၤယၤခဲအံၤဘဂ်ဒါ	—နၢ—
—ဝံၤ	မ့ၢ်အတဂ့ၤလဲၤဖိးယၤဘဂ်ဒါ	—နၢ—
ခဲညါ—	မ့ၢ်အတဂ့ၤလဲၤယၤခဲညါဘဂ်ဒါ	—နၢ—

ဗျာနာန်ဘာဂ်.

ဂၢ—	ယၢ—	နၢ—	ဂၢ—
ဝပိဝတံင်အကျါ.			
အဖၢဂ်မတံင်အဒိ.			
—ဒိၤ	—ပၤ	—သု	—ပၤသ့ၣ်
—ဒိၤ—	—ပၤ—	—သု—	—ပၤသ့ၣ်—
—ဒိၤ	—ပၤ	—သု	—ပၤသ့ၣ်
—ဒိၤ—	—ပၤ—	—သု—	—ပၤသ့ၣ်—

န့တံင်အဒိ.

—ဒိၤ	—ပၤ	—သု	—ပၤသ့ၣ်
—ဒိၤ—	—ပၤ—	—သု—	—ပၤသ့ၣ်—
—ဒိၤ	—ပၤ	—သု	—ပၤသ့ၣ်
—ဒိၤ—	—ပၤ—	—သု—	—ပၤသ့ၣ်—

အံၣ်တရိဂတံင်အကျါ.

အဖၢဂ်မတံင်အဒိ.

—ဒိၤ—	—ပၤ—	—သု—	—ပၤသ့ၣ်—
—ဒိၤ—	—ပၤ—	—သု—	—ပၤသ့ၣ်—
—ဒိၤ—	—ပၤ—	—သု—	—ပၤသ့ၣ်—
—ဒိၤ—	—ပၤ—	—သု—	—ပၤသ့ၣ်—

န့ဂတံင်အဒိ.

—ဒိၤ—	—ပၤ—	—သု—	—ပၤသ့ၣ်—
—ဒိၤ—	—ပၤ—	—သု—	—ပၤသ့ၣ်—
—ဒိၤ—	—ပၤ—	—သု—	—ပၤသ့ၣ်—
—ဒိၤ—	—ပၤ—	—သု—	—ပၤသ့ၣ်—

THIRTEENTH CONJUGATION.

အတၢ်ကျဲၤဖျၢၣ်, ၁၃. ဝါၣ်ကတၢၢ်, —
ဗီၣ်န့ၢ်တၢၢ်.

ယၤပၢၢ်စၢၣ်

န့ၢ် —

Positive Mode.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ	ယတၢ်လဲၤ	န့ၢ် —
—အံၤ	ယတၢ်လဲၤခဲအံၤ	န့ၢ် —
—ဝံၤ	ယတၢ်လဲၤလံၤ	န့ၢ် —
ခဲညါ—	ယတၢ်လဲၤ	န့ၢ် —

Negative.—

ခါတဖျါ	ယတၢ်လဲၤတၢ်	န့ၢ် —
—အံၤ	ခဲအံၤယတၢ်လဲၤတၢ်	—န့ၢ် —
—ဝံၤ	ယတၢ်လဲၤဖိးတၢ်	န့ၢ် —
ခဲညါ—	ခဲညါယတၢ်လဲၤတၢ်	—န့ၢ် —

Precautive Mode.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ	မိယတၢ်လဲၤတၢ်	—န့ၢ် —
—အံၤ	မိယတၢ်လဲၤခဲအံၤတၢ်	—န့ၢ် —
ခဲညါ—	မိယတၢ်လဲၤခဲညါတၢ်	—န့ၢ် —

Negative.—

ခါတဖျါ	မိယသုတတၢ်လဲၤတၢ်	—န့ၢ် —
—အံၤ	မိယသုတတၢ်လဲၤခဲအံၤတၢ်	—န့ၢ် —
ခဲညါ—	မိယသုတတၢ်လဲၤခဲညါတၢ်	—န့ၢ် —

Potential ; Principal Verb follows the Potential ; ဆင့်လဲၤ.

ပသ့ၣ်ရှ့အကျိၣ် ; တုၣ်နိၣ်. must go.
ဗုၣ်န့ၣ်ဘၢၣ်.

ဂၢၤ—   ယၢၤ—   န့ၢၤ—   ဂၢၤ—

ဝီၤပံၣ်အကျိၤ.

အဖၢၢ်မတံၣ်အဒိ.

ပှၤ—	ပ—	သု—	ပှၤသ့ၣ်—
ပှၤ—	ပ—	သု—	ပှၤသ့ၣ်—
ပှၤ—	ပ—	သု—	ပှၤသ့ၣ်—
ပှၤ—	ပ—	သု—	ပှၤသ့ၣ်—

န့ၣ်ဂတံၣ်အဒိ.

ပှၤ—	ပ—	သု—	ပှၤသ့ၣ်—
—ပှၤ—	—ပ—	—သု—	—ပှၤသ့ၣ်—
ပှၤ—	ပ—	သု—	ပှၤသ့ၣ်—
—ပှၤ—	—ပ—	—သု—	—ပှၤသ့ၣ်—

ပြိကတံၣ်အကျိၤ.

အဖၢၢ်မတံၣ်အဒိ.

—ပှၤ—	—ပ—	—သု—	—ပှၤသ့ၣ်—
—ပှၤ—	—ပ—	—သု—	—ပှၤသ့ၣ်—
—ပှၤ—	—ပ—	—သု—	—ပှၤသ့ၣ်—

န့ၣ်ကတံၣ်အဒိ.

—ပှၤ—	—ပ—	—သု—	—ပှၤသ့ၣ်—
—ပှၤ—	—ပ—	—သု—	—ပှၤသ့ၣ်—
—ပှၤ—	—ပ—	—သု—	—ပှၤသ့ၣ်—

စီနာန်ဘာ်

ယဟ်တၢ်စၢ်

န့ၤ—

Suppositive Mode.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ	ယမ့ၢ်တၢ်လဲၤ	န့ၤ—
—အံၤ	ယမ့ၢ်တၢ်လဲၤခဲအံၤ	န့ၤ—
—ဝံၤ	ယမ့ၢ်တၢ်လဲၤလံၤ	န့ၤ—
ခဲညါ—	ယမ့ၢ်တၢ်လဲၤခဲညါ	န့ၤ—

Negative.—

ခါတဖျါ	ယမ့ၢ်တၢ်လဲၤတၢ်	န့ၤ—
—အံၤ	ယမ့ၢ်တၢ်လဲၤခဲအံၤတၢ်	န့ၤ—
—ဝံၤ	ယမ့ၢ်တၢ်လဲၤဖိးတၢ်	န့ၤ—
ခဲညါ—	ယမ့ၢ်တၢ်လဲၤလၢတၢ်	န့ၤ—

Interrogative Mode.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ	မ့ၢ်ယတၢ်လဲၤဖါ	—န့ၤ—
—အံၤ	မ့ၢ်ယတၢ်လဲၤခဲအံၤဖါ	—န့ၤ—
—ဝံၤ	မ့ၢ်ယတၢ်လဲၤလံၤဖါ	—န့ၤ—
ခဲညါ—	မ့ၢ်ယတၢ်လဲၤဖါ	—န့ၤ—

Negative.—

ခါတဖျါ	မ့ၢ်ယတၢ်လဲၤတၢ်ဖါ	—န့ၤ—
—အံၤ	မ့ၢ်ယတၢ်လဲၤခဲအံၤတၢ်ဖါ	—န့ၤ—
—ဝံၤ	မ့ၢ်ယတၢ်လဲၤဖိးတၢ်ဖါ	—န့ၤ—
ခဲညါ—	မ့ၢ်ယတၢ်လဲၤလၢတၢ်ဖါ	—န့ၤ—

ဗုဂ်နာဂ်ဘာဂ်.

ဂၢ—	ယၢ—	နၢ—	ဂၢ—

ဝဲဒ်ဂတံာ်အကျိး.

အဖၢဂ်မတံာ်အဒိ.

ပှၢ—	ဝ—	သု—	ပှၢသ့ဂ်—
ပှၢ—	ဝ—	သု—	ပှၢသ့ဂ်—
ပှၢ—	ဝ—	သု—	ပှၢသ့ဂ်—
ပှၢ—	ဝ—	သု—	ပှၢသ့ဂ်—

န့ဂတံာ်အဒိ.

ပှၢ—	ဝ—	သု—	ပှၢသ့ဂ်—
ပှၢ—	ဝ—	သု—	ပှၢသ့ဂ်—
ပှၢ—	ဝ—	သု—	ပှၢသ့ဂ်—
ပှၢ—	ဝ—	သု—	ပှၢသ့ဂ်—

အံဂ်တရိကတံာ်အကျိး.

အဖၢဂ်မတံာ်အဒိ.

—ပှၢ—	—ဝ—	—သု—	—ပှၢသ့ဂ်—
—ပှၢ—	—ဝ—	—သု—	—ပှၢသ့ဂ်—
—ပှၢ—	—ဝ—	—သု—	—ပှၢသ့ဂ်—
—ပှၢ—	—ဝ—	—သု—	—ပှၢသ့ဂ်—

န့ဂတံာ်အဒိ.

—ပှၢ—	—ဝ—	—သု—	—ပှၢသ့ဂ်—
—ပှၢ—	—ဝ—	—သု—	—ပှၢသ့ဂ်—
—ပှၢ—	—ဝ—	—သု—	—ပှၢသ့ဂ်—
—ပှၢ—	—ဝ—	—သု—	—ပှၢသ့ဂ်—

Interrogative forms with လဲဂ်. see 1st Conjugation.

FOURTEENTH CONJUGATION.

အတၢ်ကျဲးဗျၢ်, ၁၄. ဝတံာ်၅၂
စီနာ်ၵာ်.

ယၢ်ပာ်ၵာ်

နၤ—

Positive Mode.—

Affirmative.—

ခါတဗျါ	ယဒိလံန့ၢ်	န—န့ၢ်
—အံၤ	ယဒိထံန့ၢ်ခဲအံၤ	န—န့ၢ်—
—ဝံၤ	ယဒိထံန့ၢ်လံ	န—န့ၢ်—
ခဲညါ—	ယဒိထံကန့ၢ်	န—န့ၢ်

Negative.—

ခါတဗျါ	ယဒိထံတန့ၢ်တၵ်	န—တန့ၢ်—
—အံၤ	ယဒိထံခဲအံၤတန့ၢ်တၵ်	န—တန့ၢ်—
—ဝံၤ	ယဒိထံတန့ၢ်ဖိးတၵ်	န—တန့ၢ်—
ခဲညါ—	ယဒိထံခဲညါတန့ၢ်တၵ်	န—တန့ၢ်—

Precative Mode.—

Affirmative.—

ခါတဗျါ	မ်ယဒိထံကန့ၢ်တက့ၢ်	—န—ကန့ၢ်—
—အံၤ	မ်ယဒိထံကန့ၢ်ခဲအံၤတက့ၢ်	—န—ကန့ၢ်—
ခဲညါ—	မ်ယဒိထံကန့ၢ်ခဲညါတက့ၢ်	—န—ကန့ၢ်—

Negative.—

ခါတဗျါ	ယဒိထံမ်ယသုတန့ၢ်တဂ့ၤ	န—နသုတန့ၢ်—
—အံၤ	ယဒိထံမ်ယသုတန့ၢ်ခဲအံၤတဂ့ၤ	န—နသုတန့ၢ်—
ခဲညါ—	ယဒိထံမ်ယသုတန့ၢ်လၢတဂ့ၤ	န—နသု—

Potential, Trans. ဒိထံန့ၣ်.

အကျိာ်,—ဟဲန့ၣ်

ပုၣ်န့ၣ်ဘၢၣ်.

ဂၤ—   ယၤ—   န့ၣ်—   ဂၤ—

ဝိဝတံာ်အကျိာ်.

အဖၢၣ်မတံာ်အဒိ.

ပုၤ—န့ၣ်	ပ—န့ၣ်	သု—န့ၣ်	ပုၤသ့ၣ်—န့ၣ်
ပုၤ—န့ၣ်—	ပ—န့ၣ်—	သု—န့ၣ်—	ပုၤသ့ၣ်—န့ၣ်—
ပုၤ—န့ၣ်—	ပ—န့ၣ်—	သု—န့ၣ်—	ပုၤသ့ၣ်—န့ၣ်—
ပုၤ—န့ၣ်	ပ—န့ၣ်	သု—န့ၣ်	ပုၤသ့ၣ်—န့ၣ်

န့ၣ်ဂတံာ်အဒိ.

ပုၤ—တန့ၣ်—	ပ—တန့ၣ်—	သု—တန့ၣ်—	ပုၤသ့ၣ်—တန့ၣ်—
ပုၤ—တန့ၣ်—	ပ—တန့ၣ်—	သု—တန့ၣ်—	ပုၤသ့ၣ်—တန့ၣ်—
ပုၤ—တန့ၣ်—	ပ—တန့ၣ်—	သု—တန့ၣ်—	ပုၤသ့ၣ်—တန့ၣ်—
ပုၤ—တန့ၣ်—	ပ—တန့ၣ်—	သု—တန့ၣ်—	ပုၤသ့ၣ်—တန့ၣ်—

တြိကတံာ်အကျိာ်.

အဖၢၣ်မတံာ်အဒိ.

—ပုၤ—ကန့ၣ်—	—ပ—ကန့ၣ်—	—သု—ကန့ၣ်—	—ပုၤသ့ၣ်—ကန့ၣ်—
—ပုၤ—ကန့ၣ်—	—ပ—ကန့ၣ်—	—သု—ကန့ၣ်—	—ပုၤသ့ၣ်—ကန့ၣ်—
—ပုၤ—ကန့ၣ်—	—ပ—ကန့ၣ်—	—သု—ကန့ၣ်—	—ပုၤသ့ၣ်—ကန့ၣ်—

န့ၣ်ဂတံာ်အဒိ.

ပုၤ—အသုတန့ၣ်—	ပ—ပသုတန့ၣ်—	သု—သုတန့ၣ်—	ပုၤသ့ၣ်—အသုတန့ၣ်—
ပုၤ—အသုတန့ၣ်—	ပ—ပသုတန့ၣ်—	သု—သုတန့ၣ်—	ပုၤသ့ၣ်—အသုတန့ၣ်—
ပုၤ—အသု—	ပ—ပသု—	သု—သု—	ပုၤသ့ၣ်—အသု—

စီနာဂ်ဘာဂ်.

ယယဟဂ်တဂ်

နု—

ဂု—

Suppositive Mode.—

Affirmative.—

ခါတပျါ	ယဒိထံဗ္ဗင်္ဂါနုဂ်	နု—ဗ္ဗင်္ဂါနုဂ်	ဂု—ဗ္ဗင်္ဂါနုဂ်
—အံၤ	ယဒိထံဗ္ဗင်္ဂါနုဂ်ခဲအံၤ	နု—ဗ္ဗင်္ဂါနုဂ်—	ဂု—ဗ္ဗင်္ဂါနုဂ်—
—ဝံၤ	ယဒိထံဗ္ဗင်္ဂါနုဂ်လံ	နု—ဗ္ဗင်္ဂါနုဂ်—	ဂု—ဗ္ဗင်္ဂါနုဂ်—
ခဲညါ—	ယဒိထံဗ္ဗင်္ဂါနုဂ်ခဲညါ	နု—ဗ္ဗင်္ဂါနုဂ်—	ဂု—ဗ္ဗင်္ဂါနုဂ်—

Negative.—

ခါတပျါ	ယဒိထံဗ္ဗင်္ဂါတနုဂ်တဂ်	နု—ဗ္ဗင်္ဂါတနုဂ်—	ဂု—ဗ္ဗင်္ဂါတနုဂ်—
—အံၤ	ယဒိထံဗ္ဗင်္ဂါတနုဂ်ခဲအံၤတဂ်	နု—ဗ္ဗင်္ဂါတနုဂ်—	ဂု—ဗ္ဗင်္ဂါတနုဂ်—
—ဝံၤ	ယဒိထံဗ္ဗင်္ဂါတနုဂ်ဒိးတဂ်	နု—ဗ္ဗင်္ဂါတနုဂ်—	ဂု—ဗ္ဗင်္ဂါတနုဂ်—
ခဲညါ—	ယဒိထံဗ္ဗင်္ဂါတနုဂ်လၢၤတဂ်	နု—ဗ္ဗင်္ဂါတနုဂ်—	ဂု—ဗ္ဗင်္ဂါတနုဂ်—

Interrogative Mode.—

Affirmative.—

ခါတပျါ	ယဒိထံဗ္ဗင်္ဂါဒါ	နု—ဗ္ဗင်္ဂါ—	ဂု—ဗ္ဗင်္ဂါ—
—အံၤ	ယဒိထံဗ္ဗင်္ဂါခဲအံၤဒါ	နု—ဗ္ဗင်္ဂါ—	ဂု—ဗ္ဗင်္ဂါ—
—ဝံၤ	ယဒိထံဗ္ဗင်္ဂါလံဒါ	နု—ဗ္ဗင်္ဂါ—	ဂု—ဗ္ဗင်္ဂါ—
ခဲညါ—	ယဒိထံဗ္ဗင်္ဂါဒါ	နု—ဗ္ဗင်္ဂါ—	ဂု—ဗ္ဗင်္ဂါ—

Negative.—

ခါတပျါ	ယဒိထံဗ္ဗင်္ဂါတဂ်ဒါ	နု—တနုဂ်—	ဂု—တနုဂ်—
—အံၤ	ယဒိထံဗ္ဗင်္ဂါတဂ်ခဲအံၤတဂ်ဒါ	နု—တနုဂ်—	ဂု—တနုဂ်—
—ဝံၤ	ယဒိထံဗ္ဗင်္ဂါတဂ်ဒိးတဂ်ဒါ	နု—တနုဂ်—	ဂု—တနုဂ်—
ခဲညါ—	ယဒိထံဗ္ဗင်္ဂါတဂ်ဒါ	နု—တနုဂ်—	ဂု—တနုဂ်—

ဗုဂ်နုာ်ဒ်ဘာ်.

၁၁၁—

နုာ်

၇၁

ဝပ်ဝပ်အဂ်ျါ.

အဖာ်မတံာ်အဒိ.

- ပ—မုာ်နုာ်
- ပ—မုာ်နုာ်—
- ပ—မုာ်နုာ်—
- ပ—မုာ်နုာ်—

- သု—မုာ်နုာ်
- သု—မုာ်နုာ်—
- သု—မုာ်နုာ်—
- သု—မုာ်နုာ်—

- ပွာ်သ့ဉ်—မုာ်နုာ်
- ပွာ်သ့ဉ်—မုာ်နုာ်—
- ပွာ်သ့ဉ်—မုာ်နုာ်—
- ပွာ်သ့ဉ်—မုာ်နုာ်—

န့ဂတံာ်အဒိ.

- ပ—မုာ်တန့ဂ်—
- ပ—မုာ်တန့ဂ်—
- ပ—မုာ်တန့ဂ်—
- ပ—မုာ်တန့ဂ်—

- သု—မုာ်တန့ဂ်—
- သု—မုာ်တန့ဂ်—
- သု—မုာ်တန့ဂ်—
- သု—မုာ်တန့ဂ်—

- ပွာ်သ့ဉ်—မုာ်တန့ဂ်—
- ပွာ်သ့ဉ်—မုာ်တန့ဂ်—
- ပွာ်သ့ဉ်—မုာ်တန့ဂ်—
- ပွာ်သ့ဉ်—မုာ်တန့ဂ်—

အံဉ်တန့ဂ်ဝပ်အဂ်ျါ.

အဖာ်မတံာ်အဒိ.

- ပ—န့ဂ်—
- ပ—န့ဂ်—
- ပ—န့ဂ်—
- ပ—ကန့ဂ်—

- သု—န့ဂ်—
- သု—န့ဂ်—
- သု—န့ဂ်—
- သု—ကန့ဂ်—

- ပွာ်သ့ဉ်—န့ဂ်—
- ပွာ်သ့ဉ်—န့ဂ်—
- ပွာ်သ့ဉ်—န့ဂ်—
- ပွာ်သ့ဉ်—ကန့ဂ်—

န့ဂတံာ်အဒိ.

- ပ—တန့ဂ်—
- ပ—တန့ဂ်—
- ပ—တန့ဂ်—
- ပ—တန့ဂ်—

- သု—တန့ဂ်—
- သု—တန့ဂ်—
- သု—တန့ဂ်—
- သု—တန့ဂ်—

- ပွာ်သ့ဉ်—တန့ဂ်—
- ပွာ်သ့ဉ်—တန့ဂ်—
- ပွာ်သ့ဉ်—တန့ဂ်—
- ပွာ်သ့ဉ်—တန့ဂ်—

FIFTEENTH CONJUGATION.

တတိကွဲးဗျုတ်, ၁၅. ဝါင်ကထဲပ် ;—အခွါင်တူ
ဗိနာ်တဘါင်.

ယဟဟါင်စါင်

နၤ—

Positive Mode.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ	ယမာဂုးဒါး	န—
—အံး	ယမာဂုးဒါးဒါး	န—
—ဝံး	ယမာဂုးလဲဒါး	န—
ခဲညါ—	ယကမာဂုးဒါး	န—

Negative.—

ခါတဖျါ	ယတမာဂုးဒါးတဲပ်	န—
—အံး	ခဲအံးယတမာဂုးဒါးတဲပ်	—န—
—ဝံး	ယတမာဂုးဒါးဒါးတဲပ်	န—
ခဲညါ—	ခဲညါယတမာဂုးဒါးတဲပ်	—န—

Precautive Mode.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ	မိယမာဂုးဒါးတကွါ	နမၤ—
—အံး	မိယမာဂုးဒါးခဲအံးတကွါ	နမၤ—
ခဲညါ—	မိယကမာဂုးဒါးတကွါ	နမၤ—

Negative.—

ခါတဖျါ	မိယသုတမာဂုးဒါးတဂုး	နသုတမၤ—
—အံး	မိယသုတမာဂုးဒါးခဲအံးတဂုး	နသု—
ခဲညါ—	မိယသုတမာဂုးလၢဒါးတဂုး	နသု—

Adverbial Relation. *Transitive*, မာ်ဂ့ၤအိၤ.

ဧာ်ကျိၣ် ;—မာ်နီၣ်. well treated him.

ဗျီၣ်နီၣ်ဘာ်.

ဂၤ—   ယၤ—   နီၣ်—   ဂၤ—

ဝိဝတံာ်အကျိၣ်.

အဖာ်မတံာ်အဒိ.

ပှၤ—   ဝ—   သု—   ပှၤသ့ၣ်—

ပှၤ—   ဝ—   သု—   ပှၤသ့ၣ်—

ပှၤ—   ဝ—   သု—   ပှၤသ့ၣ်—

ပှၤ—   ဝ—   သု—   ပှၤသ့ၣ်—

န့ၣ်ဂတံာ်အဒိ.

ပှၤ—   ဝ—   သု—   ပှၤသ့ၣ်—

—ပှၤ—   —ဝ—   —သု—   —ပှၤသ့ၣ်—

ပှၤ—   ဝ—   သု—   ပှၤသ့ၣ်—

—ပှၤ—   —ဝ—   —သု—   —ပှၤသ့ၣ်—

ပြီကတံာ်အကျိၣ်.

အဖာ်မတံာ်အဒိ.

—ပှၤ—   —ဝ—   သုမၤ—   —ပှၤသ့ၣ်—

—ပှၤ—   —ဝ—   သုမၤ—   —ပှၤသ့ၣ်—

—ပှၤ—   —ဝ—   သုမၤ—   —ပှၤသ့ၣ်—

န့ၣ်ဂတံာ်အဒိ.

—ပှၤသ့—   —ပသ့—   သုသ့တမၤ—   —ပှၤသ့ၣ်—

—ပှၤသ့—   —ပသ့—   သုသ့—   —ပှၤသ့ၣ်—

—ပှၤသ့—   —ပသ့—   သုသ့—   —ပှၤသ့ၣ်—

စိနာ်ဒ်တာ်.

ထဟ်ဟ်တၢ်

နုၢ်—

Suppositive Mode.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ ယမ့ၢ်မၤဂ့ၤဒီး
 —အံၤ ယမ့ၢ်မၤဂ့ၤဒီးခဲအံၤ
 —ဝံၤ ယမ့ၢ်မၤဂ့ၤလံာ်ဒီး
 ခဲညါ— ယမ့ၢ်မၤဂ့ၤဒီးခဲညါ

နုၢ်—
 နုၢ်—
 နုၢ်—
 နုၢ်—

Negative.—

ခါတဖျါ ယမ့ၢ်တမၤဂ့ၤဒီးတၢ်
 —အံၤ ယမ့ၢ်တမၤဂ့ၤဒီးခဲအံၤတၢ်
 —ဝံၤ ယမ့ၢ်တမၤဂ့ၤဒီးဒီးတၢ်
 ခဲညါ— ယမ့ၢ်တမၤဂ့ၤဒီးခဲညါတၢ်

နုၢ်—
 နုၢ်—
 နုၢ်—
 နုၢ်—

Interrogative Mode.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ မ့ၢ်ယမၤဂ့ၤဒီးဒါ
 —အံၤ မ့ၢ်ယမၤဂ့ၤဒီးခဲအံၤဒါ
 —ဝံၤ မ့ၢ်ယမၤဂ့ၤဒီးလံာ်ဒါ
 ခဲညါ— မ့ၢ်ယမၤဂ့ၤဒီးဒါ

မ့ၢ်နုၢ်—
 မ့ၢ်နုၢ်—
 မ့ၢ်နုၢ်—
 မ့ၢ်နုၢ်—

Negative.—

ခါတဖျါ မ့ၢ်ယတမၤဂ့ၤဒီးတၢ်ဒါ
 —အံၤ မ့ၢ်ယတမၤဂ့ၤဒီးခဲအံၤတၢ်ဒါ
 —ဝံၤ မ့ၢ်ယတမၤဂ့ၤဒီးဒီးတၢ်ဒါ
 ခဲညါ— မ့ၢ်ယတမၤဂ့ၤဒီးခဲညါတၢ်ဒါ

မ့ၢ်နုၢ်—
 မ့ၢ်နုၢ်—
 မ့ၢ်နုၢ်—
 မ့ၢ်နုၢ်—

ဗုဒ္ဓိနာမ်ဘာ်

ဂါ—   ယါ—   နါ—   ဂါ—

ဝင်္ဂိဝတံာ်အကျါ.

အဖါဂါမတံာ်အဒိ.

ပှါမ့ါ—	ပမ့ါ—	သ့မ့ါ—	ပှါသ့မ့ါ—
ပှါမ့ါ—	ပမ့ါ—	သ့မ့ါ—	ပှါသ့မ့ါ—
ပှါမ့ါ—	ပမ့ါ—	သ့မ့ါ—	ပှါသ့မ့ါ—
ပှါမ့ါ—	ပမ့ါ—	သ့မ့ါ—	ပှါသ့မ့ါ—

န့ဂတံာ်အဒိ.

ပှါမ့ါ—	ပမ့ါ—	သ့မ့ါ—	ပှါသ့မ့ါ—
ပှါမ့ါ—	ပမ့ါ—	သ့မ့ါ—	ပှါသ့မ့ါ—
ပှါမ့ါ—	ပမ့ါ—	သ့မ့ါ—	ပှါသ့မ့ါ—
ပှါမ့ါ—	ပမ့ါ—	သ့မ့ါ—	ပှါသ့မ့ါ—

အံာ်ဗုဒ္ဓိဝတံာ်အကျါ.

အဖါဂါမတံာ်အဒိ.

မ့ါပှါ—	မ့ါပ—	မ့ါသ့—	မ့ါပှါသ့—
မ့ါပှါ—	မ့ါပ—	မ့ါသ့—	မ့ါပှါသ့—
မ့ါပှါ—	မ့ါပ—	မ့ါသ့—	မ့ါပှါသ့—
မ့ါပှါ—	မ့ါပ—	မ့ါသ့—	မ့ါပှါသ့—

န့ဂတံာ်အဒိ.

မ့ါပှါ—	မ့ါပ—	မ့ါသ့—	မ့ါပှါသ့—
မ့ါပှါ—	မ့ါပ—	မ့ါသ့—	မ့ါပှါသ့—
မ့ါပှါ—	မ့ါပ—	မ့ါသ့—	မ့ါပှါသ့—
မ့ါပှါ—	မ့ါပ—	မ့ါသ့—	မ့ါပှါသ့—

Interrogative forms with ထံာ်, see 1st Cojugation.

SIXTEENTH CONJUGATION.

အတၢ်ကျဲးဖျၢင်, ၁၆. ဝါ်ကတဲာ်;
ဗီုန့ၢ်ဘၢ်.

ယၤဟံၣ်ဝါ်

န့ၣ်—

Positive Mode.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ	ယမံၣ်နီၤ	န့—
—အံၤ	ယမံၣ်နီၤဒဲး	န့—
—ဝံၤ	ယမံၣ်နီၤလံ	န့—
ခဲညါ—	ယကမံၣ်နီၤ	န့—

Negative.—

ခါတဖျါ	ယကမံၣ်နီၤတဲာ်	န့—
အံၤ—	ယကမံၣ်နီၤခဲအံၤတဲာ်	န့—
—ဝံၤ	ယကမံၣ်နီၤဒဲးတဲာ်	န့—
ခဲညါ—	ခဲညါယကမံၣ်နီၤလၢတဲာ်	—န့—

Precaive Mode.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ	မိယမံၣ်နီၤတက့ၢ်	န့—
—အံၤ	မိယမံၣ်နီၤခဲအံၤတက့ၢ်	န့—
ခဲညါ—	မိယကမံၣ်နီၤတက့ၢ်	န့—

Negative.—

ခါတဖျါ	မိယသုတမံၣ်နီၤတဂ့ၢ်	န့သု—
—အံၤ	မိယသုလမံၣ်နီၤခဲအံၤတဂ့ၢ်	န့သု—
ခဲညါ—	ခဲညါမိယသုတမံၣ်နီၤလၢတဂ့ၢ်	—န့သု—

Adverbial,—Intrans. မိနိုၤ.

အရွာ်တၢ်အကျိၣ် ; တုၣ်နိၣ်.

ဗျီၣ်န့ၣ်ဘၢၣ်.

ဂၢၤ—	ယၢၤ—	န့ၣ်—	ဂၢၤ—

ဝိဝတံာ်အကျိၣ်.

အဖၢၢ်မတံာ်အဒိ.

ပှၤ—	ဝ—	သု—	ပှၤသ့ၣ်—
ပှၤ—	ဝ—	သု—	ပှၤသ့ၣ်—
ပှၤ—	ဝ—	သု—	ပှၤသ့ၣ်—
ပှၤ—	ဝ—	သု—	ပှၤသ့ၣ်—

န့ၣ်ဂတံာ်အဒိ.

ပှၤ—	ဝ—	သု—	ပှၤသ့ၣ်—
ပှၤ—	ဝ—	သု—	ပှၤသ့ၣ်—
ပှၤ—	ဝ—	သု—	ပှၤသ့ၣ်—
—ပှၤ—	—ဝ—	—သု—	—ပှၤသ့ၣ်—

တြိကတံာ်အကျိၣ်.

အဖၢၢ်မတံာ်အဒိ.

—ပှၤ—	—ဝ—	သု—	—ပှၤသ့ၣ်—
—ပှၤ—	—ဝ—	သု—	—ပှၤသ့ၣ်—
—ပှၤ—	—ဝ—	သု—	—ပှၤသ့ၣ်—

န့ၣ်ဂတံာ်အဒိ.

မိပှၤသု—	မိဝသု—	သုသု—	မိပှၤသ့ၣ်သု—
မိပှၤသု—	မိဝသု—	သုသု—	မိပှၤသ့ၣ်သု—
—မိပှၤသု—	—မိဝသု—	—သုသု—	—မိပှၤသ့ၣ်သု—

စီနာဂ်ဘာဂ်.

ယဟဟ်စာဂ်

နုး—

Suppositive Mode.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ ယမ့ၢ်မိနီၤ
 —အံၤ ခဲအံၤယမ့ၢ်မိနီၤ
 —ဝံၤ ယမ့ၢ်မိနီၤလံၤ
 ခဲညါ— ခဲညါယမ့ၢ်မိနီၤ

နုး—
 —နုး—
 နုး—
 —ခဲညါ—

Negative.—

ခါတဖျါ ယမ့ၢ်တမိနီၤတဂ်
 —အံၤ ခဲအံၤယမ့ၢ်တမိနီၤတဂ်
 —ဝံၤ ယမ့ၢ်တမိနီၤမိးတဂ်
 ခဲညါ— ခဲညါယမ့ၢ်တမိနီၤတဂ်

နုး—
 —နုး—
 နုး—
 —နုး—

Interrogative Mode.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ မ့ၢ်ယမိနီၤဖါ
 —အံၤ မ့ၢ်ယမိနီၤမိးဖါ
 —ဝံၤ မ့ၢ်ယမိနီၤလံၤဖါ
 ခဲညါ— မ့ၢ်ယကဝံၤနီၤဖါ

မ့ၢ်နုး—
 မ့ၢ်နုး—
 မ့ၢ်နုး—
 မ့ၢ်နုး—

Negative.—

ခါတဖျါ မ့ၢ်ယတမိနီၤတဂ်ဖါ
 —အံၤ မ့ၢ်ယတမိနီၤခဲအံၤတဂ်ဖါ
 —ဝံၤ မ့ၢ်ယတမိနီၤမိးတဂ်ဖါ
 ခဲညါ— မ့ၢ်ယတမိနီၤခဲညါတဂ်ဖါ

မ့ၢ်နုး—
 မ့ၢ်နုး—
 မ့ၢ်နုး—
 မ့ၢ်နုး—

ဗျပ်နာ်ဘာ်.

ဂၤ—   ယၤ—   နၤ—   ဂၤ—

စဝိစတံင်အကျါ.

အဖါမတံင်အဒိ.

ပှၤမ့ၢ်—	ပမ့ၢ်—	သ့မ့ၢ်—	ပှၤသ့ၣ်မ့ၢ်—
—ပှၤမ့ၢ်—	—ပမ့ၢ်—	—သ့မ့ၢ်—	—ပှၤသ့ၣ်မ့ၢ်—
ပှၤမ့ၢ်—	ပမ့ၢ်—	သ့မ့ၢ်—	ပှၤသ့ၣ်မ့ၢ်—
—ပှၤမ့ၢ်—	—ပမ့ၢ်—	—သ့မ့ၢ်—	—ပှၤသ့ၣ်မ့ၢ်—

န့ၣ်တံင်အဒိ.

ပှၤမ့ၢ်—	ပမ့ၢ်—	သ့မ့ၢ်—	ပှၤသ့ၣ်မ့ၢ်—
—ပှၤမ့ၢ်—	—ပမ့ၢ်—	—သ့မ့ၢ်—	—ပှၤသ့ၣ်မ့ၢ်—
ပှၤမ့ၢ်—	ပမ့ၢ်—	သ့မ့ၢ်—	ပှၤသ့ၣ်မ့ၢ်—
—ပှၤမ့ၢ်—	—ပမ့ၢ်—	—သ့မ့ၢ်—	—ပှၤသ့ၣ်မ့ၢ်—

အံၣ်တရီကတံင်အကျါ.

အဖါမတံင်အဒိ.

မ့ၢ်ပှၤ—	မ့ၢ်ပ—	မ့ၢ်သ့—	မ့ၢ်ပှၤသ့ၣ်—
မ့ၢ်ပှၤ—	မ့ၢ်ပ—	မ့ၢ်သ့—	မ့ၢ်ပှၤက့ၣ်—
မ့ၢ်ပှၤ—	မ့ၢ်ပ—	မ့ၢ်သ့—	မ့ၢ်ပှၤသ့ၣ်—
မ့ၢ်ပှၤ—	မ့ၢ်ပ—	မ့ၢ်သ့—	မ့ၢ်ပှၤသ့ၣ်—

န့ၣ်တံင်အဒိ.

မ့ၢ်ပှၤ—	မ့ၢ်ပ—	မ့ၢ်သ့—	မ့ၢ်ပှၤသ့ၣ်—
မ့ၢ်ပှၤ—	မ့ၢ်ပ—	မ့ၢ်သ့—	မ့ၢ်ပှၤသ့ၣ်—
မ့ၢ်ပှၤ—	မ့ၢ်ပ—	မ့ၢ်သ့—	မ့ၢ်ပှၤသ့ၣ်—
မ့ၢ်ပှၤ—	မ့ၢ်ပ—	မ့ၢ်သ့—	မ့ၢ်ပှၤသ့ၣ်—

SEVENTEENTH CONJUGATION.

အတၢ်ကျဲးစွဲ, ၁၇. ဝါ်ကဆဲင်, —
စီနာ်ဒ်ဘာ်.

ယၤပၢ်စၢ်ဒ်

နၤ—

Positive Mode.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ	ယတုးန့ၢ်အိး	န—
—အံၤ	ယတုးန့ၢ်အိးခဲအံၤ	န—
—ဝံၤ	ယတုးန့ၢ်အိးလံ	န—
ခဲညါ—	ယတုးန့ၢ်အိး	န—

Negative.—

ခါတဖျါ	ယတတုးန့ၢ်အိးတၢ်	န—
—အံၤ	ယတတုးန့ၢ်အိးခဲအံၤတၢ်	န—
—ဝံၤ	ယတတုးန့ၢ်အိးဖိးတၢ်	န—
ခဲညါ—	ယတတုးန့ၢ်အိးခဲညါတၢ်	န—

Precative Mode.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ	မိယတုးန့ၢ်အိးတက့ၢ်	မိန—
—အံၤ	မိယတုးန့ၢ်အိးခဲအံၤတက့ၢ်	မိန—
ခဲညါ—	မိယတတုးန့ၢ်အိးခဲညါတက့ၢ်	မိန—

Negative.—

ခါတဖျါ	မိယသုတတုးန့ၢ်အိးတတုး	မိနသု—
—အံၤ	မိယသုတတုးန့ၢ်အိးခဲအံၤတတုး	မိနသု—
ခဲညါ—	မိယသုတတုးန့ၢ်အိးခဲညါတတုး	မိနသု—

Comparative Verb. Transitive ဝှးန့ၣ်ဒိာ်.

ကပာ်ရတံာ်အကျိာ်, — ပာ်န့ၣ်.

ပုာ်န့ၣ်ဘာ်.

ဂၤ —   ယၤ —   န့ၣ် —   ဂၤ —

ဝိစတံာ်အကျိာ်.

အဖာ်မတံာ်အဒိ.

ပှၤ —	ပ —	သု —	ပှၤသ့ၣ် —
ပှၤ —	ပ —	သု —	ပှၤသ့ၣ် —
ပှၤ —	ပ —	သု —	ပှၤသ့ၣ် —
ပှၤ —	ပ —	သု —	ပှၤသ့ၣ် —

န့ၣ်ဂတံာ်အဒိ.

ပှၤ —	ပ —	သု —	ပှၤသ့ၣ် —
ပှၤ —	ပ —	သု —	ပှၤသ့ၣ် —
ပှၤ —	ပ —	သု —	ပှၤသ့ၣ် —
ပှၤ —	ပ —	သု —	ပှၤသ့ၣ် —

တြိကတံာ်အကျိာ်.

အဖာ်မတံာ်အဒိ.

မိပှၤ —	မိပ —	မိသု —	မိပှၤသ့ၣ် —
မိပှၤ —	မိပ —	မိသု —	မိပှၤသ့ၣ် —
မိပှၤ —	မိပ —	မိသု —	မိပှၤသ့ၣ် —

န့ၣ်ဂတံာ်အဒိ.

မိပှၤသု —	မိပသု —	မိသုသု —	မိပှၤသ့ၣ်သု —
မိပှၤသု —	မိပသု —	မိသုသု —	မိပှၤသ့ၣ်သု —
မိပှၤသု —	မိပသု —	မိသုသု —	မိပှၤသ့ၣ်သု —

စီနာဉ်ဘာ်.

ယဟောံတၢ်

နုၤ—

Suppositive Mode.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ	ယမ့ၢ်ဂုၤန့ၢ်အိၤ	န့ၢ်—
—အံၤ	ယမ့ၢ်ဂုၤန့ၢ်အိၤခဲအံၤ	န့ၢ်—
—ဝံၤ	ယမ့ၢ်ဂုၤန့ၢ်အိၤလံၤ	န့ၢ်—
ခဲညါ—	ယမ့ၢ်ဂုၤန့ၢ်အိၤခဲညါ	န့ၢ်—

Negative.—

ခါတဖျါ	ယမ့ၢ်တဂုၤန့ၢ်အိၤတၢ်	န့ၢ်—
—အံၤ	ယမ့ၢ်တဂုၤန့ၢ်အိၤခဲအံၤတၢ်	န့ၢ်—
—ဝံၤ	ယမ့ၢ်တဂုၤန့ၢ်အိၤဒီးတၢ်	န့ၢ်—
ခဲညါ—	ယမ့ၢ်တဂုၤန့ၢ်အိၤခဲညါတၢ်	န့ၢ်—

Interrogative Mode.—

Affirmative.—

ခါတဖျါ	မ့ၢ်ယဂုၤန့ၢ်အိၤဖါ	မ့ၢ်န့—
—အံၤ	မ့ၢ်ယဂုၤန့ၢ်အိၤခဲအံၤဖါ	မ့ၢ်န့—
—ဝံၤ	မ့ၢ်ယဂုၤန့ၢ်အိၤလံၤဖါ	မ့ၢ်န့—
ခဲညါ—	မ့ၢ်ယတဂုၤန့ၢ်အိၤခဲညါဖါ	မ့ၢ်န့—

Negative.—

ခါတဖျါ	မ့ၢ်ယတဂုၤန့ၢ်အိၤတၢ်ဖါ	မ့ၢ်န့—
—အံၤ	မ့ၢ်ယတဂုၤန့ၢ်အိၤခဲအံၤတၢ်ဖါ	မ့ၢ်န့—
—ဝံၤ	မ့ၢ်ယတဂုၤန့ၢ်အိၤဒီးတၢ်ဖါ	မ့ၢ်န့—
ခဲညါ—	မ့ၢ်ယတဂုၤန့ၢ်အိၤခဲညါတၢ်ဖါ	မ့ၢ်န့—

စဉ်နာဉ်ဘာဂ်.

၀၁—	၀၀၁—	န၁—	၀၁—
ဝဝီဝတံင်အကျါ.			
အဖာဂ်မတံင်အဒိ.			
ပှ၁မ့၁—	ပမ့၁—	သုပ့၁—	ပှ၁သ့၁မ့၁—
ပှ၁မ့၁—	ပမ့၁—	သုပ့၁—	ပှ၁သ့၁မ့၁—
ပှ၁မ့၁—	ပမ့၁—	သုပ့၁—	ပှ၁သ့၁မ့၁—
ပှ၁မ့၁—	ပမ့၁—	သုပ့၁—	ပှ၁သ့၁မ့၁—

န့ကတံင်အဒိ.

ပှ၁မ့၁—	ပမ့၁—	သုပ့၁—	ပှ၁သ့၁မ့၁—
ပှ၁မ့၁—	ပမ့၁—	သုပ့၁—	ပှ၁သ့၁မ့၁—
ပှ၁မ့၁—	ပမ့၁—	သုပ့၁—	ပှ၁သ့၁မ့၁—
ပှ၁မ့၁—	ပမ့၁—	သုပ့၁—	ပှ၁သ့၁မ့၁—

အံဉ်တဖီဂတံင်အကျါ.

အဖာဂ်မတံင်အဒိ.

မ့၁ပှ၁—	မ့၁ပ—	မ့၁သု—	မ့၁ပှ၁သ့၁မ့၁—
မ့၁ပှ၁—	မ့၁ပ—	မ့၁သု—	မ့၁ပှ၁သ့၁မ့၁—
မ့၁ပှ၁—	မ့၁ပ—	မ့၁သု—	မ့၁ပှ၁သ့၁မ့၁—
မ့၁ပှ၁—	မ့၁ပ—	မ့၁သု—	မ့၁ပှ၁သ့၁မ့၁—

န့ကတံင်အဒိ.

မ့၁ပှ၁—	မ့၁ပ—	မ့၁သု—	မ့၁ပှ၁သ့၁မ့၁—
မ့၁ပှ၁—	မ့၁ပ—	မ့၁သု—	မ့၁ပှ၁သ့၁မ့၁—
မ့၁ပှ၁—	မ့၁ပ—	မ့၁သု—	မ့၁ပှ၁သ့၁မ့၁—
မ့၁ပှ၁—	မ့၁ပ—	မ့၁သု—	မ့၁ပှ၁သ့၁မ့၁—

၁၂. တက္ကံ is often used instead of နှို, especially when the verb is not followed by an object, as နဲ့ခပ်နုဂုတက္ကံ. Sometimes both နှို and တက္ကံ are used when the object of comparison follows the verb. In such cases နှို is put before the Noun, and တက္ကံ after it, as ယဒိဉ်နှိုဒိတက္ကံ.

၁၃. Superlative Degree, ဝဠိတုင်နှိုင်မကျေချင်ဒိအံ၊—ယဂုတုင်, နဂုတုင်, ပှဝုတုင်, &c. Neg. ယမာဂုတုင်တဉ်, နတဂုတုင်တဉ်, ပှတဂုတုင်တဉ်, &c.

Remarks on Second Conjugation.

Pos. Mode, Pres. Tense, ခဲအံ or ခဲကနဉ်အံ, may be used instead of ဝိ.

Prec. Mode, Fut. Tense, က, may be omitted, but its use is most common.

Remarks on Third Conjugation.

Pos. Affir. Pres. Tense, ဝိ: may be repeated after the emphatic Pronoun, as ယလဲးဝိးယဲးဝိး, &c.

“ “ Neg. တဉ် may be repeated after the emphatic Pronoun, as ယတလဲးတဉ်ယဲးတဉ်, &c.

Neg. Past Tense, ဝိ: is not entirely definite as a Past Tense; If the question be နလဲးလံဇါ, the answer, ယတလဲးဝိးတဉ် would be Past Tense; but if the question be နကလဲးဇါ, the answer, ယတလဲးဝိးတဉ် would be Fut. Tense; I go not yet.

Aorist, From the nature of the case, the Aorist, in the Prec. Mode, cannot be Past Tense. In all the other Modes, it may be Past, Pres. or Fut. according to the connection.

ယကစါ, နကစါ, အကစါ, &c. are often used instead of ယဲ, နဲ, အဝဲ, &c. as ယလဲးယကစါ, နလဲးနကစါ, or ယလဲးယကစါခဉ်ယဲ, နလဲးနကစါခဉ်နဲ, &c. In either case, the meaning is, I myself go, you yourself go, or more emphatically I my own self go, you your own self go.

Suppos. Mode; မိ: or နှို usually follows the Suppositive in all the Conjugations, as ယမ့ၣ်လဲးမိ:.

Affir. Past Tense, လံ is often repeated after the emphatic Pronoun, as ယလဲးလံယဲးလံ, — ယမ့ၣ်လဲးလံယဲးလံမိ:, — ယလဲးလံယဲးလံဝိ:,

Neg. Fut. ခဲညါ, ဆူညါ, &c. may be used, *as* ခဲညါယမ့ၢ်တဲာ်တဲာ်ထံာ်ထံာ်ထံာ် ;—ဆူညါယမ့ၢ်တဲာ်တဲာ်ထံာ်ထံာ်ထံာ်.

Interog. မ့ၢ် may be placed between the emphatic Pronoun and the ဝါ, *as* ယဲာ်ယဲာ်ပွဲာ်ဝါ, &c. throughout the Tenses. *Neg.* ယဲာ်တဲာ်တဲာ်ထံာ်ထံာ်ထံာ်. In many cases မ့ၢ် may be omitted, *as* ယဲာ်ယဲာ်ဝါ, ယဲာ်တဲာ်တဲာ်ထံာ်ထံာ်ထံာ် ;—ယဲာ်ယဲာ်ထံာ်, ယဲာ်တဲာ်တဲာ်ထံာ်ထံာ်ထံာ်.

Remarks on Fourth Conjugation.

ယကစၢ်, နကစၢ်, အကစၢ်, &c. may be substituted for ထဲ, နဲ, ဝဲ, &c. in many cases without much, if any, change of meaning, *as*, ယဲာ်ယဲာ်ယကစၢ်, &c.

ယသး, နသး, အသး, &c. may also be substituted, *as*, ယဲာ်ယဲာ်ယသး &c. using mind, or will, for *self*.

ယတၢ်, နတၢ်, အတၢ်, &c. may also be substituted, *as*, ယဲာ်ယဲာ်ယတၢ် involving however a little change of meaning, implying not only that the person goes himself (not another) and of himself; but that he goes on his own business.

ဒှ် may follow the emphatic pronoun, *as*, ယဲာ်ယဲာ်ဒှ်, နဲာ်ယဲာ်ဒှ်, ပွဲာ်ယဲာ်ဒှ်; It is thus used when it is required to make the agent, or nominative, more prominent, or the language more impressive than it would be otherwise. N. B. When ဒှ် follows the Verb, it qualifies the verb; When it follows the person, it qualifies the person.

ဒှ် always follows when the emphatic pronoun is put at the beginning of the sentence and in the Case Absolute, *as* ယဲာ်ဒှ် ယဲာ်, နဲာ်ဒှ်, ပွဲာ်ဒှ်, &c. The verb itself, in this case, is conjugated as though there were no emphatic pronoun in the connection.

Remarks on the Fifth Conjugation.

1. *Pos. pres.* ဝဲာ် may be repeated after သး; ဝဲာ်ဝဲာ် may be used instead of ဝဲာ်; see other Conjugations.
2. " *past* တံ may be used immediately after the verb, *as* တံာ်တံာ်တံာ်.

- 3. " *Neg.* ဆၣ် may be repeated, as တဆၣ်တၣ်ယသးတၣ်.
- 4. *Prec. future* ခဲညါ may be used with, or without တ, as မိတတဆၣ်ယသးခဲညါတတၣ်, or မိတတၣ်တသးခဲညါတတၣ်.
- 5. Verbs with တ for the objective are used with the emphatic forms of the Pronouns, according to the 4th Conjugation, as, တၣ်ယသးတၣ်ယ, တၣ်နသးတၣ်န, &c. throughout the Modes and Tenses.
- 6. တၣ်, is also used before သး, as တၣ်တၣ်ယသး, တၣ်တၣ်နသး, တၣ်ဒုဂၢသး, တၣ်တၣ်ယသး, တၣ်တၣ်ယသး, တၣ်တၣ်ယသး, တၣ်တၣ်ယသး, and so on through the Modes and Tenses; The sense, in this form, is that the thing spoken of does, *of itself*, meet the mind of the person, or persons specified.
- 7. တၣ် with တၣ် is sometimes used as the objective in this Conjugation, as တၣ်တၣ်တၣ်, or တၣ်တၣ်တၣ်, meaning that the thing spoken of is suitable in itself considered; or, if connected with a person, that it is, *in itself*, adapted to the use of the person specified, as တၣ်တၣ်တၣ်, တၣ်တၣ်တၣ်, &c.
- 8. *Suppos. Neg.* ဆၣ် may be repeated at the end, as မ့ၣ်တတၣ်တၣ်ယသးတၣ်ဒိး, or the တၣ် before the သး may be omitted, as, မ့ၣ်တတၣ်တၣ်ယသးတၣ်ဒိး.
- 9. *Interrog. Affir.* န့ၣ် may be inserted before တိ, as မ့ၣ်တတၣ်တၣ်ယသးန့ၣ်တိ.
- 10. *Neg.* ဆၣ် may be repeated before the သး, as မ့ၣ်တတၣ်တၣ်တၣ်ယသးတိ, or မ့ၣ်တတၣ်တၣ်တၣ်ယသးတၣ်ဒိး. It is however, in the last case, a redundancy. န့ၣ် may, for the sake of euphony, be inserted before တိ when the တၣ် is omitted, as မ့ၣ်တတၣ်တၣ်တၣ်ယသးန့ၣ်တိ.
- 11. Other Verbs, such as တၢ, တိ, တူ, &c. are frequently used in accordance with this 5th Conjugation, as တၢတၢယသး, တၢတၢနသး, တၢတၢအသး, &c. တၢတိယသး, တၢတိနသး, &c. တၢတူယသး (တၢထံ.) တၢတူနသး, တၢတူအသး, &c.

Remarks on the Sixth Conjugation.

- 1. *Suppos. Affirm.* တ may be omitted before the Second မ့ၣ်,

as မှီခို၏။ It may also be omitted, in most cases, before the 3rd Pers. Sing. throughout, as ပြန်ပြန်အောင်။

2. မှီ, or မှီ will follow the Suppositive phrase throughout, as ပြန်ပြန်အောင်၏။ This remark is applicable to the Suppositive in all the Conjugations.

3. ထို,—အို,—ပို,—may be used after the verb, *provided* အဲ is used, as it often is, before it, as အဲအောင်ထို၏,—အိုအို—ပိုပို။ &c.

4. ပိုမို will be used in the 3rd Pers. when another, and separate person is meant, as အဲအောင်ပိုမို၏။ *that person is distinct, is of another party.*

Remarks on the Eighth Conjugation.

1. The *Objective* cannot be inserted when the *emphatic* of the Nominative follows the Verb, but the *emphatic pronoun* may be placed at the beginning of the phrase, as ထို, or ထိုအောင်ထို၏, then the *Objective* must follow, as ထိုအောင်ထို၏။

2. Sometimes the *Objective party* is made *emphatic*; then အဲ will be used instead of ထို၏, as ထိုအောင်အဲ၏, or, in case both parties are made *emphatic*, thus ထိုအောင်ထိုအောင်၏; အဲအောင်ထို၏, &c. စံတော်အပူ “အဲ” မှီအောင်အဲ၏။

These remarks apply to other Conjugations of Transitive verbs.

N. B. ထိုအောင်ထို၏; အဲအောင်ထို၏, &c. is throughout the Modes and Tenses conjugated as the simple verb 4th Conjugation, which see.

Remarks on Ninth Conjugation.

Precative Mode; 1. Most generally the 2nd Pers. is used without the Pronoun, the *Number* being understood by the connection, as အောင်ထို၏။

2. ဝ before the verb, in the Neg. is frequently omitted, and then, of course, the သူ also. These remarks apply to the *Pre-cative* in all Conjugations.

Remarks on the Tenth Conjugation.

1. In this Conjugation, and in the preceding one, ဝဲအောင် and

မဲညါ may be placed at the beginning of the phrase, as မဲအံၤတၢ် မိၣ်လဲၤယသး; but the change involves a slight change of meaning, thus မဲအံၤတၢ်ဒိၣ် &c. something *now* inclines me to go; တၢ်ဒိၣ်လဲၤ ယသးမဲအံၤ, something inclines me to go *now*. မဲညါတၢ်ကမိၣ်လဲၤ ယသး *hereafter* I shall be inclined to go; တၢ်မိၣ်လဲၤယသးမဲညါ I am inclined to go *hererafter*; တၢ်ကမိၣ်လဲၤယသး I shall be inclined to go.

2. ခိးဘၣ် may be inserted immediately after လဲၤ *as*, တၢ်တမိၣ် လဲၤခိးဘၣ်ယသးတၣ်.

3. ဘၣ် may be inserted after လဲၤ, *as*, တၢ်တမိၣ်လဲၤဘၣ်ယသး ဘၣ်; တၢ်တမိၣ်လဲၤဘၣ်ယသးမဲအံၤတၣ်.

4. လံာ် may be inserted after လဲၤ, *as*, တၢ်မိၣ်လဲၤလံာ်ယသးလံာ် These repetitions are made merely for the sake of euphony, they make no change in the meaning.

5. Interrogative forms, with လဲၣ်, see Remarks appended to the 1st Conjugation.

GENERAL REMARKS ON THE MODES, TENSES, &c.

1. Modes;—ဝိ does not always indicate the Precative; sometimes it is only *intensive*, *as*, “လိာ်အံၤမိၣ်သရၣ်ဗျးလီၤ,” truly the teacher wrote this book. “မိၣ်သရၣ်မာ်မးယဖဲကိးသုလီၤ,” indeed the teacher sent me to call you. ခိးဘၣ်အပူၤ, ဝိ, တမ့ၢ်ဘၣ်ဖြူကတိာ်ဘၣ်; မ့ၢ်အဘၣ်ဗးဒီးကတိာ်တၢ်သးတၢ်လီၤ. Sometimes ဝိ is used as a kind of *intensive* in place of မ့ၢ်; *as* “မိၣ်ကလံာ်ဖဲဒီးန့ၣ်လဲၤလီၤ,” *because* (or, it being a fact that,) the wind blows, the boat moves ahead; ခိးဘၣ် အပူၤ, ဝိအံၤဘၣ်ဗးဒီးန့ၣ်လဲၤအဂ့ၢ်,ဝိဝဲခိးဒီးမ့ၢ်,အထိးန့ၣ်လီၤ; မိၣ်ကလံာ်ဖဲဒီး, မ့ၢ် ကလံာ်ဖဲဒီး,ခိးဘၣ်ခိးမိၣ်တလီၤဆီတဝ်ဘၣ်.

2. မ့ၢ်,—When မ့ၢ် comes *between* the Nominative and the principal verb, it indicates the suppositive Mode; but when placed *before* the nominative, and is followed by a conjunction, or by an affix, it indicates the Pos. or Interrogative Mode, *as* မ့ၢ်ယလဲၤဒီး *because* (or, being that) I went. မ့ၢ်ယလဲၤမိၣ် is it true that I went; တူမ့ၢ်, အိၣ်ခဲဘူးလိာ်အသးဒီးဝါန့ၣ်ဘၣ်ဗးဝဲဒီးစဖိစတံာ်အကျါလီၤ. တူနီၣ် (or) မြၢ်နီၣ်အိၣ်ဒီးမ့ၢ်,ဒီးဝါအဘၣ်စၢၤတဘၣ်ဗးလၢတဘၣ်ဒီးစဖိစတံာ်အကျါ ဆၣ်, မ့ၢ်ဝါဒၣ်တၢ်တဘီလီၤ. မ့ၢ်တမ့ၢ်ဘၣ်ဒီး, ကဘၣ်ဗးဒီးအိၣ်တဂီၢ်တံာ်အ

ကျိလိ။ ။ ၎်အံ၊ မှီထုဒီးထထံတံင်လိ၊ ဝံးတံင်အပူ၊ မှီ၊ မှီဝါး ; ယခု၊ မှီ
 အထံးလိ။ What is မှီ? ယခု၊ မှီ, and, that being true, I found,
Eng. Id. Because I sought, I found. မှီယလဲ၊ မှီ ; မှီဝံးတံင်အထံး၊
 ယလဲ၊ မှီဝါး ; ဝံးတံင်အပူ၊ ယလဲ၊ ဝါးမှီလိ၊ that I go, is it true?

3. *Number.*—The Numeral Adjective pronoun for one, *as* တ
 စ၊ တမံ၊ တခု, &c. may be used to indicate the Singular, *as* လဲ၊
 တဂ၊ မ၊ တမံ၊ လံတခု။ ဝံးတံင်အပူ၊ လဲ၊ မ၊ လံ၊ နှံင်တံင်စးပီးဒီနာင်
 တါ။ မှီလဲ၊ တစ၊ လဲ၊ တစ၊ လဲ၊ တကျိလိ၊ လဲ၊ ဝါး၊ လဲ၊ ထံးခဲင်ဂ၊ လဲ၊
 တကျိလိ၊ မှီဝံးတံင်နှံင်တံင်စးပီးဒီနာင်တါလိ။ These various
 affixes may be used instead of သွင်, or with it, to indicate the
 kind of plural intended.

4. *Persons.*—အ, is often used for the 3rd person nominative,
Sing. အဝဲ *do. Nom. or Obj.* အဝဲသွင် *do. do. plu.* အ, or အဝဲ၊ မှီ
 ဝါးစာင်, ဒီနာင်တါ, မှီဝါးအထံး ; မှီအဝဲသွင်, မှီဝါးစာင်, မှီဒီနာင်တါ, မှီ
 မှီသွင်အထံးလိ။

5. *Tenses.*—တံင်ကထိလဲ၊ အထံင်ပြုလိင်္ဂါ၊ အခွအခါနှံင်, မှီဝါးတနီ၊
 မှီအခွအခါတနီ, မှီနှံင်တနီ၊ မှီဝါးတကတနီလိ။ ; မှီဝံးတံင်အထံး, ဝဲအံ၊
 ဝဲကနံင်အံ၊ ဝဲညါ, အညါ, ဝဲကိင်, က, လ၊ လံ, ဝါ, သွင်တစင်နှံင်ပြုဝါးအခါ, တံင်
 ဆင်တထံးမးဝါးအဝဲနှံင်တံင်, မှီတံင်ကထိလဲ၊ တမံ၊ ဝဲတံင်လိ။ The terms
 used to indicate the Tenses must not be treated as parts of the
 verb, but as adverbs or particles, qualifying the verb in regard to
 time; they are introduced into the Conjugations to exhibit the
 manner in which they are conjoined with verbs to indicate Tense.

6. ဝဲက indicates *probability*, sometimes, as well as *tense*.

7. ဝဲဝါ though always indicating *past tense*, must be treated
 as a separate verb, when followed by a Particle, *as* ဝဲလဲ၊ ဝဲ
 လံ,—ဝံးတံင်အပူ၊ ဝဲ၊ မှီဝါး ; တထံး, မှီအလဲ ; မှီဝဲအံ၊ မှီမနှံင်တမံ
 လံ ; ယလဲ၊ တံင်ဝဲ။ What is finished? my going; hence it is
 evident that ယလဲ is *nom.* to ဝဲ။

8. There are other words, or combinations of words indicating
 tense, besides those noticed in the Paradigms, and notes attach-
 ed; indeed the shades of tense produced by adverbs of time, or
 particles, are very numerous. Practice, and the study of the
 Paradigms, will however soon enable the Pupil to know their
 proper place, as before, or after the verb; as joined to it, or

Rem. ၊အေးဝေါ်တကလုင်အံၤပကျဲၤကျဲၤဖိၤဝေါ်တဘိဒ်အသိးသ့ၤလီၤ,-
 န်အံၤယလဲၤၤၤ, - ဝံးတံၤအပူၤမ့ၤမနူၤၤၤဝဲတစံၤလဲၤ; ယလဲၤတၢ်န့ၢ်ၤၤၤ. မၤ
 သးစိန့ၢ်ဖိးယလဲၤ, ကဲထီၣ်ၤၤၤအထံးဖိးပၤၤၤလီၤ. This kind of adverb may
 sometimes be parsed as a separate verb; see example above; This is quite clear in the *negative*
 form, ယလဲၤတၢ်ၤၤၤ, in which it is not လဲၤ, but ချဲၤ that is *negatived*. But it cannot, in all
 cases, be parsed as a verb, as ယလဲၤၤၤတကဲတၢ်, here it must be
 parsed as an adverb. တၢ်ဆၢၣ်ဖိး. ပကျဲၤကျဲၤအေးဝေါ်တကလုင်အံၤဝေါ်
 အသိးတသ့တၢ်ဂံးတဘျီဒဲးတၢ်; ၤယလဲၤၤၤတကဲတၢ်, ဝံးတံၤအပူၤမ့ၤမနူၤ
 ဝေါ်နီၣ်နီၣ်လီၤ; ဖိးကဲ, တဘိ, ကဲကျဲၤဝဲသၢဝါ်လီၤ; ၤဖျါၣ်အံၤ, - မ့ၤမနူၤတ
 ကဲတၢ်လဲၤ; ယလဲၤၤၤန့ၢ်, တကဲတၢ်; ၤမၤသးစိန့ၢ်ဖိးယလဲၤၤၤ, မ့ၤကဲအထံး,
 ဖိးပၤကဲလီၤ.

The place of Adverbs of this Class in the construction of sentences according to the several Conjugations exemplified.

အေးဝေါ်တကလုင်အံၤကျိၣ်ကျဲၤလိၣ်အသးဖိးတၢ်ကတိၤအဂၤယၢဝါ်တဖၣ်အ
 ကျိၣ်အကျိၣ်အကျိၣ်အဖိအလဲၤမၤအသးစိအံၤ, -

- 1st. Conjugation. အတၢ်ကျဲၤပုၣ် ၁. ချဲၤချဲၤ.
 ၤပုၣ်မၤတံၢ်ၤၤၤ, - တမၤထၣ်တံၢ်ၤၤၤ.
- 2nd. Conjugation. အတၢ်ကျဲၤပုၣ် ၂. ဆူၣ်, ဆူၣ်ဆူၣ်.
 ၤယမံဆူၣ်, - တမံဆူၣ်တၢ်; ပုၣ်သ့ၣ်မံဆူၣ်ဆူၣ်, - တမံဆူၣ်ဆူၣ်တၢ်.
- 3rd. Conjugation. အတၢ်ကျဲၤပုၣ် ၃. ချဲၣ်ချဲၣ် မျဲၣ်မျဲၣ်.
 ၤယလဲၤယဲချဲၣ်, - ယတလဲၤတၢ်ယဲချဲၣ်ချဲၣ်မျဲၣ်မျဲၣ်တၢ်.
- 4th. Conjugation. အတၢ်ကျဲၤပုၣ် ၄. ကယိကယိ.
 ၤယလဲၤၤၤယဲ ကံယိကယိ, - ယတလဲၤၤၤယဲ ကယိကယိတၢ် (ယမံၤမၤယ
 လဲၤတၢ်စိန့ၢ်လီၤ.)
- 5th. Conjugation. အတၢ်ကျဲၤပုၣ် ၅. ဒိၣ်မး-ဒိၣ်ဒိၣ်.
 ၤတၢ်န့ၢ်တၢ်ယသးဒိၣ်မး, - တတၢ်ယသးဒိၣ်ဒိၣ်တၢ်. (တၢ်ဒးဖိလီၤ.)
- 6th. Conjugation. အတၢ်ကျဲၤပုၣ် ၆. တီတီ.
 ၤမ့ၤဟၢလီတီ; တခွဲၣ်တၢ်ယတီတီန့ၢ်တၢ်. (မ့ၤပုၣ်တၢ်တက့ၢ်.)
- 7th. Conjugation. အတၢ်ကျဲၤပုၣ် ၇. သပှ်ပှ်.
 ၤယဒးလဲၤအိၤသပှ်ပှ်, - ယတဒးလဲၤအိၤသပှ်ပှ်တၢ်, (မ့ၤထဲယဖျဲၣ်အခွဲၣ်.)

8th. Conjugation. အတၢ်ကျဲၤဃုာ် ၈. သပ္ပာ်တၢ်.

«သဒ္ဒးလဲၤယဲသပ္ပာ်တၢ်,—ယတဒ္ဒးလဲၤယဲသပ္ပာ်တၢ်တၢ် (တၢ်ဒိပ်လဲၤဒှ်အသးတၢ်ခဲးခဲးဒီးလဲၤဝဲ.)

9th Conjugation. အတၢ်ကျဲၤဃုာ် ၉. နီၢ်နီၢ်.

«သဒ္ဒးလဲၤဒှ်အိၤနီၢ်နီၢ်,—ယတဒ္ဒးလဲၤဒှ်အိၤနီၢ်နီၢ်တၢ်.

10th. Conjugation. အတၢ်ကျဲၤဃုာ် ၁၀. နးနး-နးနးကလဲာ်.

«တၢ်ဒိပ်လဲၤ ယသးနးနးကလဲာ်,—တၢ်တဖိာ်လဲၤတၢ် ယသးနးနးကလဲာ်တၢ် (ယမ့ၢ်တန့ၢ်တၢ်အခွဲးဒီးယဒိာ်ကဲ.)

11th Conjugation. အတၢ်ကျဲၤဃုာ် ၁၁. သမိး.

«ယလဲၤသုသမိး,—ယလဲၤတသ့တဝ်တၢ်(ယနီၢ်ဆံးဒီး.)

12th. Conjugation. အတၢ်ကျဲၤဃုာ် ၁၂. ချၢချၢ 0F ချၢသဒံး.

«ဝုၤလဲၤယၤၤၤသဒံး,—တဝုၤလဲၤယၤၤၤသဒံးတၢ်.

13th. Conjugation. အတၢ်ကျဲၤဃုာ် ၁၃. ကြူးကြူး.

«ယတၢ်လဲၤ ကြူးကြူး —ယတတၢ်လဲၤ ကြူးကြူးတၢ် (လဲၤကယိ ကယိတၢ်ဆၢ်ကတုၤလိ.)

14th. Conjugation. အတၢ်ကျဲၤဃုာ် ၁၄. ကစိဒိ.

«ယခိထံသ့ကစိဒိ,—ယခိထံသ့တၢ်ကစိဒိတၢ်.

15th. Conjugation. အတၢ်ကျဲၤဃုာ် ၁၅. သပ္ပာ်တၢ်.

«ယမၤဂုၤအိၤ သပ္ပာ်တၢ်,—ယတမၤဂုၤအိၤ သပ္ပာ်တၢ်တၢ် (မ့ၢ်ထဲအကမ့ၢ်လၢအဂုၤသၤပုၤဂၤအခဲာ်.)

16th. Conjugation. အတၢ်ကျဲၤဃုာ် ၁၆. မုာ်.

«ယမံာ်မုာ်,—ယမံာ်တမုာ်တၢ် (ယကပၤဆါ.)

17th. Conj. အတၢ်ကျဲၤဃုာ် ၁၇. ဒိပ်ဒိပ်ဆံးဆံး-လုၤတက့ၤ.

«ယဝုၤန့ၢ်အိၤဒိပ်ဒိပ်ဆံးဆံး,—ယတဝုၤန့ၢ်အိၤလုၤတက့ၤတၢ်.

From the above it appears that in case of Intransitive Verbs, Adverbs of this class are placed directly after the verb, unless an emphatic pronoun intervene; and in case of Transitive Verbs the Objective comes between the adverb and the verb which the abverb qualifies.

In seeming exceptions, like ယမၤမုာ်တံာ် the word immediately

preceding the noun, does not qualify the verb before it, but the noun after it; if, therefore, parsed separately, it must be called an adjective, not an adverb; as လမးမုာ်တံာ်, I made the house comfortable; i. e. to be comfortable. But, it is better to parse မမုာ် (and like combinations) as a combined verb of the Causative class. လမးမုာ်တံာ်, —ခံးတံာ်အပူၤ, မုာ်, တမ့ာ်တၢ်အဒၢာ်တၢ်တၢ်; မ့ာ်အဂ့ၢ် ဝဲလဲၣ်; တအိၣ်က့ၤတၢ်ဝါအိၣ်လၢအိၣ်ထံးတၢ်, တိၣ်က့ၤတံာ် အိၣ်လၢအထီၣ်လီၤ; တန့ၣ်မိး, မ့ာ်အဒၢာ်တံာ်လီၤ. တၢ်ဆၢတၢ်ပာ်မုာ်မးက့ၤက့ၤအိၣ်ဝါ ကတဲၣ်, ကိၣ်ခၢၣ်အက့ၢ်အထီၣ်ဂ့ၤလီၤ.

Adverbs of Time.

အဒၢာ်တၢ်တၢ်စးမိးဝါအဂ့ၢ်အဝါတဖၣ်အဂ့ၢ်.

These may be divided into the following classes; those which are *substantive*; those which are *verbal*; those which are *adjective*; and those made by *particles*. အဒၢာ်တၢ်တကလုာ်အံၤတၢ်အိၣ်က့ၤ ဝါအိၣ်တၢ်စးမိးမးတၢ်အဂ့ၢ်အဝါအဆၢတကတံာ်တသးလီၤ. အဒၢာ်တၢ်တကလုာ်အံၤ, တပက့ၢ်အိၣ်တသးလီၤတံာ်လီၤဆဲးမိးဝဲတံာ်လၢအထီၣ်ဂ့ၤလီၤအထီၣ်မိး နီၣ်တနီၤ; လီၤဂၤအိၣ်တသးမိးဝါအဂ့ၢ်တနီၤ; လီၤဂၤအိၣ်တသးမိးအဒၢာ်တံာ်တနီၤ လီၤ. မိးတနီၤ, မ့ာ်ဝါတက့ၤလီၤ.

Substantive adverbs of time; တံာ်လၢအထီၣ်ဂ့ၤလီၤအထီၣ်မိးနီၣ်တဖၣ်, မးအသးအံၤ — ခဲအံၤ, ဝဲတနီၣ်အံၤ, ဝဲလီၤ, ဝဲလီၤတုၤ, ဝဲညါ, ဝဲမ့ာ်တၢ်, ဝဲမ့ာ်ဆါ, ဝဲမုာ်န့ၤ, ဝဲဂီၤ, ဝဲဘၢဂီၤ; မ့ာ်တၢ်, မ့ာ်န့ၤ, မ့ာ်ဂီၤ, မ့ာ်ဆါ, မ့ာ်လီၤ, မ့ာ်တၢ်ဆါ; ဆူညါ; လၢခဲ, လီၤခဲ, လီၤမုာ်န့ၤ, လီၤမုာ်န့ၤ; တမိၤစိၤ, တမိၤဖါတဖၣ်စ့ၣ်, အထီၣ်ပူၤ, အမးမုာ်, လၢထီၣ်, လၢတုၤ; မိးဖိန့ၣ်တဖၣ်လီၤ.

The popular method of parsing English would make the above terms to be adverbs, because they indicate the time of the action, state, or suffering specified by the verb; But I prefer to make them nouns because they admit of the prepositive လၢ, or ဆူ before them and the Numeral adjective pronouns after them. Some of them have the လၢ or ဆူ already, as လၢခဲ, လၢထီၣ်, လၢတုၤ, ဆူညါ, &c. Before others the လၢ is often used, as လၢမ့ာ်ဆါ, လၢမ့ာ်န့ၤ, လၢမ့ာ်ဂီၤ, &c. Before the others, it may be considered as understood, and when a Pronominal follows, it may be expressed, as လၢဝဲဂီၤတဖၣ်, လၢဝဲလီၤတဖၣ်, လၢဝဲညါတဖၣ် &c. တံာ်ကတိၤ တဖၣ်အံၤ, ပာ်မိးအိၣ်လၢအဒၢာ်တံာ်သ့; မ့ာ်အဂ့ၢ်ဝဲလဲၣ်; နီၣ်တၢ်ဝါမးတံာ်အံၤတံာ်

လာအဘျီက့ၤဝါၤအခုအခါလီၤ. In these adverbial phrases, သ့ indicates ability, ကျာ် continuance, permanence; သီ indicates a refraining from sleep, လဲၤသ့တန့ၤကျာ် may be construed thus, he is able to continue travel throughout the day; meaning, he does travel, &c. လဲၤသီတန့ၤကျာ် refraining from sleep, he continued travelling through the night. သ့သ့တန့ၤသီသီတန့ၤ is idiomatic; it means, not as might be supposed, through the day and night, but, *day after day, daily*.

Adverbs of Time combined with other parts of speech in sentences.

အးဒဝါၤလာအဘျီက့ၤဝါၤ အခါကျိၣ်ကျဲၣ်လိာ်အသးဒီးတၢ်ကတိၤ အဂၢၢ်အဒိအဝဲာ်.

တ့ၢ်,—သရၣ်လဲၤတ့ၢ်လံ ;—တ့ၢ်ဘျီက့ၤလဲၤ.

ပာ်,—သရၣ်လဲၤပာ် or လဲၤပာ်စၢၤ ;—ပာ် or ပာ်စၢၤ, ဘျီက့ၤလဲၤ.

လံၤလံၤ,—လာယအိၣ်ဖျၢၣ် လံၤလံၤယတထံၣ်ခိးဘၣ် ကဘိဒိတဘျီဘၣ် ;—လံၤလံၤ, ဘျီက့ၤအိၣ်ဖျၢၣ် ; ခိး, ဘျီက့ၤထံၣ်.

အမိၤမိၤအစၢ်စၢ်,—ယုၤအိၣ်ဝဲအမိၤမိၤ အစၢ်စၢ် ;—အမိၤမိၤအစၢ်စၢ်, ဘျီက့ၤအိၣ်. အမိၤမိၤအစၢ်စၢ်န့ၣ်ယုၤအိၣ်ဝဲ ;—အမိၤမိၤအစၢ်စၢ်. မ့ၢ်နီၣ်.

လီၤထူလီၤထီၣ်,—ပကအိၣ်မူလီၤထူလီၤထီၣ် ;—လီၤထူလီၤထီၣ်, ဘျီက့ၤအိၣ် မူ. အဆၢအကတိၢ်လီၤထူလီၤထီၣ်အးဇတံာ်ဝဲ ;—လီၤထူလီၤထီၣ်, မ့ၢ်အိၣ်.

သရၣ်လဲၤတစု ;—တစု ဘျီက့ၤလဲၤ. အန့ၣ်တစုသရၣ်လဲၤ ;—တစု, မ့ၢ်န့ၣ်မရၣ်အးဇတံာ်ပြီၤနီၣ်, ဘျီက့ၤအန့ၣ်, ဒ်ပစံးတၢ်အသးခါန့ၣ်, စ, အဆၢအကတိၢ်န့ၣ်.

တဘျီဘျီ,—သရၣ်လဲၤ တဘျီဘျီ ;—တဘျီဘျီ, ဘျီက့ၤလဲၤ. တဘျီတဘျီန့ၣ်သရၣ်လဲၤဝဲ ;—တဘျီ, မ့ၢ်န့ၣ်မရၣ်အးဇတံာ်ပြီၤနီၣ်, ဘျီက့ၤဘျီ ; ဘျီန့ၣ်မ့ၢ်နီၣ်.

တလီၢ်လီၢ်, ဒီးတစိၣ်ခိၣ်, မၤအသးဒ်တဘျီဘျီအသး.

တကိၢ်ခါ,—ယကိးပုၤဒီး ယဲဝဲတကိၢ်ခါလီၤ ;—တကိၢ်ခါ ဘျီက့ၤယဲ ; ဘၣ်ဆၣ်, ပမ့ၢ်ခိးလာတကိၢ်မ့ၢ်န့ၣ်မရၣ်အးဇတံာ်ပြီၤနီၣ်လာအဘျီက့ၤခါ, ဒီးခိးသ့လီၤ.

တချၢး,—တချၢးလာသရၣ်ကယဲက့ၤဒီး ကလဲာ်ကတိၢ်ပာ်စၢၤအလီၢ်ဘက့ၢ် ;—တချၢး, ဘျီက့ၤယဲ, *before the teacher returns, have a place ready prepared for him.*

သလိာ်,—သလိာ်ယလဲၤဒီးယကယဲတၣ်န့ၤ ;—သလိာ်, ဘျီက့ၤလဲၤ.

ဝဲဒိၤ,—သရၣ်ကယဲဝဲဒိၤ ;—ဝဲဒိၤ, ဘျီက့ၤယဲ. ဝဲဒိၤန့ၣ်သရၣ်ကယဲ ;—ဝဲ

ဂိ၊ မ့ၢ်နိာ်, က့ၣ်သဘျာ်. ။သ့ၣ်ကဲလဲၤခဲၤဂိ;—ခဲၤဂိ၊ မ့ၢ်နိာ်, က့ၣ်တၢ်ပၤ; လၢ, ပၤဒိၤ.

ခဲလဲၤခဲလဲၤ, *frequently, repeatedly*; In this phrase ခဲ is used, idiomatically, as a noun, *nom.* to လဲၤ, as ခဲလဲၤခဲလဲၤပၤဒိၣ်ကိး. ခဲလဲၤခဲလဲၤပၤဒိၣ်ကိး time after time, time after time passing, the magistrate calls.

တုၤ,—တုၤယလဲၤဒီးသကဲတၢ်သ့ၣ်;—တုၤ,ဘျီက့ၣ်လဲၤ, when I go I will tell the teacher.

တုၤန့ၤတုၤ, having attained that, again. (adverbial phrase.)

လၢပျၢၤ, or လၢပျၢၤလၢသီ, or လၢပျၢၤလၢသးဒိၣ်ထံး.လၢအဂံၢ်ဒိၣ်ထံး. &c. &c. *anciently, at the beginning, formerly, Originally, &c. &c.* ဝံးတၢ်တုၤ, လၢ, မ့ၢ်ပြီၤပီၤစတံာ်; ပျၢၤ, သီ, ဒိၣ်ထံး, ဒိၣ်ထံးသ့ၣ်, မ့ၢ်နိာ်.

Adverbs of place.

အးဝၢ်လၢအဘျီက့ၤဝၢ်မၤတၢ်အသီၢ်အဝံၢ်.

These, like many of the adverbs of time, are in fact, Nouns, or Pronouns, combined with a Prepositive; အးဝၢ်တကလုာ်အံၤ, မၤအသးဒိၣ်အံၤ,—လၢခံ, လၢညါ, လၢထး, လၢလၢ်, လၢအံၤ, လၢန့ၣ်; ဖဲအံၤ, ဖဲန့ၣ်; ဆူအံၤ, ဆူန့ၣ်; မိးအဂၢၤကဗၢ်ကအိၣ်ဝဲလီၤ. တၢ်ကတိၤဒ်အံၤတဖၣ်န့ၣ်ထုပတံးခံတိလၢ် ဒ်တဘိဒိ အသိးပကိးဒီးလၢ အးဝၢ်သ့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ကဝံၢ်ဒ်လဲၣ်; နဲၣ်ဖျါဝၢ်မၤတၢ်အသီၢ်လီၤ. ။တၢ်ဆၣ်မိးတၢ်တက့ၢ်လၢပကျါက့ၤဒိၤတဘိတမံၤတဘိတမံၤဒီးကိးသၢ, ဖဲ, ဆူ, တဖၣ်လၢပြီၤပီၤစတံာ်စုာ်စုာ်, မိးကိးခံ, ညါ, ထး, လၢ်, တဖၣ်လၢန့ၣ်; မိး, အံၤ, န့ၣ်, တဖၣ်လၢပြီၤန့ၣ်လၢအနဲၣ်ဖျါန့ၣ်လၢအတအိၣ်ကွဲးဘၣ်ဝဲတဘိတလီၤ; ဒ်အံၤ,—

ယဲဒၣ်ယကလဲၤလၢညါ, နဲဒၣ်ယဲလၢ ခံက့ၢ်,—ဝံးတၢ်အပူၤ, လၢ, မ့ၢ်ပြီၤပီၤစတံာ်, ကျိးလဲၤ, မိးညါအဆၢ; ညါ,မ့ၢ်နိာ်, က့ၣ်တၢ်ပၤ; လၢ,ပၤဒိၤ. ။ယဲလၢခံ,—ဝံးတၢ်အပူၤ,လၢ,မ့ၢ်ပြီၤပီၤစတံာ်, ကျိးယဲဒီးခံအဆၢ. ။ခံ,မ့ၢ်နိာ်,ဒ်ညါအသိး. I will go in front, you come in the rear.

မ့ၢ်ဒိၣ်အိၣ်လၢထး, မ့ၢ်မ့ၢ်လၢရၣ်ဒိၣ် လၢလၢ်တမိ,—ဝံးတၢ်အပူၤ, လၢ, မ့ၢ်ပြီၤပီၤစတံာ်, ကျိးအိၣ်, မိးထးအဆၢ; မိးလၢအဝဲတဘိ,ကျိးအိၣ်, မိးလၢ်အဆၢ.

န့ၣ်လဲၣ်အိၣ်ဖဲအံၤ, ဝံးတၢ်အပူၤ, ဖဲမ့ၢ်ပြီၤပီၤစတံာ်; အံၤ, မ့ၢ်ဒ်န့ၣ်တံာ်ပြီၤန့ၣ်, နဲၣ်ဖျါလီၢ်, ဒ်ပဝံးတၢ်အသိးအိၣ်ဖဲအလီၢ်အံၤ. မၤသးဒ်န့ၣ်မိး, ဖဲ, ကျိးအိၣ်, မိးလီၢ်အံၤအဆၢလီၤ. In this place.

ပဒိၣ်အိၣ်ဖဲဝံၢ်ပူၤ,ဝံးတၢ်အပူၤ, ဖဲ, မ့ၢ်ပြီၤပီၤစတံာ်, ကျိးအိၣ်, မိးဝံၢ်အဆၢ. The Governor is in the city. ဖဲ differs from လၢ in that it implies

limitation to the place specified. ဝဲ is sometimes used as an Interrogative Adjective. တပ်အဘျီဘဘျီ, ဝဲ. မှ်အံင်တချီဂတံင် ; See, p. 57. Even then it supplies the place of a Prepositive.

Adverbs of Degree.

အးဒဝါ်လါအဘျီကွါဝါ်မါတံင်လါအဘျီဘးဒီးအါစွါအဝါ်.

• အးဒဝါ်တကလုင်အံ်အဒါအဲင်န့င်ကွါလါအဖီလင်အံ်တကွါ.

• လှါတကွါ,—ဘုဘအိင်လှါ တကွါဘင်,—စံးတံင်အပူါ, လှါတကွါ, ဘျီကွါအိင်; The paddy is entirely တအိင်. In this phrase, လှါ is (when analyzed) a verb, bare, bald; as မိင်လှါ the head is bald, တ is a negative; ကွါ to revert, return; and may here signify not to return; i. e. (taking the phrase as a whole,) entirely, wholly without reserve.

• လှါကဒွါ,—ယအိင်မ့ါစီလှါကဒွါ,—စံးတံင်အပူါ, လှါကဒွါ, ဘျီကွါမိ. လှါ မန့ါစီဝဲဘဲလဲင်; မှ်သဝါ်ပူါမိဝဲ; ဒ်ဝဲစံးတံင်အသိး, ယအိင်မ့ါသဝါ်ပူါမိလှါကဒွါလါ. I ate rice till the inside of the pot was entirely clean. လှါ, as above. ကဒွါ implies severance; bare even to all the rice being severed from the sides of the pot.

• မိကညွါ,—ယအိင်မ့ါလါစီကညွါလါ,—စံးတံင်အပူါ, လါင်, မှ်ဝါ်; မိကညွါ, ဘျီကွါလါင်. analyzed, မိ is a verb; the dish, or pot, understood, is its nominative; ကညွါ (from ညွါ particle, note,) qualifies မိ, clean, even to particles.

• ဖုကလှါ,—မ့င်အူအိင်ယတံင်မိးယတံင်မိတံင်လံ်လါစီဖုကလှါလါ.—စံးတံင်အပူါ, လါင်, မှ်ဝါ်; မိ, မှ်ဝါ်; ဒ်အစံးဝဲအသိး တံင်မိတံင်လံ်လါစီဝဲဖုကလှါ; ဖုကလှါ, မှ်အးဒဝါ်, ဘျီကွါလါင်မိ. Gone, clean even to being bare of chaff; until nothing is left.

• သိကဘဲး,—ယအိင်မ့ါ လါင်သိကဘဲး,—စံးတံင်အပူါ, သိကဘဲး, ဘျီကွါလါင်; လါင်, မှ်ဝါ်. I ate rice until it was gone even to sleekness.

• ဗင်ဗင်,—ဘုဒိင်တနင်ဗင်ဗင်,—စံးတံင်အပူါ, ဗင်ဗင် nearly, about, ဘျီကွါအိင်. from ဗင် to change.

• ဆံး,—တံင်ကထီါတဘိအံ်, ဘျီကွါဝါ်ဒ်အံ်ဒ်န့ါအါမိါလါ; ဆံးဒိင်, ဆံးအါ, ဆံးစွါ, ဆံးယံင်, ဆံးထီ, ဆံးလဲင်, ဆံးဂုါ, ဆံးအါ, စံးဒ်န့ါလါ,—စံးတံင်အပူါ, ဆံး, ဘျီကွါဒိင်, အါ, စွါ, ယံင်, ထီ, လဲင်, ဂုါ, အါ, သ့င်တဖင်လါ.

• တဒိင်တဆံး,—ယဖေလံင်သ့တဒိင်တဆံး, တသ့တင်အါအါဘင်.—စံးတံင်အပူါ, တဒိင်တဆံး, ဘျီကွါဖေသ့. (ဒ်ဒီထံင်အသိး, 'မှ်ဖေလံင်သ့' နီင်ပါဒိင်မိးဆံး.)

Adverbs of Quality.

အးဒဝါ်သာအဘျီကွာ်မးတၢ်,ဒ်အဂ့ၤဟ့ၤတၢ်,အသးအဂ့ၤ.

•အးဒဝါ်တကလုာ်အံၤဒိၣ်ဒါ်မးလီၤ. တၢ်ဆၢ်ဒီးတြးယကွဲးနီၣ်ထဲပှၤ မးလီၤတၢ်ကန့ၢ်အဒိအဝဲၣ်အပီၢ်န့ၢ်ဒီၤလီၤ.

•ထံ, — နးလံာ်တတၢ်တၢ်,ကွၢ်လံာ်န့ၢ်သံာ်တဘျီတက့ၢ်, —စံးတၢ်အပူၤ,ထံ, ဘျီကွာ်ကွၢ်. You read wrong, look again *carefully* to your book.

•ထံထံ, or ထံထံဆးဆး, with precision, carefully; ပှၤတဂၤန့ၢ်တဆိကမိၣ်တၢ်ထံထံဆးဆးကၢ်ဒီး အန့ၢ်ဟံၣ်ထီၣ် တသ့တၢ်, —စံးတၢ် အပူၤ, —ထံထံဆးဆး,ဘျီကွာ်ဆိ.ကမိၣ်.

•လီၤတံၢ်, or လီၤတံၢ်လီၤဆး carefully, precisely, နတမးတၢ်တံၢ်လီၤတံၢ်လီၤဆးတၢ်ဒီးကဲထီၣ်တသ့တၢ်; you cannot succeed because you work carelessly; စံးတၢ်အပူၤ,လီၤတံၢ်လီၤဆး,ဘျီကွာ်မး. Etymologically, လီၤတံၢ် and လီၤဆး are verbs having, in this case, မးတၢ် for their nominative.

အာန့ၢ်ကံၤသံ, “at all events,” “come what will, to the utmost,” The etymology of this adverbial phrase, is not readily perceived, especially, because the phrase is sometimes used to qualify predicates unconnected with any thing calamitous; အာ evil, န့ၢ် confident of, ကံၤ calamity, သံ die (together,) though anticipating fatal danger, i. e. in spite of danger, even death: When applied to ordinary matters, where there is no danger, or fear of it, it is very hyperbolic; but perhaps not more than is our use, frequently, of “at all events,” “come what may,” and the like. နတသ့တၢ်လံာ်အာန့ၢ်ကံၤသံတၢ်,သ့တၢ်ဒီးဒီၤလီၤ. You do not know to the utmost (*thoroughly*) how to read, &c. စံးတၢ်အပူၤ,အာန့ၢ်ကံၤသံ,ဘျီကွာ်သ့. •အိၣ်တၢ်ဆိၣ်အာန့ၢ်ကံၤသံတဂ့ၤ,နဟဟကဆါသၢ်ဖူး; do not *recklessly* eat sour things, &c. စံးတၢ်အပူၤ, အာန့ၢ်ကံၤသံ, ဘျီကွာ်အိၣ်. •သံမ့ၢ်သံအာန့ၢ်ကံၤသံ,ယကမးကွၢ်တထံၣ်ဖဲ. come what may, let me try once, စံးတၢ်အပူၤ,အာန့ၢ်ကံၤသံ,ဘျီကွာ်မ့ၢ်. ပှၤတဂၤမ့ၢ်အတးန့ၢ်တၢ်လီၤ ယဟေ့ၣ်ဒ်န့ၢ်, အာန့ၢ်ကံၤသံယကမး ကွၢ်တဘျီန့ၢ်; That fellow has dared me at such a rate, *come what may*, I will try what I can do once; တ is sometimes used before ကံၤ, as အာန့ၢ်တကံၤသံ, but without change of meaning; perhaps.

•ကစီဖိ, —နမးတၢ်အံၤဟ့ၤတၢ်, မးကွာ်ကစီဖိတက့ၢ်, —စံးတၢ်အပူၤ, ကစီဖိ,ဘျီကွာ်,မးကွာ်.

၁၆၆.—*mutually*; လဲလိပ်အဖွဲ့ they mutually changed axes. (see Prepositives) ၁၆၆ with the verb preceding (if not followed by သာ) may properly be parsed as a combined verb, adverbial class, as လဲလိပ်ဖွဲ့ would be rendered, simply, changed axes.

Adverbs of Contingence.

အားဝဂါလာအတတ်စားဒီးမဟတမးန့တလိတံဂါဘဂ်အဒိအတတ်.

၁၆၇ (sometimes pronounced သာ or သာ၁) *of course*, ယကလဲတံ၊နကလဲ၊စွာလိးဖါ၊ယကလဲ၊သျှာ် I shall go of course. စံးတံအပူ၊ သျှာ်၊ ဘျီက့၊လဲ။

၁၆၈.—*probably*, မုာ်သိဂ်ထီတံလံ၊ မုာ်ကံသရဂ်တဖဲလဲ၁တဂ် သျှာ်၊ the sun is high it is probable the teacher will not come, စံးတံအပူ၊ကံ၊ဘျီက့၊မုာ်; သျှာ်၊ဘျီက့၊လဲ။

၁၆၉.—*probably* he has lost his way.

၁၇၀.—*may be*, ယမဟတံအံ၊ တဂ်၊တတဂ်၊ယတန့တဂ်အကျး နိတံခံ၁တဂ်; may be I shall in no way be profited by this labor, စံးတံအပူ၊တဂ်၊ကတဂ်၊ဘျီက့၊န့၁. ၁၇၁.—*တဂ်၊တတဂ်၊ယကလဲထီဂ်စံးအပျှာ်အဘိဂ်လဲအံ၁တန့တဂ်တံဂါပူ၊ may be, I shall become a disciple of Christ during the present year.*

၁၇၂.—*may be*, လဲယမဟတံအံ၁အဖိယပံကတံဂါယ၁တဂ်ခါး, very likely father will flog me for doing this, စံးတံအပူ၊ တဂ်ခါး. ဘျီက့၊ တံဂါ. ၁၇၃.—*တဂ်ခါး၊တတဂ်ခါး၊ယကလဲလဲ၁ဆုဂ်ပူတဘျီ, if circumstances allow, may be I shall go down to town.*

၁၇၄.—*reason to apprehend, or fear*, ဟးလဲ၁ပုာ်လင်ကျါကရဲ၊ ဘိဂ်သဒိဂ်ကဆွဲန့၁တဂ်ဖုး, do not go into the jungle, the tigers will bite you, I fear, စံးတံအပူ၊ တဂ်ဖုး, ဘျီက့၊အဆုဂ်.

၁၇၅.—*peradventure, possibly* ခဲဂါန့၁ယကလဲသ့ဂ်သ့ဂ်.—စံးတံ အပူ၊ သ့ဂ်သ့ဂ်၊ ဘျီက့၊လဲ။ ၁၇၆.—*ပုာ်ကညီအိဂ်သ့ဂ်သ့ဂ်ဖါ. Is there probably any Karen (there)? ကဒိဂ်သ့ဂ်သ့ဂ်လဲ၁ perhaps there is.*

၁၇၇.—*or* ပြင် (with လဲဂ်) *unlikely, improbable*, သရဂ်တဂါန့၁မဟတဲတံဂါတဂ်ဖိးလဲ၁ဗျာ်လဲဂ်, the teacher is not very well, and it is not probable that he will go, စံးတံအပူ၊ဗျာ်, ဘျီက့၊လဲ။

Adverbs of Sound.

အးဒဝါ်သၢအဘၣ်ဃးဒီးတၢ်သိၣ်သိၣ်ဝဲဒ်အံၤဒီးဒုၤအဒိအတဲၣ်.

Adverbs of this class are sounds made by the human voice imitative of the sounds they are designed to indicate ; they are exceedingly numerous ; a few examples must suffice here.

«လိသိၣ်ဇှိၣ်ဇှိၣ် ;—ဇှိၣ်ဇှိၣ်,—ဇှိၣ်ဇှိၣ်,—ဇှိၣ်ဇှိၣ်,—ဇှိၣ်ဇှိၣ်,—ဇှိၣ်ဇှိၣ်. အန့ၣ်တစၣ်, ဟိုၣ်က့ၤသိၣ်.

«တၢ်ယဲၣ်ခူၤသိၣ်ဇှိၣ်ဇှိၣ်,—ဖိၣ်ဖိၣ်,—ဗြဲၣ်ဗြဲၣ်,—ဗြဲၣ်ဗြဲၣ်,—ဗြဲၣ်ဗြဲၣ်,—ဗြဲၣ်ဗြဲၣ်,—ဗြဲၣ်ဗြဲၣ်. «အန့ၣ်တစၣ်, ဟိုၣ်က့ၤသိၣ်.

«ထံၣ်သ့ၤသိၣ်ဖိၣ်ဖိၣ်,—ဖိၣ်ဖိၣ်,—ဖိၣ်ဖိၣ်,—ဖိၣ်ဖိၣ်.— ခိုၣ်ခိုၣ်,—ခိုၣ်ခိုၣ်,—ခိုၣ်ခိုၣ်.

«သ့ၣ်သဲၣ်သိၣ် ဗြဲၣ်ဗြဲၣ်ဗြဲၣ်ဗြဲၣ်,—ဗြဲၣ်ဗြဲၣ်,—ဗြဲၣ်ဗြဲၣ်,—ဗြဲၣ်ဗြဲၣ်,—ဗြဲၣ်ဗြဲၣ်,—ဗြဲၣ်ဗြဲၣ်,—ဗြဲၣ်ဗြဲၣ်.

«သ့ၣ်သဲၣ်သ့ၣ်ဖိၣ်ဖိၣ်သိၣ်ကွဲၣ်ကွဲၣ်,—ကွဲၣ်ကွဲၣ်,—ကွဲၣ်ကွဲၣ်.

«သ့ၣ်ဖိကၢ်သိၣ်ဖိၣ်ဖိၣ်ဖိၣ်ဖိၣ်,—ဖိၣ်ဖိၣ်ဖိၣ်ဖိၣ်,—ဖိၣ်ဖိၣ်ဖိၣ်ဖိၣ်.

«သ့ၣ်ဖိဒိကၢ်သိၣ်ဖိၣ်ဖိၣ်ဖိၣ်,—ဖိၣ်ဖိၣ်ဖိၣ်ဖိၣ်,—ဖိၣ်ဖိၣ်ဖိၣ်ဖိၣ်.

«သ့ၣ်လၢၤထီၣ်သိၣ်ခွဲၣ်ခွဲၣ်.

«သ့ၣ်စာၣ်စံးသိၣ် ကြိၣ်ကြိၣ်,—ကြိၣ်ကြိၣ်,—ကြိၣ်ကြိၣ်,—ကြိၣ်ကြိၣ်,—ကြိၣ်ကြိၣ်,—ကြိၣ်ကြိၣ်,—ကြိၣ်ကြိၣ်.

Of chopping, နဒိၣ်သိၣ်တၢ်ကျၢ်ကျၢ် —ကျိၣ်ကျိၣ်,—ကျိၣ်ကျိၣ်,—ကျိၣ်ကျိၣ်,—ကျိၣ်ကျိၣ်,—ကျိၣ်ကျိၣ်,—ကျိၣ်ကျိၣ်.— တီၣ်တီၣ်,—တီၣ်တီၣ်,—တီၣ်တီၣ်.— တီၣ်တီၣ်,—တီၣ်တီၣ်,—တီၣ်တီၣ်.— ဝဲးဝဲး.

«ဂျိၣ်သိၣ်တူၢ်တူၢ်,—တူၢ်တူၢ်,—တူၢ်တူၢ်,—တူၢ်တူၢ်,—တူၢ်တူၢ်,—တူၢ်တူၢ်,—တူၢ်တူၢ်.— ဇှိၣ်ဇှိၣ်,—တူၢ်တူၢ်တူၢ်တူၢ်,—တူၢ်တူၢ်တူၢ်တူၢ်.

A smith's hammer, တမၢ်ပိၣ်တၢ်သိၣ် တုၣ်တုၣ်,—တုၣ်တုၣ်,—တုၣ်တုၣ်,—တုၣ်တုၣ်.— တၢ်တၢ်,—တၢ်တၢ်,—တၢ်တၢ်,—တၢ်တၢ်.— တၢ်တၢ်.

Ringing of Silver, ခုတၢ်ဒိသိၣ်အသးသိၣ် ခြိၣ်ခြိၣ်.— ခြိၣ်ခြိၣ်,—ခြိၣ်ခြိၣ်,—ခြိၣ်ခြိၣ်,—ခြိၣ်ခြိၣ်,—ခြိၣ်ခြိၣ်,—ခြိၣ်ခြိၣ်.— ဩၣ်ဩၣ်.— ဩၣ်ဩၣ်,—ဩၣ်ဩၣ်,—ဩၣ်ဩၣ်,—ဩၣ်ဩၣ်,—ဩၣ်ဩၣ်.— ဩၣ်ဩၣ်.

Drum, ဒြိၣ်ခါသိၣ် ဧၣ်ဧၣ်,—ဧၣ်ဧၣ်,—ဧၣ်ဧၣ်,—ဧၣ်ဧၣ်,—ဧၣ်ဧၣ်,—ဧၣ်ဧၣ်,—ဧၣ်ဧၣ်.— တုၢ်တုၢ်.

Harp, ဒုတနၢ်သိၣ် တူၢ်တူၢ်,—တူၢ်တူၢ်,—တူၢ်တူၢ်,—တူၢ်တူၢ်,—တူၢ်တူၢ်.— တံတူၢ်တံတူၢ်.

Jew's harp, အူၤသ့ၤသိၣ်တိၣ်ခိၣ်တိၣ်ခိၣ်.

Fiddle, ဝုၣ်တြိၣ်သိၣ်အံၣ်အံၣ်.

Reed or Flute, အူပံသိာ်ပံပံပံ.

Trumpet, အူဇွဲသိာ်ဇွဲဇွဲ, —ဇွဲဇွဲ, —ဇိာ်ဇိာ်, —ဇိာ်ဇိာ်.

Shouting, ပှာ်တီး ဇူဇူ, —အူအူ, —အူဉ်အူဉ်, —ဟာ်ဟာ်, —ဟံာ်ဟံာ် —
ဟိာ်ဟိာ်, —ဒိဒိ.

Child crying, မိသာ်အိာ်သိာ် အိဇဲအိဇဲ, —အိဇဲအိဇဲ, —အိဇဲအိဇဲ, —ဇဲ,
ဇဲ, —ဇဲဇဲ, —ဇဲဇဲ, —ဇဲဇဲ, —ဇဲဇဲ, —ဇဲဇဲ.

Adult crying, ပသးပှာ်ဟိာ်သိာ် ဟာ်ဟာ်, —ဟုာ်ဟုာ်, —ဟုာ်ဟုာ်, —
ဟ့ာ်ဟ့ာ်, —ဟံာ်ဟံာ်, —ဇူဇူ, —အူဉ်အူဉ်, —အူအူ.

Snoring, ပှာ်မံသိာ်ဉ် ဇိာ်ဉ်, —ဇူဉ်ဇူဉ်, —ဇူဉ်ဇူဉ်, —ဇူဉ်ဇူဉ်.

Whispering, ကတိဟံာ်သိာ် ကန့ာ်ကန့ာ်, —ကန့ာ်ကန့ာ်ကန့ာ်ကန့ာ်, —
ကန့ာ်ကန့ာ်ကန့ာ်, —ကတူာ်ကတူာ်, —မံာ်မံာ်.

Loud confused talking, ကတိဟံာ်သိာ် ဟိာ်ဟိာ်, —ဟာ်ဟာ်, —
ဟံာ်ဟံာ်, —ဖိဖိ ဖိဖိ, —ဖူဉ်ဖူဉ်, —ဇိာ်ဇိာ်, —ဇိာ်ဇိာ်, —ဇိဇိ, —ဇိဇိ, —ဖိ
ဖိ, —ပှာ်ပှာ်.

Laughing, ပှာ်န့းသိာ် ဟံာ်ဟံာ်, —ဟိာ်ဟိာ်, —ဟာ်ဟာ်, —ဟံာ်ဟံာ်, —ဟဲာ်
ဟဲာ်, —ဟိဟိ, —ခဲးခဲး, —ထံးထံး, —ခြဲးခြဲး.

Groaning, ပှာ်ကအူသိာ် ဇဲာ်ဇဲာ်, —ဇူဉ်ဇူဉ်, —ဇူဉ်ဇူဉ်, —အဲးအဲး, —ဟုာ်ဟုာ်,
—ဇဲာ်ဇဲာ်.

Coughing, ပှာ်ကူးသိာ် ဇြးဇြး, —ဇူဉ်ဇူဉ်, —ခိးခိး, —ခိးခိး —ဇူဉ်ဇူဉ်,
—ဇူဉ်ဇူဉ်, —ခိာ်ခိာ်.

Roaring of the Tiger, ဘိာ်သအိာ်ပသးသိာ်အူဉ်အူဉ်, —အူးအူး, —အူ
ဇူအူဇူ, —အူးအူဉ်အူးအူဉ်, —အူဇူဉ်အူဇူဉ်, —အူဉ်အူဉ်, —အူဉ်အူဉ်,
—အူဇူဉ်အူဇူဉ်.

Growling of a Tiger, ဘိာ်သအိာ်ကညိာ်သိာ် ဇူဉ်ဇူဉ်, —ဇူဉ်ဇူဉ်, —ဟုာ်
ဟုာ်.

Cry of a Tiger, ဘိာ်သအိာ်ပသးသိာ်ပုပု, —ပုပု.

Barking of Dogs, ထံာ်မိာ်သိာ်ကိာ်, —ဟိာ်ဟိာ်, —ကုကု, —ကိာ်ကိာ်
ကိာ်, —ကိာ်ကိာ်ကိာ်ကိာ်, —ကိာ်.

Squealing, ထိးကိးသိာ်ညူညူ, —ဇူဉ်, —ဇိဇိ, —ဇိဇိ, —ဇူဉ်, —ဇူဉ်.

Grunting, ထိးထူထိာ်အကလုာ်သိာ်ဇူဉ်ဇူဉ်, —ဇူဉ်ဇူဉ်, —ဇူဉ်ဇူဉ်, —ဇူဉ်
ဇူဉ်.

Cackling, ဆိကမိးသိာ်ကိာ်, —ကိာ်ကိာ်, —ကိာ်ကိာ်ကိာ်, —ကမိးကမိးကိာ်
ကိာ်, —ကိးကိး, —ကမိးကမိး, —ကမိကမိ.

Squalling, ဆိကိးသိာ်ပဲဇိပဲဇိ, —ပဲဇိပဲဇိ, —ခဲဇိခဲဇိ, —ခဲဇိခဲဇိ, —ကြိ
ကြိ.

Peeping. ဆိဖိပံသိဒ်ပံ — ပံးပံး, — စံစံ, — စံးစံး, in distress, ပံဇါပံဇါ, — ပံးဇါပံးဇါ.

Cock crowing, ဆိမါဒိာ်ဘိဒိာ်ဘိာ်ကုဂ္ဂု — ကိာ်ကုဂ္ဂု, — ဆိာ်ထွဲထွဲ, — ဆိာ်ထူထူ.

Croaking. ဒွာ်ပှါသိာ်ခဲးခဲး, — ညွဲးညွဲး, — ကွဲးကွဲး, — ညှာ်ညှာ်, — ညှာ်ညှာ်, — ညှာ်ညှာ်, — တံတံ, — တူတူ, — တူတူ.

Rattling noise in the throat, ပှါအသးကလးဒီးသါဆဲးဒီးသိာ်တြိးတြိး, — ဒီးတြိး, — ဣာ်ဣာ်, — ဣာ်ဣာ်, — ဣာ်ဣာ်ဣာ်ဣာ်.

Dying Gasp, တုကလးဟးသိာ်လးသိာ်သးတြိးကလးဒီးအသးလးဒီးနိာ်ဖါ.

Difficult breathing, အနိဒ္ဒပှါသိာ်ဒီးသါသိာ်တြိးတြိးတြိးတြိး, — ဣာ်ဣာ်ဣာ်ဣာ်, — တံးတံးတံးတံး, — ဩးဩးဩးဩး.

Gnashing the teeth, ပှါအုာ်တံးအဲသိာ်တြိးတြိး, — ဣာ်ဣာ်, — ဣာ်ဣာ်ဣာ်ဣာ်.

အးဝဂါအကလုာ်အံးအိာ်ခံးအါအါကလဲာ်, ဒူးနဲာ်လးတထွဲတုာ်, အာ်ဆာ်ပှါမလဲာ်ဟံးမာ်ကွဲးဆိကမိာ်ဘါလးပဒူးနဲာ်တုာ်လံးဒီးကန့ာ်အဒိအလဲာ်လးမဲလးအဂါသါာ်.

Adverbial Particles.

အဒ္ဓါာ်ဘျာ်တကား.

To the above classes of Adverbs, may be added the affirmatives ယာ်, အာ် or အုာ်, &c. the negatives တ, ဇါ, &c. the intensives, as မး, ကလဲာ်, ကလဲာ်, ကာ, &c. and those indicating, also, likewise, as ခုာ်, ကိး, ခုာ်ကိး, ဇါ. &c. These may be denominated *Adverbial Particles*. လးအးဝဂါအကလုာ်ကလုာ်လးယဒူးနဲာ်တုာ်လံးတထွဲအမဲာ်ညါ, အိာ်ခံးဘကလုာ်လီာ်. «အဲအံးတကလုာ်န့ာ်ပဂါးအံးလးအဒ္ဓါာ်ဘျာ်တကားလီာ်;— ဝါအံး,

ယာ်, — နစံးတံးမာ်ယာ်, — စံးတံးအပှါ, ယာ်, ဘျာ်ကုာ်မာ်.

အာ်, — or အုာ်, — နစံးလးနကမလဲာ်လဲာ်သပှါတံးဒါ; အာ်, ယစံးဒီးန့ာ်, — စံးတံးအပှါ, အာ်, ဘျာ်ကုာ်စံး.

တ, — ယတလဲာ်အာ်, စံးတံးအပှါ, တ, ဘျာ်ကုာ်လဲာ်.

ဇါ, — နထဲတဂါဒါတုာ်မန့ာ်လဲာ်; why do you come one alone, or one only? စံးတံးအပှါ, ဇါ, ဘျာ်ကုာ်န့ာ်မရးအးအတံာ်ပျါန့ာ်, တဂါ. «ထဲန့ာ်ဇါ, — စံးတံးအပှါ, ဇါ, ဘျာ်ကုာ်ထဲန့ာ်.

မး,—ဂှၢ်န့ၣ်တသ့ၣ်ညါမးတၢ်, that person knew it not *at all*. နေမးတၢ်အံၤဂ့ၢ်မး, this that you do is *very* good, ဝံးတၢ်ခံၣ်ထံာ်အပူၤမး, ဟိုၣ်က့ၤသ့ၣ်ညါတဖၣ်, မိး, ဂ့ၢ်တဖၣ်.

ကၢၤ,—ထဒိၣ်တီၢ်ယၤဆါကၢၤ the beating my mother gave me was *very* painful, or, mother beat me *very* severely. ဝံးတၢ်အပူၤ, ကၢၤ, ဟိုၣ်က့ၤဆါ.

ကလဲၣ်,—used as an intensive to words of sound, stillness, color, and suddenness, သိၣ်သကြၢ်ကလဲၣ်,—ဝံးတၢ်အပူၤ, ကလဲၣ်, ဟိုၣ်က့ၤသကြၢ်. ဒိၣ်ဒိၣ်တၢ်ကလဲၣ်,—ဝံးတၢ်အပူၤ, ကလဲၣ်, ဟိုၣ်က့ၤဒိၣ်. ဝါတၢ်သတံးကလဲၣ်,—ဝံးတၢ်အပူၤ, ကလဲၣ်, ဟိုၣ်က့ၤသတံး. ဝါကျိၣ်ကလဲၣ်,—ဝံးတၢ်အပူၤ, ကျိၣ်ကလဲၣ်, ဟိုၣ်က့ၤဝါ. သူလုာ်ကလဲၣ်,—ဝံးတၢ်အပူၤ, လုာ်ကလဲၣ်, ဟိုၣ်က့ၤသူ. The original idea of ကလဲၣ် is, *to be noisy*. This idea is retained in its use as an intensive, *as* ဒိၣ်ကလဲၣ်, noise silenced; သတံးကလဲၣ် sudden contact producing noise; ဝါကျိၣ်ကလဲၣ်, (ကျိၣ် is a white metal very sonorous;) white enough to suggest the ကျိၣ် sound. သူလုာ်ကလဲၣ် black (or dark) enough to suggest the noise of rats.

ကလဲၣ်, (from လဲၣ် elongate, stretch, eject) is used as an intensive to words of degree, ဂှၢ်န့ၣ်တၢ်တၢ်ဆါအိၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်ကလဲၣ်,—ဝံးတၢ်အပူၤ, ကလဲၣ်, ဟိုၣ်က့ၤဒိၣ်ဒိၣ်. ယလိၣ်ကစၢ်ဝါထီၣ်ကလဲၣ်တဖျၢၣ်,—ဝံးတၢ်အပူၤ, ကလဲၣ်, ဟိုၣ်က့ၤထီၣ်.

စ့ၢ်—also, likewise, ယယုးယိၣ်ပဒိၣ်ယၢ်, ယယုးယိၣ်ယုၤစ့ၢ်.—ဝံးတၢ်အပူၤ, စ့ၢ်, ဟိုၣ်က့ၤယုးယိၣ်. I, indeed, reverence the Governor, I reverence God *also*.

ကိး, *do*. ယကစိၣ်ကိးမ့ၤ,—ဝံးတၢ်အပူၤ, ကိး, ဟိုၣ်က့ၤအိၣ်, I will also eat rice.

စ့ၢ်ကိး, or စကိး, *do*. နကလဲၣ်စ့ၢ်ကိးဇါ, will you also *do*? ဝံးတၢ်အပူၤ, စ့ၢ်ကိး, ဟိုၣ်က့ၤလဲၣ်.

ဇိၣ်, *do*. နဲဇိၣ်မိၣ်ခွါ, ယဲဇိၣ်မိၣ်ခွါ, စတပျံၤန့ၣ်တၢ်ဆါ you also are a man, I also am a man; I fear you not. ဇိၣ်, ဟိုၣ်က့ၤမ့ၢ်လၢအတဖၣ်ကွဲးတၢ်. ဝံးအဝံးဝံးအသိး, နဲဒၣ်ဇိၣ်, မ့ၢ်မိၣ်ခွါ, ယဲဒၣ်ဇိၣ်, မ့ၢ်မိၣ်ခွါ. Hence, in negative sentences ဇိၣ်—ဇိၣ် may be paraphrased *neither-nor, as*, မ့ၢ်ဇိၣ်တဖၣ်, ထံဇိၣ်တဖၣ်, rice also is not, water also is not; i. e. there is *neither* rice, *nor* water. ဇိၣ် seems to perform the office of both

the adverb and adjective, i. e. qualify both the verb and noun, as if it were a compound idea, like *not either*.

Remark: Most of the compound adverbs of three, or more syllables, are Phrases, which may be analyzed and resolved into different parts of speech, as shown in a few examples given above. In order to acquire a thorough knowledge of the etymology and idiom of the language, this should occasionally be done by the Pupil. Without this, even a native cannot tell *why* he uses such and such phrases to express such and such ideas; he can not feel the full force of his own language; and a foreigner is liable to make some very grave, or ridiculous mistakes.

Prepositives.

တြိၚ်စတံၚ်အဂ့ၢ်.

«တြိၚ်စတံၚ်န့ၣ်, မ့ၢ်တၢ်ကတိၤတကလုၢ်လၢအကျိးဝၢၢ်ဒီးန့ၣ်, ဒီးတြိၚ်န့ၣ်တဖၣ်အဆၢ, ဒီးပၤန့ၣ်, ပၤတြိၚ်န့ၣ်ဝ့ၢ်ကိးသံၤ.

«တြိၚ်စတံၚ်အလုၢ်အလၢ်အဒိအလၢ်မၤအသးဒ်အံၤ,—

«လၢ,—*from, by, by means of, to, in, at, with, &c. &c.* thus, ပုၤတဂၤထဲၤလၢ်လၢဝ့ၢ်. A person came up *from* the city, လၢ, ကျိးထဲၤထီၣ်ဒိ ဝ့ၢ်အဆၢ.

«စိၤပိလူၤဒိၣ်န့ၣ်ဝဲလၢသးဒိအံၤ, Paul was born *of* the Holy Spirit, လၢ, ကျိးဒိၣ်န့ၣ်ဒီးသးအဆၢ.

«ပုၤန့ၣ်တီၢ်ပၤလၢဝ့ၢ်တဘိ, he beat me *with (by means of)* a ratan, လၢ, ကျိးတီၢ်ဒီးဝ့ၢ်အဆၢ.

«ပုၤဟ့ၣ်ထံၤလၢလၢ he gave water *to* me; လၢ, ကျိးဟ့ၣ်ဒီးသးအဆၢ.
«ဟ့ၣ်သၢလၢထံ, present me *with* water; လၢ, ကျိးဟ့ၣ်ဒီးထံအဆၢ.

«သရၢ်ဒိၣ်လၢအံၤ, the teacher is *in* this (place) လၢ, ကျိးဒိၣ်ဒီးအံၤအဆၢ.

«ပုၤအိၣ်လၢပဒိၣ်အအိၣ်, the teacher is *at* the Governor's, လၢ, ကျိးဒိၣ်ဒီးပဒိၣ်အအိၣ်အဆၢ.

«သရၣ်အိၣ်လာ်သး, the teacher is *with* our သး i. e. with our community; or party.

«သဒိၣ်အိၣ်လာ်သံနံ, the zayat is *by* the water side.

«ဟံးအိၣ်လာ်န့ၣ်ညါ the house is *in* front of you, ဝဲးဘၢ်အပူၤလာ် ကိၣ်းအိၣ်ဖိးခဲးညါအဆာ်.

«လဲးလာ်ညါ, go *in* front, i. e. *before*, လၢ်ကိၣ်းလဲးဖိးညါအဆာ်.

«ဟဲးသး, come *in* the rear, or *behind*, လၢ်ကိၣ်းဟဲးဖိးအဆာ်.

«အိၣ်လာ်န့ၣ်ခံ, is *at* your back, or *behind* you.

«ပအိၣ်လာ်ဟံးခိၣ်ညါ, we are *on* the surface of the earth.

«သရၣ်အိၣ်လာ်ဟံးညါ the teacher is *at* the outside of the house or *without* the house.

«ဘၢ်ဆါဝဲးအိၣ်လာ်န့ၣ်ဟံး you have a tumor *on*, or *upon* you, i. e. *on* the surface of your body.

«သရၣ်အိၣ်လာ်ဟံးညါ the teacher is *in* the house; i. e. *in* the interior of the house.

«အိၣ်လာ်ဟံးအိၣ် is *upon* the roof of the house.

«အိၣ်လာ်ဟံးအိၣ်မိၣ်, is *above* the house, i. e. *in* the space above; or *in* the space above the floor.

«အိၣ်လာ်ဟံးအိၣ်မိၣ်, is *under* the house, i. e. *in* the space below the house, *underneath*.

«အိၣ်လာ်ဟံးအိၣ်ကိၣ်ညါ is *among* men, i. e. *in* the midst of men.

«အိၣ်လာ်ဟံးအိၣ်ခိၣ်ညါအဆာ်, is *between* the two houses, that is, *in* the intermediate space, &c.

«အိၣ်လာ်ဟံးအိၣ်ဟံးအိၣ် is *about* the house, i. e. *in* the vicinity round about the house.

«ဟံးအိၣ်လာ်န့ၣ်အိၣ်ဟံး, he did it *for* my advantage, or for my good.

«ဟံးအိၣ်လာ်သး, he suffered *on* my account, i. e. I was the cause, &c. or he suffered *through* me; ဝဲးဘၢ်အပူၤလာ်, ကိၣ်းအိၣ်, ဝဲးဘၢ်အဆာ်.

Remark; Etymologically, ဟံးညါ, ဟံးအိၣ်မိၣ်, ဟံးအိၣ်မိၣ်, ဟံးအိၣ်မိၣ်, &c. &c. are distinct nouns, i. e. ဟံးညါ is possessive, and ဟံးအိၣ်မိၣ်, ဟံးအိၣ်မိၣ်, are the objects possessed; လၢ် governs the object possessed; but they may be parsed as compound nouns, like sea-water (water of the sea) boat-man (man of the boat) taken together, as compound nouns, they are still the objects indicated by လၢ်.

ဆူ,—*to, towards*, ယကလဲဆူဝှ်ပူ, —စံးတၢ်အပူ, ဆူ, ကျိးလဲ, မီးဝှ်ပူအဆာ. I will go *to* (the interior of) the city.

Remark ; The Prepositives ဆူ and လၢ, when used in asking questions, sometimes come after the noun expressed or understood, as, န့ဟဲလၢလဲဝှ်, i. e. န့ဟဲအလိၢ်လၢလဲဝှ် what place did you come from? န့ကလဲဆူလဲဝှ်, i. e. န့ကလဲအလိၢ်ဆူလဲဝှ်, what place are you going to?

Remark ; ဆူ,လၢ, and some other prepositives, have only a *definitive* after them, the noun being understood. *as* ယဆူအံၤ come *to* this [place] စံးတၢ်အပူ,ဆူ,ကျိးဟဲ,မီးအံၤအဆာ ; အိၣ်လၢအံၤ, remain *in* this [place] or, is *in* this [place] စံးတၢ်အပူ,လၢ,ကျိးအိၣ်,မီးအံၤအဆာ. «သရၣ်အိၣ်ဖဲအံၤ the teacher is *at* (or *in*) this [place] စံးတၢ်အပူ,ဖဲ,ကျိးအိၣ်,မီးအံၤအဆာ. «စံးတၢ်န့ၣ်တဖၣ်အပူ,အံၤ,မ့ၢ်ဖဲန့ၣ်တံၢ်ပြါန့ၣ်လၢအန့ၣ်ဖျါလိၢ် : ဆၣ်ဆၣ်, လိၢ်တအိၣ်ကွဲးဆၣ် ; တအိၣ်ကွဲးတၢ်န့ၣ်သက့ပုၣ်ဖါၣ်န့ၣ်လိၢ်.

ဖဲ,—*at, in, according to, concerning*. သရၣ်အိၣ်ဖဲဟံၣ်ပူ, the teacher is *in* the interior of the house ; (paraphrased,) *in* the house, စံးတၢ်အပူ, ဖဲ, ကျိးအိၣ်,မီးဟံၣ်အဆာ. «သရၣ်အိၣ်ဖဲပဒိၣ်အအိၣ်, the teacher is *at* the Governor's, စံးတၢ်အပူ,ဖဲ,ကျိးအိၣ်,မီးပဒိၣ်အအိၣ်အဆာ. «နမၤဖဲဒၣ်နသး, you do *according to* your own will, စံးတၢ်အပူ,ဖဲ,ကျိးမၤ,မီးသးအဆာ.

Remark ; ဖဲ is frequently used as an Adjective in interrogative sentences ; see Adjectives, (p. 48.) ဖဲန့ၣ်တူၤအၤၣ်စးမီးသံကွၢ်တၢ်,မ့ၢ်ဒိလဲဝှ်,ကွၢ်လၢအးဖဲတံၢ်အကျိၤတက့ၢ်.

မီး.—*with, together with*, ပုၤတၢ်လဲၤမီးယၤ, one person went with me, စံးတၢ်အပူ, မီး,ကျိးလဲၤမီးယၤအဆာ. «ပုၤတၢ်န့ၣ်အိၣ်မီးမၤ, that person is with a wife ; paraphrased, has a wife, စံးတၢ်အပူ, မီး,ကျိးအိၣ်,မီးမၤအဆာ. «ပုၤန့ၣ်အိၣ်မီးမၤ,မီးဖိ,မီးလံၤ, he is with wife, with children, with grand children ; paraphrased, he has a wife, children, grand children, ဖိပစံးတၢ်အသိး,ပုၤန့ၣ်အိၣ်မီးမၤ,အိၣ်မီးဖိ,အိၣ်မီးလံၤ,—စံးတၢ်အပူ,မီး,ကျိးအိၣ်,မီးမၤအဆာ,—အိၣ်,မီးဖိအဆာ,—အိၣ်,မီးလံၤအဆာလိၢ်.

Remark ; တူၤ,မီး,ကျိးန့ၣ်သကိးန့ၣ်အဆာန့ၣ်,မီး,မ့ၢ်ကယၢ်တံၢ်တဖိလိၢ် ; ကွၢ်လၢကယၢ်တံၢ်တဖိအကျိၤတက့ၢ်.

ဖိ,—*over, throughout*, (ဖိ indicates direct relationship, as that

of being directly above, or upon, in contra-distinction to ခွ; hence ခွဒါ side. ဒီသင်တဝါန့ၣ်မာလိဝိဉ်ဒီန့ၣ်ညါ, that child studied *throughout* the whole year, စံးတံၢ်အပူၤ, မိၤ, ကျိးမာလိ, မိးန့ၣ်ညါအဆါ. «တလဲၤဒီ ကိၢ်ညါ; I went *throughout* (or *over*) the country.

•တူၤ,—*until, unto*, ယဲၣ်ခဲၣ်ထဲၣ်တဲၤတူၤ, တူၤထဲၣ် I will worship God *until* I die စံးတံၢ်အပူၤ, တူၤ, ကျိးတဲၤ, မိးအခါ. «အခါတဝိဉ်ကွဲးတၢ်န့ၣ်သ ကု, ပနံၣ်ပာ်လၢအစံးသံခါန့ၣ်လီၤ; ဒ်အစံးဝဲ, အကတိယွၤတူၤအခါလၢအကသံ, အသိးလီၤ. If we place တူၤ at the commencement of the sentence, and say တူၤထဲၣ်ထဲၣ်တဲၤတူၤ the sense would be, when I die, I will worship God; တူၤ is then an adverb of time. တူၤအံၤဆူညါ up to this—for the future, လၢသီယတိမိၤသီတူၤအံၤ, ဆူညါယဝးတိ လၢတၢ်အိၤတၢ် from the beginning to this (time) I have worshipped the priests, in future, I shall worship them no more. စံးတံၢ် အပူၤ, တူၤ, ကျိးတဲၤ, မိးအံၤအဆါ; ဆူ, ကျိးတဲၤ, မိး ညါအဆါလီၤ.

•ပာ် and မှီ may, perhaps, in some connections, be used as Prepositives, but *generally* they must be treated as verbs. ပာ် မိးမှီ န့ၣ်မာအသးဒ်ပြါဒီစတံၢ်အသိး, တၢ်ဆၢ်, ကမ့ၢ်ဝါလၢန့ၣ်.

•လိၣ်,—*among, between*. When လိၣ် is followed by a noun or pronoun in such a construction that it can properly be rendered *among*, or *between*, it performs the office of a Prepositive, လိၣ်န့ၣ်တူၤအကျိးဝါ်မိးန့ၣ်ဂ့ၤ, ပြါန့ၣ်ဂ့ၤ, တဘိတီအဆါ, မ့ၢ်ကံၢ်ပြါဒီစတံၢ် လီၤ.—ဒ်အံၤ, သရၣ်ထွၣ်တဖၣ်ကတိၤကိၢ်အသး. စံးတံၢ်အပူၤ, လိၣ်, ကျိးကတိၤ, မိးသးအဆါလီၤ. The Teachers talked among themselves. «ပုၤဝဲ န တဖၣ်ထွၣ်လိၣ်အသး. They quarreled among themselves; စံးတံၢ်အ ပူၤ, လိၣ်, ကျိးထွၣ်, မိးသးအဆါ.

•တၢ်ဆၢ်မိး, လိၣ်မ့ၢ်အဝါ်တဘျီဘသျီလီၤ. ကွါလၢအဝါ်အကျိတ ကွါ. «သၢန့ၣ်အခဲၣ်ညါ. တၢ်အါတီၤန့ၣ်, လိၣ် ဝဲဘူးလိၣ်အသးမိးဝါ်မိးကဲးမိး ဝါ်န့ၣ်လၢဝါ်ကတဲ, အရွၢ်တူၤအကျိၣ် ကတိၤလီၤ. ဒ်အံၤ—ကလိၣ်တကလုၣ် အံၤတၢ်လိၣ်မိးယတံၢ်ဆါ; —စံးတံၢ်အပူၤ တၢ်လိၣ် မ့ၢ်ဝါ်ကတဲၣ်, အရွၢ်တူၤ အကျိၣ်လီၤ. ကွါလၢဝါ်ကတဲၣ်အကျိတကံၢ်.

•တၢ်,—*to, after*, (from ထၢ် to hit, come in contact) ပုၤန့ၣ်ထဲ တၢ်သလၢလၢရၣ်ထဲ, he said *to* me that the teacher had come, စံး တံၢ်အပူၤ, တၢ်, ကျိးထဲ, မိးယၤအဆါ. «သရၣ်ထွၣ်အပျီၣ်ကၢၤတၢ်တဝါ, တဝါ တၢ်တဝါလၢလိၣ်တထွၣ်လီၤ, the teacher gave to his pupils one *after* another, one *after* another, a book. စံးတံၢ်န့ၣ်တဖၣ်ပမ့ၢ်ဆိကမိၣ်မိး, လီၤ

ဂင်္ဂလါကတံၤန့ၣ်ဂြိုၤဖိစကံၣ်လီၤ; တၢ်ဆၢၣ် နီၤပၢၣ်ဖိၣ်လဲၤ မိးတၢ်, မိးဒုးကဲကုၤဒါ
လာတၢ်ကတံၤန့ၣ်သ့ၣ်ဂြိုၤဖိစါ. It seems proper, in some cases, to
call တၢ် a Prepositive; Generally, it must be treated as a verb.

န့ၣ်.—for. (from န့ၣ် to get, obtain;) ညါထုကတံၤန့ၣ်သ့ၣ်ဂြိုၤဖိစါ.
pray for my good. (paraphrased, pray for me.) စံးတၢ်အပူၤ, န့ၣ်, ကျိး
တါထုကတံၤန့ၣ်ဒါအဆါ. န့ၣ် however, is generally a verb, simple
or combined.

Conjunctives.—ကယၢၣ်သိပ်အဂ့ၢ်.

ကယၢၣ်သိပ်န့ၣ်, မ့ၣ်တၢ်ကတံၤလါ, လါအကျိးနီၣ်သကိးနီၣ်, ဝါ
ယကိးဝါ, ထံၣ်သကိးသံၣ်, သီ သကိးသီ, တဖၣ်အဆါလီၤ.

Conjunctives connect nouns, verbs, sentences, and words of like
denomination, with each other.

လါ,—that. တသ့ၣ်ညါလါသရၣ်တၢ်မိးတၢ်, I know that the teacher
did not call, စံးတၢ်အပူၤ, လါ, ကျိးတၢ်ကတံၤလါသံၣ်အဆါ. «ဝွဲၤသိပ်
ကုၤသီကုၤပုၤလါပတၢ်အိၣ်လီၤကွဲၤဒါပသး,—God has taught us that we
must love one another.

မိး.—and, သရၣ်မိးမးမး, မိးတမိသ့ၣ်တဖၣ်ဟဲမိးဒိၣ်သကိးပုၤခံၣ်ညါ, ဝံ
မိးကုၤကုၤသီလီၤ. The teacher and teacheress, and one of their children
came and remained with (visited) us two whole days, finished,
and returned, စံးတၢ်အပူၤ, မိး, ဒိၣ်လီၤသီ, ကျိးသရၣ်, မိးမးမးအဆါတတီၤ;
ကျိးမးမး, မိး မိတတီၤ; ကျိးဟဲ, မိးဒိၣ် တတီၤ; ကျိးဝံ, မိးကုၤတတီၤလီၤ. «ဝွဲၤမး
လီၤပုၤသုကတံၤန့ၣ်သ့ၣ်ပမိသိၣ်တဂ့ၤ, မိးပတၢ်အိၣ်တၢ်,—စံးတၢ်အပူၤ, မိး, ကျိးတၢ်
ကတံၤလါသံၣ်အဆါ. «ပလဲၤန့ၣ်န့ၣ်မိးပုၤမုၢ်, we went rapidly and pleas-
antly, စံးတၢ်အပူၤ, မိး, ကျိးန့ၣ်, မိးပုၤမုၢ်အဆါ; န့ၣ်န့ၣ်, မုၢ်အဒါ, မုၢ်မုၢ်, မိး,
မုၢ်အဒါလီၤ. «အန့ၣ်မိးကယၢၣ်တံၤအံၤ, ကျိးတၢ်ဒါဝါခံၣ်အဆါလီၤ.

မိး,—စ့ၢ်,—လီၤ,—စ့ၢ်ကိး,—တဖၣ်, ကွဲၤလါ အန့ၢ်ကျိးပာ်တကၢၤအကျိ
တက့ၢ်.

တး.—and သတး,—because, ကတံၤလဲၤကွဲၤန့ၣ်လါဒုးလါမနုၤတးမိးဒိၣ်
မးတုၤလါသံၣ်တက့ၢ်လီၤ. Because the elephant returned and entered
the field at night, he ate the paddy all up. တး and သတး are
followed by မိး, and may thus be called a conjunctive; strictly, တး,
or သတး is an adverb indicating that the thing predicated is done,
or occurs, suddenly, unexpectedly; Because therefore, is, rather

a. paraphrase, than a literal translation of သတးဒီး, literally, the above sentence would read, the elephant returned in the night, *unexpectedly, and* ate, &c. Hence, သတး admits of ကလံာ် between it and ဒီး, as ယဲကွာ်န့ၣ်လၢခူးလၢမနာ်သတးကလံာ်ဒီးဒိာ်တူ &c. returned, entered the field at night, *very unexpectedly, and* ate the paddy; အနီၣ်နီၣ်န့ၣ်, သတးမ့ၢ်အးဝတၢ်လီၤ; ကဲကွာ်ကယၢ်တံာ်လၢအအိၣ်ဗုၣ်ဒီး, ဒီးအပိလီၤ. ပှၤတဂၤတၢ်တီၢ်သတး, ဒီးအဖံးတဲာ်မးဖြးဖြးလီၤ, that person *by* getting flogged, his skin was lacerated into shreds; etymologically, that person got beaten abruptly, and his skin broke with lacerating noise. *Rem.* the etymological meaning cannot always be translated; often, indeed, သတး is a mere intensive; sometimes, expletive. မ့ၢ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်သတးဒီးပကဲတၢ်လီၤ; In this sentence မ့ၢ် and ဒီး, without သတး, express the whole idea intended; သတး is expletive, or at most, intensive; စံးတၢ်အပူၤ, သတးတတိ, အယုာ်တအိၣ်တဝၢ်ဘၣ်; စံးဝဲလၢ, “မ့ၢ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်ဒီးပကဲတၢ်လီၤ,” စံးထဲန့ၣ်ဒီးလၢဂ်အခါးထဲၣ်.

«အခိၣ်တလိာ်,—*moreover, more than that, furthermore,* (ဒိၣ် head, top, and တလိာ်, not together, not even) when several things are put parallel, and the end of one extends beyond the others, we say of it, အခိၣ်တလိာ်; this conjunctive phrase is therefore made by a *noun* and negative *verb*. «အခိၣ်တလိာ်, စံးတၢ်အပူၤ, အခိၣ်, မ့ၢ်နီၣ်; တလိာ်, မ့ၢ်ဝါ, န့ၣ်တံာ်အဒိလီၤ. «တူၤအကျိးတၢ်ကတိၤခဲထံၣ်အဆၢန့ၣ်, အတၢ်ဒိဒ္ဒန့ၣ်ပကိးလၢ ကယၢ်တံာ်လီၤ; ဒ်အံၤ, ပှၤတပူၤန့ၣ်, ပလဲၤဗုဒိၣ်အတၢ်တန့ၢ်ဘၣ်အခိၣ်တလိာ်, တကတိၤမးတၢ်ဒီးပှၤတဘၣ်;—စံးတၢ်အပူၤ, အခိၣ်တလိာ်, မ့ၢ်ကယၢ်တံာ်လီၤ.

«မ့, or မ့ၢ်,—*if* (pronounced, and written မ့ sometimes, especially when followed by မ့ၢ် *as*, မ့မ့ၢ်, if true, it being true.) It does not appear that မ့ၢ်, used at the beginning of a sentence, with ဒီး at the close, is a different root from မ့ၢ် in other connections, it really signifies, to be, or, be true, in every connection, *as* မ့ၢ်န့ၣ်လဲၤဒီးနကသံ, *be it you go and you will die*; meaning, *sure as you go, you will die*. «မ့ၢ်န့ၣ်လဲၤဒီးနဘၣ်တီၢ်လီၤ, *being* you went, *and* you got flogged; meaning, *because* you went, &c. «မ့ၢ်ဝံၤလီၤကတိၤတၢ်န့ၣ်, ယတဒၢ်ဘၣ်, မ့မ့ၢ်သရၣ်ကတိၤတၢ်န့ၣ်ယန့ၣ်ထဲလီၤ, *being* what Burmans say, I believe (it) not, *being* it is what the teacher says, I myself

(I for one) believe; meaning, *if* the Burmans say a thing, I believe not, *but if* the teacher says, &c.

၎င်း၊—၎င်း၊—မူ၎င်း၊—*Whether, or, either*: These roots in their conjunctive use, do not lose their original verbal signification, ထွံ၎င်း၊ ကျိ၎င်း၊ ပံးယိ၎င်း၊ ကသုတထဲ၎င်း လာကရပူအံးတ၎င်း dogs, *right*, cattle, *right*, Burmans, *right*, let them not come into this compound, *Eng. Id.* Let not *either* dogs, *or* Burmans, or cattle come, &c. ၎်သွံ၎င်း၊ ၎်ဝု၎င်း၊ လဲပဲ၎် နှိယာတထိ, a pole. *right, right*, a bamboo, *right, right*, go and cut for me, *Eng. Id.* go and cut for me *either* a pole *or* a bamboo. ၎်ထဲ၎်အံး၊ ခွဲမူ၎င်း၊ ကဆီမူ၎င်း၊ ငတပျံးအိတ၎်, I, be they tigers, well, be they elephants, well. I fear them not, *Eng. Id.* as to myself, I fear *neither* tigers *nor* elephants. *Rem.* မူ၎င်း၊ I consider to be the proper form of *writing* this conjunctive phrase. လာကယာ်တံ၎်သးမံးအံးအကျိနှင့်မူ၎်လၢ ကွဲးတံ၎်အဂီၢ်မူ၎်၊ လၢခံ၎်ထဲတံ၎်အဂီၢ်မူ၎်၊ ‘မူ၎်’တမံးတ၎်တက့ၢ်၊ မူ၎်တက့ၢ်လီၤ. မူ၎်လၢပုၤကတိလိၣ်အသးကစဲကစဲနှင့်အတွးတအိၣ်တဝံၣ်တ၎် ; နံးလၢ၎င်း၊ နံးထဲ၎င်း၊ မီးနံၢ်ပၢ်လီၤ.

၎်ခိၣ်,—*may be, perhaps*; မိၣ်နှင့်ယတဖိတ၎်, ၎်ခိၣ်. မူ၎်အဲနှင့်ကဖိဒါ, ယတသွံ၎်ညါတ၎်, I do not smoke cigars, *very likely* that persons will smoke, I am not certain; (၎် breathe, rumor in a cautious whispering manner, *whisper* abroad; ခိၣ် great, adverbially, *very*; putting the two ideas together, we easily get *may be, perhaps, most likely, &c.*) ၎်နမူ၎်ထဲမီးပုၤ, ပခဲၣ်ယၢ်, ‘၎်ခိၣ်’မူ၎်နတထဲတ၎်တခုဝမၢတသ့လၢ ; if you come with us we shall be glad, if you are *not likely* to go, we can do nothing more. ၎်နမူ၎်ထဲမၤလိလံၣ်သရဲၣ်အဲၣ်ယၢ်, ၎်ခိၣ်မူ၎်နတထဲ ခိၣ်တခုၣ်, if you come to study, the teacher will like it; as to your coming, is it *probable*?

လံၣ်နီၤ,—(*from* လံၣ် surpassing, aside from, *and* နီၤ, edge, point, extremity.) *though, yet, still*, မူ၎်တိၣ်လံၣ်နီၤနီၤနီၤတိၣ်ဆၢဒိၣ်တ၎င်း, be it that he beat you, and *yet* it is not good that you beat him in return. *Eng. id.* although he beat you, do not beat him. မူ၎်လံၣ်နီၤ နီၣ်နီၣ်မီးယတထဲလၢတ၎်, be it thus, and yet, I will not go any more.

၎်တ၎်ဆၣ်,—(*from* တ၎် to hit, ဝဲ correct, be to the point, *and* ဆၣ် small, somewhat, partially.) This conjunctive phrase is used

• မ့ၣ်ဒ်န့ၣ်ဒ်ဒီး,—or ဝိဒ်န့ၣ်ဒ်ဒီး *being thus, therefore.*

• အကူၣ်ဒ်န့ၣ်ဒ်ဒီး,—*such being the case, therefore.*

• မ့ၣ်ဒ်န့ၣ်ဒ်ဒီး,—*if it be so, but in such case.*

• မၤလၢဒ်န့ၣ်ဒ်ဒီး,—*such being the case, it being thus, therefore.*

• အအံၤဒီး,— *because of this, therefore, on this account.*

• အန့ၣ်ဒ်ဒီး,— *because of that, therefore, on that account.*

• က သၢၣ်တံၢ်ဒ်ဒီးတဖၣ်, ပုၣ်ဒ်ဒီးအဆၢဒီးကျဲၤ ဒီးတဖၣ်ဒီးတဖၣ်ကုၣ်ကသုၣ်ကိး တိးဒီးလိၤ.

Interjectives.—အံၣ်တလုးတံၢ်အဂ့ၢ်.

• ဟံၣ်ကတိၤလၢပကိးအံၣ်. လၢအံၣ်တလုးတံၢ်အဂ့ၢ် ဒူးဒဲၣ်သံအဂ့ၢ်အကျဲၤလၢအဖိဒ်တဖၣ်လဲၣ်, ကွၢ်က့ၤဖဲန့ၣ်ဒ်ဒီး. • အံၣ်တလုးတံၢ်အဂ့ၢ်ဒ်ဒီးအသိၣ်လၢ တံၢ်ကတိၤအဂၤဝ. ဖဲၣ်အကျဲၤန့ၣ်ကွၢ်အဖိအလဲၣ်လၢအဖိလၢအံၣ်တက့ၢ်.

• ဇၢၣ်,—ဇၢၣ်, မၤတဂ့ၤ, နကးဇၢၣ်လဲၣ်တၢ်ဖူးဖိဒီး.

• အၣ်ဟါ,—အၣ်ဟါ, သုကလၢတံၢ်တဘၢဒ်အံၣ် အၣ်မန့ၣ်လဲၣ်, ယကတိၤသု, ယဲး.

• တုး,—တံၢ်အံၤ, မ့ၣ်တံၢ်ဒ်လဲၣ်; ယတသ့ၣ်ညါတၢ်, ဟ့း.

• အၢၣ်,—အၢၣ်, ယဆိကဒိးယုအိၣ်ဒီးဟပူၤညါ, မီးကွၢ်ကွၢ်, မၤဝဲဖိဒ်ကလုးလဲၣ်.

• အိၣ်.—အိၣ်, မ့ၣ်ယၢၣ်, ယသးပုၣ်ဒ်ဒီးမကိး.

• အိၣ်အိ,—အိၣ်အိ, မ့ၣ်ယၢၣ်, ယသ့ၣ်ဒိၣ်လိၣ်က့ၤလဲၣ်.

• အိ,—အိ, ယဒိၣ်တၢ်တိၢ်ဆါကၢ.

• အၣ်လါ,—အၣ်လါ, တံၢ်တဖၣ်အံၤကိးသမိး. ယကမၤဒ်လဲၣ်.

• အၣ်လၢၣ်,—အၣ်လၢၣ်, နဟံၣ်ကမၤတၢ်တၢ်ကမါက့ၤလဲၣ်န့ၣ်လဲၣ်.

• တံၢ်အံၤဖါ,—တံၢ်အံၤဖါ, ယပျဲၤကး, အိၣ်တသ့ၣ်တၢ်.

• ဇၢ,—သရၣ်ဇၢ, ယမၤတကဲတၢ်, ဟ့ၣ်ဒူးဒိးယၢၣ်လၢကသံၣ်တကွံးတက့ၢ်.

• *do.* used in familiar style.

• အံၣ်တလုးတံၢ်အဂ့ၢ်ဒ်ဒီးအိၣ်ဒီးအိၣ်ဒီး, တၢ်ဆၢ, တၢ်ဒ်ဒီး, တၢ်ဒ်ဒီးပကတိၤတၢ်အါတက့ၢ်, တၢ်ဒ်ဒီးပကတိၤတၢ်အါတၢ်.

Particles.—ပၢ်တကၢၤအဂ့ၢ်.

• ပၢ်တကၢၤအဂ့ၢ်န့ၣ်ဒူးဒဲၣ်လဲၣ် ဘျိးဘျိး ဘျဲးဘျဲးလၢ အဖိဒ်တဖၣ်လဲၣ်, ကွၢ်က့ၤလဲၣ်အံၣ်အဘျိးကပၤ, ဝဂ့ၢ်.

PART III.—SYNTAX.

အဝှော်ပိုက် ၃.—စံတော်.

။စံတော်စံးဘင်္ဂနု၊ မှတ်တော်ကတိ၊ တတိဒီးတတိ၊ တထံတံဒီးတထံတံဘဉ်ပးသိင်အသးဒ်အံၤဒ်နူးအဝှော်အကျါလီၤ။

Parsing; ။တုၤပှၤနီၤဖးတော်ကတိ၊ တတိဒီးတတိ၊ တထံတံဒီးတထံတံအသး၊ ဒီးဒူးဒိုင်ဝဲလၢအကဉ်ပးသိင်အသး၊ ဘိက္ခုလိင်အသး၊ မၤစၢၤလိင်အသး၊ ပၤလိင်အသးဒ်အဘူအမိၤဒ်စံတော်အသိးနုပစံးသၢအကျါကျၢတော်ကတိလီၤ။

။ဒ်ထိးပှၤလၢအမၤလိလိင်ပြန်မာအံၤ ကျၢကျၢတော်ကတိ၊ ကသ့ဒီး ယဒူးဒိုင်နုဒ်ဒီလၢစံတော်သိင်တော်သိ ဘိက္ခုထံတံတံတထံတံလၢအဖိလိင်အံၤလီၤ။

RULE 1.

The persons of Nouns.—စံတော်အထံတံ, ၁.

။ဒိုင်အပၢၢ်စၢၢ်နု၊ ညိနုၢ်ပျါဝဲသၢပြုဒိုင်လၢအဘဉ် ပးဒီးဒီၤတတိဘိသီၤ။ ။မ့မ့ၢ်အဘပျါဘဉ် တဖဉ်, မ့ၢ်ဂၤပၢၢ်စၢၢ်လီၤ။

Rule; Nouns are of the 3rd. Person unless otherwise indicated by a pronoun.

Exception; The vocative is sometimes, (not always) an exception.

။ဘဉ်ဆဉ်ဒီးဒိုင်လၢအကဉ်သဘူလၢအဘဉ်ပးဒီး ကိးထီၣ်တံၢ်အမံၤနုၢ်အိၣ်ဒီး ပြုဒိုင်မ့ၢ်ဂၤ, တဘိၣ်ဘဉ်ဒီး ပြုဒိုင်မ့ၢ်ဂၤ, မ့ၢ်နုၢ်ပၢၢ်စၢၢ်ဝဲလၢၣ်လီၤ။

Ex. of the 1st. Person ။အဒိ, ၁. ။သရဉ်ယၢအံၤယသးပှၤနုၢ်ပှၤပှၤမိၣ်, သရဉ်အဂၤတဖဉ်နုၢ်တက့ၢ်လီၤ။ ။စံးတံၢ်အပူၤ, သရဉ်လၢအခိၣ်ထံးဘတိ, မ့ၢ်ယၢပၢၢ်စၢၢ်, ပျါဝဲလၢယၢလီၤ။ Ex. of 2nd. Person ။အဒိ, ၂. ။ပှၤကိၤလိၣ်အဖိတဂၤဒေ, နဘိးကခါကွံၣ်ယွၤအကျၢတိအကျၢလီၤ;—စံးတံၢ်အပူၤ, ပှၤကိၤလိၣ်အဖိဘတိအံၤ, မ့ၢ်နုၢ်ပၢၢ်စၢၢ်. N. B. Ex. stands for Example.

Remark 1.—The person, of the same individual in a sentence, is sometimes changed; the sentence beginning with the 3rd. and ending with the 2nd. the first part being *descriptive*; the second, a direct *personal* address. ဆာမိ, ၂. «ယောတဂ်ဂကိတထံပိဒိပူ၊ ပလဲယိပူ၊ အပာဂ်စာဂ်တက္ကတဗျိ ဝါ; မှီအဂ်ဂိလဲဂ်သိအခိဂ်ထံးတကူဂ်ပံးပွ၊ နှိဂ်. အဂ်ဂ်, မ့မ့ဂ်လါအလီဂ်ခိတကူဂ်ပံးဘဂ်အိဂ်ဆာပာဂ်ကလဂ်တထါလီ၊ မေးသး ဝိနှိဂ်မိး, လါအခိဂ်ထံ, ပွဂ်ဂပာဂ်စာဂ်, မ့မ့ဂ်သိအလီဂ်ခိနှိဂ်, မှီနာပာဂ်စာဂ်လီ၊

Lx. 1st. အမိ, ၁. «ပူလါအလါထီဂ်ပွါထီဂ်မိးဘဂ်လီအဂ်, ပိးတဂ် အာတဂ်ထီခဲလါ, မ့ဂ်ဂါလါအမိ, ဘဂ်လီဘဂ်လီခဲသါအရဂ်အဂါတဂါအ, (အ အံးတကူဂ်, အိဂ်မိးအ, သတ. ပိး. ဖျါလါအမ့ဂ်ဂပာဂ်စာဂ်) ခ်းကခါကွံးယွါအ ကျဲတိကျဲလါနှိဂ်. မှီနုတအိဂ်ကလီဂ်အဂ်လါ:—အအံးတကူဂ်, မှီနာပာဂ်စာဂ်နှိဂ်ဖျါ လါ'န, လီ၊ *Lx. 2nd.* အမိ, ၂. Sometimes a sentence begins with the 1st. Person, and is continued in the 3rd. ဘဂ်တဘျိတဘျိ, ကတိ တဂ်သါအဂ်ခိဂ်ထံးမ့ဂ်ယောပာဂ်စာဂ်, ဘဂ်ဆဂ်, လါအလီဂ်ခိနှိဂ်ကတိတဂ်ပာဂ် စာဂ်အလိးတထါလီ:— ဝိအံး, «အရဂ်ယအံး, အရဂ်အသးအိဂ်သု, သးက ညိးသု. မှီသါ. ဘဂ်ဆဂ်, အရဂ်အစူတအိဂ်တပာဂ်ဘဂ်:—မေးသုတသုဘဂ်အါ အါနှိဂ်ဘဂ်,—ခံးတဂ်အပူ, သရဂ်လါအခိဂ်ထံးတဘိ, အိဂ်မိးယာ'သတးမိးပျါ လါအမ့ဂ်ယောပာဂ်စာဂ်, မ့မ့ဂ်သရဂ်လါခိ, ခိဘိနှိဂ်. မှီဂပာဂ်စာဂ်ဖျါလါ'အ'လီ၊

Remark; 2.—ဆာမိ, ၂. «ကစါ, and some other terms, though properly the third person, is very frequently, in reverential address, used for thou, ကစါတဘိ, မှီဘဂ်ဆဂ်ဂပာဂ်စာဂ်. တူပစံးပူဂါလါ ပတဂ်ကတိယူးယိ, အိးနှိဂ်, ပစံးကစါလါ န, မိး 'နါ,' အလီလီ, —ဝိအံး. «က စါအ, 'ကစါ' ဝဲဒဂ်မှီလါတဂ်ပွါတဂ်ပွါမိးသ့ဂ်ညါခိဂ်တဂ်ခဲလါဂ်ခဲဆူလီ; 'ကစါ' ဝဲဒဂ်နာတဂ်ပတဂ်ကိးခိဂ်အပံးလီ. Father, Mother, &c. are also so used.

RULE 2.

Number. ဝံဂ်တဂ်အထံဂ်, ၂.

The Number of nouns, as being singular or plural, is indicated, (not by any change in the noun itself, but, if indicated at all,) by particles, pronouns, or numeral adjective pronouns.

«နိဂ်အနာဂ်ဘါဂ်, မှီဖျါမိးဖျါဝဲသါပာဂ်တကူပတနီ, လါပြါနိဂ် တနီ, မိးသါနုမရပအးအတံဂ်ပြါနိဂ်တနီလီ၊

Examples; အဒိ, ၁. «ပံးယီၤထွာ်တဘါယွၤတၢ်;—စံးတၢ်အပူၤ သ့ၣ်, ဒူးဖျါၤလိာ်ပံးယီၤလၢအမ့ၢ်စ့ၢ်န့ၢ်တၢ်. «အဒိ, ၂. «ပံးယီၤစံးပူၤစံးဝဲ, သ့ဝဲ ဒၣ်, သ့ဘါယွၤ, မ့ၢ်ပတၢ်ဂံၢ်ပာမးဝဲလီၤ;—စံးတၢ်အပူၤ, ပ, မီး, ပဝဲ. ဒူးဖျါၤလိာ်ပံးယီၤလၢအမ့ၢ်စ့ၢ်န့ၢ်တၢ်. အဒိ, ၃. «ပံးယီၤလၢအလဲၤဟ့ၣ်ပုၤကညိအတၢ်တဖၣ်တၢ်လၢအိၣ်ပူၤလံး;—စံးတၢ်အပူၤ, ပံးယီၤမ့ၢ်စ့ၢ်န့ၢ်တၢ်န့ၢ်ဖျါဝဲလၢတဖၣ်. «အဒိ, ၄. «ပံးယီၤဖဲဆူပဒိၣ်တဂၤ;—စံးတၢ်အပူၤ, ပံးယီၤမ့ၢ်စ့ၢ်န့ၢ်တၢ်န့ၢ်ဖျါဝဲလၢတဂၤ.»

Remark ; 1.—When the principal of a party is named with a plural affix, *as* မိာ်သ့ၣ်, all the members of the party are intended as well as the principal; «ပာမိာ်သ့ၣ်ဝေ, ပာသးသယုာ်သဒိၣ်မးလီၤ. «တၢ်တမးသ့ၣ်အုၣ် က့ၢ်ခိၣ်က့ၢ်ပူၤတဖၣ်တၢ်, —စံးတၢ်န့ၢ်တဖၣ်အဂ့ၢ်, ကျိလၢန့ၢ်တၢ်, အဒိ, ၅. လၢဂ့ၢ်မိာ်ဖျါ, ၂. page ၂၇.

Remark ; 2.—Nouns, or Pronouns, connected by စိး, though severally singular, form, together, a plural, and admit a plural affix. တူၤပပာ်ဒျိၣ်နီၣ်ဒိၣ်နီၣ်န့ၢ်တၢ်ဝံၣ်တၢ်သးလီၤ, လၢအမၤစ့ၢ်တၢ်န့ၢ်, ကဲက့ၢ်ဝဲလၢစ့ၢ်န့ၢ်တၢ်လီၤ;—မိာ်တံၤ, «မိးသ့, မိးစိးဝဲ, မိးစိးဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ဖဲလီၤလၢဂ့ၢ်မိာ်တလံ, မိးဖဲစိာ်အဂူကဝဲ, နးတဘျီ တီဘတီ, သံၣ်နးတဖျါ. အန့ၢ်တဖၣ်လီၤ.»

The following Sentence is bad Grammar, လဲၤဝဲတူၤပဂ့ၢ်တဂ့ၢ်, အသံက့ၢ်ပမ့ၢ်ကမိၤအတၢ်, သ့ၣ်မ့ၢ်သံန့ၢ်သ့ကယိၣ်စးလီၤ. The question is put to virgins, if *your* children die? The language evidently does not express the idea intended by it, because virgins have no children; It should be, ပုၤဂ့ၢ်မိာ်အံၤအဖိမ့ၢ်သံ, &c.

Remark ; 3.—The *numeral*, whether it be a particle, or a numeral adjective pronoun, is often separated from the noun, which it qualifies, by an *adjective*, an explanatory phrase, or a relative sentence.

«အဒိ, ၃. «တၢ်တဘျီဘတီ, န့ၣ်မဂ့ၢ်ပာ်တကပမ့ၢ်ဂ့ၢ်. န့ၣ်မဂ့ၢ်ပာ်အတၢ်ပျါနီၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်, ဖျါပံးယီၤလၢအမ့ၢ်စ့ၢ်န့ၢ်တၢ်, အတၢ်ပျါနီၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်, တၢ်ကတိၤ. န့ၣ်မဂ့ၢ်ပာ်ဂ့ၢ်, အိၣ်ဝဲလၢအတၢ်စးမိးအနီၣ်အတၢ်, စးန့ၢ် လီၤ. «အဒိ, ၁. «ပုၤလၢဈာတဂၤ. «အဒိ, ၂. «ပုၤမၤဟီၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်တဖၣ်စံးလီၤအသး. «အဒိ, ၃. «လၢဂ့ၢ်လၢပုၤသ့ၣ်ဟံၣ်ဖိတဖၣ်ကွၢ်ကွၢ်အိၣ်တဖျါ.»

The following is elliptical, သံးဒိၣ်မိၤက့ၢ်မ့ၢ်န့ၢ်တဂၤလၢ, မ့ၢ်မိာ်မ့ၢ်တဖၣ်မိး, စကမၤအိၣ်လၢစဲၣ်; မ့ၢ်မိာ်မ့ၢ်တဖၣ်မိး, စကမၤအိၣ်လၢမၤမၤလီၤ. «မိာ်ကတိၤတတိၤအံၤဖဲဝဲအသိး, တၢ်တဘျီပာကန့ၢ်အဖိၣ်အိၣ်ဂၤ; မ့ၢ်တ

မ္ဗာ်ကုာ်ဗျးကုာ်တဖာ်အါဂၤ; တုာ်ဆုာ်,တၢ်ကမိာ်ခဲးတုာ်အသးခိန့ာ်တုာ်. နသး တၢ်မိာ်ခဲးအသးကမိာ်ကုာ်:ခိာ်ကမိာ်,တုာ်ခါန့ာ်, 'အကျါ,' တဘိ,နိဗ္ဗာ်, မိမ မုာ်တဖာ်အကျါ,—မိမဂ္ဂါတဖာ်အကျါ. «တုာ်ပဒါန့ာ်တၢ်ကတိၤလၢအခိာ်လီၤ တံာ်တဘိ,အစီပုာ်ဗျာ်လိာ်ဝဲ. Unless we fill up the ellipsis, the plural affix, တဖာ် seems to be attached to a singular noun, which is ungrammatical.

RULE 3.—ပံးတၢ်အထံာ်, ၃.

Gender.—တုာ်ဒါာ်.

When the masculine and feminine genders are connected, the feminine is placed first.

«မိာ်တုာ်ဒါာ်ညီန့ာ်ဟဲးလၢညါ,မိာ်တုာ်ဒါာ်ဟဲးလၢခံလီၤ.

Ex. အဒိ, ၁. «ပဝါပဝါပဝါပဝါပဝါတုာ်တဖာ်သံလၢခံလံး; «အဒိ, ၂. «မုာ်လီၤလံာ်န့ၤ, ကိး—မုာ်ဂၢ်, ကိးအမါတၢ်; «အဒိ, ၃. «ပုၤသးပုၤဒိသမိာ် သပါ ပုၤသးဝါဒိသမိာ်ဒိမုာ်အဝဲဒါာ်ပိာ်ဂ္ဂါ, ဒိအပုၤဒိသမုာ်သပုၤဒိသမုာ်, အသးသ့တုာ် ဒါ, ကန့ာ်သကသုာ်တက့ၢ်.

RULE 4.—ဝံာ်တၢ်အထံာ်, ၄.

Nominative.—ကွာ်ပၤဝါဝါ.

Every Nominative must have a Predicate (တြးဒက့ာ်) expressed or understood.

နိာ်မုာ်ဝုၤ,ပြိၤနိာ်မုာ်ဝုၤ,တုၤအခိာ်ဒိးကွာ်ပၤဝါဝါန့ာ်, ဝါဝါလၢ အပၤဝဲ,တုာ်အိာ်ဝုၤကိးကတိၤတီလီၤ. (ဝါဝါအဝဲန့ာ်ပကိးဒိးလၢ နိာ်ပၤဝါဝါအတြးဒက့ာ်,ဒိပဝါ,ဒိပဝါ)ဒိပဝါကိးအသး, နိာ်ပၤဝါဝါတုာ်အိာ် ဒိးအတြးဒက့ာ်ကိးကတိၤဒဲးလီၤ.

Remark 1.—Often, several nouns and pronouns have a common predicate.

«ဆၢမိ, ၁. «တုာ်တဘျီတဘျီ,နိာ်ခံလီၤ,သၢတိ, လွံာ်သိသ့တုာ်ပၤဒုာ်ဝါဝါတဘိ ဒါ. Ex. အဒိ, «မိတၢ်ကျါ,တၢ်ဒုာ်,တၢ်ပုၤဒိသမိ,မိးတၢ်သ့ကညီတၢ်သးက

ဤကတၢ်သုကတၢ်;—စံးတၢ်အပူၤ, နိဉ်တဘျီပံၤ, ပာ်ဗျာ် ‘တၢ်,’ တတိ; နိပစံး တၢ်အသိး, နိဉ်တဘျီတၢ်ဒိဉ်ဒိးအတြိးအကွၢ်တမံၤဒါ.

Remark 2.—Sometimes a single nominative governs several verbs.

«ဆၢဖိ, ၂. «တၢ်တဘျီတဘျီ, နိဉ်တဘျီဒါ, ဒိဉ်ဒိးအတြိးအကွၢ်အါခံၤ, နိပ စံးတၢ်အသိး, ပာ်ဝါခံၤ, လၢတၢ်, လွံၤတၢ်စွံၤတၢ်လီၤ. Ex. အဗိ, «ဗရံးဒိဉ်လၢ ဟီၣ်ဒိဉ်န့ၣ်အံၤအဖၢမုၢ်. လဲၤတၢ်က့ၤဟံၢ်, မၤတၢ်ဖံးတၢ်, တူၢ်တၢ်နိဉ်တၢ်. ဒိးဒိးသံ အသးန့ၣ်, မ့ၢ်လၢပဂီၢ်လီၤ;—စံးတၢ်အပူၤ, ဗရံး, နိပစံးတၢ်အသိး, နိဉ်တဘျီ, ပာ်ဝါ တဘျီတဘျီ. «ဒိးကွၢ်ကွၢ်, စံးတၢ်ဒိထံၣ်, ပာ်မ့ၢ်.’

Remark 3.—Sometimes a whole sentence is nominative to a verb. see Ex. under Remark 2.

«ဆၢဖိ, ၃. «တၢ်တဘျီတဘျီ, တၢ်ကတိဒိထံၣ်, လဲၤထီၣ်နိဉ်ဒိးပာ်ဝါဒိနိဉ် တဘျီအသိးလီၤ. Ex. အဒိ, «အဝဲန့ၣ်မၤကပီၤထီၣ်ယမံၤ, တၢ်ဆၢ, မ့ၢ်အ တိဉ်ထီၣ်လၢလဲၣ်, သၢလဲၣ်န့ၣ်, သုတသ့ၣ်ဤတၢ်ဒိး, မ့ၢ်တၢ်ကမၤကမၢ်အလီၢ်လဲၣ်; —စံးတၢ်န့ၣ်, အစံးတၢ်ဒိထံၣ်, ပာ်မ့ၢ်’လၢအဒိဉ်လၢအစိးနီတဘျီ.

Remark 4.—The nominative usually precedes the verb, but, it sometimes follows.

«ဆၢဖိ, ၄. «တၢ်တဘျီတဘျီ နိဉ်လၢအပာ်ဝါန့ၣ်အိဉ်လၢဝါန့ၣ်အလီၢ်ခံၤ. Ex. အဒိ, «လဲၤဝဲပံၤသူလိတဂၤ, လဲၤနီတဂၤ, ထီစုတဂၤ, လဲၤဝဲသၢဂၤလီၤ; —စံးတၢ်အပူၤ, ‘သၢဂၤ’ပာ်လဲၤ.’ In such cases, the nominative is usually pointed out by လၢ, as «နီမ့ၢ်အိဉ်ဒိးကအိဉ်လၢအဖိဉ်န့ၣ်တ ဂၤ, အဒိဝဲစွါတဂၤလီၤ. If you have children, they will be, namely, (လၢ) one, a daughter, one, a son.

Remark 5.—When a nominative pronoun comes after its predicate, it is used in the objective form.

«ဆၢဖိ, ၅. ထုၤပြီၤနိဉ်လၢအပာ်ဝါဟဲဝဲလၢဝါန့ၣ်အလီၢ် ခံၤ, တၢ်တဘျီတဘျီ, မၤအသးဒိပြီၤနိဉ်လၢအဘၣ်တၢ်ပာ်အသိး လီၤ.

Ex. အဒိ, «ဂုၤလဲၤယၢ;—စံးတၢ်အပူၤ, မ့ၢ်မနုၤဂုၤဝဲတမံၤလဲၣ်; ယလဲၤ န့ၣ်ဂုၤဝဲ. (The signification of ဂုၤလဲၤယၢ is the same as when we say ဂုၤလၢယယလဲၤ. The pronoun alone, is nominative to လဲၤ, in both constructions; while the pronoun and လဲၤ united, form the nominative to ဂုၤ.) လဲၤန့ၣ်ဂုၤလၢမတၢ်ကလဲၤတဂၤလဲၣ်; ယၢ. «မၤ ဗျးဒိန့ၣ်ဒိး, ‘ယၢ’ပာ်လဲၤ; ဒိး ‘လဲၤယၢ,’ နိပစံးတၢ်အသိး, ယလဲၤ, ပာ်ဂုၤ,

Remark 6.—Often, a relative sentence is thrown in between the nominative and its predicate.

သဒ္ဒါ၊ ၆။ ၊ တင်တဘို့တဘို့၊ တဲကတိ၊ နှို၍၊ တထံ၍၊ လာကွ၍၊ ပါဝါ၊ မိ၍၊ ခကွ၍၊ အတၢ်၊ စၢ၊ လိ။ ။ Ex. ဟဒိ၊ မိ၊ ထံ၍မိ၊ သာပဒိ၍၊ ထံ၍၊ ပခၢပၢ်၊ အိ၍၊ တၢ၊ ထံ၍၊ လံ၍၊ အထံ၍လံ၊ တၢ်ဆၢ်မံ၊ တဘျုး၊ ကု၍၊ ခိးတၢ် ; မံ၍၊ တပူၤ၊ 'ပဒိ၍၊ ထံ၍၊ ပခၢပၢ်၊ အိ၍'၊ မ့၍၊ တၢ်ကတိ၊ နှို၍၊ စၢ၊ ထံ၍မိ၊ ပါ 'ထံ၍'၊ ပခၢပၢ်၊ 'ထျီကုၤ'။

RULE ၆.—ဝံ၍တၢ်အထံ၍. ၅.

Possessive.—ကွၢ်ဝါနိၣ်.

The Possessive case governs the noun which is the name of the thing possessed.

It governs only as qualifying or specifying it; as ပိၣ်လဲၣ်အထံ, or ပိၣ်လဲၣ်ထံ the water of the sea, or sea-water; ပိၣ်လဲၣ် specifies the kind of water intended. ။ သရၣ်အထံ၍, here သရၣ် merely specifies the house spoken of. So in all other cases, the Possessive is a kind of Adjective, a qualifying word belonging to the noun following, like ထံ၍ my house, န့ၣ်ၣ် thy house. အထံ၍ his house; my, thy, his, are in English called *Pronominal adjectives*. The noun, when used with, or without, the pronoun, as သရၣ်အထံ၍, ဝှံအထံ၍, is just as *adjective* as is the ထံ in ထံ၍. The construction of အရၣ်အထံ၍, is exactly like the old English method of using *his*, in the possessive, viz. The Teacher, his house, for the Teacher's house. The အ is a sign of the *Possessive* like our ('s)

။နိၣ်လၢအအိၣ်ဒီးကွၢ်ဝါနိၣ်န့ၣ်ဝါနိၣ် အိၣ်လၢအထံ၍ခံၣ်ပၢ်အမ့ၢ်အတၢ်တံၤလိၤ.

ပၢ်အိၣ်လဲၣ် ; ပၢ်အိၣ်လဲၣ်အိၣ်, နိၣ်ဖးအထံ, နိၣ်ဗျီအကလုၣ်လၢ ကမ့ၢ်တၢ်အိၣ်တၢ်န့ၣ်လိၤ။ ။ မၤသးဒိးဒိး, နိၣ်အိၣ်ဒိးကွၢ်ဝါနိၣ်န့ၣ်, မ့ၢ်အဘျီကွၢ်နိၣ်ဒိးအးလတ်ၣ်ဘျီကွၢ်ဝါအထံ၍တဲးတဲးလိၤ။ ။ အမိ, ၁။ ။ ပၢ်မိကန့ၣ်ယွၤအကလုၢ် ; (ကလုၢ်မန့ၣ်တမံၤလဲၣ် ; ယွၤအကလုၢ်) အန့ၣ်ဒိးယွၤပၢ်ကလုၢ်။ ။ အမိ, ၂။ ။ ပၢ်ကယုၣ်န့ၣ်လၢယထံ၍တဘျီ ; (လိၣ်မန့ၣ်လဲၣ် ; ယထံ၍) ။ အန့ၣ်ဒိး, 'ယ' ပၢ်

‘လိပ်’ ။အဒိ, ၃. ။ယကပွါလုထီ;—စံးတၢ်အပူၤ, ‘သု’ ဟ ‘ဆိ’ ။အဒိ, ၄. ပထီၣ်ပဒိၣ်အတိၣ်တဘျီၣ်တၢ်; စံးတၢ်အပူၤ, ‘ပဒိၣ်’ ဟတံၣ်.

မၤသးဒ်န့ၣ်ဒိပကွၢ်ဆိကဒိၣ်န့ၣ်လၢအဒိၣ်ဒီးကွၢ်ပဒိၣ်ဒီးပုၤလၢတၢ်တၢ်ဒ်အဒိၣ်တၢ်တၢ်တကလုၣ်တသိးသံး. ကွၢ်ပဒိၣ်အတၢ်ပဒိၣ်မ့ၢ် ‘အ’ ပဒိၣ်လၢန့ၣ်ခံးတၢ်အတၢ်တၢ်.

Remark 1.—The possessive noun, and noun possessed, may be parsed together as a compound noun.

မၤအဒိ, ၁. ။ပပၢ်ဒုၣ်န့ၣ်, လၢအပၢ်တၢ်ဒီးတၢ်, လၢအတၢ်ပၢ်ဒီးကိးခံးတၢ်လၢန့ၣ်ကသဲၣ်တတိၣ်,တုၤလီၤ. Ex. အဒိ, ၁. ။ပဒိၣ်ပဒိၣ်လဲၣ်အထံတသ့တၢ်,—စံးတၢ်န့ၣ်,ပခံးပဒိၣ်ပဒိၣ်လဲၣ်ထံ တသ့တၢ်, စံးသ့စ့ၢ်ကိး; ဒီးပဒိၣ်လဲၣ်ထံမ့ၢ်န့ၣ်ကသဲၣ်လီၤ. Ex. အဒိ, ၂. ။ပဒိၣ်လၢ သရၣ်အတိၣ် ပူၤမ့ၢ်လီၤ;—စံးတၢ်အပူၤ, တံၣ်ပူၤ,မ့ၢ်န့ၣ်ကသဲၣ်ကွၢ်တၢ်; ‘လၢ’ ပဒိၣ်.

Remark 2.—In some constructions the possessive pronoun follows the noun possessed; in which case, the objective form is used.

မၤအဒိ, ၂. ။တၢ်တတိၣ်တတိၣ်,ကွၢ်ပဒိၣ်ဒိၣ်လၢအပၢ်တၢ်အလီၢ်ခံ. Ex. အဒိ, ။စံးတၢ်န့ၣ်လၢအတိၣ်ပုၤတၢ်လၢ အဒိပုၤဒီးဒီးလီၤ;—စံးတၢ်အပူၤ, ‘ပုၤ’ ဒိၣ်ဒီးကွၢ်ပဒိၣ်, ပၢ်မိၤ; ‘အမိပုၤ’ မ့ၢ်န့ၣ်ကသဲၣ်ကွၢ်တၢ်, ‘လၢ’ ပဒိၣ်. In answering questions, the objective form is used for the possessive, without the noun, as ဒိတဘျီအံၤ,မ့ၢ်မတၢ်အဒိလဲၣ်; ‘လၢ’ လီၤ; ဒ်အစံးဝဲအသိး,ယဒိဒိၤ. False Syntax, ဒိတဘျီအံၤမ့ၢ်မတၢ်အဝဲလဲၣ်; ‘ထဲ’ လီၤ. မ့ၢ်စံးဆၢတၢ်ဒ်န့ၣ်တဘျီတၢ်; ကြးအစံး, ‘ယဝဲ’ လီၤ. မ့ၢ်သိကွၢ်တၢ်, ဒိတဘျီအံၤ မ့ၢ်မတၢ် တတၢ်လဲၣ်န့ၣ်, ကြးအစံးဆၢ, ‘ယတၢ်’ လီၤ; တကြးအစံး ‘ယဝဲ’ န့ၣ်တၢ်.မ့ၢ်အဝဲဒ်လဲၣ်, သိကွၢ်တၢ်ဒီးစံးဆၢတၢ်န့ၣ်တလီၤပျီဝဲတၢ်.

Remark 3.—အ, followed by a noun, is a possessive pronoun and must be refered back to the noun for which it stands. That noun may be a single word, a phrase, or a whole sentence; as လွၢကတိၤတၢ်ဒါတိၤဒီးအါကျိၤ,ဒီးပၢ်သ့ၣ်လၢပုၤလၢအဝဲအဝဲ;ဒီးလၢန့ၣ်ကတၢ်ပၢ်ဒ်အံၤ,ကတိၤတၢ်ဒီးပုၤလၢအဒိၣ်(အ, here, refers back to လွၢ)လၢအဝဲလီၤဝဲလၢပုၤန့ၣ်တၢ်တၢ်ကတၢ်ဝဲလၢဒ်,ဒီးတုၤတိၣ်ခိၣ်မ့ၢ်ကိးလၢအိၤလီၤ. အဝဲဒ်န့ၣ် (လွၢအဒိၣ်) မ့ၢ်အလၢအကမိၤ, အတၢ်ကပျီၤကပျီၤ (here အ refers to လွၢ)ဒီးအကစၢ်ဒ်ပုၤ (here အ refers to လွၢ)အဝဲလီၤတၢ်လီၤဆဲး (here အ refers to ကစၢ်ဒ်ပုၤ)ဒီးပိၣ်န့ၣ်ကယဲၣ်တၢ်တမံၤလၢလၢလၢ

ကောလုဂ် (here က refers to မိဒါ)တုနုးစးဒီးကမိကကဒါ, here also က refers to မိဒါ.

Rem. 4.—က having ကာ before it and a verb after, is a relative pronoun; as စိကထာယါအါဂါဂါလကထိပ်လိမာယုဒကဒါ, &c. Quiaphas was he who gave counsel to the Jews, &c.

RULE 6.—ဝါ်ကဒ်အင်္ဂါ, ၆.

Objective. —ကွပ်ကဲပာ်ဝါ.

The Objective is governed by a Transitive Verb, or by a Prepositive.

ကွပ်ကဲပာ်ပာ်န့ဉ်, တာ်ပာ်ခါခါခါ, စိပဝံ, တာ်အထီး, ဝါ်ပာ်န့ဉ် တခါ, ပြာပီဝတ်တခါလဲါ.

ကွပ်ကဲပာ်ဝါ ဝါ်ပာ်န့ဉ်, ကဒိမာဆင်တံါ, သရုင်ကွဲးလိပ်;—စံးတာ်အပူါ, 'ထံ' ကွပ်ကဲပာ်ဝါ 'ကွဲး.'

ကွပ်ကဲပာ်ဝါဂါ စတံါ, တဒိမာဆင်တံါ, —သရုင်ကွဲးလိပ်လါထိပ်စံး, —စံးတာ်အပူါ, 'ထိပ်စံး' ကွပ်ကဲပာ်ဝါ, 'လါ.' သရုင်လါလါကွဲး;—စံးတာ်အပူါ, 'လါ'ပာ်ကွဲး. သရုင်ထိပ်စံးလိပ်ကွဲး.—စံးတာ်အပူါ, 'မိ'ပာ်လိပ်. ပာ်န့ဉ် မာ်စိသရုင်ကွဲး, —စံးတာ်အပူါ, 'မိ'ပာ်လိပ်. ကါထုကန့ဉ်န့ဉ်လါထံါ.—စံးတာ်အပူါ, 'သါ'ပာ်ဂါ. သရုင်ထိပ်စံးလိပ်ကွဲး, —စံးတာ်အပူါ, 'မိ'ပာ်လိပ်ပူါ. ကါထုကန့ဉ်န့ဉ်လါထံါ, —စံးတာ်အပူါ, 'န့ဉ်' (for) ပာ်ဂါ. ကဒိမာကတ ဝါ်ပာ်ကွဲးလိပ်ပာ်စိဝတ်ကကွါကကွါ.

Note;—Objectives are of two kinds, direct, and indirect, or, oblique. The direct is governed by a transitive verb; the indirect, by a prepositive, expressed or understood.

ကွပ်ကဲပာ်ဝါ, စိပဝံတာ်အထီး, ဝါ်ပာ်န့ဉ်ပာ်ခါ, ကမိစာ်ဆါတခါ, ကမိစွ ခံကမိလိပ်. ကမိစာ်ဆါန့ဉ်, ဝါ်ပာ်န့ဉ်ပာ်ခါ; ကမိစွခံန့ဉ်ပြာပီဝတ်ပာ် အါလါ; စိအံါ.—သရုင်စံးစံး, န့ဉ်လုာ်ကွဲး.—ဝါ်ပာ်အပူါ, 'အံါ'ပာ်စံးစံး စွခံ: 'န့ဉ်လုာ်ကွဲး' ပာ်စံးကမိစာ်ဆါလိပ်. ပြာပီဝတ်လါကတဝါ်ကွဲး ကွဲးကွဲး, ပာ်ခါ; စံး, ပာ်န့ဉ်လုာ်ကွဲး.

Rem. 1.—The Objective is sometimes found before the verb which governs it.

မာ်ဒါ, ဝ. ကွပ်ကဲပာ်ဝါ, ကွပ်ကဲပာ်ဝါ'ခါန့ဉ်အထိပ်လါတာ်ပာ်ခါအံါ မိပ်. Ex. ကဒိ, ဝ. ကါထုကန့ဉ်, ထံမိတံါသင်ကကွါ, ထိပ်ကကွါယူါ

ဟူ၍ဟူ၍မီးတူ၍လီၤဝဲသၢထံၣ်မိခိၣ်န့ၣ်လီၤ; ဝဲတၢ်အပူၤ, 'တူၢ်လီၤ,' ပာ်ထံၣ်တီၤ
 သ့ၣ်. «အဒိ, ၂. «ပတၢ်ဟ့ၣ်ပလီၤန့ၣ်သၢစ့လီၤ; ထံၣ်တး, မ့ၢ်ထံၣ်တးသၢ
 သး, မ့ၢ်သၢတး; တပၤ မ့ၢ်တဂၤ, တၢ်ဟ့ၣ်လီၤ;—ဝဲတၢ်အပူၤ, 'တၢ်ဟ့ၣ်' ပာ်
 ထံၣ်တး, သၢတး. တပၤသ့ၣ်လီၤ. «တ' ဆၢၣ်. တၢ်ကတိၤတထံၣ်တံၤလီၤစ့ၤ, တ
 လၢတပွဲၤလီၤ, တၢ်; မ့ၢ်သၢပွဲၤဝဲန့ၣ်ကယဲၣ်တံၤ, မ့ၢ်ထံၣ်တး, ပတၢ်ဟ့ၣ်ထံၣ်တး; မ့ၢ်
 သၢတး, ပတၢ်ဟ့ၣ်သၢတး; မ့ၢ်တပၤ, ပတၢ်ဟ့ၣ်တပၤလီၤ. To the Soli-
 citor we must give money, be it five rupees, three rupees, or
 half a rupee, we must give, i. e. It may be we must give five
 rupees, it may be three, or it may be half a rupee, (whatever
 may be demanded) we must give.

In asking questions, the objective may be placed before the
 ပြုမိခတ် which governs it; as နုထဲလၢလဲၣ်. In such cases the
 noun လီၤ is understood, as နုထဲလၢလီၤလၢလဲၣ်. «နုထံၣ်ဝဲလဲၣ်, or နု
 ထံၣ်အလီၤဝဲလဲၣ်; ဝဲတၢ်အပူၤ, 'လၢ' မိး 'ဝဲ' မ့ၢ်ပြုမိ ခတ်, ပာ်လီၤ.'

The Objective is sometimes placed before the transitive verb,
 which governs it, for the purpose of making it more prominent;
 it is then followed by a *definitive*, like as if it were the case ab-
 solute; as တသိန့ၣ်ယဝ်ထီၣ်လံၤလၢဟံၣ်ပူၤလံၤ;—ဝဲတၢ်အပူၤ, 'ပင်လီၣ်,' ပာ်
 တလီၤ.

Rem. 2.—If a Phrase, or Sentence, have the relation of an
 Objective to a Transitive Verb, it is governed by that verb, as
 is a simple noun.

«အဒိ, ၂. တူၢ်တၢ်ကတိၤမိထံၣ်လဲကွၢ်ဝါပာ်ဒိၣ်အမိးန့ၣ်, တၢ်ပာ်လၢ
 ဝါအဝဲန့ၣ်မိအမ့ၢ်ဒိၣ်မိအသိးလီၤ. Ex. အဒိ, «သရၣ်ဝဲလၢယတၢ်မၤလီ
 လိၣ်စီဆံၣ်လီၤ;—ဝဲတၢ်အပူၤ, 'ဝဲ' ပာ် 'ယတၢ်မၤလီလိၣ်စီဆံၣ်' မိထံၣ်လီၤ.

Rem. 3.—Often, the Prepositive, which governs the Objec-
 tive noun, is understood.

«အဒိ, ၃. «တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်, ပြုမိခတ်လၢအပာ်ဒိၣ်န့ၣ်, တၢ်တၢ်ကွၢ်တၢ်,
 မိးပဝဲန့ၣ်ကွၢ်မိးမိးပကွၢ် ကွၢ်တၢ်ကမ္ဘါလၢအကြၢၤအတၢ်. တၢ်န့ၣ်မိလီၤ.
 Ex. အဒိ, ၁. «ယကလဲၤဝဲမိၤ, ပဝဲဝဲတၢ်အသိး, ယကလဲၤလၢဝဲမိၤ; ဝဲတၢ်အပူၤ,
 'သၢ' ပာ်ဝဲမိၤ; I will go on the morrow. «အဒိ, ၂. တၢ်ကတိၤအံၤ
 လီၤထီၣ်ခိၣ်,—ဝဲတၢ်အပူၤ, 'မိး' ပာ်ထီၣ်ခိၣ်,—ဝဲအံၤ, လီၤမိးထီၣ်ခိၣ်, ဝဲဝဲအသိး
 လီၤ.

Rem. 4.—In some constructions, a noun seems to have both
 the Objective and Nominative cases; as ခုခ့ၣ်ထွံၣ်ထွံၣ်ပွဲၤကွၢ်. This

Remark 7.—အဝဲ (not ဝဲ.) may be used in the objective.

ဆာမိ, ၇. «အဝဲ,လဲဝါအမီးသ့လီ။ Ex. အမိ, ၁. သရၣ်တ့ၣ်သးလါ လိပ်သးဝံၣ်တသ့ၣ်, မီးဟ့ၣ် အဝဲတဂါလါ လိပ်စီဆံၣ်တသ့ၣ်သီ;—စံးတၢ်အပူၤ, 'အဝဲ' မ့ၢ် 'ဟ့ၣ်' အမီး. «အဝဲ may also be governed by a Prepositive, as, ပှၤတဂါန့ၣ်တ့ၣ်လီၤကွၢ်အသၣ်မီးဟ့ၣ်သး အဝဲတဂါ; စံးတၢ်အပူၤ, 'လါ' ပါအဝဲ.

Remark 8.—Most frequently, when ဝဲ is used after a transitive verb, the true objective is understood, or separated from ဝဲ by လါ as သုပါ. ပီၤအါတြိယတၣ်. ဆါဝဲလါအကထံၣ်တၣ်တနံၤသထီ, မီးထံၣ်ဝဲ,မီးအသ့ၣ်ဖွံအသးထီသီ။ Sometimes, however, the objective is written without the intervention of လါ: as “ဟံးဝဲအဖျိဝါန့ၣ်က့ၤ ဟ့ၣ်ဝဲသီတနံၤကျါလီၤ”; စံးတၢ်အပူၤ, 'ဒြိဝါ' မ့ၢ်ဟံးအမီး.

Remark 9.—Sometimes, to point out the object of a transitive with greater force and prominence, the definitive လါ is put between the verb and its objective, in the signification of even or namely, as in the example below.

အဆာမိ, ၉. «တၣ်တဟ့ၣ်တအီၣ်, ဝဲသီးဝါဝါခိၣ် အမီးကဏ္ဍါဝှၤတက့ၢ်မီး, ဒါန့ၣ်'လါ,'လါဝါမီးအမီးအတၢ်စၢၤလီၤ; Ex. «အမိ. «အဝဲတဂါမီးမးလါယါ;—စံးတၢ်အပူၤ, 'လါ' မ့ၢ်မီးအမီး; 'လါ' မ့ၢ်ဒဲးန့ၣ်တၢ်တကၤ, ခဲၣ်ဖျါဝှၤလါအတၢ်မီး.

RULE 7.—ဝံၣ်တၢ်အထံၣ်, ၇. Case Absolute.—ကွၢ်သထ့ၣ်.

Nouns in the Case Absolute do not govern, nor are they governed.

«ကွၢ်သထ့ၣ်တပၤဘၣ်တၢ်ဘၣ်:တၢ်ပၤအီၤတအိၣ်စ့ၢ်ဂီၤဘၣ်.

Ex. «အမိ, ၁. «သရၣ်အါတၢ်ပိၣ်လဲယသးလါအပျဲၢ်အစိၣ်ဒီးမီး;—စံးတၢ်အပူၤ, 'သရၣ်' ဒိၣ်ဒီးက့ၤသထ့ၣ်. Ex. «အမိ, ၂. «အဟ့ၣ်ဒိၣ်န့ၣ်န့ၣ်အတၢ်စ့က့ၤအမိတနံၤဘၣ်:စံးတၢ်အပူၤ, 'ဒိၣ်န့ၣ်' ဒိၣ်ဒီးက့ၤသထ့ၣ်. Ex. «အမိ, ၃. «တၢ်လါထီၤအံၤ,မိပဲၤဘိၣ်အကဝါလါဝှၤတကျဲးတၣ်ဒိးတၣ်ဒိးတက့ၢ်:—စံးတၢ်အပူၤ, ထီးအိၣ်ဒီးက့ၤသထ့ၣ်.

Rem. 1.—This second variety of the case absolute is usually placed at the beginning of a sentence, and distinguished by a

definitive အံ၊ နှို၊ or နှူ၊ as in examples ၂, and ၄, above. N. B. Let it not, however, be supposed that every noun, thus placed and thus distinguished, is in the case absolute; It is often otherwise; see examples below.

ဆာမိ, ၁. «နိဗ္ဗိဒ်သောတေတိတေမိဒ်အံ၊ အိဗ္ဗိဒ်ဖိလေနုတံ ပြုနိဗ္ဗိဒ် လာအမိဒ်ဗိဗ္ဗိဒ်နုဗ္ဗိဒ်, တမ္ပါတုဗ္ဗိဒ်အိဗ္ဗိဒ်ဒီးကွပ်သက္ကလိအသိဗ္ဗိဒ်-တုဗ္ဗိဒ်. အိဗ္ဗိဒ်ဖိလေကွပ် ဝါတဂါတုဗ္ဗိဒ်. ဗိဗ္ဗိဒ် နိဗ္ဗိဒ်ဝါတဂါတုဗ္ဗိဒ်. Ex. အမိ, ၁. လိဗ္ဗိဒ် အိဗ္ဗိဒ်ဖိလေကွပ်—စံတဂါအပူ၊ လိဗ္ဗိဒ် အိဗ္ဗိဒ်ဖိလေကွပ်ဝါတဂါ, ဝါအိဗ္ဗိဒ်. Ex. «အမိ, ၂. လိဗ္ဗိဒ်လိဗ္ဗိဒ်နုဗ္ဗိဒ်. စိသုတ ၂၁၀—စံတဂါအပူ၊ လိဗ္ဗိဒ် အိဗ္ဗိဒ်ဖိလေကွပ်တုဗ္ဗိဒ်, 'ဗ္ဗိဒ်' တေ အိဗ္ဗိဒ်.

RULE 8.—စံဗ်တဂါအထံဗ်, ၈.

Nouns in Apposition. — နိဗ္ဗိဒ် အိဗ္ဗိဒ်တဂါလိဗ္ဗိဒ်အသး.

Two or more consecutive nouns, meaning the same person, or thing, are put, by apposition, in the same case.

«ဘုဒိဗ္ဗိဒ်ခံဘိဗ္ဗိဒ်သဘိ, လာအမုဂါတဂါတမံဗိဗ္ဗိဒ်, အိဗ္ဗိဒ်တဂါလိဗ္ဗိဒ်အ သးတဘိတုဗ္ဗိဒ်တဘိနုဗ္ဗိဒ်အကွပ်တလိဗ္ဗိဒ်တုဗ္ဗိဒ်, မုဂါကွပ်တမံဗိဗ္ဗိဒ်; အ နာဗ်ဘဂါတအါတိဗ္ဗိဒ် ဝုဂါကီးတုဗ္ဗိဒ်.

Ex. အမိ, «စာဗိ, ပုတတုဗ္ဗိဒ်မိဗ္ဗိဒ်ဖိလေကွပ်ကဲအိဗ္ဗိဒ်ကွပ်လောကီဂါဗ္ဗိဒ်လိ; —စံတဂါအပူ, စာဗိ, ပုတတုဗ္ဗိဒ်မိဗ္ဗိဒ်ဖိလေကွပ်သဘိနုဗ္ဗိဒ်မုဂါပုတဂါဗိဗ္ဗိဒ်; အိဗ္ဗိဒ်ဖိလေကွပ် ဝါတဂါ, ဝါ ကဲသဘိသိဗ္ဗိဒ်နိဗ္ဗိဒ်နာဗ်တဂါအသိဗ္ဗိဒ်. «တုဗ္ဗိဒ်, ကွပ်ကွပ်, ပမုဂါ ဓာနုဗ္ဗိဒ် 'ဖိ' လာတဘိမီးဘတ်အတုဗ္ဗိဒ်စာ, တကဲကွပ်ပုတဂါလိဗ္ဗိဒ်, —စံအံ, စာဗိ မီးပုတတုဗ္ဗိဒ်မိဗ္ဗိဒ်ဖိလေကွပ်; မုဂါစံဗ်နုဗ္ဗိဒ်, ကဲကွပ်လဲသဘိလိဗ္ဗိဒ်.

Rem. လာ may intervene between the nouns which are in apposition without destroying their identity; it serves indeed to point out their identity.

ဆာမိ, «တုဗ္ဗိဒ်တဘိဘဘိ, 'လာ' အိဗ္ဗိဒ်လောနိဗ္ဗိဒ်ခံဘိအဘဂါစာ, တုဗ္ဗိဒ်ဆုဗ္ဗိဒ်, နိဗ္ဗိဒ်ခံ ဘိနုဗ္ဗိဒ်မုဂါတဂါတမံဗိဗ္ဗိဒ်ဖိလေကွပ်တလိဗ္ဗိဒ်တုဗ္ဗိဒ်. Ex. အမိ, «တဂါလောပကစာအံ, တုဗ္ဗိဒ်ညါဒ်ပသုဗ္ဗိဒ်ပသးလိဗ္ဗိဒ်.—စံတဂါအပူ, 'တဂါ' မီး 'ကစာ' မုဂါတဂါတမံဗိဗ္ဗိဒ်. The thing, namely, our God. &c. Eng. Id. He who is our God. See nouns in juxta position, p. 25.

RULE 9.—ဝံင်တင်အထံင်, ၉.

Nouns are sometimes used Adjectively to qualify other Nouns.

«တင်တတိုတတို, ပိုန်နုင်တိုကုဒိုင် အကရင်ကကဒိလဲကုဝဲလကအထံင်
လီၤ. Ex. အဖိ, «တရင်ပံးလိၤအဝဲ, လဲခိင်လကတိုတံးလီၤ;—ခံးတင်အပူၤ,
'ပံးလိၤ' မ့ၢ်အထံင်, တိုကုဒိသရင်. See Nouns in juxta position,
p. 25.

RULE 10.—ဝံင်တင်အထံင်. ၁၀.

Pronouns.—ပြုနိင်အဂ့ၢ်.

A Pronoun must always be referable to some Noun, expressed or understood, of which it is the substitute.

«ပြုနိင်တတိ လိၤလိၤနုင်တင်ပးဒီး နိင်တတိတိလၢ အမ့ၢ်အ
ခါၣ်ဝးလီၤ.

Remark 1. ဆာဖိ, ၁.—မ့ၢ်အတင်ပးဒီးနိင်လဲလဲင်တိတိလိၤနုင်, ပုၤမၤလိတၢ်
တင်ကွၢ်ဆိကတိင်တုၤအဂ့ၢ်ပၢ်, တုၤအသ့ၣ်ဥါလီၤ. မ့ၢ်အမ့ၢ်တင်ပးလိၤခံးတင်အ
ခိပဉ်နုင်နုၢ်ပၢ်တသ့တင်. Ex. အဖိ, ၁. «အပျဲၢ်နုင်တဒိနုၢ်ကလရင်တင်,—
ခံးတင်အပူၤ, «အ, «လၢအခိၣ်ထံးတတိ, တင်ပးဒီးသရင်; လၢအလီၢ်ခံးတတိ. တင်ပး
ဒီးပျဲၢ်. Ex. «အဖိ, ၂. «ပုၤနုၢ်ခိပာမၤလိၤပီၤအထိးလဲၤဝဲ;—ခံးတင်အပူၤ,
'ပုၤ' တင်ပးဒီးပုၤကဉ်လၢထဲလဲၤလၢအဂ့ၢ် အဉ်ၤလၢ; 'အ' တင်ပးဒီးပုၤ
ကဉ်လၢအမၤလိၤတံး; 'ပီၤ' တင်ပးဒီးပုၤကဉ်လၢအတင်တၢ်မၤလိၤဝဲ; 'အ'
တင်ပးဒီးတၢ်မၤလိၤ; 'ဝဲ' တင်ပးဒီးပုၤကဉ်လၢအလဲၤတၢ်.

Remark 2.—Two Pronouns, or a pronoun and noun, are often combined and parsed as one pronoun.

ဆာဖိ, ၂. «တင်တတိုတတို, ပြုနိင်ခိတိမ့ၢ်ဂ့ၢ်. ပြုနိင်တတိ, နိင်တတိမ့ၢ်
ဂ့ၢ်, မိခိခုၣ်ဝဲ, ဒီးခိခိဝဲကုၤပြုနိင်တတိလီၤ. Ex. အဖိ, ၁. ဒုးလိၢ်
တၢ်တက့ၢ်, ဒီးသုကလဲတၢ်ထီၣ်ခိ ကတၢ်အဖိလီၤ; ကဲဝဲဒ်နုၢ်မၤဂ့ၢ်ပုၤ, ငံး
ခံးတင်အပူၤ, 'အဝဲ' (he) မ့ၢ်ပြုနိင်တတိလီၤ. Ex. အဖိ, ၂. «အတၢ်
သ့ၣ်ဥါအတၢ်ကုၣ်ထီၣ်ပးလီၤ, ဒီးခိပုၤလၢအစုၤသတဂၤ, ငံး (လူၤ, ဗူး ဝဲ) ခံး
တင်အပူၤ, 'အတၢ်' (he) လၢအခိၣ်ထံးတတိနုၢ်, တင်ပးဒီးယုၣ်ဂူၤလီၤ; မ့ၢ်ယုၣ်
ဂူၤအခါၣ်ခး.

Remark 3.—In Relative phrases, as ပုလဲထွက်တစ်စုံ, the relative pronoun is အ, (not ထာ.)

အဆမိ, ၃. လာတီကတိရွှေစာအပူနွှင်, ပြီးခိုက်, လာအတိုင်းစားခိုက်
လာအခိုက်လာအခိုက်ခိုက်, မိပဝါတီအိမ်လာတီကတိရွှေစာအပူနွှင်, မှီ 'အ'
တိုက်တပ် 'ထာ' တပ်. Ex. အမိ, ၁. ပုလဲထွက်တစ်စုံ, မိပဝါတီကတိရွှေစာအပူ,
စံတီကပူ, 'ထ' ဝါခါတိုက်. 'Sometimes the relative is ထာ, in the
objective; တပ်တပ်တပ်တပ်, ပြီးခိုက်လာအခိုက်လာတီကတိရွှေစာအပူ,
တပာတပ်တပ်တပ်, တပ်တပ်ပေးပေးပေး. Ex. အမိ, ၂. ပုလဲထွက်တစ်စုံ
တဂါနွှင်, ထံထံ—စံတီကပူ, 'မိ' မိခိုက်မိကွပ်တပ်ပာ: 'ထာ' ပါပေး. The
man whom the magistrate beat, is dead. N. B. In Relative
phrases connected with an address to a second person; (as.)
Thou, who sayest a man should not steal, dost thou steal? the
third person is used in Karen. လာတီကတိရွှေစာအပူထွက်တစ်စုံ
နုပာခါဂါ. အပူနွှင်, ညိုခိုက်မာဝဲမိပြုခိုက်လာအခိုက်ပာခါဂါ, မိပဝါတီကတိ
မာဝဲမိ: 'အ'; Ex. အမိ; ပုလဲထွက်တစ်စုံ, သူတိုက်တဂါထွက်တဂါ, မှီနုထွက်
တဂါခါဂါ. (မိခါ, ၂၁ ၂၁.) စံတီကပူ, 'ပု' မိ 'ထ' မှီပြုခိုက်. 'ဝါ'
ပာခါဂါ; 'န' မှီ 'န' ပာခါဂါ. ကွပ်ကွပ်ကွပ်ကွပ်ကွပ်, ၂; ဆမိ, ၁.
တကွပ်။

Remark 4.—Pronouns in the objective form, are frequently nominative.

အမိ, ၄. တပ်တပ်တပ်တပ်, ပြီးခိုက်, ထာ: -နု: -ပု: -တပ် မိခိုက်မိကွပ်
ပဝါဂါ, မိယ -နု: -ပု: -အထီးထီး. မှီထွက်မိထွက်; မှီထွက်အခိုက်လာတီလာ
အပာဝဲနွှင်အထီးထီးထီး. Ex. အမိ, ပုလဲထွက်တစ်စုံ, မှီထွက်ထွက်
—စံတီကပူ, 'ထာ' မိခိုက်မိကွပ်ပဝါဂါ, ပာခါ။ (မှီထွက်, စံတီကတပ် မိခါ,
မှီထွက်ထွက်.) N. B. ကွပ်ကွပ်, စံတီက 'ထာ' ပါ 'မှီ', တပ်မိခိုက်ထွက်; 'ပု', ပါ
မှီထွက်; မှီထွက်, တပ်တပ်. မိယမိထွက်ကွပ်; 'ပု' မှီထွက်; 'ထာ' မှီ
ပုထွက်ထွက်ထွက်. 'မှီ', when it signifies, to be, admits the nom.
after, as well as before, it.

Remark 5.—The Possessive pronouns are sometimes combined with verbs, and thereby form Nouns.

ဆမိ, ၅. တပ်တပ်တပ်တပ်, ပပ်မိပြုခိုက်မိခါဂါသထာမိခါဂါကွပ်ခိုက်
ထီး. Ex. အမိ. ပုလဲထွက်တစ်စုံ ယခိုက်;—စံတီကပူ, 'ယခိုက်' မှီခိုက်.
'သရုပ်ခိုက်လာ 'နုခိုက်' ခါ. ပုလဲထွက်တစ်စုံ 'ပပ်မိ'.

Remark 6.—The possessive အ, sometimes performs the office of an Article. It does not however lose its possessive charac-

ter, but always refers to some noun, expressed or understood; as, 'န့ၣ်အဝါး' ခွါမိ; 'န့ၣ်အပိၣ်ခွါ, တဲထီၣ်ကံၣ်န့ၣ်; 'န့ၣ်အပိၣ်မုၣ်တရ, တဲထီၣ်တဝါ;—'ခဲတံၣ်အပူၤ, 'အ' မ့ၣ်ပြီၤန့ၣ်, တၣ်အဲဒီးပွၤကညီၤလၢအတၢ်အိၣ်ကွဲး တၣ်တဝါ.

Remark 7.—*Emphatic Pronouns*, as ထဲ, -နဲ, -ဝဲ, -must agree in *Person* with the noun or pronoun to which they severally belong.

«ဆာမိ, ၇. ပြီၤန့ၣ်လၢ အတၢ်အဲဒီးထီၣ်အသး, မိ 'ထဲ,' မိး 'ထဲ'; 'န့,' မိး 'နဲ'; 'အ,' မိး 'အဝဲ'; 'ပ,' မိး 'ပဝဲ'; 'သ့,' မိး 'သ့ဝဲ,' တဖၣ်အသိးန့ၣ်, သုကလဲထီၣ်တတိးမိး ကတိ. တတိးမိးတတိးတဝါ. မ့ၣ်လဲထီၣ်မိးအပၢၢ်စၢၣ်တပူၤလၢပိးထီၣ်တၣ်, မိးကံၣ်ကတိ. တတိးတဝါ. Ex. အမိ; «ထဲထဲထဲ; နဲထဲထဲ; အထဲထဲ; ပထဲထဲ; သ့ထဲထဲ; ခဲတံၣ်တဖၣ်. တဝါ. မ့ၣ်. ၇. မ့ၣ်ခဲ, ပထဲထဲ; နဲထဲထဲ; ပထဲထဲ; သ့ထဲထဲ, အန့ၣ်တဖၣ်တဝါတၢ်.

RULE 11.—ဝံၣ်တၢ်အထံၣ်, ၁၁.

Definitive Pronouns.—ဒဝံၣ်န့ၣ်ပြီၤန့ၣ်.

Definitive Pronouns qualify the nouns, or pronouns, (by pointing them out,) to which they belong.

«ဒဝံၣ်န့ၣ်ပြီၤန့ၣ် တဖၣ်န့ၣ် ဘျီ. က့ၣ်န့ၣ်, မိးပြီၤန့ၣ်လၢအန့ၣ်ဖျါ အိၣ်အစိလီၤ.

Ex. အမိ; «ထီၣ်အံၤ, ထီၣ်န့ၣ်, ထီၣ်န့ၣ်;—ခဲတံၣ်အပူၤ, အံၤ, န့ၣ်, န့ၣ်, ဘျီ က့ၣ် 'ထီၣ်'; ဖါအဝါးထီၣ်; ထီၣ်မန့ၣ်မန့ၣ်န့ၣ်, န့ၣ်ဖျါဝဲထီၣ်. «'မာဝဲအထဲထဲထဲထီၣ်ထီၣ်န့ၣ်အဝဲထီၣ်ထီၣ်, He ordered his going on before *that* child; ခဲတံၣ်အပူၤ, 'န့ၣ်' ဘျီ. က့ၣ်န့ၣ်. Note; The definitives often supply the place of our English *as to, concerning*, particularly after Nouns, or Pronouns in the 2nd. form of the case absolute, *as* လၢရၣ်န့ၣ်, အမိအမိတၢ်အိၣ်တၢ်, *as to that* teacher, he has no family. Which, in Karen idiom, is, "That teacher, his wife, his child are not."

Remark 1.—The noun to which the definitive belongs is *often* understood.

အဆာမိ, ၁. တၣ်တဘျီတဘျီ, န့ၣ်လၢဒဝံၣ်န့ၣ်ပြီၤန့ၣ်တၢ်အဲဒီးအိၣ်န့ၣ်တၢ်အိၣ်ကွဲးတၢ်န့ၣ်သက့, ဖျါဝဲလၢအခဲတံၣ်လၢအမိခိၣ်အစိလီၤ; Ex. «အမိ; «'သ့ယုၤက့. ပၢၤအိၣ်လၢသ့ၣ်အထံၣ်အမိခိၣ်ထံၣ်, မိးသ့ယုၤမၤလိၣ်အိၣ်, ခဲဝဲခိၣ်, အိၣ်

Remark 2. — Adjective pronouns must agree with their nouns, as being the received *characteristics* of such nouns; That is to say, the characteristic of one class must not be used for that of another, except sometimes in figurative language it is done for the sake of effect. N. B. There are a few classes of nouns which have more than one characteristic established by usage; in which case, *either* is proper.

«ဆာမိ, ၂. အာမတံတြိနမ်နိ. တဂ်ဗူသိမ်မိးသိမ်မိးအပိုင်တကလုင်လီၤ. «လွိုင်တဘုဂ်: ဆိဘဒု: မိတဗျာဂ်: နဂ်တကံ: ပှၤကညိတဘုဂ်: ကဆိတဂၤ: ပခံး ဝ်နုဂ်ဘသ့တဂ်: တဂ်ဒီးသၤလွိုင်ဘဒု: ဆိဘဘုဂ်: မိဘဘုဂ်: နဂ်တဗျာဂ်: ပှၤ ကညိတဂၤ: ကဆိဘဒုသိ. မိးနုကဒုမူလၤအဖဲလၤသိဆူသ့ဂ်ဂူအဆိုင် လၤမုဂ်နၤတဂၤ: နဂ်ခံးဝ်နုဂ်, ‘တဂၤ’ တဂ်ဗ. မိးနုကဒုမူလီၤ. ‘တဘျီ’ နုဂ်ပမ့ဂ်ပတ် လၤတဂၤအဖိမ်, ‘တဘျီ’ တဂ်ဗ. မိးနုကဒုမူတသ့တဂ်, ကတဂ်ဗ. မိးမုဂ်နၤတဂ် လီၤ. Hence the import of the Adjective pronoun generally determines the noun to which it belongs, and often settles the *meaning of a passage otherwise doubtful.*

Remark 3.—When Adjective pronouns qualify nouns or pronouns in respect to *number*, they do so in combination with a numeral adjective, and *together*, are called *Numeral adjective pronouns.*

Remark 4.—Some Adjective Pronouns are used in the Singular number only, *as* ဝ်, we say တဝ်, but never ခိဝ်, သာဝ်, &c. တဝ် is of itself a numeral adjective pronoun of *multitude*; so of တကူဂ်သ့ဂ်, တဘျီ, &c. «ဆံး & ကွံ, as adjective pronouns, are used only in the *sing. num.* *as* တုတဆံး or တုတဆံးတကွံ, a small quantity of paddy.

RULE 13.—ဝ်တဂ်အထံဂ်, ၁၃.
Numeral Adjective Pronouns.

နူမရၤအးအဝ်တြိနမ်.

Numeral Adjective Pronouns qualify the nouns to which they belong *in respect to number.*

။နူမရၤအးဇတံာ်ပြုဒ်နိာ်တဖၣ်ဘျိက့ၤနိာ်,ဒီးပြုဒ်နိာ် ဒ်အဘၣ်
ဃးဒီးနာ်ဘၢအသိးလီၤ.

Ex. ။အဒိ, ။ယကျိာ်အိၣ်တုာ်ဝဲဒွံဒု,ဒီးသံကဒုသတးဒီးအိၣ်ခဲကန့ၣ်အံၤစိး
ဒု;—ခံးတၢ်အပူၤ, 'ဒွံဒု-တဒု-ဒီးဒု' သ့ၣ်ဘျိက့ၤကျိာ်စ့ၣ်စ့ၣ်ဒ်ကျိာ်အိၣ်အါၣ်အသိး
လီၤ.

Remark 1.—Numeral adjective pronouns are often used to
represent the Nouns or Pronouns to which they belong; such
Nouns or Pronouns having been previously expressed.

။ဆၢဒိ, ၁. ။ဘၣ်တဘျိတဘျိ, နူမရၤအးဇတံာ်ပြုဒ်နိာ်န့ၣ်, အနိာ်ခွၢ်ဤလံာ်
လၢအဖိခိၣ်လံာ်ဒီးကဲက့ၤနိာ် အဝဲန့ၣ်အဘၣ်ခး ဒီးပၤတၢ်, ဒီးဘၣ်တၢ်ပၤဒီး, ဒ်အမ့ၢ်
ပြုဒ်နိာ်နိာ်နိာ်အသိးလီၤ. Ex. အဒိ, ။ပှၤကညိယဲဒိကန့ၣ်တဘျုးဂၤ, ဒီးတ
နီၤစ့ၢ်က့ၤန့ၣ်က့ၤဝဲ; မ့ၢ်အဂၤ တဖၣ်ဒုၣ်ဒွဲၣ်တၢ်လီၤ;—ခံးတၢ်အပူၤ, 'တနီၤ'
ကဲပှၤကညိအဘၣ်ခးဒီးပၤစ့ၢ်က့ၤန့ၣ်က့ၤ'. ။ပှၤကညိယဲခံဂၤလီၤ; တဂၤ, မ့ၢ်ပိာ်
မ့ၢ်, ဒီးတဂၤ, မ့ၢ်ပိာ်ခွါလီၤ;—ခံးတၢ်အပူၤ, 'တဂၤ' ခံဘိ, ပၤ 'မ့ၢ်' ခံဘိ.

Remark 2.—The Numeral adjective pronoun is often far
separated from the noun or pronoun, to which it belongs, by an
adjective, verb, adverb, or all these together, and even by a
relative clause.

။ဆၢဒိ, ၂. ။ဘၣ်တဘျိတဘျိ, နူမရၤအးဇတံာ်ပြုဒ်နိာ်အိၣ်လၢတၢ်ကတိၤ
တထံာ်အမိးနါ, မ့ၢ်အနိာ်န့ၣ်အိၣ်လၢအခိၣ်ထံးတခိးလီၤ. ဘၣ်တဘၣ်, တၢ်က
တိၤန့ၣ်စၢၤတထံာ်ညါကအိၣ်လၢအဘၣ်စၢၤလီၤ. Ex. အဒိ, ၁. ။ပှၤလၢအ
ကတိၤတရီုတဝါန့ၣ်တဖၣ်;—ခံးတၢ်အပူၤ, 'တဖၣ်' ဘျိက့ၤပှၤ. Ex. ။အဒိ,
၂. ။စိးန့ၣ်ကဒုမ့ၢ်လၢအယဲလၢသီဆူယုၣ်စူး အအိၣ်လၢမုၢ်န့ၣ်တဂၤ;—ခံးတၢ်
အပူၤ, 'တဂၤ' ဘၣ်ဃးဒီးန့ၣ်ကဒုမ့ၢ်.

Remark 3.—When the Pronominal part of a Numeral adjective
pronoun is repeated, and the Numeral not so, the duplicate
is used as a noun, qualified by the numeral adj. pron. before it.

။ဆၢဒိ, ၃. ။တူၤအးဇတံာ်ပြုဒ်နိာ်အိၣ်ခွၢ်ခံဘိ, ဒီးနူမရၤလၢအဘၣ်ဃးဒီး
ဒ်အိၣ်တဘိဒီးန့ၣ်, အလီၢ်ခံဘဘိ, ကဲနိာ်ဒီးဘၣ်ဘျိက့ၤဝဲလၢ နူမရၤအးဇတံာ်
ပြုဒ်နိာ်, အိၣ်လၢအဂံၢ်ခိၣ်ထံးတဘိလီၤ. Ex. ။လဒိ, ။လၢသရၣ်တဖၣ်အကျါ,
ကလဲၤဝဲတဂၤဂၤ; ခံးတၢ်အပူၤ, 'တဂၤ,' ဘျိက့ၤဂၤ. Among the 'Tea-
chers, some' one individual will go. N. B. တဂၤ, here, cannot
belong to သရၣ်, because အရၣ် is plural and တဂၤ singular; it
must therefore belong to ဂၤ. ။သရၣ်ကလဲၤဆူသ့အိၣ်တဘျိဘျိ;—ခံး

တၢ်အပူၤ, 'တၢ်' ဘျီက့ၤဘျီ. Here တၢ်ဘျီဘျီ is the same construction as တၢ်တၢ် above, and should mean *some one time*; though some Karens are in the habit of using it to mean, *sometimes, occasionally, now and then*; To express this meaning, according to the analogy of the language, we should say, တၢ်ဘျီတၢ်ဘျီ. «သရၢ်ကဲလဲၤတၢ်တပူၤတပူၤ, this is the same construction as above, and all use တပူၤတပူၤ, correctly to mean *some one place, some place or other, but not, some places.*

Remark 4.—When the Numeral, and Adjective pronoun are both repeated, *variety* is indicated, as ဌာတဖၢ်လဲၤတပူၤတပူၤ, they visited or traversed one place, one place, i. e. *various places.* This, grammatically, may be treated as a repetition, ဆူ and လီၤ being understood before each တပူၤ; or တပူၤတပူၤ may be treated as an adverbial phrase, qualifying လဲၤ, they went here and there. But, if မိး be inserted between the numeral adjective pronouns, it cannot be treated as an adverbial phrase; they are numeral adjective pronouns with ဆူ and လီၤ understood, as လဲၤဆူအလီၤတပူၤမိးဆူအလီၤတပူၤ, they went to one place, and to one place, i. e. *to a variety of places.* If တၢ် be inserted between the duplicates, as လဲၤတပူၤတၢ်တပူၤ it must be parsed thus, လဲၤဆူအလီၤတပူၤတၢ်တပူၤ, i. e. *went to place after place; or, from place to place.*

«ဆၢမိ, ၄. «တူၤန့ၤမရၤ မိးအးဂတံၣ်ပြဲၣ်နီၣ် ခံၣ်လၢၤအိၣ်စ့ၣ်ခံၣ်ဘိၣ်ခံၣ်ဘိ, န့ၣ်,တၢ်ဘျီတၢ်ဘျီ,မ့ၢ်အးဒဝၢ်မိးဒုမိးဘျီက့ၤဝၢ်အိၣ်လၢအမိခိၣ်န့ၣ်လီၤ. Ex. «အမိ, «သရၢ်လဲၤတၢ်ဘျီတၢ်ဘျီ; ခံးတၢ်အပူၤ,တၢ်ဘျီတၢ်ဘျီ, ဘျီက့ၤလဲၤ, went occasionally; မ့တခ့ၢ်တၢ်ခိၣ်န့ၣ်မိး,ပတၢ်ဒါန့ၣ်ပြီၤပိစတံၣ်မိးနီၣ်လၢအဂံၢ်ခိၣ်ထံးခိၣ်အံၤ,ဌာတဖၢ်လဲၤတပူၤတပူၤ,—ခံးတၢ်အပူၤပဒါန့ၣ် 'ဆူအလီၤ,' မိးခံး,ဌာတဖၢ်လဲၤဆူအလီၤတပူၤ, ဆူအလီၤတပူၤ; မိး, 'ဆူ' ပၤလီၤ; 'တပူၤ' ဘျီက့ၤလီၤ. «ပမ့ၢ်ခံး,လဲၤတပူၤမိးတပူၤန့ၣ်, ပကျဲၤက့ၤဒါဒါဒါမကီၢ်အသိး; လီၤဆိထဲ 'မိး' တဘိး;—ခိၣ်အံၤ,လဲၤဆူအလီၤတပူၤ,မိးဆူအလီၤတပူၤ; 'မိး'တဘိးန့ၣ်,ခ့ၢ်ကယၢ်တံၣ်, ကျိးခံထံၣ်န့ၣ်အဆၢ. «တူၤပခံး,ဌာတဖၢ်လဲၤတပူၤတၢ်တပူၤန့ၣ်,ပကျဲၤက့ၤဒါဒါဒါခိၣ်အံၤ; လဲၤဆူ'အလီၤ'တပူၤတၢ်တပူၤလီၤ. မိး 'ဆူ' မ့ၢ်ပြီၤပိစတံၣ်,ပၤလီၤ; 'တၢ်' မ့ၢ်ပြီၤပိစတံၣ်,ပၤတပူၤ; 'တပူၤ' မ့ၢ်လီၤအခၢ်ခး.

RULE 14.—ဝံာ်တံာ်အတံာ်, ၁၄.

Adjective ; —အးတံာ်.

Every Adjective must belong to some noun or pronoun, expressed or understood, which it qualifies.

«အးတံာ်တံာ်လံာ်လံာ်ဒီးတံာ်လံာ်လံာ်န့ၣ်,တံာ်စးဒီးန့ၣ်, or ပြးန့ၣ်,ဒီးတြိက့ၤအိၤလီၤ. «အနီၣ်မ့ၢ်တံာ်ခိၣ်ကွဲးတံာ်ဒီး,တံာ်ဆိကမိၣ်ဗုကွၢ်အိၤတူၤပထံာ်လၢပသးန့ၣ်လီၤ.

Ex. «အဒိ, «ကဘိဒေဒိၣ်ယဲတက့ၣ် ;—စံးတံာ်အပူၤ, ‘ဒေဒိၣ်’မ့ၢ်ဂ့ၤ, ‘တက့ၣ်’မ့ၢ်ဂ့ၤ,တံာ်စးဒီးကဘိ ; ဒီးတြိက့ၤအိၤလီၤ.

Remark 1.—The most common place of the adjective is after the noun or pronoun to which it belongs.

«ဆာမိ, ၁. «အးတံာ်တဖၣ်ညိၣ်န့ၣ်ဒိၣ်ဝဲလၢအနီၣ် (or အပြးန့ၣ်,) အလီၢ်ခံလီၤ. Ex. အဒိ, «ပဒိၣ်ဒေဒိၣ်, a chief magistrate : ဒိဆံး, a small child ; ကစၢ်ဒေထီ, or ကစၢ်ထီၣ်ထီ, a high mountain.

Remark 2.—Some adjectives, however, require to be placed before the nouns or pronouns which they qualify.

«အဆာမိ, ၂. တံာ်ဆၣ်,အးတံာ်တနီၤတံာ်အလီၢ်လၢအနီၣ် (or ပြးန့ၣ်) အဂံၢ်ခိၣ်တစိလီၤ. Ex. အဒိ, «တယံၤဂ့ၤတညိ, every man : ဒေဒိမ့ၢ်, mid-night : ဒေဒိန့ၣ်ရံၣ်, half-hour : အါဂၤ, many persons : ဝှၤတ့ၢ်, few times ; ထီတိ, long continuance.

Remark 3.—An adjective may be separated from its noun or pronoun, by a verb and its adjuncts.

«ဆာမိ, ၃. တံာ်တဟ့ၣ်တဟ့ၣ်ဂံၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တံာ်ကတိၤအဂၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, အိၣ်ဝဲလၢအးတံာ်ဒီးအနီၣ်အဘၢ်ခၢၤလီၤ. Ex. အဒိ, «ဂ့ၤအိၣ်ဒိးဒိးဒိၣ်ဖဲအံၤဝဲလၢာ် ;—စံးတံာ်အပူၤ, ‘ခဲလၢာ်’ တံာ်စးဒီးဂ့ၤ.

Remark 4.—Adjective phrases and sentences are connected to their antecedents by လၢ expressed or understood.

«ဆာမိ, ၄. «တံာ်ကတိၤန့ၣ်ခၢၤန့ၣ်,မ့ၢ်အးတံာ်ဒီးထံာ်တနီၤလီၤ. ဒီးလၢ, ကျိးအဆာဒီးအနီၣ်အဆၢန့ၣ်လီၤ. Ex. အဒိ, «ဂ့ၤလၢအးအးအလီၤတဖၣ်တန့ၣ်တံာ်တံာ်လၢမူၤခိၣ်တိမ့ၢ်အပူၤတံာ် :—စံးတံာ်အပူၤ, ‘အအးအလီၤ’ မ့ၢ်အးတံာ်ဒီးထံာ်ဒီးတံာ်စးဒီးဂ့ၤ. «တံာ်ဆၣ်, အးတံာ်အစိထံာ်တဖၣ်န့ၣ်,တြိပထံာ်တဟ့ၣ်ဒီးအိၤတံာ်တံာ်တံာ်စ့ၣ်စ့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤလီၤ.

RULE 15. — စံတတ်အထံ၌, ၁၅.

Verbs.—ဝါ။

Every Verb must have a nominative, expressed, or understood.

ဝါတဘိ လိလ်န့၌, ဘ၌ အိ၌ဒီးအထံး, ဝါပံးတၢ် အထံး, ဘ၌အိ၌ဒီးနီ၌ မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပြီၤနီ၌ မ့ၢ်ဂ့ၤ, လၢအပၤအီၤ.

မ့ၢ်အဝုၢ်ခိလဲၣ်, တၢ်လၢအမၤဝဲန့ၣ်မ့ၢ် တအိၣ်တၢ်နီၣ်တဝဲတၢ်မိး, မၤတၢ်အိၣ် ထီၣ်တသ့ဘၣ် : ဝါပံးတၢ် အထံး ကဝဲၣ်မ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်, ကုၢ်အိၣ် ခွၢ်လိးတၢ်. Ex. အမိ, ၁. «ထီၣ်ဖဲ :—ခံးတၢ်အပူၤ,ဖဲ,အထံးမ့ၢ်တၢ်. Ex. ၂. ဘု အိၣ်:—ခံးတၢ်အပူၤ,အိၣ်အထံးမ့ၢ်ဘု. Ex. ၃. ပီၤသ့ဘၣ်တၢ်တီၢ်အိး:—ခံး တၢ်အပူၤ,ဘၣ်အထံးမ့ၢ်ဒီးသ့: တီၢ်အထံး မ့ၢ်ဘၢ်. Ex. ၄. ပါၤတၢ်,လဲၤတ က့ၢ်: ခံးတၢ်အပူၤ,လဲၤအထံးမ့ၢ်န့ၣ်,ဝါပံးတၢ်အထံးလဲၤန့ၣ်တက့ၢ်. Ex. ၅. ပုၢ် ဝဲၣ်ဝဲၣ်သ့ၣ်တၢ်,လဲၤတက့ၢ် :—ခံးတၢ်အပူၤ,လဲၤအထံးမ့ၢ်ဘု,ဝါပံးတၢ်အထံး, လဲၤလုဝဲ တက့ၢ်. Ex. ၆. မ့ၢ်မတၢ်လဲၤဝဲဘၣ်လဲၣ်:—ခံးတၢ်အပူၤ,မ့ၢ်အ ထံးမ့ၢ်မတၢ်: လဲၤအထံးမ့ၢ်ဂ့ၤ (ဝါပံးတၢ်အထံး) ဝါလၢအမၤဝဲ,မ့ၢ်မတၢ် လဲၣ်. See Rule 10th; Remark 3rd respecting မ့ၢ်.

Remark. The nominative of a verb may be a clause, or a whole sentence.

«အမိ, «ဘၣ်တဘျီတဘျီဝါအထံး, မ့ၢ်တၢ်ကတိၤဖိထံၣ်, ဘၣ်တဘျီတဘျီ, မ့ၢ်တၢ်ကတိၤတတိၤညါလီၤ. Ex. အမိ, ၁. «ပကတိၤကတိၤကတိၤကတိၤတၢ်တ ဝဲၣ်ဘၣ်:—ခံးတၢ်အပူၤ,ဝဲၣ်အထံး, မ့ၢ်ပကတိၤကတိၤကတိၤကတိၤတၢ်: ကတိၤအ ထံးမ့ၢ်ပ: ဘၣ်အထံး မ့ၢ်ပကတိၤကတိၤကတိၤကတိၤတၢ်တဝဲ. Ex. အမိ, ၂. «သရၣ်ဖဲတဝဲပံးတဝဲ,ဖဲတဝဲပံးတဝဲ:—ခံးတၢ်အပူၤ,ဝဲၣ်အထံးမ့ၢ်သရၣ် ဖဲတဝဲ,ဖဲအထံးမ့ၢ်သရၣ်. What was finished? The coming of one teacher. Other remarks, see under Rule 4th.

RULE 16. —စံတတ်အထံ၌, ၁၆.

Transitive Verbs.—ဝါဝါနီၣ်.

Every Transitive Verb must have an object on which it terminates, and which it is therefore said to govern.

၁၀။ ၎်ပာ်နိဉ်န့ဉ်,ဘဉ် အိဉ်ဒီးအစိးလာအပာဲတမံပံလီၤ.

။မ့ၢ်အဂ့ၢ်ဒ်လဲဉ်, ပှၤမ့ၢ်မာ်ဒီး,ကမၤတၢ်တမံပံမံ; မ့ၢ်ဒီးဒီး,ကဒီးတၢ်တမံပံမံ; မ့ၢ်တံးဒီး,ကတံးတၢ်တမံပံမံ;မ့ၢ်ခံးဒီး,ကခံးတၢ်တမံပံမံ;မ့ၢ်ဆိကမိဉ်ဒီး,ကဆိကမိဉ်တၢ်တမံပံလီၤ;တၢ်အဝဲန့ဉ်,မ့ၢ်ဝၢ်အစိး,ဒီးဝၢ်ပာ်ဒီး,ပစံးဒ်န့ဉ်လီၤ. Ex. အဒိ, ၵသရဉ်မၤတံဉ်;—ခံးတၢ်အပူၤ,မၤအစိး'မ့ၢ်တံဉ်; 'မၤ'ပာ်တံဉ်.

Remark 1.—The object of a Transitive verb usually follows the verb. but, sometimes it precedes it.

။ဆၢဒိ, ၁. ၵဝၢ်ပာ်နိဉ်အစိး, ညိန့ၢ်အိဉ်ဝဲလၢဝၢ်အလီၢ်ခံ, ဘဉ်ဆဉ်, အိဉ်ခ့ၢ်ကိးတဘျီတဘျီလၢဝၢ်အဂံၢ်မိဉ်တဒိလီၤ. Ex. အဒိ, ၵတံဉ်တဖျၢဉ်အံၤ, မ့ၢ်မဘၤသ့ဉ်ဝဲတဂၤလဲဉ်;—ခံးတၢ်အပူၤ,သ့ဉ်'အစိး'မ့ၢ်တံဉ်.

Remark 2.—A Transitive may have for its object, a whole sentence, or, even a whole paragraph, or chapter.

။ဆၢဒိ, ၂. ၵတုၤတၢ်ကတိၤဒိထံဉ်မ့ၢ်တၢ်လၢဝၢ်မၤဝဲန့ဉ်, အဒိထံဉ်ခဉ်လဲဉ်, ကဲဝၢ်န့ဉ်အစိးလီၤ. Ex. အဒိ, ၵယွၤမၤလိာ်ပှၤ, ခံးဝဲ, အဉ်သုဉ်သုဉ်န့ဉ်တက့ၢ်;—ခံးတၢ်အပူၤ, 'အဉ်သုဉ်သုဉ်န့ဉ်တက့ၢ်,' မ့ၢ်ခံး'အစိး'လီၤ. ၵကွၢ်ကဒီးအဒိလၢလံာ်စိဆ့အပူၤ,မး ၅း ၃, ပာ်လီၤတုၤအခိဉ်န့ဉ်,ကတၢ်ဝဲန့ဉ်,မ့ၢ်ခံး'အစိး'ဒိခိဉ်ဒိခိဉ်လီၤ.

Remark 3.—Sometimes the same verb appears to govern two objectives, one a person, the other, a thing, but, in fact, the person is governed by a Prepositive, understood.

။ဆၢဒိ, ၃. ၵဘဉ်တဘျီတဘျီ, လီၤဂၢ်တၢ်လၢဝၢ်ပာ်နိဉ်ပာ်အစိးခံကလုာ်, ဘဉ်ဆဉ်, တမ့ၢ်ဘဉ်နိဉ်နိဉ်ဒ်န့ဉ်ဘဉ်; မ့ၢ် 'ဝၢ်' ပာ်တကလုာ်, ဒီး 'တြီၤပီစတံာ်' လၢအတအိဉ်ကွဲးဘဉ်တဘျီ, ပာ်အဝဲတကလုာ်လီၤ. ၵမ့ၢ်တမ့ၢ်ဘဉ်ဒီးဝဘဉ်ဒါန့ဉ်ကဒီးဝၢ်န့ဉ်တဘျီကဒီးလီၤ. Ex. အဒိ, ၵပှၤခံးဒီး,လဲၤတဂ့ၢ်; ခံးတၢ်အပူၤ,ခံး'အစိး'မ့ၢ်'လဲၤတဂ့ၢ်;' ၵမ့ၢ်'ဒီး,'တဘျီန့ဉ်,'လၢ,' or 'ဘဉ်' (လၢအတအိဉ်ကွဲးဘဉ်)ပာ်ဒီး. ၵမ့ၢ်တမ့ၢ်ဘဉ်ဒ်န့ဉ်ဒီး,ပဘဉ်ဒါန့ဉ်ကဒီး'ခံး'လၢအကတိၤတၢ်အစိးန့ၢ်;ဒ်အံၤ,ပှၤခံးဒီး,လဲၤတဂ့ၢ်,ခံးဝဲ. ၵအန့ဉ်ဒီး,ခံးအခိဉ်ထံးတဘျီ 'အစိး,'မ့ၢ်'ဒီး,'ခံး,အလီၢ်ခံတဘျီ,'အစိး'မ့ၢ်'လဲၤတဂ့ၢ်'လီၤ.

Remark 4.—Every Verb, simple, or compound, which terminates on a direct object, must be treated as a Transitive verb.

။ဆၢဒိ, ၄, ၵဝၢ်ခံဉ်ပာ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်, ဝၢ်ကဘဉ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်,ကယိာ်ဝၢ်လၢအအိဉ်ဒီး 'အစိး' တမံပံန့ဉ်, မ့ၢ်ဝၢ်ပာ်နိဉ်ခဲလၢာ်လီၤ. Ex. အဒိ, ၵတၢ်ဆါယၢ:—ခံးတၢ်အပူၤ, 'ဆါ' မ့ၢ်ဝၢ်ပာ်နိဉ်,ပာ်ယၢ. ၵယလဲၤတၢ်ဒီးယထံဉ်ဘိဉ်ဆအိဉ်တဂ့ၢ်;—ခံးတၢ်အပူၤ, 'လဲၤ,'မ့ၢ်ဝၢ်ပာ်နိဉ်,ပာ်တၢ်.' Such is Karen idiom.

Remark 5.—A verb is not always transitive which, from its immediate connection with the noun or pronoun following it, appears to be so; because that noun or pronoun is not, in fact, the direct object of the verb.

ဆာမိ, ၅. တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်. ဝါ်မၤအသးဂ်အပၤနီၣ်အသးတၢ်ဆၢ်တၢ် မ့ၢ်တၢ်: မ့ၢ်တြီၤဒီစတံၣ် (လၢအတၢ်အိၣ်ကွဲးတၢ်န့ၣ်) ပၤဝဲလီၤ. Ex. အဒိ, 'ယသးကိၢ်န့ၣ်;—စံးတၢ်အပူၤ, 'ကိၢ်, 'ပၤန့ၣ်တသ့တၢ်. ပတၢ်အန့ၣ် 'လၢ, ' or 'ဒိး' လၢကိၢ်ဒိးန့ၣ်အတၢ်စၢၤ; ဒ်အံၤ, ယသးကိၢ်လၢန့ၣ်, ဒ်ပစံးတၢ်အသး, ယသးကိၢ် လၢန့ၣ်. I am displeased *by* you, or, *by* your means. ယသးကိၢ်ဒိး န့ၣ်, I am displeased *with* you.

Remark 6.—Some verbs admit of being used, either transitively, or intransitively.

အဆာမိ, ၆. ဝါ်တနီၤန့ၣ်တၢ်တၢ်တၢ်. မ့ၢ်ဝါ်တၢ်နီၣ်; တၢ်တၢ်တၢ် တၢ်, မ့ၢ်စ့ၢ်, ဝါ်ပၤနီၣ်လီၤ. Ex. 'အဒိ, 'ယဆါ; စံးတၢ်အပူၤ, 'ဆါ' မ့ၢ်ဝါ် တၢ်နီၣ်. 'တၢ်ဆါယၤ;—စံးတၢ်အပူၤ, 'ဆါ' မ့ၢ်ဝါ်ပၤနီၣ်. Eng. 1st. I am ill; 2nd. something pains me. 'ယသးကိၢ်;—စံးတၢ်အပူၤ, 'ကိၢ်' မ့ၢ်ဝါ်တၢ်နီၣ်; 'တၢ်ကိၢ်ယၤ;—စံးတၢ်အပူၤ, 'ကိၢ်' မ့ၢ်ဝါ်ပၤနီၣ်, ပၤ ယၤ.

RULE 17.—ဝံၣ်တၢ်အထံၣ်, ၁၇.

Combined Verbs.—ဝါ်ကဘဲၣ်.

Compound Verbs may be analyzed, and the parts parsed separately, as in examples following.

ဝါ်ကဘဲၣ်တဖၣ်န့ၣ်, ပကျဲၤကွဲၤအိၣ်တဘီၣ်တဘီၣ်ရၢ်ရၢ်, ဒ်အဒိအဝဲၣ်လၢအဖိလၢ်အံၤအသး, သ့လီၤ.

Remark 1.—In combined verbs of the Causative class, the first part generally governs the second, and the noun (or pronoun) following as taken together. The second part is governed by the said noun or pronoun; as သရၣ်ပျဲလဲၤယၤ;—စံးတၢ်အပူၤ, 'ပျဲ' ပၤလဲၤယၤ; လဲၤ 'အထံး' မ့ၢ်ယၤ. 'ပျဲဒ်အံၤ, ပၤလၢအပျဲဝဲ, မ့ၢ်သရၣ်; ပျဲမန့ၣ်လဲၣ်; ပျဲလဲၤယၤ; ပၤလၢအလဲၤဝဲန့ၣ်, မ့ၢ်ယၤ; ဒ်ပစံးတၢ်အသး, သရၣ်

ပျဲလာယလဲၤ. «ဃွာ်ဟ့ၣ်အိၣ်ပှၤလာတၢ်ညၣ်;—စံးတၢ်အပူၤ, ‘ဃွာ်’ ဟဟ့ၣ်; ‘ဟ့ၣ်’ ဟအိၣ်ပှၤ; ‘ပှၤ’ ဟအိၣ်; ဒိဝစံးတၢ်အသိး, ဃွာ်ဟ့ၣ်လာပအိၣ်တၢ်ညၣ်.

Remark 2.—In combined verbs of the Potential class, the the first verb may, *in some cases*, be said to be governed by the second; *as* ယလဲၤန့ၣ်;—စံးတၢ်အပူၤ,ယန့ၣ်မန့ၣ်လဲၣ်; န့ၣ် ‘လဲၤ’. «ယလဲၤ သ့;—စံးတၢ်, ယသ့မန့ၣ်လဲၣ်; သ့ ‘လဲၤ’. *In others*, the *nom.* in conjunction with the first verb, is *nom.* to the 2nd. *as*, ယလဲၤတၢ်;—စံးတၢ်အပူၤ, မ့ၢ်မန့ၣ်တၢ်ဝဲလဲၣ်; ယလဲၤ. *In others*, the 2nd. is the object of the 1st. «ယတၢ်လဲၤ, စံးတၢ်အပူၤ, ‘ယ’ ဟတၢ်; ‘တၢ်’ ဟလဲၤ. What do I တၢ်? လဲၤ. *In others*, the *nom.* in conjunction with the second verb, is the *nom.* to the first; *as* ယဂ့ၢ်လဲၤ; what is ဂ့ၢ်? ယလဲၤ is ဂ့ၢ်။

Remark 3.—In combined verbs of the Adverbial class, each root is qualified by the one, or ones, immediately succeeding it; *as* in လဲၤထီၣ်; ‘ထီၣ်’ ဘျီက့ၤလဲၤ;—In ချာ်လီၤ; ‘လီၤ’ ဘျီက့ၤချာ်;—In ဝိၣ်ဟီထီၣ်; ‘ဟီ,’ ဘျီက့ၤဝိၣ်; ‘ထီၣ်,’ ဘျီက့ၤဟီ;—In ဝိၣ်ဆာ်ထီၣ်; ‘ဆာ်’ ဘျီက့ၤဝိၣ်; ‘ထီၣ်’ ဘျီက့ၤဆာ်. N. B. Sometimes a *noun* forms a part of the combination, *as* ဝိသးကၢၣ်,—ဝိသးရှုၤ, &c. in which case, ဝိ is a verb သး a *noun* governed by ဝိ; ကၢၣ်မိးရှုၤ are adjectives, qualifying သး. «ဝိသးကၢၣ်,—စံးတၢ်အပူၤ, ‘ဝိ’ မ့ၢ်ဝါၣ်, ဟသး; ‘သး’ မ့ၢ်နီၣ်; ‘ကၢၣ်’ မ့ၢ်အးဇတိၣ်,ဘျီက့ၤသး.

Remark 4.—In combined verbs of the Comparative class: *as* ဒိၣ်န့ၣ်, the first verb, in conjunction with its *nom.* may be considered the nominative to န့ၣ်; *as* ဃွာ်ဒိၣ်န့ၣ်ပှၤ God is great, surpassing us, or God’s greatness surpasses ours; ဃွာ်, *nom.* to ဒိၣ်; ဃွာ်ဒိၣ်, *nom.* to န့ၣ်; န့ၣ် *trans v.* governing ပှၤ. *But*, when the comparison is made by တက့ၢ်, တုၣ် or ကတၢ် they may be treated as adverbs, qualifying the verb before them; *as* တၢ်အိၣ်ဒိၣ်တက့ၢ်; in which တက့ၢ် is an adverb qualifying ဒိၣ်. N. B. in the comparison of Adjectives, (*as* တၢ်အိၣ်ဒိၣ်တက့ၢ်တအိၣ်တၢ်.) တက့ၢ်, &c. are still adverbs qualifying the *adjective* before them. N. B. တုၣ် and ကတၢ် may be treated as verbs, by making the verb and *noun*, preceding, *the subject*. «တက့ၢ် may be treated as a Numeral adjective pronoun, used adverbially, *as* ဒိၣ်တက့ၢ်, somewhat larger, a bit larger.

RULE 18. — ပုံစံတစ်အသပ်, ၁၀.

Combined Verbs. — ဝါဂ်ကလဲဉ်.

Combined verbs may be parsed together, as single verbs, especially when the parts of the compound are not separated from each other.

«ဝါဂ်ကလဲဉ်တဖဉ်, ပလျှောက်ကူး: ဆဲးစိဝါဂ်တကိ: ဗီအသိး, သုဝုဂ် ကီးလိး.

Ex. Of Causative class: — ‘ကိဝတိအကျိအဒ,’ — ‘ဆရဉ်ပျဲလဲယး: — စံးတိအပူ, ‘ပျဲလဲ’ ဝါယး. ပလျှောက်ကူး: — စံးတိအပူ, ‘ဒုဒိဉ်’ ဝါပူ. (N. B. ဒုဒိဉ်, — ဒုဒိဉ်, &c. are ungrammatical.) «တိဒိဉ်ဒိဉ်ပလဲယး: — စံးတိအပူ, မိဉ်အိ. ‘အထံး’ မှိတိ: ‘အစိး’ မှိယး.

Ex. Of the Potential class: — ‘တုဉ်ရှု’ အကျိအဒ,’ — ‘ယလဲးန့ဂ်, စံးတိအပူ, ‘ယလဲး’ မှိဝါဂ်: ‘အထံး’ မှိယ. «ပျဲလဲး’ ဝါယး: — စံးတိအပူ, ‘ကွဲး’ မှိဝါဂ်: ‘အထံး’ မှိယး: ‘အစိး’ မှိယ. «နတုဉ်လဲး: — စံးတိအပူ, ‘တုဉ်လဲး’ မှိဝါဂ်: ‘အထံး’ မှိယ. «ယလဲး’ ဝါယး: — စံးတိအပူ, ‘ယလဲး’ မှိဝါဂ်: ‘အထံး’ မှိယ. «ဝါလဲး’ ဝါယး, — ‘တြာ’ ဝါယး: — စံးတိအပူ, ‘ဝါလဲး’ မှိဝါဂ်: ‘အထံး’ မှိယ. «ကွဲး’ ဉ်တိအထံဉ်, ၁၀. ဆါဒိ, ၄.

Ex. Of the Adverbial class: — ‘အရွာဂ်’ အကျိအဒ,’ — ‘ပူတူဂ် လိယး: — စံးတိအပူ, ‘တူဂ်လိ’ မှိဝါဂ်: ‘အထံး’ မှိယး: ‘အစိး’ မှိယ.

«ပူလဲး’ ကွဲး’ ဝါယး: — စံးတိအပူ, ‘လဲး’ မှိဝါဂ်: ‘အထံး’ မှိယး: ‘အစိး’ မှိတိ: ‘လိ’ မှိအဒဝါဂ်, ‘လျှောက်ကူး. ‘သရဉ်’ ဝိဉ်ဆါထာဉ်ကွဲး’ ဝါယး: စံးတိအပူ, ‘ဝိဉ်ဆါထာဉ်’ မှိဝါဂ်: ‘အထံး’ မှိယး: ‘အစိး’ မှိယး: ‘ကွဲး’ မှိအဒဝါဂ်, ‘တူဆါထာဉ်. «ဟူလိ’ ဝါယး: — စံးတိအပူ, ‘လိ’ မှိဝါဂ်: ‘အထံး’ မှိယ. «ပူဟး’ ထီဉ်ဆူဉ်: — စံးတိအပူ, ‘ဟး’ ထီဉ် မှိဝါဂ်: ‘အထံး’ မှိယ.

Ex. Of the Comparative class: — ‘ကပဂ်’ ဝါယး အကျိအဒ,’ — «နဂ်’ ဝါယး ဆူဉ်န့ဂ်’ ဝါယး: — စံးတိအပူ, ‘ဆူဉ်န့ဂ်’ မှိဝါဂ်: ‘အထံး’ မှိဂ်’ ဝါယး: ‘အစိး’ မှိယ. «နဟံဉ်’ ဆဲး’ ဝါယး ထီဉ်တကူး: — စံးတိအပူ, ‘ဆဲး’ မှိဝါဂ်: ‘အထံး’ မှိယး: ‘အစိး’ မှိယး: ‘တကူး’ မှိအရွာဂ်’ ဝါယး, ‘တကူး’ မှိအရွာဂ်’ ဝါယး, ‘တကူး’ မှိအရွာဂ်’ ဝါယး. «ယူဒိဉ်’ တုဉ်: — စံးတိအပူ, ‘ဒိဉ်’ တုဉ်’ မှိဝါဂ်: ‘အထံး’ မှိယ. «ဟံဉ်’ န့ဂ်’ မှိအဒိဉ်’ တကူး: — စံးတိအပူ, ‘ဒိဉ်’ တကူး’ မှိဝါဂ်: ‘အထံး’ မှိယ. See also Remark 4, under Rule 14.

RULE 19.—စံတင်အထံတော်, ၁၉.

Adverbs.—အဒဝါဂါ.

Adverbs qualify *Verbs Adjectives*, or other *Adverbs*.

«အဒဝါဂါတဖၣ် ဘျီကွၢ်ဝါဂါ, ဒီးအဒဝါဂါ, ဒီးအဒဝါဂါသကိး အဒဝါဂါသီ.

Ex. ပှၢ်န့ၣ်လဲၤဆူၣ်ဆူၣ်, ယမိၣ်အခဲတချးဘၣ်;—ခဲးတၢ်အပူၤ, ‘ဆူၣ်ဆူၣ်’ ဘျီကွၢ်လဲၤ. «ယထံၣ်ကသ့ၣ်သူယုၢ်ကလၢ်တဂ့.

Remark 1.—The usual position of an adverb in a sentence, is immediately after the word which it qualifies; but this position may be disturbed by the intervention of an objective, in case of transitive verbs, or an emphatic pronoun, in case of intransitive verbs.

«ဆၢမိ, ၁. «အဒဝါဂါညီၣ်န့ၣ်အိၣ်ဘူၣ်ဒီးဝါဂါလၢအဘျီကွၢ်ဝါဂါ; ဘၣ်ဆၣ်, တၢ်ကတိၤအဂၢၤအိၣ်တဘျီတဘျီလၢ ‘အဘၣ်ခါ’ ဒီး ‘အဘျီကွၢ်တၢ်’ အဘၣ်ခါန့ၣ်လီၤ.

Ex. အဒိ, «သရၣ်သိၣ်ကွၢ်သီကွၢ်ပှၢ်လၢယွၤအကလုာ်ကထိကစီဖိလီၤ;—ခဲးတၢ်အပူၤ, ‘ကစီဖိ’ ဘျီကွၢ်သိၣ်ကွၢ်သီကွၢ်. «ယလဲၤဒၣ်ယသးကယိကယိ;—ခဲးတၢ်အပူၤ, ‘ကယိကယိ’ ဘျီကွၢ်လဲၤ. «လဲၤသုၣ်ဆူၣ်ဆူၣ်တက့ၢ်;—ခဲးတၢ်အပူၤ, ‘ဆူၣ်ဆူၣ်’ ဘျီကွၢ်လဲၤ. For other examples; see Adverbs in Part 2nd.

Remark 2.—A few Adverbs, particularly adverbs of time, have their place at the beginning of a sentence, as သလိၣ်, တချး, တုၤ, &c.

«ဆၢမိ, ၂. «အဒဝါဂါလၢအဘျီကွၢ်တၢ်ဘၣ်ဒီးအဒဝါဂါအခါတနီၤ, အိၣ်အလီၤလၢကတိၤတၢ်အိၣ်အိၣ်သးဘဒိလီၤ. Ex. အဒိ, «တချးန့ၣ်လဲၤ;—တုၤန့ၣ်လဲၤ;—သလိၣ်န့ၣ်လဲၤ;—ခဲးတၢ်အပူၤ, တချး, တုၤ, သလိၣ်, ဘျီကွၢ်လဲၤ.

RULE 20.—စံတင်အထံတော်, ၂၀.

Prepositives.—ပြီၤပိၣ်တံၣ်.

A prepositive shows the relation between a verb, and a noun, or pronoun.

ပြီၤဝီၤစတံာ်န့ၣ်ကျိးဝါၣ်ဒီးနီၣ် (or ပြီၤနီၣ်,) အဆါ, ဒီးဒူးန့ၣ်
လာအဘၣ်ဃးလိာ်အသးဒ်အံၤဒ်န့ၣ်အဝါၣ်လီၤ.

Ex. အဒိ, «ယကလဲၤဆူဝါပူၤ;—စံးတၢ်အပူၤ, ‘ဆူ’ ကျိးလဲၤဒီးဝါၣ်ပူၤအ
ဆါ.

«ပြီၤဝီၤစတံာ်ဒူးန့ၣ်လာဝါၣ်ဒီးနီၣ်တၢ်ဃးလိာ်အသးဒ်အံၤဒ်န့ၣ်အဝါၣ်လီၤ, ကွၢ်အဒိတ
စံၤအံၤ, စံးဝဲ, ‘ယမၤလာယဟံၣ်ပူၤ, ‘ဒီးဗျါလာအမၤတၢ်အလီၤ, မ့ၢ်ဟံၣ်ပူၤ; ‘လာ,’
မ့ၢ်တအိၣ်တၢ်ဒီးစံးယမၤယဟံၣ်ပူၤန့ၣ်, ပနာ်ကဟံၣ်လာ အဟံၣ်ပူၤတအိၣ်တၢ်ဒီး
မၤဝဲဒ်သီးအပူၤကအိၣ်တၢ်ဒ်ဝဲလီၤ.

RULE 21.—စံၣ်တၢ်အဆံၣ်, ၂၁.

Prepositives.—ပြီၤဝီၤစတံာ်ပၤတၢ်.

Prepositives govern nouns and pronouns in the objective
case; i. e. the nouns and pronouns, whose relations to a verb
are pointed out by them.

«ပြီၤဝီၤစတံာ်တဖၣ်ပၤနီၣ်ဒီးပြီၤနီၣ်လာ အကျိးအဆါဒီးဝါၣ်အ
ဆါန့ၣ်လီၤ.

Ex. «အဒိ, «သရၣ်ဖဲထီၣ်လာဝါၣ်;—စံးတၢ်အပူၤ, ‘လာ’ ပၤဝါၣ်. «န
ဗဲၣ်အိၣ်ဖဲအံၤ;—စံးတၢ်အပူၤ, ‘ဖဲ’ ပၤအံၤ. (အံၤ, စံးတၢ်အံၤ, ပနာ်ကဟံၣ်လာ ‘အလီၤ
အံၤ.’) «ယလဲၤတုၤမ့ၢ်ထူၣ်;—စံးတၢ်အပူၤ, ‘တုၤ’ ပၤမ့ၢ်ထူၣ်; မ့ၢ်အဝါၣ်ဒ်လဲၣ်;
ကျိးလဲၤ, ဒီးမ့ၢ်ထူၣ်အဆါလီၤ. «ယလဲၤဒီးယမၤ, ဒီးယမိတဂၤ, ဒီးယလံၤတဂၤ,
ဒီးယမိဒိၣ်ခံၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ;—စံးတၢ်အပူၤ, ‘ဒီး’ ပၤမၤ, ပၤမိ, ပၤလံၤ, ပၤ
မိဒိၣ်.

Remark 1.—In asking questions, frequently the Prepositive
only is expressed, the noun being understood;—

ဆၢမိ, ၁. «ဘၣ်တဘျီတဘျီ, တုၤပသံကွၢ်တၢ် ဘၣ်ဃးဒီးလီၤန့ၣ်, ပတမၤ
ဘၣ်ဒီးနီၣ်တၢ်, မၤလဲၤပြီၤဝီၤစတံာ်ဖိၤလီၤ; Ex. «အဒိ, «န့ၣ်လဲၤလဲၣ်;—န့ၣ်လဲၤ
ဆူလဲၣ်;—န့ၣ်အိၣ်ဖဲလဲၣ်;—စံးတၢ်အပူၤ, ပဒၢန့ၣ်ကွၢ် ‘လီၤ,’ ဒ်အံၤ, န့ၣ်လဲၤအလီၤလာ
လဲၣ်;—န့ၣ်လဲၤအလီၤဆူလဲၣ်;—န့ၣ်အိၣ်အလီၤဖဲလဲၣ်. Here observe, in asking
questions about place or time the Prepositive is placed after the
noun which it governs. «ကွၢ်ကွၢ်, တုၤပသံကွၢ်တၢ် ဘၣ်ဃးဒီး ‘လီၤ’ မ့ၢ်ဂ့ၤ,
ဘၣ်ဃးဒီး, အခုအခါ’ မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပြီၤဝီၤစတံာ်အိၣ်လဲၤနီၣ်အလီၤခံၤတဒိ.

Remark 2.—Before nouns of time and distance, the Preposi-
tive is often understood, though not expressed.

«ဆာဖိ, ၂. «တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်, လၢပစံးတၢ်တၢ်တၢ်တၢ် 'အခူအခါ' မ့ၢ်ဂ့ၤ,
တၢ်တၢ်တၢ်တၢ် 'ယံၤတၢ်' မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပြုၤဖိစဟံၣ်အိၣ်လၢထဲၣ်ဝဲလၢပစံးတၢ်အပူၤလီၤ. Ex.
အဒိ, «ယကလဲၤခဲၣ်ဝဲၤ;—စံးတၢ်အပူၤ, 'လၢ' အိၣ်လီၤထဲၣ်; မိးပတၢ်ကျဲၤကျဲၤ
'လၢ' လၢခဲၣ်ဝဲၤအခါခိၣ်, ဖိအံၤ, ယကလဲၤ 'လၢ' ခဲၣ်ဝဲၤ. «ယလဲၤတတီၤလဲၤ, ဖိပ
စံးတၢ်အသိး, ယလဲၤ 'လၢ' တတီၤလဲၤ. «ယလဲၤထဲၣ်တတီၤလဲၤ, ဖိပစံးတၢ်အ
သိး, ယလဲၤထဲၣ် 'လၢ' တတီၤလဲၤ.

RULE 22.—စံၣ်တၢ်အထံၣ်, ၂၂.

Conjunctives.—ကယၢ်တံၣ်.

Conjunctives connect nouns with nouns, (or pronouns,) verbs
with verbs, sentences with sentences, &c. and show some relation
between them.

«ကယၢ်တံၣ်တဖၣ်, ကျိးန့ၣ် (or ပြုၤန့ၣ်) မိးန့ၣ်သကိးန့ၣ်,
မိးဝၢ်ယကိးဝၢ်, မိးတၢ်ကတိၤအထံၣ်သကိးထံၣ်, အဆၢ, မိးဒူး
န့ၣ်လၢအဘၣ်ပးထီၣ်အသးဒ်အံၤဒ်န့ၣ်အဂ့ၢ်လီၤ.

Ex. «အဒိ, «ပံၤယီၤ, မိးယီၤ, မိးကိၤလၢလူၤသ့ၣ်တဖၣ်တၢ်တၢ်ဝဲၤ;—စံး
တၢ်အပူၤ, 'မိး' ကျိးပံၤယီၤ, ယီၤ, ကိၤလၢလူၤ, အဆၢမိးန့ၣ်ဗျီတၢ်လၢအဘိတၢ်ဂီၤ
ထၢကလုၣ်လၢလီၤ. «သရၣ်မိးယၢ်ခဲၣ်ဝဲၤလဲၤဆူကတူၣ်;—စံးတၢ်အပူၤ, 'မိး,'
ကျိးသရၣ်, ယၢ်, အဆၢ, မိးန့ၣ်ဗျီတၢ်လၢပုၤလဲၤဝဲန့ၣ်ပွဲၤခဲၣ်ဝဲၤ. «လၢမိးန့ၣ်ပ
ကဲထံၣ်အပျဲၤအဘိၣ်လံး;—စံးတၢ်အပူၤ, 'မိး' ကျိးယၢ်, န့ၣ်, အဆၢ, မိးန့ၣ်ဗျီတၢ်လၢ
ပကဲအပျဲၤအဘိၣ်ခဲၣ်ဝဲၤလၢလီၤ. «မိးအတၢ်မၤမၤကမၤပုၤအဖိအမိသတးမိးတၢ်
တၢ်ဟီထီၣ်ကွဲၣ်ဒိး;—စံးတၢ်အပူၤ, 'သတးမိး,' ကျိးတၢ်ကတိၤခဲထံၣ်အဆၢ, မိး
န့ၣ်ဗျီတၢ်လၢ အတၢ်ဟီထီၣ်ကွဲၣ် 'အဂ့ၢ်,' မ့ၢ်လၢအမၤကမၤပုၤ အဖိအမိအစီ
လီၤ. «န့ၣ်ဒုၣ်န့ၣ်တၢ်အခိၣ်တလီၤ, ငုၤကတိၤကတံၣ်ကတံၣ်တၢ်စ့ၢ်ကိးလီၤ;—စံး
တၢ်အပူၤ, 'အခိၣ်တလီၤ' ကျိးတၢ်ကတိၤခဲထံၣ်အဆၢ, မိးန့ၣ်ဗျီတၢ်လၢအမၤက
မၤပုၤတၢ်န့ၣ်တဖၣ်ထဲၣ်အယုၣ်တၢ်န့ၣ်တၢ်, မ့ၢ်စ့ၢ်ကိးလၢအကတံၣ်ကတံၣ်တၢ်.
«လဲၤတဂ့ၤ, န့ၣ်လဲၤမိးယကတီၤန့ၣ်;—စံးတၢ်အပူၤ, 'မ့ၢ်—မိး' ကျိးတၢ်ကတိၤခဲ
ထံၣ်အဆၢ, မိးန့ၣ်ဗျီတၢ်လၢပုၤန့ၣ်, တုၤအလဲၤယပုၤတၢ်, ကတၢ်တၢ်လၢအလဲၤ
တၢ်အစီ. «န့ၣ်ဘၣ်မၤလိလံၣ်ဒ်သးန့ၣ်ကတၢ်န့ၣ်ကတၢ်လိၣ်တၢ်;—စံးတၢ်အပူၤ,

‘ဒ်ဆိး’ ကျိး ဘင်ကလိခံလိပ်အဆာ၊ မီးနဲဒ်ဗျါတင်လာအကမလိပ်အဂ္ဂါ၊ ဗွါလာ
အနာကမာတင်အဂ္ဂါလိ။

‘လာ’ is sometimes used to connect a *Transitive* verb with its
objective, as လထံပုံ ‘လာ’ ကတိတတုပ္ပံ. ‘တုယုဒ်ဗျါနုဂ်ဗျါ’ ‘လာ’ မီးယိ
တင်လိတင်လာစိပူ. What did Jesus hear? *that* John was cast
into prison. ‘တုလာအစံ’ ‘လာ’ သါအိန်လာတင်ကပိအကျိ. What
does he say? *that* he is in the light. တင်တတျိတတျိ ‘လာ’ ကျိးဝါးဝါ
နိန်. မီးအပာတင်အဆာ. စိခစိတင်အသိး, ဝါးဝါနိန်မီးအမီးအဆာ. ကျိအဒိလာခံ
ထံပုံသာထံပုံအိန်လာအမိမိန်အံတက့. ‘လာ’ is understood before လာ.

‘တဲ၊’ is sometimes used instead of လာ.

‘တဲ၊’ မီးအသးဒ် ‘လာ’ အသိးတတျိတတျိလိ။ ‘တု၊’ ‘တဲ၊’ မီးအသးဒ်နိန်, ပကီး
အိလာကတင်တင်ဟိတကပလိ။ ‘အဒိယဲဝဲဒ်အံ၊—တင်ဆါ ‘တဲ၊’ ယါတ
တားအံမီးနုမာမီးစမတင်လဲပိ.

‘မ္မာ’ မီးဒီး ‘တဲ၊’ မီး ‘လာ,’ ဝိဘိလာဒ်မီးအကျူးတတိန်တင်, ကွံင်တုင်တဲ၊ : ဒ်အံ၊,
“ပှါတဂါအိန်တဲ၊လာသရုဒ်မီးမးအဂါထံး.” ကွံင်တုင်တဲ၊ : မီးလာအဒိန်လာ
သရုဒ်မီးမးအဂါထံး, ဒီးလင်အသးလိ။

Many of the Conjunctions are incomplete Phrases, which are
thrown in between sentences and paragraphs to show their
dependencies and relations in regard to each other.

**RULE 23.—စံပုံတင်အထံပုံ, ၂၃.
Interjectives.—အံပုံတယူးတံပုံ.**

Interjectives are used only to indicate some passion, or emo-
tion, felt by the speaker or writer.

‘အံပုံ’ တ... တံပုံတဖန် (တပာဘန်တင်ဘန်, တဘန်တင်ပာအိ
ဘန်, တဘျိ... တင်ဘန်, တကျိးဘန်တင်အဆာဘန်, နှင်သက့) အ
ဘျူးအိန်ဝဲလာအနူးဗျါထံပုံတင်လာပှါကတိတင်, ပှါကွဲးတင်တ
ဂါ, အသးဝဲလိပ်ဝဲဒ်အံဒ်နုအဂ္ဂါလိ။

RULE 24.—စံပုံတင်အထံပုံ, ၂၄.

Termination of Sentences.—ကျိင်သိတင်ကတိအမီးနု.

Sentences or Periods are closed by the use of an appropriate
Particle.

«တူပကတိတော်လျာ်အခးဒီး, ပကျိင်လီအစိးနီလာပဂ်တကၢ, ဝဲအကြားအတၢ်တဘိဘိန့ၣ်လီၤ.

Sentences in the *Positive affirmative* form, mostly terminate with လီၤ or လံၤ.

Negative do. with တၢ်.

Sentences in the *Prec. and Imp. affirmative* form, terminate with တက့ၢ်.

Negative do. do. with တဂ့ၤ.

Sentences in the *Interrogative, affirmative*, terminate with ဒါ or လဲၣ်.

Negative do. with do.

Remark; တက့ၢ်, both as a *Precative and Comparative Particle*, is the *Numeral Adjective, Pronoun*, signifying *a little, some degree*.

လီၤ, signifies a cadence, a falling of the voice.

လံၤ, finished, done.

တဂ့ၤ, not good, improper.

တၢ် hit, be to the point, correct, attain.

Mode of Analyzing Sentences.

ဟ့ၣ်အနုၤလစံၣ်အဒိ.

«သလိပ်ပကျဲကတိတော်ကတိတဘိဘိန့ၣ်, ဂ့ၤလာပနီၤဖးလိပ်စံးတၢ်အဒ့, အထံၣ်, အတီၤ, အယုၢ်တဖၣ်အဆၢဒိအိၣ်ဖျါလၢအဖိလိပ်စံးအသိး.

Mat. 12; 1, 2. «မး ၁၂: ၁, ၂. စံးဝဲ, “ဝဲအကတိၢ်န့ၣ်, ယုၣ်ရှူးလဲၤစိစံၣ်ဒါပွဲၤဒါလၢမုၢ်အိၣ်ဘျးအနံၤ, ဒီးအပျဲၢ်အဘိၣ်တဖၣ်, တၢ်သၣ်ဝံၤအသး, ဒီးစံးဘုအဝဲၤန့ၣ်, ဒီးအိၣ်ဝဲလီၤ. «ဒီးပွၤဖၢရံၤရှဲသ့ၣ်တဖၣ်ထံၣ်ဝဲ, ဒီးစံးအီၤ, ကွၢ်ကွၢ်, တၢ်တဂ့ၤမၤဘၣ်လၢမုၢ်အိၣ်ဘျးအနံၤအံၤ, နပျဲၢ်နဘိၣ်မၤမးလဲၣ်.”

«လိပ်စံးတၢ်အံၤဖျိလိပ်‘တယုၢ်’လီၤ.

«လိပ်တယုၢ်အံၤအိၣ်ဖိး‘အတီၤ’ခံတီၤလီၤ.

«အိၣ်ဝဲလိပ်တတီၤစံးဝဲ, “ဝဲအကတိၢ်န့ၣ်, ယုၣ်ရှူးလဲၤစိစံၣ်ဒါပွဲၤဒါလၢ

ပုဂံအိဂ်ဘွဲးအနံး; မီးအပျှါအဘိဂ်တဖဂ်,တၢ်သဂ်ဝံးအသး, မီးဒဲးဘုအစဲၤ,မီးအိဂ်
ဝဲလီၤ.”

။အလီၢ်ခံတထီၤစံးဝဲ, “မီးပုၤဖၤဂျၢ်သ့ၣ်တဖဂ်ထံၣ်ဝဲ,မီးစံးအိၤ,ကွၢ်
ကွၢ်,တၢ်တဂ့ၤမၤတၢ်လၢမုၢ်အိဂ်ဘွဲးအနံးအံၤ,န့ၣ်န့ၣ်န့ၣ်မၤမးလဲၣ်.”

။တၢ်မၤအသးလၢအစံးလၢအလီၢ်ခံတထီၤန့ၣ်, မ့ၢ်ဝဲလၢတၢ်မၤအသးလၢအစံး
လၢအခိၣ်ထံးတထီၤအခါလီၤ; အန့ၣ်မီးကိးခိၣ်တီၤအဆၢလၢ‘မီး’လီၤ.

။အထံၣ်အဂ့ၢ်.

။အခိၣ်ထံးတထီၤအိဂ်မီး‘အထံၣ်လျီၢ်ထံၣ်’လီၤ.

။၁. တထံၣ်စံးဝဲ,“ဖဲအကတီၢ်န့ၣ်, ယၣ်ရှုးလဲၤခိၣ်ဖိၤပွဲၤဖိၤလၢမုၢ်အိဂ်ဘွဲးအ
နံၤ.” ။စံးတၢ်အံၤ,မ့ၢ်တထံၣ်ဒီး,ဤဝဲဒ်လဲၣ်; ဤဝဲလၢအအိဂ်မီး ‘အထံး’တမံၤ
စိ,အိဂ်မီး ‘အဖြးဒက့ၣ်’ တဘိဝဲလီၤ. ‘အထံး’မ့ၢ် “သ့ၣ်ရှုး” ‘အဖြးဒက့ၣ်’မ့ၢ်
“လဲၤခိ.” အိဂ်ခွၢ်ကိးမီး‘အမိး’စၢၢ်ဆၢတမံၤခါ: ‘အမိး’မ့ၢ် ‘စံၣ်ဖိၤပွဲၤဖိ.’ လီၤ.

။၂. တထံၣ်န့ၣ်,စံးဝဲ,“အပျှါအဘိဂ်တဖဂ်—ဒဲးဘုအစဲၤ.” ‘အထံး’မ့ၢ် ‘အ
ပျှါအဘိဂ်တဖဂ်:’ ‘အဖြးဒက့ၣ်’မ့ၢ် ‘ဒီး:’ ‘အမိး’မ့ၢ် ‘ဘုအစဲၤ’လီၤ.

။၃. တထံၣ်စံးဝဲ,“တၢ်သဂ်ဝံးအသး.” ‘အထံး’မ့ၢ် ‘တၢ်:’ ‘အဖြးဒက့ၣ်’မ့ၢ်
‘သဂ်ဝံး:’ ‘အမိး’မ့ၢ် ‘အသး’လီၤ.

။၄. တထံၣ်စံးဝဲ,“အိဂ်ဝဲလီၤ.” ‘အထံး’မ့ၢ် ‘အပျှါအဘိဂ်:’ ‘အဖြးဒက့ၣ်’မ့ၢ်
‘အိဂ်:’ ‘အမိး’မ့ၢ် ‘ဘုစဲၤ.

။ကွၢ်ကွၢ်, ဂထံၣ်တထံၣ်န့ၣ်,မ့ၢ် ‘ပရုၣ်သစံၣ်’ လီၤ. (ပရုၣ်သစံၣ်အဂ့ၢ်, ကွၢ်
လၢလံာ်တြိဂ်မာ်အံၤအဘျဲးပၤ, ၂၂ တက့ၢ်.) တထံၣ်အံၤဒုးန့ၣ်တၢ်လၢအပျှါအ
အဘိဂ်ဒဲးဘုစဲၤအဂ့ၢ်လီၤ. ဒဲးအိဂ်ဝဲလၢတၢ်သဂ်ဝံးအသးအခါလီၤ.

။အဒုအဂ့ၢ်.

။အထံၣ်လၢအဖိခိၣ်တဖဂ်အကျါ,၁,တထံၣ်န့ၣ်အိဂ်မီး‘အဒု’ခိၣ်လီၤ.

။၁. တဒုစံးဝဲ,“ဖဲအကတီၢ်န့ၣ်.” စံးတၢ်အံၤ,ကိးလၢအဒု,မ့ၢ်အဂ့ၢ်ခိၣ်လဲၣ်; မ့ၢ်
လၢ‘အထံး’တအိဂ်, ‘အဖြးဒက့ၣ်’တအိဂ်တဂ်အခါလီၤ. တၢ်ကတီၢ်တဒုအံၤမ့ၢ်
‘အဒုဝၢၢ်ခိၣ်’လီၤ. မီးဘျီကွၢ် ‘လဲၤခိ;’ ဘျီကွၢ်ဝဲဒ်လဲၣ်;န့ၣ်ဤ ‘လဲၤခိ’အဆၢအ
ကတီၢ်လၢအမ့ၢ်အဆၢအကတီၢ်လၢယုၣ်ရှုး ကိးပုၤလၢတၢ်ဘွဲးအသး တဖဂ်ဆူအ
အိဂ်,စံးဝဲလၢအဖိခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

။၂. တဒု,စံးဝဲ,“လၢမုၢ်အိဂ်ဘွဲးအနံး;”—စံးတၢ်အံၤ,မ့ၢ်ခွၢ်ကိး‘အဒုဝၢၢ်ခိၣ်’
လီၤ;ဘျီကွၢ်ကိး ‘လဲၤခိ,’ န့ၣ်ဤတၢ်လၢယုၣ်ရှုးမီးအပျှါအဘိဂ်လဲၤခိတၢ်အဆၢ
အကတီၢ်မ့ၢ် ‘မုၢ်အိဂ်ဘွဲးအနံး’လီၤ. ဘျီကွၢ်ကိး ‘လဲၤခိ’ တၢ်အဆၢအကတီၢ်လၢ

“မုၢ်ဒိၣ်ဘျးအနံၤ” အဂ့ၢ်ဒိၣ်လဲၣ်; မ့ၢ်ဒိၣ်သးပှၤမးရံၤၤၤ ပယိၣ်တီၤလၢမန့ၤလဲၣ်န့ၣ်, အဂ့ၢ်ကမ့ၢ်ဝဲလီၤ.

“အထံၣ်လၢအပျဲၤလီၣ်ခံထံၣ်တထံၣ်န့ၣ် ‘အဒ္ဒ’ တဒိၣ်တၢ်, ဒိၣ်ထဲ‘အထံၣ်မိၢ် ပှၤဖါန့ၣ်လီၤ. ‘မိးတပျဲၤလီၣ်သးထံၣ်တထံၣ်, မ့ၢ်ဂ့ၤ,လိၣ်ထံၣ်တထံၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ‘အဒ္ဒ’ တဒိၣ်ခွၢ်ကိးတၢ်.

“တထံၣ်, ဒီးတထံၣ် ကျိးအဆၢအဂ့ၢ်.

“အထံၣ်လိၣ်ထံၣ်ညါအံၤတၢ်ဘၣ်ဃးဒိၣ်အသးတထံၣ်ဖိးတထံၣ်, အထံၣ်ဖိးတထံၣ် မိးကျိးအဆၢစ့ၣ်စ့ၣ်လၢ‘ဖိး’လီၤ. ဖိးအံၤမ့ၢ်‘ကယၢ်တၢ်’.

“ခံတီၤတတီၤအဂ့ၢ်.

“အတီၤလၢအပျဲၤလီၣ်ခံတီၤတတီၤန့ၣ်ခဲးဝဲ, “ပှၤမးရံၤၤၤသ့ၣ်တဖၣ်ထံၣ်တၢ်ဝဲ, မိးခံးအိၤ, ကွၢ်ကွၢ်, တၢ်တဂ့ၤမးတၢ်လၢမုၢ်ဒိၣ်ဘျးအနံၤအံၤ. န့ၣ်ညါန့ၣ်ဒိၣ်မးမး လဲၣ်.” “တတီၤအံၤဒိၣ်မိးအထံၣ်သးထံၣ်န့ၣ်လီၤ.

“အထံၣ်, ၁, တထံၣ်ခဲးဝဲ, “ပှၤမးရံၤၤၤသ့ၣ်တဖၣ်ထံၣ်တၢ်ဝဲ.” လၢတထံၣ်အံၤအပူၤ, ‘အဒ္ဒ’ တဒိၣ်တၢ်. ဒိၣ်ထဲအထံၣ်မိၢ်ပှၤလီၤ. ‘အထံး’ မ့ၢ် ‘ပှၤမးရံၤၤၤသ့ၣ်တဖၣ်’; ‘အပြဲၤဒက့ၣ်’ မ့ၢ် ‘ထံၣ်တၢ်’; ‘အမိး’ မ့ၢ်တၢ်ဒိၣ်ကွဲးလၢအဖိခိၣ်; မ့ၢ်ဒိၣ်အံၤ, “ထံၣ်” မန့ၤလဲၣ်; ထံၣ်လၢ “အပျဲၤလီၣ်ဒိၣ်ဒဲးတုအစဲးဖိး ဒိၣ်ဝဲ.” (ကွၢ်ခံၣ်တၢ်အထံၣ်, ၆; အဆၢမိ, ၂.)

“အထံၣ်, ၂, တထံၣ်ခဲးဝဲ, “ခဲးအိၤ.” လၢတထံၣ်အံၤအပူၤ, ‘အဒ္ဒ’ တဒိၣ်ခွၢ် ကိးတၢ်. “မိး’ ကျိး ‘ခဲး’ မိး ‘ပှၤမးရံၤၤၤသ့ၣ်တဖၣ်’ အဆၢသတးဖိး ‘ခဲး’ မ့ၢ် ‘ပှၤမးရံၤၤၤသ့ၣ်တဖၣ်’ ‘အပြဲၤဒက့ၣ်’ လီၤ; ‘ခဲး’ မိး ‘မ့ၢ်’ “အိၤ.” ဒ်ပဲးတၢ်အထံး, မ့ၢ် ‘သ့ၣ်ညါ’ လီၤ. ‘အိၤ’ မ့ၢ်ခဲးအမိးစၢၢ်ဆၢ, မိး “တၢ်တဂ့ၤမးတၢ်လၢမုၢ်ဒိၣ်ဘျးအနံၤန့ၣ်ညါန့ၣ်ဒိၣ်မးမးလဲၣ်,” ခဲးတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ခဲး, ‘အမိးဒ့ၣ်’ လီၤ. (ကွၢ်ခံၣ်တၢ်အထံၣ်, ၆, တက့ၢ်.)

“အထံၣ်, ၃, တထံၣ်ခဲးဝဲ, “တၢ်တဂ့ၤမးတၢ်လၢမုၢ်ဒိၣ်ဘျးအနံၤအံၤ, န့ၣ်ညါန့ၣ်ဒိၣ် မး.” “တၢ်တထံၣ်အံၤ ‘အထံး’ မ့ၢ် ‘န့ၣ်ညါန့ၣ်ဒိၣ်,’ ‘အပြဲၤဒက့ၣ်’ မ့ၢ် ‘မး’ ‘အမိး’ မ့ၢ် ‘တၢ်.” “‘တဂ့ၤမးတၢ်,’ ‘ခဲးတၢ်’ မ့ၢ် ‘အဒ္ဒ’ အဆၢပာ်” မိးဒိၣ်ကွဲး ‘တၢ်’ လီၤ. “‘လၢမုၢ်ဒိၣ်ဘျးအနံၤ,’ ‘ခဲးတၢ်’ မ့ၢ် ‘အဒ္ဒ’ အဒ္ဒအဒ္ဒ ‘မိး’ ဒိၣ်ကွဲး, ‘တဂ့ၤမး တၢ်’ လီၤ. မ့ၢ်အဂ့ၢ်ဒိၣ်လဲၣ်. မိၣ်ခဲးအသးလၢအတဂ့ၤဒဲးဒိၣ်တၢ်လၢမုၢ် ဒိၣ်ဘျးအနံၤန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်တဒိၣ်ကွဲးအတၢ်ကတိၤဖိန့ၣ်တၢ်ဖိး, ပှၤကဆိကခိၣ်လၢအစံးလၢအတဂ့ၤဒဲးဒိၣ် တုစဲးနီတဒိၣ်လ့ၤတက့ၤတၢ်လီၤ.

“ကွၢ်ကွၢ်, တၢ်ကတိၤအထံၣ်မိၢ်ပှၤန့ၣ်ဒိၣ်မိး ‘အထံး,’ ဒိၣ်မိး ‘အပြဲၤဒက့ၣ်,’ မိး တနီၤဒိၣ်မိး ‘အမိး’ လီၤ. မိး, တၢ်ကတိၤအဒ္ဒ, လၢအတၢ်ဃးဖိးအထံၣ် မိၢ်ပှၤတဖၣ်

န့ၣ်ဘျီကုၤအထံၣ်မိၢ်ပှၢ်အထံၣ်တနီၤ, ဘျီကုၤအမြးအကွပ်တနီၤ, ဘျီကုၤအမိးတနီၤ, မိးကျိးတၢ်အဆၢတနီၤစ့ၢ်ကိလီၤ.

Mode of Parsing.

«ပကျဲၤကုၤပှၤကညိအတၢ်ကတိၤၤၤအံၤၤၤန့ၣ်အဒိအလဲၤ.

Hymn 372. လံာ်သးၣ်ဒုၣ်အခိၣ် ၃၂၂.

«ဆၢမိ, ၁. «တၢ်သၢတၢ်သံဒိၣ်ကိးပှၤ, ပတၢ်လဲၤမိးခိၣ်ပိးမး;
«တုၤတၢ်သံဒိၣ်မဲၤကိးက့ၤ, ပတလဲၤ, ပတခိၣ်တသ့.

«ဝံးဘၢန့ၣ်, ပမၤစၢၢ်ဆၢကုၤအိၤၤၤအံၤ, —တၢ်သၢတၢ်သံဒိၣ်
မ့ၢ်ဟဲကိးပှၤမိးပတၢ်လဲၤမိးခိၣ်မိးမးသီၤ. «တုၤတၢ်သံဒိၣ်ဟဲ
မိးကိးပှၤန့ၣ်ပတလဲၤတၢ်ဒိးပခိၣ်တသ့ဘၣ်.

«တၢ်, မ့ၢ်နီၣ်; ကွၢ်ပၤဝၢ်; ပၤကိး; — ‘တၢ်ကိး,’ ဝဲဒဲ.

«လၢ, မ့ၢ်ခံန့ၣ်တၢ်တကၢၤ, နီၣ်တုၤဝဲလၢ ‘တၢ်,’ မိး ‘တၢ်သံဒိၣ်,’ မ့ၢ်တၢ်အမံၤ
စီၤ. (See လၢ p. 18. also စံၣ်ဘၢအထံၣ်, ၈.)

«တၢ်သံ, မ့ၢ်နီၣ်; ကွၢ်ပၤနီၣ်, ပၤခိၣ်, } တၢ်သံဒိၣ်, မ့ၢ်နီၣ်ဃါပုၤ. ပၤကိး.

«ဒိၣ်, မ့ၢ်နီၣ်တၢ်ပးမိးတၢ်သံ,

«ကိး, မ့ၢ်ဝၢ်ပၤနီၣ်; အထံး, မ့ၢ် ‘တၢ်သံဒိၣ်,’ ‘အမိး, မ့ၢ်ပှၤ; — ‘ကိးပှၤ,’ ဝဲဒဲ.

«ပ, မ့ၢ်ပှၤဒိၣ်; ပှၤကညိအခၢ်စး, ကွၢ်ပၤဝၢ်, ပၤ ‘တၢ်သံဒိၣ်.’

«တၢ်, မ့ၢ်ဝၢ်ပၤနီၣ်; အမိး, မ့ၢ် ‘လဲၤ,’ } တၢ်လဲၤ, မ့ၢ်ဝၢ်ကတဲၣ်, အထံး, မ့ၢ်ပ.

«လဲၤ, မ့ၢ်ဝၢ်, တုၤနီၣ်.

«မိး, မ့ၢ်ပှၤဒိၣ်တၢ်, ကျိး ‘လဲၤ’ မိး ‘မး’ အဆၢ.

«မိၣ်, မ့ၢ်နီၣ်, ကွၢ်တၢ်ပး; တၢ်ပၤလၢ ‘မိး.’ } မိးခိၣ်မိးမး, မ့ၢ်တၢ်ကတိၤၤၤမိၢ်

«မး, မ့ၢ်နီၣ်, ကွၢ်တၢ်ပး; တၢ်ပၤလၢ ‘မိး,’ } ဝဲလီၤ.

«တုၤ, မ့ၢ်အးဝၢ်တၢ်တၢ်ပးမိးအခူအခါ; ဘျီကုၤ ‘မဲၤကိး.’

«တၢ်သံဒိၣ်, မ့ၢ်လၢအဖိခိၣ်တဘိအသိးလီၤ. ကွၢ်အဝဲန့ၣ်.

«မဲၤ, မ့ၢ်ဝၢ်တုၤနီၣ်; အထံး, မ့ၢ် ‘တၢ်သံဒိၣ်.’

«ကိးက့ၤ, မ့ၢ်ဝၢ်ကတဲၣ်; ပၤနီၣ်, ပၤပှၤ (တအိၣ်ကွဲး.) အထံး, မ့ၢ် ‘တၢ်သံဒိၣ်.’

«ပ, မ့ၢ်ပှၤဒိၣ်, (တၢ်ပးမိးပှၤကညိ.) ကွၢ်ပၤဝၢ်, ပၤလဲၤ.

«တ, မ့ၢ်န့ၣ်တၢ်တကၢၤ.

«လဲၤ, မ့ၢ်ဝၢ်, တုၤနီၣ်; အထံး, မ့ၢ် ‘ပ,’ } တလဲၤတၢ်, မ့ၢ်ဝၢ်, န့ၣ်တၢ်အမိး; အ

«တၢ်, မ့ၢ်ဝၢ်; အထံး, မ့ၢ် ‘ပတလဲၤ,’ } ထံးပှၤ ‘ပ.’

- «ပ, မ့ၢ် ပြုနီၣ်, ကွၢ် ပၤဝါ, ပၤအိၣ်;
- «အိၣ်, မ့ၢ်ဝါ, အထံး မ့ၢ်ပ,»
- «တ, မ့ၢ်န့ၣ်တံာ်ပၤတကၤ,
- «သ့, မ့ၢ်ဝါ, အထံး မ့ၢ်ပ,»

} အိၣ်တသ့. မ့ၢ်ဝါပတုၣ်ၤၤအကျိၣ်, န့ၣ်
ဂတံာ်အဒိ.

- «ဆၢဖိ, ၂. «တၢ်သံဒိၣ်ကျဲပလဲၤအံၤ, ပမဲၣ်ညါတၢ်အိၣ်ခံၤ;
- «တမံၤမ့ၢ်လရၢ်မ့ၢ်အူ; တမံၤမ့ၢ်ဝဲဒၣ်လၢမူ.

«နိပဝံးတၢ်အထံး, လၢတၢ်သံဒိၣ်အကျဲလၢပလဲၤလၢအခါအံၤ, တၢ်ခံၤအိၣ်လၢပမဲၣ်ညါ; တၢ်န့ၣ်တမံၤ, မ့ၢ်လရၢ်မ့ၢ်အူ, ဒီးတမံၤ မ့ၢ်တၢ်မူ.

- «တၢ်သံဒိၣ်, မ့ၢ်နီၣ်ဃါဃုာ်, ကွၢ်ပၤနီၣ်, ပၤကျဲ.
- «ကျဲ, မ့ၢ်နီၣ်, ကွၢ်တၢ်ပၤ, တၢ်ပၤဝဲလၢတၢ်သံဒိၣ်ဒီးလၢ.»*
- «ပ, မ့ၢ် ပြုနီၣ်, ကွၢ် ပၤဝါ, ပၤလဲၤ; «ပလဲၤ»စံးဝဲ.
- «လဲၤ, မ့ၢ်ဝါတုၣ်နီၣ်; အထံး မ့ၢ်ပ.»
- «အံၤ, မ့ၢ်ဒံးန့ၣ်တံာ် ပြုနီၣ်, တၢ်ပၤဒီးခါ; «ပလဲၤအခါအံၤ»စံးဝဲ.
- «ပ, မ့ၢ် ပြုနီၣ်, ကွၢ် ပၤနီၣ်, ပၤမဲၣ်ညါ,
- «မဲၣ်, မ့ၢ်နီၣ်, ပၤနီၣ်, ပၤညါ,
- «ညါ, မ့ၢ်နီၣ်, ပၤနီၣ်, ပၤညါ,
- «တၢ်, မ့ၢ်နီၣ်, ကွၢ် ပၤဝါ, ပၤအိၣ်; «တၢ်အိၣ်»စံးဝဲ.
- «ခံၤ, မ့ၢ်န့ၣ်မရၢၤအးဇတံာ်,
- «မံၤ, မ့ၢ်အးဇတံာ် ပြုနီၣ်,
- «တ, မ့ၢ်န့ၣ်မရၢၤအးဇတံာ်,
- «မံၤ, မ့ၢ်အးဇတံာ် ပြုနီၣ်,
- «မ့ၢ်, မ့ၢ်ဝါ; အထံး မ့ၢ်တမံၤ; ကဲအထံးလၢတၢ်အလီၤ.
- «လရၢ်, မ့ၢ်အးဇတံာ်, ဘျီက့ၤမ့ၢ်အူ,
- «မ့ၢ်အူ, မ့ၢ်နီၣ်.
- «တ, မ့ၢ်န့ၣ်မရၢၤအးဇတံာ်,
- «မံၤ, မ့ၢ်အးဇတံာ် ပြုနီၣ်,
- «မ့ၢ်, မ့ၢ်ဝါ; အထံး မ့ၢ်တၢ်; «တၢ်တမံၤ»မ့ၢ်, စံးဝဲ.
- «ဝဲဒၣ်, မ့ၢ် ပြုနီၣ်တၢ်သး, တၢ်ပၤဒီးတၢ်; «တၢ်အဝဲဒၣ်»တမံၤ, စံးဝဲ.
- လၢ. မ့ၢ်ဒံးန့ၣ်တံာ်ပၤတၢ်; န့ၣ်ဗျီတၢ်ဒီးမူလၢအမ့ၢ်တၢ်တမံၤဗီလီၤ.

* N. B. The two governments are essentially different, the one, (that of the possessive,) shows the kind of ကျဲ; the other, shows the relation which ကျဲ and လဲၤ have to each other.

မူ့မ့နီၣ်,ကွၢ်တၢ်ဝါ, 'ပၤကဒါက့မ့,'—ကွၢ်စံၣ်တၢ်အထံၣ်, '၁၀. ဆါ
မိ,၄. အမိခါ.

ဆါမိ,၃. ပၤဘျၢ်.တတိ,တဘိယွၤ,တၢ်သံဒိၣ်ဆွၢ်လီၤဆူရၢ်:
ပၤဘိယွၤ,တိ,စီဆွံး,ဆူမူ,တၢ်သံဒိၣ်ဆွၢ်လီၤ.

ဒိပစံးတၢ်အထိး,ပၤလၢအဘျၢ်, လၢအတတိဘၣ်, လၢအတ
ဘိယွၤန့ၣ်,တၢ်သံဒိၣ်ဆွၢ်လီၤဆူရၢ်!မ့မ့ပၤလၢအဘိယွၤ,လၢ
အတိ,လၢအစီဆွံးန့ၣ်,တၢ်သံဒိၣ်ဆွၢ်လီၤဆူမူ.

ပၤမ့မ့ပြီၤနီၣ်,ကွၢ်တၢ်ဝါ,တၢ်ပာဲလၢဆွၢ်လီၤ—ဆွၢ်လီၤပၤ, 'စံးဝဲ.

ဘျၢ်.မ့ဝါ,အထံးမ့အ—ပၤအဘျၢ်,စံးဝဲအထိး.*

တ,မ့န့ၣ်တၢ်ပာဲဘကၢ, } တတိ.မ့ဝါ.န့ၣ်တၢ်အမိ;အထံးမ့အ.
တိ,မ့ဝါ.အထံးမ့အ, }

တ,မ့န့ၣ်တၢ်ပာဲဘကၢ, } တဘိ,မ့ဝါန့ၣ်တၢ်အမိ,—အထံးမ့အ'
ဘိ,မ့ဝါပၤနီၣ်, }

ယွၤ,မ့နီၣ်.ကွၢ်တၢ်ဝါ:တၢ်ပာဲလၢဆွၢ်လီၤ—တဘိယွၤ,စံးဝဲ.

တၢ်သံဒိၣ်,မ့နီၣ်ဃါဃုၣ်,ကွၢ်တၢ်ဝါ,ပၤဆွၢ်လီၤ.

ဆွၢ်လီၤ,မ့ဝါပၤနီၣ်,အခွၢ်တၢ်အကျိၣ်,ပၤပၤ—ဆွၢ်လီၤပၤ,စံးဝဲ.

ဆူ.မ့ပြီၤပီစတံး:ကျိး'ဆွၢ်လီၤ, 'မိး'ရၢ်'အဆါ.

ရၢ်,မ့နီၣ်,ကွၢ်တၢ်ဝါ:တၢ်ပာဲလၢဆူ.

ပၤ,မ့ပြီၤနီၣ်,ကွၢ်တၢ်ဝါ:တၢ်ပာဲလၢဆွၢ်လီၤ;ဆွၢ်လီၤပၤ.

ဘိ,မ့ဝါပၤနီၣ်:အထံးမ့အ,—ပၤအ'ဘိ,စံးဝဲအထိး.

ယွၤ,မ့နီၣ်.ကွၢ်တၢ်ဝါ:တၢ်ပာဲလၢဆွၢ်လီၤ;ဘိယွၤ.

တိ,မ့ဝါတုၣ်နီၣ်:အထံးမ့အ,—ပၤအ'တိ,စံးဝဲ.

စီဆွံး,မ့ဝါဒိမိဖါ,တုၣ်နီၣ်:အထံးမ့အ;ပၤအ'စီဆွံး,စံးဝဲ.

မိး,မ့ကယၢ်တံး:ကျိးတၢ်ကတိခံထံၣ်အဆါ.

ဆူ,မ့ပြီၤပီစတံး:ကျိး'ဆွၢ်လီၤ'မိး'မူ'အဆါ.

မူ,မ့နီၣ်:တၢ်ပာဲလၢဆူ;ဆူမူ,စံးဝဲ.

တၢ်သံဒိၣ်,မ့နီၣ်ဃါဃုၣ်,ကွၢ်တၢ်ဝါ:ပၤဆွၢ်လီၤ.'

ဆွၢ်လီၤ,မ့ဝါ,အခွၢ်တၢ်အကျိၣ်,ပၤပၤ:ဆွၢ်လီၤပၤ,စံးဝဲ.

*Remark ။ အဘျၢ်,အတတိ,အတဘိယွၤ, also အဘိယွၤ,အတိ,အစီဆွံး are relative sentences having an Adjective element, and, as such, they qualify ပၤ. But when ဘျၢ်, တိ, စီဆွံး, and ဘိ are parsed separately, they must be treated as verbs; else, how is ယွၤ, in these sentences to be parsed.

။ဆာဒိ, .၄. ။တူဝဲလၢမူတဖၣ်ဖိးအိၣ်မုၣ်တၣ်လီၤစိၤလီၤထီၤ,
။တူၤလီၤဝဲလၢရၢ်တဖၣ်.တၣ်တတၢ်စိၤစိၤစၢ်စၢ်.

။ဒိပဝံးဘၣ်အထိး, ဒီးပွၤလၢအတူၤဝဲလၢမူတဖၣ်, ကအိၣ်မုၣ်
တၣ်ဝဲလၢအမုၣ်လီၤစိၤလီၤထီၤ, မ့မ့ၣ်ပွၤလၢအတူၤလီၤဝဲလၢရၢ်တ
ဖၣ်ကတၢ်တတၢ်လၢအစိၤစၢ်တဖၣ်,အစၢ်ဘၣ်တဖၣ်လီၤ.

။တူၤမ့ၣ်ဝၢ်တၣ်ဒိၣ်,အထိးမ့ၣ်‘အ,’—ပွၤလၢအတူၤ,စံးဝဲအထိး.
။ဝဲ,မ့ၣ်ပြီၤဒိၣ်တၢ်ထး,တၣ်ဖးဖိး‘အ,’—ပွၤအတူၤဝဲ,စံးဝဲအထိး.
။လၢ,မ့ၣ်ပြီၤဝဲစတံၣ်,ဂၢ်ဖိး‘တူၤ’ဖိး‘မူ’အထး;ပၤမူ;တူၤ‘လၢ’မူ,စံးဝဲ.
။မူ,မ့ၣ်ဒိၣ်,ကွၢ်တၣ်ပၤ;တၣ်ပၤဝဲလၢ‘လၢ;’လၢမူ,စံးဝဲ.
။တ,မ့ၣ်နူမရၢ်အးတံၣ်. } တဖၣ်,မ့ၣ် ‘နူမရၢ်အးတံၣ်ပြီၤဒိၣ်,’ တၣ်ဖးဖိး
။ဖၣ်,မ့ၣ်အးတံၣ်ပြီၤဒိၣ်. } ‘ပွၤ’
။မိး,မ့ၣ်ကတၢ်တၢ်ထး;ဂၢ်ဖိး‘တူၤ’ကတၢ်တၢ်ထးစံးဝဲအထး.
။အိၣ် မ့ၣ်ဝၢ်. }
။မုၣ်,မ့ၣ်အးဝၢ်;ဘိကူၤအိၣ်. } ‘အိၣ်မုၣ်တၣ်,’မ့ၣ်‘ဝၢ်ကတၢ်,’ ပတူၣ်ဂၤအ
။တၣ်.ဘိကူၤအိၣ်မုၣ်. } ဂၢ်ဖိး; အထိး,မ့ၣ်‘ပွၤ’
။လီၤစိၤ,မ့ၣ်ဝၢ်အဂၢ်ဘၣ်အကိၣ်. } လီၤစိၤလီၤထီၤ,မ့ၣ်ဝၢ်ကတၢ်ဒိၣ်ဖိၣ်ဖါ; အ
။လီၤထီၤ,မ့ၣ် “ “ } ထိး,မ့ၣ်‘စၢ်.’
။တူၤလီၤ,မ့ၣ်ဝၢ်, အဂၢ်ဘၣ်အကိၣ်, အထိးမ့ၣ်‘အ,’—ပွၤ‘အ’တူၤလီၤ, စံးဝဲ
အထိး;

။ဝဲ,မ့ၣ်ပြီၤဒိၣ်တၢ်ထး,တၣ်ဖးဖိး‘အ,’—‘အ’တူၤလီၤ‘ဝဲ,’စံးဝဲ.
။လၢ,မ့ၣ်ပြီၤဝဲစတံၣ်,ဂၢ်ဖိး‘တူၤ’လီၤ,‘ဖိး’ရၢ်‘အထး.
။ရၢ်,မ့ၣ်ဒိၣ်,ကွၢ်တၣ်ပၤ;လၢ ပၤအိၣ်.
။တ,မ့ၣ်နူမရၢ်အးတံၣ်, } တဖၣ်,မ့ၣ်‘နူမရၢ်အးတံၣ်ပြီၤဒိၣ်,’ဘိကူၤ‘ပွၤ’
။ဖၣ်,မ့ၣ်အးတံၣ်ပြီၤဒိၣ်, }
။တၣ် မ့ၣ်ဝၢ်ပၤဒိၣ်;အထိး မ့ၣ်‘ပွၤ;’ပၤ‘တတၢ်;’တၣ်တတၢ်,စံးဝဲ.
။တတၢ်,မ့ၣ်ဒိၣ်,ကွၢ်တၣ်ပၤ;တၣ်ပၤလၢ‘တၣ်;’တၣ်တတၢ်,စံးဝဲ.
။အစိၤစိၤအစၢ်စၢ် မ့ၣ်ဒိၣ်ဖိၣ်ဖါဖါ, ကွၢ်တၣ်ပၤ,‘လၢ,’ (တအိၣ်ကွဲး)ပၤအိၣ်.

Rem. ။အစိၤစိၤအစၢ်စၢ်, may be treated as an adverb of time,
qualifying တၣ်;—or တစိၤ and အစၢ် may be treated separately, as
အစိၤတၣ်တစိၤအစၢ်တၣ်တစၢ်, and have လၢ govern them as a sub-
stantive phrase, တၣ်တတၢ်လၢအစိၤတၣ်တစိၤ, &c. suffer misery from
age to age. A Similar remark may be made relative to လီၤစိၤ
လီၤထီၤ taken together they may have an *Adverbial*, or *Adjective*
element, according as they belong to a *Verb* or *Noun*.

ed by the specimen. The Teacher will, of course, require the pupil to give the *mode, tense, &c.* when necessary.

The above must be considered as *a method*, but *not the only method* of disposing of combined roots; the Karen idiom is peculiarly pliable in allowing a variety of construction which may change the *grammatical relations* of the different roots to each other.

PART IV.—Style.

“Proper words, in proper places.”

။တၢ်ကတိၤ၊ ဣၣ်ဒီးအသံးအကၢ်၊ အပံအလၢ၊ အဝၢ်အဘါအဝၢ်။

။ပကတိၤတၢ်မ့ၢ်ဝုၤ၊ ပကွဲးတၢ်မ့ၢ်ဝုၤ၊ အဝၢ်အဘါ၊ အသံးအကၢ်၊ အပံအလၢ၊ န့ၣ်၊ မ့ၢ်လၢတဘီၣ်လၢ်လၢ်တၢ်အသးဒီး၊ အခိပညီၣ်တၢ်ဖျါကစီဒီးအစီန့ၣ်လီၤ။ ။ကတိၤတၢ်မ့ၢ်တလီၤတၢ်တၢ်ဒီး၊ အခိပညီၣ်တၢ်ဖျါခွၢ်ကိးဘၣ်; အခိပညီၣ်မ့ၢ်တဖျါတၢ်ဒီးကတိၤတၢ်န့ၣ်အယုၤတအိၣ်တၢ်ကတိၤလီၤလီၤ။ ။စီၤပီလူးစံးပုၤကရံၣ်သူးမိ၊ စံးဝဲ; “ပုၤသ့ၣ်ဝဲၣ်သ့ၣ်ဝဲၣ်၊ ယမ့ၢ်ဖဲကတိၤတၢ်လၢလုအိၣ်ဒီးသကတိၤတၢ်မ့ၢ်တအိၣ်ဖျါတၢ်မ့ၢ်တဘီၣ်တၢ်ကတိၤတၢ်န့ၣ်ညါတၢ်တၢ်တၢ်—ယကဒူးတၢ်သုလၢတၢ်ဘျူးမန့ၣ်တမံၤလဲၣ်။ တၢ်တအိၣ်တၢ်ဒီးအသး၊ ပံမ့ၢ်ဝုၤ၊ တနၢ်မ့ၢ်ဝုၤ၊ ဟ့ၣ်အသိၣ်ဒီးမ့ၢ်တနီၤဖးတၢ်အသိၣ်အဆၢတၢ်ဒီးအူတၢ်မ့ၢ်ဝုၤ၊ ဒုတၢ်မ့ၢ်ဝုၤ၊ ပုၤန့ၣ်ကပါၣ်လဲၣ်။ ။ကွဲၤမ့ၢ်သိၣ်ကလီၤကလီၤဒီး၊ မ့ၢ်မတၢ်ကတိၤပၣ်အသးလၢအကဒူးသူးအဂီၢ်တဂၢၤလဲၣ်။ ။ဒ်န့ၣ်အသး၊ သုဝဲဒၣ်လၢဝုၤကတိၤအကျိၣ်တဖၣ်၊ သုမ့ၢ်တကတိၤတၢ်ပုၤန့ၣ်ပုၤန့ၣ်ညါတၢ်ကတိၤကသ့ၣ်လဲၣ်။ ။အဝၢ်ဒ်အံၤ၊ သုကကတိၤတၢ်လၢကလံၤအပူၤလဲၣ်။ ။စံးဝဲဒၣ်။ ။ဒီးကွၢ်တၢ်လၢပကျါအံၤ၊ ပုၤလၢအစံၣ်တဲၤတဲၤလီၤတၢ်တနီၤ၊ ဒူးသိၣ်ထီၣ်အကလုၢ်ဒ်အံၤဒ်န့ၣ်လၢပုၤဂီၢ်မ့ၢ်အကျါ၊ တၢ်ဆၣ်ပကျါပုၤလၢအကန့ၣ်ဝဲတဖၣ်အမံၤဒီးပတထံၣ်တၢ်လၢအမံၤဆဲးကပီၤထီၣ်ဒ်အသးခူအသးနီတဂၢၤတၢ်; ပတထံၣ်တၢ်လၢအမံၤထံမံၤနီအိၣ်ပွဲၤအမံၤဒ်အပီၤယၢ်လီၤကွၢ်အသးလၢအတၢ်ဒဲးတးအစီအသးနီတဂၢၤတၢ်; လီၤဂၢ်တၢ်လၢအသးတဂဲၤလီၤတၢ်လၢအနၢ်ဟူတၢ်အပူၤနီတမံၤတၢ်လီၤ။

။တၢ်မၤအသးဒ်န့ၣ်၊ တမ့ၢ်တၢ်ပုၤအစံၣ်တဲၤတဲၤလီၤတၢ်၊ အတၢ်ကတိၤတအိၣ်တၢ်ဒီးအဝၢ်အဘါ၊ အသံးအကၢ်အစီကိးအဘျီဒဲးတၢ်န့ၣ်သက့၊ မ့ၢ်ခွၢ်ကိးတဘျီတဘျီလီၤ။ ။ဒ်သိးပသိၣ်တၢ်သီတၢ်ကကဲထီၣ်တၢ်ဘျူးလၢပုၤန့ၣ်ဟူတၢ်အဂီၢ်ဒီး၊ ပတၢ်စုထုတၢ်ကတိၤလၢအကြားအတၢ်ဒီးတၢ်လၢပသါကစံၣ်တဲၤတဲၤလီၤအဝၢ်အကျါလီၤတၢ်လီၤဆဲးန့ၣ်လီၤ။

။တၢ်ဆၣ်၊ ယဲဒၣ်၊ ယတမ့ၢ်ပုၤကညီတၢ်၊ ယမ့ၢ်ထံဂၢ်ကိၢ်ဂၢ်အဖိသတးဒီးယတ့

တၢ်ကတိၤလၢပှၤကညိအကျိၣ်,ထဲၤသိးဒီးပှၤကညိအဖိဒိုၣ်နီၣ်,ကသ့ၣ်ခါကိးတၢ်.။မ့ၢ်
န့ၣ်သက့ၣ်န့ၣ်ဒီး တသ့,ဖဲယသ့န့ၣ်,ယကရုၣ်န့ၣ်အဂီၢ်အဂီၢ်လၢအတၢ်ဃးဒီးတၢ်က
တိၤအိၣ်ဒီးအသိးအကၢ်အစံၤအလၢတဖၣ်လၢ. ကွၢ်ဆဲကမိၣ်တၢ်တက့ၢ်.

။အဒိ, ၁. ။လၢတၢ်ကတိၤ, လၢအဒိပညိၤလၢဂၢ်သိၣ်သးဒ်
'န့ၢ်,'ဒီး'လဲ,'ဒီး'သ့,'ဒီး'ဘၣ်,'တဖၣ်အသိးအကျါန့ၣ်ပဘၣ်ဟံးထဲ
လၢအကြၢးဒီးအသိၣ်တဘိ, ထဲအကြၢးဒီးအသိၣ်တဘိဂၢ်ဂၢ်သ့ၣ်လၢ.
ဒ်ပဝံးတၢ်အသိး, ပဘၣ်ပၣ်န့ၢ်, လၢ'န့ၢ်'အသိၣ်, —လဲ,လၢ'လဲ'အ
သိၣ်, —သ့,လၢ'သ့'အသိၣ်, —ဘၣ်,လၢ'ဘၣ်'အသိၣ် —ချး,လၢ
'ချး'အသိၣ်,—ဂိၢ်,လၢ'ဂိၢ်'အသိၣ်,မိ,လၢ'မိ'အသိၣ်လၢ;ဒီးတၢ်က
တိၤအဂၢၤတဖၣ်ဒ်န့ၣ်အသိးခါကိးလၢ.

Among words of similar import, choice should be made of the one which has the closest affinity to the nature, or circumstances of the subject spoken of.

N. B. The quotations in double commas, are chiefly from Dr. Mason's Anglo-Karen Grammar.

။အဒိ, ၁. ။လဲ,ဒီးန့ၢ်,—“တၢ်တဖၣ်အံၤဃာဏာ, စစိၣ်'တန့ၢ်'တၢ်;—အဝဲ
အံၤ,ပစံးစစိၣ်'တလဲ,စံးယၢ်; မ့ၢ်စစိၣ်'တသ့'တၢ်န့ၣ်.ပတစံးတၢ်.”

။အဒိ, ၂. ။န့ၢ်,တုၣ်,လဲ.သ့.—“ထံဆူၣ်ကၢ,ယမိး'တန့ၢ်'တၢ်;—အဝဲအံၤ,ပ
စံးလၢ'လဲ.'သ့ခါကိး; ပစံးလၢ'သ့,'သ့ခါကိးယၢ်; မ့ၢ်အဂီၢ်လဲၣ်; ထံဆူၣ်ဒီးဒိဝဲ
အဂီၢ်အဘါဘနၢၤတၢ်လံတၢ်.မၤသးဒ်ပှၤမၤတလဲတၢ်အသိးဒီး, ပစံးလၢ 'တလဲ'
တၢ်.သ့လီၤ;ပန့ၢ်ပၢ်ယၢ်,တၢ်ဆၣ်,ပမ့ၢ်ကတိၤလၢ'လဲ'န့ၣ်ပတန့ၣ်တမုၢ်တၢ်, တ
မ့ၢ်တၢ်'လဲ'အသိၣ်ဒ်ဝဲတၢ်. လၢန့ၣ်အစံၣ်ညါ,ခမၤဒိထံက.ဃါစၢ်န့ၣ်တသ့တၢ်ဒီး,
စံးလၢယစိာ'သ့'တၢ်န့ၣ်.ပစံးသ့ယၢ်; တၢ်ဆၣ်ဒီး,ပကန့ၣ်တမုၢ်တၢ်;တမ့ၢ်တၢ်
'သ့'အသိၣ်တၢ်. ။ထံန့ၣ်,ယမိး'တသ့'တၢ်;—ယစံး'ဒ်န့ၣ်ဒီး, တသ့တၢ်အဂီၢ်ဒ်
လဲၣ်ဒ်လဲၣ်န့ၣ်, ယမ့ၢ်တစံးတၢ်ဒီး, ပှၤဂၢၤကစံးယၢ်, နမိး'တသ့'တၢ်န့ၣ်, မ့ၢ်နမိးတ
အိၣ်တၢ်. ။ပှၤဂၢၤကတိၤပှၤအသိၣ်သ့ကအိၣ်ဒီး. ဒ်ပက တိၤတၢ်,သ့တလဲဆူ
တၢ်ကတိၤကြိကြိတဂ့ၢ်ဒီးပတၢ်ကတိၤသ့ပှၤဘၢ်ကစိဒိဒ်အံၤ,—ထံထီၣ်, ယမိး'ထဲ
'တတုၣ်'တၢ်,—ထံဆူၣ်ကၢ, ယမိး'တန့ၢ်'တၢ်,—ထံဆူၣ်ဒိၣ်ကၢ, ယမိး'တလဲ'
တၢ်,—ယသိးဒီးဒိၣ်ဖဲဒီးယမိး'တန့ၢ်'တၢ်.တၢ်ဖုးဒီး,ယမိး'တသ့'တၢ်.”

။အဒိ, ၃. ။န့ၢ်,ဒီးသ့,— ‘လံာ်တပှၤ, ယမိၣ်တဂၢၤဇိ 'တန့ၢ်'တၢ်;—အဝဲအံၤ,
'သ့,'ပတစံးတၢ်;သ့,အသိၣ်တအိၣ်တၢ်ဖဲအံၤတၢ်;ပမိၣ်တဂ့ၢ်,သ့ယၢ်; မ့ၢ်အဃာ,မ့ၢ်
အိၣ်ဒီးမိၣ်တဂၢၤဇိ'တန့ၢ်' တၢ်လီၤ. ။ပမ့ၢ်စံးလၢပမိၣ်တသ့တၢ်ဒီး, ပှၤအန့ၢ်
ကပၢ်လၢအစ့ၣ်ပှၤ,လီၤလျှာ်လီၤလဲၣ်, လီၤဖျါလီၤဖျါ, လီၤဘိၣ်လီၤမိ, ဖးချိၣ်ဖး

ချွေသကးမီးစိတ်တဂါဖိးတသွဲတင်္ဂလီၤ; မုၢ်မၤအသးဒ်န့ၣ်သ့ပှ်တဂါ မီးပကတိၤလၢ 'န့ၣ်' အဲဒီတခိၣ်တၣ်; မ့ၢ် 'သ့' တ ငါလီၤ."

။အဒိ, ၄. န့ၣ်, မီးသ့, — "ပှ်တဂါ, ယသိၣ် 'တန့ၣ်' လၢ တၣ်, — အဲဒီ 'သ့,' ပတဒီးတၣ်; မ့ၢ် 'သ့' န့ၣ်, ပှ်အန့ၣ်ဟူဝဲတဖၣ်အန့ၣ်ကပာ်လၢဖဲခၣ်ယကူၣ်သ့, ဖဲခၣ်ယတၢ်ကတိၤဒၣ်, ဖဲခၣ်ယမၤသ့န့ၣ် ယသိၣ်ဒီၤ, ယမၤဒီၤ, ယကတိၤဒီၤလၢလိၤ, တၣ်ဆၣ်တဒိကန့ၣ်တၣ် ဝဲတၣ်လီၤ ; မီးလၢန့ၣ်အမဲၣ်ညါ, ယမၤတသ့လၢတၣ်, ဝဲန့ၣ်လီၤ. ။ ယမ့ၢ်ခဲၣ်လၢ 'န့ၣ်,' ပှ်အန့ၣ်ကပာ်လၢယမ့ၢ်သိၣ်န့ၣ် သက့ ယမ့ၢ်ကတိၤ န့ၣ်သက့, ယမ့ၢ်ခိၣ်န့ၣ်သက့မ့ၢ်, တဒိကန့ၣ်တၣ်ဝဲ, တတိၢ်တၣ်ဝဲတၣ်, မီးယသိၣ်တကဲလၢ ခွဲၣ်ကိးတၣ်, ဝဲန့ၣ်လီၤ."

။အဒိ, ၅. န့ၣ်, မီးသ့, — "ပှ်တဂါ, ယမၤ 'တန့ၣ်' တၣ်; — ပှ်တဂါ, ယမၤ 'တသ့' တၣ်; — ခဲၣ်တၢ်ခိၣ်န့ၣ်. ပှ်လၢယမၤ 'တန့ၣ်' တၣ်န့ၣ် မ့ၢ်အကၢၣ်လီၤ; မ့ၢ်ပှ်လၢယမၤ 'တသ့' တၣ်န့ၣ်, မ့ၢ်အနီၣ်ဆိးလ့ၣ်, လဲၤဝဲကသ့တၣ်သ့ၣ်, တၢ်ဆါဒီၤသ့ၣ်, တံၣ်တံၣ်မီးအဂၢၤအဆါဒီၣ်တံၣ်သ့ၣ် မီးပခံၤလၢယမၤတန့ၣ်တၣ်လီၤ; မ့ၢ်ပှ်လၢအကၢၣ်န့ၣ် ပမၤ 'သ့' ယာ် မ့ၢ်ပမၤ 'တန့ၣ်' တၣ်လီၤ."

။အဒိ, ၆. သ့, မီးလဲ, — "ယသးသယုၢ်ထီၣ်ယခိၣ်ယပာ်မီးယဒိၣ်: ကကဲ' တၣ်; — အဲဒီ, ပကတိၤ မီး 'သ့' ဝဲကိးလီၤ." ။ အခိၣ် 'တကဲ' တၣ်န့ၣ် မ့ၢ်အတၢ် သးသယုၢ်, မၤအသးဒ်ကိၣ်ဆါတကလုာ် တုၤတၣ်ဒီၤ. မၤလီၤ ဘျါမၤလီၤ တဲဒီၤ, တုၤအတိၣ်တဲတၣ်အသးလီၤ; မ့ၢ်အိၣ်တသ့တၣ်န့ၣ်, မိလိးအတၢ်သးသယုၢ်ကကဲညါ, ကတိၤမၤက့ၤ, အကူၣ်တတၣ်မၤတပှ်တၣ်အဖီလီၤ.

။အဒိ, ၇. လဲ, မီးန့ၣ်, — "ယကိၤယ သးလၢတၢ်ခဲၣ်သးဒ် 'တကဲ' တၣ်, — အဲဒီ, ပကတိၤ မီး န့ၣ်လီၤ." ။ တကဲတၣ်အဂ့ၢ်. မ့ၢ်အသးကိၣ်ကဝဲ ဆါအဖီန့ၣ်လီၤ. ။ တန့ၣ်တၣ်အဂ့ၢ် မ့ၢ်အသးအုၣ်တုၤအဆီၣ်လီၤတန့ၣ်တၣ်အဖီလီၤ.

။အဒိ, ၈. တၣ်, — "ယလဲၤတ... ယာ်; — ယလဲၤယာ်; — ခဲၣ်တၢ်ခိၣ်န့ၣ်အဖီပညါလီၤ ဆီလိၤ အသးဒ်အဲၤ ယလဲၤ 'တၣ်' ယာ်, ခဲၣ်န့ၣ် မီးပသ့ၣ်ညါလၢပှ်ပှ်လဲၤ ဒီၤဒီၣ်ကဂါလီၤ; — ယလဲၤယာ်, — မ့ၢ်ခဲၣ်န့ၣ်မီး, ဤလၢပှ်ပှ်လဲၤ ဒီၤတခိၣ်တၣ်, မ့ၢ်အလဲၤခၣ်ဝဲတဂါဖိးလီၤ."

။အဒိ, ၉. တၣ်, — "ယမၤ 'တၣ်' ယာ်ယဟံၣ်ယာ်; — မ့ၢ်ခဲၣ်န့ၣ် မီး ပဆိကမိၣ်လၢတၢ်သ့ၣ်မၤဒီၤ, မီးမၤဝဲကျဲၤလီၤ."

။အဒိ, ၁၀. တၣ်, — "တၢ်မ့ၢ်မိၣ်လဲၤယသးဒ် ယလဲၤ 'တၣ်,' မိသးတမိၣ်လဲၤ တၣ်ဒီၤ; — မ့ၢ်အခဲၣ်န့ၣ်မီးပသ့ၣ်ညါလၢတၢ်တြီၤဒီၤတခိၣ်တၣ်, မီးမဲအသးမၤ 'တၣ်' ဝဲ, မိအသးခဲၣ်ထီၣ်လီၤ."

။အဒိ, ၁၁. တၣ်, — "တကတိၤ 'တၣ်' တၣ်တၢ်တၣ်; — ပှ်မ့ၢ်ခဲၣ်န့ၣ်မီးတၢ်တြီၤဒီၤတခိၣ်တၣ်မိၤ. မီးတမၤ 'တၣ်' တၣ်ဖဲအသးခဲၣ်ထီၣ်န့ၣ်တၣ်လီၤ."

။အဒိ, ၁၂. ချဲ, မီးသ့, — "ယမၤဟံၣ်, ယလဲၤမီးန့ၣ် 'တချဲ' တၣ်; — အဲဒီ, ခဲၣ် 'ချဲ,' တၣ်; ခဲၣ် 'သ့,' တၣ်ခွဲၣ်ကိးလီၤ. မ့ၢ်အဂ့ၢ်ခိၣ်လဲၣ်. ပမ့ၢ်မၤချဲး ပသးဒ်ပချဲး,

ကလျာဏ်ကုသိုလ်ကုသိုလ်ပျာအစီနှင့်၊ မာသးစံပရံးတၢ် သံဝဲလၢအသၢကလျာဏ်ကုသိုလ် ကုသိုလ်ပျာအစီလီၤ.

။အဒိ၊ ၁၆။ ။လၢ၊ မီးမီး၊— “အပျှော်အဘိဉ်မ့ၢ်အိၣ်လၢအသးတဖျၢၣ်စီ၊ လၢအကလျာဏ်တမံၤစီမီးဝဲအပွဲတၢ်တမံၤမံၤလၢယွၤမီး ပွၤကမိကန့ၣ် အကလျာဏ်လီၤ၊” —စံးဘၢအပူၤအိၣ်လၢအသးတဖျၢၣ်စီ၊ ‘လၢ’ အကလျာဏ်တမံၤစီနှင့်၊ ဝုၤတက့ၢ်လၢပစံးအိၣ်မီးအသးတဖျၢၣ်စီ၊ ‘မီး’ အကလျာဏ်တမံၤစီ၊ ‘အိၣ်လၢအသးဝုၤအိၣ်လၢသးအာန့ၣ်’ ပတစံးတၢ်ပစံးအိၣ်မီးသးဝုၤ အိၣ်မီးသးအာ၊ စံးစီန့ၣ်လီၤ.

။အဒိ၊ ၁၇။ လၢ၊ မီးသိၣ်— ပွၤတဖျၢၣ်န့ၣ်စွဲလၢအကလိၣ်ကွၢ်ဝဲတအိၣ်တၢ်မီးအတၢ်ပျၢၣ်ကွၢ်အိၣ်ခဲၣ်လီၤလီၤ— စံးဘၢအပူၤလိၣ်တတၢ်အလီၢ်တၢ်; တၢ်လၢၣ်အလီၢ်လီၤ; ဝဲအံၤအတၢ်ပျၢၣ်အိၣ်ခဲၣ်လီၤလီၤ.

။လၢန့ၣ်အမဲၣ်ညါ၊ လီၤဗျၢၣ်တၢ်ကတိၤတတိၤလၢလၢအိၣ်မီးအဲၣ်ပညိၣ်ခၣ်ဝဲစ့ၣ်စ့ၣ်သတးမီးပတၢ်ပလီၢ်ပသးလၢပကကတိၤတၢ်မီး အိၣ်န့ၣ်ခိၣ်သး ကတၢ်တတိၤအလီၢ်ခၣ်ဝဲ၊ တတိၤအလီၢ်ခၣ်ဝဲ၊ ကိးအဘိဉ်ဒဲးလီၤ.

။အဝုၢ်၊ ၂။ Care must be taken, especially in the use of figurative language, not to employ words, (whose figurative meaning is already established.) in a new and unauthorized sense.

။ပတၢ်ဟံးန့ၣ်တၢ်ကတိၤလၢအိၣ်ပညိၣ်တၢ်လိၣ်မီးပကတိၤတၢ်အခၢးစံးပတၢ်အသိး၊ တၢ်ကတိၤလၢပျၢၣ်ညိၣ်န့ၣ် နၢ်ပၢ်အိၣ်ပညိၣ်စီတၢ်မိၣ်ကတိၤတၢ်ပသးအသိးန့ၣ်လီၤ. ပမ့ၢ်ဒုးအိၣ်ပတၢ်ကတိၤမီးအိၣ်ပညိၣ်အသိးတမံၤမံၤဒဲးမီးပမ့ၢ်တတဲတၢ်အဝုၢ်အကျိၤ တဘျီစီတၢ်မိၣ်မီးပျၢၣ်အန့ၢ်ဟူတၢ်တဖျၢၣ်အန့ၢ်ကပၢ်ကမၣ်တၢ်လီၤ.

။အဒိ၊ ၁။ ။ဖိသၢ်မ့ၢ်တဖိကန့ၣ်တၢ်အမိၢ်အပၢ်အကလျာဏ်တၢ်မီးပျၢၣ်ကညိၣ်စံးလၢဖိသၢ်န့ၣ်အန့ၢ်ကွၢ်လီၤ. ‘ပွၤတဂၤတၢ်မိၣ်စံးတၢ် အသးလၢ ဖိသၢ်တဖိကန့ၣ်တၢ်အမိၢ်အပၢ်အကလျာဏ်အဝုၢ်မီးစံးဝဲလၢဖိသၢ်အသးကွၢ်; အန့ၣ်မီး၊ စံးတၢ်မ့ၢ်တမံၤ; တၢ်မိၣ်စံးတၢ်အသးန့ၣ်၊ မ့ၢ်တမံၤဒေၣ်လီၤ. ‘တၢ်လၢန့ၢ်ကွၢ်န့ၣ်၊ မ့ၢ်တၢ်တဖိကန့ၣ်တၢ်ပျၢၣ်လိၣ်ကွၢ် သီကွၢ်အိၣ်အကလျာဏ်လီၤ; မ့ၢ်ပျၢၣ်လၢ အသးကွၢ်န့ၣ်၊ ‘မ့ၢ်ပျၢၣ်လၢအကွၢ်ပျၢၣ်လၢအတၢ်ဝုၤမီး တၢ်မိၣ်မၤတးဂီၤအသးလၢ တၢ်န့ၣ်လီၤ; တၢ်မိၣ်မၤအာအသးလၢပျၢၣ်လၢန့ၣ်လီၤ.’ မာသးစံးန့ၣ်မီးထူးထီၣ်လိာ်စီဆံၣ်လၢပျၢၣ်ကညိၣ်အကျိၣ်စံးတၢ်အပူၤ, (ရှု. ၂၄:၁၆.) စံးဝဲ, ‘စီၤလီၤရှုစံးပျၢၣ်ဂီၢ်မ့ၢ်, သုမၤယွၤအတၢ်တကဲတၢ်အဝုၢ်ခိၣ်အံၤ, မ့ၢ်ကစၢ်အစီဆံၣ်, ကစၢ်အသးကွၢ်တၢ်လီၤ; တပျၢၣ်တၢ်သုတၢ်ကမၣ်, မီးသုဘၢဒဲးတးတၢ်;’ —စံးတၢ်န့ၣ်, ပျၢၣ်ကညိၣ်ဖဲဒဲးမီးအန့ၢ်ပၢ် တသ့တၢ်. ။စံးလၢယွၤအသးကွၢ်န့ၣ်, တမ့ၢ်တၢ်တၢ်ကတိၤလၢအကြးမီးယွၤတၢ်. ။မ့ၢ်အဝုၢ်ခိၣ်လဲၣ်, သးကွၢ်န့ၣ်, ပျၢၣ်ကညိၣ်အန့ၢ်ပၢ်လၢသးအာလီၤ; စံးဝဲ, သးကွၢ်န့ၣ်မ့ၢ်

ပှၤအာလာအကျိ်ပှၤဂၤအတၢ်ဂ့ၤဒီး တၢ်မိၣ်မၤဟးဂီၤ အသးလာဒီးလီၤ. ယှၤအသးဒ်န့ၣ်အိၣ်ကသ့တၢ်. ယှၤအသးတီၢ်ဝဲလီၤဝဲလၢတၢ်ကိးအမံၤဖဲးအပူၤလီၤ. မ့ၢ်ဒ်န့ၣ်ဒီးလံာ်စိဆ့ကမၣ်ဝဲဒါ. တမ့ၢ်ဘၣ်; မ့ၢ်အထူးထီၣ်ဝဲတဘိအံၤတဘၣ် ဘၣ်တစိလီၤ. မ့ၢ်ခံးလာယှၤအသးက့ၣ်တၢ်အာ, ဒီးလီၤထီၣ်ဝဲတဖဲးလီၤ; မ့ၢ်အဂ့ၢ်ဒ်လဲၣ်, ပန့ၢ်ပာ်လၢအတဘၣ်ဘၣ်အသးလာတၢ်အာဘၣ်. ခံးဒ်န့ၣ်လီၤကကျိ်ဘၣ်ဆၣ် 'တၢ်က့ၣ်' နီၣ်နီၣ်တမ့ၢ်ဘၣ်ယှၤအသးဘၣ်, မ့ၢ်တၢ်အာက့ၣ်ဝဲတစိလီၤ. «တၢ်ဟံးအံၤ, ပှၤမိၣ်လၢဗျဲၣ်ဒီးထဲလၢသးတၢ်ဘၣ်လီၤ; ပှၤအမၤမ့ၢ်ကလုာ်ကလီၤတၢ်ဒီးအဝၤထီၣ်ဝဲဒီးအသးဘၣ်တၢ်အမၤဘၣ်, ခံးဒ်န့ၣ်လီၤ.

အဒိ, ၂. လၢန့ၣ်အမဲၣ်ညါ, ခံးတၢ်တမံၤ. (လၢခံး. ၈၉၃၂) ခံးဝဲ, ယကအိၣ်သကိးအတၢ်ကမၣ်လၢနီၣ်တီၢ်, ဒီးအတၢ်အာလာတၢ်တီၢ်အလီၢ်န့ၣ်လီၤ;— ပံးလာအိၣ်သကိးတၢ်န့ၣ်ပန့ၢ်ပာ်လၢတၢ်အမၣ်တမံၤလီၤ. ဘၣ်ဘးဒီးတၢ်ဗူလိာ်ဒီးလိာ်အသးလီၤ. ပှၤမ့ၢ်ယဲးသိၣ်စိၣ်ပှၤ, တီၢ်ပှၤန့ၣ်ပတခံးတၢ်လၢအယဲးအိၣ်သကိးပှၤဘၣ်.

ပှၤယဲးဆူပအိၣ်မ့ၢ်ယဲးဒီးနီၣ်တီၢ်, လီၤဂၢ်လၢအကတီၢ်ပှၤန့ၣ်ဒီး ပဆိကမိၣ်လၢအယဲးအိၣ်သကိးပှၤတသ့ဘၣ်. «အိၣ်သကိး means friendly visiting. «လၢန့ၣ်အမဲၣ်ညါပအိၣ်သကိး တၢ်န့ၣ်, မ့ၢ်ပအိၣ်သကိးတၢ်လၢအကဲပသကိး သ့တမံၤမံၤလီၤ. ယှၤအိၣ်သကိးလိာ်အသးဒီးဘၢ် ကမၣ်ကသ ခိလဲၣ်. «ခံးကဒီးလာယကအိၣ်သကိးအတၢ်အာန့ၣ်လၢတၢ်တီၢ်အလီၢ်; အန့ၣ်မ့ၢ်အခံးမန့ၤလဲၣ်; ပန့ၢ်တပာ်တဝၢ်ဘၣ်; ယှၤအိၣ်သကိး တၢ်အာကသ့ခိလဲၣ်; ကအိၣ်သကိး ဝဲလၢတၢ်တီၢ်အလီၢ်; မ့ၢ်အလီၢ်ဖဲလဲၣ်; ပန့ၢ်ပာ်ဂီၤမးလီၤ. «လံာ်စိဆ့တတီၤအံၤ, အခံးတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဒ်အံၤ, ယကဒူးဘၣ်အတၢ် ကမၣ်လၢနီၣ်တီၢ်, ဒီးအတၢ်အာလာ တၢ်တီၢ်န့ၣ်လီၤ; အခိပညီအိၣ်ဒ်န့ၣ်သတးဒီး ဣးလၢ အကျဲးဒ်န့ၣ်. ယဆိကမိၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဒီးသရၣ်ကီၤလၢထူးထီၣ်လံာ်လၢပှၤကညီအကျိ်န့ၣ်ဂီၤမးလီၤ; တဘျီစိ ဘၣ်ဝဲလီၤဝဲ, ကိးထံၣ်ကိးဘိတသ့ဘၣ်န့ၣ်ပကမၤကမၣ်တၢ် အလီၢ်တအိၣ်ဘၣ်. တုၤအပူၣ်နဲးကဒီးဝဲတဘျီန့ၣ်ကကျဲးစးဘျီက့ၤတၢ်လၢ အတလီၤဒီးဘၣ်တဖၣ်လီၤ. မ့ၢ်ပှၤကညီကွဲးလံာ်လၢအကျိ်ခၣ်ဝဲဒီးအတၢ်ကတိၤမ့ၢ်တဘၣ်, မ့ၢ်တလီၤဘၣ်န့ၣ် ပကတိၤပှၤဖျဲးအီၤတသ့ဘၣ်.

အဂ့ၢ်, ၃. Do not use words which have no bearing on what you wish to say, or whose bearing you do not understand.

«တၢ်ကတိၤလၢအခိပညီ တအိၣ်ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, လၢနတသ့ၣ်ညါဘၣ်အခိပညီ မ့ၢ်ဂ့ၤ, နသ့တဒၢန့ၣ်လၢနကတိၤတၢ်အကျိၤ ကြိကြိတဂ့ၤ.

အဒိ, ၁. «ပှၤတဂၤခံးဝဲ ယသါကလဲလီၤဆူဂ့ၢ်ပှၤ, ဘၣ်ဆၣ်သတးဒီးယလဲၤတချးဘၣ်; မၤသးဒ်န့ၣ်သတးကလၢ်ဒီးယတလဲၤဘၣ်လီၤ;— ခံးတၢ်အပူၤ, သ

တး, တက္ခါးတၢ်တၢ်တၢ်;လတးကလၢ်ဖါတက္ခါးတၢ်တၢ်တၢ်; မ့ၢ်ခံးထဲလၢ ဟ
ထါကလဲၤလီၤဆူဇၢ်ပူၤ,တၢ်ဆၢ, ယလဲၤတချၢးတၢ်ဒီးယတလဲၤတၢ်န့ၢ်,ယကနၢ်
ထဲမုၢ်ဘက့ၢ်.

။အဒိ, ၂. ၵ်းသီးပှၤလၢအတနၢ်ဟူၤဒီးတၢ်တၢ်ဒ်န့ၢ်, ဒီးသီးအကနၢ်ဟူၤအ
သီး,လဲၤခံၣ်တဲၤတဲၤလီၤလၢတၢ်သးခုအကစီၣ်တက့ၢ်:—ခံးတၢ်န့ၢ်အပူၤ,ဒီးသီး,ဒိၣ်ခံ
တၢ်အလီၢ်ကဒိၣ်တၢ်. ၵ်းမ့ၢ်ခံး,ဒီးပှၤလၢအတနၢ်ဟူၤဒီးတၢ်တၢ်ဒ်န့ၢ် ကနၢ်ဟူၤတၢ်ဝဲ
အသီး,လဲၤခံၣ်တဲၤတဲၤလီၤ, ၵ်း. ယကနၢ်ပုၣ်တက့ၢ်လီၤ.

။အဒိ, ၃. ၵ်းတၢ်အတၢ်တၢ်တၢ်တၢ်ဒ်န့ၢ်မၤဒိၣ်မၤဒိၣ်လၢပိၣ်ခိၣ်ဃၢအံၤ, လၢ
ဖံးဂီၢ်ညၢၣ်ဂီၢ်တၢ်ဒ်န့ၢ်လီၤ. မၤသးဒ်န့ၢ်ဒီးပှၤမ့ၢ်တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်ဒ်န့ၢ်တၢ်တၢ်ဒ်န့ၢ်
သးခုအကစီၣ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးတၢ်ဒီးတၢ်တၢ်သးခုအကစီၣ်တလၢ ညိၣ်ဝဲၤထီၣ်တၢ်
လၢဟီၣ်ခိၣ်ဃၢတၢ်:—ခံးတၢ်န့ၢ်, တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်ဒ်န့ၢ်မၤဒိၣ်ဖံး ဒိၣ်ဘနီၤ, ဒီးပှၤ
ခံၣ်တဲၤတဲၤလီၤတၢ်သးခုအကစီၣ်, တၢ်ဒိၣ်ခံးတၢ်ဒ်န့ၢ်သးလၢခံထံၣ်န့ၢ် တၢ်တၢ်ဒ်န့ၢ်
သးဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်န့ၢ်တၢ်ကစီၣ်တၢ်:မၤသးဒ်အကတိၤတၢ်ဆူန့ၢ်တၢ်ခံးခံး,ဆူအံၤတ
ခံးခံးဒီးပုၣ်တၢ်တၢ်လီၤမၤလီၤ.

။အဒိ, ၄. ၵ်းပုၣ်မ့ၢ်ခံးတၢ်တၢ်ဒ်န့ၢ်ဒီး 'မ့ၢ်' ကန့ၢ်တၢ်တၢ်ဒ်န့ၢ်ဒီးပုၣ်မ့ၢ်တၢ်တၢ်
လၢပှၤဂၤအစီၣ်အလီၢ်ဒိၣ်လဲၣ်:—ခံးတၢ်အပူၤ,တြၢးအဒိၣ်ဒီးပုၣ်, လၢကန့ၢ်တၢ်တၢ်
အဂီၢ်ဒိၣ်သံး.ဒိၣ်အံၤ.ပုၣ်မ့ၢ်ခံးတၢ်တၢ်ဒ်န့ၢ်, ၵ်း. ဒီးကွၢ်တၢ် 'မ့ၢ်.' လၢအဒိၣ်ဖဲန့ၢ်တၢ်
လၢန့ၢ်အဖဲၣ်ညါ,စိ,တတၢ်တၢ်:ဂီၢ်တၢ်ဖဲစိအလီၢ်. ၵ်းမ့ၢ်ခံးလၢဒီးမၤသးဒ်အ
လီၢ်တၢ်ဒိၣ်လၢပကန့ၢ်တၢ်တၢ်တၢ်လၢပှၤ မၤတၢ်အစီၣ်အလီၢ်. ၵ်းတၢ်ဆၢ
တၢ်တၢ်ဒ်န့ၢ်တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်ဒ်န့ၢ်:တၢ်ဒိၣ်ခံးတၢ်ဒ်န့ၢ်အသးလၢပှၤဂၤတြၢးန့ၢ်တၢ်လၢပ
မၤတၢ်ပဲအစီၣ်တၢ်လီၤ. ၵ်းအန့ၢ်ဒီး,တၢ်ခံး.ဒိၣ်အံၤ,ပကန့ၢ်တၢ်တၢ်လၢပှၤဂၤအဂီၢ်
ၵ်း.

။အဒိ, ၅. ၵ်းတၢ်ပှၤလၢညါမၤခံးတၢ်ဒီးပုၣ်မ့ၢ်ခံးတၢ်တၢ်ဒ်န့ၢ်:—ခံးတၢ်အပူၤ,
တၢ်ပှၤမၤခံး.တၢ်ခံး, ခံးတၢ်တၢ်တၢ်တၢ်ဒ်န့ၢ်တၢ်, တြၢးအခံးလၢတၢ်ပှၤမၤခံးတၢ်
ဒီးပုၣ်မ့ၢ်ခံးတၢ်တၢ်ဒ်န့ၢ်.

။အဒိ, ၆. ၵ်းပကန့ၢ်လီၣ်ပသးလၢတၢ်ဂီၢ်; ၵ်း. ခံးတၢ်န့ၢ်,ယဆိကမိၣ်လၢ
တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်ဒ်န့ၢ်အလီၢ်တၢ်,မ့ၢ်လီၤအလီၢ်တၢ်လီၤ.

။အဒိ, ၇. ၵ်းပှၤမၤလီၤပှၤပှၤပှၤလီၣ် လီၣ်ထီၣ်အဒိၣ်ခါဒ်ပှၤပှၤလီၣ်လီၣ်ထီၣ်ပှၤ
အသီးတၢ်:—ခံးတၢ်အပူၤ, 'တက့ၢ်' အလီၢ်တၢ်ဒိၣ်တၢ်, တြၢးခံးဒီး 'လီၤ'လီၤ.
။လၢန့ၢ်အဖဲၣ်ညါ,တြၢးခံးလၢပှၤမၤပှၤပှၤလီၣ်လီၣ်ထီၣ်, ၵ်း.

။အဒိ, ၈. ၵ်းမ့ၢ်ခံးတၢ်တၢ်ဒ်န့ၢ်လၢမန့ၢ်တၢ်တၢ်လဲၣ်:—ခံးတၢ်အပူၤ, ဝဲ
ဒိၣ်, တလီၢ်တၢ်ဒိၣ်တၢ်:—တမံၤ, ခံးတၢ်အလီၢ်တၢ်ဒိၣ်မ့ၢ်ဂီၢ်တၢ်,—တြၢးခံးလၢ
တၢ်ဒ်န့ၢ်:မ့ၢ်အဂီၢ်လဲၣ်,ထံကွၢ်ဝဲလၢအမၤတၢ်ခံးတၢ်တၢ်ဒ်န့ၢ်ဒီးအဂီၢ်လီၤ. ဒီးက
မၤတၢ်ခံးတၢ်တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်ဒ်န့ၢ်,ကန့ၢ်အါမံၤလီၤ.

အဝါ, ၄. Care must be taken to put every word in a sentence in its proper place, because a change of place generally occasions a change of meaning.

။ပတၢ်ပတၢ်တၢ်ကတိ၊တၢ်တၢ်လၢပတၢ်ဒၣ်အလၢ်န့ၣ်လီၤ.

။အစးတံၣ်န့ၣ်တၢ်ဒၣ်အလၢ်တူၤပတၢ်လၢအဘျီက့ၤဒဲး မိးအးဝၢၣ်န့ၣ်တၢ်ဒၣ်အလၢ်တူၤမိးဝၢၣ်လၢအဘျီက့ၤဒဲး မိးမ့ၢ်အဘျီက့ၤအစးတံၣ်မ့ၢ်ဝုၤ၊အးဝၢၣ်သးကိးအးဝၢၣ်မ့ၢ်ဝုၤ၊တၢ်ဒၣ်အလၢ်လၢအဘျီက့ၤဒဲးတၢ်ကတိ၊လၢအဘျီက့ၤဒဲးန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဆၢဝၢၣ်အမိးမ့ၢ်တၢ်ဒၣ်ကတိတၢ်တၢ်တၢ်လၢဝၢၣ်မိးအးဝၢၣ်အတၢ်တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်. မိးတၢ်ကတိ၊တၢ်တၢ်မိးတၢ်တၢ်ကတိအလၢ်ဖဲအံးဖဲန့ၣ်ပတၢ်ပတၢ်တၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးတသ့တၢ်. ။တၢ်လၢပတၢ်ပတၢ်ပသးလၢအိၤကမံၤမ့ၢ်တၢ်အံၤ၊တူၤပသ့တၢ်ကတိ၊တၢ်တၢ်တၢ်အလၢ်လၢအဂၢၢ်မိၣ်အကျိၤန့ၣ်, တၢ်တၢ်ပကတိ၊တၢ်တၢ်ပညိၣ်ကလီၤဆီဝဲတဲးခဲးစ့ၢ်ကိးလီၤ.

။အဒိ, ၁. ပုၤန့ၣ်အတၢ်မၤဂုၤမးလီၤ: ပမ့ၢ်ခဲးဒိၣ်န့ၣ်, ပခဲးပတြၢၤလိၣ်ပုၤန့ၣ်အတၢ်မၤ;—ပုၤန့ၣ်မၤတၢ်ဂုၤမးလီၤ: ပမ့ၢ်ခဲးဒိၣ်န့ၣ် ပခဲးပတြၢၤပုၤန့ၣ်လၢအမၤတၢ်အစိလီၤ.

။အဒိ, ၂. ပုၤန့ၣ်အမၤတၢ်ကတိတၢ်ဒၣ်တၢ်; မ့ၢ်ခဲးဒိၣ်န့ၣ်မိးပန့ၢ်ပၢၣ်လၢတၢ်မၤလီၤတၢ်ပုၤန့ၣ်အိၣ်တၢ်ဆၢတမၤတၢ်ဝဲတၢ်;—ပုၤန့ၣ်အတၢ်မၤတၢ်ဒၣ်တၢ်; မ့ၢ်ခဲးဒိၣ်န့ၣ်ပန့ၢ်ပၢၣ်လၢတၢ်မၤလၢပုၤန့ၣ်ကမၤဝဲအဂီၢ်ကတိတၢ်ဒၣ်တၢ်.

။အဒိ, ၃. ပုၤန့ၣ်မၤတၢ်မုၢ်.—ခဲးဒိၣ်န့ၣ်, ပန့ၢ်ပၢၣ်လၢပုၤန့ၣ် မၤတၢ်အပူၤအသးတၢ်တၢ်,အသ့ၣ်ခုအသးမုၢ်ဝဲလီၤ;—ပုၤန့ၣ်မၤတၢ်မုၢ်,—ခဲးဒိၣ်န့ၣ်မိးပန့ၢ်ပၢၣ်လၢပုၤန့ၣ်မၤတၢ်,မ့ၢ်ခဲးဒိၣ်န့ၣ်တၢ်ကမုၢ်ဆီၣ်က့ၤဝဲတၢ်ဒိၣ်လီၤ.

။အဒိ, ၄. ပုၤလၢအမၤတၢ်တၢ်ဒၣ်တၢ်န့ၣ်,မ့ၢ်ခဲးဒိၣ်န့ၣ်မိးပန့ၢ်ပၢၣ်လၢပုၤန့ၣ်—ခဲးဒိၣ်န့ၣ်မိးပန့ၢ်ပၢၣ်လၢပုၤန့ၣ်အမၤတၢ်တၢ်ဒၣ်တၢ်န့ၣ်,မ့ၢ်ခဲးဒိၣ်န့ၣ်မိးပန့ၢ်ပၢၣ်လၢပုၤန့ၣ်—ပုၤလၢအမၤတၢ်တၢ်ဒၣ်တၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ခဲးဒိၣ်န့ၣ်မိးပန့ၢ်ပၢၣ်လၢပုၤန့ၣ်—ခဲးဒိၣ်န့ၣ်မိးပန့ၢ်ပၢၣ်လၢပုၤန့ၣ်မ့ၢ်ခဲးဒိၣ်န့ၣ်မိးပန့ၢ်ပၢၣ်လၢပုၤန့ၣ်,တၢ်ဒၣ်တၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ခဲးဒိၣ်န့ၣ်မိးပန့ၢ်ပၢၣ်လၢပုၤန့ၣ်တၢ်ဒၣ်တၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ခဲးဒိၣ်န့ၣ်မိးပန့ၢ်ပၢၣ်လၢပုၤန့ၣ်.

။အဒိ, ၅. ပုၤန့ၣ်မ့ၢ်မၤတၢ်မိးန့ၢ် အဘျီအလဲ,ခဲးတၢ်, ပန့ၢ်ပၢၣ်လၢပုၤန့ၣ်တူၤအမၤတၢ်မၤပုၤတၢ်မိးကန့ၢ်အဘျီအလဲသ့ပုၤတၢ်ခွၢ်ကိး,တၢ်ဆၢ,မၤဝဲဒါကမၤတၢ်ဒၣ်တၢ်န့ၣ်တၢ်တၢ်;—မ့ၢ်ပုၤမၤတၢ်မိးန့ၢ်အဘျီအလဲလီၤ,—မ့ၢ်ခဲးဒိၣ်န့ၣ်ပန့ၢ်ပၢၣ်လၢပုၤန့ၣ်မၤတၢ်လံၤ,မိးန့ၢ်လံၤအဘျီအလဲလၢအမၤတၢ်အစိလံၤ.

။အဒိ, ၆. ခဲကန့ၢ်အံၤကၢ်မိၣ်ကဲယသးလၢအပျဲၤအတိၣ်,—ခဲးဒိၣ်န့ၣ်မိးပန့ၢ်ပၢၣ်လၢပုၤန့ၣ်အသးအဲၣ်တၢ်ဒၣ်တၢ်န့ၣ်အံၤအကတိၢ်,လၢအကကဲအပျဲၤအတိၣ်;လၢပုၤလၢအသးတၢ်ဒၣ်တၢ်န့ၣ်တၢ်;—တၢ်မိၣ်ကဲယသးလၢအပျဲၤအတိၣ်ခဲကန့ၢ်အံၤလီၤ,—မ့ၢ်ခဲးဒိၣ်န့ၣ်, ပန့ၢ်ပၢၣ်လၢပုၤန့ၣ်တၢ်ဒၣ်တၢ်န့ၣ်အသးလၢအကကဲအပျဲၤအတိၣ်အသးခဲးလီၤ.

«အဒိ, ၇. «ယလဲၤဘဉ်,—စံးဒ်န့ၣ်ဒီး, ပနာ်ပာ်လၢတၢ်တအိၣ်တြိအကျိၣ်တမံး; တၢ်မ့ၢ်မိၣ်လဲၤအသးဒီးလဲၤန့ၣ်, တၢ်မ့ၢ်မိၣ်အိၣ်အသးဒီးအိၣ်န့ၣ်ဝဲလီၤ;—ယဘဉ်လဲၤ,—မ့ၢ်စံးဒ်န့ၣ်, ပနာ်ပာ်လၢတၢ်မိၣ်လဲၤအသးမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်တမိၣ်လဲၤအသးမ့ၢ်ဂ့ၤ, အိၣ်တန့ၢ်ဘဉ်, ဘဉ်လဲၤယပှ်တၢ်လီၤ.

«အဒိ, ၈. «ပှးန့ၣ်ဘဉ်တၢ်တီၢ်အိၣ်, —စံးတၢ်န့ၣ်, ပနာ်ပာ်လၢပှးဂၤတီၢ်ပှးန့ၣ်လီၤ;—ပှးန့ၣ်တီၢ်ဘဉ်အိၣ်, —မ့ၢ်စံးဒ်န့ၣ်, ပနာ်ပာ်လၢပှးန့ၣ်တီၢ်ပှးဂၤတၢ်တၢ်လီၤ.

«ကျိၣ်ကျိၣ်, ပမ့ၢ်သ့းတၢ်ကတိၤအလီၢ်ဖဲအံၤဖဲန့ၣ်လၢအဂီၢ်မိၣ်အကျိၣ်ဒီးအခိၣ်ညီတဖၣ်သးသီးန့ၣ်ဘဉ်. «မၤသးဒ်န့ၣ်ဒီး, ကွဲးတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ကတိၤတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဘဉ်ပလီၢ်ပသးလၢတၢ်ကတိၤတဘိလၢ်လၢ်ကဘဉ်ဒ်အလီၢ်ဖဲအကြးဒီး အဂ့ၢ်အကျိၣ်ဖဲတၢ်မိၣ်စံးဘဉ်တဲဘဉ်ပသးအသးလီၤ. မ့ၢ်ဘဉ်ဒီးကမၤအသးလၢပစံးတၢ်တမံး, ပှးဂၤအနၢ်ကပာ်လၢတၢ်တမံးဒေၣ်လီၤ.

«အဂ့ၢ်, ၅. Before we speak, we should have in mind what we wish to say, and aim to express that and nothing else.

«သလိပ်ပကတိၤ လိပ်တၢ်ဒီး ပသးကစံး မန့ၤမန့ၤန့ၣ်ပဘဉ်ဆိကမိၣ်ပဝ်စၢၤ အဂ့ၢ်အကျိၣ် လၢပသးကံၢ်ပူၤလီၤတၢ်လီၤဆဲးလီၤ. ဒီးဂ့ၢ်စံးထဲအဝဲန့ၣ်ဖိလီၤ.

«မ့ၢ်တမ့ၢ်ဘဉ်ဒ်န့ၣ်အဂ့ၢ်လၢတၢ်မိၣ်စံးဘဉ်ပသးတမံးကလီၤဆဲးလီၤဘၤလၢတၢ်ကတိၤဂ့ၤဂၤအဖိလၢ်ဘဉ်ဖူးလီၤ. အဂ့ၢ်လၢတၢ်မိၣ်စံးဘဉ်ပသးတမံးန့ၣ်, ပဘဉ်ပပၣ်ဖျါအိၣ်ဒ်ပှးန့ၣ်ဟူတၢ်တဖၣ်အနၢ်ကပာ်ညီကဒ်လီၤ. မ့ၢ်တမ့ၢ်ဘဉ်ဒီးပသိၣ်က့ၤသီက့ၤတၢ်ကတိၤကလီၤကလီၤဘဉ်ဖူးလီၤ.

«အဒိ, ၁. «ပှးတဂၤကွဲးလိာ်သိၣ်က့ၤသီ တၢ်န့ၣ်, စံးဝဲ, ဖိပစံးဒီးဒ်ပအုၣ်လီၤပသးအသးန့ၣ်, ဘဉ်မ့ၢ်လၢပကတိၤတၢ်လၢပကလုာ်တီၢ်, ဒီးဒ်ပအုၣ်ပသးပတၢ်ကတိၤန့ၣ်ပဘဉ်မၤလၢထီၣ်သပှ်ဘၢ်လီၤ. မ့ၢ်အဂ့ၢ်ဒ်လဲၣ်, ကြးပပှ်ပယွၤဒီးမၤပဝဲကိးဂၤဖဲးလီၤ. «လၢတၢ်သိၣ်တၢ်သီတဘိအံၤအပူၤန့ၣ်ပဂ့ၢ်မ့ၢ်စၢ်ဘါမ့ၢ်စၢ်ဒီးမ့ၢ်ပကန့ၢ်ဘျးန့ၣ်ဖျိၣ်ဒီးပကန့ၢ်ဘဉ်ကံၢ်လၢပှးဂၤအစီန့ၣ်အလီၢ်အိၣ်ဒ်လဲၣ်”;—စံးတၢ်အပူၤ, မ့ၢ်အစံးမန့ၤအဂ့ၢ်အကျိၣ်လဲၣ်တဖျါတဝ်ဘဉ်; မၤသးဒ်ပဘဉ်မၤတီပကလုာ်အသးဘဲးစံး: မၤသးဒ်အသဆဉ်သိၣ်ပခံလၢပကကျဲးစးတၢ်လၢပှးဂၤအဂီၢ်အသးတဲးစံးစ့ၢ်ကိးလီၤ. «တၢ်ကတိၤဒ်န့ၣ်အဂ့ၢ်အဘိတအိၣ်ဘဉ်. «ပကန့ၣ်တမုၢ်စ့ၢ်ကိးဘဉ်.

«အဒိ, ၂. «န့ၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်န့ၣ်လီၤ; မ့ၢ်ယဲဒ်အံၤ, ယအိၣ်ဒီးတၢ်မၤတၢ်တဖၣ်လီၤ. န့ၣ်တၢ်မၤတၢ်တဖၣ်တအိၣ်ဘဉ်ဒီးဒူးန့ၣ်ယၢလၢန့ၣ်တၢ်န့ၣ်တက့ၢ်; ဒီးယကဒူးန့ၣ်န့ၣ်လၢယတၢ်န့ၣ်လၢယတၢ်မၤတၢ်တဖၣ်လီၤ,—စံးတၢ်အပူၤ, န့ၣ်တၢ်မၤတၢ်

တဖၣ်ခံးဝဲန့ၣ်.ပန့ၣ်ပာ်ကသ့ၣ်လဲၣ်: တၢ်အိၣ်လၢမၤ အခိၣ်ထံးတဘီ, အိၣ်လၢအလီၢ်ခံာ်ဘီ,အလီၢ်ကအိၣ်မးဖဲအံၤလဲၣ်.

။အဒိ, ၃. ၊ပှၤကညီမ့ၢ်တအိၣ်တၢ်သ့ၣ်သ့ၣ်န့ၣ်တၢ်ဖိး,မၤကွၢ်ပူၤကွၢ်အလီၢ်ခံးန့ၣ်,ကန့ၢ်ဘၣ်အဘျးအဖျိၣ်အါအါကလဲၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်အံၤအမိၤမိၤအစ့ၣ်စ့ၣ်လီၤ. ၊ကန့ၢ်ဘၣ်ဝဲအမိၤမိၤအစ့ၣ်စ့ၣ်ပသ့ၣ်ညါအိၣ်သ့ၣ် ဝဲလဲၣ်:—ဝဲအံၤ, ကယဲၢ်တၢ်အိၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်အါအါကလဲၣ်ကလဲၣ်ဝဲလၢၣ်ကိးအမိၤန့ၣ်မ့ၢ်လၢပှၤကညီအိၣ်ကိးအမိၤဒဲးလီၤ:—ခံးတၢ်န့ၣ်.မ့ၢ်ကစ့ၣ်ယၢ်;တၢ်ဆၣ်,ခံးဝဲလၢအကဒုးန့ၣ်ပသ့ၣ်ညါတၢ်န့ၣ်အကျဲးဒီးတဒုးန့ၣ်တၢ်. ၊ပသ့ၣ်ညါတၢ်န့ၣ်ဝဲလဲၣ်ဝဲလဲၣ်န့ၣ်,တဖျါထီၣ်တၢ်.

။အဒိ, ၄. ၊အလုၢ်သ့ၣ်ခါပတၢ်ယွၤအကလုၢ်အကလုၢ်န့ၣ်မ့ၢ်အဆိကမိၣ်တၢ်ဝဲလဲၣ်တမံၤလဲၣ်: မ့ၢ်အအိၣ်အလီၢ်တမုၢ်တၢ်ဖိးလုၢ်သ့ၣ်ခါပတၢ်ယွၤအကလုၢ်အကလုၢ်အကလုၢ်. မ့ၢ်တမ့ၢ်တၢ်ခိၣ်န့ၣ်ဒီး,မ့ၢ်အကအိၣ်တအိၣ်တၢ်နီၣ်တမံၤတၢ်ဖါ. ၊တမ့ၢ်တၢ်ခိၣ်န့ၣ်တၢ်; အတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်, အတၢ်မုၢ်တၢ်လၢကဖၣ်အိၣ်လၢအိၣ်ပှၤအသးလၢအဂီၢ်ကိးအခါဒဲးလီၤ: ဒီးလၢအလီၢ်ကမၢ်တၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဂုၤဖဲလဲၣ်အိၣ်လီၤ;—ခံးတၢ်အပူၤ,အဆိကမိၣ်တၢ်ဝဲလဲၣ် (ဒ်အခံးလၢအခိၣ်ထံးအသးန့ၣ်) ဟါမၤဒီးဖျါထဲလၢဂုၤလိအိၣ်အဂ့ၢ်လီၤ.

။အဒိ, ၅. ၊ခံးဝဲ,ကစၢ်ယုၣ်ဂ့ၢ်ဒီးယွၤမ့ၢ်တဂၤဖိအဂ့ၢ်န့ၣ်ကွၢ်ယီၤ, ၁၀: ၃၀. ၁၇: ၂၂. ၁၂: ၄၄, ၄၅. ပမ့ၢ်ဂ့ၢ်လိၣ်တတီၤတၢ်တတီၤအံၤဒီး,တၢ်လၢကစၢ်ယုၣ်ဂ့ၢ်စ့ၣ်စ့ၣ်တဂၤန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အုၣ်က့ၤခိၣ်က့ၤအကစၢ်နီၣ်နီၣ်န့ၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲလီၤ; —ခံးတၢ်န့ၣ်,ကွၢ်ကွၢ်,လၢအခိၣ်ထံးခံးတၢ်မ့ၢ်အဂ့ၢ်တမံၤ,လၢအမိးနီၣ်နီၣ်အဂ့ၢ်တမံၤဒၣ်; အခိၣ်ထံးဒီးအမိးနီၣ်နီၣ်တလီၤပျိၣ်လိၣ်တၢ်အသးတၢ်.

။အဒိ, ၆. ၊သရၣ်ခံၣ်တဲၤတဲၤလီၤတဂၤန့ၣ်ခံးဝဲ, “ယွၤကမၤထီၣ် တၢ်အာတၢ်သီ,တၢ်တဂ့ၤတဝါလၢသုးသးကံၢ်ပူၤတုၤအလၢၣ်လီၤ.” ၊ဒ်အတၢ်ကတိၤဖဲဝဲအသးကြးပန့ၣ်ပာ်လၢယွၤကဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ် အာတၢ်သီလၢပသးကံၢ်ပူၤလီၤ. တၢ်ဆၣ်တၢ်တခိၣ်ခံးတၢ်အသးဒ်န့ၣ်တၢ်; တၢ်မိၣ်ခံးအသးလၢယွၤ ကမၤဟါမၤကွၢ်တၢ်အာတၢ်သီလၢပပူၤတခိၣ်လီၤ. ၊အန့ၣ်ဒီးကြးလၢအဒါန့ၣ် ကွၢ်’ တဘီဒ်အံၤ, ယွၤကမၤထီၣ်ကွၢ်တၢ်အာတၢ်သီ.—မ့ၢ်တမ့ၢ်တၢ်ဖိး, ဒ်အံၤ, ယွၤကထုးထီၣ်ကွၢ်, &c. or, ယွၤကမၤဟါမၤကွၢ်, &c.

။အဒိ,၇. ၊ကိၤလၢတဂၤမၤလိလံာ်ကညီလၢသရၣ်ကညီ တဂၤအစုပူၤ, ဒီးကိးခံးတၢ်န့ၣ်,အန့ၢ်တပာ်တၢ်ဖိးသံကွၢ်သရၣ်ကညီခံးဝဲ,ကိးမ့ၢ်မန့ၣ်လဲၣ်; သရၣ်ကညီခံးဆါဝဲ,ကိးန့ၣ်မ့ၢ်ကိးလီၤ. ကိၤလၢတဂၤသံကွၢ်ကမိးခံးဝဲ.ကိးန့ၣ်,အခိၣ်ညီခိၣ်လဲၣ်;သရၣ်ကညီခံးဆါဝဲ, ကိးန့ၣ်အခိၣ်ညီတအိၣ်တၢ်, မ့ၢ်တၢ်ကတိၤလီၤလီၤလီၤ. အန့ၣ်ဒီးကိၤလၢတဂၤန့ၣ် အသးကံၢ်ထီၣ်လၢ သရၣ်ကညီအလီၤလၢ အဒုးန့ၣ်ပာ်အိၣ်လၢကိးအဂ့ၢ်အကျဲၤတသ့တၢ်အခိၣ်လီၤ. ကိၤလၢတဂၤဒၣ် နီၣ်ဟူတၢ်ဒီးသ့ၣ်ညါလၢပှၤအသံကွၢ်တၢ်တဂၤန့ၣ် တသံကွၢ်တၢ်တၢ်ဒ်ကတၢ် အသးတၢ်ဒီးခံးဝဲ,

တၢ်လၢလၢကိးအမံၤလၢကိးန့ၣ်မွၢ်တၢ်ခိၣ်လဲၣ်; အန့ၣ်တရုၤသရၣ်ကညီ ခံးတၢ်ထဲတၢ်
အိၤလၢကိးမၤအသးခိၣ်အံၤဒီးအဝၢ်အကျိၤကမိၣ်လီၤ.

«အပိ, ၈. «ဗွဲတုၤအဝဲၤဆၢထၢၣ်ဒီးခိၣ်ထဲၤထဲလီၤတၢ်လၢလိၣ်တတီၤအံၤ,
ဒီးသဆၢၣ်တၢ်တၢ်အကျိၤ အဘိၣ်အခိၣ်လၢအတၢ် အိၣ်ဒီးအကလုာ် ဗူအကထၢၣ်ဒီးဒီးက
ထံၣ်ဗူတၢ်လၢ အကလုာ်ကဝံၤဒီးလီၤ»,—ခံးတၢ်တတီၤအံၤ, အစိပညီၤလီၤထံးလီၤ
အာဲလၢ, 'တုၤ'တတီၤ, ဗိၣ်လၢအခိၣ်ထံးအစိလီၤ, တၢ်တၢ်တုၤ, —ဗူတၢ်တၢ်
ဒီး, တၢ်ဒီးန့ၣ်ဝံၤ, —ဒ်အံၤ, တုၤအဝဲၤဆၢထၢၣ်ဝံၤဒီးခိၣ်ထဲၤထဲလီၤတၢ်လီၤ.

«အဝၢ်, ၆. When we quote from scripture to prove, or illus-
trate a subject, we should quote only what relates to that subject.

«ဘုၤပတံးသိၣ်လိၣ်ဖိၣ်ဆၢအကလုာ်ဒ်သိးပကသိၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်လၢ
ပစိၣ်ထဲၤအဝၢ်အကျိၤတမံၤမံၤန့ၣ်, ပဘၣ်ပတံးသိၣ်ထဲလၢအဘၣ်
ဗးဒီးအဝၢ်အကျိၤအဝဲၤန့ၣ်တမံၤဖါလီၤ.

«ဗူၤပတံးသိၣ်အိၣ်အန့ၣ် တက့ၢ်ဒီးအဝၢ်အကျိၤလၢပကသိၣ်ဖျါထီၣ်အိၣ်အန့ၣ်တ
ဖျါထီၣ်လီၤထံးလီၤအာဲလၢတၢ်ဂၤတဖၣ်အကျိၤန့ၣ်လီၤ.

«အဒိ, «ဌၢကဝၢ်ခံးဝဲၤသးစိၣ်သ့ၣ်ဗျါလၢအတုၤတၢ်လီၤ. အတုၤတၢ်
အဝၢ်န့ၣ်, ကွၢ်လၢအး. ၃၃၂. ၄. ခံးဝဲ, ဗွဲတသးတုၤလီၤထၢဒီးအတၢ်သ့တၢ်လၢ
အသိၣ်န့ၣ်ဗူၤထီၣ်လၢလီၤ. န့ၣ်ဆၢတၢ်န့ၣ်သ့ဒီးကထံၣ်ကတီၤတၢ်လၢအခဲၣ်ညါ
ဒီးပဝံၤဆၢထၢၣ်န့ၣ်သးတက့ၢ်;—အတံးထီၣ်လိၣ်ဖိၣ်ဆၢတၢ်လၢအခဲၣ်ညါ
ဒီးပဝံၤဆၢထၢၣ်န့ၣ်, မ့ၢ်ထဲအခိၣ်ထံးတထံၣ်ဖါလီၤ. မ့ၢ်အတံးထီၣ်တၢ်အိၣ်အန့ၣ်အသးသ
တးဒီး, အဝၢ်လၢအသိၣ်ကဒုးဖျါထီၣ်တၢ်န့ၣ်တဖျါတၢ်က မိၣ်ဒိကၣ် လီၤအာဲလၢ
တၢ်ကတီၤလၢအတတၢ်ဗးဒီးသးစိၣ်သ့ၣ်အဝၢ်တဖၣ်အဖိလဲၣ်လီၤ.

«အဝၢ်, ၇. • When we preach, it should be with a clear voice,
and distinct enunciation.

«တုၤပစိၣ်ထဲၤထဲလီၤတၢ်န့ၣ်, ဒ်သိးပုၤဝီၣ်မုၢ်ကနၢ်ပူၤဒီးန့ၣ်ပၢၢ်
တၢ်ကမိၣ်ဒီး, ဒီးပဘၣ်ထုးသိၣ်ပကလုာ်သလဲၤဒီးကတီၤတၢ်ကျိၤလီၤ
တၢ်လီၤဆဲးသီၤ.

«ပုၤခိၣ်ထဲၤထဲလီၤတၢ်တနီၤ, စကွၢ်. မၤအသးခိၣ်ပုၤတြီအကိၣ်, ဗိပုၤကတီၤဒၣ်အ
တၢ်လၢအမံၤသပုၤဒီးမံၤမိၢ်တၢ်အပူၤ, သိၣ်ကတုၢ်ကတီၢ်သဒံၣ်ကလီၤအသိးလီၤ; ဒီးအ
ခိၣ်ထဲၤထဲလီၤတၢ်တအိၣ်ဒီးအဝၢ်အဘိၣ်နီၣ်တစဲးဘၣ်.

«အဝၢ်, ၈. Care must be taken, both in speaking and writing,

န့ၣ်လီၤတဲၣ်ဘၣ်ဆိးလာမုၢ်ခါဖိအမဲၣ်ဒီးအဝဲန့ၣ် ကိးသမံသမိးဝဲတကျဲလီၤ။ —ခံးတၢ်န့ၣ်တူၤပဖးဆိကဒိၣ်သပှၢ်ပှၢ်ဒီးပန့ၢ်ပၢ်သ့; ဘၣ်ဆၣ်န့ၢ်ပၢ်ကိသတးဒီးဖးတမ့ၢ်ဘၣ်. န့ၢ်ပၢ်ကိန့ၣ်, မ့ၢ်လၢအခံး, 'အဝဲန့ၣ်,' အါဘျီဒီးအဘၣ်စးဒီးနီၣ်ဖဲလဲၣ်ဖဲလဲၣ်န့ၣ်တဖျါဘၣ်အစီလီၤ။ «သရၣ်ကွၢ်လၢကွဲးကွၤဒ်အံၤ, နီၣ်န့ၣ်အသၣ်သံၤတြုကွဲၣ်ဝဲဘၣ်လၢဆိမံခါဘိတဘျီအမဲၣ်ဒီးဆိမံခါဘိန့ၣ်ကပျီၢ်ကွဲၣ်ဝဲဒီးစီၢ်လီၤ။ ဘၣ်လၢဝၣ်စးအလီၤ, ဒီးဝၣ်စးန့ၣ်လီၤဆူဘၣ်လၢဂ့ၢ်သိတဘိအတီၤ; ဒီးဂ့ၢ်သိန့ၣ်စွါဘၣ်လၢထိးတဒုအသ့, ဒီးထိးန့ၣ်ဗ့ၢ်ဝဲဘၣ်လၢယၢ်တထူၣ်, ဒီးယၢ်န့ၣ်အကံၢ်အိပူၤအိၣ်လၢဘျါတဘျီ, ဒီးဘျါတဘျီန့ၣ်ပူၤ. စီၢ်လီၤဘၣ်ဝၣ်ဒုစးတဒု, ဒီးဝၣ်ဒုစးန့ၣ်လီၤတဲၣ်, ဘၣ်ဆိးလာမုၢ်ခါဖိအမဲၣ်, ဒီးမုၢ်ခါဖိကိးသမံသမိးဝဲတကျဲလီၤ။ ကွဲးဝဲဒ်န့ၣ်ဒီးအတၢ်ကတိတတီၤညါထံဝဲ, ဆးဝဲ, ပန့ၢ်ပၢ်ညီ, ပဖးမုၢ်မးလီၤ။

«အဒိ, ၃. «မၤကဒီးတမံၤလၢမုၢ်ခါဖိအမဲၣ်ဒီးဖိမူ, ဖဲအိၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်ကဒီး;» —ခံးတၢ်အပူၤ, မၤသးဒ်အခံးမုၢ်ခါဖိအိၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်အသိးလီၤ. မ့ၢ်တမ့ၢ်ဘၣ်ဒီးမ့ၢ်မန့ၢ်, မ့ၢ်မဘၤ, ဖဲအိၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်န့ၣ်တဖျါဘၣ်; — 'ဖဲ' အထံးတအိၣ်ဘၣ်.

«အဝုၢ်, ၁၀. The perspicuity of sentences depends much on a proper regard to punctuation.

«ပဝံၣ်တဲၣ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်, ကွဲးတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်, ဖးတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်, ခံးသိးပှၢ်ဂၤအန့ၢ်ကပၢ်ညီဒီးပဘၣ်ပလီၢ်ပသးသၢကီၣ်မ့ၢ်တဖၣ်လီၤ.

«ပမ့ၢ်တဒုန့ၣ်ကီၣ်မ့ၢ်ဂံၢ်၁, ကီၣ်မ့ၢ်ဂံၢ်၂, ကီၣ်မ့ၢ်ဂံၢ်၆, ဖဲအဘၣ်ဒၣ်အလီၢ်စ့ၣ်စ့ၣ်ဒီးခံးတၢ်အခိပညီဖျါကစီဒိတသ့ဘၣ်.

«အဒိ, «ဝဲကနီၣ်အံၤသုထူၣ်ဖျဲးဒီးတၢ်ဒဲးတးဒဲးသုကဲလီၣ်ယွၤအကုၢ်အပှၢ်ဒီးသုအိၣ်ဒီးသုတၢ်သၣ်ဘၣ်စးဒီးတၢ်စိဆွဲဒီးအကတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဘၣ်မူအထူအထိၣ်လီၤ. အဝုၢ်ဒ်အံၤ တၢ်ဒဲးတးအဘူးအလဲန့ၣ်မ့ၢ် တၢ်သံလီၤ. မ့ၢ်ယွၤအတၢ်ထုၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မူအထူအထိၣ်လၢပကစၢ်ယုၣ်ဂူၤစးခါအစီန့ၣ်လီၤ. «ပှၢ်ကညိတနီၤဖးလံၣ်, ဒီးယကန့ၣ်, ဒီးဖးဝဲဒ်န့ၣ်; တအိၣ်ကတိၢ်နီတစဲး, နီတပူၤဘၣ်, ဒီးယကန့ၣ်တမ့ၢ်ဘၣ်, ယန့ၢ်ပၢ်တသ့ဘၣ်; အခိပညီတၢ်မၢ်ကွဲၣ်လၢပှၢ်ဖးတၢ်, တထိၢ်န့ၢ်ဘၣ်ကီၣ်မ့ၢ်အသၢတဖၣ်အစီလီၤ.

«အဝုၢ်, ၁၁. In writing and in speaking, a correct use of the inflections, also of the aspirated and unaspirated letters, is indispensable, because every error in either of these respects produces an entirely different word from the one intended, making a complete jargon of what we actually say. The Karens in speaking, rarely, if ever, make an erroneous pronunciation, but, in writing,

they are amazingly careless of their orthography; Missionaries, in speaking and writing, are prone to the reverse of this.

။ပုဂံကညီမ္မာကွဲးလိပ်ဒီး ဘဉ်ပလိပ် အသးလၢအၢသံ, အါသံ သွဉ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

။ပုဂံကညီ, ညီန့ၣ်သးပုၤနီၣ်ကွံၣ်အသး လၢအဝဲန့ၣ်တမံးနးမးလီၤ; ။ပုၤဒၣ် လိပ်လၢကမၤလိတၢ်လိပ်တကျးန့ၣ်ဒီးမၤလိတၢ်အစၢမုၢ်အကွဲးတၢ် တကမၣ်ဘဉ် နီတဖျၢၣ်ဒီတဘိ.ဘဉ်ဆဉ်ဒီး, တၢ်အဟးထီၣ်လၢသးရၣ်အဒိၣ်, လၢမၤလိတၢ်အ ပုၤခံၤ,အကွဲးကွၢ်လိပ်ပရၢ,လိပ်မံၣ်တါတဖၣ်, စကွၢ်, ဒီးအကွဲးကမၣ်တၢ် စွဉ်မး လီၤ. ။တၢ်န့ၣ်တကြးဘဉ်လၢတက့ၤဘဉ်. မၤအသးဒ် စီပုးတဂူးစံးဝဲအသး လဲၣ်;စံးဝဲ,ထိးလၢအဒီးသ့ဖီအသးခံၤ,ကွၢ်ကွၢ်ကမိးဆူအလိပ်ကလိပ်လၢကပိပ်ကျါ န့ၣ်လီၤ.

။ပုၤတဂၢၢ်စံၣ်ထဲၤထဲလီၤတၢ်လၢတၢ်စူၢ်တၢ်န့ၣ်အဝဲဒီးမ့ၢ်အတပလိပ်ဘဉ်အသး လၢအၢသံ,အါသံသတဒီးစံးဝဲ.ပုၤတဂၢၢ်ဂၢၢ်ကစံး.နဲဒၣ်အံၤဒုအိၣ်ဒီးတၢ်န့ၣ်လီၤ. မ့ မ့ၢ်ထဲဒၣ်အံၤလအိၣ်ဒီးတၢ်မၤတၢ်တဖၣ်ဒီၤ. မ့တၢ်မၤတၢ်တဖၣ် ဟအိၣ်ဘဉ်ဒီး, ဒုးန့ၣ်ယၤလၢနတၢ်နါ န့ၣ်တက့ၢ်, ဒီးယကဒုးန့ၣ်နုၤလၢ ယတၢ်နါလၢယတၢ်မၤ တၢ်တဖၣ်ဒီၤ. (ယၤ. ၂၃၁၁.) မၤသးဒ်န့ၣ်ဒီးပသ့ၣ်ညါလၢပတၢ်နါအိၣ်ဘဉ်ဆဉ် ပတၢ်မၤမ့ၢ်အအိၣ်ဘဉ်ဒီးပတၢ်နါကဲက့ၤတၢ်ကလိပ်ကလိပ်လီၤ; ပတၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်နါ လၢပၤဒီးလိပ်ပူၤ,စံးဝဲဒၣ်. ။အစံးတၢ်န့ၣ်ဟ့ၣ်အအိၣ်လၢအသ့ၣ်ညါလိပ်စီဆွံအ တၢ်အိၣ်ဘဉ်သီတဖၣ်န့ၢ်ဟူဒီးကသ့ၣ်ညါ လၢပုၤစံၣ်ထဲၤထဲလီၤန့ၣ် တၢ်တဖၣ်စံး ဘဉ်အသးလၢတၢ်နါဘဉ်, တၢ်မိၣ်စံးအသးလၢတၢ်န့ၣ်လီၤ. မ့မ့ၢ်ပုၤသ့မိၣ်ဖီလၢ အတသ့ၣ်ညါဘဉ်လိပ်စီဆွံတဖၣ်န့ၢ်ဟူဒီးကဆိကမိၣ်တၢ်ဒီးလဲၣ်;ကဆိမိၣ်လၢအ စံးထီၣ်ပတြၢၤတၢ်အၢတကလုၣ်လဲၣ်.

။အဝဲဒ်, ၁၂. Long and complicated sentences should, as much as possible, be avoided.

။တၢ်ကတိၤတဟိၤ,တဟိၤန့ၣ်,အသုတထီၣ်ကဲၣ်ဆိးတဂ့ၤ, အ သုတအိၣ်ဒီးအထံၣ်တထံၣ်ဘဉ်တထံၣ်, တထံၣ်,ဘဉ်တထံၣ်အါ ကဲၣ်ဆိးတဂ့ၤ.

။မ့ၢ်အဝဲဒ်လဲၣ်;တၢ်ကတိၤဒ်န့ၣ်ပန့ၢ်ပၢ်ကိးပတိၢ်န့ၢ်ကိးမးလီၤ.

။အဒိ, ။စံးဝဲ, ပုၤကညီအကလုၣ်ကလုၣ်တဖၣ်န့ၣ် လုၢ်သ့ၣ်ခါ ပတၢ်ယုၤအ ဟ်အိၣ်တၢ်သီ, ဒီးတသ့ၣ်ညါဘဉ်ကစၢ်ယုၤအသးဒီးဘဉ်တူၢ်တၢ်ဒီးတး လီၤတူ လီၤထီၣ်သတးဒီးဒုက့ၤတၢ်အုၣ်က့ၤမိၣ်က့ၤဒီးအစၢ်န့ၣ်တထံၣ်န့ၢ်လၢၤဝဲဘဉ်သ ဟးဒီးကစၢ်ယုၣ်ဂူးစံးတဂၢၢ်အိၣ်လၢမူမိၣ် ထံၣ်လီၤဝဲသတးဒီး, အိၣ်လၢထီၣ်ပွဲၤ

ထိုပိုင်း၊ မခါးကစီ၊ အလားကစီ၊ နဂါးကွမ်း၊ လိမ္မော်ခွံ၊ ဘျက်အသားအလေး၊ နှုတ်ခွံ၊
ပေးအသွက်ကဏ္ဍိ၊ အသားကဏ္ဍိ၊ ပု၊ ဟိုက်ခိန်ဖိလော၊ အခိန်လဲလျှော်၊ ဆက်လာ၊ မှော်ကီးလော်၊
အစုတဖန်အံ၊ သတားဖိုး၊ ဖဲ၊ လိ၊ အိမ်၊ ဝိညို၊ မှို၊ မိန်၊ အကျွဲ၊ မီး၊ ဝေ၊ ဖိ၊ သံ၊ အလေး၊ လေး၊ ထူ၊ နှို၊
ဥဂ္ဂါ၊ အလိ၊—အတော်အံ၊ တာ၊ ကလိ၊ တသံ၊ နိ၊ တထံ၊ နိ၊ အထံ၊ နိ၊ နိ၊ အလေး၊ ထူ၊ ပ
နာ၊ ပါ၊ တထ၊ ပတိ၊ တနု၊ ဘဉ်၊ မီး၊ လဲ၊ တာ၊ သိ၊ နိ၊ တာ၊ သိ၊ ကလိ၊ ကလိ၊ လေး၊ ပတိ၊ တာ၊
အတိ၊ တခိန်၊ ထူး၊ တကွ၊ တန့်.

Figurative Style.—ကတိ၊ ဝေ၊ တာ၊ အဝှာ.

ထူး၊ ပကတိ၊ တာ၊ ဖိ၊ တာ၊ လာ၊ အပိ၊ လိ၊ ဝေ၊ ဝေ၊ တံ၊ မံ၊ မံ၊ နှို၊ အခိ၊ မှော်
ဘဉ်၊ အလေး၊ ကစီ၊ ဖိ၊ မီး၊ ပကတိ၊ တာ၊ အဝှာ၊ အဘိ၊ ဆူ၊ နှို၊ ထို၊ ဖိ၊ နိ၊ လာ
ပွ၊ အကန့်၊ ဝဲ၊ ထူ၊ အခါ၊ ပါ၊ ဤ၊ တကွ၊ အပိ၊ လိ.

ခါ၊ အဝှာ၊ ဝဲ၊ လဲ၊ မီး၊ သား၊ ဝဲ၊ အထံ၊ တာ၊ လာ၊ ပမံ၊ ဝဲ၊ လဲ၊ အိ၊ လာ၊ အဝှာ၊ အကျွဲ၊ တမဲ၊ မဲ၊
အလေး၊ လိ၊—တံ၊ လာ၊ အထံ၊ ဖိ၊ မီး၊ သူ၊ ဖိ၊ သား၊ နှို၊ တမ့၊ တာ၊ တာ၊ လာ၊ ပတိ၊ နှို၊ ပနာ၊
ထူ၊ သူ၊ ပနာ၊ သူ၊ ပမိ၊ နှို၊ တန့်၊ မီး၊ တူး၊ ပမဲ၊ တာ၊ တဲ၊ တာ၊ ဝှာ၊ ဝေ၊ လာ၊ ပထူ၊ ပသား၊ အဝှာ၊ အ
ကျွဲ၊ နှို၊ ပညို၊ နှို၊ ဒိ၊ လိ၊ အတိ၊ လာ၊ တာ၊ အဂါ၊ တမံ၊ ပံ၊ ဝဲ၊ မံ၊—သား၊ တာ၊ ဝေ၊ သား၊ နှို၊
ယသား၊ သန့်၊ အာ၊ ယသား၊ သန့်၊ ဝဲ၊ ဝေ၊ သား၊ လိ၊ တဲ၊ ဝေ၊ သား၊ ဖြို၊ ဝေ၊ သား၊ ထံ၊ နိ၊ ဝေ၊
သား၊ ဟား၊ ဝဲ၊
နှို၊ ဝဲ၊ လိ၊ တာ၊ ဆက်၊ တာ၊ လိ၊ သူ၊ ဖိ၊ သူ၊ တာ၊ နာ၊ သူ၊ နှို၊ ဝဲ၊ သူ၊ လိ၊ တဲ၊ သူ၊ ဖြို၊ သူ၊ ထံ၊
နှို၊ တား၊ သူ၊ အခို၊ နှို၊ နှို၊ ဝှာ၊ ပမဲ၊ ပညို၊ တမိ၊ လိ၊ တူး၊ ပသား၊ တာ၊ ပထူ၊ ပသား
နှို၊ ဝှာ၊ တာ၊ တာ၊ လာ၊ ပပိ၊ တကွ၊ ဝဲ၊ လိ.

ခါ၊ နှို၊ အလိ၊ ဆူး၊ ပမဲ၊ တာ၊ ဝဲ၊ တာ၊ ဝှာ၊ ဝေ၊ လာ၊ တာ၊ တာ၊ ဖိ၊ မီး၊ ထံ၊ ဝေ၊ ကိ၊ ဝဲ၊ တမံ၊
မံ၊ လာ၊ ပွ၊ တာ၊ နှို၊ တထံ၊ တာ၊ နှို၊ တကျွဲ၊ တာ၊ နှို၊ ပကမာ၊ ဝဲ၊ လဲ၊ ပကမိ၊ လိ၊ တာ၊ နှို၊ လာ
တာ၊ တာ၊ ပွ၊ နှို၊ ထံ၊ တာ၊ လိ၊ သူ၊ နှို၊ ဤ၊ တာ၊ လိ၊ တမံ၊ မံ၊ လိ၊—အနု၊ မီး၊ နှို၊ ပါ၊ ထို၊ ဝဲ၊ တ
မဲ၊ မဲ၊ လိ.

မဲ၊ နှို၊ အလိ၊ တာ၊ တာ၊ ဖိ၊ မီး၊ သူ၊ တာ၊ တာ၊ ဖိ၊ မီး၊ မှို၊ မိန်၊ တာ၊ တာ၊ ဖိ၊ မီး၊ အရှင်၊ မီး၊ က
ထံ၊ တာ၊ လာ၊ အက၊ ဖိ၊ မီး၊ တာ၊ လာ၊ ဤ၊ ဒိ၊ တမံ၊ နှို၊ ပု၊ ဖဲ၊ လာ၊ ဤ၊ မိ၊ လာ၊ အသွင်၊ ဤ၊
တာ၊ နှို၊ လိ၊ တာ၊ လိ၊ မဲ၊ လာ၊ ဝေ၊ မှို၊ မဲ၊ တာ၊ တဲ၊ တာ၊ ဝှာ၊ လာ၊ ကွဲ၊ အကျွဲ၊ မီး၊ မှို၊ တမိ၊ လိ၊
ဝဲ၊ တာ၊ တာ၊ လာ၊ ထို၊ မိန်၊ အရှာ၊ အံ၊ လာ၊ ပထူ၊ ဤ၊ တာ၊ ဖိ၊ တပေ၊ တာ၊ နှို၊ ပနာ၊ ပါ၊ တထ
ဘဉ်. တူး၊ အကတိ၊ ဖိ၊ တာ၊ နှို၊ ပနာ၊ ပါ၊ ထို၊ ဝဲ၊ ဝဲ၊ ဝဲ၊ ဆီး၊ ဆီး၊ လိ.

ဘဉ်၊ ဆက်၊ မီး၊ တာ၊ အခိ၊ နှို၊ တထံ၊ တာ၊ နှို၊ နှို၊ လာ၊ ဝဲ၊ လာ၊ ဆူး၊ ဆူး၊ တာ၊ လိ၊ ဝေ
လိ၊ အသား၊ တာ၊ ဖိ၊ မီး၊ လိ. ကွဲ၊ ကွဲ၊ တူး၊ ပွ၊ မိ၊ လိ၊ ပွ၊ ဝေ၊ လာ၊ ထို၊ နှို၊ မှို၊ မတား၊
နှို၊ တာ၊ ပါ၊ လာ၊ အခါ၊ ပု၊ နှို၊ အိ၊ ဝဲ၊ မိ၊ အိ၊ ဝဲ၊ လှော်၊ မိ၊ အိ၊ ဝဲ၊ မီး၊ အမဲ၊ ဝဲ၊ ဝဲ၊ မီး၊ အဆူ၊ ဝဲ၊ မိ၊ မ
ကျွဲ၊ အခါ၊ လိ၊ ဝေ၊ သာ၊ ထို၊ တကလဲ၊ ဝဲ. အနာ၊ ကပါ၊ လာ၊ ပွ၊ နှို၊ အထူ၊ အသား၊ အ
လှော်၊ အလိ၊ လိ၊ ဝေ၊ လာ၊ ထို၊ ထဲ၊ နှို၊ မိ၊ လိ.

«အဒိ, ၅. «ကျွဲကမီးလာရှါ. အခိၣ်၄၅းအပူ၊—ဒိလီၤတၢ်ဘူလိၣ်အဘိအ
 မုၢ်လာစိပၤအဖိမုၢ်လိၣ်ဘိဘဂၢ်ဝံ၊ ဝံးလၢအကဟးဝါအဝုၢ် အကျိၤလၢတၢ်က
 တိၤဒိစိပၤအဖိမုၢ်လိၣ်ဘိဘဂၢ်ဝံးကဲက့ၤပှၤဖျိၣ်ဖိယၢ်ဖိအသိးလီၤ. ဝံးဒိစိပၤယုၢ်
 လီၤ, မီးဆုၣ်နီၤလၢဟီၣ်ခိၣ်အကမုၢ်အကျါတက့ၢ်, တၢ်ဘွးဝးအဖိမုၢ်လိၣ်ဘိအ,
 ဆုၣ်နီၤလၢဟီၣ်ခိၣ်လီၤ, လီၤပမိၣ်တခိၣ်တၢ်;—ပှၤတကိးလၢတၢ်န့ၢ်လၢပှၤအ
 ဓါ. ပှၤလၢအမုၢ်လၢတၢ်တၢ်. ဟံးန့ၢ်ဆၢၣ်ဂ့ၢ်လၢၢ်, မီးဂ့ၢ်ဟ့ၣ်အကမုၢ်; ဝဲထီၣ်န့
 တၢ်ကျၢၢ်တၢ်ခဲၣ်, ဆှၢ်ထီၣ်န့ဆ့အခိၣ်ထံး, လိၣ်ဖျါထီၣ်န့ခိၣ်န့ၣ်, ဒိဝၢ်ထံးကျိၤလၢန့ခိၣ်
 တက့ၢ်. န့တၢ်အိၣ်ဆ့ၣ်ဆ့, န့တၢ်ခဲၣ်ဆှၢ်အထီၣ်, ကအိၣ်ဖျါလီၤ. ပှၤတကိးလၢ
 တၢ်န့ၢ်လၢပှၤကလုၣ်တဖၣ်အကခါမုၢ်တၢ်.

«ကျွဲကွၢ်, တၢ်ကတိၤဒိအဒိ၅ အံၤအသိးအပူ, အဒိလီၤတၢ်ဘူလိၣ်အဘိမုၢ်လာ
 စိပၤအဖိမုၢ်ကနီၤန့ၣ်, မ့ၢ်မ့ၢ်တဖၢ်နီၤနီၤလီၤ; မ့ၢ်မ့ၢ်အခံးကမီးတၢ်တၢ်ဘိအမုၢ်က
 နီၤန့ၣ်မၤအသးဒိအံၤ, ဒိန့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်, မ့ၢ်အပၤဝါရဲၤလီၤ. «မၤသးဒိန့ၣ်မီးဖျါ
 လၢတၢ်ကတိၤတနီၤအိၣ်မီးအဒိခိၣ်ပံၤလၢမံၤစၢၤစၢၤလိၣ်အသးလီၤ.

«တၢ်ကတိၤမၤအသးဒိန့ၣ်ကျိၤကမီးတမံၤလၢမ့ၢ်, အခိၣ်၁၆. ယွၢ်ဒိလီၤပှၤအိၣ်
 ဓူၣ်သးဒိတကလုၣ်အခိၣ်ထံးလၢဖိမုၢ်ဖိထံးဘဂၢ်လၢအခိၣ်ဖျိၣ်ဝဲမီးတၢ်ကွၢ်တၢ်ဝဲ
 လၢတၢ်ဖျါပှၤပှၤကအံးဒိကကျိၤဒိတၢ်အိၣ်တၢ်နီၣ်တဂၢ်တၢ်, မီးယွၢ်လံၣ်ဒိမၤအက
 တိၤဖဲန့ၣ်မီးသးကညီၤဒိ, ဟံးဒိမၤ, အံးဒိမၤကျိၤဒိမၤဂ့ၢ်ဂ့ၢ်ကလဲၣ်တုၤအမုၢ်ကန့ၢ်
 ထီၣ်ဝဲဝဲ, ဟံးန့ၢ်ဒိမၤလၢအမၤ, တၢ်ဆၢ်အဝဲန့ၣ်တဖၣ်အိၣ်တၢ်ပှၤမီးဟံးန့ၢ်တၢ်လၢ
 ယွၢ်တၢ်ကသးကလဲၣ်ဒိ, မီးလၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်အဝဲအဆၢ်လၢယွၢ်တၢ်အိၣ်တၢ်ဆၢ်
 ဒိတၢ်တဖၣ်မီးတၢ်တၢ်ဝဲလၢတၢ်တၢ်ဝဲတဖၣ်အကိၢ်လီၤ. မၤဝဲဒိန့ၣ်သတၢ်မီးယွၢ်က
 ခံၣ်ညီၣ်ဒိမၤပှၤညီၣ်န့ၣ်ခံၣ်ညီၣ်မိၣ်မုၢ်လၢအခိၣ်တၢ်ဝဲအသိးလီၤ. ဝံးတၢ်တဖၣ်
 အပူ, အဒိလီၤပှၤအိၣ်ဓူၣ်သးဒိတကလုၣ်လၢဖိမုၢ်ဖိဆံးန့ၣ်, မ့ၢ်မ့ၢ်တဖၢ်လီၤ,—
 အခံးထီၣ်ကမီးဖိမုၢ်ဖိထံးအဝုၢ်အကျိၤမၤအသးလၢပံၤလၢပံၤတဖၣ်န့ၣ်, မ့ၢ်အပၤ
 ဝါရဲၤလီၤ.

«မိယၢ်ကိၣ်ထီၣ်ကျဲၤထီၣ်ကျဲၤအဖိလၢမ့ၢ်တဖၢ်အဝုၢ်န့ၣ်. ကျိၤ၁၆, ၄၉.

«မိၤမိၤရှၢလိၣ်ကျဲၤထီၣ်ကျဲၤပှၤအိၣ်ဓူၣ်သးဒိ၁၂ ဝုၣ်လၢမ့ၢ်တဖၢ်အကျိၣ်, ကျိၤ ၅
 ၆, ၃၃

Simile.— ဝံၣ်မလံၤ, ဝံးတၢ်န့ၣ်, မ့ၢ်တၢ်ကတိၤအဒိတကလုၣ်
 လၢပဝံးတၢ်တမံၤလၢအသိၤဂၢ်တၢ်တမံၤဒၣ်ဒိအံၤဒိန့ၣ်လီၤ.

«ကျိၤအဒိအံၤလၢခံး, ၁-၄. ပှၤလၢအတလဲၤ တၢ်ဝဲလၢပှၤ တထီ
 တလီၤတၢ်အကူၣ်ထီၣ်ဖးလီၤတၢ်အပူ, မီးတထီၤတၢ်တၢ်ဝဲလၢပှၤမၤဒိးဘးတၢ်
 အကျဲၤ မီးတဆုၣ်နီၤတၢ်ဝဲလၢပှၤန့ၣ် ဝဲတၢ်အလီၢ်,—န့ၣ်, ကမၤအသးဒိသ့ၣ်သ့ၣ်
 လီၤအသးလၢထီၣ်ကျဲၤအန့ၢ်အသိးလီၤ, လၢအဆၢ်အကတိၤတၢ်န့ၣ်သၣ်ထီၣ်ဝဲ, မီး
 အလၣ်တလီၤညှိးတၢ်, မီးကယိၢ်အမၤတၢ်တမံၤလၢလၢ်န့ၣ်ကကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်

လီၤ. ပှၤတတိတလီၤတၢ်န့ၣ်တၢ်တၢ်အန့ၣ်သီးတၢ်; မ့ၢ်အမၤအသးၣ်ဖူလၢက
လံာ်အံၤကွၢ်ဖိးအသီးန့ၣ်လီၤ. — နံးတၢ်အပူၤဒိလီၤပှၤတလီၤလၢသ့ၣ်အိၣ်သ့ၣ်
လီၤအသးလၢထံၣ်န့ၣ်ဒီးဒိလီၤပှၤတတိတလီၤတၢ်လၢစ့ၣ်လီၤ.

«ကျိကမိးလၢခံး. ၁၂၅၂ ဆၢဖိၣ်, အပူၤ, ဒိလီၤပှၤလၢအသးန့ၣ်အသးလၢပှၤတ
ဖၣ်လၢကစၢ်ခံးထီၣ်, နံးဝဲ, ပှၤလၢအသးန့ၣ်အသးလၢန့ၣ်မၤအသးၣ်ကစၢ်ခံးထီၣ်
အသးန့ၣ်လီၤ; တပှၤတဝဲတၢ်ဒီးဆိၣ်ဆိးဝဲလီၤထူလီၤထီၣ်လီၤ. «ကျိကျိ, တ
ခံးတၢ်လၢပှၤသးန့ၣ်အသးလၢပှၤန့ၣ်. မ့ၢ်ကစၢ်န့ၣ်တၢ်မ့ၢ်ခံးန့ၣ်, အဖိကလီၤတၢ်
မ့ၢ်တဖၢ်လီၤ. မ့ၢ်အခံးလၢအမၤအသးၣ်ကစၢ်န့ၣ်သတးၣ်လီၤတၢ်ခံၣ်လဲၤအ
ဒီးလီၤ.

«ကျိကမိးခံၣ်မလံၤအဒိၤ၁၂၅၂. ၁၂ ဆၢဖိၣ်, နံးဝဲ, ကယံၤကိၤခံးတၢ်ညၣ်ခဲ
လၢဒီးန့ၣ်မၤအသးၣ်န့ၣ်ဖိးခံးအသးၣ်, ဒီးကယံၤပှၤကညိအလၢကဒိၤန့ၣ်ဒိၣ်ဖိး
ခံးဒီးတဖိအသးခဲလၢလီၤ; န့ၣ်ဒီးခံးဒီးန့ၣ်စ့ၣ်ဖိၣ်ကွၢ်, ဒီးအဖိန့ၣ်လီၤပလၢကွၢ်
ဝဲလီၤ. ဒ်ကစၢ်ဝဲအသးပှၤကညိဒီးအတၢ်လၢကဒိၤဝဲ. လၢတဖၢ်ခံၣ်မိၣ်အိၣ်ပှၤ
တၢ်, အိၣ်ညါအိၣ်တဖိဖိတၢ်ဖိကွၢ်ကဒိၤဝဲလီၤ. မ့ၢ်ပှၤလၢအကလုၤကထိအဒိ
အန့ၣ်တၢ်. အိၣ်ဆိးဝဲလီၤထူလီၤထီၣ်လီၤ.

Allegory;—အလၢဂီၤရံၤန့ၣ်, မ့ၢ်တၢ်ကတိၤအဒိၤတကလုၤမၤ
အဝဲဒ်အံၤ, ကတိၤတၢ်တမံၤမံၤအဂ့ၢ်အဂ့ၢ်ဒ်တၢ်မၤအသးနီၣ်နီၣ်
အသး, ဘၣ်ဘၣ်အကတိၤတၢ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးအဒိၤပညိတမံၤဒ်လီၤ.

«အလၢဂီၤရံၤအိၣ်ခံၣ်မံၤ; ဒ်အံၤ,—

«၁, တမံၤ; အလၢဂီၤရံၤတနီၤ. မ့ၢ်အကတိၤတၢ်မၤအသးနီၣ်နီၣ်ဒ်အကတိၤ
တၢ်အသး, တၢ်ဆၣ်, လၢအမ့ၢ်တၢ်နီၣ်နီၣ်အဖိခိၣ်, အိၣ်ခံးဒ်အဒိၤပညိတမံၤဒ်လီၤ.
ပံၤခံးတၢ်အသး, အကတိၤတၢ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးအဖိခိၣ်; အဒိၣ်ထံးဘဆီန့ၣ်လီၤဝဲဒီးက
တိၤတၢ်; အလီၤခံၣ်ကဆီန့ၣ်တၢ်တမံၤဒ်လီၤ. အဒိၤပညိခိၣ်တဆီအံၤ, ပ
ကိးအမံၤလၢအလၢဂီၤရံၤအဒိၤပညိလီၤ.

«၂, တမံၤ; အလၢဂီၤရံၤတနီၤန့ၣ်, အကတိၤတၢ်ဖိၣ်တမ့ၢ်တၢ်လၢတၢ်မၤအသး
နီၣ်နီၣ်ဒ်ကတိၤဝဲအသးဘၣ်; အဒိၤပညိဖိၣ်တလီၤတၢ်ဒီးကတိၤတၢ်န့ၣ်တၢ်. such
are Parables. အအံၤတမံၤန့ၣ်, အကတိၤတၢ်, မ့ၢ်အလၢဂီၤရံၤ အတၢ်က
တိၤ,—အဒိၤပညိ, မ့ၢ်အလၢဂီၤရံၤအဒိၤပညိ. «ကတိၤတၢ်မ့ၢ်ဝဲ, ကတိၤတၢ်
အဒိၤပညိခံၣ်ဝဲ, တၢ်ဖးဒီးအလၢဂီၤရံၤခဲလၢလီၤ.

၁, တမံၤအဒိၤ.

«ကျိကလၢတံ, ၄၂၂. နံးဝဲ, စီၤအကြၢၤတၢ်အိၣ်ဒီးအဖိခိၣ်, တဂၤလၢကုၢ်
မ့ၢ်, ဒီးတဂၤလၢပှၤသဘူမ့ၢ်လီၤ. (၂၃) ပှၤလၢအတၢ်ဖးဒီးကုၢ်မ့ၢ်တဂၤန့ၣ်မ့ၢ်

မိလိ။ ။ မီးခဲကနံအံ၊ ပှ၊ အိပ်ဆိးလ၊ ယ ချေလွင်အပူ၊ မီးပှ၊ လာယူဒ၊ အ
 ကျာသုဉ်ဒ၊ ခံဉ်ညိဉ်ယ၊ မီးယစပံးမုာ်အလီၢ်န့ဉ်တက့ၢ်။ -- တာ်မ၊ လာယစပံးမုာ်အ
 ဂါ၊ လာယတမ၊ ဘန့ဉ်၊ အိပ်မီးမန့ဉ်လဲဉ်။ ယကွာ်လံာ်လာအကသဉ်လီၢ်စတသဉ်၊
 မီးသဉ်ထီဉ်စပံးသဉ်မံးန့ဉ်။ မ့ာ်အဘဉ်မန့ဉ်လဲဉ်။ မီးခဲကနံအံ၊ ပှ၊ ယကံးဘဉ်သုဉ်
 ညါသုလ၊ တာ်လာယကမ၊ ယစပံးမုာ်အလီၢ်တက့ၢ်။ ယကထုးဗိဉ်ကွာ် အကရ၊
 မီးကကဲထီဉ်တာ်အိပ်ဆဉ်အလီၢ်၊ -- ယကမ၊ လီၢ်ဗြီၢ်အန့ဉ်။ မီးကလဲထီဉ်တာ်လီၢ်
 တာ်အလီၢ်လီၢ်။ -- မီးယကပဉ်အီၤလာတာ်အိပ်သယုာ်၊ မီးတာ်တဝဲဉ်ခဲအီၤဘဉ်၊ တ
 ကတဲဉ်ကတီၤအီၤဘဉ်၊ -- မီးတ၊ ဆူဉ်တ၊ မဲကမဲထီဉ်၊ မီးယကမ၊ လီၢ်ဘာ်အာဉ်လာ
 အသုတယဲစူၤယဲစီဉ်လာအဖိခိဉ်တဂ့ၢ်။ ။ အဂ့ၢ်ဒ်အံ၊ တာ်သုးမုာ်ဂါမုာ်အယွၤအ
 စပံးမုာ်အလီၢ်န့ဉ်မ့ာ်အံဉ်စူၤလးအဟံဉ်။ မီးယူဒ၊ အပှ၊ ကညီၤလီၢ်။

။ံယဂ္ဂါယ၊ စံးတာ်အံမ့ာ် အပှ၊ လဂါရံ၊ နီၢ်နီၢ်လီၢ်။ မ့ာ်အဂ့ၢ်ဒ်လဲဉ်၊ စံးတာ်အ
 ဂ့ၢ်အကျါတမ့ာ်ဘဉ်တာ်မ၊ အသးသပှ၊ တာ်ဒ်န့ဉ်ဘဉ်။ မ့ာ်ဝဲဒ်လီၢ်ပှ၊ အံဉ်စူၤလးဖိ
 တဗဉ်လာစပံးမုာ်မီးစပံးမုာ်အလီၢ်ဒ်န့ဉ်၊ မီးသီးအနဲဉ်ဗျါထီဉ်အတာ်အာတာ်သီ၊ မီး
 ယွၤအဘာ်ခံဉ်ညိဉ်လာအကတုာ်ဘဉ်အီၤန့ဉ်ကဗျါထီဉ်ထံဘက့ၢ်လီၢ်။ -- အစံးတာ်
 အဒိပညီတဘဉ်စပံးမုာ်အလီၢ်ဘဉ်၊ -- ဘဉ်ပှ၊ အံဉ်စူၤလးဖိတကလုာ်လီၢ်။

။ကွာ်ကမီးအပှ၊ လဂါရံ၊ တမ့ာ်အံ၊ အိပ်လ၊ စံး၊ ဂဒၣ—၁၆။ စံးဝဲ၊ တာ်သုးမုာ်အ
 ကစာ်ဒ၊ နယဲစိဉ်စပံးမုာ်တမုာ်လ၊ ကါ်အဲၤကူပတူးအပူ၊ နပီထီဉ်ကွာ်ပှ၊ ကလုာ်တ
 ဗဉ်မီးန့ဉ်လီၢ်အဝဲန့ဉ်လီၢ်။ နမ၊ အလီၢ်လာအဂါ်မီးန့ဉ်မဲၤလီၢ်အဂါ်၊ မီးပှ၊ ထံဗဲ
 ကါ်ဒ်န့ဉ်လီၢ်။ ကစာ်ကလီၤလီၤကရုလ၊ အကရုပူ၊ မီးကစာ်အသုဉ်ဆိးအွဲန့ဉ်
 လ၊ အဒုးဖိအကရုပူလီၢ်။ ပှ၊ အဒုးဆူဉ်လဲဉ်၊ မီးအဒိးအလဉ်န့ဉ်ဆူထံဗိာ်ပှ၊ လီၢ်။

။အအံၤတဘျီ၊ နမ၊ ဟးဂါ၊ အကရ၊ မီးတာ်ပိဉ်ကွဲဝဲလ၊ ဉ်ခဲန့ဉ်မ့ာ် အကဉ်မန့ဉ်
 လဲဉ်။ ။ ထိးဝါလာပှ၊ လာကျါန့ဉ်မ၊ ဟးဂါအီၤ။ မီးသဉ်ဖိကါ်ဖိအစံး လာတာ်ဗျီ
 ပှ၊ အိဉ်ကွာ်အီၤလီၢ်။ ။ တာ်သုးမုာ်အကစာ်ဒ၊ ယဲကုးလံာ်တက့ၢ်။ ကွာ်လီၢ်ထံလာ
 မူခိဉ်၊ မီးအံးလီၢ်ကွာ်လီၢ်၊ မီးယဲအိဉ်ပှ၊ စပံးမုာ်တမုာ်အံ၊ မီးစပံးမုာ်အလီၢ်လာန့ဉ်ထွဲ
 သုဉ်ဝဲ၊ မီးတာ်အဖိလာန့ဉ်အိဉ်ဂါ်ဆိးကျါ၊ လ၊ နဂါ်ဒဉ်နဲတက့ၢ်။ မ့ဉ်အူအိဉ်ကွာ်ဝဲ၊
 ကွာ်လီၢ်အသး၊ ဟးဂါကွာ်ဝဲလ၊ နသိပုဉ်တာ်အမဲဉ်ညါလီၢ်။ -- စးတာ်အံ၊ ပနာ်
 ပာ်လာအဒိလီၢ်ပှ၊ အံဉ်စူၤလးဖိတကလုာ်လာစပံးမုာ်န့ဉ်လီၢ်။

။ကွာ်ကမီးတယူာ်လာ ၂ မူ၊ ၁၂း—၇။ ယွၤမ၊ ဝဲစီၤန့ဉ်သဉ် တဂါလဲၤထီဉ်
 နီဉ်စီၤပ၊ စီၤဒ၊ ဝဲသ၊ အမ၊ ကမဉ်စီၤအူၤရံၤသ၊ အမါအခိဉ်အစီၤလီၢ်။ မီးမ့ာ်လဲၤ
 သိဉ်စီဉ်အီၤလာတာ်ကတီၤလီၤလီၤမီး ဘဉ်တဘဉ်စီၤ ပ၊ အသးကမိဉ် ထီဉ်လာအ
 လီၤမီးတဖိကန့ဉ်ဘဉ်အကလုာ်လုၤတက့ၢ်ဘဉ်။ အန့ဉ်မီး၊ လဲၤထီဉ်စီဉ်အီၤလာအ
 လဂါရံၤအကျါ၊ စံးဝဲ၊ ပှ၊ ခဲဂါအိဉ်ဝဲလာဝှာ်တဗျါပုဉ်စီၤလီၢ်။ အဝဲတဂါမ့ာ်ပှ၊ ထူးပှ၊
 လီၢ်၊ မီးအဝဲတဂါမ့ာ်ပှ၊ ဗြီဉ်ပှ၊ ယာ်လီၢ်။ ပှ၊ အထူးအတီၤတဂါန့ဉ်အိဉ်မီး ဂါဘုဉ်
 ဂါဖံး၊ မီးသိ၊ မီးမဲဉ်ထံးထံးအါအါကလဲဉ်လီၢ်။ ပှ၊ ဗြီဉ်ပှ၊ ယာ်တဂါန့ဉ်အတာ်တအိဉ်
 ဘဉ်နီတဂုဘဉ်၊ အိဉ်ဝဲထံဗိာ်ဖိလာအပှ၊ ဝဲ၊ မီးထုဉ်အိဉ်ဝဲတဂုလီၢ်။ မီးအလံာ်ဗိဉ်

ထိပ်ဖိုးဖိုး၊ဖိုးအဖိအယံလီၤ။ဒီဂိတ်လၢအတၢ်ဒိန်ဒုတ်၊ဖိုးဒီဝဲလၢအလိမိတဖျၢန်
 ဒုတ်အပူ၊ဖိုးပံလီၤလၢအသးန့ၢ်ပှၢ်၊ဖိုးကဲဘိၣ်လၢအဂီၢ်ဒိအဖိမုၢ် တၢၤ၊အသိးန့ၢ်
 လီၤ။ ဖိုးပှၢ်လဲၤတၢ်တၢၤဖဲဆူပၤထူးပှၢ်တီၤအအိၣ်၊ ဖိုးအတၢ်သးလီၤ အသိးဒုတ်၊
 အဖဲၣ်တဲးလဲးဒုတ်။ဖိုးအဂီၢ်တုၣ်ဂီၤဖဲဒုတ်လၢအကကတဲၣ်ကတီၤတၢ်လၢပှၢ်ဖဲဒိ
 ကျဲလၢအဖဲဆူအဒိန်တၢၤအဂီၢ်၊ ဖိုးဖိးန့ၢ်ပှၢ်ဒိၣ်ပှၢ်ယၢ်အသိးဖိတၢၤ ဖိုးကတဲၣ်
 ကတီၤအိၣ်လၢပှၢ်လၢအဖဲဆူအဖိၣ်တၢၤအဂီၢ်လီၤ။ ။တၢ်န့ၢ်အဂ့ၢ်အကျိၤ၊ဖိး
 ပၤ၊ဖိးဒေဝံးန့ၢ်ဟူဝဲဖိုးတသ့ၣ်ညါတၢ်လၢဝဲးတၢ်သးအလၢပိၤရဲၤအကျိၢ်လၢအဖိ
 ပညိတၢ်အကစၢ်ဒုတ်အတၢ်ကမုၢ်; ဆိကမိၣ်လၢအဆိးအိၣ်သပှၢ်တၢ် လၢပှၢ်တ
 ဂၢဒုတ်မကမုၢ်တၢ်သးဖိး၊အသးအိၣ်ကဲလိၣ်တၢ်ပှၢ်တၢၤန့ၢ်ဒိၣ်ဒိၣ်ကလဲၣ်ဖိး၊
 ခံၣ်ညိၣ်ပှၢ်ထူးပှၢ်တီၤကၢၤန့ၢ်ဒိၣ်အကြးအဘၣ်တၢ်အိၣ်ဖိလီၤ; ဝံးဖိး၊ ဖိးန့ၢ်သၣ်ခံး
 က့ၤအိၣ်၊ပှၢ်အဝဲန့ၢ်ဝၢၤဖှၢ်န့ၢ်လီၤ။ ဖိုးဖိးပၤဂ့ၢ်လိၣ်တၢ်အလိၣ်တၢ်ဒိၣ်တၢ်; ထံၣ်
 လၢအခံၣ်ညိၣ်ပှၢ်ဝဲၣ်လိၣ်အသးလီၤ၊ဖိုးဆိၣ်လီၤအသးလီၤ။

“ဝံတၢၤဒုတ်လိၣ်ဒိၣ်အိၣ်စ့ၣ်လၢအဖိပၤ တၢၤဒုတ်လၢအလၢပိၤရဲၤ တယုၢ်န့ၢ်
 ကွၢ်လၢ ၁၆၂၀၊ ၂၀၃၀—၄၂။

“လၢလိၣ်လိၣ်အပူ၊ လိၣ်လၢပၤကိးကမံၤလၢ “တၢ်သးဝံၣ်တဖၣ်အတၢ်သး
 ဝံၣ်” တထ့ၣ်န့ၢ်ကမ့ၢ်အလၢပိၤရဲၤဖိတုၣ်ညါလီၤ; မ့ၢ်ခဲးဖိး အတၢ်အိၣ်ဒိၣ်ဖိခဲၣ်
 လိၣ်ကွဲးဒိၣ်အသးအဂ့ၢ်၊ဖိုးခဲးအံးကွၢ်ကွၢ်၊ကယုၣ်ကယုၣ်ကယုၣ်ကယုၣ်ကယုၣ်န့ၢ်ဒိၣ်လီၤ
 ဝဲလၢတလၢမူးဒိၣ်မုၢ်ဖိးတလၢမူးဒိၣ်ခွါခဲၣ်အဲၣ်လိၣ်ကွဲးဒိၣ်အသး၊ ဖိုးကတီၤလိၣ်
 အသးလၢအတၢ်အဲၣ်တၢ်ကွဲးအဂ့ၢ်ဖိလိၣ်န့ၢ်လီၤ။ ပှၢ်ဖဲတဖၣ်တၢ်ဖိးန့ၢ်အ
 ဖိပညိၣ်အကြးအဘၣ်ဖိးအလၢပိၤရဲၤအကျိၢ်လီၤ; မ့ၢ်တမ့ၢ်တၢ်ဖိးအန့ၢ်ပၤတထ့
 တၢ်။

“လၢလိၣ်ဖိဆံၣ်အသိတကကြွၢ်၊လၢခဲးအဂ့ၢ်လွံၢ်တၢ်အပူခဲးဝဲၣ်ကွၢ်လိၣ်ကွၢ်
 ပှၢ်ပၤရဲၤဖိးပှၢ်ပိၤမ့ၢ်တၢ်အဲၣ်လိၣ်အလၢပိၤရဲၤအကျိၢ်အိၣ်အါပူလီၤ။

“ကွၢ်တယုၢ်လၢ မး ၂၀၃၂—၄၁။ ခဲးဝဲ၊ တၢ်လၢတိၣ်ကစၢ်တၢၤသ့ၣ်လီၤ
 စပံးမုၢ်အလိၣ်တၢ်လိၣ်၊ဖိုးကရၢပၤအိၣ်၊ဖိုးခူၣ်ဖိးနီၣ်ခံၣ်စပံးသ့ၣ်အပူလၢအပူ၊ဖိုး
 မၤဒိးတၢ်တဖျၢန်လီၤ။ ဖိုးမၤမၤလဲဝဲလၢပှၢ်မၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိအစုပူ၊ ဖိုးတးလိၣ်ဝဲဆူ
 တဖိထံတဖိကိးလီၤ။ “ဖိုးတူၤအဘူးထီၣ်ဝဲလၢတၢ်သ့ၣ် အဆၢအကတီၢ်၊ ဖိသိး
 အကန့ၢ်တၢ်အတၢ်သ့ၣ်အသိးဖိး၊ မၤအကူၢ်အပူတဖၣ်လဲၤဝဲဆူ ပှၢ်မၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိ
 အအိၣ်လီၤ။ ဖိုးပှၢ်မၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိန့ၢ်ပှၢ်န့ၢ်အခွဲအပှၢ်န့ၢ်ဖိးတၢ်အိၣ်တၢၤ၊ ဖိုးမၤသံ
 အိၣ်တၢၤ၊ဖိုးကွဲးအိၣ်လၢလၢတၢၤန့ၢ်လီၤ။ ။မၤကမိးတၢ်အိၣ်အဲၣ်မၤလိၣ်အ
 ကူၢ်အပူအဂၢၤအါန့ၢ်လၢ အခံၣ်ခိၣ်တၢ်အိၣ်ကွၢ်; ဖိုးအတၢ်မၤဒိၣ် ဖိအလိၣ်လိၣ်
 လီၤ။ ။လၢခဲးကတၢ်တကူၣ်မၤအဖိခွါလဲၤဆူ အအိၣ်ဖိးခဲးဝဲ၊ အဝဲသ့ၣ်ကယုး
 ဟီၣ်ကဖိခွါလီၤ။ တၢ်ဆၢၣ်၊တူၤပှၢ်မၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိတဖၣ်ထံၣ်အဖိခွါဖိး၊ခဲးလိၣ်အသး
 လကိးသကိး၊အဝဲတၢၤအဲၣ်ပှၢ်န့ၢ်သိတၢ်လီၤ;ဖဲဖိး၊မၤသံလကိး၊ဖိုးတံးန့ၢ်အ
 တၢ်န့ၢ်သိတကူၢ်။ ဖိုးအဝဲသ့ၣ်ဖိၣ်ပၤဖိး၊ ဖိ ကွဲးတၢ်ကွဲးအိၣ်ဆူစပံးမုၢ်အလိၣ်အ

ပာ်ဇးဝဲဒ်န့ၚ်, ကွၢ်ဝဲဒ်, ၃၇၅၅၅၅. «လၢလံာ်စီဆံၚ်အပူၤပှၤအဲၤကူပတူၤအစီၤပၤ သ့ၣ်အစံၣ်ဘီၣ်, မ့ၢ်ပယါဒီးသမၣ်လီၤ; ကွၢ်စံး. ၇၄၈၃, ဒီး၀၄. စံးလၢယွၤပဲာ်ဖျါပ ယါအခိၣ်လၢထံကျါ; မၤလီၤကလဲဆမၣ်အခိၣ်ဒီးပၣ်ဒီးလၢတၢ်အိၣ်လၢပှၤဂီၢ်မ့ၢ် ဝဲဒ်လၢပှၤလံာ်ကျါအဂီၢ်လီၤ; စံးတၢ်န့ၚ်အခိၣ်ပညိယဲဝဲဒ်အံၤ, ယွၤမၤတးဂီၤစီၤပၤ, ဇးဒီးဒီးအသုးမ့ၢ်သံၣ်ဘီၣ်တဖၣ်လၢပီၤလဲၣ်ဆဲးထံကျါလီၤ. ကွၢ်ကမိးစူး, ၂၉၅၅၅၅ ဒီး, စံးဝဲ, ကစၢ်ယွၤစံးဝဲဒ်, ယကထီၤဒါနုၤ. ဇးဒီး, အဲၤကူပတူၤအစီၤပၤ, ၁ မၣ်ဇး ဒိၣ်လၢအမံၤလီၤဝဲလၢထံမိၢ်ပှၤအပူၤ, ဒီးစံး, ယထံမိၢ်ပှၤအံၤ, မ့ၢ်ယဲဝဲ. ယတုၤဒီးလၢ ယဂီၢ်ဒ်ယဲ, တဂၤဒၤ, ယကကွၢ်န့ၚ်လၢနီၣ်ကွၢ်, —ဒီးယကကွၢ်ထီၣ်ကွၢ်န့ၚ်ဆူပှၤ မ့ၢ်ကနုၤ, ကွၢ်တုၤလီၤလၢဆၢဒီး. «ကွၢ်ကမိးတတီၤလၢဂျါ. ၂၇၅၅၅၅. စံးတၢ် န့ၚ်ဆဲးကီၢ်အဲၤကူပတူၤလီၤ.

«လၢဂျါ. အခိၣ်. ၇၅၅၅၅၅. စံးဝဲ, လၢမ့ၢ်တနံၤန့ၚ်တၢ်ကမၤအသးလၢယွၤ ကညိၣ်န့ၚ်သ့ၣ်တုၤလၢအအိၣ်လၢအဲၤကူပတူၤအထံမိၢ်ပှၤအနံၤတဖၣ်, ဒီးကွဲဒီး ကနဲဒီးလၢအအိၣ်ဝဲလၢအၢၤအဂီၢ်ပူၤလီၤ. သ့ၣ်တုၤလၢအံၤ, မ့ၢ်အဲၤကူပတူၤအ သုးဒီး, ဒီးကွဲဒီးကနဲဒီးအံၤ, မ့ၢ်အၢၤအၢၤအသုးဒီးအစံၣ်ဘီၣ်လီၤ. စံးတၢ်အခိၣ်ပညိန့ၚ် မ့ၢ်သုးမ့ၢ်သံၣ်ဘီၣ်အါအါကလဲာ်ကယဲလၢကံၢ်အဲၤကူပတူၤ, ဒီးလၢကံၢ်အၢၤဒီးက ဇးကီၢ်ယူၤလၢကံၢ်ဒီးတုၤညါလီၤ.

«လၢဂျါ. အခိၣ် ၇၅၅၅၅၅, ဝဲစံးတၢ်ဆဲးဒီးယူၤဒၤ အစီၤပၤငါအၢၤအၢၤအၢၤ အစီၤပၤဒ်သးအကယဲတဲစၢၤမၤစၢၤဒီးလၢဒုးဆၢဂျါဒီးအံၣ်ခူလး အစီၤပၤအဂီၢ် အကျါ, ဒီးစံးဝဲ, တၢ်လၢမ့ၢ်တနံၤန့ၚ်ယွၤကလူၤတၢ်ခိၣ်သုးဒီးခိၣ်အဆူၣ်လၢဒိလူၤ လၢအဒီးလဲအသးတတုၤ; —စံးတၢ်အပူၤ, ဒိလူၤအံၤ, မ့ၢ်အၢၤအၢၤအစီၤပၤလီၤ; အခိ ပညိယဲဝဲဒ်အံၤ, ယူၤဒၤအစီၤပၤငါအၢၤအၢၤအၢၤအစီၤပၤသတးဒီးကယဲမၤစၢၤဒီးအဒီး ငါအသးအဂီၢ်အသးဝဲ, လၢခဲကွၢ်အကစၢ်ဒ်ဝဲကမၤဖျိၣ်မၤယာ်ကံၢ်ယူၤ ဒိကံၢ် ညါဒုးဒုးကလဲာ်လီၤ.

«လၢလံာ်လိၣ်ဖျါ, အခိၣ် ၇၅၅၅၅၅, —၀၄, အပူၤ, စံးဝဲ, ဖဲအဒီးထီၣ်တၢ်စဲပီၣ် ဗၣ်လၢအပှၤထီၣ်ဖျါန့ၚ်. ကွၢ်ကွၢ်, ဟီၣ်ခိၣ်ဟူးဝးဒိၣ်မး, ဒီးမ့ၢ်သုးထီၣ်ဒ်ယာ်အ တၢ်ကံးညှာ်ထီၣ်လၢတၢ်ဆူၣ်အသး. ဒီးလၢကဲထီၣ်ဒ်တၢ်သ့ၣ်အသး, ဒီးဆၣ်ဒီးဒိ ဖါလၢမူကပိာ်လီၤလီၤတြုကွၢ်ဝဲလၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢ, ဖါချၢဒ်သ့ၣ်လၢအတမံၤဒ်တၢ်လၢ အတၢ်တၢ်ဟူးဝးဒိၣ်လၢကလံၤမ့ၢ်အသးန့ၚ်လီၤ. ဒီးမူခိၣ်ဒ်ကွၢ်ဒ်လံာ် လၢတၢ်ထူ ထီၣ်ဒ်အိၣ်အသး, ဒီးကယဲကစၢ်ကလိ, ဒီးကယဲကံးတဖၣ် သုးကွၢ်အလီၤလီၤ. စံး တၢ်န့ၚ်မ့ၢ်တၢ်ကတီၤအိၣ်ဒီးအခိၣ်ပညိလီၤလီၤတသ့တၢ်, မ့ၢ်အဂီၢ်ဒ်လဲၣ်, ဆၣ်အမိၢ် ပှၤတဖျၢ်တဖျၢ်စုၣ်စုၣ်န့ၚ်ပသ့ၣ်ညါလၢအခိၣ်န့ၚ်ဟီၣ်ခိၣ်တက့ၢ်လီၤ; လီၤတြုဝဲလၢ ဟီၣ်ခိၣ်ချၢန့ၚ်ဟီၣ်ခိၣ်တကြီၢ်တၢ်. လၢန့ၚ်အမဲာ်ညါ, ဒ်တၢ်ကတီၤအံၤ ယဲဝဲအသး, ပမ့ၢ်တံးန့ၚ်အခိၣ်ပညိလီၤလီၤဒီး, ဟီၣ်ခိၣ်ဒီးမူခိၣ်တၢ်မၤအခါဖဲန့ၚ်; တၢ်ဆၣ်ဒ်လံာ်စံး ကဒီးတၢ်မၤအသးလၢန့ၚ်အလီၤခဲအသး, ဟီၣ်ခိၣ်မူခိၣ်အိၣ်ဒ်လီၤလီၤလီၤ. ပှၤကညိ အကလုာ်အိၣ်ဒ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢဒ်လီၤလီၤလီၤ. မၤသးဒ်န့ၚ်သတးဒီး, ပသ့ၣ်ညါလၢ

ကွက်ကမ္ဘာပုဒ် ၅၅၁-၄. ဝံဟံးန့ၢ်အဗိလၢအကန့ၢ်အဝဲတဘျဉ်, ပှၤလူၤတၢ်ဖိ
 ဘဗိ, မိးလူၤအခိၣ်, မိးအခၢ်ဆူၣ်, မိးဟံးန့ၢ်စိၤပိၣ်လၢအစိၤတၢ်, မိးနီၤဖးအခိၣ်သူ, မိး
 အခၢ်ဆူၣ်အဆၢ, မိးသၢပူတပူဆူးထီၣ်ကွံာ်ဝဲလၢမ့ၣ်အူ လၢဝဲၣ်အသးကံာ်ပူ;
 သၢပူတပူကျိအိၤဝးတရံးလၢနး; မိးသၢပူတပူမၤ ပြီၤပြီၤအိၤလၢကလံၤ, မိးကွံာ်ထွဲ
 အခံလၢနးတဘျဉ်; မိးဟံးန့ၢ်စ့ၤဘိလၢအကျါမိးထီၣ်ထီၣ်အိၤလၢ အဆုအခိၣ်ထံး
 အပူလီၤ. မိးလၢအကျါဘနီၤဖးလီၤအိၤလၢမ့ၣ်အူပူမိးဆူးထီၣ်ကွံာ်ဝဲလီၤ. ဝံမၤ
 တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်ကမၤအသးလၢပှၤယူၤဒၤဖိအလီၤအခံၣ်ဘိၤလီၤ; အခိၣ်ညီၤဖျါဝဲလၢ
 ဆၢဖိၤ, ခံးဝဲ, ပှၤလၢပူတပူလၢနကျါန့ၣ်ကသံလၢဘိၤသံသတြိၣ်, မိးကလၢာ်ဝဲလၢ
 တၢ်သၣ်ဝံလီၤဒိလၢနကျါ, မိးပှၤသၢပူတပူန့ၣ်ကလီၤခံၤလၢနးဝးတရံးနၤ, မိးယ
 ကဒၤပြီၤမၤပြီၤသၢပူတပူဆူကလံၤကိးခိၣ်ဒဲးအကျါ, မိးယကဒုးပိၣ်အခံလၢနးတဘျဉ်
 လီၤ.

ကွက်ကမ္ဘာပုဒ် ၅၅၂-၁. ဝံဟံးန့ၢ်အဗိလၢအကန့ၢ်အဝဲတဘျဉ်, ပှၤလူၤတၢ်ဖိ
 ဘဗိ, မိးလူၤအခိၣ်, မိးအခၢ်ဆူၣ်, မိးဟံးန့ၢ်စိၤပိၣ်လၢအစိၤတၢ်, မိးနီၤဖးအခိၣ်သူ, မိး
 အခၢ်ဆူၣ်အဆၢ, မိးသၢပူတပူဆူးထီၣ်ကွံာ်ဝဲလၢမ့ၣ်အူ လၢဝဲၣ်အသးကံာ်ပူ;
 သၢပူတပူကျိအိၤဝးတရံးလၢနး; မိးသၢပူတပူမၤ ပြီၤပြီၤအိၤလၢကလံၤ, မိးကွံာ်ထွဲ
 အခံလၢနးတဘျဉ်; မိးဟံးန့ၢ်စ့ၤဘိလၢအကျါမိးထီၣ်ထီၣ်အိၤလၢ အဆုအခိၣ်ထံး
 အပူလီၤ. မိးလၢအကျါဘနီၤဖးလီၤအိၤလၢမ့ၣ်အူပူမိးဆူးထီၣ်ကွံာ်ဝဲလီၤ. ဝံမၤ
 တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်ကမၤအသးလၢပှၤယူၤဒၤဖိအလီၤအခံၣ်ဘိၤလီၤ; အခိၣ်ညီၤဖျါဝဲလၢ
 ဆၢဖိၤ, ခံးဝဲ, ပှၤလၢပူတပူလၢနကျါန့ၣ်ကသံလၢဘိၤသံသတြိၣ်, မိးကလၢာ်ဝဲလၢ
 တၢ်သၣ်ဝံလီၤဒိလၢနကျါ, မိးပှၤသၢပူတပူန့ၣ်ကလီၤခံၤလၢနးဝးတရံးနၤ, မိးယ
 ကဒၤပြီၤမၤပြီၤသၢပူတပူဆူကလံၤကိးခိၣ်ဒဲးအကျါ, မိးယကဒုးပိၣ်အခံလၢနးတဘျဉ်
 လီၤ.

လၢမၤတၢ်, ၂၁၈ ဖိၣ်, ခံးဝဲ, မတၢတဂၤ, ဝံတဂၤအမံၤမ့ၢ်စိၤအကၤဘူး, ဟဲ
 လီၤဝဲလၢကိၢ်ယူၤဒၤလီၤ. မိးအဝဲန့ၣ်ဟဲဆူပအိၣ်မိးဟံးန့ၢ်စိၤပိၣ်လူးအယိၢ်တကိးမိး
 စၢၤစၢၤအစုၣ်ဝဲအခိၣ်ခၢ်ဝဲလီၤ. အမၤတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ခံၣ်ဘိၤ. အခိၣ်ညီၤန့ၣ်အကစၢ်ခၢ်
 ဝဲဖျါထီၣ်မိးခံးဝဲ, ပှၤယူၤဒၤဖိလၢ ယ ဂူၤရှုလ့ၣ်ကစၢၤစၢၤယိၢ်တကိးအံၤအကစၢ်
 အံၤအသးမိးကယုၣ်လီၤကွံာ်အိၤဆူပှၤကလုာ်တဖၣ်အစုပူလီၤ.

ပှၤမ့ၢ်ကွၢ်ဆိကမိၣ်လံာ်စိၣ်တယုၣ်ဘၣ်တယုၣ်တယုၣ်တယုၣ်လၢယဒုးန့ၣ်
 လၢအဖိခိၣ်အံၤမိးကသ့ၣ်ညါ လၢဝံသ့ၣ်တဖၣ်ညီၤန့ၣ်သိၣ်က့ၤ သိက့ၤတၢ်လၢခံၣ်
 ဘိၤအကျိၣ်အဝဲလီၤ. ဒုးန့ၣ်ခံၣ်ဘိၤကမံၤဝဲထဲဖျါထီၣ်အခိၣ်ညီၤလီၤ. မၤဝဲဒ်န့ၣ်အ
 စိပှၤစိၤမုၢ်အန့ၤပၢၢ်န့ၤပၢၢ်အတၢ်သိၣ်တၢ်သိၣ်တက့ၤလီၤ. မ့ၢ်အဝဲဒ်လဲၣ်; န့ၢ်
 ဟူတၢ်လၢအန့ၢ်အခိၣ်တလိာ်ထံၣ်တၢ်လၢအမဲာ်ခွၢ်ကိးလီၤ. ကစၢ်ယုၣ်ရှုးစရံးန့ၣ်
 သိၣ်က့ၤသိက့ၤတၢ်လၢအၤလၢရဲၤ အကျိၣ်အါတက့ၤလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်သိၣ်က့ၤသိ
 က့ၤတၢ်လၢခံၣ်ဘိၤအကျိၣ်န့ၣ်အိၣ်တနီၤလီၤ. ကွၢ်မး. ၁၁၈ ဆၢဖိ, ၁-၆. တုၤအ
 ပျဲၤအဘိၣ်သံကွၢ်အိၤလၢမတၢမတၢကဒိၣ်တက့ၤလၢမူခိၣ်ဘိမုၢ်ပူၤအဝဲဒ်န့ၣ်, စရံး
 ကိးဖိသၣ်တဂၤဟဲဆူအအိၣ်ဝံ, ပာ်အိၤလၢအဝဲသ့ၣ်အကျါလီၤ. ဖိသၣ်အံၤ, မ့ၢ်အ
 ပျဲၤသံကွၢ်တၢ်အဝဲဒ်အခံၣ်ဘိၤတမံၤလီၤ, မိးစရံးပာ်ဖျါတၢ်လၢအပျဲၤသံကွၢ်အဝဲဒ်
 န့ၣ်ဝံထဲက့ၤအိၤလၢခံၣ်ဘိၤအံၤအခိၣ်ညီၤလီၤ. ကွၢ်ခွၢ်ကိးယိၤ. ၁၁၉ ဖိ, ၄-၁၀. စရံး
 သ့ကွံာ်အပျဲၤအဘိၣ်အခိၣ်လီၤ. မ့ၢ်အဝဲဒ်လဲၣ်, တၢ်ခိၣ်သိၣ်က့ၤ သိက့ၤအပျဲၤအ
 ဘိၣ်လၢအဘၣ်ဆိၣ်လီၤလိာ်အသးတဂၤလၢတဂၤအဖိလၢာ်, တဂၤလၢ တဂၤအဖိ
 လၢာ်, မိးအံးလိာ်ကွၢ်လိာ်အသး, တိစၢၤမၤစၢၤလိာ်အသး, သ့ၣ်ကညီၤသးကညီၤလိာ်
 အသးသတးမိးအကစၢ်ခၢ်ဝဲဆိၣ်လီၤအသးမိးသ့ကွံာ် အဝဲသ့ၣ်အခိၣ်လီၤ. အမၤ

တၢ်အံၤကဲထီၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ဘၣ်စးဖိးတၢ်ဆိၣ်လီၤပသး, တၢ်အံၤသိၣ်ကွၢ်လီၤပသး
သးအဂီၢ်လီၤ.

Vision. ဝံၣ်ရှၢၣ်,စံးတၢ်တမံၤန့ၣ်,မ့ၢ်ထံၣ်တၢ်သီၤ. ဟၣ်
ဆၣ်ထံၣ်တၢ်သီၤ အမဲၣ်နီၢ်ခိတမ့ၢ်ဘၣ်, ထံၣ်တၢ်လၢပုၤၣ်လၢသး
လီၤ.

ထံၣ်တၢ်လၢပုၤၣ်လၢသးန့ၣ်တမ့ၢ်ဘၣ်အသးၣ်ဝဲကူၣ်တၢ်ဆၢတၢ်ဖိး ဆၣ်လၢ
လၢတၢ်ကမၤအသးၣ်အံၤဒ်န့ၣ်ဘၣ်,မ့ၢ်တၢ်ဒိၣ်န့ၣ်ပုၤကညိဒူးထံၣ်အသ့ၣ်တသးလီၤ
တၢ်အံၤတၢ်န့ၣ်ဖိးဝဲအကျိၣ်သီးန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ထံၣ်တၢ်လၢအမ့ၢ်အတီၤ. အဝုၤအဘၣ်ဖိး
မ့ၢ်ယွၤဒူးထံၣ်အိၤ;မ့ၢ်တူၤပုၤထံၣ်တၢ်လီၤတၢ်ဝုၤ.တၢ်လၢအတူၤလိၣ်ဖိးလိၣ်ဖိးလိၣ်
စီဆိၣ်သိၣ်က့ၤသိက့ၤတၢ်တဖၣ်န့ၣ်ပသ့ၣ်ညါလၢယွၤတဒူးထံၣ်ဘၣ်အသ့ၣ်အသးလၢ
တၢ်န့ၣ်ဘၣ်.မ့ၢ်တၢ်အတၢ်သိဒူးထံၣ်အိၤလၢတၢ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢအထံၣ်ဝံၣ်ရှၢၣ်
ပစံးတၢ်အသိးဝံၣ်ဒ်ဖိၣ်ဖိၣ်, အိၣ်ခဲကလုၣ်,လၢယွၤဒူးထံၣ်အိၤတကလုၣ်, ဖိးလၢတၢ်
အတၢ်သိဒူးထံၣ်အိၤတကလုၣ်လီၤ.အအံၤတကလုၣ်ဘၣ်စးဖိးပုၤကိၤလံာ်.အဝဲတ
ကလုၣ်ဘၣ်စးဖိးယွၤလီၤ.

ကယဲၤယွၤအဝံၣ်သိၣ်က့ၤသိက့ၤတၢ်န့ၣ်ယွၤဒူးထံၣ်အိၤလၢ ဝံၣ်ရှၢၣ်လိး အဘျီ
ဖိးန့ၣ်ပတစံးဘၣ်;တဘျီတဘျီယွၤအသးဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါအဝဲန့ၣ်အသးလၢတၢ်အံၤ
တၢ်န့ၣ်ဖိးမၤအကွၢ်ကွၢ်,မၤအစံၣ်ထဲၤထဲၤလီၤက့ၤတၢ်န့ၣ်လၢပုၤဂးအကျိၣ်သိးပုၤဂး
ကသ့ၣ်ညါထီၣ်ဝဲဖိးကတိၢ်န့ၣ်ဖိးစံးဘၣ်အဂီၢ်လီၤ.ကွၢ်၂ပုၤ.အခိၣ်၁၃ဖိ,၂၁. ဖိးတ
ဘျီတဘျီယွၤဒူးန့ၣ်ဟူဘၣ်ဝံၣ်လၢအကလုၣ်လီၤ. ကွၢ်၁မိ. ၂၂ဖိ,၁၂,၁၁,၁၅-၁၈.
ကွၢ်၂မိ.၃၃၄-၁၈.ကွၢ်၄မိ. ၁၂၃၁-၁၀. လၢဆၢဖိ,၆-၈,ယွၤခံးဝဲ,ကန့ၣ်ပကလုၣ်
တက့ၢ်, ဝံၣ်မ့ၢ်အိၣ်လၢသုကျိၣ်တဂၤဖိး, ယၤယွၤအံၤ, ယကဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါအိၤလၢ
ယကစၢ်ၣ်ဝဲအဝုၤအကျိၣ်လၢ တၢ်ထံၣ်တၢ်လၢညါခိ. ဖိးယကကတိၢ်တၢ်ဖိးအိၤ
လၢတၢ်မံၣ်အပူၤလီၤ. ယဒုယပုၤဖိမိၤရှတမ့ၢ်ဘၣ်န့ၣ်ဘၣ်, မ့ၢ်ပုၤလၢအက
လုၣ်တီလၢယဟံၣ်ဖိဖျၢၣ်ညါအပူၤလီၤ. ဖိးယကကတိၢ်ဖိးအိၤထးခိၣ်ဖိးထးခိၣ်,
လၢတၢ်အိၣ်ဖျါ, လၢတၢ်ကတိၢ်ဖိးဘမ့ၢ်ဘၣ်,ဖိးယွၤအက့ၢ်အဂီၢ်ကထံၣ်ဘၣ်ဝဲလီၤ.

ဝံၣ်ရှၢၣ်,ဖိးစံၣ်ဘိ,လီၤဆီလိၣ်အသးၣ်အံၤ,စံၣ်ဘိ,မ့ၢ်တၢ်ဖျါ,ဝံၣ်ရှၢၣ်မ့ၢ်ထံၣ်
တၢ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်, စံၣ်ဘိ,လၢပထံၣ်လၢပမဲၣ်နီၢ်ခိတဖၣ်တဘၣ်စးဖိးဝံၣ်ရှၢၣ်
တၢ် ;ဘၣ်စးဖိးဝံၣ်ရှၢၣ်ထဲလၢတၢ်ဒူးထံၣ်ပသ့ၣ်ပသးလၢအိၤလီၤ. «ယွၤအဝံၣ်လၢအ
ထံၣ်ဘၣ်ဝံၣ်ရှၢၣ်တဖၣ်ဖိးစံးဘၣ်ထဲဘၣ်ပုၤလၢအထံၣ်တၢ်အံၤတၢ်န့ၣ်အဝုၤအကျိၣ်
န့ၣ်မ့ၢ်အထံၣ်တၢ်န့ၣ်အစံၣ်ဘိ,လီၤ. အထံၣ်တၢ်အခိပညိမ့ၢ်ဖိလဲၣ်ဖိလဲၣ်န့ၣ်အက
စၢ်ၣ်ဝဲတသ့ၣ်ညါလိးအဘျီဖိးဘၣ်.ယွၤမ့ၢ်ဒူးသ့ၣ်ညါအိၤလၢအခိပညိဖိးသ့ၣ်ညါ
ဝဲ, ယွၤမ့ၢ်တဒူးသ့ၣ်ညါဘၣ်အိၤတၢ်ဖိး, ထဲပုၤလၢအထံၣ်တၢ်မၤအသးၣ်အံၤဒ်န့ၣ်
သ့,ဘၣ်ဆၣ်.ထဲပုၤလၢအခိပညိတသ့ဘၣ်. «ဝံၣ်စီၤစၢ်ဒူးယလးတဂၤထံၣ်ဝံၣ်ရှၢၣ်
အါမးဘၣ်ဆၣ်အခိပညိန့ၣ် အကစၢ်ၣ်ဝဲဖိးတသ့ဘၣ်,ဖိးယွၤမၤအကလုၣ် ဘိးထံၣ်

သွဉ်ညါဒီးလၢအခိပညီလီၤ. ကွၢ်ဒၤ. ၀၃, ၀၆. စံးဝဲ, ဝဲယၢစီၤဒၤနံးယုလးထံဉ် တၢ်လၢညါဒီးအဖၢမၢ်ဒီး, ယဗုအဒိဉ်အထီဉ်, မိးကွၢ်ကွၢ်, တၢ်မၤအသးလၢတၢ်ဆၢ ထၢဉ်လၢ ယမဲဉ်ညါကဂၤဖျါဝဲဉ်ပုၤကညီအသိးဒီးယနံၤဟူ ပုၤကညီအကလုာ်လၢ အူလဲၤအနၤအဘၢဉ်စၢၤ, လီၤထီဉ်ဒီးစံးဝဲဒဉ်, ကၤတြၢအလးဒၤ, ဒုးပၢၢ်ပုၤအံၤအနၢ် လၢတၢ်ထံဉ်တၢ်လၢညါဒီးန့ဉ်ဘကွၢ်. — မိးအဝဲဒဉ်စံးယၢ, နၢ်ပၢၢ်တၢ်တကွၢ်. မိးထဲ ဘဉ်ဒီးလၢအထံဉ်တၢ်အခိပညီန့ဉ်, ကွၢ်ဆၢမိ ၂၀, — ၂၆.

«စံထံဉ်ဝဲဉ်ရှၢဉ်တဖၣ်န့ဉ်, မ့ၢ်ဒ်အမံသပုၤမိးထံဉ်တၢ်မံမိၢ်အသိးတနီၤလီၤ. ကွၢ် ဒၤ. ၇၃. စံးဝဲ, ဘၤဘူလိဉ်အစီၤပၤဘွၤလၢရှါစၢ်အခိဉ်သံးကနံဉ်န့ဉ်. စီၤဒၤနံးယုသး အိဉ်ဒီးမံမိၢ်တၢ်. မိးအမဲဉ်ထံဉ်တၢ်လၢညါဒီးလၢအလီၢ်မံပူၤလီၤ. တုၤန့ၤတစုကွဲး လီၤတၢ်မံမိၢ်, မိးစံးဘဉ်ထဲဘဉ်တၢ်ကထိၤမိဉ်ကျၢၢ်လီၤ. ကွၢ်စ့ၢ်ကိးမး ၂၃ဆၢမိ, ၀၂, ၀၃, ၀၉, ၂၂.

«ဘဉ်ဆဉ်အထံဉ်ဝဲဉ်ရှၢဉ်တဖၣ်န့ဉ်, တမ့ၢ်အထံဉ်ဝဲလၢအမံမိၢ်တၢ်အပူၤဘဉ်, မ့ၢ် ယွၤအသးအိဉ်လၢအလီၢ်ဆူဉ်ဝဲတုၤအသးပုၤနိဉ်ကွဲးအသးလၢတၢ်ဘဉ်ဗးဒီးနီၢ်မိ ဒီးအသ့ဉ်အသးထံဉ်တၢ်အံၤကံၤန့ၤဖဲတၢ်လၢယွၤဒုးထံဉ်ဒီးတဖၣ်လီၤ. ကွၢ်မၤတၢ် ၁၀းဆၢမိ, ၃, စီၤဒၤန့ၤလံးထံဉ်တၢ်လၢညါဒီးဖျါတြၢၢ်ကလံၤအပူၤ, လၢခွဲန့ဉ်ရံဉ်ဗဉ် ဗဉ်န့ဉ်, ထံဉ်ဘဉ်ဝဲလၢယွၤအကလုာ်တဂၤဟဲခွဲဆူအဒိဉ်, မိးစံးဒီး. — အစံးတၢ်ကွၢ် ဆၢမိ, ၄, — ၆. ကွၢ်စ့ၢ်ကိးလူၤ. ၁းဆၢမိ, ၈, — ၂၀. မိးဆၢမိ, ၂၆, — ၃၈. မိးအခိဉ်, ၂၃မိ, — ၁၄. မိးမၤတၢ်အခိဉ် ၁၂မိ, — ၅. မိးလိဉ်ဖျါ, အခိဉ် ၁းမိ, ၉, — ၂၀.

«စံထံဉ်တၢ်လၢဝံဉ်ရှၢဉ်အပူၤန့ဉ်ကမ့ၢ်တၢ်နီၢ်နီၢ်တနီၤ, ဘဉ်ဆဉ်တမ့ၢ်ဘဉ်တၢ် ခိုၢ်နီၢ်တနီၤ; မ့ၢ်ထဲတၢ်ကမၤအသးဒ်အံၤဒ်န့ၤအစံဉ်ဘီၣ်, ဒ်ပစံးတၢ်အသိးအဒိအ တဲဉ်, ဒ်တၢ်ကစုအသိးလီၤ.

«တၢ်မၤအသးဒ်န့ဉ်ကွၢ်လၢဒၤ. အခိဉ် ၇၃, — ၁၄. စီၤဒၤနံးယုလးစံးဝဲ, ယကွၢ်ထံ တၢ်လၢယထံဉ်တၢ်လၢညါဒီးလၢမၢ်န့ၤအဖၢမၢ်, မိးကွၢ်ကွၢ်, မူခိဉ်အကလံၤလွံၢ်မိ ဘၢဉ်ဗျီတၢ်လၢဖိဉ်လဲဉ်ဖးဒိဉ်အဖိခိဉ်လီၤ; မိးဆဉ်မိကိၢ်ဖိဖးဒိဉ်လွံၢ်ဒုးထဲထီဉ်လၢ ဖိဉ်လဲဉ်ပူၤ, လီၤဆီလိၢ်အသးတဖုဒီးတဖုလီၤ. အခိဉ်ထံးဘဉ်မၤအသးဒ်ဒုယုာ် အိဉ်ဒီးလံာ်ကြံၣ်အဒိးဆူအသိးလီၤ, — နံဒုဘဉ်မၤအသးဒ်တၢ်သ့, ဆၢထၢဉ်လၢ အစုခံမိ, မိးအိဉ်ဒီးတၢ်အဂုၤခံ ဘၢဘိလၢအထးခိဉ်လၢအမဲအဘၢဉ်စၢၤအသိး; — အဂၤတဖုမၤအသးဒ်ခဲဉ်ပိဉ်အိဉ်ဒီး ထီဉ်အဒိးဆူလွံၢ်ဘွဉ်လၢအချၢခံ, အိဉ်ဒီးအ ခိဉ်လွံၢ်ဖျါအသိး, — ဆဉ်မိကိၢ်ဖိလွံၢ်ဒုးတဖုန့ဉ်, မ့ၢ်တၢ်မၤပျံၤအလီၢ်, မိးဆူဉ်ဝဲ, မိး အဂုၤဆူဉ်အဘါဆူဉ်ဒိဉ်ဒိဉ်ကလဲဉ်. မိးအိဉ်ဒီးအမဲထးဖးဒိဉ်တဖုလီၤ. အိဉ်တၢ်မိး မၤလီၤကလဲတၢ်, မိးလီၤတၢ်တၢ်အိဉ်လီၤထဲလၢအခိဉ်, မိးလီၤဆီဝဲမိးကလဲၢ်ဆဉ် မိကိၢ်ဖိလၢအအိဉ်ထီဉ်ဝဲလၢအမဲညါခဲ ဃၢၤ, မိးအိဉ်ဒီးအနၤဆံဆဲဉ်ဘီလီၤ.

«ဆဉ်မိကိၢ်ဖိ အိဉ်ဒီးအဒိးဆူ, အိဉ်ဒီးအခိဉ်လွံၢ်ဖျါ, အိဉ်ဒီးအမဲထး, အိဉ်ဒီးအ နၤဆံဆဲဉ်ဘီ, ဒ်န့ဉ်အနီၢ်နီၢ်တအိဉ်ဘဉ်နီတပူၤဘဉ်; မ့ၢ်တၢ်ကမၤအသးဒ်အံၤဒ်န့ၤ အစံဉ်ဘီလီၤ. ပသ့ဉ်ညါဒ်လဲဉ်; မူခိဉ်ကလုာ်ထဲဘဉ်စီၤဒၤနံးယုလးလၢအခိပညီ

လီၤတံာ်လီၤဆဲးသတးဖိးပသ့ၣ်ညါအခိပညီအဂ့ၢ်အကျိၤလီၤ. ကွၢ်ဆါမိ,၁၆,၁၈. စံးဝဲ, ယသးဘူးယသးဆူပုၤလၢအဆၢထၢၣ်လၢအစၢၤတၢၤ, ဖိးသံကွၢ်ဇီၤလၢ တၢ်ခဲလၢာ်အံၤအမ့ၢ်အတိအဂ့ၢ်လီၤ. ဖိးစံးတၢ်ယၢလၢအကတိးတၢ်သ့ၣ်ညါလၢ လၢအခိၣ်အထီၣ်လီၤ. ဆၢ်ဒိကိာ်မိဖးဒိၣ်လၢအဆိၣ်လ္ၚ် ဒုန့ၣ်, မ့ၢ်စီၤပၤလ္ၚံာ်ဂၤလၢ အကအိၣ်ထီၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ဇူၤလီၤ. ကွၢ်ကမိးစီၤဖၢနံၤယသးထံၣ်တၢ်လၢဂၤ. ဂး ဆါမိ၃, -၂၅. ဖိးအိၣ်ဒိန့ၣ်သၢဝံအထီၣ်ပူၤအါအးသးဒုးန့ၣ်ခဲလၢာ်တချး,ယံာ် အံၤတၢ်တြိမာ်စ့ၢ်လိးတၢ်.

«စီၤယီၤဟၢၣ်ထံၣ်တၢ်လၢဝံၣ်ဂ့ၢ်. ဖိးကွဲးဝဲသၢလံာ်လိၣ် ဖျါအပူၤမၤအသးဒိန့ၣ် အါတီၤ.အါယူၤလီၤ. တၢ်ဆၢ်စံၣ်ဘိၤလၢအထံးဝဲ. ယဝံၣ်ဂ့ၢ်အပူၤ. ဖိးတၢ်တ ဝဲတၢ်အိၣ်လၢအခိပညီတဖၣ်ပန့ၢ်ပာ်ဂံၢ်မးလီၤ. ဝိပန့ၢ်ပာ်အံၤကသ့အထိးပတၢ် ကွၢ်သတြိမာ်အိၣ်စံၣ်ဘိၤသၢဝံသၢဟ့ၢ်တဖၣ်ထံၣ်တုၢ်ဒိး လုၤဒုးသ့ၣ်ညါအိၣ်လၢ အခိပညီအခါဖဲန့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်, လၢထီၣ်ပွဲၤထီၣ်ဝံၤလံာ်သတးဖိးအခိပညီဖျါအိၣ်လၢအ လၢထီၣ်ပွဲၤထီၣ်အပူၤမ့ၢ်ဂ့ၢ်လီၤ. «ဒုးအဂ့ၢ်ခိလဲၣ်. စံၣ်ဘိၤအိၣ်လၢလံာ်လိၣ် ဖျါအ ပူၤတဘျးမံၤန့ၣ်မ့ၢ်စံၣ်ဘိၤအလီၤ လံာ်လၢဝံသ့ၣ်တဖၣ်ဖိးတၢ်ဝဲတၢ်ပူၤဖၢဖိတ ဖၣ်လၢအခိပညီလၢဟ့ၢ်လံာ်လီၤ.

«ဝံၣ်ဂ့ၢ်လၢစီၤယီၤဟၢၣ်ထံၣ်ဝဲတၢ်ဒုးကလူးဝဲတၢ်အိၣ်လၢအခိပညီလီၤ. ဖိးပ န့ၢ်ပာ်အိၣ်ညီကဒုၣ်လီၤ. ကွၢ်လိၣ်.အခိၣ်၁အဖိ၁၂, -၁၀. ဒုးဖျါထီၣ်အခိပညီ လၢဆါမိ,၂၀လီၤ.အန့ၣ်ဖိးပသ့ၣ်ညါလၢမ့ၢ်စ့ၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဒိၣ်အခိၣ်ဘိၤတ မံၤ, ဖိးဆဲးမ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဒိၣ်အကလူး,ဝိပစံးတၢ်အထိးအသရၣ်အစံၣ်ဘိၤတမံၤလီၤ. «ကွၢ်စ့ၢ်ကိးလိၣ်အခိၣ်၁ဒုးဆါမိ,၁, -၁၀. အထံၣ်ဗဲးသဲမုၢ်ဖးဒိၣ်တဂၤလၢအဖိး တၢ်မံၤလၢာ်ဂီၤဆူၣ်ကလၢာ်တဒုအလီၤ. ဖိးတၢ်မံၤလၢာ်တဒုန့ၣ်အိၣ်ဖိးအခိၣ်နွံဖျါၣ် ဖိးအန့ၢ်ဆဲးဆဲးတၢ်လီၤ. ဗဲးသဲမုၢ်တဒိန့ၣ်စီၤယီၤဟၢၣ်ထံၣ်လၢအဖိမူၤအသးလၢပူၤ စီဆ့ၢ်.ဖိးပလၢအအုၣ်အသးလၢယုၣ်ရှးဗျဲးအဂ့ၢ်အကျိၤတဖၣ်အလ္ၚံၣ်လီၤ.ဖိးဗဲးသဲ မုၢ်အံၤအိၣ်ဖိးအမံၤကွဲးဖျါထီၣ်ဝဲသၢအမဲးတူၢ်ခိၣ်စံးဝဲ, “တၢ်တူၤလိၣ်ဖးဒိၣ်, ပူၤ ဗဲးသဲမုၢ်.ဖိးဟီၣ်ခိၣ်အတၢ်တၢ်တဖၣ်အမိၤလီၤ.” တူၤအထံၣ်တၢ်န့ၣ်ပာ်အသး ကမၤကမၢ်ဒိၣ်မးလီၤ. အန့ၣ်ဖိးကလူးဒုးန့ၣ်အိၣ်လၢအထံၣ်တၢ်အခိပညီဒိအံၤ, (ဆါမိၣ်.)တၢ်မံၤလၢာ်လၢန့ၣ်ထံၣ်အိၣ်တဒုန့ၣ်, အိၣ်တုၢ်လံာ်, ဖိးဘအိၣ်တၢ်.ဖိးကယဲ ထီၣ်ကွၢ်လၢတၢ်ယီၣ်ပူၤ,ဖိးကကွၢ်လၢဆူတၢ်ဟးဂီၤတပူၤလီၤ. အခိၣ်နွံဖျါၣ်န့ၣ် မ့ၢ်ကစၢ်နွံဖျါၣ်လၢပိာ်မုၢ်ဆ့ၣ်နီၤလၢအလီၤလီၤ. ဖိးစီၤပၤနွံဂၤအိၣ်စ့ၢ်ကိးဝဲလီၤ. ယံာ်ဂၤလီၤလဲာ်ကွံာ်လံာ်,တဂၤအိၣ်ဒိးဝဲ,ဖိးကဝဲတဂၤတအိၣ်ထီၣ်ဒိးတၢ်:တူၤအအိၣ် ထီၣ်ဖိး,တၢ်အိၣ်တမိၤလီၤ. တၢ်မံၤလၢာ်တဒုန့ၣ်မ့ၢ်အပွဲၤထီၣ်ဖိးဂၤတဂၤ,ဖိးတၢ် ဗးဖိးအဝဲနွံဂၤ.ဖိးကလဲၤလီၤဆူတၢ်ဟးဂီၤအပူၤလီၤ. ဖိးန့ၢ်ဆဲးဆဲးတၢ်လၢန့ၣ်ထံၣ် န့ၣ်မ့ၢ်စီၤပၤဆဲးဆဲးဂၤလၢအတန့ၢ်ဖိးတၢ်အဘိအမ့ၢ်တၢ်. တူၤအန့ၢ်ဝဲဖိးအသးက အိၣ်တဖျါၣ်စီၤလၢအကတၢ်လီၤအမိအကဖိး, အကဟုကညီၢ်လၢတၢ်မံၤလၢာ်အစု ပူၤလီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ကဒုးသိမိလီၤ. ဖိးသိမိကမၤဗၣ်ဖိးလီၤ. အဂ့ၢ်ဒိအံၤ,

Metonymy. ။ပစိတ်နဝံ၊ဝံးဘာ်န့ၣ်၊မ့ၢ်တၢ်ကတိၤလၢပလဲၤလိာ်တၢ်အဝံၤဒီးတၢ်ဘၣ်ဃးဒီးအဝံၤလိာ်။

ဒ်အံၤ; တၢ်မိၣ်ခံးပသးလၢပုၤထံဖိကိာ်ဖိ ဘၣ်တၢ်နးတၢ်ဖျိၣ်ဒီးပခံးလၢအထံအကိာ်ဘၣ်ဝဲတဖၣ်လိာ်။

ကွၢ်အဒိအံၤ လၢ၅၅။ ၂၄း ဆၢဖိ, ၁၉. ခံးဝဲ, ဟီၣ်မိၣ်အခိၣ်ထံးတဖၣ်ကဆွဲးကဆွဲးဝဲလိာ်.သ့ၣ်ဖးလံ,ဟူးဝးလံ;ဟီၣ်မိၣ်သ့ၣ်ဖးလိာ်အသးလံ. လိာ်ကံလံ;ဟီၣ်မိၣ်ကံအသးလံ ဟူးဝးလံ;—ဟီၣ်မိၣ်လဲၤကနူၤကပၢၤဒ်ပုၤမူၤသံးအသိး, ဒီးဝးဝဲဒ်စ့ၣ်အသိးန့ၣ်လိာ်. ဒီးအတၢ်ဒဲးတးစၢဝဲလၢအဖိမိၣ်ဒီးလိာ်စံးဝဲ, တဝဲၤဆၢထၢၣ်လၢဘၣ်;ခံးတၢ်အံၤ,တမ့ၢ်ဘၣ်အခံးဟီၣ်မိၣ်အမိၢ်ပုၤ,ဟီၣ်မိၣ်ဒိုၣ်ဒိုၣ်န့ၣ်ဘၣ်;မ့ၢ်အခံးပုၤဟီၣ်မိၣ်ဖိ,ဟီၣ်မိၣ်စီၤပၤ,ဟီၣ်မိၣ်ပဒိၣ်,ဟီၣ်မိၣ်အမိၢ်အကမိၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လိာ်။

ကွၢ်ကဒီးအဒိလၢ ၅၅။ ၄ဝး ဆၢဖိ, ၂. ခံးဝဲ,ကတိၤဟံၣ်မုၢ်တၢ်ပၤဒီးယ ဂူၤရှုလ့ၣ်တက့ၢ်;ခံးဒီးလၢအဒူးတၢ်ဝံၤလၢၣ်လံ, အတၢ်ဒဲးတးပျၢၣ်လံ,—ခံးတၢ်န့ၣ်,တမ့ၢ်ဘၣ်အခံးပုၤအမိၢ်ပုၤန့ၣ်ဘၣ်,မ့ၢ်အခံးပုၤဝဲဖိတဖၣ်လိာ်။

ကွၢ်ကဒီး ခံး. အခိၣ် ၉၇း ဆၢဖိ ၁. ခံးဝဲ,ယွၤကဲစီၤပၤ,မိဟီၣ်မိၣ်သ့ၣ်ဖဲသးညိတက့ၢ်;မိကိးအါဖျၢၣ်န့ၣ်သ့ၣ်ခုသးခုတက့ၢ်;—ခံးတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်အခံးပုၤဟီၣ်မိၣ်ဖိ,ပုၤကိးဖိတဖၣ်လိာ်။

ကွၢ်ကဒီးလူၤ. ၁၆း ဆၢဖိ ၂၉. ခံးဝဲ, ပုၤတဖၣ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးစီၤမိၤၤ,ဒီးဝံသ့ၣ်တဖၣ်လိာ်. ကဒိကန့ၣ်ဝဲလၢအိၣ်တက့ၢ်;—ခံးတၢ်န့ၣ်တမ့ၢ်အခံးစီၤမိၤၤ,ဒီးဝံသ့ၣ်အကစၢ်ဘၣ်.မ့ၢ်အခံးစီၤမိၤၤ,ဒီးဝံသ့ၣ်အလံာ်တဖၣ်လိာ်။ ကွၢ်စ့ၢ်ကိး ၅၅။ ၁၄း ၉. ဒီးအခိၣ် ၂၃း ဖိ ၁. ။တၢ်ကတိၤဒ်န့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ပစိတ်နဝံၤအဒိလိာ်။

Personification;—ပစိတ်နဖက့ၢ်ရှၢၣ်,န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကတိၤအဒိတကလုာ်မအသးဒ်အံၤ,—တၢ်လၢအသ့ၣ်အသးတအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်ပဝံးလၢအမၤတၢ်အံၤတၢ်န့ၣ်ဒ်အသးသမူအိၣ်ဝဲအသိး, ဒ်အမ့ၢ်ပုၤကညိမ့ၢ်ဝဲ,ဒ်အမ့ၢ်ဆၣ်ဖိကိာ်ဖိ, ဒ်အမ့ၢ်ထီၣ်ဖိလံာ်ဖိမ့ၢ်ဝဲ,တမံၤမံၤအသိးလိာ်။

အဒိ,—ကွၢ် ၁၁၄း၃-၇. ဝိၣ်လဲၣ်ထံာ်ဝဲဒီးဗျၢတၢ်,ဒီးယၢ်ဒ့ၣ်ဂုၤကွၢ်လၢအလိာ်ခံ,ကစၢ်ကလဲၣ်တဖၣ်ခံာ်တၢ်ဒ်ဖိအသိး, တၢ်မိမိၣ်န့ၣ်,ဒ်ဖိဖိအသိးန့ၣ်လိာ်။ ဝိၣ်လဲၣ်ဒၤ,မ့ၢ်မနူၤဘၣ်နၤလၢနုၤဖျၢၣ်တၢ်လဲၣ်;ယၢ်ဒ့ၣ်ဒၤ,ဘၣ်မနူၤလၢနုၤကွၢ်လၢနုၤလိာ်ခံလဲၣ်;ကစၢ်သ့ၣ်ဒၤ,ဘၣ်မနူၤလၢသ့ၣ်ခံာ်တၢ်ဒ်ဖိအသိးန့ၣ်လဲၣ်; တၢ်မိမိၣ်သ့ၣ်ဒၤ,ဒ်ဖိဖိအသိးန့ၣ်လဲၣ်; ကဆွဲးကဆွဲးလၢယွၤအမဲာ်ညါ,ဟီၣ်မိၣ်ဒၤ,လၢယၢ်ကိာ်အကစၢ်အမဲာ်ညါလဲၣ်။

ကွၢ်ကဒီးအဒိလၢ ၂ကွဲး. ၂၅း၁၀. ခံးဝဲ,အံာ်စ့ၣ်လၢအစီၤပၤမၤလိာ်တၢ်ဆူယူ

ဒါအစီပေ၊ မီးခံးဝဲဒုင်၊ တာဆူင်လာသတာနိင်အလိတစိင်မာလိတက်ဆူသုင်ဆွိ
ဆူရွေးလာသတာနိင်အလိတထူင်အစိင်မီးခံးဝဲဒုင်၊ ဟွင်လိနုမိမူင်လာယမိဒွါအ
မါတကွာ်; မီးဆပ်ဖိကိာ်ဖိအမံလောလတာနိင်အလိတစုလဲပူတက်မီးယိာ်တံလိ
တာဆူင်န့င်လိ.

«တက်ကတိအလိခံတတိအံတဘ်စးမီးအဒိခံမံ၊ ပစိင်နုဖကုရှာင်တမံ၊ မီး
အာလဂါရံတမံခွာ်ကီးလိ. ခံးလာတာဆူင်မီးသုင်ဆွိဆူရွေးမာတက်အံတက်နူ
န့င်မ့ာ်ပစိင်နုဖကုရှာင်, မ့မ့ာ်ခံးဝဲလာ အမာတက်အံတက်နူ န့င်တမ့ာ်အမာဝဲနိာ်နိာ်
တက်, အိင်မီးအခိပညီသာအဘ်စးမီးပုကညီမတက်လိ. အန့င်မီးမ့ာ်အာလဂါ
ရံအဒိလိ.

«ကွာ်ကမီးအဒိလာခံင်ညီင်, အခိင်္ဂဇးဆာမိဂ, — ၁၅. ခံးဝဲလာသုင်ဒါဝင်ဒါမာ
တက်အံတက်နူ, ဒ်အမ့ာ်ပုကညီအသီးလိ. အန့င်, မ့ာ်ပစိင်နုဖကုရှာင်အဒိ. မ့မ့ာ်
အခံးလာသုင်ဒါဝင်ဒါမာသုင်ခေယံးကဲအစီပေ, သုင်ခေယံးဂုင်လိာ်ဝဲ, — မာချာင်ဒါ,
ချာင်ဒါဂုင်လိာ်ဝဲ, — မာစံးမ့ာ်, စံးမ့ာ်ဂုင်လိာ်ဝဲ, — မာမးတိာ်အာတမီးမးတိာ်အာ
တအာင်လိအသးမီးသုင်ဒါဝင်ဒါမာယဲသန့လိအသးလာအကရပူ; ခံးတက်အခိပ
ညီဘ်စးမီးပုကညီမတက်သတးမီးမ့ာ်အာလဂါရံလိ. အဂုင်လိာ်ဝဲ, အခံးတက်,
မ့ာ်တက်တမံ, အခိပညီ, မ့ာ်တက်တမံဒေင်လိ.

Apostrophy.—«အဝီဝဲတြိဖံးန့င်, မ့ာ်တက်ကတိအဒိတက
လုင်လာအမာအသးခံအံ, တက်အိင်လာအယံ, လာအနာ်ဟူပကလုင်
တသ့ဘ်တမံ, ပကီးထီင်အမံ, မီးပစံးဘ်တဲဘ်အီလာတက်
အံတက်နူ, ဒ်အအိင်ဝဲလာပမံညါ, ဒ်အနာ်ဟူဘ်ပကတိတက်အ
သီးန့င်လိ.

«အဒိ, ကွာ်ကခိုင်. ၁၅:၅၅. ခံးဝဲ, တက်သံဒါ, နုကတဲအိင်ဖဲလဲင်; ဗျုပူဒါ, န
တက်မာနာ်မာစပ်အိင်ဖဲလဲင်. «ကွာ်ခွာ်ကီးရှါ. ၁၄:၁၂—၂၀. «ကွာ်ယံး. ၄၇:
၆. ခံးဝဲ, ပွာ်အနုတဘွင်ဒါ, နုတချူးအိင်ဘျးတက်န့င်, မ့ာ်ဆံးယံင်လဲင်; ဗျိုင်န့င်ကွာ်
နုသးလာနုတြိပူ, အိင်ဘျးမီးအိင်ဖဲကလပ်တကွာ်. ကွာ်ခွာ်ကီးရှါ. ၁၈:၂. ကနင်
တကွာ်, မူခိင်ဒါ, ကနင်တကွာ်, ဟီခိင်ဒါ, အဂုင်အံ, ပွာ်ကတိတက်လိ; ယဒုးခိင်
ထီင်မီးလုာ်ထီင်ဖိတဖင်, မီးအဝဲသုင်ဒါလဲင်ပူထီင်ယာလိ.

Antithesis.—«အင်တံသစံင်န့င်, မ့ာ်တက်ကတိအဒိမအ
သးခံအံ, တက်ခံမံန့င်ပစံးဘ်တဲဘ်အဂုင်ခံဒိယာ်ခိဒ်သီးအလိ
ဆိထီင်အသးခံအံဒ်န့င်ကဗျါထီင်ထံထံဆးဆးအဂီင်လိ.

«အဒိ, ကွာ်ကတိ. ၂၀:၁.—တုပုတလူဘ်ဒီးပုတတိတလိဘ်စ့ာ်တက်
လိ; မ့မ့ာ်ပုတလိန့င်, နုတလုာ်ဝဲဒ်ခဲယုာ်အသီးန့င်လိ.

ပုလောအလဲသေခပ်တက်သိပ်တက်သိန့ၣ်,စံးစိပ်ပတြါပုလောတိတလိ; မ့မ့ပုလောအတိၣ်န့ၣ်တက်သိပ်တက်သိန့ၣ်ဂ့ၣ်လိၣ်ဒီးဒီးလိ.

ပုလောအန့ၣ်အန့ၣ်တဟ်တက်တံၣ်ညိၣ်ဘၣ်; မ့မ့ပုလောအပုလောန့ၣ်အန့ၣ်ဟ်တက်ခဲလၢၣ်လိ.

ပုလောအတိၣ်န့ၣ်တက်သိပ်တက်သိန့ၣ်မ့ၣ်မိၣ်ခါသၢအသ့ၣ်ဆးအသးဆးလိ; မ့မ့ပုလောအဒိတံၣ်ဒိသကိးဒီးပုလောအဒိၣ်လုၣ်ကိတံၣ်န့ၣ်ဒုးမဲၣ်ဆးအဟ်လိ.

၂၅၁. ၆၅၃. ၁. မၤသးဒိန့ၣ်ဒီးကစၢ်ယွၤစံးဝဲခပ်. ယခုယပုကအိၣ်တံၣ်လိ; မ့မ့တံၣ်ကသုၣ်ခံးသုသးလိ. ကွၢ်ကွၢ်,ယခုယပုကအိၣ်တံၣ်လိ; မ့မ့တံၣ်ကသုၣ်သးလၢထံလိ. ကွၢ်ကွၢ်,ယခုယပုကသ့ၣ်ဖှံသးညိၣ်လိ; မ့မ့သုကမဲၣ်ဆးလိ. ကွၢ်ကွၢ်,ယခုယပုကအုၣ်တံၣ်လၢအသးမုၢ်အစိးလိ; မ့မ့သုကမဲၣ်တံၣ်လၢသုသးအးအစိ, ဒီးကဟ်ပိၣ်ပသ့ၣ်တံၣ်လၢအသးမုၢ်အစိးလိ; ဒီးသုကပၣ်လိထံၣ်သုမံၤလၢတံၣ်ဆိၣ်အၢအလိၣ်လၢယပုပုသးဒိအဂီၢ်လိ. မ့ၣ်ဒဂ့ၢ်ဒိလဲၣ်ကစၢ်ယွၤကဒုးသံသ့ဒီးကယုၢ်အခုအပုလၢအမံၤတမံၤဒၣ်လိ. ကွၢ်ခွၢ်ကိးယၤ. ၃၈၅—၁၇.

Hyperbole. —ဟဟ်ဘလံၤန့ၣ်, မ့ၣ်တံၣ်ကတိၤအဒိတကလုၣ်သၢအမၤသးဒိအံၤ, ပသးဝဲလိၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကလဲၣ်လၢပကတိၤတံၣ်အပူၤသတးဒီး ပကတိၤတံၣ် တကၢ်ကွံၣ် အခၢးတစဲးဝဲလိ, ဘၣ်ဆၣ်ဒိပကသီ တံၣ်အသိးတမ့ၢ်ဘၣ်, မ့ၣ်ဒိပုလောအကန့ၣ်ဝဲတဖၣ်အသးကဝဲလိၣ်ပိၣ်ပခံအသိးန့ၣ်လိ.

အဒိ, ပုတဂၤစံးဝဲ, ယလဲပိၣ်သရၣ်အခံၣ်န့ၣ်, အလဲတံၣ်ဃုသတးဒီးတံၣ်ဘျံးယသးယကသံတုၢ်လိ. စံးကဒီးတဂၤ,စံးဝဲ,ယသးသယုၢ်ယခိၣ်ယဟ်,ယသးကလၢၣ်,ယဒိၣ်တကဲဘၣ်.

ကွၢ် သး, ၃၈ ၄၀. စံးဝဲ,ထံၣ်ကျိယွၤလိၣ်လၢ ယမဲၣ်လၢယပုဂီၢ်မုၢ်အဒိမုၢ်ဟးဂီၢ်ဝဲအစိလိ. ယံး, ၉၈ ၁. စံးဝဲ,မဲၣ်ယခိၣ်မ့ၣ်ထံၣ်ဒီးန့ၣ်, ဒီးယမဲၣ်မဲၣ်ထံၣ်အထံၣ်တံၣ်ဟ်တက့ၢ်. စံး, ၆၉၈ ၉. စံးဝဲ, ယသးဆူၣ်လၢနဟံၣ်အဂီၢ်န့ၣ်,အိၣ်ကွံၣ်လိယလံ.

ကွၢ်ခွၢ်ကိး ၆၂. ၉၈ ၂, ၃. စံးဝဲ, ယသးအးဒိၣ်မးဒီးယသးကိၢ်တဘိယုၢ်ဒိလိ; အဂ့ၢ်ဒိအံၤ, ယသးလၢယဘၣ်ဆိၣ်အၢလၢပရဲးန့ၣ်လၢပုဒိဘူးဒိတံၣ်ဒီးယၤ, ဒိတံၣ်ဖဲတံၣ်ညၣ်အသိး,ယဒိပုဂံၢ်တဖၣ်အဂီၢ်လိ.

Irony.—အဲရန့ၣ်န့ၣ်, မ့ၣ်တံၣ်ကတိၤအဒိတကလုၣ်လၢပသိၣ်မိၣ်ပုလၢလၢတံၣ်ကတိၤဘၣ်ဃးဒီးဒုၣ်ဒွဲၣ်အိၣ်တစဲးဝဲဒိအံၤ,—

ဒိဒေ,နမၤအၢနပုၢ်မိသၣ်တဘးဘးန့ၣ်ဂ့ၣ်လဲၣ်, တုၤအနီၢ်ဒိၣ်ဒီးကဆဲၣ်က့ၢ်န့ၣ်လၢ. ဒုကၢၣ်မၤတံၣ်တဘးအံၤ,ဂ့ၣ်န့ၣ်ဘူးန့ၣ်လဲၣ်အါအါကလဲၣ်သၢ.

ကွာ် ၁ စီပေ၊ ၁၈၃ ၁၇. စီအလံာ်သးပုၤဘါတၢ်ဂီၤဖိတဖၣ်, ကိးပသု
 ထီၣ်တက့ၢ်, မ့ၢ်ဝဲလၢကစၢ်ကဝၤသး; မ့ၢ်အအိၣ်ဆိကမိၣ်တၢ်သ့ၣ်သ့ၣ်; မ့တမ့ၢ်ဘၣ်
 ဒီးမ့ၢ်အလဲၤကးတံာ်စၢ်အံၤသ့ၣ်သ့ၣ်; မ့တမ့ၢ်ဘၣ်ဒီး, မ့ၢ်အလဲၤတၢ်တပူၤပူၤသး;
 ဘၣ်တဘၣ်အံၤသပုၤဝဲဒီးသ့ဘၣ်ထီၣ်ဝဲၤအိၤသး.

ကွာ်ခွၢ်ကိးစံာ်တၢ်, ၁၁၃ ၆. ဖိၣ်သၣ်ခွါဒၢ, လၢနဖိၣ်သၣ်ခွါထီၣ်အမ့ၢ်ဒီးသး
 ခုနဲၣ်; မၤမ့ၢ်ထီၣ်နသးလၢနဖိၣ်သၣ်ခွါထီၣ်အမ့ၢ်န့ၢ်အတီၢ်ပူၤ; လဲၤတၢ်လၢနသးအ
 ကျဲပူၤဖဲတၢ်ဘၣ်နမဲၣ်နဲၣ်; ဘၣ်ဆဲး, သ့ၣ်ညါနဲၣ်လၢတၢ်ဝဲလၢာ်န့ၣ်အစိ, ယွၤကရုးထဲ
 နၢဆူတၢ်စံာ်ညါအပူၤန့ၣ်တက့ၢ်.

General Remark.

ကယဲၣ်တၢ်ကတိၤ အဒိအိၣ်လၢ လံာ်စိသ့ၣ်အပူၤ အကလုာ်က
 လုာ်န့ၣ်, ပဘၣ်ဆိကမိၣ်ထံထံဆးဆးဒီးပံးန့ၢ်အဒိပညီၣ်အကြား
 အဘၣ်ဒီးအဒိအကလုာ်ဒၣ်ဝဲဒၣ်စၢ်လိၤ. မ့တမ့ၢ်ဘၣ်ဒီးပကပံးက
 မၣ်အဒိပညီၣ်ဘၣ်ဖုးလိၤ. တၢ်ကတိၤအဒိလၢပမ့ၢ်ပံးန့ၢ်အဒိပညီၣ်
 ဒ်တၢ်ကတိၤလိၤလိၤအသိးန့ၣ်, ပနၢ်ပၢ်တသ့ဘၣ်, အိၣ်လၢလံာ်စိ
 သ့ၣ်အပူၤအါထံာ်အါတီၤလိၤ.

PL4052 .W11

Karen vernacular grammar : with English

Princeton Theological Seminary-Speer Library

1 1012 00074 7636